TIGHT BINDING BOOK

TEXT LITE WITHIN THE BOOK ONLY

UNIVERSAL LIBRARY
OU_204541
UNIVERSAL LIBRARY

శ్రీరస్తు.

భక్తిరస

శతకసంపుటము

౨

చెన్నపురి:

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్సు వారిచే

ప్రకటితము.

1926.

All Rights Reserved

PRINTED AT
THE 'VAVILLA' PRESS,
MADRAS.—1926.

ప్రకాశకుల విజ్ఞప్తి.

సహృదయులారా!

"ఆంధ్రవాఙ్మయమున వేరెన్నికగన్న శతకము లను విషయములనుబట్టి విభాగములు గావించి సంపుటములుగా బ్రచురింపవలెంచి యనేకశత కములను ముద్రితాముద్రితముల నార్జించి శతకప్ర తులు పీఠికలు వ్రాయించి సిద్ధపఱచితిమి. త్రిలింగ గురుచరణ ... ప్రగాఢవిశ్వాసము మహాయాత్మ ములను గని శ్రీవిజయనగర సంస్థానాధీశ్వరులగు మీర్జా శ్రీరాజా శ్రీపూసపాటి విజయరామగజపతి రాజ మన్నెసుల్తాన్ బహదూర్ వారు సాంగత ముల వ్యయము భరించి శతకసంపుటముల ప్రచుర ణకు గొనరి దోడుపడుదురని వాగ్దాన మొసంగిరి గావున వారి వదాన్యతను బ్రోత్సహించి మా యుత్సా హమున సానుభూతి జూపిరి.

కాని, శతకకవులచరిత్రము వ్రాయుచు త్రయం బకరావు సుబ్బారావుగారు మాయొద్దనుండి శతకప్ర తులు దీసికొని తిరుగ నొసంగక యెన్ని ప్రయత్నము లు జరిగినను ఇదిగో అదిగో యని మా కీయకపోవు టచే సంకల్పించిన శతకసంపుటప్రచురణకార్యమునకు శ్రీవిజయనగర మహారాజావారి ప్రోత్సాహమున్నప్ప టికిని అంతరాయముకలిగినది. వ్యయప్రయాస ములకు లోనై వ్రాయించిన ప్రతులు పోయినవని

ముగిసినను తెలుగ నొసంగకపోవుటకేగాక వంగూరు సుబ్బారావుగారు కీర్తిశేషులగుటయుఁ గూడఁ దివారించి మరల మొదలెత్తి చిరకాలముక్రిందట సంకల్పించిన శతకసంపుటప్రకటన మిప్పటికి సాగించితిమి. క్రమముగ వేలువేలుసంపుటములుగ భక్తి, శృంగార, నీతి, మతవిషయశతకములతో నింకఁ గొన్ని సంపుటములను బ్రచురింపనున్న మాయుద్యమమున కాంధ్రమహాజనులతోడ్పాటవసరము

మొదటి సంపుటమున ముద్రితాముద్రితశతకములు 20 సమకూర్చితిమి. ఈ రెండవసంపుటమున 20 సమకూర్చినారము. ఇందలి యముద్రితశతకము లన్నియుఁ బ్రచురణార్హము మాకొసంగుటయేగాక శతకములనన్నింటిని సంస్కరించి విపులములగు పీఠికలువ్రాసి శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు, వేంకటావధానులు తోడ్పడుటచే నిప్పటికీ సర్వాంగ సుందరమగు భక్తిరసశతక మొదటిసంపుటము ప్రచురింపఁ గలిగితిమి.

ఆంధ్రమహాజనుల యాదరణప్రోత్సాహములఁ బట్టి కడమసంపుటములనుగూడఁ ద్వరలోఁ బ్రచురించుటకుఁ బ్రయత్నింప నున్నారము.

తండయార్పేట,
చెన్నపురి.
1-3-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామి శాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

విషయసూచిక.

		పుట.
1	సూర్యనారాయణశతకము ...	3
2	రేపాల రాజలింగశతకము ...	33
3	రఘుతిలకశతకము ...	99
4	మహిషాసురమర్దనిశతకము ...	119
5	ఉద్దండరాయశతకము ...	145
6	గొట్టుముక్కుల రాజగోపాలశతకము	165
7	రుక్మిణీపతిశతకము ...	193
8	జ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము ...	219
9	ముకుందశతకము ...	245
10	శివశతకము ...	271
11	రమాధీశ్వరశతకము ...	293
12	భక్తచింతామణిశతకము ...	323
13	సీతాపతిశతకము ...	351
14	మహిజామనోహరశతకము ...	379
15	పార్థసారథిశతకము ...	409
16	శ్రీరాజశేఖరశతకము ...	437
17	శ్రీరంగేశశతకము ...	463
18	మాధవశతకము ...	517
19	కామేశ్వరిశతకము ...	547
20	శ్రీవిశ్వనాథశతకము ...	579

భక్తిరసశతకములు

రెండవసంపుటము.

పీఠిక.

ఈ సూర్యనారాయణశతకమును వరాహ వేంకట నృసింహకవి రచించెను. ఇతఁడు భారద్వాజ గోత్రుఁడు, బ్రాహ్మణుఁడు. జగన్నాయకశతకము రచించిన వరాహగిరి కొండరాజు నీతఁడు నేకగోత్రులె గాని యిరువురును తమ పూర్వులను జెప్పికొనక పోవుటచే నిందెవరు పూర్వులో యిరువురకుఁ గల సంబంధమెట్టిదో తెలియుఁగ వీలు కాలేదు.

“శ్రితసంపత్సుమవల్లియా సరసవల్లిన్” అను పద్యమువలనఁ గవి సరసవల్లిలోని సూర్యనారాయణ స్వామినిగూర్చి యీశతకము రచించెనని యూహింపనగునుగాని సరసవల్లి యెచట నున్నదో కవి సంబంధు లెవరేని యటఁ గలరేమో తెలియవచ్చుట లేదు. తత్రత్యులీ విషయమునఁ బ్రయత్నించి కవి జీవితము ప్రచురించుట యవసరము.

ఈ సూర్యనారాయణశతకము భాష జటిలముగ సాంస్కృతిక సమాసబంధురముగ నున్నది. కొన్ని చోటుల పద్యమునంతటి నాక్రమించికొనిన సమాసములు గలవు. భావములు స్వతంత్రములై రమణీయములై యున్నవి. సూర్యభగవానుని తేజోవిభ

వములు, ప్రభావములు, శక్తిసామర్థ్యములు పురాణకథలు ఒక్కొక్కపద్యమున నొక్కొక్క రీతిగాఁ గవి వర్ణించి తనకవితానైపుణ్యము సాటియున్నాఁడు ఇంకలి పద్యములు స్వతంత్రము లనియుఁ బ్రాతస్స్మరణీయములనియుఁ దలంచుచున్నారము.

ప్రశస్తమగు నీశతకము ప్రచురించిన వావిళ్ల వా రాంధ్రజనులకు వందనీయులు.

నందిగామ.
1-1-25

ఇట్లు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

సూర్యనారాయణశతకము.

శా. శ్రీమత్సర్వసుపర్వసేవితము లై క్షేమాంకల
క్ష్యంబులై, ధామధ్వస్తసమస్తలోకనిబిడధ్వాం
తంబులై మించునీ, రామాంఘ్రుల్ గొనియాడి
వృత్తశతకగ్రంథంబు నీకింపుగాఁ, బ్రేమన్ గూ
ర్చెదఁ జిత్తగింపు మెలమిన్ శ్రీసూర్యనారా
యణా. 1

శా. భారద్వాజపవిత్రగోత్రజుఁడ విప్రశ్రేష్ఠవంశ్యుం
డవి, ద్యారక్తుండ వరాహవేంకటనృసింహాఖ్యుం
డ సద్భక్తి నిం, పారం గొల్చెదు నీకు వృత్తశ
తకం బర్పింతు నాగ్దోషముల్, చేరం జూచి కృ
పన్ సహింపు మదిలో శ్రీసూ... 2

మ. అరయన్ బావనమైన యీశతకపద్యవ్రాత
మాలించినన్, బరమప్రీతిఁ బఠించినన్ బుధులు
నీపాదాంబుజధ్యాతలై, దురితధ్వాంతవిముక్తిఁ
గాంచి శుభముల్ తోడ్తోఁ బ్రవర్తింప నీ, చిర
కారుణ్యమతిన్ సుఖింతు రెపుడున్ శ్రీసూ...

మ. శ్రితసంపత్సుమవల్లి యానరసవిల్లిన్ మల్లికా
ద్యుల్లస, ల్లతికావేల్లితసాలమూలకుసుమారా

వస్ఫురద్దేవుని, ర్మితగేహంబునఁ బక్తినీముఖస
తుల్ సేవింప ధాత్రీసురా, స్ఫితలీలాకృతి
నొప్పునిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 4

శా. శ్రీమత్పద్మసముద్భవాదితనువుల్ చేకొంచు
నెవ్వాఁడు నా, నామంబుల్ గనుపట్టుముజ్జగ
ములన్ గావించు రక్షాలయ, వ్యామోహంబున
నొప్పునట్టి నిగమవ్యాళీధపాదాబ్జుని న్బ్రేమన్
గన్గొని సంస్మరింతు మదిలో శ్రీసూ... 5

శా. ఛాయాదిప్రియకాంతలన్ మధురభాషాలీలచేఁ
దన్పుచున్, గాయం బుజ్జ్వలమై పరిష్కారోపరి
ష్కారంబునై మించ లోకాయాసంబు లణంచి
దుర్మదబలవ్యాసంగిదైత్యోత్కరా, జేయస్ఫూర్తి
నెసంగు నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 6

శా. వేదప్రోక్తనమస్కృతుల్ సలుపుచున్ బ్రహ్మీవసు
రు లెచ్చి నీ, పాదాబ్జస్మరణైకనిత్యభజనాపారీణు
లై నిల్వఁగా, ఖేదంబు ల్తొలఁగించి వారలకు
నుత్కృష్టాపవర్గం బవి, చ్ఛేదాసక్తి నొసంగు
నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 7

మ. అకలంకస్ఫటికంబు నూతనజపాపద్మద్యుతిన్ దాగం
తుక, ప్రకటచ్ఛాయ ధరించినట్లు జలగోళం
బౌటఁ జంద్రుండు నీ, సకలోస్రంబులు దాల్చి

షోడశకళాసంపూర్ణుఁడై ధ్వాంతమూ, లిఁకెల్లన్
బరిమార్చుచున్ దిరుగఁడే శ్రీసూ... 8

మ. అవనిన్ భూసురవర్యులవ్విధినిషేధాచారసంప
న్నులై, సవనాదిక్రియ లగ్నిహోత్రజపముల్
సంధ్యానమస్కారముల్, శివపూజాదికమున్
ఘటించి నిఖిలక్షేమంబు లర్థించుచున్, శివరూ
పుండవటంచు నెంతురు గదా! శ్రీసూ... 9

మ. భవదుస్రంబులు కాలవేగమున శుంభద్వార్ధ్య
మభాగంబునన్, బవనోద్ధూతములై ఘనంబు
లగుచున్ బొట్టిల్లి నిర్ఘాతభై, రవరావంబు లె
సంగ భూరిజలధారావృత్తి రక్షింపవే, నృపవరు
లైచ్ఛగ సస్యపంక్తి నెవటన్ శ్రీసూ... 10

శా. లోకాలోకము దాఁటి చండకిరణాలోక్యస్వకా
యప్రభా, నీకం బొప్ప ననేకలోకతిమిరోన్మేషం
బు వారించి య,స్తోకాసక్తి నశేషజంతుతతి నెం
తో బ్రోచు నిఁక జిత్తనా, ళీకాభ్యంతరసీమ
నిల్పి కొలుతున్ శ్రీసూ... 11

మ. ఖనటత్త్వత్కరదీప్తమూర్తు లగుచున్ గన్పట్టు
చంద్రాదులన్, గనుఁగొంచున్ గణకుల్ సుఖా
ర్తిఫలసంఘాతల్ గదా యంచు గొ,బ్బున నూ
హింతురు కూడునే భువనముల్ పుట్టించి రక్షిం
చి త్రుంచి నటింపంగలకర్త నీవు గలుగన్ శ్రీ...

మ. హరిపాదంబునఁ బుట్టి దేవనది పూతాకారయై
తా మహేశ్వరమౌళిన్ విహరించుచాద్యునఁ
జతుర్వక్త్రాననోత్థంబులై, గిరులై వేదము లా
త్మమండలమునన్ గీర్తించుచున్ నిల్వఁగా,
సిరులన్ బెంపగుచున్న నిన్నుఁ గొలుతున్ శ్రీ
సూ... 13

మ. అనలప్రాప్తనిజోచితాహుతులు నీకర్పించి బర్హి
ర్ముఖుల్, వెనువెంటన్ గొనియాడి బ్రహ్మమునిభా
వింపంగ వేఱొక్కఁడే, వునిఁ గైవల్యమొసంగు
మంచుఁ గుజనవ్యూహంబుతోఁ గోరినన్, విను
వారందఱు నవ్వకుందురె ననున్ శ్రీసూ...14

మ. జలజిన్యాదినిజాంగనాముఖసరోజాతంబులం జెం
ది ని, శ్చలసారంగములైనచూపులఁ గృపాసా
రంబు వర్షించి చం, చలభక్తోత్కరతాపపావకశి
ఖాసంఘంబుఁ జల్లార్చుచున్, జెలువొందన్ గను
పట్టునిన్నుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ... 15

మ. స్వకళాచాతురి నైంద్రజాలికుఁడు నానారం
ధ్రమార్గావరో, ధకనాళంబుఁ గుంభనీరముఁ
బలెన్ ధాత్రీజలం బెల్ల ది, వ్యకరౌఘంబునఁ
బూని యభ్రమయి యయ్యప్పున్ విసర్జించు
చున్, వికృతుల్మాన్చి వెలుంగునిన్నుఁ గొలు
తున్ శ్రీసూర్య... 16

మ. హరిసక్తిన్ జవవృత్తిఁ గాంచి యరుణోద్యద్దీ
ప్తిఁ బెంపారి ని,ర్జరకోటుల్ జయశబ్దపూర్వకన
మస్కారంబు లర్పింప నం,బరమార్గంబున నేగు
నీరథగతప్రస్ఫీతచక్రంబు సు, స్థిరతన్ మించు
సుదర్శనంబుకరణిన్ శ్రీసూ... 17

శా. రక్తశ్వేతవినీలవర్ణముల చేరంజిల్లు కాలత్రయ,వ్య
క్తస్వాకృతి పంకజోదరవు దార్యాంభోరుహాక్షుప్ర
భా,యుక్తిన్ దత్కృతవాసకాలమును! దద్యో
గంబుఁ దెల్పం గృపా, రిక్తస్వాంతముతోడఁ
జూడఁదగునే శ్రీసూ... 18

మ. జలకుంభాంతరసీమలందు నభముం జందాన జం
తూత్కరో, జ్జ్వలదంతఃకరణంబులన్ బ్రతినిధి
వ్యాపారమున్ జూపి పెం,పలరన్ బ్రాణివితాన
మై మునిమనోధ్యానార్హరూపంబు రం, జిలఁ
గన్పట్టెదునీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ... 19

మ. త్రుటి యైనన్ జెడకుండ పక్షఘటికారుద్ధంబు
లౌచున్ సము, త్కటవృత్తిన్ దినరాత్రముల్
సమను లై కల్పాంతపర్యంత మొ,ప్పుటఁ గానం
బడు నెవ్విభుం డఖిలవిశ్వధ్యేయచిద్రూపుఁడై,
నిటలాక్షుంబున మించు నీవు గలుగన్ శ్రీసూ.

మ. జగతిన్ వార్షికవృష్టి నంకురతతిచ్ఛాయన్ జికీ

ర్షోన్నతిఁ, జగముల్ గ్రిక్కిన నీవయిం బొడ
ముచుఁ వర్తించుచున్నఁ జిహీర్షఁ గృశానుం
డు జలంబునం బలె నదృశ్యస్ఫూర్తి నాటింపుచో,
నిగమంబుల్ దెలుపంగ శక్యమె నినుఁ శ్రీ...

మ. మునిదిగ్భర్తలు విష్ణుశంకరులనం బూజ్యుం డజుం
డంబికా, సజాతైకయోగమాయఖచరవ్రాతా
గ్రగణ్యుండ వీ, వనుచుం బల్కుపురాణశాస్త్ర
ములు సత్యం బగుచు నార్యుండు కో, రినకోర్కు
ల్ కొనసాగ నిన్నుఁ గొలుచుఁ శ్రీసూ...22

శా. వేదంబుల్ భవదీయబింబగము లై వెల్గొందు నే
వేళ నీ, పాదధ్యానము సేయుచుఁ గనుచు ని
న్భావింపలేకున్నచో, భేదజ్ఞానము చేత నా కెటు
లాకో వేద్యంబు లై యుండు ను, శ్రీదాకారము
లై ననీదుపదముల్ శ్రీసూ... 23

మ. కులిశాబ్జాంకుశఖడ్గచక్రజలరుట్కోదండమత్స్య
ధ్వజా,వ్యలఘుప్రస్ఫుటరేఖ లొప్ప విమలోద్య
ద్రక్తకాంతిచ్ఛటా,కలనోత్కృష్టము లై యజా
దినుమనోగమ్యంబు లై కూడి న,ర్తిలు నీదివ్య
పదంబు లాత్మఁ గంటుఁ శ్రీసూ... 24

మ. ఉదయాద్రిఁ గనుపట్టి గిట్టి జలజవ్యూహాంబు
తో జంతువుల్, ముద మొందఁ భటవర్గమోహాత

వ ముఁగ లోకాంధకారంబుతోఁ, దుదిముట్టఁగ విద
లింపుచుఁ భువనబంధుత్వంబు వాటించుచునీ, మృదు
పాదాంబుజముల్ దలంతు మదిలో శ్రీసూ...

శా. ఆయుర్దాయ మణంచి మానవులు పుణ్యాపుణ్య
రూపక్రియల్, సేయంజూచుచు సాక్షివై నిలిచి
యక్షీణప్రభావోన్నతిఁ, గాయంబుల్ పడఁ
ద్రోచుచుఁ యముఁడవై నాకాదిలోకస్థితుల్,
దేయప్రక్రియ సంఘటింతువు గదా శ్రీసూ...

మ. సుతదారాద్యనునంబె ముఖ్య మని చూచుఁ
శాశ్వతం బంచు సం,తత మజ్ఞాని బుధుండు శోక
రహితానందామృతోద్యోగసం, గతి కర్తవ్య మ
టంచు నాగమశిఖాగమ్యత్వదంఘ్రిద్వయా, ర్పిత
చిత్తంబున వర్తనంబు సలుపుఁ శ్రీసూ... 27

మ. అరుణత్వంబును బంకజాతదళనవ్యాపారముఁ
శ్రీమనో, హరరూపంబును దేవతామకుటరత్నౌ
ఘప్రతిచ్ఛాయయుఁ, దరచక్రాసిధనుర్ముఖప్రబల
నానాచిహ్నము లొల్చి మిం, చరి నీవుఁ భవసం
ఘ్ము లొక్కకరణిఁ శ్రీసూ... 28

మ. సునిదాఘువ్యథఁ జిక్కి చాతకము సంక్షోభించి
నీలాభ్ర ద,ర్శనముఁ గోరినమాడ్కి భూరిభవసం
జాతార్తి నే నెంతయుఁ, దనటఁ గుందుచు నిష్ట

మొందక మదిన్ బ్రార్థించి తేవంకఁ జూ,చిన
యుష్మద్దయ దక్క యొండు గలదే శ్రీసూ...

మ. ఇలఁ దీవ్రాతపబాధ కోర్వక నరుం డెంతే వడిన్
బాటి చెం,తల నున్నట్టికుజంబుఁ జేరుగతి నానా
ఘోరసాంసారిక,జ్వలనజ్వాలలఁ జిక్కి మానవుఁ
డుసంజాతార్తి నీపాదముల్,విలసద్భక్తిఁ దలంచి
కొల్చును గదా శ్రీసూ... 30

మ. కలికాలంబున భక్తియోగమహిమన్ గైవల్య
మర్థించి యా,ర్యు లమేయశ్రవణక్రియావిము
ఖులై యుష్మత్కథాజాలమున్,బలుమాఱున్ బఠి
యించి నిత్యము భవత్పాదాంబుజధ్యానము,ర్మిలిఁ
గావింపుచు ముక్తు లౌదురుగదా శ్రీసూ... 31

మ. అరవిందప్రభవాభవప్రముఖసర్వామర్త్యవర్యుల్
భవ,త్పరమప్రాభవసాగరోర్మికలనాప్రాదుర్భవాం
భఃకణో,త్కర మొక్కమ్మడిఁ గ్రమ్మినన్ వివశులై
కన్నింతు రే నెంత చె,చ్చెరఁ గారుణ్యముతోడఁ
బ్రోవఁ దగదే శ్రీసూ... 32

శా. మాయాపింఛికఁ దాల్చి కౌతుకముతో మాయా
విచందంబునన్,ద్రోయన్ రాని తమోవిభూతి
జగతిన్ దోరంబుగా నింపి యే,చాయన్ మూల
మెఱుంగనీక మహిఁ గన్ సర్గాదికృత్యంబులన్,
జేయం జాలిననీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీసూ... 33

శా. నీనామస్మరణంబుచేతదురితానీకంబు మాద్యద్బలా
హ,ద్భానుజ్వాలల శుష్కదావముగతిన్ భస్మీకృ
తంబై జనం,దా నత్యంతవిశుద్ధబుద్ధిఁ దగి నీదాసుం
డు హృత్సారసా, సీనుం జేయుచు నిన్భజించును
గదా శ్రీసూ... 34

మ. అమనోవాక్ప్రతిపాద్యుఁ డంచు శ్రుతు లుదయ
చ్ఛక్తిఁ దెల్పంగ న,క్రమవృత్తిన్ మదిలో స్మరిం
చుచు నవార్యస్ఫూర్తిఁ గీర్తించినన్,సుమనీషుల్
దగ దండ్రు దోషము ఘటించున్ గాన ని న్నెం
తయున్, విమలజ్ఞానఫలోపలబ్ధిఁ గొలుతున్ శ్రీ
సూ... 35

మ. అభవేభాస్యహరీనచంద్రికలలో నాద్యుండ వీవం
చునొ,క్కభవచ్ఛక్తియెముక్తిహేతువని వేడ్కం
గోరియుష్మత్పద,ప్రభవప్రాభవముల్ గణించుచు
మదిన్ బ్రార్థించి తెబ్భంగి భూ,రిభవాంభోధిఁ
దరింపఁ జేసెదొకదా శ్రీసూ... 36

శా. కామక్రోధమదాదిశత్రువులు వీఁక న్మూఁకనైయెతాఁకి
చే,తోమాలిన్య మొసర్పఁ దత్కలుషచిత్తు లోబ
ధనిర్ముక్తులై, నీమంత్రంబు జపించి నీచరణముల్
నిత్యంబు సేవించుచున్, బ్రేమన్ బంధవిముక్తిఁ
గాంతురుగదా శ్రీసూ... 37

శా. ప్రావృట్కాలము దోఁచువేళ నసితాభ్రశ్రేణు
లభ్రంబునన్, భావింపం బ్రభవించుమాడ్కిఁ దరి
తోనానాప్రవృత్తు ల్మదిన్, బ్రోవు ల్గట్టి జనించుబద్ధు
లగుజీవు ల్ముక్తు లౌదుర్ భవ, త్సేవన్ జేసి పడిన్
సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 38

మ. భ్రమ శుక్తిన్ గనుపట్టు రాజతముఁ బోలన్ దోఁచె
నీయందులోకము లజ్ఞానసమృద్ధి నంచు బుధవర్గం
బెంచి తత్త్వప్రబోధమున రంజిల్ల భవత్పదాంబు
రుహముల్ ధ్యానించి నీలోన వారి మహాబ్ధిం
బలె నైక్య మొందును గదా శ్రీసూ... 39

మ. మృగతృష్ణ ల్మరుభూములంబలె భవల్లీలాస్వరూ
పంబునన్, జగము ల్గప్పడఁ జూచి యజ్ఞుఁడు సదా
సత్యం బటంచున్ మృగం,బు గతిన్ నమ్మి భవాం
బురాశిఁ గడవన్ బోలేక తాపత్రయా, ర్తిఁ గడున్
స్రుక్కుచు నిన్నుఁ జెందఁడు గదా శ్రీసూ... 40

మ. గరిమన్ వహ్ని జనించి తచ్ఛమనముఁ గావించు
నీరంబువై, ఖరిఁ జిత్తంబునఁ బుట్టి తన్మలినమున్
గన్పట్టి బాధించు మత్సరముఖాద్యగులఁ గూడఁ
బట్టి యపరోక్షజ్ఞానఖడ్గంబునన్, శిరముల్ ద్రుంచి
నవాఁడె ముక్తుఁడుగదా శ్రీసూ... 41

మ. అకలంకద్యునదీతరంగముల నుద్యత్పంకముం

బోలెఁ దా, క కారుణ్యముచేఁ దమం బణఁగి
సత్త్వం బుద్భవంబైనచో, నొకయద్వైతవిశిష్టవృ
త్తిఁ గనుచున్ యోగప్రభావంబు దా,ల్చికడున్
భక్తుఁడు ముక్తి నొందునుగదా శ్రీసూ... 42

శా. కీలాలంబున బుద్బుదంబుగతి నగ్నిన్ ధూమముం
బోలెను, ద్వైతం బైతగు నీస్వరూపమున నా
విర్భూత మైనట్టిమా, యాలీలన్ గొని సృష్టి
రక్షణలయవ్యాపారము ల్సేయుచున్, గేళీవృ
త్తి నసంగునిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 43

మ. భువనంబుల్ ముకురంబునంబలె మదిన్ బోలేక
చూపట్టు నం, చవలోకింపుచు భక్తియోగమున
నార్యవ్రాత మత్యంతమున్, భవదంఘ్రు ల్భజి
యించి సైంధవ ముదన్వద్వీచికం బోలె నీ, శివ
రూపంబున నైక్య మొందును గదా శ్రీసూ. 44

మ. మధుమాసంబునఁ బుష్పరాజి వనసీమన్ బోలె
నీసత్కృపన్, శిథిలీభూతతమస్కుఁడై సుగు
ణము ల్సేవింప నీసేవకుం, డధికోత్కృష్టనదీనద
ప్రతతి యయ్యాదోధిఁ ద్రోవన్ బలెన్, పృథివిన్
యోగపదంబు గాంచునుగదా శ్రీసూ... 45

శా. నీతేజఃపటలం బశేషభువనానీకస్థమై క్రాలుచో,
భీతిన్ గూటికిఁ జేరుఘూకమటులన్ విజ్ఞానసం

భావ్యమై, నీతత్త్వం బలరార నజ్ఞుఁ డెలమిన్
వీక్షింపఁ గాలేక నిన్, జేతోవీథిఁ దలంచి కొ
ల్చునుగదా శ్రీసూ... 46

మ. ద్విజరాజప్రభచే సుమార్గమటులన్ విద్యావికా
సోన్నతిన్, భజనీయస్ఫుటయోగవైభవగతుల్
భావింపఁ గన్పట్టుదా, నజనుం డుత్తమకాంత
నాథునిబలెన్ భావంబులో నిల్పి నిన్, సృజనా
ద్యేకమనీషఁ గొల్చునుగదా శ్రీసూ... 47

మ. క్షితి సర్వజ్ఞత నీకు జీవునికిఁ గించిద్జ్ఞత్వమున్
గూర్చియు, న్నతి నమ్నాయ యవిద్యయున్ బె
రుగ నానావేషముల్ గట్టి మీ, రతులజ్ఞానస
మృద్ధి నేకమయి జన్మాదు ల్విసర్జింపుచున్, గృత
కృత్యవ్రతులై సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 48

మ. తమి శుల్బంబునఁ దోఁచుపాముకరణిన్ ద్వద్రూ
పమం దోలి వి, శ్వము గన్పించునటంచుఁ జిత్త
సరణిన్ భావింపుచో స్వప్నతు, ల్యములై లో
కము కాలముల్ క్రియలు కర్తల్ కల్లలౌనం
చుఁ గూ, రిమితోఁ దెల్పరె తత్వబోధకలితుల్
శ్రీసూ... 49

శా. లోకంబు ల్గల లొక్కభంగి మది నాలోచించు
తత్త్వప్రబో, ధాకల్పుం డటులన్ భవత్పదయు

గధ్యానోచితస్వాంతనా, లీకుం డెప్పుడు యుష్మ
దీయకృప కోలిఁ బాత్రుఁ డౌచుఁ సముఁ, త్సేకం
బొప్పఁగ ముక్తిఁ గాంచునుగదా శ్రీసూ...50

శా. వైరాగ్యంబును దత్వబోధమును శశ్వద్యోగ
ముం గల్గి సం, సారాసక్తిఁ దొలంగుచుఁ బుడ
మి నిస్సంగాత్ము లైనట్టివా, రారూఢాతురభావ
ముఁ గనుచు నందానందముఁ గాంచుటల్,
చేరఁ రానిభవత్కృపామహిమగా శ్రీసూ...

మ. క్షమయుఁ సత్య మహింసయుఁ సమతయుఁ
సర్వేంద్రియోత్థానముఁ, శమముఁ ద్యాగ
ము గల్గి నిశ్చలతపశ్శక్తిఁ బ్రవర్తింపలే,క మ
దిఁ భక్తి జనింప నీచరణసక్తధ్యానబుద్ధిఁ జరిం
చి మహానందము నొందఁ గంటి జగతిఁ శ్రీ
సూ... 52

మ. సగుణుం డంచును నిర్గుణుం డనుచు శాస్త్రజ్ఞుల్
వివాదింపుచో, సగుణవ్యక్తియె నీకు నిత్య
మయి సత్యస్ఫూర్తిఁ గనుపట్టు కా,క గుణశ్రీక
లితుండవేని జగముల్ గన్గొంచు మెచ్చఁ ద
యా, దృగనీకావృతుఁ జేసి నన్నునుపవే శ్రీసూ.

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబు లెఱింగి బోధమహిమఁ శుద్ధాం
తరంగుండునై, మతిమత్సంగతి గాంచి యోగస

రణిఁ బన్నింపుచుఁ బోహళం, చతులప్రౌఢి
ని నిర్భజించు విబుధుం డంభోధి నప్పాయసా,
కృతి దోఁపఁ భవద్దైక్య మొందును గదా
శ్రీసూ... 54

శా. యోగస్యందన మెక్కి సత్త్వగుణసూతోపేతుఁ
డై యీషణ, త్యాగాస్త్రాసన మెక్కువెట్టి హృ
దమోఘాస్త్రంబు సంధించుచుఁ, యోగు ల్మో
హ్యచ్ఛొఁగనీపయిం బరపుమర్త్యం బట్టి నిర్వాణలక్ష్మీ
గేహంబునఁ గట్టివైతువు గదా శ్రీసూ... 55

మ. మునిసభ్యు ల్వేఱఁగందిచూడఁ దమితోఁ బూర్వ
క్రియాపాశముల్, గోని యజ్ఞానపరంపరాయమ
నికఁ గొట్టాడఁగా నిల్పి జీవనికాయోచితసాల
భంజికల భాస్వత్ప్రీతి నర్తింపఁజే, సిన నిన్నెంచి
భజింప శక్యమగునే శ్రీసూ... 56

మ. జలధిఁ గ్రుంకినవాఁ డశేషతటినీస్నానవ్రతో
ద్భూతస, త్ఫలముఁ గాంచినవాఁడు సర్వ
దివిషత్సర్వార్యకృతిఁ మించుని, న్నలఘుప్రీతిభ
జించువాఁ డఖిలదేవాగణ్యకారుణ్యదృ, ష్టిలతా
బద్ధముఖాబ్జుఁ డై తిరుగఁడే శ్రీసూ...

శా. సంతానద్రుమ మర్థికిం బలె నశేషస్వీయభక్తాళిక
త్యంతేష్టార్థ మొసంగు నిన్విడిచి యన్యాదిత్యు

నిం గొల్చుచున్, భ్రాంతిన్ భూపతిం జేరం
బోక సుభటుల్ బ్రార్థించువాఁ డట్టులన్, జిం
తింపంగతమేమి మోహావశుఁ డై శ్రీసూ... 58

మ. మును నీపాదసరోజభక్తుఁడగు రాముం డా
ర్తవిప్రాంగనా, మునిద్రై తేయ వనాటముఖ్యుల
మదిన్ మోహంబు రెట్టింపఁగ,న్లొని కైవల్యపదం
బొసంగె భవదంఘ్రుల్ వేడ్కఁ జింతించువా
రి నుపేక్షించుట నీకుఁ బాడి యగునే శ్రీసూ.

మ. ధనదారాత్మజసక్తి లేక మనిలోఁ ద్వత్పాదపం
కేరుహ,ధ్యానముం గోరి యొనర్చువాఁ డెవుడు
దంచత్కర్ణరంధ్రంబులన్, నినునే కాలలులాయ
కంధరవిలంబిస్వర్ణఘంటావళీ,నినదానసహ్యాతదీయ
కంఠరవమున్ శ్రీసూ... 60

శా. శాంతిన్ గ్రోధము లోభ మస్థిరమతిన్ సత్సం
గతి న్మత్సరం, బంతర్మోహము దత్త్వగోష్ఠిని నిది
ధ్యాసప్రవృత్తి న్మదం, బెంతే కామము దేహధర్మ
కలనాదృష్టి న్విదారించి నీ, చింత న్వర్తిలువాఁడె
ముక్తుఁడుగదా శ్రీసూ... 61

మ. హరిసంరక్షణమున్ సుధాకరధరుం డంతంబు
సర్గంబు వా, క్తరుణీభర్తయు సల్పుటల్ బుధులు
వర్ణించింతు రాకృత్యముల్,పరమేష్ఠిప్రముఖా

కృతి ప్రముఖలు దోఁపఁగా జేతు వీవంచు నెంచిరి
వేదాంతవిశారదుల్ నిజముగా శ్రీసూ... 62

శా. నే నెంతో మదిఁ జింతఁ జెందుటకు నై నీ విట్టు
లంతంతనుఁగా, నానాసూనుధనాంగనాదిభవబంధ
శ్రేణి బంధింపినఁగా, దీనత్వంబున భీతి గాంతునె
భవస్వభృత్యుండు మీఁదఁగా సమీ, చీనస్ఫూర్తిఁ
బువర్భవంబు గనునే శ్రీసూ... 63

శా. నే నేరత్వ్యుఁడ రక్షకుండ వెపుడుఁగా నీవే యటం
చన్యులఁగా, గానంబోక భవత్పదాంబురుహముల్
గాంక్షించి సేవించుచుఁగా, నానాత్యాగముఁ జేసి
నాఁడ నిఁక న న్నాలింపకున్నఁగా మనో, లీనాస్మత్పు
రితాప మెన్నవశమే శ్రీసూ... 64

మ. స్మరణం బెప్పుడు సేయుచుఁగా మనుజు లస్మత్పా
పము ల్గాల్చెనఁగా, గరుణం బ్రోచుదు వారికెల్లనప
వర్గం బిత్తు నేనంచు మేల్, బిరుదోక్తు ల్వాచియిం
చు ని న్వేడిచి పేర్మిఁగా బీదలఁగా వేఁడఁగా, సిరి
లాభించునె ముక్తియుఁగా గలుగునే శ్రీసూ ..

మ. అనుభోక్తవ్యముగాక కర్మసముదాయం బౌర
పోదండ్రు భూ, జను లెట్టైనను జన్మముల్ చనునె?
తత్పరంతుణార్థంబు ద, ప్పునె కృత్యంబులు
ముక్తిలభ్య మగునే ముమ్మారు నిన్నెంచి పల్కి
న వేదోక్తులు నిల్వకున్నె మృషలై శ్రీసూ...

శా॥ తూలం బై భవదాగ్రహంబున మరుద్గోత్రంబు
తూఁగాడు న, త్తూలం బైన సుమేరులై నిలుచు
నీతూర్ణప్రసాదోన్నతిన్, గాలాదు ల్జనియింప
నెల్లజగముల్ గాపించి రక్షింతువా, రే లోకే
శముఖుల్ దప్పదన్యులగుదురు శ్రీసూ... 67

శా॥ లోకంబుల్ గలిగింపఁ బెంపఁ జెరుపన్ లోలుం
డవై చిత్తమం, దాకాంక్షించినమాత్ర మక్షణ
మె సత్యస్ఫూర్తి వర్తించుచో, నేకాలంబు
రణేచ్ఛ మాన కెదురై హింసించుమందేహు లే,
చీకై కొంకలు వధ్యు లౌదు*రుగదా శ్రీసూ...

శా॥ నీకారుణ్యము లేక ప్రాగ్భవకృతానిత్యక్రియా
రాశి భ్రష్టాకారంబు పహించి మానవుల కత్యం
తార్తిసౌఖ్యోన్నతుల్, చేకూరంగ నటించు
తావకమరీచివ్యాప్తి లేకున్న ను, ద్రేకస్ఫూర్తిఁ
దమిస్రముల్ పెరుగవే శ్రీసూ... 69

మ॥ శితనారాచపరంపరన్ దెరల కక్షీణప్రతాపోన్న
తిన్, బ్రతిబాణంబుల నిన్ త్రికాలముల నొం
పన్ జూచు మందేహుదై, త్వతతిన్ విప్రవిసర్జితా
ర్ఘ్యమహిమన్ దాఁటించి నీమంత్ర మూర్జిత
శక్తిన్ నిను మించి వర్తిలుఁ గదా శ్రీసూ...

---

* రభటుల్.

శా. పాపంబుల్ ప్రచరించె నంచలుక నన్నాడింప
వేమో కృపా, లోపంబున్ గనుపింప నీపదప
యోరుద్భావనాసక్తి న, ప్పాపంబుల్గలవే య
పథ్యవిక్రుతుల్ భైషజ్యసేవాగతిన్, జేపు న్నా
వును గాక యెట్లు నిలుచున్ శ్రీసూ... 71

మ. కపటప్రక్రియ సేవకున్ మనుప కే కాలంబు
నేకాకృతిన్, జపలస్వాంతులు కాక తావక
పదాబ్జాతార్చనల్ సేయు మం, చుపదేశించితి
వస్మదాదులకు నట్లూహింప శక్యంబె నీ,కృప
లేకబ్బునె ముక్తి పౌరుషగతిన్ శ్రీసూ... 72

శా. ఖిన్నుండై స్వభటుండు బ్రోవు మనుచున్ గేల్మో
డ్చి ప్రార్థించుటల్, గన్నారం గనుఁగొంచు లేశ
మయినన్ గారుణ్యమున్ దాల్ప వా, పన్నత్రా
ణపరాయణుం డనుచు సంభావించి యామ్నా
యముల్, ని న్నెట్లు భంగి నుతించి పల్కుఁదో
డఁగెన్ శ్రీసూ... 73

శా. నీవే దిక్కని నమ్మి వేఁడుకొనుచున్ నీదివ్యపా
దాబ్జముల్, భావింపం దొరకొంటి నన్నిఁక
దయన్ బాలింపు లేకున్నచో, దేవా! నాగతి
కేమి నిన్ను జను లుద్దేశించి నిందించినన్, సేవా
సంగతి నాలకింపవశమే శ్రీసూ... 74

మ.అనుకంపారసదృష్టి ము న్నఖిలభృత్యశ్రేణి రక్షిం
పవే, నను రక్షింపకయున్నచోఁ గలుగవే
నైర్ఘృణ్యవైషమ్యముల్, జను లెంచన్ సమవ
ర్తివై నిలిచి కాంక్షన్ బక్షపాతంబుఁ జేసిన
ని న్నుత్తములెల్ల మెత్తురె మదిన్ శ్రీసూ...

శా.యోగజ్ఞానవిరక్తి సత్త్వగుణసర్వోర్వీసురశ్రేణి
కిన్, రాగం బొప్పఁగ ముక్తిసౌఖ్య మిడి నన్
రక్షింపకున్నన్ గృపా,యోగు ల్మెత్తురె బీదలన్
విడిచి భాగ్యోదారుల న్మున్నగాఁ, గ్రీఁగంటన్
గనుఁగొంచుఁ బ్రోవ నగునే శ్రీసూ... 76

మ. ద్విరదంబుల్ రథముల్ ధనంబులు మణుల్ తేజీ
లు రాజ్యంబు మం,దిరము ల్భూషలు చేలము
ల్మినువడిన్ దెమ్మంచుఁ గాంక్షింప లే,దురు సంసా
రసముద్రతారణవిధానోద్యుక్తయుష్మత్పద, స్థిర
బుద్ధిన్ దయసేయు మంటి నెపుడున్ శ్రీసూ.

శా.ఏలా వేదపురాణశాస్త్రములు ని న్నేప్రొద్దు సేవిం
ప న,బ్బాలేందుప్రభఁ జీఁకటుల్ బలె నఘవ్రాతం
బు నిర్మూలమై, వ్రాలన్ ముక్తిపదంబుఁ గాంతు
రనుచున్ వాక్రుచ్చె నే నగ్గతిన్, శీలం బొప్ప
భజింతు నీచరణముల్ శ్రీసూ... 78

మ.ఘనము ల్నీచము లైనజన్మములు మత్కర్మాను

కూలంబులై, వెనుకన్ గల్గినఁ గల్గనీ హృదయ
మే వేళన్ భవత్పాదచిం, తనమున్ దప్పకసల్పు
చుండుటకు నానోటన్ బ్రసాదింపవే, చెనఁటు
ల్గన్గొని చిత్తవీథి నగనన్ శ్రీసూ... 79

మ. తనువు ల్వీడుచు మున్న శేషనిరయస్థానస్థితానే
కయా, తవలన్ బల్మి భుజించినాఁడ నిఁకఁ దద్బా
ధ ల్విజృంభించినన్, గని చింతింపనుగాని నీభ
టుఁడ నానాదుర్గతుల్ చేరఁగాం, చె నటంచున్
జనులాడుచుండ నగతున్ శ్రీసూ... 80

మ. నిగమాంతంబు లనేకరూపములచే నీతత్త్వ
మూహించుచోఁ, బొగడం జొచ్చితి మంద
బుద్ధి నకటా బోధ్యుండ నెట్లౌదువో, తగ
బోధం బెటు లబ్బునో తెలియ దీతత్త్వంబు
గాంక్షించుచున్, మిగులం గొల్చెద నీపదంబు
లెలమిన్ శ్రీసూ... 81

మ. జననీగర్భగుహాంతరాళనిరయస్థానంబులం దున్న
యా, తన లోకుక్ష్మడిఁ బాయునందు మదిలోఁ
దర్కించి నీపాదచిం, తనము న్మానక చేయు
చుంటి నిఁక నన్నారుణ్యదృక్సింధువీ, చినికాయఁబు
నటింపఁ బ్రోవఁదగదే శ్రీసూ... 82

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబులు సత్యమంచు భవదస్తోకాద్య

మంత్రంబు దు,ష్కృతవిచ్ఛేదక మంచు నీదుప
దముల్ సేవ్యంబులంచున్ దిర,స్కృతదేవుండవు
నీవటంచు మదిలోఁ జింతించి నిన్నాశ్రయ,స్తుతి
బంధం బెడఁబాపు మంచుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ.

శా. కాయంబెల్లఁ గృశించె వాతకఫరోగం బెంత
యున్ దుస్తరం, బై యుండెన్ మరికిన్ జడత్వ
మొకవేళన్ వ్యాపించెఁ జిత్తంబు దు,ర్వ్యాగా
మంబుల నష్టము ల్దగగతిన్ బ్రాసించె నీభృత్యు
నిన్, జేయన్ రాదె విదేహముక్తిఁ లిశున్ శ్రీ.

మ: జలజాతున్ గనకాంబరున్ సకలభూపాభూషి
తాంగున్ మహో, జ్జ్వలతూణాసిధనుర్ధరున్
గమనీసంసేవ్యపాదాబ్జు బుఁ, హ్యాల తేజోనిధి
నాగదేవు నిను సాక్షాత్కృష్ణ మంచున్ దలం,
చి లసద్భక్తి భజింతు మానస కెప్పుడున్ శ్రీ...

మ. కలలోఁ దాఁచినచిత్తవృత్తులగతిన్ గన్పట్టు నజ్ఞా
నభా,వ్యలు జీవుల్గటియించుకృత్యములు నీ వా
కృంత కర్తృత్వబ,ద్ధ మౌటంచున్ గని వారి క
న్యసలముల్ దోడ్తోఁ బ్రసాదింప కర్మిలిఁ బ్రోవం
దగదే యవార్యులనుచున్ శ్రీసూ... 86

మ. హరి తేజోమయ పద్మినీరమణ లోకాధ్యక్ష
పద్మాక్ష భా,స్కర మృత్యుంజయ శంకరా
శ్రుతిశిఖాసంభావ్య విశ్వంభరా, సురవర్యా నిట

లాక్ష కేశవ మునిస్తుత్యాంఘ్రిపంకేజ సుస్థిర
సంజ్ఞారమణీశ లోకనయనా శ్రీసూ... 87

శా. ఛాయావల్లభ దుష్కృతాంతక మహేశా
భద్రసంధాయకా, ధ్యేయాకార శివస్వరూప
సుభటారిస్తోమ విచ్ఛేదకా, మాయాతీత ముకుం
దవాసరమణీ మార్తాండ నక్తంచరా, జేయా
ద్వాదశరూప చండకిరణా శ్రీసూ... 88

శా. అంతా దేవతలా హరిత్కరికరోగ్రాఖండదోర్దం
డసం, క్రాంతేష్వాసవిముక్తకాండజలధారాంధ్వ
స్తమందేహాః, ల్వాంతస్త్యక్తహుతాశనోజ్ఝితస
మస్తామర్త్య మర్త్యాళీ, చింతాసంతతి నిస్గణిం
చెడుతటిఱ్ శ్రీసూ... 89

మ. కలరే నీసరివేల్పు లిజ్జగములఱ్ గంగాధరాంభో
జభూ, బలభిద్వాసవముఖ్యనిర్జరశిరోభాస్వత్కి
రీటాగ్రభా, గలసద్రత్నసమంచిత శ్రుతిశిఖాగ
మ్యప్రభాభూషితాం, ఘ్రిలుఠత్సేవకభూరిదు
ష్కృతగణా శ్రీసూ... 90

మ. సరివే ల్పెచ్చట లేఁడు నీకు శుచిమచ్ఛాస్త్రాగ
మాభ్యాసభా, సురవిజ్ఞానకళావిలోలహృదయ
క్షోణీసురాలోక్యదు, గ్భగభానూత్కరచండమం
డలవినిర్యద్దివ్యరుగ్వారిత, స్థిరకాండోదరపూరి
తోరుతిమిరా శ్రీసూ... 91

మ. మెఱపుల్పొడ్పున సంపద ల్పొదలు నెమ్మేను
ల్ఘనచ్ఛాయయలై, పరగుణ్ సంసృతిసౌఖ్యముల్
బహువిధస్వప్నంబు లై తోఁచు బంధురభోగం
బులు బుద్బుదంబులగతిన్ బొల్పొందు నెవ్వా
ర ల, స్థిరరూపంబులు నీవి నమ్మనగునే శ్రీసూ.

మ. శరణం బంటిభవత్పదస్మరణదీక్షావృత్తినూల్కొం
టి మ,త్సరమోహాదుల నంటకుంటి మతిమత్సాం
గత్య మిమ్మంటి నే, మఱుపా టెంతయుఁ గాన
కుంటిఁ దొలికర్మశ్రేణి పోఁగంటిఁ జెచ్చెరఁ దాప
త్రయిఁ బాపుమంటి నెపుడున్ శ్రీసూ... 93

మ. ధనలుబ్ధత్వము దిఱెఁగామముఖచేతశ్శత్రువుల్పో
తె సజ్జనసాంగత్యము మీఱెఁ బుత్రతతివాత్స
ల్యంబునుం జారెఁ ద,క్కినకాంక్షల్ గడతేరె
నెల్లపుడు సత్కృత్యంబులెల్లన్ ఘటించి నినుం
గొల్చితి నన్నుఁ బ్రోవవలదే శ్రీసూ... 94

శా. విత్తప్రాప్తిగతు ల్దలంపక సదా విద్యావినోదం
బునన్, మత్తుండై దినకృత్యముల్ సలుపుచున్
మాన్యద్విజేంద్రాళిచేఁ, జిత్తస్థైర్యము గల్గి నీదు
పదముల్ సేవించుభూదేవుఁ డు, దవ్వృత్తిన్
ము క్తిపదంబు గాంచును గదా శ్రీసూ... 95

మ. మనుజుం డర్థముఁ గోరి నీచరణముల్ మన్నింప

కర్థించుచున్, ధనికశ్రేణుల నాశ్రయించి పిదపన్
దైన్యంబు దీపింపఁ దన్నునయంబున్ జనులెల్ల
హాస్యములున్ సేయన్ బ్రాప్తి లేదంచు నేఁ,
చినవంతన్ బలుచింతఁ జెందునుగదా శ్రీసూ...

మ. తనయుల్ తమ్ములు నన్నలున్ సతియు మిత్రశ్రే
ణియుం గొల్వఁగా, ధనికత్వంబునఁ దత్సుఖంబు
తనకున్ దక్కొల టంచున్ మనంబున హర్షిం
చుచు మూఢుఁ డంతకభటుల్ పోరాడు వేళన్
జనిం,చినభీతిన్ గడుదుఃఖ మొందునుగదా శ్రీ.

మ. నృపులం గొల్చుచు వేషధారి యగుచున్
చోరంబు లశ్రాంతమున్, జపలత్వంబునసల్పుచున్
పరగృహస్థానేచ్ఛ వర్తించుచున్, విపులద్ర
వ్యముఁగూర్చి మోహమున బృథ్వీదేవవంశ్యుండు
దాఁ,గృపణుండై చెడుఁ గాదె నిన్నెఱుఁగమిన్
శ్రీసూ... ౨౪

మ. కృతపాపంబులు లెక్కపెట్టక మహాహీనాకృతిన్
దాల్చి దా,నతతిన్ గైకొనుచున్ దురన్నముల
నంతఃప్రీతి భక్షించుచున్, వ్రతము ల్గోరక
యాహ్నికక్రియ లాగిన్ వర్జించి విప్రుండు సం,
చితవిత్తంబునఁ దృప్తిఁ జెందక చెడున్ శ్రీసూ.

మ. మతిమద్ధ్యేయు నచింత్యకాయు సుమహామా
యున్ రణాజేయు న్నిర్జితదైతేయు నతాదితే

యు ధృతకాంక్షేయున్ జగద్గేయు సం, భృతతి
గ్మాంశునికాయు సద్గుణగణామేయున్ హృతా
పాయు స,త్కృతరాధేయు సహాయు నిన్నుఁ
గొలుతున్ శ్రీ... 100

మ. ధృతచక్రాబ్జనిషంగచాపు విలసత్కీర్తిప్రభావంచి
తా,మృతసంతానకలాపు ఖండితభట శ్రేణీబృ
హత్పాపు ధీ,రతతిధ్యేయసురూపు సత్యమధురా
లాపున్ నతశ్రీపు వ,ర్జితకోపున్ సుకలాపు
నిన్నుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ... 101

మ. అవితాంభోజభవాండుఁ గిల్బిషకవళ్యారణ్యవే
దండు కృష్ణవిచిత్రార్జునకుండలద్యుతిసముద్యద్గం
డుమందేహదా,స సేనాదళనోన్ముఖప్రబలనానా
కాండుఁ గాండాదిభూ,రివిహారార్హపిచండుని
న్నుఁ గొలుతున్ శ్రీసూ... 102

మ. నతశక్రాదికిరీటకోటిమణిసంతానస్ఫురత్పాదుదా
రితభక్తాఖిలఖేదు మానిజనతాశ్రీదున్ మహా
మోదు బా,లితమర్త్యదు విపక్షహృద్భయద
మార్వినాదు దివ్యాస్త్రని,ర్జితనానాపలలాదు
నిన్నుఁ దలఁతున్ శ్రీసూ... 103

మ. సురవన్ద్యస్తుతనాము భవ్యసుగుణస్తోమున్ సమ
స్తాశ్రితో,త్కరసంతాపవిరాము లోకభయకృ
త్సంగ్రాము నానావిధా,భరణోద్దాము సుధాము

సత్కులసరస్వతోస్త్రము నిష్కామము భూరిరమా
లంకృతధామము నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ...104

మ. శతపత్రాయతనేత్రు సర్వసుమనస్సంస్తుత్యచారి
త్రు దు, ష్కృతసంఘాతలతాలవిత్రు మునిరాడి
ష్టాటవీచైత్రుని,ర్జితమందేహానిశాటగోత్రుఁగిరణ
శ్రేణీలసద్గాత్రు సం,శ్రితలోకావనసూత్రు నిన్నుఁ
దలఁతుఁ శ్రీసూ... 105

మ. కుతుకం బొప్ప నమస్కరింతు మఱి నీకుఁ సేవక
శ్రేణికిఁ,ధృతదివ్యాయుధపాణికిఁ మణిగణో
దీర్ణప్రభాపుంజరం,జితగాంగేయశతాంగమాళికి
సరోజినాద్యాదికాంతాళికిఁ, గృతకృత్యుం డని
వేడ్క నన్నుపవే శ్రీసూ... 106

శా. ఈమీఁదఁ భవదీయభూరిదయ నే నెంతే
సుఖశ్రేణిచే, నామోదించి నిరామయప్రకృతి నై
హర్షించుచుఁ బాపచిం,తాముక్తింగని ముక్తి
కాంక్ష మదిలో స్తంభింప నీపాదముల్, వేమా
రెంచి భజించుచుఁ దిరిగెదఁ శ్రీసూ... 107

శ్రీసూర్యనారాయణశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

ఈశతకము రచించినది కొమఱ్ఱాజు వేంకట శివుఁడని గ్రంథాంతమునఁగలపద్యమువలనఁ దెలియుచున్నది. ఈవేంకటశివునివ్యవహారనామము వెంకటప్పయ్య యనియు కృష్ణామండలములోని పెనుకంచిప్రోలువాస్తవ్యుఁడనియు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు జీవకళల బ్రసాదించిన కొమఱ్ఱాజు వెంకటలక్ష్మణరావు, ఎం.ఏ, గారికీకవి జనకుఁడనియుఁ దెలియుచున్నది.

వేంకటశివుఁడాఱువేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు. లింగధారిమతములోనివాఁడు. ఉద్భటారాధ్యవంశపరంపరలోని యారాధ్యు లీకవిగురుకుటుంబములోనివారు. ఈకవి మునగాలసంస్థానప్రభుత్వము గావించి యిప్పటిమునగాలప్రభువులగు శ్రీనాయని వేంకటరంగారావు బహద్దరువారిని దత్తులుగాఁ దీసికొనిన లచ్చమ్మారావుగారివద్ద మంత్రిగానుండి చిరకాలము రాజకీయవ్యవహారములలోఁ బాలుగొనెను. ఈకవి మఱికొన్ని శతకములు జ్యోతిషగ్రంథములు రచించినటుల శతకకవులచరిత్రము పేర్కొనుచున్నది గాని యాపుస్తకములనామములే తెలియవచ్చుట లేదు. అందులకుఁ బ్రయత్నించి కృషి చేయవలసియున్నది.

ఈశతకమునఁ బేర్కొనఁబడిన రాజలింగస్వామి రేపాలలోని యర్చాదైవతము. రేపాల మునగాల

సంస్థానములో మునగాలకు ఐదుమైళ్లదూర ములో నున్నది. విచారింప నాయూర గ్రామలింగ స్వామిదేవళము గలదని తెలిసినది. కవి వీరశైవుఁ డైనకతన రామశబ్దసహితముగ లింగశబ్దము నుచ్చ రింపనొల్లక రాజలింగమని పేర్కొనినటులఁ దోఁచు చున్నది. మతావేశపరవశు లిటులఁ జేయుటలో నించుకేనియు వింతలేదు

ప్రకృతశతకము నూటయిరువదియేడు సీసపద్య ములతో నిండియున్నది. శతకకవిత ధారాశోభి తమై సులభసాధ్యమగు భాషలో మృదుమధుర ముగా నున్నది. అందందు వ్యాకరణదోషములు గూడఁ గలవు. వేంకటశివుఁడు మతావేశము గల వాఁడగుటచే నీశతకమున శివునికంటె దైవము లేడనియు నితరదైవతములు శివభక్తులనియు నీశ్వ రశబ్దవాచ్యుఁడగు శివుఁడే నిఖిలదేవస్తుత్యుఁడనియు భస్మము రుద్రాక్షలు బ్రాహ్మణుఁడు ధరించితీఱవలెన నియుఁ గొన్నిపద్యములలో బోధించెను. మఱికొ న్నిపద్యములలో స్కాందాదిపురాణములనుండి వి షయసంగ్రహము గావించి శివపరేశ్వరత్వము పలు మాఱు స్థాపింప యత్నించెను. గంగ విష్ణుపదోద్భ వియనునంశము, బ్రహ్మతలఖండించుటచే శివునకు బ్రహ్మహత్య వచ్చినదనువిషయము శివుఁడు మోహి

నివి జూచి యపభ్రంశముగ వర్తించెననునంశము భస్మాసురకథ సహజమతాభిమానము నాధారపఱచి కొని ఖండించినాఁడు. శివునకు నీశ్వరత్వమారోపించుటయే కర్తవ్యముగాఁ బెట్టుకొని యీకవి పలుతావుల నితరదైవతదూషణము బ్రాహ్మశాఖలలోఁ జేరినయితరులనింద విరివిగాఁ గావించియున్నాఁడు.

పరమతనిందాగర్భితముగ శ్రీగిరిమల్లేశ, వీరభద్రశతకాదులు రచించిన కొమర్రాజు రామలింగకవి యీ వేంకటశివునకుఁ బినతండ్రి యగుటచేఁ గాఁబోలు అన్యదైవదూషణమునఁ దండ్రినటులుండుమనుచున్నాఁడు. మొత్తముమీఁద నీరాజలింగశతకమును వీరశైవమతసిద్ధాంతబోధకమని చెప్పవచ్చును. ఇందు బసవేశ్వర, సోమనాథ, మల్లికార్జునాది వీరశైవులు నెలకొల్పిన సంప్రదాయములు లక్ష్యమునందుంచి వ్రాయఁబడినపద్యములు పెక్కులు గలవు. శైవమతప్రతికూలురు కొందఱు పురాణములలో శివునకుఁ గలయీశ్వరత్వము లోపింపఁజేయుటకుఁ గొన్నికల్పితకథలుఁ జేర్చిరనియు భాగవతమునఁ బోతరాజునైతము విష్ణుమతాభిమానవశమునఁ గొన్ని శివప్రాముఖ్యముఁ దెలుపుకథలు లోపించెనని యీక్రిందిపద్యములోఁ దనయభిప్రాయము దెలిపియున్నాఁడు.

సీ. భాగవతంబునఁ బాత్రుఁడై కవి
వాస్తవంబులు కొన్ని వదలినాఁడు
... ...
దక్షాధ్వరమునకు దనుజారి వచ్చిన
లేదని చెప్పెను
... ...
శ్రుతియుఁ బలుకుట పోతన చూడఁడేమొ. (చూ. ౧-౨-౨)

ఇటులె మతావేశములగు నంశములకు నితరమతనిందలకుఁ దార్కాణలు కాంచనగును. కేవలమతధర్మములు దెలుపుశతకకదంబములో నీశతకమొకటియైయున్నది. చిరకాలముక్రింద నీశతకము తప్పులతడికగా ముద్రింపఁబడి యుంటచేఁ గవిభావానుసారముగఁ గొంచెము సవరించి శుద్ధప్రతి సిద్ధపఱచి యీశతకము ప్రచురించితిమి.

ఈశతకకర్త రమారమి 40సంవత్సరముల క్రిందట లింగైక్యము నొందెను. శైవమతోద్బోధకమగు అన్యవాదకోలాహల మంతప్రౌఢముగా నీశతకము లేకున్నను ఇందలిపద్యములు సుబోధకములై మతావేశమున కనుగుణముగ నుద్రేకకరములుగానున్నవి. ఈకవి యితరగ్రంథములకొఱకాంధ్రులు యత్నించిన వీరశైవమతగ్రంథమండలికిఁ దోడ్పడినటు లగును.

నందిగామ. }
1-1-26 }
ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

ఓమ్.

కొమర్రాజు వేంకటశేషకవిప్రణీత

రేపాల రాజలింగశతకము

సీ. శ్రీగిరీశ్వర నీకుసేవ ముక్తికిఁ ద్రోవ
నీనామ మఘవార్ధి నిల్చునావ
సిరు లిచ్చు చెలిపొందుఁ జేసెఁగా నీభావ
త్రిపురవాసులఁ ద్రుంచు తెలివె ఠేవ
మునిపుత్త్రు మొఱ విని చనితివో దయఁ గావ
మానవులఁ గొట్టు మూటలావ
చలిమలసుత నేలఁగలవాఁడవే నీవ
వేల్పులు జాలిరే విషము ద్రావ
గీ. సకలసురలందు బ్రాహ్మణజాతివీవ
చావుపుట్టుక లేకట్టి సాంబ గావ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ. 1

సీ. నీవు బట్టినవిల్లు నేటైనబల్ గట్టు
పసమీఱు మీనారి బుసలగొట్టు
నీజటాజూటంబు నిల్వ గంగకుఁబట్టు
నఱమేను పార్వతికైనదెట్టు
నీరథచక్రముల్ నిలుపకరుగు రట్టు
నీముఖంబున కగ్ని నీటిబొట్టు

నీగళచ్ఛాయకు నీగును చలినట్టు
 విను నీనివాసంబు వెండిచట్టు
గీ. వట్టుమీాటినీచర్యలెట్టు కట్టు
 పటిచి వ్రాత్రుఁగను బల్లపడుటదెట్టు
 భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 2
సీ. చలిమలసుత నీకు పలసినపెన్ రాణి
 ముసలియెద్దే మీాకు మిసిమి ఘోణి
 ఆకాశమే మీాకుహాశ్చర్యమగువేణి
 చాలదు మీాకథల్ జదువ వాణి
 అంబరంబయ్యె మీా కఖిలదిశాశ్రేణి
 పరమేశ మీాకయ్యె శరధితూణి
 భక్తసంరక్షణాస్పదమగు మీాపాణి
 తలఁప మీాపిన్నాలు బలుపఠాణి
గీ. లీల గణియింప వేదములేనిరాణి
 మీాకరంబుననున్నదే మేలిమైణి
 భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...3
సీ. నొసలికన్నాకకు బుసబుసమనువిల్లు
 కన్వైడినార్పుపై గంగబల్లు
 సగముజేసెఁగదయ్య సత్తి నిన్ బల్ పెల్లు
 తలకెక్కె మరుగాలు తగనిగొల్లు
 వంచితే వంగక దెంచినఁ దెగువిల్లు
 గండిగా వలపటిబండికల్లు

పెద్దకొమరునకెట్లు పెండ్లిగానిదిగుల్లు
దండిపాములపొత్తు గుండెఝల్లు
గీ. ఇట్టిగృహభార మహహ మీకెట్లు జెల్లు
చున్నదో కద జేరు మాయన్నయిల్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 4

సీ. కల్పవృక్షము గొప్పకలముగాఁదగె నోయి
యంబుధిజలము లేనయ్యె † శాయి
భూమిఖండము లె సంపుటముగాఁ బడె హాయి
వనజసంభవురాణి వ్రాయుతాయి
మీ చరిత్రంబులు మించినవామ్నాయి
సంపూర్తి లిఖయింపఁ జాలదోయి
ఇతరులు లేఖనకెత్తుదురే చేయి
శక్త్యనుగుణనుతుల్ జేయమాయి
గీ. ఇవియు ఘనముగ శుభముల నిమ్ముభాయి
బ్రోవవలె గాక దయబేర్మి భావయాయి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 5

సీ. బసవపురాణంబు బండితచారిత్ర
యనుభవసారంబు నఖిలశ్రుతుల
సహితచతుర్వేదసారంబు సోమేశ
భాష్యసద్గ్రంథముల్ సవ్యరీతి

---

† శాయి=సీరా.

రచనాధికారి వై రయమొప్ప పరవాద
భీకరుండనఁగను బృథివిలోన
రుద్రుఁడయ్యు బ్రతాపరుద్రునిసభ విష్ణు
వాదుల నోడించి వారికెల్ల
గీ. శైవదీక్షలొసంగిన శంకరుండు
పాల్కురికిసోమునకు నేను బ్రణుతిఁ జేతు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...6
సీ. బసవాద్యసంఖ్యాత్యభక్తులఁ గొనియాడి
విఘ్నేశ్వరునిఁ జాల వినుతిఁ జేసి
వరదధీచ్యాదులఁ గరమొగి గణుతించి
నూతనశివభక్తనుతి యొనర్చి
నీమీఁదభక్తిని నేనేర్చినట్టులఁ
జెప్పఁబూనితినయ్య సీసపద్య
ములు గాన నిర్విఘ్నముగ జేయఁగా మీరె
కర్తలు తప్పులు గలిగియున్నఁ
గీ. బరసవేది యయస్సీతిభర్మమైన
పగిది మత్కావ్య మిల శ్రేష్ఠమగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...7
సీ. శంకర పరమేశ శాశ్వత సర్వేశ
కాలకాలాంతక గరళకంఠ
చంద్రశేఖర భీమశాంకరీహృదయేశ
శర్వ మహాదేవ శరనిభాంగ

ఫాలనేత్ర గిరీశ పంచాక్షరీరూప
భవహార పురహార భక్తవరద
గంగాధర సురేశ కంజాక్షసన్నుత
భుజగభూషణ దీనపోష సోమ
గీ. యనుచుఁ బఠియించువారికి ఘనతమీఱ
మోక్షసత్రంబు లేసినదీక్షనీదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...8
సీ. వేల్పులందఱిలోన విప్రుండ వీవని
సకలవేదంబులు జాటుచుండు
కమలాక్షసుతు నీదుకంటను సమయింప
బ్రతికింపఁగలిగెనే బాలు నతఁడు
కమలాసనునితల ఖండించితివిగదా
మొలపించుకొనుశక్తి గలదె తనకు
గరళము భక్షించుతరి పంచియిమ్మని
పరివేల్పు లీకొనఁజాలి రెవరు
గీ. పశుపతివి నీవు సురలంతపశువులగుట
కివియె సాక్ష్యంబులగునయ్య భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...9
సీ. సర్వేశ త్రిపురముల్ సాధించుపనికైన
సాధనంబులు వ్యర్థసాధనములు
ఫాలానలకరాళలీలలచే రిపుల్
వ్రగ్గికూలిరి ధర బొగ్గులగుచు

రథము గుఱ్ఱంబులు రథసారథియు ముల్కి
నుండిరైయినది కార్య మొందు లేదు
అధికారము లోసంగుకథఁజూడ వారల
మన్నించువిధముగా నెన్నఁదగును
గీ. దేవదేవ మహాదేవ దివిజరాజ
నాయకుఁడ వీవె యితరుల నేమి చెప్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత. 10
సీ. విధికపాలంబును వింతగాఁ బేరులై
చాల మీయురమున వ్రేలుచుంట
మీనకూర్మవరాహమానవహరివామ
నం బన నైదుజన్మంబులందు
శౌరిని శిక్షించి శరణన్న రక్షించి
కొమ్ముకర్పరయును గోమరుదాంష్ట్రి
మును చర్మకోలెమ్ము కృష్టమాగుర్తులు
గాఁగ మూరుధరింపఁ గలిగియుంటఁ
గీ. జావు పుట్టుక లేనట్టిస్వామి వగుట
కివియె సాక్ష్యంబులై లేవె భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గ్రామాధికారిని గని యాశ్రయించిన
దేశవివాదలు దీర్పఁగలఁడె
దేశాధికారిని దినమాశ్రయించిన
లోకవాదముదీర్చు జోకఁగలఁడె

లోకాధికారిని నీకు మ్రొక్కెదనన్న
సర్వేశుపగి దీయఁజాలఁగలఁడె
తమతమయధికార తారతమ్యంబులఁ
గొలఁదిగా ఫలమీయఁగలరుగాక
గీ. పశుపతిత్వముగల మీకుఁబలెను పశువు
లైనసుర లోపఁగలరె నెద్దానికైన
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
సీ. బాదరాయణి తాను వారణాసీస్థుల
శపియింపఁదలఁచిన చంద్రమౌళి
కోపించి పొమ్మన్నఁ గ్రోధియై ప్రతికాశి
కట్టినఁ జెడియె నా కాలమందె
పద్మపురాణంబు బల్కినాఁ డొకకొంత
వ్యాసకాశీఫలవ్యాప్తినొందె
నని స్కాందమునఁ గన్నదదియుఁ గాదనిరేని
వైష్ణవులైనను వ్యాసకాశి
గీ. లోనఁ జావంగఁగోరరు మానుషంబె
హరియట వ్యాసుఁడనఁగను హర్షపడరొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...18
సీ. హరవృషమధ్యంబునందుండి వ్యాసులు
భుజములెత్తి ప్రమాణపూర్వకముగ
నారాయణునకన్న వేఱెదైవములేఁడు
ముమ్మాటికినియను మూర్ఖమతిని

నెత్తిన బాహువు లెత్తినట్లుగ వాక్కు-
స్తంభనంబైనచో ధైర్యమెడలి
ప్రార్థింప హరివచ్చి పరమేశ్వరుఁడు తన
కర్తగాఁ జెప్పినకారణమున
గీ. విశ్వనాథుని గొలిచియుండి విగతభయుఁ
డయ్యె నని జెప్పె స్థానంబు నమితముగను
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...14
సీ. దారుకావనఋషుల్ దైవంబు లేఁ డని
గర్వించినను వారిగర్వ మణఁప
హరిభార్యగా మీరు నామునిబిడ్డలైరు
వచ్చి నిర్వస్త్రులై వారి మునిము
లుభయలు దొంగిరి నోర్వక ఘర్షించి
వ్యర్థప్రయత్నులై వారు బ్రహ్మ
కడ కేగి చెప్పినఁ జెడితిరి వారలు
హరిహరులనవిని యంతవచ్చి
గీ. శౌరిపీఠంబు లింగంబు మీఁదుగాఁగఁ
దలఁచి లింగార్చనలుజేసి ధన్యులైరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పద్మనాభుండును బ్రహ్మయుండునుగూడ
ఘర్షించుకొనవారికలహముఁదీర్ప
దేజోమయంబైన దివ్యరూపంబునఁ
దోఁచితి రదిచూచి తోయజాక్షుఁ

డరిగె పదముగన శిరముజూడఁగ బ్రహ్మ
నడచెను గనలేక వెడలివచ్చి
నిజకరిర్యె విష్ణు నిన్ను మెప్పించెను
నిజములాడక విధినిందితుండు
గీ. నయ్యె భువిఁ బూజలేకుండ నయ్యె మొగలి
రేకు మీపూజ కర్హంబుగాకపోయె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మమున మిమ్ము మతిఁదలంపమి తప్పు
తప్పనియీజన్మ తనకుఁజెప్పు
నిప్పుడు మిముఁ గొల్వ నెట్టేఁగితి నిదిముప్పు
ముందుజన్మంబున మొనలెముప్పు
పుట్టుటలేకున్నఁ బూజలే దదితప్పు
తప్పులుమూఁడు నాతలన నొప్పు
తప్పులొప్పులుగాఁగ దయసేయుటె మెప్పు
భక్తసంరక్షణాస్పదుఁడ వెప్పు
గీ. డఖిలలోకేశ సర్వేశ యఘవినాశ
నీటనెత్తుము పాల నేనేటనొత్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. లూతయేవేదంబు లూతగాఁజదివెను
శాస్త్రముల్ భుజగ మేచాయజూచె
గజరాజు యేవిద్య గష్టతనేర్చెను
ఎలుక తా నేమంత్ర మెంతజేసె

కాటకోటం బెట్టికవితఁ జెప్పఁగఁజాలె
గోడగూచి యేనీతిఁ బోడమి పెరిగె
నిమ్మవ్వ యేపాటిసొమ్ము నీ కిడెనయ్య
సాంఖ్యతొండఁడు యోగసరణిఁ గనెనె
గీ. కావు ముఖ్యంబులివి భక్తకారణముగఁ
దలఁప మీకృప మోక్షంబు గలిగెగాని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఘనమృకండజుపైనిఁ గల్గినప్రేమయు
గన్నప్పయందలి గౌరవంబు
బసవేశ్వరునియందుఁ బ్రకటమౌ మీదయ
చెన్నబసవనిమీఁదఁ బన్నుకరుణ
పాల్కురిసోమేశుపైఁ బద్ధదృష్టియుఁ
జేరమరాయుపైఁ జెలగుకృపయు
మలహణకవిపయి మన్ననగరికాల
చోళరాయనిపైని దాళుజాలి
గీ. గూడనామీఁదనుంచు మేజాడనైన
నేఁడు మీపాదములు విడనాడఁజాల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఫక్కియందును రెండుచక్కనిబొల్లిని
శూలచక్రము లొక్కజాలుగలని
గొల్లవ్రేతల మౌనికుంజరసతులను
జెఱిపినా రిద్దఱు శిశువొకటె

ఆలిపై యాండ్లను నార్జించుపనికిని
నుభయలచిత్తంబు లొక్కరీతె
సురలరక్షింపను నరభోజనులఁ జంపఁ
బూనినా రిరుపురిపూన్కి సగిదె
గీ. చావుపుట్టుక గలిగినసామిశౌరి
చావుపుట్టుక లేనట్టిసామివీవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపఠనంబు పఠనంబు
పరమేశునందలిభక్తి భక్తి
శివునిబూజించెడిచేతులు చేతులు
స్మరకంఠునకు మ్రొక్కుశిరము శిరము
శ్రీగిరీశ్వరు జేర్చుచిత్తంబు చిత్తంబు
శ్రీగిరిజాధీశుసేవ సేవ
భవుభక్తవరులది భజనంబు భజనంబు
వామదేవునుతించువాక్కు వాక్కు
గీ. అనుచుఁ దెలియక కొందఱు నఘము లితర
మార్గములఁబోయి పుట్టుచు మడియుచుంద్రు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఇక్షుఖండంబున కెన్నివంకరలున్న
దానిమాధుర్యంబు దరుగనట్లు
గంగోదకంబులు గలుషంబులై యున్న
జలమహాత్మ్యం బేమితలఁగనట్లు

గోవుపాదుగున నెన్ని గోమారులుండిన
క్షీరంబులకు రుచి చెడనియట్లు
బాలుని వవ్యక్తభాషలై యుండిన
జననిజనకుముద్దు ప్రగ్గనట్లు
గీ. మత్కవిత్వంబునను తగ్గుమాటలున్న
భక్తిరసమధురంబు లోపంబుగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దీర్ఘాయువులులేవు స్థిరమతులాలేవు
లేవు శాస్త్రజ్ఞానభాగవతులు
దుశ్చరిత్రలుపోవు దొంగనీతులుపోవు
పోదు కామక్రోధపుంజ మెపుడు
యాగంబులాలేవు త్యాగంబులాలేవు
లేదు సత్సంగతి లేశమైన
పాపంబులాలావు వాపోకలాలావు
లావుకు జన సేవ లతువిధుల
గీ. కలియుగంబిది యీరీతి ఘటనపడెను
సోమమహాదేవయన బ్రోవవా మహేశ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అలువది వేలేండ్లు నాయువు తండ్రికిఁ
బదియు నొక్కటివేలు బ్రతికెఁ బట్టి
ముగురుభార్యలతోడఁ దగసుఖించెను దండ్రి
కొడుకు పత్నికుఁడై కుతలమేలె

తండ్రిస్వర్గముకేగి దనుజులమర్దించె
భూమిలో దశముఖు బొడిచె కొడుకు
ఆదియుగములయందె యాయాయితరముల
తారతమ్యత యెంతొ తక్కువయ్యె
గీ. నాయురర్థబలంబులు నంతకంత
కవనిఁ దగ్గుట కాశ్చర్య మరయ లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వాలినిఁ జాటుగాఁ గూలనేసినతాన
నెఱుకవ్రేటున శౌరి యొఱగవలసె
బలినంటఁగట్టినపాపంబునకు రాముఁ
డరిపాశబద్ధుఁడై యడలవలసె
కురురాజకొడుకులఁ గూల్చినయఘమున
హరికులక్షయుఁడౌట జరుగవలసె
మునిపత్నిహత్యకై మురవైరి జగతిలోఁ
బుట్టుచు బెరుగుచు గిట్టవలసె
గీ. నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శ్రీకృష్ణుభార్య లంచితగుణ లెనమండ్రు
భర్తపోయినమీఁద బ్రతికి రకట?
గోవిందుపిమ్మట గోపికలందఱు
బోయలకవగూడఁ బోయి రకట?

శ్రీహరిచేఁ గర్మ చేయుప్రాప్తము లేక
వసుదేవుఁ డీల్గఁగావలసె నకట!
పాండవుల్ శౌరికి బంధులు భక్తులై
కడ యమదుఃఖముల్ గాంచి రకట!
గీ. అంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికిఁ దప్పుఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అవిముక్తమందుండు సర్వాండు గాడని
శర్వుచే వ్యాసులు శప్తుఁడయ్యె
బృంగను జెఱచినవృత్తికి రాములు
సీతావియోగతఁ జెందవలసె
ననుజను మోహించునఘమున బుద్ధుండు
కాళ్లుజేతులు మొండిగాఁగవలసె
గౌతముభార్యను గామించి సురరాజు
తనువెల్ల యోనులై మనఁగవలసె
గీ. నంతవారికిఁ గృతకర్మ మనుభవంబు
గలిగె నింకెవ్వరికి తప్పుఁగలదు కర్మ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణ్యమునకుఁ దగు భస్మధారణయును
భస్మోపనిషదర్థఫణితిఁ గనరొ
వ్యాసవాల్మీకులు వారి గ్రంథంబులు
భసితమాహాత్మ్యంబుఁ బలుకుచెలుఁగ

రో యాగమంబులు వాయాడ భస్మము
గొనియాడుచుండుట మనసురాదొ
వేదముల్ స్మృతులును వేవిధంబుల భస్మ
ధారణ ముఖ్యమటందురి వినరొ
గీ జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమ మెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ ముఖబాహుజులకును సుఖము త్రిపుండ్రంబు
వైశ్యుల కగుజుమీ వర్తులంబు
నర్ధచంద్రునిరీతి హార్షంబు నాలవ
జాతి యితరులకెల్ల భాతి యూర్ధ్వ
పుండ్ర మంచని భస్మ బూయువిధంబులు
బహుగ్రంథములయందుఁ బలుకఁబడియె
నన్యజాతులకైన నాయూర్ధ్వపుండ్రంబు
భస్మచే ననిగదా పథముగలిగె
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనీతుఁడగువేళ విపరీతమేదయా
భువి నాందిముఖవిప్రభోజనంబు
భస్మధారణ గోచి పంచశిఖల్ మౌంజి
దండంబు భిక్షయుఁ దనర భర్గ

మంత్రోపదేశంబు మఱి యగ్నిముఖమున
గద చేయునవి దీని క్రమముచూడ
రుద్రచిహ్నలఁజేసి రూఢిగా ద్విజుఁడయ్యెఁ
గానిచో బ్రాహ్మఁడుగాఁడతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనయనాగ్నియం దుండుభస్మముఁ దాల్ప
కుండిన సిద్ధిలేకుండు నగ్ని
వైశ్వదేవాగ్నిలోపల నుండుభస్మంబు
ధరియింపకుండినఁ జెడును కర్మ
ప్రేతకార్యములందుఁ బెట్టంగవలె భస్మ
బెట్టకుండినప్రేత తిట్టఁగలఁడు
క్రతుకర్త యగువాఁడు క్రమముగా భస్మంబు
దాల్పఁడేనియు సేయఁదగఁ డతండు
గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెఱిఁగి
భస్మ ధరియింప రెట్టిదౌర్భాగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...81
సీ. వాల్మీకి కుంభజ వాసిష్ఠ గౌతమ
వ్యాస పరాశర వామదేవ
పర్వత దూర్వాస భరత మార్కండేయ
కణ్వ దధీచ్యాదిఘనమునులును

విధి విష్ణు రవి చంద్ర బుధ బృహస్పతి శచీ
పతి ముఖులగునట్టిపరమ సురలు
బలి బాణ రావణ బహుళేంద్ర తారక
శూర పద్మాసుర సోమ హరులు
గీ. భస్మ ధరియించి రని గ్రంథబహుళమున్న
వినియు దెలియరు కొందఱే వెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్మనిషేవణ భస్మధూళనములు
భస్మధారణమునఁ బరగుమూఁడు
విధులలో స్నానంబు వెనుకజన్మాఘముల్
మొదలంట జెడుటకు ముఖ్యమగును
తనుగుణంబులదోషతతి నణంగింపఁగాఁ
జాలు నుద్ధూళనసంజ్ఞక్రియయు
వేధదుర్లేఖలు వెడలింప మోక్షంబు
లొసఁగ ధారణకును బొసఁగుశక్తి
గీ. భస్మమునుగూర్చి దగుగ్రంథబహుళమున్న
వినియుఁ దెలియరు కొంద ఱే వెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భూతభేతాళముల్ పారిబుచ్చఁగలశక్తి
బ్రహ్మరాక్షసులను బట్టుధాక
కామినీగ్రహములఁ గనిరన్నఁగలఠీవి
మోహినీగ్రహముల ముందునూహ

వీరవైష్ణవు లెట్లు జేరరానిమహత్త్వ
జైనబౌద్ధులద్రుంపఁ జాలుగుణము
శాకినుల్ ఢాకినుల్ జడిసెడి రౌద్రంబు
శివభక్తులకు సిరుల్ సేయుగరిమ
గీ. భస్మముకె కాక యొంటికి కిపుడిదిగలదె
వినియు దెలియరు కొందఱు వెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తపసియై వనముకుఁ దర్లిపోయ్యెడువేళ
దాశరథియు భస్మధారి యయ్యె
మోక్షార్థియై శైవదీక్షఁ గొన్నప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారి యయ్యె
రామలింగము నిల్పఁ గామించినప్పుడు
దాశరథియు భస్మధారి యయ్యె
అశ్వమేధముఁ జేయునవసరంబందున
దాశరథియు భస్మధారి యయ్యె
గీ. వ్యాసవాల్మీకకావ్యముల్ వసుధలేవె
చూచియుఁ దెలియఁజాల రీచోద్యమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత... 85
సీ. భస్మంబు ధరియింపఁ బాపముల్ విడిపోవు
భస్మంబు సిరులీను పరసవేది
భస్మంబు రోగార్తిభంజనకరమగు
భస్మంబు వైరులపట్టుఁ జెఱచు

భస్మంబు త్రైలోక్యపద మబ్బఁగాఁజేయు
భస్మంబు సుగుణముల్ బాదుగొల్పు
భస్మంబు సుజ్ఞానపదముఁ జూపఁగఁజాలు
భస్మంబు మోక్షమన్ ఫల మొసంగు
గీ. ననుచు మొఱలిడు వేదంబు లధికముగను
వినియుఁ దెలియరు కొంద ఱేవెఱ్ఱియేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...36
సీ. జలమిశ్రితసుభస్మ మిలను బూయఁగవలెఁ
గాలత్రయంబున ఘనగృహస్థు
తక్కినయాశ్రమతతిసతుల్ బొడి భస్మ
ధరియింపవలె శ్రుతిధర్మ మిదియ
శాస్త్రోక్తమగు విరజాభస్మముఖ్యంబు
హార్షమౌ వైశ్యదేవాజ్యజంబు
గాకున్న శ్రోత్రియాగార యోగాగ్నిదౌ
భూతియు ధరియింప నీతియనుచు
గీ. శ్రుతులు స్మృతులును జెప్పుటఁ జూచి యెఱిఁగి
భస్మధరియింపఁ వొల్ల రీపాపమేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...37
సీ. భస్మధారణవిధి పరిమితిఁజెప్పెదఁ
బంచశిఖల్ వక్త్రబాహుమూల
ములను భ్రూమధ్యమంబునఁ దగునాసికా
మూలంబు ద్విశ్రవోమూలములను

యురమున స్తనముల నుదరమందున నాభి
జాను పృష్ఠంబున జంఘలందు
రతిశోబరికూబరశ్రోణిగళముల
భుజయుగ్మమునఁ గరమూలములను
గీ. బాహువులమధ్య నూరువు పాదములను
ముప్పదాఱగుస్థానముల్ ముఖ్యమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. నియతి రుద్రాక్షోపనిషదర్థములు విని
రుద్రస్వరూపిగా రూఢిగలిగి
యామ్నాయములయందు నాగమంబులయందు
రుద్రాక్షధారణ భద్రమనుచు
సకలవిధులఁజెప్పె శర్వాణి మొదలైన
శక్తిసంఘము వచోనిసముదయంబు
దేవదానవకోటి భావశుద్ధినిదాల్చి
నారుగా రుద్రాక్షపేరు లభవ
గీ. యెలమి రుద్రాక్షధారణ గలుగునరుని
భక్తిగను మ్రొక్కినను మోక్షపదవిగల్గు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పదునాల్గుముఖములు పదునాల్గుభేదముల్
పదినల్వు రధిపతుల్ పదియు నాల్గు
విని యోగపద్ధతుల్ తనువున ధరియించు
విధులు నెఱింగింతు విరళముగను

ముద మొప్పఁగా నేకముఖముఖ్యమైయుండు
    నదరుగా దొరకును నచటనచట
నూర్ధ్వమధోముఖయుక్తిని గనవలె
    నూర్ధ్వముఖంబైన నొప్పియుండు
గీ. ధన్యమైయుండు రుద్రాక్షధారణంబు
నిగమమంత్రోక్తి బూజింపఁ దగినదగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సకలపాపంబులు సమయింపఁగాఁజాలు
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
సతతంబు కాశివాసము జేయుఫలమిచ్చు
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
విరతంబు శ్రీశైలనిలయపుణ్యముకొద్ది
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
పరగ శివజ్ఞానపరునిగావించును
    ధరణిలో రుద్రాక్షధారణంబు
గీ. రుద్రరూపంబుగా మది రూఢిగల్గి
తనువునందున రుద్రాక్షఁ దాల్పవలయు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర మీయక్షిజాతంబులగుటను
    రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
సంసారదుఃఖముల్ సంహరింపంగను
    రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె

దుష్టులదుఃఖించి తొలఁగునట్లుగఁ జేయ
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
భవులకు మోక్షసంప్రాప్తిఁ గూర్చుటఁజేసి
రుద్రాక్షనామంబు రూఢియయ్యె
గీ. జగతి రుద్రాక్షతో సరిజేయఁదగిన
పూసలే లేవు కల వన్న దోసమయ్య
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శంకర దేవేశ జ్వలన పద్మాసన
కాలాగ్ని రుద్రుండు కార్తికేయుఁ
డన వాసుకియు వినాయక భైరవుఁడు చౌరి
యీశాన భాస్కరుఁ డెలమి స్కంద
హరుఁడును పదినల్వు రధిపతుల్ రుద్రాక్ష
లకు నేకముఖమొదల్ ప్రకటముగను
శ్రీగలరుద్రాక్ష లాగమంబులయందుఁ
గొనియాడఁదగియె నీకుతలమందు
గీ. శాస్త్రసమ్మతి రుద్రాక్షసరులు దాల్ప
వలయు మోక్షంబునే మదివలయువారు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖను నొక్కటియును శిరమున ముప్పది
రెండు మూర్ధ్నిని మాలనిండుగాన
ముప్పదాఱును కర్ణముల నాఱు గంఠంబు
నందు ద్వాత్రింశతి నమరవక్ష

మున నై దుశతములు ఘనబాహువులకును
బదియాఱు బదియాఱు బదియు రెండు
బది రెండుగరముల బరగ నష్టోత్తర
శతమాను జపమాల హితవుమీఱ
గీ. రెండునూఱుల ముప్పదినందు మెండు
వరకిరీటంబు నీరీతి వలయఁ దాల్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శిఖనేకముఖియును శిరమున ద్వాదశ
ముఖియు నేకాదశముఖియు మూర్ధ్న
మునకు శ్రుతులపంచముఖి సప్తముఖి దశ
ముఖి షణ్ముఖి యష్టముఖియుఁ గంఠ
మునకు నురోదేశమునకుఁ జతుర్ముఖి
తగు బాహువులఁ త్రయోదశముఖియును
ద్వాదశముఖి మణిబంధనంబునకుఁ జతు
ర్దశముఖి జపమాల తనువహించు
గీ. నన్ని ముఖముల రుద్రాక్షలగు కిరీట
మునకు నని తెల్పుకొనరయ్య మునుపము మీఱ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కాయశోషణ జేసి కష్టమందుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
కాశీగయాదులు గలయదిరుగుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు

పవనబంధనఁజేసి బాధలొందుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
సాంఖ్యయోగాదులజాడఁ బోవుటకంటె
పంచాక్షరీమంత్రపఠన మేలు
గీ. పాపము హరించు ఘనమోక్షపదవినిచ్చు
పరమపంచాక్షరీమంత్రపఠన మిచ్చు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...46
సీ. ధర యజుర్వేదమక్షతారహారములోన
పంచాక్షరం బనుపతకమలరు
ప్రథమద్వితీయముల్ ప్రకృతియుఁ బిమ్మట
రెండును బురుషుఁడు నుండి కొదువ
సంయోగమగు శివశక్తియుక్తము మంత్ర
ములకెల్ల జననిగాఁ దలఁచవలయు
గురుమూర్తిదయ పేర్మిఁ గొని న్యాసధ్యానాది
కములతో జపియింపఁగలదు ముక్తి
గీ. గాన నీమంత్రరాజంబుఁ గాంక్షసేయు
వారె మీరౌదు రిఁక వేలుగారు వారు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపరసవేదియు నబ్బె
నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ
ఘనతపంచాక్షరీ కల్పకం బబ్బింది
నినువేఁడుకొననేల నీలకంఠ

చిత్రపంచాక్షరీ చింతామణియు గూడె
    నిను వేఁడుకొననేల నీలకంఠ
భవ్యపంచాక్షరీ పారిజాతంబబ్బె
    నిను వేఁడుకొననేల నీలకంఠ
గీ. నిన్ను నన్నుగఁ జేయఁగా నేర్చినట్టి
మంత్రరాజంబు దొరకింది మాకికేమి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మహితపంచాక్షరీ మహిమయుఁ దెలుపంగ
    వాణిపతికినైన వశముగాదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
    బలుకుఁజేడియకైనఁ దెలియఁబడదు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
    జిలువతేఁడైనను బలుకలేఁడు
మహితపంచాక్షరీమహిమయుఁ దెలుపంగ
    జంభారికైనను శక్తిలేదు
గీ. గాన పంచాక్షరీమంత్రఘనతఁ దెలుప
మంత్రరూపుండనగునీవు మాకుఁగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
    బ్రహ్మహత్యాదులు బాయఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
    నుపపాతకము లవి యుండఁబోవు

పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
సంసారదుఃఖముల్ సడలఁగలవు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనఁ జేసినయంత
మాతృగర్భావస్థ మఱగిపోవు
గీ. దల్లి దాతయు నేతయుఁ దండ్రియగుచు
భుక్తిముక్తులు దయసేయుమూల మిదియు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కుంభసంభవువల్లఁ గొనియె పంచాక్షరి
దశరథరాముండు దాఁ జపించె
దూర్వాసుదయసేర్చి తొల్లి పంచాక్షరి
శౌరియు రాముఁడు జపితలైరి
తండ్రియు దయసేయ తపసియై పరశురా
ముఁడును బంచాక్షరి నుడివెగాదె
వరదధీచ్యాదులు గరము పంచాక్షరీ
మంత్రంబు జపియించి మహిమగనిరి
గీ. మంత్రసంతతి కిది మూలమంత్రమయ్యె
నిహపరసుఖంబు లిచ్చుట కేమికొదువ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...51
సీ. పంచాక్షరీ యనుబలువైననావచే
దరిలేనిదుఃఖాబ్ధి దాఁటవచ్చు
పంచాక్షరీ యనుప్రబలమౌసురియచే
ఘోయని భవలతల్ గోయవచ్చు

పంచాక్షరీ యను భానుదీప్తులవల్ల
నిరయమస్తకమును నఱుకవచ్చు
పంచాక్షరీ యనుబహుళపవమానాగ్ని చే
ఘనజవనాటవిఁ గాల్పవచ్చు
గీ. మోక్షలక్ష్మీప్రదాయకదీక్షితంబు
మహిని పంచాక్షరియె యన్యమంత్రమేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ప్రణవయుక్తంబుగాఁ బంచాక్షరీమంత్ర
పఠనంబు దగునయ్య బ్రాహ్మణులకు
నితరవర్ణంబుల కెల్లసుందరులకుఁ
బ్రణవహీనంబుగా జపన మేలు
అష్టాదశావర్తి నక్షరలక్షగా
జపియింప సిద్ధినిఁ జెందవలయు
ప్రతిపునశ్చరణకు బ్రాహ్మణభోజనా
ద్యఖిలవిధులు జేయ సుఖముగలుగు
గీ. మోక్షమఱచేతిదై యుండు దీక్షలేక
చేసినను మేలె పాపముల్ జెడుట నిజము
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
గురుఁడు పంచాక్షరిగరిమ నొసఁగు
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరీమంత్రపఠనగల్గు

గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరిని సిద్ధిఁ బడయనగును
గతజన్మసుకృతసత్కారణంబునఁ జేసి
పంచాక్షరియె మోక్షపదముఁ జూపు
గీ. దుష్కృతుల కిది గల్గుట దుర్ఘటంబు
సుకృతమతులకు దొరకుట సులభమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచాక్షరీమంత్రఫలమె కా క్రీడికిఁ
బాశుపతాస్త్రంబు బడయనగుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమెకా చక్రికి
ద్రౌణియస్త్రజ్వాలఁ దప్పనిడుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె కా రాముండు
దశముఖుఁ దెగటార్చ్చు దశను గనుట
పంచాక్షరీమంత్రఫలమె మార్కండేయుఁ
డవనిదీర్ఘాయుష్య మమరనుంట
గీ. భారతము శివగీతలు భాగవతము
స్కాందమాదిగ గ్రంథముల్ సాక్షిగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శైవపంచాక్షరీజపముకు ముఖ్యంబు
విమలమంత్రోద్ధారవిధియు వినుఁడు
మొదల నకారంబు ముందు మకారంబు
పిదప శికారంబు గదపిపరత

వాకారము యకారమై ఖరి లిఖయింప
పంచాక్షరంబులై ప్రబలుచుండు
బ్రణవంబుతోఁగూడి భవ్యషడక్షరి
యగునని షణ్ముఖుం డధికప్రేమ
గీ. మున్నుఁజెప్పెను గొందఱు మూర్ఖులగుచు
విప్రు లుపదేశమంద రీవింతయేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణజనములు భక్తితోడను లింగ
మును మేనదాల్చుట ముఖ్యమనుచు
వేదాగమంబులు నాదారకను బల్కు
చున్నవిభక్తిచే విన్నఁజాలు
విష్ణ్వాదిసురలును వేత్తలౌమునులును
మణిదారుమృచ్ఛిలామయములైన
లింగముల్ ధరియించి రంగుగాఁ బూజలు
చేయుట వ్యాసులు చెప్పినారు
గీ. ధరను గొందఱు దనులింగధారణంబు
గాకపోవుట వారిదుష్కర్మ గాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధర యిష్టలింగంబుఁదగు స్థూలమునకును
సూక్ష్మమునకునౌను శుభము ప్రాణ
లింగంబు మూఁడవయంగమౌగారణ
మున భావలింగంబు ముదమమీఱ

ధరియింపవలెనని మొఱయును శ్రుతులన్ని
తెలిసిదెలియనివారిఁ దెలుపుటరిది
యాణువాదిమలత్రిహరణంబు గావించి
మాంసపిండంబును మంత్రపిండ

గీ. ముగను జేసియు గురుమూర్తి నిగమసూక్తి
శిష్యునకు లింగధారణఁ జేసి బ్రోచు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. లింగధారినిఁగని లోంగిమ్రొక్కినఁజాలు
పాపాటవులు గాలిభస్మమగును
లింగధారినిఁగని లోంగిమ్రొక్కినఁజాలు
దుఃఖాంబుదములన్ని తూలిపోవు
లింగధారినిఁగని లోంగిమ్రొక్కినఁజాలు
జన్మబీజము మొదల్ సమసిపోవు
లింగధారినిఁగని లోంగిమ్రొక్కినఁజాలు
బుణ్యపయోనిధుల్ పొంగుచుండు

గీ. ననినచో లింగధారణ ఘనసభక్తి
నైనవారలు మీరుగా నగుటయరుదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. అంగమందున లింగ మమరియుండినవాఁడు
శ్వపచాధముండైన శంకరుండె
అంగమందున లింగ మమరియుండనివాఁడు
శాంతవిప్రుండైన శ్వపచసముఁడె

అంగమందున లింగ మమరుచున్నట్టివాఁ
డనువర్తనుండైన యమునిపరుఁడె
అంగమందున లింగ మమరియుండనివాఁడు
వరసోమయాజైనఁ బరమఖలుఁడె
గీ. ననెడియర్థంబు స్కాందంబునందు గలదు
వినరు చదువరు కొంత యోచింతరేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత ...
సీ. తనువులు మూఁటను దగినవస్త్రంబుల
మూఁడులింగంబుల ముడిచికట్టి
ఇష్టంబు బ్రాణమం దింపుగా లగియించి
భావమందునఁ జేర్చి పరిణమించి
తనయందు లింగంబు దాను లింగమునందుఁ
జొచ్చి లోవెలుపల నిచ్చ మఱచి
లింగంబు తానయై లింగవర్తనుఁడైన
లింగైక్యసమరసలీనుఁ డగును
గీ. నట్టిపురుషుని సాంగత్య మతనిసేవ
గలుగు మీకృపగలిగినఘనులకెల్ల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అద్వైతసిద్ధ్వనాతని ఘటవర్త
నములు ద్వైతంబులై యమరుచుండు
గాని స్థూలాంగంబు గలయంతమట్టుకు
స్థూలలింగంబందుఁ దొలఁగకుండ

ధరియించి పూజింప ధర్మమైయుండును
స్థూలంబు లింగమై శుద్ధిఁ గనదు
కొదువరెంటను నీశుఁ గూర్చితిమనిచెప్పి
బొదలాదిదేవుని బుట్టలందు
గీ. దాచి పూజింపఁదగదు నద్వైతు లిట్లు
సేయ దేవార్చనలు సిద్ధిఁ జెంద వెపుడు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ద్వైతుఁడై యుండె నద్వైతుఁడై యుండెను
దనువర్తనలకును దలఁగనపుడు
తనదైవమెప్పుడు దన కవినాభావ
సంబంధిగా నుంచఁజాలవలయు
నట్లుసేయక సంచులందు బెట్టెలయందు
నుంచి పిల్లలపూజ కుంచి వచ్చి
నామనిజెప్పుట నగుబాటుగా కిది
శ్రేష్ఠవర్తనమని చెప్పఁదగదు
గీ. దేవుఁ డెవఁడైనసరె స్థూలదేహమందుఁ
జేర్చి విడనీక గొల్చుట శ్రేష్ఠమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. శివునిప్రసాదంబు శ్రేష్ఠంబుఁగాదని
భుజియింపఁ గొందఱు బుచ్చికొనరు
హరుఁడు మా నైవేద్య మర్హంబుగాదని
బలికినాఁ డనిగూడ దలఁతు రవని

జ్ఞానహీనం బిది సత్యవాక్యముగాదు
శివునినైవేద్యంబు శిరముమొదలు
బాదయుగ్మముదాఁక భక్తితోఁ బూసియు
భుజియించు గృష్ణుండు పూర్వమందు
గీ. ననుచు శ్రీభాగవతమున వినఁగఁ జెప్పె
నిందద్య మనువారలే బుద్ధిమాంద్యు లకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...64

సీ. పితృప్రీతాన్నంబుఁ బ్రియమొప్ప భోక్తలు
బ్రాణాహుతులు చేయఁ బనికివచ్చు
ధర పితామహుకూడు ధన్యులౌభోక్తలు
బ్రాణాహుతులుజేయఁ బనికివచ్చు
ప్రపితామహాన్నంబు భవ్యులౌభోక్తలు
బ్రాణాహుతులుజేయఁ బనికివచ్చు
విష్ణ్వర్పితాన్నంబు వేత్తలౌభోక్తలు
బ్రాణాహుతులుజేయఁ బనికివచ్చు
గీ. గాని శర్వప్రసాదంబుగాదు గొనఁగ
ననెడిదుష్టులమాటలు వినఁగఁదగదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....

సీ. శ్రాద్ధకాలంబున శ్రద్ధతోఁ బెట్టెడు
పిండత్రయంబుచేఁ బ్రేతలంత
సుగతిగందురటన్న సూత్రంబు లున్నవి
మధ్యపిండము రుద్రమయమువదయ్యె

నాపిండ మూకర్త కర్ధాంగి యగుసతి
సేవింపవలె నని చెప్పె శ్రుతియుఁ
దత్ప్రసాదము గొన్న తరుణియు సంతాన
వంతురాలగు నని వార్తగలదు
గీ. శివప్రసాదంబుగొనఁగ సిద్ధిమెట్లు
భక్తిహీనుల వాదముల్ పాటిగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. పంచభూతంబులు బరమేశ్వరప్రసాద
మైయుండె వ్యతిరిక్త మైనదెద్ది
అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవులైరి
హరుప్రసాదు లెగాక యన్యులెవరు
చరచరాస్పదమైనజగములో శ్రీకంఠు
వరప్రసాదముగానివస్తు వెద్ది
విష్ణు విధాతాది వేల్పులు శివభక్తి
పరులుగా కున్నట్టివార లెవరు
గీ. భవుప్రసాదమహాత్వంబు భాగవతము
శైవస్కాందాది గ్రంథముల్ చాటుచుండు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. హరునకు శివభక్తు లర్పించుభూములు
ఛత్రచామరములు సకలవాహ
నంబులు హారముల్ నానావిధంబుల
వస్తువుల్ నైవేద్యవాసన లవి

ఇవి యనర్హంబులౌ నెవ్వరుగొనరాదు
గొనినచో నరకాబ్ధిఁ గూలఁగలరు
శివభక్తులైయుండి శివునిఁ బూజించుచు
శివుప్రసాదము దినఁ జెల్లకున్నె.

గీ. పత్రపుష్పఫలంబులు పక్వములును
హరునివేదనభుక్తి కనర్హమగునె
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. ఏమంత్రన్యాసాదు లామంత్రమునకును
దగవని చెప్పినఁ దథ్యమగునె
యజ్ఞపురోడాశమాయాజులకుఁగూడఁ
దగదని చెప్పినఁ దథ్యమగునె
పితృశేషమును గర్త ప్రీతిభుజింపంగఁ
దగదని చెప్పినఁ దథ్యమగునె
శివుని ప్రసాదంబు శివభక్తులకుఁగూడఁ
దగదని చెప్పినఁ దథ్యమగునె

గీ. యొప్పవచ్చునె యీమాట దప్పుగాక
భస్మరుద్రాక్షధారులౌవారు లధమ
గతికిఁ బోఁగోరి నిందించుకథకుఁ జొరిరి, భావ.

సీ. బిల్వవృక్షముఁ జూచి ప్రీతితో మ్రొక్కిన
నరునకు దోషముల్ నశ్యమగును
బిల్వవృక్షంబును ప్రేమతోఁ బూజించు
మనుజుండు సురలకు మాన్యుఁడగును

బిల్వవృక్షము వేసి పెంచినపుణ్యుండు
హరగణంబులయందు నధికుఁడగును
బిల్వబిల్వయటంచుఁ బ్రేమచే స్మరియించు
వారిపాతకములు వారితములు
గీ. నని పురాణంబులందున్నఁ గనరు వినరు
కొందఱజ్ఞులు నిదియొట్టిచంద మొకో
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కాశికాపురమందుఁ గాలభైరవుకన్న
మకరమందుఁ బ్రయాగమాధవులను
గాంచిన మాంగల్యగౌరిదర్శనమైన
సేతువుకేగిన శేషగిరియుఁ
బొడగన్నఁ గేదారమున గంగద్రావినఁ
గోటియజ్ఞము లొకమాటుసేయఁ
గలిగిన నొకలక్షకన్యల దానంబు
సేయనబ్బినఁ బుణ్యసిద్ధియంత
గీ. నేకబిల్వార్చనంబున నిత్తుననుచుఁ
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బహుళాష్టమిని బిల్వపత్త్రంబుతో మిమ్ము
నర్చింపఁ బాతకహరణమగును
శివరాత్రిరోజున భవ నీస్మరణతోడ
బిల్వార్చనముసేత ప్రీతికరము

లక్షబిల్వార్చన లక్షులై చేసిన
వారన మీరన వేలులేదు
ప్రతిసోమవారంబు భక్తితో బిల్వంబు
చేఁ బూజ సేయ విశేషమగును
గీ. నేకబిల్వమహాత్వ మ మేకముగను
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బిల్వవృక్షముక్రిందఁ బ్రేమతో వైశాఖ
కార్తికంబుల భక్తిగలిగి యొక్క
విప్రున కేకాన్నరువిందుఁజేసిన కోటి
బ్రాహ్మణభోజనఫలము గల్గు
మారేడుతరుమూలమహిని లింగార్చన
నొకరోజుజేసిన సకలకాల
ములను లింగార్చన సలిపినవాఁడుగా
ఫలమబ్బు సందేహాఫణితి వలదు
గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణి మొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మారేడుదళములు నూరిలో లేకున్న
తత్కాష్టఫలములు దగునుబూజ
కవియు దొరకమియైన నావృక్షమూలమం
దమరిన మృత్తికనైనఁ గ్రమము

నది యసంభవమైన సన్యపత్రంబులు
మారేడుపత్రిగా మానసమున
భావించి పూజింపఁ బాపముల్ వీడి పుణ్య
ఫలమిచ్చు సంశయమణితి వలదు

గీ. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమనుచు
బాదరాయణిముఖులైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. భృగుపత్ని నన్యాయముగఁ జంపినందున
శపియించె భృగుముని శౌరి నపుడు
నదికారణముగాఁగ నాహరి తావచ్చి
పుడమిపై పదిమార్లు బుట్టవలసెఁ
బుట్టుట గిట్టుట పురహరుఁ గొల్చుట
భాగవతము జెప్పఁబడినదయ్యె
మితిమించి పలుమారులు కుతంత్రమందునఁ జక్రి
జననమందికథల్ చాలఁగలవు

గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. జలచరంబులలోన శ్రైష్ఠ్యముగాఁబోలు
మత్స్యమై జన్మించె మాధవుండు
వేదంబులు హరించువిద్వేషుఁ బోరివుచ్చి
తెచ్చి శ్రుతులు వేధ కిచ్చినాఁడు

మత్స్యకేశ్వరుఁ డనుమారారి నతిభక్తి
భువిని ప్రతిష్ఠించి పూజచేసె
మత్స్యపురాణంబు మన్నించి విని మత్స్య
లంకమఁజని చూడ శంకదక్కు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. రెండవజన్మను దండిదికాఁబోలు
తాఁబేలున య్యె నాదైత్యవైరి
దైత్యులు సురలును దర్పునంభోరాశి
మునుఁగు తిప్పకు వీఁపు మోపినాఁడు
కూర్మసంద్రముపొంత నోర్పుతోఁ గూర్మేశు
నిల్పి సద్భక్తుఁడై కొలిచినాఁడు
కూర్మపురాణంబుఁ గూర్మిఁ గేఁ జదివినఁ
గూరేశుఁజూచినఁ గునుకువిడును
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. అడవిమృగములలో నడిగలదని హరి
ఘనవరాహంబుగాఁ గలిగినాఁడు
ఇదియు మూఁడవజన్మ మిందు హిరణ్యాక్షుఁ
జంపి జగతి మేలు నింపినాఁడు

శ్రీవరాహేశ్వరు శ్రీగిరిపై నిల్పి
మించినభక్తి సేవించినాఁడు
ధర వరాహపురాణతాత్పర్యమును వరా
హేశుఁ జూచియున్నైన నెఱుఁగవచ్చు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁడగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ప్రహ్లాదుకొఱకు స్తంభంబున నరసింహ
రూపుగా జన్మించి శ్రీపతియును
ప్రహ్లాదుతండ్రిని బట్టి గోళ్లనుజీరి
పరలోకగతునిగాఁ బంపినాఁడు
శేషాచలంబున శ్రీనృసింహేశుని
స్థాపించి పూజలు సలిపినాఁడు
బాదరాయణిపల్కు. భవ్యస్కాందము నృసిం
హేశ్వరంబునుజూడ నిపుడుగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁడగుట నిజము
కొంద తేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ లచ్చిపెనిమిటి గొప్పబిచ్చమెత్తుటకునై
అదితికి సుతుఁడుగా నవతరించి
బలిని యాచించియు బలిని బంధించియు
బలిరాజ్య మింద్రునిపరము జేసి

వామనేశ్వరు హిమవంతంబుపై నిల్పి
యర్చించె భక్తితో నహరహంబు
వామనేశ్వరుఁడును వ్యాసగ్రంథంబులు
నేఁడును సాక్ష్యమై నిలచియుండె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిమ్ముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సూనసాయకుతండ్రి శుభముహూర్తంబునఁ
బరశురాముం డన ప్రభవమొంది
తరిమి రాజుల నెల్ల తరతరంబులవారి
నిరువది యొక్కమా ఱేరి చంపఁ
బరశురామేశ్వరం బనఁ బెక్కుచోటుల
శివుని బ్రతిష్ఠించి చేసెఁ బూజ
నతఁడు గొల్చినపురహరుని వాసంబులు
జగములోఁ గనుఁగొనఁ జాలఁగలవు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకో మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. దశరథరాజును తనయుఁడై శ్రీవిష్ణు
రామనామంబున రహిఁ జెలంగె
వానరసేనతో వారధిబంధించి
దశకంఠకంఠబృందములఁ ద్రెంచె

శివదీక్షితుండునై శివగీతలు గ్రహించి
పరశివజ్ఞానియై ప్రబలె నిలను
సేతువుదగ్గఱ శ్రీరామలింగేశు
నిలిపి యంతశ్శుద్ధి గొలిచినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱేలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కమలాక్షునంశనే గలిగెను యదువంశ
వార్ధిచంద్రుఁడు హలపాణియనఁగ
దుష్టదానవులను దులిచివేసి యనేక
శిష్టసంరక్షణఁ జేసినాఁడు
విద్యార్థియై పోయి విశ్వేశు పురిలోన
సాందీపుకడఁ దానుఁ జదివినాఁడు
తనపేర లింగంబుఁ దగ వారణాసిలో
స్థాపించి పూజలు సల్పినాఁడు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. వసుదేవసుతుఁడునై వాసుదేవుండన
జన్మించె శ్రీవిష్ణు జగతిలోన
శివుని బ్రసాదంబు స్థిరమతి భోగించి
దూర్వాసుకృపఁ గాంచె తోయజాక్షుఁ

దలిప్రయాసమునోర్చి మతినిల్పి హరుఁగూర్చి
తపమాచరించుట ధన్యుఁడయ్యె
చక్రంబుగలిగె నవక్రపరాక్రమ
శీలియై వైరులఁ దూలఁబుచ్చె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. కృష్ణుండు కాశిలోఁ గృష్ణేశలింగంబు
నిలిపినాఁ డిప్పుడు గలదు చూడఁ
జంద్రజూటునికృప జాంబవతీదేవి
సాంబునిగనినది సకలమెఱుఁగుఁ
బార్థీశలింగంబు పార్థకృష్ణులు పూజఁ
జేయుట వ్యాసులు చెప్పినాఁడు
నరునితోఁ గైలాసనగరంబునకుఁ గృష్ణుఁ
డేఁగి మీకును మ్రొక్కు టాగడంబె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. పూర్వకాలంబునఁ బురుషోత్తముఁడు వచ్చి
పురహరుఁగని మ్రొక్కి పరమతత్వ
విధిఁ దెల్పుమనికోర విశ్వేశ్వరుఁడు శైవ
దీక్షితుగాఁ జేసి తేజమెసఁగఁ

బరమగుహ్యాం బగుపరతత్త్వమును జెప్ప
నవియు నీశ్వరగీత లనఁగ వెలసెఁ
గూర్మపురాణంబుఁ గోరి చూచిన నందు
నమరు నీశ్వరుగీత లఘహారంబు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
గొంద అధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....
సీ. కరకంఠుఁ బూజింపఁ గమలసహస్రంబు
నిత్యంబు హరికిని నియతమందు
నొక్కనాఁ డొక్కటి లెక్కకు దక్కనఁ
దననేత్రకమలంబు దానవారి
శివునకు నర్పించి శివుని మెప్పించియుఁ
గమలాక్షుఁ డను పేరుఁ గాంచినాఁడు
ధర మహిమ్నాదులు తత్కథ నేఁటికిఁ
దెలుపుచున్న విగదా పలుకులేల
గీ. నాదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
గొంద తెలకొ మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...87
సీ. శ్రీహరియంశను శ్రీపరాశరసూనుఁ
డుదయించి కాశిలో నుండుటయును
విశ్వేశుఁ బూజించి వేదవిభాగంబు
సేయుచో హరునుతి సేయుటయును

దన గ్రంథములయందు తక్కినసురలంత
శివభక్తులని యొప్పి చెప్పుటయును
గొప్పసాక్ష్యం బది కొదువయేమున్నది
పలుమారు తర్కింపఁ బనియుఁ గలదె
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుండు రకట
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. జైనవంశమునందు జన్మించి మాపతి
బుద్ధనాముఁ డనఁ బ్రసిద్ధుఁ డయ్యె
భువనేశ్వరంబున బుద్ధేశ్వరునిఁ గొల్చి
శివభక్తులకు నెల్ల శ్రేష్ఠుఁడయ్యె
బుద్ధేశ్వరప్రసాదభుక్తిలేక యతండు
నేఁడును భుజియింపఁ బోఁడు సుండి
శ్రీజగన్నాథుంబు సేవింపఁబోయిన
భువనేశ్వరముఁ జూడఁ బోకపోరు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుండు రకట
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కల్కిజన్మము ముందుగాఁ గలవందురు
గతకల్పకంబులఁ గల్కివేష
మమరె శ్రీశునకని యనియె గ్రంథంబులు
నాతండు శివభక్తుఁ డవును జగతి

గల్కేశ్వరంబులు గలవు పెన్నానది
తీరమందున మున్ను సారసాక్షుఁ
డారూపమునఁ గొల్చినట్టివె యైయుండు
లేకున్న నా పేరు గాకయుండు

గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. దక్షజమూర్తికి ధర్మునకును బుట్టి
నరుఁడు నారాయణనామములను
బదరీవనంబునఁ బశుపతికై ఘోర
తప మాచరించిరి దనుజవైరి
యంశలువీరలు హరుకృపాకలితులై
ధర్మవిరోధులదండనంబు
సేయఁజాలిరి వీరిచరిత భారతమందు
భాగవతమునందుఁ బలికినారు

గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. పాండురంగంబనఁ బ్రబలమైనస్థలంబు
పడమటిసీమలోపలను గలదు
విఠ్ఠలాఖ్యబేరుతో విష్ణు వచ్చటనుండు
నాశ్రితరక్షణాయత్తుఁ డగుచు

శివదీక్షితుండైన శ్రేష్ఠత్వమునఁ జేసి
విఠ్ఠలేశ్వరుఁడయ్యె విస్ఫుటముగ
శిరమున లింగంబు ధరియించియున్నాఁడు
వలదన నెవ్వరివశముగాదు
గీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బ్రహ్మప్రతిష్ఠలు బ్రహ్మేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
ఇంద్రప్రతిష్ఠలు నింద్రేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
వరుణప్రతిష్ఠలు వరుణేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
సూర్యప్రతిష్ఠలు సూర్యేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
గీ. అట్టివారలు శివభక్తు లగుట నెఱిఁగి
కొంద ఱధములు మిముఁ గొల్వకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. తమపేరు శివునితో దంటించి లింగముల్
స్థాపించి రమరులు దనుజవరులు
భోగులు గరుడులు భూమీశ్వరులు మునుల్
యక్షగంధర్వులు యతులు శక్తి

సంఘుంబు సిద్ధులు స్థావరంబులు భూమి
భేతాళనిచయ మీప్రపంచవిలోన
నాయాస్థలంబుల నాయావిలింగముల్
గనుగొన్నఁ గన్నులకర్వ్వదీఱ
గీ. వీరలందఱు శివభక్తిపారమతులు
శివునిఁ గొల్వక గొందఱు జెడు టదేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. అదితినందనుఁడై నయావామనునిపాద
కమలమందున గంగ గలిగె నవియు
విష్ణుపద్భవయన వెలసినయాగంగ
హరుఁడు జటాజూటమందు భక్తి
దాల్చినాఁడని యేటిదబ్బఱమాటను
వినరాదు దోషంబు విస్తరించు
గంగపుట్టుక వేఱు గంగాధరుండౌట
కారణం బది వేఱుగలదు మొదలఁ
గీ. బూర్వపక్షంబు జెప్పెదఁ బొందుగాను
వెనుక వినుపింతు సిద్ధాంతవివరమెల్ల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మునిశాపవృతమైన మురవైరిజన్మముల్
బదివిధంబులు నందు బంచమంబు
వామనంబగు గంగ వామనుపదమునఁ
బుట్టక పూర్వమే పుట్టె జలము

గతకాలమున గంగగనుపడకుండిన
జగమువ ర్తన మెట్లు జరుగఁబడును
మత్స్యకూర్మంబులమాట నేమనఁగలె
నీరులే కవి యెట్లు నిలువఁగలిగెఁ
గీ. గాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లే దింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలి వామనునిపాదపద్మముల్ గడుగంగ
జలము లెక్కడనుండి సంభవించె
వటునిపాద బ్రహ్మ యెటులఁ బ్రక్షాళించెఁ
దనవద్ద నుదకంబుఁ దాచకున్న
వామనుండే ముందొ వార్ధిమథనమె ముందొ
కూర్మావతార మిూగుఱుతుఁ దెల్పు
బలిని జన్మంబులోపలఁగదా యాచించె
జన్మమెట్టుల సాగె జలములేక
గీ. కాన జలములు బూర్వమే కలవటంచు
నొప్పుకొనవలె లే దింకఁ దప్పుకొనఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. బలికొఱకై పుట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలియింటికినిబోవుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు

బలిని భిక్షించెడిపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
బలిని నిగ్రహపెట్టుపని తనపనిగాని
కలదె గంగోద్భవకారణంబు
గీ. కారణములేనిచో గంగ కలుగుటెట్టు
లూరులేకున్న బొలిమేర యుండుటెట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. హరిపాదమున గంగ యదిపుట్టియుండిన
హరిపదపూత యైనట్టిగంగ
మౌళిదాల్చినవాఁడు శూలియటంచన
నొప్పరా దది గొప్పతప్పుమాట
మన్నొకయడుగున మిన్నొకయడుగునఁ
గొలిచినజలవాసములను విడచి
కొలిచెనే గతమందు జలములెన్నఁడు పాద
ప్రక్షాళనము సేయఁ బడఁగలేదె
గీ. విష్ణు తనపాదమునకని వేరె గంగ
దాచికొనినాఁడొ యిదియేనొ తనకుఁగూడ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఘనత్రివిక్రమమింటికాల్ గడుగకమున్ను
మిన్నేరు లేదొకో మించిపూత
యై లేదొ లేకున్న నాలోకులకు నెట్లు
జరిగెనో పూతయౌజలములేల

వాఁకలుద్రావిరి వామనుపదముకుఁ
బ్రక్షాళనము కెట్లు పనికివచ్చె
హరి వామనుండైన నాకాలమెన్నఁడు
బంచభూతంబులప్రభవ మెపుడు
గీ. నాలుగవతత్త్వ మిది వటుకాలుసోఁకి
పావనంబయ్యె నను టిది బాడిగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆది కనాదియా నాకాలమునఁగదా
గంగ నొదలఁదాల్చెఁ గాలకంఠుఁ
డదితిగర్భంబున హరిబుట్టె యింద్రుని
తమ్ముఁడై నదినంబు దలఁచిచూడ
ధర భగీరథరాజు తనవారికొఱకునై
భాగీరథిని దెచ్చుపర్వమెన్నఁ
గాలభేదంబులు గనుపించె భాగీర
థీజన్మకాలంబె దేవదేవ
గీ. నకును గంగాధరత్వంబు ప్రకటమనుట
నేర కనుమాటలేగాని నిజముగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆకాశవీధికి హరిపాదమునకును
విష్ణుపాదంబని వెలయుపేరు
శౌరికిఁ గప్పకుఁ జెలఁగి సింహంబుకు
హరి యనుపే రొక్కటగును జగతి

హరి కప్పుఁగాఁబోవఁడాకాశవీధియు
హరిపాదమని చెప్ప నలవిగాదు
ఆకాశముననుండి నవనికి దిగుగంగ
కును విష్ణుపద్భవ యనఁగఁ జెల్లు
గాక హరికిని గంగ కలుగలేదెన్నఁడు
గలిగిననదనుమాట కల్ల కల్ల
గీ. బ్రహ్మ నడిగిన నీరిలఁబడియె నదియె
విష్ణుపది యనునదియునై వెలసెనేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భాగీరథినిజూచి భక్తితోనర్చింప
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథికిఁబోయి భక్తిస్నానముఁజేయ
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథీజలపానంబుఁజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁగవి ప్రస్తుతిజేసిన
శుద్ధుఁడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరమభాగీరథికి హరిపాదముననను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. భాగీరథినిఁజొచ్చి ప్రాణంబువిడిచిన
శుద్ధుఁడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

భాగీరథిని శల్యపాతంబుఁగల్పిన
శుద్ధుఁడౌనుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ బిండపతనంబుగల్గిన
శుద్ధుఁడౌనుట ప్రసిద్ధిగలదు
భాగీరథినిఁ దిలల్ బట్టి తర్పణమేర్చ
శుద్ధుడౌనుట ప్రసిద్ధిగలదు
గీ. పరగ భాగీరథికి హరిపాదమునను
సిద్ధిగల దనుశాస్త్ర ప్రసిద్ధి లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. సరయువులోఁబడి చనియెఁగా రాముండు
తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
వార్ధిలో హరిబడి వరదనువచ్చుట
తనపాదపూతయై తగియెనేమొ
పరశురాముఁనితండ్రి పరభువక్రియలకుఁ
దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
దివ్యతిరుపతులందు దేవార్చనములకుఁ
దనపాదపూతయై తగియెనేమొ
గీ. గంగచే హరి పూతుఁడౌ కతలుగలవు
గంగ శౌరిపదంబునఁ గలుగుటెట్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ఆదికాలంబున నంబిక హరినేత్ర
కమలముల్ మూసిన కామవైరి

ఫాలనేత్రమువిప్ప ప్రళయాగ్ని జగములఁ
బర్విన హిమసుత భయమునంది
కనులమూతయుమాని కరములు దివియఁగా
నానందజలములు నంగుళములఁ
బదియుజారెను నవి పరగ నాపస్తత్వ
సంబంధు లీరీతి సంభవించి

సీ. గంగ జగములు ముంపఁగ నంగజారి
సురలు వేఁడిన నిడె జటాజూటమందు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ,రాజిత...

సీ. కమలాసనుఁడు మది గర్వించి మించినఁ
దలద్రుంచితివి యొక్కతలయుఁబోయి
నాల్గుమోములతోడ నాటనుండియు స్రష్ట
మేరమీఱక తాను మెలఁగుచుండె
బ్రహ్మను దలఁగొట్ట బ్రహ్మహత్యయు శివు
నంటినదని మూర్ఖులందు రకట
బ్రహ్మచావనిదెట్లు బ్రహ్మహత్యఘటించుఁ
జచ్చిన మఱిగదా వచ్చుహత్య

గీ. యనుచుఁ దెలియంగఁజాల రాయంగహీన
తయును మృతియానె పరికింపఁదగదె దీని
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ,రాజిత...

సీ. గంగలోఁబడి ద్విజుల్ గాలంబుఁజేసిన
గంగకు హత్యయు గలుగదయ్యె

నగ్నిలో విప్రులు నాహుతియైనను
నగ్నికి హత్యయు నంటదయ్యె
పడమటిగాడ్పుకు బ్రాహ్మణుల్ జచ్చిన
గాలికి హత్యయు గలుగదయ్యె
భూమిగ్రుంగిన గొప్పభూసురుల్ మడసిన
భూమికి హత్యయు బొందదయ్యె
గీ. గాని వాణీశు నొకతల గత్తిరింప
నెట్లుదవిలెనో హత్య యీనీతియెట్లొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. ధరదినప్రళయము జరిగినప్పుడు విప్ర
సంఘమరణము లెన్ని జరుగలేదు
బ్రహ్మప్రళయమునందు బాడబుల్ బహుమంది
ప్రాణహింసను బొందఁబడఁగలేదొ
విష్ణులయంబున వేదవేత్తలు చాల
జీవముల్ విడుచుటఁ జెల్లలేదొ
ప్రళయకర్తృత్వము బరమేశునకుఁదక్క
నొరులకు లేదన్నయుక్తి వినరొ
గీ. యెప్పుడును హత్యజెందక తప్పుసేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. కండకావరమున గర్వించి నిందించు
నట్టిదక్షుని తలఁగొట్టినపుడు

నాజన్మమం దున్న హరితలఁ దెగఁగోసి
తీసి గుండంబులో వేసినపుడు
పూషుఁడన్ సూర్యునిఁ బోసీక పడవేసి
పాడిబోడిగాఁ బండ్లుబోడిచినపుడు
పలుకుఁజేడియ నంటఁబట్టి చేకత్తితో
ఘోరంబుగా ముక్కుఁ గోసినపుడుఁ
గీ. చెప్పలేరైరి హత్యగాఁ దప్పు సేయు
విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. దశకంఠుహత్యను దప్పింప రాముండు
నిలమీఁద రామేశు నిలిపినట్లు
పరశురాముఁడు రాజవరులఁ జంపినహత్య
జీర్ణింప శివునిఁ బూజించినట్లు
బ్రహ్మాదిసుర లంతపాపముల్ హరియింపఁ
గుతలమందు మహేశుఁ గొలిచినట్లు
బ్రహ్మహత్యయుఁ బాయఁబరమేశ్వరుఁడు మున్ను
నేదేవు నర్చించి యీగెననినఁ
గీ. చెప్పఁజాలరు నోరెత్తి తప్పువాడఁ
జేయువారల యెన్నికఁ జేయనేల
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. భస్మాసురుం డనుపాపాంతరముగల
న్నరుఁ డనుగక్కసుఁ డొకఁడు మున్ను

మీరిచ్చువరమున మీశిరంబునఁ దన
కరముబెట్టెదనన్న బలుగుఁజూపి
వైకుంఠమునకేగ వైకుంఠుఁ డాశత్రుఁ
బరిమార్చినను మీరు బ్రతికినార
లని భాగవతమున ఘనమనిజెప్పెను
సత్యమిది యనినమ్మఁజాలినట్టి
గీ. యితరసాక్ష్యంబులా లేవు నిందుకైనఁ
బూర్వపక్షంబు లిత్తు నపూర్వఫణితి
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. మృత్యుంజయత్వంబు నిత్యత్వకాలాంత
కత్వంబు మీకును గలదటంచు
వేదాగమంబులు వినుపించుచున్నవి
యనృతంబులనగను నలవిగాదు
పుట్టుకగలవారు గిట్టకదప్పదు
పుట్టుటలేనిచో గిట్టుటట్టు
కోరిన నిచ్చిన మానక నిశ్చయు
లగువారికుపయోగ మగునుగాక
గీ. వృకున కిచ్చినవరమున నకట మీకు
భయముగల దన తగుహేతుపథములేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. వరమువేఁడు వృకుండు వానిశిరంబును
వానికరస్పర్శవలన వ్రక్క

లగునట్లు కోరఁడు నడుగక యిచ్చుట
    పొసఁగదు యీమాటపొందిలేదు
వానికరస్పర్శవలననె వానికి
    మృతిగల్గె ననుమాట సతముగాదు
పొసగింపుకథగాన పసలేనిరీతులు
    గలుగ నుడివెనంచుఁ దలఁపవచ్చు
గీ. వీరభద్రునికథవలె వేదమందు
వృకునిచరితంబు నిజమైనప్రకటపడదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. ధరలోన నేదేవుఁ దలఁచి జంపించిన
    వచ్చి ప్రత్యక్షమై వారిమనిచి
యంతర్హితముగను టదిసహజమెకద
    యంతర్హితుం డగునట్టిశక్తి
గలవాని కేటికి వలసెఁ బరాజితుం
    డగుటకు వృకునకుఁ దగనొసంగు
వరముఁ బరీక్షింప వైకుంఠమునకును
    వచ్చిన వైకుంఠవాసుఁ డడలి
గీ. తలఁప దయఁజేసి వృకుఁజంపఁ గలుగుశక్తి
నతనికిచ్చితి రని చెప్పనగునుగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...
సీ. శాస్త్రవక్రృతమైన శ్రమలనుభవించుట
    ప్రబలవైరులగని పారిచనుట

శంకరుగృపచేత జయములనొందుట
గర్వించి శిక్షలగనుట మనుట
భాగవతమున హరిపాటులు బలుమాఱు
గనుజెప్పకయె మాన తనకు వల్ల
లేక బోవుటనుండి యాకవిహృదయంబు
క్షోభించి తన కిదేలాభ మనుచుఁ
గీ. బూని బదులుగ వృకుకథ లేనిదొకటి
జేర్చియుండిన నిజమని చెప్పరాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...
సీ. మింటిపురములమూటి మంటగలిపినసీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పలుమాఱు బ్రహ్మాండవిలయాగ్నులౌ నీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పుష్పబాణునిమేను బూదిఁజేసినసీదు
కంటిసెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
వృకునకు వరమిాయ వృకుఁడు నిఁక బాధింప
నొరులు నివారింప నుండిరంట
గీ. నమ్మఁగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మీకును భార్యయాతఁడని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువకు నోర్చి కామివగుచుఁ
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. శూరపద్మునకంటె శూరుండుగాఁ జెప్పఁ
దగదు వృకాసుర జగతిలోన
సింహావక్త్రునకన్న శ్రేష్ఠుండుగాఁ జెప్పఁ
దగదు వృకాసుర జగతిలోనఁ
దారకాసురుకంటె దండివాఁడని చెప్పఁ
దగదు వృకాసుర జగతిలోన
వృకునకు వరమీయ వృకుఁడు నిన్ బాధింప
నొరులు నివారింపఁ జరితయగుట

గీ. నమ్మఁగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్తు
దండ్రి మీకును భార్యయౌతరిని గలుగు
ప్రేమ చేఁ దక్కువకు నోర్చి కామివగుచు
గీర్తిపరుఁ జేయ నారీతిఁ గెరలితేమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మ భృంగ, రాజిత...

సీ. అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవమని
వేదముల్ బలుకుట వినియు వినియు
బద్మసంభవునకుఁ బరమేశ్వరుఁడె పుత్త్రుఁ
డని చెప్పెదరు కొంద ఱధమమతులు
విధిసూనుఁ డనుపేరు విశ్వేశ్వరునకును
నమర నిఘంట్లలో నమరవలదె
నగచాపుని సహస్రనామంబులందైన
స్రష్టజుఁడనుపేరు జరుగకుండె

గీ. శ్రుతుల నీవార్త వినరాదు సతముగాని
వాదములు సేయవలదన్న వారువినరు, భావ...

సీ. స్రష్టముఖంబున సాక్షాత్కరించిన
జనకత్వ మతని కేసరణిగలదు
స్తంభమందు నృసింహసంభవంబయ్యెఁగా
స్తంభంబువారికిని దండ్రియగునె
స్తంభంబునకు శౌరి తనయుఁడంచన బల్క
వచ్చునె యీమాట మెచ్చఁదగునె
యిట్టిలక్ష్యంబులు గట్టిగాఁ బరికింప
కున్న లాభంబేమియున్నదిందు

గీ. ధాత యతిభక్తి మిముఁగూర్చి తపసియైన
నతనిముఖమందుఁబ్రత్యక్ష మైతిరంతె, భావ...

సీ. వసుదేవనందను వాసుదేవుండని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
యదితిసూనుని నింద్రు ననుజన్ముఁడాయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
పద్మమం దుదయింపఁ బద్మజుఁడాయని
పిలిచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్వకుండ్రె
దశరథపుత్రుని దాశరథీయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁబిల్వకుండ్రె

గీ. ధాతకును మీరుపుట్టుట తథ్యమేని
నిజమెఱుంగక యనుట దుర్నీతిగాక, భావ...

సీ. భాగవతంబునఁ బాక్షికుఁడై కవి
వాస్తవంబులు గొన్ని వదలినాఁడు
పెక్కులేటికి లెక్కబెట్ట వ్యర్థపుశ్రమ
నొక్కటి నుడివెదఁ జక్కగనుఁడు
దక్షాధ్వరంబుకు దనుజారివచ్చిన
లేదనిజెప్పెను గాదు నిజము
వేదమం దీకథ విరళమైయున్నది
వేగిరమై వీరుండు విష్ణుశిరము
గీ. వెఱచి యాహవనీయాగ్ని వేసె ననుచు
శ్రుతియుబలుకుటఁబోతనచూడఁడే మొ, భావ...
సీ. పద్మాక్షుఁ డొకతరి పద్మాక్షియై సుధా
భాగనిర్ణయముకు భారపడియె
విష్ణుప్రకృతి భగవిధము రూపంబని
వేదాగమంబుల వినఁగవచ్చు
శివుఁడు పురుషుఁడని చెప్పెను శ్రుతులన్ని
ప్రకృతియుఁ బురుషులు భావశుద్ధి
గన నభేదులు భేదగతులునై తోతురు
మాన్యమోహినికిని మగఁడవీవె
గీ. కాన నిన్నభిలషించిన గలిగెఁ గొడుకు
కూఁతురా మోహినికివారు గుఱుతుగారె, భావ.
సీ. మోహినీదేవికి మొదటిబిడ్డండయ్యె
భైరవుం డతఁడీశ భవనములకుఁ

ముద్దుకూఁతురుగదా మోహినికిని శాస్త్ర
కువలయేక్షణ లెల్లకో వెలలకు
నధికారులై యుంట యందరెఱిఁగినపని
కాదన లేదన గలుగనెవరు
ఆయన్న చెల్లెండ్రు హరిరాణి నే వావి
పిలువంగ వలయునో పలుకరెవరు
గీ. విష్ణు శివునకు భార్యయై వెలసెననియు
ధర మహిమ్నంబు జెప్పుటనరులువినరొ, భావ...
సీ. భృంగాశుఁ డనెడువాఁ డంగనయైసంతుఁ
గనుట భారతమందు గలుగలేదొ
యిళుఁ డింతియై గురు నిందుపుత్త్రునిగూడి
సంతతిగను టదిసతముగాదొ
వీర లిట్లగుటకుఁ గోరిరె యాదిమ
దంపతుల్ జేసినదారిగాదొ
తనప్రకృతై యున్నదనుజారి నారీతి
స్త్రీనిజేయ సుఖింపఁ జేతగాదె
గీ. మోహినియు శివునిమాయలో ముంపెననుచు
విష్ణువాదులు జెప్పుట వెఱ్ఱిగాక, భావ...
సీ. శ్రీయుద్భటారాధ్య శేఖరుం డగువీర
భద్రాఖ్యగురుకరభవ్యశిరుడ
గురులింగజంగమచరణ సేవానంద
శైవుఁడ సంప్రాప్తషట్థ్సలుండ

దేశికానుగ్రహాదివ్యలింగాంగైక్య
సంధానసమరససంపదుఁడను
త్రివిధప్రసాదానుభవయోగసుఖకర
విమలహృత్కర్ణికావికసనుఁడను
గీ. భువి కొమర్రాజు వేంకటశివుఁడనంగ
వెలసి రచియించితిని బ్రోవవలయు దయను, భావ.

సీ. మత్కావ్యకన్యను మనుమీయవలెనని
తలఁచితి మీకన్న ధన్యులెవరు
సురలంత తక్కువతరము కులములయందు
భుజగభూషా నీవె భూసురుఁడవు
సిరికి నీకన్నను శ్రేష్ఠులెవ్వరు వెండి
బంగారుకొండలపతివి గావె
శాశ్వతుల్ గారయ్య సకలవేల్పులు శ్రుతి
సిద్ధంబుగాను శాశ్వతుఁడవీవె
గీ. కనుక నిచ్చితి మత్కృతికన్యనిపుడు
గొనియు సల్లాప సౌఖ్యంబు లనుభవింపు
భావభవభంగ గౌరీహృత్పద్మభృంగ
రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ. 127

రేపాలరాజలింగశతకము
సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమును రచించినది దిట్టకవి రామచంద్రకవి. ఇతఁడు కాశ్యపసగోత్రుఁడు. రంగారాయచరిత్రము వ్రాసిన నారాయణకవికుమారుఁడు.

రఘుతిలకశతకము కందపద్యములలోఁ గడుమనోహరముగా వ్రాయఁబడినది. కవి నిరర్గళధారాశోభితుఁడగుటచే భక్తిరసము గురియునటులఁ జక్కని పోకడలతో శతకముఁ బూర్తిచేసియున్నాఁడు. ఒకపద్యమును జదివితిమేని శతకమంతయుఁ బూర్తి చేయనిది తోఁచనంత సరసముగా నీశతకము వ్రాయఁబడినది. ఇందలిపద్యములయందు శ్రీరాముని దివ్యలీలలు సజీవముగాఁ జిత్రితములై యుంటచే ముముక్షువుల కియ్యది ముఖ్యముగాఁ బఠనార్హముగా నున్నది.

ఈకవిజీవితము విపులముగా మహిషాసురమర్దని శతకములో నుంటవలన నిచట నుదాహరింపక మానితిమి. రామాయణమునందలి ముఖ్యాంశములు శ్రీరాముని దయాశాంతాతిమానుషలీలల నుద్బోధించునంశము లొక్కటొక్కటి యొక్కొక్కపద్యమున మనోహరముగాఁ గూర్పఁబడియున్నందునఁ

బద్యములన్నియు భక్తులకు సంతోషకరములనుటకు సందియ మించుకేనియుఁ గలుగదు.

శతకపుకుటము చక్కనిగమనికతోనుంటవలనను బద్యమును పదనుగుణముగా ధారాశోభితమైయుం టవలనను శతకవాఙ్మయమున కిదియొకవిశేష మని చెప్పనగును. ఈయమూల్యాముద్రితశతకము మేమె తొలుత ప్రచురింపఁగలుగుట మాయదృష్టము.

ఈశతకమాతృక మాకొసంగి గ్రంథముద్రణము నకు సానుభూతిఁ జూపిన శతకకర్తవంశీయులగు మ-రా-రా-శ్రీ, దిట్టకవి సుందర రామయ్యాశర్మ పాక యాజిగారి యెడఁ గృతజ్ఞులము.

నందిగామ. ⎫ ఇట్లు,
1-1-25 ⎭ శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

రఘుతిలకశతకము.

క. శ్రీరామా యనినప్పుడు
కోరిక ఫలియించె మాకుఁ గోసలతనయా
దారక మార్తాండకులో
ద్ధారక రఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 1

క. నానాఁటికి నానోటికి
తేనై చెఱకై యనంటి తెఱఁగై వెఱఁగై
యానంద మొసఁగు నీయభి, ధానము... 2

క. నాతల్లి జానకీసతి
నాతండ్రివి నీవు మీకు నందనుఁడను న
న్నే తెఱఁగునఁ బ్రోచెదొ సం, త్రాతవు... 3

క. ఎల్లజగంబుల కాదిమ
వల్లభుఁడవు పోషకుఁడవు వర్ణించెద ని
న్నుల్లము రంజిల్లఁ గుభృ, త్తల్లజ... 4

క. తేంద్రించు మొదటివెలుఁగని
యం ద్రార్యులు నిన్ను మినుకులట్టులఁ బలుకన్
గుండ్రాతి నాతిఁ జేసిన, తండ్రీ... 5

క. కలుషాజవంజవార్ణవ
ములు దాఁటఁగ నిఁక నుపాయములు దొరకవు నీ
విల సన్నుతిదక్కఁగ నిను, దలఁతుఁ ఞా... 6

క. ధరణిం బురణింపఁగ నీ
కరణిం గరుణించుదొరలు గలరె గుణమణీ
భరణీ దురితమహార్ణవ, తరణీ రఘు... 7

క. పాటించి నిన్నె కొలిచెద
హాటకగర్భాండకల్పనాసూనమహా
నాటకవిశిఖవిపాటిత, తాటక... 8

క. శశిధరవిధిముఖులకుఁ బ్రా
యశముగ నీయశము పొగడనగునే యుగప
ద్దశవిశిఖగళితదశగళ, దశగళ... 9

క. దండము భవదంఘ్రులకు న
జాండసహస్రాద్భుతప్రదాయకపటుదోః
ఖండీకృతభీమధను, ర్దండా... 10

క. గర్గాదివినుత బ్రోవవె
భర్గసమోదగ్రరూపభార్గవఘటిత
స్వర్గపథమథనవిలస, న్మార్గణ... 11

క. ఈహా భవన్నుతియెడ నా
కాహావసమయప్రకల్పితానూనజగ
న్మోహనరూపహనూమ, ద్వాహన... 12

క. వర్ణింతు నీగుణంబు లు
దీర్ణమహాముక్తి కామధేనుసమూహః
పూర్ణపయఃపుషితాశ్రిత, తర్ణక... 13

క. కల్యాణమతివిగత కౌ
సల్యాసద్గర్భజలధిశశధర నీని
స్తుల్యచరిత్రము త్రిజగ, త్కల్యము... 14

క. అజ్ఞానలవముపోఁకని
ప్రజ్ఞావిభవంబు నాదుభావంబున కీ
వాజ్ఞాపింపవె పాలిత, తద్జ్ఞా... 15

క. స్వామీ యేమనిపొగడుదు
నీమహిమ లనంతములు మనీషకుహితమై
కామించితి నీయడుగుం, దామర... 16

క. 'రామా' యనువర్ణద్వయి
లో మఱిపాపములఁ దోలు లోనికిచొరకుం
డా 'మా' కవాటమగు శుభ, ధామా... 17

క. నీయంతప్రభువు కలుగుట
కే యుపమలనోఁచిరో సుమీ జగతిం ద్రే
తాయుగమర్త్యులు హితఫల, దాయక... 18

క. నాయయ్య నీవు జానకి
నాయమ సౌమిత్రి నాచినయ్య కుశలవుల్
మాయన్నలు నీవాఁడఁగ, దా యిఁక... 19

క. సంసారరిరంసాపరి
పాంసుజలమువిడిచి మోక్షఫలసుధ దెలుపన్
హంసము తారకమంత్రో, త్తంసము... 20

క. పేర్చినకృపచే నను నీ
కూర్చినసేవకులలోనఁ గొండొకనిగ నే
ర్పర్చవె నీకథ లీచెవిఁ, దార్చితి... 21

క. ఏనోము నోఁచినను నీ
మానితపాదాబ్జభజన మదినోఁచవలెన్
లేనియెడ విడునె కర్మవి, తానము... 22

క. ఆసించితి భవదర్చా
భాసురభాగ్యానుభవము భావంబున నేఁ
జేసినతపమెట్టిదో నీ, దాసుఁడ... 23

క. పరులకు నేఁగానిఁక న
న్నారు లెవ్వరు గడనసేయ రోపికచే నీ
వరసి భరియింపవలె నా, శరణా.... 24

క. సరసిజభవునకు దుర్లభ
మరయఁ ద్రయీధర్మములకునైన నశక్యం
బిరవుగ నినుబొగడఁగ నా, తరమా... 25

క. వెలయ రసజ్ఞకు రుచిగాఁ
జెలఁగును నీనామభజనఁ జేసెద నోహో
నిలచి మెలంగవె యిఁక నా, తలఁపున... 26

క. ఏతపముననో నీని
ర్హేతుకసంజాయమానకృపవలననో నీ
ఖ్యాతిమదిగలిగె నోశివ, తాతీ రఘు... 27

క. ఓపరమపురుష శుభమయ
ప్రాపయి రక్షించునీదుపదభజనాని
క్షేపము నామదిలోపలఁ, దాఁపితి... 28

క. అన్యునిగాఁ జూడకు నను
మాన్యునిగావించి బ్రోవుమా పరహితసౌ
జన్య మొనగూర్చి కరుణా, ధన్యా... 29

క. మునుపటితనువున నిను గొ
ల్వనిదోసముచే జనింపవలసె నిపుడు గొ
ల్చినవాఁడనైతి నీకృప, మనుపుము... 30

క. మునుజేసిననేరము మొ
క్కిన మఱతువు ధనము లర్థికిడి మఱతువు న
న్నును నట్ల మఱువకుము నీ, తనయుఁడ .. 31

క. వినయవివేకము లెఱుఁగని
మనుజాధము నన్నుఁగరుణ మన్నింపవె యో
దనుజాంతక యోదశరథ, తనయా... 32

క. దండితదృప్యద్రిపువే
దండాదండధరు దరిమి దయచే నను నీ
దండకుఁజేర్పవె ధృతకో, దండా... 33

క. జ్ఞానం బెఱుఁగనివాఁడను
మానవుఁడను మందమతిని మన్నింపవె నీ
వానిగఁగొను కాంచనపరి, ధానా... 34

క. శరణాగతపరిరక్షణ
బిరుదాంకుఁడ వీవు నేను భీతాత్ముఁడ నన్
గరుణింపవేని కలదా, దరియింక... 35

క. వేడుక దీనుల బ్రోచెడి
వాఁడవు నను దీనుఁ బ్రోవవా యిది తగవా
క్రీడాశతసుందరతీ, తాడన... 36

క. ఏరీ నీసరివేల్పు
లీరేడుజగంబులకును హితమతిశ్రితులన్
నేరుపున మనుపు మహాదవ, తారిపు... 37

క. కందోయికి విందుగ నిను
గందోయిమహానుభావ కనుపట్టవె నా
ముందర సుందరహాసవు, దందడి... 38

క. దురితాగతపరితాప
స్ఫురితాపగఁ బడినపాలసుల దరిజేర్పన్
దొర దొరకునె నీవలె నీ, ధరణిన్... 39

క. నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్
హరివై పరికించినట్లె యాదుకొనవె నన్
నరు నక్రూరుఁ గుచేలున్, ద్వారగతి... 40

క. నేర్పున నోర్పున సిరు లొాన
గూర్పఁగ దరిఁజేర్ప నీవగుణనిధివి యశం
బేర్పడ సుందరతాశత, దర్పక... 41

క. బంధురకరుణాపూరధు
రంధరుఁడని నమ్మినాఁడరా నా మెదఁ౦
దంధనము చేయకు సుహృ,ద్బాంధవ... 42

క. నేమమున నిన్నుఁ గొల్చితి
పామరుఁడను గరుణఁ జేసి పాలింపవె యిం
కేమర నీయడుగుందెలఁ, తామర... 43

క. బంధురతర్రైహికాంధుగ
తాంధుం దరిఁజేర్పవె దయారసవల్లిం
బాధించి తిగిచి వేయకు, దంధన... 44

క. మెఱువు సురోహిత మిరుగడ
దొఁపసిన ఘనమనమహీజతో లక్ష్మణుతోఁ
బెరయునినుఁ జూచుటెప్పుడో, తఱి యిఁక...

క. సరిగలరె శూరు లిఁక నీ
కరయంగాఁ బరశురామునంతటిజోదుఁ
దురమున వెఱపించితి వి, ద్ధరణిఁ... 46

క. కరుణింపవలయు నే నీ
వరసుతుఁడను నెనరుఁగూర్పవలెఁ దండ్రివి నీ
వరయ ననుఁ గన్నతల్లివియె, ధరణిజ.... 47

క. నెఱ ప్రత్యక్షంబైనను
వెఱువకు మనిపలికి కరుణ వెదజల్లి కరం
బిరిసిన దురితంబుల విడఁ, దఱుమవె... 48

క. తీఱదయా ధీర దయా
సారము వెదజల్లి నన్ను సాకకయున్నన్
వారక భవకలుషం బఘు, తారక... 49

క. ఆదుకొనవైతి విదివఱ
కాదిమదైవాగ్రయాయి యాలంకోరీ
యాదోధిమధ్యసేతూ, త్పావన... 50

క. ఓయయ్య రాఁగదవె నా
చాయకు ఫలదానవిహితశబరీసవ్యః
శ్రేయస్కర నిశ్శ్రేయస, దాయక... 51

క. ఇప్పటికి నీదుహృదయం
బప్పా నా యడలఁ గరుగదా యెంగద న
న్నెప్పుడు బ్రోచెదవో దయ, తప్పక... 52

క. నా యెడల నీకు దయరా
దా యెంగదా పరమనియమతాపసనిచయ
శ్రేయోభూయోంబుజయసం, ధాయక... 53

క. ఇంకన్ దయరాదా నీ
కింకరుదెస హితవిశేషకృతకోమల ని
శ్శంకానుక్రోశనిరా, తంకా... 54

క. కొంచెగానిబుద్ధి నెఱిఁగి
యెఱుఁగక నేజేయునట్టిహీనపుఁబనులన్
బెరిగినదురితలతల్ తెగఁ, దఱుఁగవె... 55

క. ఎన్నిదురాశలఁ బొరలినఁ
బున్నెము రానేర దాదిపురుషుని నిను బు
ద్ధిన్నిలిపినాఁడ విజయో, త్పన్నా... 56

క. తనలేమి యొరులకలిమికి
జనుఁడు వెతంగుడుచుఁ బూర్వజన్మంబునఁ జే
సినఫలమెంతో యంతియ, తనగతి... 57

క. ఖలమతులనైన సిరులన్
బొలుపొందిన పుణ్యులండ్రు పుణ్యులనైనన్
గలుగనిచోఁ జులుకనఁగాఁ, దలఁతురు... 58

క. స్నిగ్ధభవత్పద భజనా
దుగ్ధరసం బెఱుఁగనేరుతురె మోహార్ఘురీ
దిగ్ధులు సంసారానల, దగ్ధులు... 59

క. ఉడుతయొకఁ డిసుము సేతువు
నిడినంతనఁ గరుణజేసి యేలితివంట యీ
యెడ నాయెడఁ గృపసేయుట, తడవా... 60

క. శరణన్నయంతమాత్రనె
పరికించి విభీషణునకు బహుతరవిభవ
స్థిరసుఖ మొసఁగినయఖిలో, త్తరుఁడవు... 61

క. పగఁజేసిన కాకాసురుఁ
దెగఁజూడక ప్రోచినట్టిదేవర వని నిన్
బొగడిన ననుబ్రోవమి యిది, తగునా... 62

క. ఖగము లొకరెండుబోరఁగఁ
దగవును బాలించి వానిదరిఁ జేర్చిననీ
యగణితకరుణాకృతికే, తగనో... 63

క. బాఁపఁడు గొట్టినశునకము
వాపోవుచు మొఱలుబెట్ట వాత్సల్యముచేఁ
బాపితివి నివిరి మానస, తాపము... 64

క. వాలంపగములతాకునఁ
దూలి సముద్రుండు వేఁడఁ దోడనె వానిన్
లాలించితి వహహా నీ, తాలిమి... 65

క. బవరమునఁ బడినకోఁతులఁ
బవనజుచే మందులొసఁగి బ్రతికించిన మే
టివి యల్పమె నీకరుణా, ద్రవిణము... 66

క. తపమొకశూద్రుఁడుచేసిన
నెపమున విప్రసుతుఁ డీల్గ నెఱి జీవితుఁగాఁ
గృపఁజేసితి వతులశుభ, స్థపదా... 67

క. నీటన్ ఱాల్దేలుట విని
నాటులు భటులాట గలుగునా భువి మున్నే
నాటన్ గొదువా మఱినీ, ఘాటికి... 68

క. నిరతిన్ నీకృపగల్గినఁ
దిరుఁగునికిమాత్రమైన దృఢవృద్ధి కిలన్
గుణినీపుషితోటజవట, తరుతతి... 69

క. కలుములు లేములు జనులకుఁ
గలలోపలివార్తలట్ల కపటంబగు నిం
వలఁచుట చెడనిపదార్థము, తలఁకొన... 70

క. అమితంబగుసంసార
భ్రమనొందక నిన్ను నమ్మి భావించినయీ
క్రమముననె పునర్జనిసి, ద్ధముగద... 71

క. కరుణింపవయ్య నన్నో
సరసిజభవశంకరాది సకలనిలింపో
త్కరపరమహారసుమహా, తరళా... 72

క. మీనమవై సోముకు నం
భోనిధి బోర్లించి వేదములు నలువకు నిం
పూన నొసంగినసుగుణని, ధానివి... 73

క. కూర్మతచే గిరిజలనిధి
యూర్మికలం దేల్చి యమృతమొసఁగి సురారిం
గూర్మిం బ్రోచినసూనృత, ధర్మివి... 74

క. వారాహరూపమున నమ
రారిహిరణ్యాక్షుఁ దునిమి యవనివిషాణో
ద్ధారతఁ జేసినజగదా, ధారక... 75

క. నరసింహామూర్తిగ గొని
పరుషాత్ము హిరణ్యకశిపుఁ బ్రహ్లాదునకై
పరిమార్చితివి భవాంబుధి, తరణివి... 76

క. వామనుఁడవగుచుఁ ద్రొక్కితి
మోమోటములేక బలిని మూఁడడుగు లిలన్
గామించి మనిపితివి ను, త్రాముఁ... 77

క. అతులపరశ్వథధారన్
గృతవీర్యతనూజుఁ దునిమి కృతయుగమున నో
ప్పితివి భృగూద్వహ రామా, ధృతిచే... 78

క. కలన భృగురాముఁడిలుగొను
టెలమిన్ మీ రెండుమహిమ లేకంబగుటన్
గళ కళలోఁ గలిపికొనన్, దలఁచుట... 79

క ద్వాపరమున సుజనులకుం
బ్రాపై యదుకులమునందు బలరాముఁడవై
దీపించితి వమితాఖిల, తాపస... 80

క. ఉద్ధవిడి బయటిపల్లెల
ముద్దియలం గుట్టుచెఱిపి పాలితింటిగమిన్
సద్దడఁతు వింక బుద్ధతఁ, దద్దయు... 81

క. వారింతువు మ్లేచ్ఛుల నిఁక
ధీరతచేఁ దామ్రపర్ణితీరంబున నీ
వారయఁ గలి కల్కితనూ, ధారత... 82

క. కాంచక మోహినివై మఱి
వంచించితి వసురవరుల వడి సురలకునై
నించితి వమృతము సుగుణో, దంచిత... 83

క. త్రిపురములు గూల్చునప్పుడు
త్రిపురారికిఁ గొండవింటదివ్యాస్త్రమవై
నిపుణత నెఱపితివి పరం, తపుఁడవు... 84

క. అమరాసురయుద్ధమహిన్
గొమరున జీవాతుఁ డెసము గ్రోలితివి మహో
త్తమగతి వైకుంఠంబునఁ, దమకక... 85

క. నిపుణత నీవేగద జగ
దపకారుల సగరసుతుల నందఱఁ బొలియన్
శపియించిన కపిలుం డను, తపసివి... 86

క. భారతపంచమవేదము
పారచనన్ నీతిమార్గ మలవఱచినయా
పారాశర్యుఁడ వీవెక, దారహి... 87

క. ఇప్పటికి నేను జేసిన
తప్పులకు మితంబు లేదు తాలిమిచే నా
తప్పులు సహియింపుము దయ, తప్పక... 88

క. నాకోర్కె నెవఁడు తీర్చును
నీకామరుఁడనైతి నింక నెనరుంచవలెన్
శ్రీకరరవివంశాబ్ధిసు, ధాకర... 89

క. ఆసించితి నీకరుణకు
దోసిలి యొగ్గితి భవాబ్ధి దొలఁగితి వెతలన్
బాసితి కుశలుఁడనైతిన్, దాసున్... 90

క. బాల్యుఁడ నిన్నుఁ దలంపన్
బ్రాల్మాలితి నిన్న నేఁడు బలికెద నీకుఁ ద
ప్పుల్మఱచి కరుణసేయుము, తాల్మిన్... 91

క. ఇల దశరథతనయుఁడవై
యెలమిం బరఁగొందు వేలయేం డ్లుండుటయున్
మెలఁగుదు భక్తులఁబ్రోవన్, దలఁచుట రఘు...

క. రామా రవివంశాంబుధి
సోమా సుగుణైకధామ శుభకరనామా
శ్రీమహితవిభవజితసు, త్రామా... 93

క. రాజీవబాంధవాయుత
తేజోనిక్షేప యప్రతీపసురూపా
రాజితకారుణ్యసము, ద్భ్రాజిత... 94

క. విశ్వామిత్రమఖాహిత
విశ్వపలాశాశితూల విశ్రుతపటలీ
శశ్వద్ధూనన నవపృష, దశ్వా... 95

క. ఆసారసత్కృపామృత
కాసార! గుణాంతరంగకమనీయగుణ
వ్యాసంగవిమతజనసం, త్రాసద... 96

క. గహనాటసైన్యసేవిత
గుహనామకిరాతవినుత గుణధూర్వహనా
ఋహనాసురవంశదహనీ, దహనా... 97

క. ప్రాచేతసకవికవితా
వ్యాచిక్రింసాభిరామ హర్షితహృదయా
యాచకకాంతౌఘలసం, ధాచణ.... 98

క. మామవ తవ దాసోహం
కామితఫలద ప్రభాకరుణాసింధో
త్వామేవ నహి శరణ్యం, ధామగ... 99

క. శ్రీమద్భూమశుభప్రద
నాన్యత్ త్వా మంతరేణ నహి శరణం మే
మా ముద్ధర భద్రాచల, ధామా... 100

క. ప్రాదుర్యసమధికమనీ
షాచణ దిట్టకవిరామచంద్రునిశతకం
బాచరణ సేయనగు భ
ద్రాచలరఘుతిలక నిటలతటనటదలకా. 101

రఘుతిలకశతకము

సంపూర్ణము.

పీఠిక

ఈశతకగ్రంథకర్త దిట్టకవి రామచంద్రకవి. ఇతఁడు వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయఁడువారి యాస్థానకవిగఁ జిరకాల మమరావతిలో నివసించెను. అమరావతిలోని యమరేశ్వరాలయమునం పెలి మహిషాసుర మర్దనినిగూర్చి యీశతకమును గవి రచించెనని వంశీయులు చెప్పుచున్నారు. ఈకవి శకుంతలాపరిణయము, సేతుమాహాత్మ్యము, రామకథాసారము రచించిన దిట్టకవి పాపరాజుగారి మనుమఁడు. రంగారాయ చరిత్రము వ్రాసిన నారాయణకవి పుత్రుఁడు. ఈరామచంద్రకవి నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుఁడు, ధూర్తుఁడు. ఇతనికవిత నిరర్గళధారాశోభితమై మనోజ్ఞముగా నుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములలో నీక్రిందివి మాత్రము లభించినవి:

1. ఉద్దండరాయశతకము
2. రఘుతిలకశతకము
3. రాజగోపాలశతకము
4. మహిషాసురమర్దనిశతకము
5. హేలావతిదండకము
6. ప్రబంధములోని కృత్యాదివాసిరెడ్డివారి వంశచరిత్రము.

హేలావతీదండకము రెండవభోగినీ దండకమువలె నున్నది. రచనయుఁ గవితయు ధారయు హృదయంగమముగానున్నది. కృత్యాదియే ప్రబంధమునకు ముందుభాగమో నిరూపింప వీలు కాదయ్యెను. రామచంద్రకవి సత్కారము జరుగనిచోటులఁ దిట్టు కవిత నుపయోగించి బెదిరించి బహూకృతు లందిన గడుసరి. ఈయనను గూర్చి యనేక విచిత్రకథలు వాడుకలో నున్నవి. కవి తనప్రగల్భము నొకమాటిటులఁ జెప్పుకొనియున్నాఁడు.—

క. దిట్టకవి రామచంద్రుఁడు
దిట్టిన ఱాయైనఁ బగులు దీవించిన యా
బెట్టైనఁ జిగురుఁ బెట్టును
గట్టిగఁ దొల్లింటి సుకవి కాఁబోలుఁజూ.

ఈకవిచాటుపద్యములు సమకాలికులనుగూర్చిన ప్రశంసాపద్యములుగూడ మాకుఁ గొన్ని లభించి యున్నవానిని వరుసగాఁ బ్రచురించెదము. రామచంద్రకవి నివాసము కృష్ణామండలము నందిగామతాలూకాలోని గొట్టుముక్కల. కాశ్యప గోత్రము. కవికాలము గ్రహించుటకు గ్రంథాధారము లంతగా లభింపలేదు. కవివంశీయులవద్దనుండి వ్రాయించి

తెప్పించినసనదు కొంతవఱ కాధారము కాఁగలదని యిట నుదాహరింతుము.

"శ్రీమత్సకల గుణసంపన్నులయ్ని శ్రీమహామ్మేరుస మానధీరులయిన దేవళ్రాజు వెంకటాచలంకు నారయ్య గారు దండం ప్న ౧౧౭౯ ఫసలి। ము॥ పెదముద్దాలి॥ వ॥ వుయ్యూర్యరుతాలూకు దిట్టకవి రామచంద్రుఁడిగారి మాన్యము హా॥ సా॥ పంట్లకు సాలాంబాదుచొప్పున సర్వదుంబాలా శెలవు యిచ్చినాము. మహాస్సులు కమామిషు చేయించొక్కని కొంచ్చుపోనియ్యవలెను. వికృతినా॥ సం॥ జ్యేష్ఠ శు ౨ నారయ్యవ్రాలు"

ఇది సూజవీటిసంస్థానోద్యోగి కవిమాన్యము ఫల సా సము విషయములో ఠాణేదారునకు వ్రాసిన యాజ్ఞాపత్రము. ఇట్టివె ఫసలి ౧౧౬౮, ౧౧౬౯, ౧౧౭౦ లోనివిగూడ కవివంశీయులవద్ద మేము చూచి యున్నారము. ఇపుడు 1334-వ ఫసలీ కావున మనకు లభించినవానిలో మొదటి యాజ్ఞాపత్రముగు ఫసలి 1168 సం. సనదు ఇప్పటి 166 సంవత్సరముల క్రిందఁ బుట్టియుండును. కవి యప్పటికి 20 సంవత్స రములవాఁడైనచో కవిజన్మకాలము క్రీ. శ. 1781 ప్రాంతములయం దైయుండును.

కవిగ్రంథరచనకాలము సమకాలికులను జీవితమునుగూర్చి ప్రత్యేకించి వ్రాయనున్నారము గావున నిందు విరమించితిమి.

ఈశతకమునందలి భావములు సరళముగ హృదయంగమముగ నున్నవి. ధారయు నిరర్గళముగ నున్నది. ఇట్టి యుత్తమశతకము కవివంశీయులగు విజయరామశాస్త్రులవారు తాళపత్త్రగ్రంథములనుండి చిరకాలముక్రిందట నెత్తివ్రాసిరి. అందుఁ గొన్ని స్ఖాలిత్యము లుంటచేఁ గవ్యభిప్రాయానుగుణముగ సవరించి శుద్ధప్రతి నేర్పఱచితిమి.

ఈకవికృత గ్రంథములన్నియు ముద్రణమునకు నొసంగి శుద్ధప్రతి పీఠికవ్రాయుటకు మాకవకాశము కల్పించిన కవివంశీయులగు దిట్టకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాజిగారును, శతకసంపుటములలో నీయమూల్యగ్రంథములఁ జేర్చిన శ్రీవావిళ్ల వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారును ఆంధ్రులకృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులు.

నందిగామ. }
20-4-25 }

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరస్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవిప్రణీత

మహిషాసురమర్దనిశతకము.

ఉ. శ్రీవనితాసరస్వతులు చిత్తమెలర్పఁగఁ గ్రేవలన్
భవ, ధ్యానమెఱింగి సేవనెఱపన్ సురపంక్తి
భజింప లోకముల్, పావిరి నేలు నీకు నను
వారము మ్రొక్కెదు హృద్యపద్యగ, ద్యావళి
నామతించి మహిషాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 1

ఉ. పావని యాజగజ్జనకుఁడైన మహేశునకంట
లెస్సగాఁ, బూని సమస్తలోకములు పోషణ
జేసెడి తల్లివౌకదా, జానుగ నన్ను షణ్ముఖుని
చాడ్పున మన్ననసేయవమ్మ నీ, కానతి సేతునమ్మ
మహిషా... 2

ఉ. తారకపర్వతాగ్రపరిశోభిపరిపుష్పితసత్కదంబకాం
తారసభాంతరస్థలసుధాకర రత్నమృగేంద్రపీఠి
పైఁ, జేరి జగంబు లేలుశశిశేఖరగేహిని వైన
నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ మహిషా... 3

చ. అమరులు నీకు సైన్యతతు లాగమముల్ స్తుతివంది
పాఠకుల్, రమ చెలికత్తె శారదచిరంటి సురా
లయముఖ్య సర్వలో, కములకు నీవ యీశ్వరివి

కావున మ్రొక్కెద నీపదాబ్జదా, స్యము దయ
సేయవమ్మ మహిషా... 4

చ. శుభములొసంగ సత్కరుణఁజూడ నిఁకెవ్వరు
నీకెచెల్లు వి, శ్వభరిత యోకదంబ వనవాసిని
యోసువికాసినీ నిజం, బభినుతిజేతు నీపదము
లాత్మఁదలంచి యహర్నిశంబు నా, కభయ మొసంగు
మమ్మ మహిషా... 5

చ. అకలుషవృత్తి నిన్ గొలుచునంతనె యెంతటి
వానికైనన, మ్మికజనియించి కష్టముశమించి ఫలిం
పకయున్నె మేలుమేల్, ప్రకటసుఖంబు కంబుసు
గళాబగళా యఖిలాండకోటినా, యకివిగదమ్మ
మహిషా... 6

చ. నిమిషముమాత్ర మింతె మది నిన్నుఁదలంచిన
వాని కెన్నఁడున్, శ్రమజనియింప దెన్నఁడు
సుఖంబుగ సన్మణిశేఖరి సిల్పి తా, నమితసువర్ణపుష్ప
ముల నర్చనఁజేసెడు పుణ్యమూర్తిభా, గ్యము
తరమా నుతింప మహిషా... 7

ఉ. నీసరివేల్పువీవె మఱినిన్నదినమ్మినవానికెన్నఁడున్,
నీసరపోవ దెన్నఁడును విశ్రుతసంపద యోకదం
బసం, వాసిని యోమదంబ ననువారము నీకరు
ణారసంబుఁ జే, రాస యొనర్చినాఁడ మహిషా...
8

చ. దమికుల మర్ప్రకావళి కదంబవనంబు నివాసమిందు
ఖం, డము తలపువ్వు భూషణ మనంతుఁడు చేతు
లకుం ద్రిశూలచ, క్రములును బ్రహ్మాదండభిదు
రంబులుసాధనముల్ మహోగ్రసిం, హముగద
వాహనంబు మహిషా... 9

ఉ. ఆసరసీజనేత్ర హారహాటకగర్భుల కెన్నరానినీ,
వాసిదలంచిచూడఁగ నవాఙ్మతి మానసగోచరం
బగునె, నీసరిమేటి నీవెకద నీకొకలక్ష్యమె చండ
ముండభం, డాసురఖండనార్తి మహిషా... 10

చ శరణని వేఁడినాఁడ ననుసాదు మటంచుఁ దలంచి
నాఁడ నీ, వరతనయుండనౌట ననువారము
నెమ్మది నమ్మినాఁడ సుం, దరకరుణాకటాక్షకలితా
లలితాలలితారిగర్భసం, హరవికటాట్టహాసమహి
షా... 11

ఉ. ఎక్కడవాఁడనీ వనక యించుక నీకరుణారసంబు
నా, దిక్కునఁ బాదుకొల్పి ప్రణిధిస్థితిగైకొని
రిక్కలోవిడం, ద్రొక్కవె యిక్కడో యములు?
మ్రొక్కెద మ్రొక్కెదఁ బెక్కుమాఱు లో,
యక్క భరింపవమ్మ మహిషా... 12

ఉ. జన్మత నాకుండంగలదు సత్యముగా జననీప్రభా
వశ్రో, జన్యము నీవుదాల్పు మిఁక సంశయమేటికి

నీకృపాప్తిచే, ధన్యుఁడనైతి నీమృదుపదంబులు
నమ్మినవాఁడనైతినీ,కన్యుఁడఁగానుసుమ్ముమహిషా.

ఉ. ఎల్లిదమేల యమ్మ కృపయేర్పడ మార్పడఁ జూడ
నట్టినా, తల్లివి నీవెగాన బహుధా భవదంఘ్రుల
నాశ్రయించె నా, యుల్లము నెల్ల వేలుపుల
నొల్లక వేల్లితఫుల్లమల్లికా, హల్లకనీలవేణి
మహిషా... 14

ఉ. ఎవ్వనిపట్ల నీకరుణ యించుకగల్గునో వానికి
న్నెటా, నివ్వటిలుఁ సిరుల్ యశమునిందు
కృతార్థతగల్గు శాత్రవుల్, దవ్వగుచుందు సత్య
ముగదాయిది కావున నిన్నెగొల్తునో, యవ్వ
నిరంతరంబు మహిషా... 15

ఉ. పొందుగ స్తన్యపానపరిపూరితుఁడై గుహుఁడు
బ్బి ముందఱఁ, జిందులుద్రొక్కఁ దన్ముఖశశింగని
ముద్దొనరించి మానసా, నందముతోడఁ గన్గొ
నెడినాఁటిదయాకృతి నాపయిఁ విని, ష్పంద
మొనర్పవమ్మ మహిషా... 16

ఉ. అమ్మలయమ్మ నీ వలరుటమ్ములవాఁ డగువానిబ్రే
ల్చురో, స మ్మలరారువెండిమలసామికి నేలిక
సానివమ్మ నా, యమ్మగునీకు భక్తజనతావనమో
మలరాచపట్టినా, యమ్మవు నీవెసుమ్ము మహి...

ఉ నీమహనీయసత్కరుణ నిర్మలమాగద నీప్రభావ
ముల్, స్థేమమెలర్ప సేవకవిధేయములౌగద
ప్రోవు మింక న,న్నొనికచేసి యోలలిత యోభ్ర
మరాంబిక యోభవాని యో,హైమవతీమదంబ
మహిషా.... 18

ఉ. మానుగ నీవు నీశ్వరుఁడు మత్పితృదేవతలైనఁ
జాలు మీ, కేను తనూభవుండనయి యింపుగ
మీకరుణామృతంబు నే, బూనెడిపొమ్ము తెమ్మ
నుచుఁ బోరానరించి గ్రహింతునమ్మ మీ, కానతి
సేతునమ్మ మహిషా... 19

ఉ. దక్షత నన్నపూర్ణయును ధన్యయశంబువహించి
కాశిలో, భక్షణ సేయుఁ దం చమృతపాయస
మాశోనువారికెల్లఁ బ్ర,త్యక్షముగా నొసంగు
చుఁ బ్రియంబున లోకము లేలుశ్రీవిశా,లాక్షివి
నీవెసుమ్ము మహిషా... 20

ఉ. పోలఁ గపాలమాలికలు బూని విభూతిధరించి
మించి శ్రీ,శైలమునందు శంకరునిసన్నిధిఁ బెన్ని
ధివోలె లోకముల్, పాలనసేతు వీవు ప్రతిభ౯
భ్రమరాంబ యనం దనర్చి యో, యైలబిలార్చి
తాంఘ్రి మహిషా... 21

ఉ. తోరపుహేలచేఁ గనకదుర్గయన౯ బెజవాడ

లోపలఁ, జారుసువర్ణమూర్తివయి శైలతలం
బున నిల్చి కార్యని, ర్ధారణధర్మమర్మకు వరంబు
లొసంగినతల్లి నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ
మహిషా... 22

చ. చలమున లంకలోపలను శాంకరినావిలసిల్లి రక్క
సుల్, గొలువ సమస్తలోకములఁ గూరిమిఁ నేలు
దువమ్మ చిన్నివె, న్నెలదొరపూవుపెన్నెఱుల
నెక్కొనుతల్లి తనూలతాజితా, త్యలఘుసువర్ణ
వల్లి మహిషా... 23

ఉ. తాళదళైకకర్ణికలు దాలిచి వేసవి చందమా
మయుఁ, వ్యాళకలాపముల్ చిఱుతవన్నియ
చీరెలు భూతిరేఖలుఁ, జాల నలంకరించు
కొని చక్కనిబొబ్బమెకంబునెక్కి వాహ్యాళి
యొనర్చుతల్లి మహిషా... 24

చ. అమృతపయోధితీరమున నాచితకాంచనరత్నపీ
ఠిపై, నమరులుగొల్వ బిల్వవనమందు సురద్రుమ
మూలసీమ సంభ్రమమెసఁగఁ వసించి గరిమఁ
జగమేలుచునున్న నిన్ను నిత్యము భజియింతు
నమ్మ మహిషా... 25

ఉ. కోమలనీలవర్ణపటగుప్తనితంబినివై సువర్ణరే
ఖామహనీయతాళదళకర్ణికనింపుదలిర్పఁ బూని సో

ద్ధామధృతిన్ జగత్త్రయము ధన్యతనే లెడుతల్లి
నీవెకా, శ్యామలనాఁదలిర్చి మహిషా... 26

ఉ. సంకుమదాభిచర్చితకుచద్వయ యోరమణీయర
త్నతా,టంకని యోనిశాకరవిడంబనక్రమ్ముఖబింబ
యోమహే, శాంకవిభూషణాంగి భవదర్భకు
నం గరుణించుపట్ల ని,ట్లంకిలి సేయు టేల మహి...

ఉ. లాలితరత్నవీణ నుపలాలనఁ జేయుచు మందహా
సయు,క్తాలపనైకగీతముల నర్మిలిఁ బాడుచు శంభు
సన్నిధిన్, జాలవిలాసమొప్ప సురసౌజలరంజిల
నాట్యకేళిచే, హాళిదనర్చుతల్లి మహిషా... 28

ఉ. స్వాదురసాప్తిగీతములు సల్పెడువేళ విలాసవై
ఖరిన్, మేదుర నీపపుష్పపరిమిశ్రితచందనపుష్ప
మాలికల్, మోదముచే ధరించి నయముం
బ్రియముం బ్రకటించి శంభుచే, నాదృతిఁగాంచు
తల్లి మహిషా... 29

ఉ. ఆతతసత్కృపాప్తి ననునాదృతిసేయఁగదమ్మ శే
ఖరీ, భూత సుధాంశుబింబ పరిభూషితచూళిక
వైనశ్రీజగ,న్మాతవు నీవు శంభుఁడెనుమా పితవేద
ములట్లపల్కు నా,హా తలిదండ్రులంచు మహి...

ఉ. కామమహీపతిస్ఫురితకార్ముకరూపవిరాజమానసు
భ్రూమహనీయవల్లికకుఁ బుష్పమునన్ గమనీయ

రోచనో, ద్దామలలామ మాస్యమునఁ దాల్చిననీ
మహనీయమూర్తినే, నామతి సేతునమ్మమహి...

ఉ. మంజులఫాలికాకలిత మౌక్తిక కాంతులనంతతుల్
నెఱా, రంజిలుగండభాగముల వ్రాసినకస్తురిగ్రాలు
తేంట్లమ్రోఁ, తం జిగియైనతంత్రినినదంబునగీతము
లుగ్గడించునీ, కంజలిసేతునమ్మ మహిమా... 32

ఉ. తాఁపలమొప్ప వల్లకిని దంత్రులగోటను మీటు
నప్పు డెం, తో వెస గర్ణభూషణము లుయ్యాల
లూఁగఁ గ్రమక్రమంబునన్, గేయమాధురియు
హితగీతులఁ బ్రీతుని జేతు వీశ్వరున్, హావవి
శుద్ధిగూర్చి మహిమా... 33

ఉ. దివ్యసురామదోచ్ఛలిత దీర్ఘదృగంచలమైనమో
మునన్, నవ్యములైన మోదకకణంబులు దోఁచె
ననం దనర్చి సం, భావ్యము లైనముత్తెము
లభాసిలు ముంగరగల్గుతల్లి నీ, వవ్యయమూర్తి
వమ్మ మహిమా... 34

చ. నలువున మందమందమగునవ్వున ముమ్మరమైన
మోమునన్, సలలితమౌక్తికాప్తిఁదగు సద్రద
పాళికిఁ బాటలచ్ఛద, చ్ఛలనతఁదాల్చి వీడియపుఁ
జాయల వాతెఱసొంపు బెంపునిం, పలరెడుతల్లి
వీవ మహిమా... 35

ఉ. ఆకమనీయదివ్యనవయౌవన చంద్రకళోదయంబు
చేఁ, బ్రాకటలీలయఁ జలధిపై కొనఁ దత్పరిదృశ్య
కంబు బిం,బోష్ఠకవదాత్మకంధరము బొల్పెసలారఁ
దనర్చుతల్లి నీ,యాకృతిసంస్మరింతు మహిషా...

చ. విలసితరత్నముద్రికలు వ్రేళ్ల ధరింపఁ దదీయదీధి
తుల్, వలకొని సాంధ్యరాగములధర్మముఁ దాలి
చి కెంజిగుళ్ల లీ,లల నఖపంక్తికిం జిలుగులత్తుకగాఁ
గళలుబ్బుతల్లి న, న్నలరఁగఁ జేయవమ్మ మహి
షా... 37

ఉ. మేదురరూపయౌవనసమృద్ధియనం దనరారువా
ర్ధికిఁ, క్షోదపుఁబూఁతగల్గు చనుగుత్తులవ్రేగునఁ
దూఁగుకొనుపై, భేదములౌతరుల్ తరళవీచులు
గా విలసిల్లుతల్లి న,న్నాదుకొనంగదమ్మ మహి
షా... 38

చ. పరగ గభీరనాభి యనుబావికిఁ గ్రేవఁ దనర్చు
నాఁడుక్రొం, బొరయననొప్పు నాయుదరభూషణ
మైవిలసిల్లుసత్కటీ,నిరుపమసూత్రనిక్వణన నిర్జిత
మారగుణార్భటీ మనో, హరనిధి వైనతల్లి
మహిషా... 39

చ. చెలువుగఁ బద్మరాగములు చెక్కినచక్కని మేఖ
లఁ సము,జ్జ్వలముగుశ్రోణిచేఁ గనకశైలనితంబ

ము ధిక్కరించి పిక్కలచెలువంబుచే మరునికా
హళకాండధుఁ హసించుదో,హలశంగలట్టితల్లి
మహిషా... 40

చ వికసిత కింశుకప్రసవవిశ్రుత తామ్రపటాభిగుప్తస
క్థిక మృదుభావలక్ష్మిపరికీర్తిత కుంకుమపంకలిప్త
హ,స్తికకరలక్ష్మిఁ గేర శివదేవుని గేహిని వైనలో
కనా,యకివిగదమ్మ యమ్మ మహిషా... 41

చ జయజయ దేవతామణివిశాలసముంచితపీఠవా
సినీ,జయజయ గంధసారఘనసారసుధారసమంజు
భాషిణీ,జయజయ శంకరార్ధతనుసంగవిలాసిని భా
స్వరాప్సరో, హయముఖసన్నుతాంగి మహి
షా... 42

చ. జయ జనయిత్రి శోభనవిశాలసుగాత్రి తుషారన
చ్ఛిలో, చ్ఛ్రియవరపుత్రి నిత్యజలజప్రసవాంచిత
నేత్రి సత్కృపా, నయరసపాత్రి నిన్నిఁక ననార
తముం భజియింతు నన్ను న,వ్యయదయఁ జూడ
వమ్మ మహిషా... 43

ఉ. ఆదరమొప్ప శంకరుని యర్ధశరీరము నాశ్రయిం
చి భా,గ్యోదయలీల మాధవునిసోదరివన్న ప్రసిద్ధి
గాంచి య,ష్టాదశపీఠముల్ భువిప్రసన్నతకెక్కి
జగంబులేలు న,య్యాదిమశక్తిపీవె మహిషా...

ఉ. సోదరి వంబుజాక్షునకు శూలికి నేలికసాని వమ్మ
వా, వేదికి ముద్దుకోడలవు విఘ్నపతి ప్రియమాత
వెన్నఁ, గా నీదయ చేఁగదా నిఖిలనిర్జరకోటులకుం
జయంబు న, న్నాదృతి సేయవమ్మ మహిషా...45

ఉ. తోరమెలర్పఁగాఁ గనకదుర్గయనఁ బురుహూ
తికాంబనా, నాంయ జోగులాంబ భ్రమరాంబ
యనఁ మొదలైనలీల లిం, పార వహించి కాంచి
మొదలైనపురంబులనిల్పి విన్నపం, బారసి ప్రోతు
వమ్మ మహిషా... 46

చ ఘనముగఁ గాశికాపురిని గాంచిన నుజ్జయినిం?
బురాపురం, బున బెజవాడలోనఁ బరిపూర్ణకృపా
రసపుణ్యమూర్తివై, జనసుతకీర్తిచే నిలుచుచా
డ్పున నాహృదయంబునందు నీ, వనయము నిల్వ
వమ్మ మహిషా... 47

ఉ. హారిబల ప్రభావమున హైమవతీ బగళాముఖీ
ప్రచం, డారణ్యభైరవీ ప్రముఖనామములఁ నవ
కోటిరూపముల్, ధీరతఁ దాల్చి ముఖ్యముగ దీ
కొని లోకము లేలునట్టి కా, మారివధూటివీవు
మహిషా... 48

చ అకలుషపారిజాతనగ మల్లిన మొల్లపునాగవల్లి
నా, సుకరముగాఁగ శంభుని విశుద్ధశరీరము

గౌఁగలించి వజ్రకళను శక్రనీలమణి ప్రభ్బినరీతిఁ
దనర్చునిన్ను బ్రహ్మకుఁ దరమా నుతింప
మహేశా... 49

ఉ. చేకొని నీసతీత్వము ప్రసిద్ధిగ సార్థతదాల్చఁ బ్రా
ణనాథాకృతి నాశ్రయించుతఱి నర్మిలిలోఁగు
దు పంతకంత నల్పాకృతిఁ బూని దీనికి మహం
బునిధిన్ జలజాస్తజాప్రవాహాకృతి సాక్షిగాదె
మహేశా... 50

చ. ముకురము కేలఁ బూని నిజమూర్తిసమాశ్రితస
త్స్వరూపభావకము పరీక్షఁ జూపి మగవారలస
న్నిధి నాఁడువారియో, మిక యది యెంతమాత్ర
మని మేలపుమాటలచేతఁ బ్రాణనా, యకు నల
రింతువమ్మ మహేశా... 51

ఉ. శోభితమా జపస్ఫటికసూత్రముద్రిప్పుచు పుస్త
కంబు లీలాభృతయోగదండమువిలక్షణ మొప్పఁ
గదంబవల్లికో, ల్లాభము క్రింద నాత్మకమలంబునఁ
దారకనామమంత్ర మాహా భజియింతు వమ్మ
మహేశా... 52

ఉ. ప్రేమదలిర్ప నందియును భృంగిమొదల్ గవనాట
సిద్ధులు, ద్ధామత నాడఁ జూచుచుఁ బృథగ్విధిఁ
జూతువు మూఁడులోకముల్, నీమది లోకరక్ష

ణవినిద్రము భక్తజనావనక్రియా, యామదయా
భిరామ మహిషా... 53

చ. ఇభముఖకార్తికేయులను నిద్దఱు పుత్త్రుల నిమ్మ
టఁ భవత్ప్రభవుఁడ లాఁతిగాఁ దలఁపఁ బాడి
యె తల్లివి గావునఁ సదా, విభవము వేఁడినాఁ
డఁ గనువిచ్చి కనుంగొనికొమ్మటంచు నా,యభి
మత మీయరమ్మ మహిషా... 54

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రములు వేయుముఖంబుల నిన్
భజించు న,వ్వేది యెఱుంగఁజాలఁ డతివిశ్రుత
మైనభవత్ప్రసాద మా, పాదన మాచరింతువు
కృపారసదృష్టిని గారవించి యిం, ద్రాదులకున్
శుభంబు మహిషా... 55

ఉ. లోక మనేకలీలల విలోభము లేక భరింతు వా
శ్రితో, త్సేకశుభంబు నీకరుణచేత ఫలించుచు
నుండు దేవతా, నీకము నీకుటుంబ మిదినిక్కము
నిన్ను భజించుపట్ల న,వ్యాకులబుద్ధినిమ్ము మ...

చ. సురలకు జీవకఱ్ఱవు త్రిశుద్ధిగ మానిజనాళికిన్
సుధా,సరసివి దీనపోషణవిచారము నీకుస్వభావ
సిద్ధమై, పరగినచిహ్నమాఁగద ప్రసన్నవు నీవనిన
మ్మినాఁడ న,న్నరసి భరింపవమ్మ మహిషా.... 57

ఉ. ముప్పదిమూఁడుకోట్లసురముఖ్యులుమానులు చేరి

కొల్వి కడ, త్రెప్పల సత్కృపారసము నింపుచు
సంపదలిచ్చుతల్లి ని,న్నెప్పుడు సంస్మరింతు ప్రియ
మేర్పడ వన్ననసేయనమ్మ మా,యప్పను నీవ
సుమ్మ మహిషా... 58

ఉ. ఈధరణీతలంబున నీకెవ్వరు సత్కరుణానుభూ
తిచే, సాధులబ్రోచుసాధకులు సత్యము మజ్జన
యిత్రివైతి వో, భూధరరాజపుత్త్రిమణిభూషణ
భూషితసన్నుతాంగి వి,ద్యాధర పూజితాంఘ్రి
మహిషా... 59

ఉ. నీవహనీయతేజ మదనీరజబాంధవు నిగ్రహించు
నీ, తామరసప్రసూనముఖధన్యత జాబిలి మేల
మాడు నీ,భూమదయారసం బమృతపూరము నే
రములెంచుచుండు నో, శ్యామలకోమలాంగి
మహిషా... 60

ఉ. మిక్కిలిసత్కృపన్ దృణము మేరువుచేసెడితల్లి
వౌటచే, నక్కట పెక్కుసంపదల కాసయొనర్చి
తినమ్మ మ్రొక్కుటల్, నిక్కముసుమ్మ నీచరణనీ
రజముల్ శిరసావహింప నా,కక్కఱసొమ్ములమ్మ
మహిషా... 61

ఉ. కారణమూర్తివీవు మురఘస్మరసోదరి నీకృపారస
స్ఫారనిరీక్షణస్థితి నభశ్చరకోటులు వృద్ధిగాంతు

రిం,పారఁగ నీవయేడ్గడ మహర్షులకెల్ల నిరంతరం
బు నీ,వారకుభృత్కుమారి మహిషా... 62

ఉ బంధురహారహారచయభాసితకంధర యోమదం
బ యో,సింధురయాన యోమణివిశేషకలాప
లసద్భుజాగ్ర యో,గంధిలపుష్పదామ పరికల్పిత
కైశిక యస్మదీయభా,వాంధత మాన్పవమ్మ మ
హిషా... 63

ఉ. దేవకుటుంబినీమణులు దిక్పతికాంతలు మ్రొక్కి
చెక్కులన్,వావిరివ్రాయుపత్త్రికలవశ్యము సస్య
మటన్నశంకచే, భావనసేయు నిర్లగలపాదనఖేం
దువులొప్పుతల్లి ర,మ్మా వనటల్ నశింప మహి...

చ. హరిహయముఖ్యదిక్పతు లహర్నిశ మానతి
సేయఁ దన్మనో, హరమకుటాగ్రవజ్రఘృణు
లర్ఘ్యము పాద్యము గంధ మక్షతల్, నెరిఁగిరు
లంచుఁ జాలఁ గరుణింతువు నమ్మినవారిపట్ల నీ,క
రమర లేదు సుమ్ము మహిషా... 65

చ. మహతివహించి నారదుఁడు మంధరమధ్యమతార
కంబులన్, బహుళము లైనగీతములు బాడఁగ
నచ్చరలాడఁగా శుభా,వహముగ నోలగంబమరి
వస్సలతం జగమేలుతల్లి ని, న్నహరహముం
భజింతు మహిషా... 66

చ. వినుతముకుందకుందముఖవేష్టితవై యమరీభుజం
గకోపన లిరువంకలంగొలువ భైరవసేవితవై
తనర్చి హెచ్చినకృప సింహపీఠికవసించి జగత్త్ర
యమేలుతల్లి నిన్నుదినముఁ భజింతు మ...

చ. వరుసదలిర్ప తారకులు వామమొదల్ గలశ
క్తులుఁ సముద్ధురగతి సప్తమాతృకలు తుంబు
రునారదముఖ్యులుఁ భవచ్చరణము లాశ్ర
యింప ననిశంబుఁ గుతూహలలీలచే మనోహ
రత వహించుతల్లి మహిమా... 68

చ. సకలవచోవిశారదము చంచుకళాజితబంధుజీవకిం
శుకము శుకంబు పాణిపయి శోభిలి చాటువులు
గ్గడింపఁ దత్ప్రకటితవాక్యమాధురికి భావము
నఁ ముదమందుతల్లి నిన్నకలుషభక్తిఁ గొల్తు
మహిమా... 69

ఉ. కారణమీవమాకు మముగావు మటంచుఁ దలం
చినంతనే ఘోరరణస్థలిఁ దనుజకోటులగీటణఁ
గించి మించునీశూరత యేమిచెప్ప బలసూదన
ముఖ్యుల నిర్వహించి చెన్నారఁగఁ జేసినావు
మహిమా... 70

ఉ. ఊర్జితసంపదల్ ప్రియమునొంద నొసంగి దయా
రసైకసమ్మార్జన మాచరించి నను మన్ననసేయఁ

గదమ్మ సర్వథా,వర్జితకల్మషుండనయి వర్ధిలఁజేయఁ
గదమ్మ సాత్వికో,పార్జితకీర్తులిమ్మ మహిషా...71

చ. అమర భవత్పదాబ్జముల కానతులై నుతిసేయు
వారికిన్, సముచితధర్మసంగ్రహణసత్వవిచారప
రోపకారకా, ర్యముల నొడాట మందు ననయం
బు జయంబులెగాని యంతరా, యము లివిలేవు
సుమ్ము మహిషా... 72

ఉ. ఎంతని సన్నుతింతు నిఁక నేగతి నీపదపల్లవంబు
లర్చింతు భవత్కృపారసవిశేషము లేగతిఁ గాం
తు జాడ్య మిం,తింతనరాదు నామది కవాసవా
నంబు వహించుభారకం, బంతయు నీదె సుమ్ము
మహిషా... 73

ఉ. మందుఁడ భావిదర్శనసమర్థుఁడఁగాను భవత్ప్రభా
వముల్, పొందుగ సంస్మరించుటకు బుద్ధిదలిర్పదు
జ్ఞానహీనుఁడన్, నందనుపట్ల తల్లి కొకనాఁడును
నేరము లగ్గమానె నా,యందును నట్ల నీవు
మహిషా.... 74

చ. ఖలులకు వేయుసంఖ్యలముఖంబులు వేయుభుజా
యుతం బసం,ఖ్యాలుకరవాలముల్ గలుగఁగన్పడు
చుందువు శిష్టకోటిచూ, డ్కుల కమృతస్వరూప
ము కడుంబ్రకటింతువు సత్కృపన్ ద్విధా, య
లరెడుతల్లి నీవు మహిషా... 75

ఉ. ఈత్రిజగంబు లేలుటకు నీశ్వరి వీవు విమర్శనీ
యగా, మాతృకవీవు సంతతికి మానులు వేల్పు
లు నీప్రభావముల్, నేతురె సన్నుతించుటకు
నీవిభుఁ డాదిమదైవమూర్తి నీ,ఖ్యాతిమహోఘ
నంబు మహిషా... 76

ఉ. అప్రతిమాభిమానవిధివర్ధులకర్థ మొసంగుపట్ల నీ,
సుప్రథితప్రభావగుణశుద్ధికృపారసమిశ్రితంబు వి,
శ్వప్రభువామభాగమున శాశ్వతరీతిఁ జరించు ని
త్యస,త్యప్రసవాంబ నీవు మహిషా... 77

చ. అనిమిషకోటికై రణసహాయముగైకొని నిల్చి జి
హ్వాచే, దనరఁగ రక్తమూర్తిఁగొని తత్పవరుద్భ
వరీతి మాన్పుదున్, సునిశితకంతకోణముల శుం
భనిశుంభుల ద్రచ్చినట్టిని, న్ననిశము సంస్మరింతు
మహిషా... 78

ఉ. భానుఫలంబుగాఁ దలఁచి పావనిమ్రింగి తదుష్మఁ
గ్రాగుడున్, గ్లానివహించి వ్రాలునెడఁ గంధి
నెదుర్కొని పట్టి ఱొమ్మునన్, బూని తనూజుఁ
డంచుఁ జలమున్ బలమిచ్చి కృపం బయోరసం,
బానఁగ నిచ్చినట్టి మహిషా... 79

చ. భృశకలితైకభక్తి నిసుఁ బేర్కొని పూజలొనర్పఁ
దన్మనో,వశత వహించి పుత్త్రుఁడనువత్సలభావము

నించి మించి ప్రా,యశముగఁ గాళిదాసుని మ
హాకవిగా నొనరించినట్టినీ, యశము నుతింతునమ్మ
మహిషా... 80

ఉ. నీరధు లేడు నొక్కటిగ నిండినయంతటికన్న మి
న్నయై, పారము లేని నీకరుణఁ బ్రస్తుతిఁ జేయఁద
రంబె యెరికిన్, సారగణాహిజాలమనుజవ్రజసం
చితసంపదాగమ, ద్వారము నీసమర్చ మహిషా...

ఉ చిత్రవిచిత్రవైఖరులఁ జేకొని భక్తుల నాదరించి
స,ర్వత్ర మహాత్మ్యధీశ్వఫలవైభవకార్యవిశుద్ధు
లిచ్చుచు, విత్రియు నాసరస్వతియుఁ బృథ్వియు
వైష్ణవియున్ భవాని గా, యత్రియునాఁగ నీవె
మహిషా... 82

ఉ. అంబుధిసప్తకంబు బలమై జలముబ్బి జగద్వినాశ
మై,నం బరికించి కంధరమునన్ బ్రియుఁ గైకొని
వారణాసి శూ,లంబుననుద్ధరించి ప్రబలస్థితిశాశ్వ
తవైన శ్రీప్రసూ,నాంబవు నీవు కావె మహిషా...

ఉ. ఏ యెడఁ జూచినం గలదె యింకొకప్రాపకమర్థికో
టికిన్, బాయక తల్లివై సకలభాగ్యము లిచ్చిన నీ
వె యీావలెన్, శ్రేయములైన నీవె కులశీలవిశే
షములైననీవె దీ,ర్ఘాయువులైననీవె మహిషా...

ఉ. కొండలపిండుదండిదొరకూఁతురి వై కరివేల్పు

తోడువై, తిండికిమెందుచేదుగలతెల్లనిసామికి
గేస్తురాలవై, దండిగ నాలుగైదుమెయిదాలువు
కోటులసీటుబూని బ్రహ్మాండములేలుతల్లి మహి
షా.... 85

ఉ. ఎంచి తలఁకమెలంగుచెదలేటిని గొంచక మంచు
కొండపై, డించి తపంబుసల్పెడికడిందివిగావున
నీకు సాముమేఁకబంచెదు వేల్పుడెందమనుపా
లకుళంబున నోలలాడురా, యంచవు సుమ్మునీవు
మహిషా... 86

ఉ. గంగయెడఁ విరాళి యధికంబగునీతని కంచు
నెంచి సర్వాంగములఁ సువర్ణనలినాచితిజూపి
సురల్ తరంగలీలం గనుపట్టు శూలికిఁ జలంబొ
నరింతువు నీ వగణ్యపుణ్యాంగనవౌగదమ్మ మహి
షా... 87

ఉ. ఉల్లమెలర్ప నిన్గొలుచుచుండెడిపుణ్యులపట్ల నె
వ్వరే, ప్రల్లదులై శరత్వమునఁ బాపపుఁబల్కులు
పల్కుచుండ్రో యా, కల్లరులఁ వధించుటకుఁ గ
న్నెఅసేయకమాన విజ్జగం, బల్లలనాడునట్ల మహి
షా... 88

ఉ. సన్నుతిసేయఁగాఁదరమె చక్కనికాటుకకంటి
చూడ్కి యు, త్యున్నతమై కురంగము సముజ్జ్వ

లతం బ్రకటింపుచుండఁగాఁ, బున్నమచందమా
మవలెఁ బొల్చి పయోజములన్ హసించునీ,య
న్నువనెమ్మొగంబు మహిషా... 89

చ. ఘనమగుమీనరూపమునఁ గన్నులుకూర్మతచేఁ
బ్రపాదముల్, తనరుమృగేంద్రవృత్తి నవలగ్న
మునెన్నిన నెన్నునేమొ య,వ్వనజదళాక్షుఁడో
క్కరుఁడు వారల కన్యులకెన్ననౌనె నీ, యనుప
మసౌష్ఠవంబు మహిషా... 90

చ. ప్రకటితవజ్రరేఖగలపాదతలంబునఁ గాసరాసు
రం,గకవికశృంగముల్ నురుముగాఁ దునుమా
డుచుః ద్రొక్కిపట్టితా,యక మృగరాజునెక్కి
కొలువై యలరారెడివిన్నుఁ బూజసే, యక
యుఁకమాన సుమ్ము మహిషా... 91

చ. హలకులిశాంకచిహ్నితము లంచితవర్తులశుద్ధపా
ర్ష్ణికం, బులు ఘనవిద్రుమోపమసముజ్జ్వలగుల్ఫ
ము లభ్రతారకా,కలితనఖాంకురంబు లభిగణ్య
ములైనభవత్పదంబు లిం, పలర భజింతునమ్మ మ
హిషా... 92

ఉ. దభ్రత యింతలేక సతతంబుభజింతు భవత్పదాబ్జ
ముల్, శుభ్రకళాకలాపపరిశోభితహాస్యముఖా
రవింద యో,విభ్రమహావభావరసవేల్లితసంభ్రమ

శాంభవాత్మ యో, యభ్రసమావలగ్న మహి
షా... 93

ఉ. ఆతతవేదశాస్త్రమహిమాన్వితులై విలసిల్లుకుం
భభూ, గౌతమముఖ్యు లేర్పఱుపఁగానరు నీవిల
సత్ప్రభావ ము, జ్ఞాతను నేను గాంచఁగలనా
దయచేసి కృతార్థుఁజేయు వి, ఖ్యాతికి నీవసుమ్ము
మహిషా... 94

ఉ. నీమహిమంబు లెన్నుటకు నీరజసంభవుఁడైనఁ
బూనలేఁ, డే మనుజుండ సత్యగుణహీనుఁడ దీ
నుఁడఁ బూననేర్తునే, మామకసాపరాధవిధి మా
న్పుటకెల్లను నీదెభార మో, హైమవతీమదంబ
మహిషా... 95

ఉ. అక్కమలాసనాదులకు నైనఁ బరీక్ష యొనర్పరా
ని నీ, వెక్కడ నీయశోజలధియెక్కడఁ దత్తద
గాధశోధనం, బెక్కడ నాకు నెంచఁబడుటక్క
డ యిట్లు నశక్యసాహసం, బక్కజమౌఁగదమ్మ
మహిషా... 96

చ. హరిహయశాఖిలేఖిని మహాంబుధి కజ్జలపాత్ర
భూతలాం, బరములు సంపుటస్థలులు పంకజసంభ
వమూర్తివక్తలే, ఖరిహరిదశ్వుఁ డట్లయినఁగాని
లిఖింపఁదరంబె నీమనో, హరగుణజాలసంఖ్య మ
హిషా... 97

చ. నిరతము నీకథామృతము నిశ్చలతన్ భజియింపఁ
గంటి నీ, చరణసరోరుహంబులకు సాగిలిమ్రొ
క్కులిడంగఁగంటి నీ, పరమదయారసప్లుతికిఁ బా
త్రుఁడనైతి నిఁకేమిశంక నా, కరయఁగలించెఁ గో
ర్కి మహిషా... 98

చ. నిను వినుతింతునంచు నొకనిక్క పుమిక్కిలిసత్క
విక్రమం,బునఁ బనిపూనినాఁడఁ జలమూని పిపీ
లికకొండఁదాల్పఁబూ,ననగతిగాదె యింతటికి నీ
కృప భక్తులపై సుధారసా,యనమునిజంబునుమ్మ
మహిషా... 99

ఉ. వారిజసంభవాద్యమరవర్గ మనర్గళలీల నీకథల్
ధీరత నాగమార్థఫణితిన్ నిరతంబు గృతుల్ ర
చింపఁగా, నే రచియించునల్పకృతి నీకిది గణ్య
మె యైనఁగాని నీ, కారయ తుల్యబుద్ధి మహి
షా... 100

ఉ. శ్రీరమణీవిశేషగుణచిహ్నితవీవుభవత్కృపాప్తిచే
ధీరుఁడ కశ్యపాన్వయుఁడ దిట్టకవీంద్రుఁడ రామ
చంద్రుఁడన్, గారవమొప్ప వృత్తశతకంబురచిం
చితి దీని సన్మణీ, హారముగా గ్రహింపు మహి
షాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 101

మహిషాసురమర్దనిశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

సుప్రసిద్ధుఁడు దిట్టకవినారాయణకవి కీశతకకర్త యగు రామచంద్రకవి కుమారుఁడు. ఈకవి సమగ్రజీవితము మహిషాసురమర్దనిశతకమునఁ జేర్చియున్నారము గాన నిందు దిఙ్మాత్రముగా నుదాహరించుచున్నారము. ఈ రామచంద్రకవికవిత నిర్దుష్టముగా నిరర్గళధారాశోభితమై మనోహరముగానుండును. ఇతనిగ్రంథము లింతవఱకు మాకీక్రిందనుదాహరించినవి మాత్రము లభించియున్నవి. ఇంకను ప్రయత్నించినచోఁ గొన్నిగ్రంథములు లభింపవచ్చునను నాసగలదు. 1.మహిషాసురమర్దనిశతకము, 2.గొట్టుముక్కులరాజగోపాలశతకము, 8 ఉద్దండరాయశతకము, 4.రఘుతిలకశతకము, 5. వాసిరెడ్డివారిచరిత్రము, 6. హేలావతిదండకము, 7. చాటుపద్యములు.

రామచంద్రకవి చిరకాలము వాసిరెడ్డివారిసంస్థానమునందు వేంకటాద్రినాయఁడువారి కాస్థానకవియై యుభయభాషాపండితుఁ డని పేరుగాంచెను. ఇతనిచాటుపద్యములఁ బట్టిచూడఁ గాలక్రమమున నాకాలమునఁ బేరుపడియున్న వెలమసంస్థానములన్నింటిని జేరి ధనార్థియై రాజాశ్రయముతోఁ గాలముగడిపినటుల ద్యోతకము కాగలదు.

ఉద్దండరాయశతక కర్తయగు దిట్టకవిరామచంద్రకవి యిప్పటికినూరుసంవత్సరములక్రిందట నుండియుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములుగాని సుప్రసి

ద్ధముగునామముగాని యాంధ్రలోకము ఎఱుంగ కుంట పరితాపకరము.

రామచంద్రకవి నూజవీటిప్రభువుల సంస్థానము లోనిదగు మద్దాలి కేఁగి యటఁ గలయుద్దండరాయస్వామినిగూర్చి యీశతకమును రచించెను. శతకమునందు భక్తిరసము ప్రధానస్థానమునొందియున్నది. శతకమంతయు జకారప్రాసముతోనున్న ప్రాసస్థానములలోఁ గవివెదకికొనక క్రొత్తపదములను సందర్భశుద్ధిగా సమకూర్చి తనకవితాప్రాగల్భ్యము వెల్లడించియున్నాఁడు. ఈశతకమునందలి పద్యభావములుగూడ మనోహరభక్తజనహృదయాకర్షణముగానున్నవి. ఈకవి సాహిత్యమందేగాక యద్వైతమతసిద్ధాంతములందుఁ గూడ జితశ్రముఁడని యీశతకమునందలిపద్యములు చెప్పుచున్నవి.

మాకుఁ బూర్వతాళపత్రగ్రంథమును బట్టి వ్రాయఁబడినవ్రాఁతప్రతి జీర్ణమయమైనది లభించినది. ఇంక నువేక్షించిన నీప్రతిగూడ నదృశ్యమగునేమో యని ప్రత్యంతరసహాయము లేకున్నను ఎటులో శుద్ధప్రతి నొకవిధముగా సిద్ధపఱచి ముద్రణమునకు నొసంగఁగలిగితిమి. ద్వితీయముద్రణమున శతకమును సర్వవిధముల సంస్కరింపవలెనని యున్నది.

నందిగామ. } ఇట్లు భాషాసేవకులు,
5-2-25 } శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరస్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

ఉద్దండరాయశతకము.

మ. అజకాంతన్ భజయించి భాగవతులం బ్రార్థించి
డెందం బలరన్, గజవక్త్రుం బ్రణుతించి తొంటిక
వులం గైవారముల్ సేసి ప్రేమ జూపన్
జ్జోహా రటంచు సాగిలి యెదన్ మద్దాలి యుద్దం
డరాయ! జయ శ్రీసునిధేయ! భక్తజనగేయా!
నిత్యభాగ్యోదయా. 1

మ. త్రిజగత్పూజ్యము లైననీపదము లర్థిన్ సేవ
గావింతు నిన్, భజియింతున్ విరతంబు మ్రొ
క్కుదు మదిన్ భావించి కీర్తింతు సా, మజసంగ
తక నైశ్వర్యకారక హరి మద్దాలి... 2

మ. భుజముల్ ఫాల మురంబు చేతులు పదంబుల్
భూమి మోయంగ సాగి జలూకాగతిచేఁ
బ్రణామశతముల్ గిలింతు గైకొమ్ము ప్రేమ
జెలంగన్ భవదీయదాసుఁడఁ జుమీ మద్దాలి...

మ. ప్రజకాంతాహ్వయధేశ సన్మునిజనవ్రాతాత్మసం
వేశ నీ,రజరాజధ్వజపోషిశైంద్రజనిరూఢప్రా
భవోపేత ధ,ర్మజరాజ్యప్రతిపాలనాత్మయుత
శ్రీమద్దాలి... 4

మ. సజలాంభోధరతుల్యనైల్యకలనాచంచత్తనూ
ధామా శౌ,ర్యజితాసురత్యవిరోధిస్తోమ విధిము
ఖ్యాదిత్యనక్షత్రసో, మ జటివ్రాతనుతైకనామ
వహానూం మద్దాలి .. 5

మ. భజనీయైకమహాపిగంబర పదాంభస్సిక్తహే
మాద్రి ధ,న్విజటాడంబర కాంచనాంబర సదావి
శ్వంభరా గోపసా, మజయానాహ్వయనూబ్జబం
భర నమో మద్దాలి... 6

మ. అజగవ్యార్చిత మానిచర్చిత సమస్తాదిత్యసంప్రా
ర్థితా, సుజనారాధిత తత్త్వబోధిక సుముతు
స్తుత్యశోభా ఫులో, మజితశ్మప్రభ యుగ్రసేన
సులభా మద్దాలి... 7

మ. ద్విజరాజాంబుజమిత్రనేత్ర సకలాధిష్ఠానహృ
త్పాత్ర వా,రిజసంభూతనిజాగ్రపుత్ర కరుణా
బృందిష్ఠచారిత్ర వ్యో,మజటాజూట సదాత్మ
మిత్ర నృహరీ మద్దాలి... 8

మ. రజనీవల్లభభానునేత్ర త్రిజగద్రాషిష్ఠిచారిత్ర

నీ,రజగేహైకకళత్ర భవ్యగుణపాత్రా నన్ని
కన్ నీచక, ర్మజడత్వంబులఁ బాపి ప్రోవఁగదె శ్రీ
మద్దాలి... 9

మ. ద్విజరాజధ్వజ దివ్యవందిత సదా వేదీప్యమానా
త్మ దేవ జగన్నాథ ముకుంద మాధవ హరీ
వందారుమందార న,మ్మఁజనున్ నిన్ను దయామ
యాత్ముఁడవయా మద్దాలి... 10

మ. గజరాట్రక్షక నాకుఁగన్పడవె వేగన్గొందు నీపా
దపం,కజముల్ నీవదనారవిందమును నీక
న్దమ్ములుం గామపో, మజయంతాదుల గేరుచ
క్కదనముల్ మద్దాలి... 11

మ. రజతక్ష్మాధరగేహసాయక భవద్రాజత్ప్రభా
వంబు ల,క్కజముల్ ద్రౌపదియార్తిచే సరసి
జాక్షా యన్నమాత్రానఁ బ్రే,మజిగుల్లొత్తఁగ
మానము న్నిలిపితో మద్దాలి... 12

మ. అజహత్వాభవ తెల్పవే స్మృతి యవిద్యారూ
పవుం,నువా, లుజోరం దృష్టికి సంతరంబిడదు
తల్లోపంబు లేకున్న భీ,మజరాయుఃగ్రథనంబుజీవు
నకగున్ మద్దాలి... 13

మ. విజయక్షేమదనీదయంగద జయావిర్భ్యాతిసంసా
రప, క్షజపంకాంబుధు లింకిపోవుటకు నీసంసేవ

పేరెంటి గ్రీష్మజగత్ప్రాణము కారణంబుగద
శ్రీమద్దాలి... 14

మ. వ్రజమున్ దానస ముజ్జగించి సినుఁ జీరం
దారిగల్పింపవే, రుజకాధారము పూతిగంధల
హారిరూఢంబు జంత్రంవుబో, ష్మః మీ దేహా
ము దీనినమ్మఁదగునే మద్దాలి... 15

మ ఆజరుద్రాదులు నిన్నుఁగొల్తురమరుల్ ప్రార్థిం
తురేప్రొద్దు నెల్లజగంబుల్ సృజియించుకర్తవు
దయాలంకారచిత్తుండ వాత్మజతుల్యంబుగనన్ను
బ్రోవుము కృపన్ మద్దాలి... 16

మ. వృజినంబుల్ హరియించి నన్నెపుడు సంప్రాప్తా
త్ముఁ గావించి నిన్, భజియింపన్ మతిబుట్టఁజేసి
కృపచేఁ బాలింపవే చందమామ జిగిం జేకొని
కల్వమొగ్గవలె శ్రీమద్దాలి... 17

మ. త్యజియింతున్ భవబంధముల్ మనములో
నర్చింతు నీపాదముల్, విజయంబందుదు మోక్ష
లక్ష్మీవలనన్ వేమాఱు సంగ్రామకర్మ జరాసంధ
మదాపహారి నృహరీ మద్దాలి... 18

మ. గజఘోటీ ముఖసంపదల్ సతములా కావీశరీ
రంబులే, నిజముల్ వ్యర్థములంచు రోసి మును
మున్నై యైహికాగమ్యకా, మ్యజిగీషన్ భజి
యించి కాంచవలె నిన్ మద్దాలి... 19

మ. సృజియింపన్ సృజియించి మేలొసఁగ నిర్జింపం
బ్రజామానసాంబుజవాంఛల్ సఫలం బొనర్ప
విఫలంబుం జేయనీవేని కా,మజగద్భాగ్యకమూల
కర్తవు భళీ మద్దాలి... 20

మ. సుజనత్వంబరిదేహిమత్తుఁడయి సంక్షోభింపఁగా
నేఁ ని,త్యజుగుప్సాస్పదమూజవంజవసుఖం బా
హాభవద్దివ్యనా, మజపం బేమర కాత్మనిల్పవలె
శ్రీమద్దాలి... 21

మ. యజనామ్నాయతపోజపవ్రతము లత్యంతంబు
వర్ధిల్లఁగా,ప్రజ కానందనుమందమై పరగి సంప
న్నానాగజాళంపుఁగో,మ్మఁ గుర్వంగరుణించుకర్తవు
గదా మద్దాలి.... 22

మ గజ మేదేశికునొద్ద శిక్షుఁగనె సాకల్యంబుగాఁ
గుబ్జమే, ద్విజునాచార్యునిగాఁగఁ జేకొనె భవ
ద్దివ్యామృతప్రాయ నా,మజపప్రాప్తికి సాత్త్వికంబె
గురువౌ మద్దాలి... 23

మ. అజనుఃశ్లాఘ్యసుఖంబు గైకొనెడ భూయఃస్వా
యదానందనం, దజనీసత్త్వగుణస్ఫురత్స్ఫటికర
త్నంబందు మత్పూర్వక, ర్మజపారోచులలోఁ
గొనంగదవె శ్రీమద్దాలి... 24

మ. ధ్వజమై వాహనమై పతంగపతిగొల్వన్ బిల్వ

రాసెజ్జయం,దు జరీపుట్టముగట్టి కేలొప్పఁగ
తోడ్తో చెంగటం గల్మికే,ప్మ జతై నిల్వ జగం
బులేలుదువు శ్రీమద్దాలి... 25

మ. యజమానత్వమొసంగి జ్ఞానశిఖియం దత్యంతమ
త్యల్పిపం, బజరూపంబుగ వేల్వఁ జేయవె
త్వదీయాంఘ్రిద్వయీభక్తిసో,మజలం బాని పవి
త్రమూర్తినగుదున్ మద్దాలి... 26

మ. స్వజనచ్ఛత్రముఖోపచారకలన వ్యాపారులై
భక్తివి,శ్వజనుల్ గొల్తురు నిన్ సహేందిరు
సురల్ స్వర్గంబునందున్ బులో,మజతో సింద్రు
నివోలె నుర్వీరపయిన్ మద్దాలి... 27

మ. ఇజగుంజెంది కుచేలుఁ డర్థియయి నిన్నీక్షింప నే
తేరఁ ద,ద్ద్విజవర్యున్ ఫలితార్థుజేసితివి నిన్ దే
హీయనన్ నీశుభా,త్మజతుప్రాయముగాఁ గడం
గుటరుదే మద్దాలి... 28

మ. నిజమాయన్ విధి వేగిలంపఁ గలఁడే యింద్రా
త్మతన్ నీవు వే,సృజనల్ చేసితి వెల్లవత్సముల
నిన్ శీలింపఁగాలేక బ్ర,హ్మ జితప్రాభవుఁడయ్యె
మత్తుఁడగుచున్ మద్దాలి... 29

మ. అజమీళుం డొకవిప్రదాసియెడ రత్యాసక్తుఁ
డై కాలమెం,తజనంగాఁ దుది మోక్షమిచ్చితివి

యోనారాయణాయంచు నాత్మజునిం జీరినదాన
బ్రీతమతివై మద్దాలి... 30

మ. విజనంబైనమహాటవిన్ శబరి యావిర్భూతస
ద్భక్తిచే, గొఁడియింపన్ ఫలమీయ దానికిడవే
పుణ్యంబు శ్రీరామనా, మజనాధీశ్వరరూపధే
యమున మున్ మద్దాలి... 31

మ. నిజదాసావనసాభిమానుఁడవయా నీ వాజిలో
సోమదత్తజకేలూఁచి సాత్యకిన్ మనిపె తత్సాం
తంబు సోలింపు జా, మ్మజనింపంబడియున్న వేళ
కృపచే మద్దాలి... 32

మ. భుజదర్పంబున ద్రోణిసుప్తవధకై బూనంగ
నీవెన్నిభూ, భుజులట్లుండఁ దొలంగఁదెచ్చితివి
నిన్ బూజించువారౌట ధర్మజభీమార్జున మాద్రి
సూనులఁ గృపన్ మద్దాలి... 33

మ బుజుతత్త్వం బరినిన్ వాహింపఁ ఖలు నాభృత్యాత్మ
గాఁ గూల్తువౌ, రజకుం దూడుట మల్లులీల్గుట
మదారంభంబుచే దాగి సాంధ్ర జముం ద్రుంగుట
కంసమూలముగదా మద్దాలి... 34

మ. కుజనుల్ నిన్నుభజింపలేక తమకోర్కుల్ వేరు
గా గేరికే, రిజపుంబల్కులు బల్కుచుం జెడుదు
దుర్విన్ నారకావాసమ్, మజలూకాహృతదేహులై
పరమునన్ మద్దాలి... 35

మ. రజతస్వర్ణముఖాఖిలార్థకృతగర్వగ్రస్తులై మత్తు
లై, బాజుఁగుల్ నిను భజియింపలేక తనువుల్
బోవన్ దమం బాత్మఁ గ్రమ్మ జముం జేరుదు
రెన్నిజన్మములకున్ మద్దాలి... 36

మ. అజరాధీశ్వరుఁ డైననీకు పరిచర్యల్ సేయఁ బ్రా
ల్మాలినన్, బిజుగొట్టైన దుబిముట్టుఁ దజ్జ్ఞానసుఁ
జ్ఞానహీనంపురి, మ్మజెడన్ నిను భజియింతు
రౌషధము కన్ మద్దాలి... 37

మ. అజనాపాఘకమండలుల్ గని ధర్మాయత్తులై
గౌతమీ,త్రిజగత్కారముఖాఖిలర్షులు పినున్
బ్రేక్షింపఁగాలేరు ధ,ర్మఘూంసుల్ దరిముట్టు
ట్టులా యింకన్ మద్దాలి... 38

మ. కుజముల్ రాజసతామసంబులు త్వదంఘ్రిల్
గూర్చు మన్నానసాం,బుజమేట్లో లు; పునర్భవైల
బిలతుగ్రోతుంబు త్వ్రాతుయు,గ్మజయత్వంబు
వహించి సల్పఁగదె శ్రీ మద్దాలి... 39

మ. గుజుగుంట్లం గడతేర్పలేని వెతకోర్కుల్
గోగుటల్ వట్టిభే,షజముల్ పీటనశింప దక్షత
భవత్సం సేవసిద్ధింపుజా, ల్మజనశ్రేణికతత్ జ్ఞతాను
యమరున్ మద్దాలి... 40

మ. అజనస్థాపితకల్పకంబనయి కుయాల్యలింపవే యో

యాధోక్షజ విన్నె నెదనమ్మినాఁడ నీక మత్కాలు
ష్యముల్ బాఱఁజిమ్మ జుగుప్సల్ బెడబాప
కర్తవు జుమీ మద్దాలి... 41

మ. గజవక్త్రుండు భుజంగమాధిపతి గంగాద్వీపినీభ
ర్తనీరజసంజాతుఁడు భారతీసతియు నీప్రాంచ
త్కథల్ బ్రేమ సా, మజటాగానముల౯ భజింతు
రెపుడు౯ మద్దాలి... 42

మ. యజురాదిశ్రుతులెల్ల నిన్ బొగడు నాహాయంత్రు
నీకీర్తి కమన్యజుడు౯ భారతి నీదుతారకము
జిహ్వాగ్రంబున౯ మేనకాత్మజయు౯ శంభుఁడు
దాల్చి పొంగుదురు శ్రీమద్దాలి.... 43

మ. విజితత్వంబున నొంద దీషణదవావిర్భాతి
యోహబాచతు, ర్భుజ తచ్ఛాంతికి తాపకీనకరు
ణాపూరంపుఁబాలేటిచె, మ్మజుమీ నమ్మినవాక్షి
కాంబుద ఖకి౯ మద్దాలి... 44

మ. గిజిగాడెట్టులో యట్టజీవుఁడును దద్దేహంబె దే
హంబుతొ,ద్విజ మాలోపల జ్యోతినుంచుకొని
యుద్దీపించునట్లే యజిహ్మాజగజ్జ్యోతిని నిన్నుఁ గాం
చనలెలో మద్దాలి... 45

మ. గజగండస్థలివోలెనెమ్మన మశక్యంబైన దుర్వాం
ఛవే,గిజిలందూ లెడుదీని మాన్పభవదంఘ్రిస్వర్ధి

మూలైకనీ, మజవాళ్కృష్టికి నందనీయఁగదె శ్రీ
మద్దాలి.... 46

మ. గజపుష్పాంచితదివ్యదామములతోఁ గల్యాణచే
లంబుతో, భుజకీర్తుల్ మొదలైనసొమ్ముగమితోఁ
బోల్పారుసీలంపుబో,మ్మజిగిన్ గన్పడవయ్య మొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 47

మ. స్వజనుంగా గరుణించి నీస్మృతుల కస్మన్మాధచే
తఃపశు, వ్రజముంజేసి యొసంగవే యిపుడు
ప్రత్యక్షంబు తాపత్రయో, ష్మ జెడన్ త్వత్పదదర్శ
నాప్తి మనెదన్ మద్దాలి... 48

మ. అజపుత్రాదిమునుల్ భవన్మహిము మేకాంతం
బుగాఁ గాన నో, టజముల్ జేరి జపించి కానరతి
దాప్ష్యప్రక్రియాలబ్ధపా,ప్మజడీభూతుఁడ నేను
గాంచఁగలనా? మద్దాలి... 49

మ. అజరద్వీపినిగన్న పాదకమలంబాసించితిన్ జూప
వే, రజనీనాయక సోదరీరమణ యోరాజీవపత్రా
క్ష న, మ్మజుమీ దృశ్యము నశ్య మైహికమునన్
మద్దాలి... 50

మ. అజకంఠ స్తనమై పరోపకృతి సేయన్ లేని మద్దేహ
మ్మ,ష్టిజనింపన్ ఫలమేమి దీనిని గవిన్ సేవింపఁ
గైకొమ్ము జన్మజుగుప్సం బెడబాసి సార్థకముగన్
మద్దాలి... 51

మ. రజనింబోలె యవిద్య నెమ్మదికి నిద్రంగూర్చు
విద్యాసమృద్ధి జగచ్ఛ్రుతుండపోలె తెల్వినిదుం
దర్విజ్ఞానహైన్యక్రియా, మజనంజేయవె తెల్విఁ
గైకొని యెదన్ మద్దాలి.... 52

మ. విజితత్వత్వము సద్గురుప్రభవ ముద్వీతంబుగా
నూతనాం, బుజసౌందర్యము లైనసీదుపదముల్
బూజింతుఁ గారుణ్యభూ, మిజలాసారము నాప
యిన్ గురియవే మద్దాలి... 53

మ. అజ నీదర్శనముఁ గ్రొత్తప్పుడో యనేహాస్రోతమం
తంబడొం,కి జరంగెన్ గనుపట్టు నిప్పుడయినన్
కీర్తించి మైనిండభ, ర్మజలం బుబ్బి స్రవింప మ్రొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 54

మ. సుజనుంగాఁ గరుణించి నామదికి సంశుద్ధిం బ్ర
సాదింపి లో, కజనన్యాశ్రయవత్సవత్సశకటా
కారాసురద్వాదశా, త్మజరక్షింపవె మోక్షదాత
వయి శ్రీమద్దాలి... 55

మ. ప్రజిహాసవల్లికి పాంథుఁ దోరసిలు రేవన్ గర్వికిన్
నీపుగా, పు జగత్పూర్ణుఁడవయ్యు సాధుగుణభ
వ్యం బ్రోతు వజ్ఞానధూ, మజగర్వాంధుఁడ నెట్లు
బ్రోచెదవో నన్ మద్దాలి... 56

మ. అజశృంగీకృతవార్క ముష్టిఫలవాంఛాయోగ్య

సంసారమహా, ధ్వజదుర్వాంఛలుమాన్పి యొ
క్కయెడ వేడ్కఁ బోలె నీదివ్యనా, మజపం
బూనగ బుద్ధినియ్యగదె శ్రీమద్దాలి... 57

మ. గుజాగుంటైంతయుదీరకై హీకపుసంకోచంబుచేతం
గజీ,బిజిగా చింతలె పుట్టసాగనిఁకనిఁ బేర్కొం
టకె ట్లిట్టిచ్ఛ, ద్మజాగుప్సం బెడబాపి సాఁగదె
శ్రీమద్దాలి.... 58

మ. గజబంధి న్యపమానమై యిహా న సౌఖ్యప్రాప్తి
నొందింప సా,గె జుగుప్సంబడఁజాల నింకభవదం
ఘ్రిద్వంద్వసేవానికా, మజగన్మోహనబుద్ధి నాకొ
సఁగవే శ్రీమద్దాలి... 59

మ. భుజమధ్యంబున లచ్చి పార్శ్వయుగళిఁ భూ
మీళ లుప్పొంగ భ,క్తజనుల్ గొల్వఁగ నోల
గంబమరునిఁ గన్గొంచుఁ గన్నార పో,పుజటా
జూటనుతాత్మ కన్పడఁగదే మద్దాలి... 60

మ. గజమె ట్లిట్లు నేను కర్మఫలనక్రగ్రస్తతఁ బొం
ది యా, ధిజబాధంబడియున్న వాఁడఁ గరుణాధీ
నుండవై భావిజ,న్మజుగుప్సాతరస్థః బాపఁగదె
శ్రీమద్దాలి... 61

మ. మృజమున్మన్ను గశుద్ధి దేలిచెద సామీ యోమిఁ
కఁ నీమహా, భజనాగాంగఝరీరసంబొసఁగవే

బల్మాఱును తత్కల్మషా, త్మజపత్ క్షాళనమాచరించు
టకునై మద్దాలి... 62

మ. భజమానత్వదుపాస్తిమగ్నమతినై భాసిలినట్లున్
స... , జనత్వం బొనఁగూర్పవయ్య సుమనోబం
హిష్ఠ సద్భక్తిన, ద్విజద్ధైర్యంబున ధిక్కరించెద
యమున్ మద్దాలి... 63

మ. విశ్వాసముగాఁగఁ బంచఁజేయు నిర్వేధాప్తి
గా జీవనంబు జగద్వందితయుష్మదంఘ్రిభజనా
పూర్వంబుగా నిర్మలా, త్మ జటిప్రాతను తాత్మ నా
కొసఁగవే మద్దాలి .. 64

మ. గిరిగిట్లాడెడిదీనతన్ బరులకై కేల్సాచుటకాని
నీకు జతైమ్రొక్కుడు దీనికిత్తిరిపెపుంగోరాట
మున్ పేరి పా, మజిలాయించుటమాన్పు మ్రొ
క్కులిడెదన్ మద్దాలి... 65

మ. విలసత్ క్షీరరసానుభూతివలె నీవిఖ్యాతివర్ణింప
నిం, పుజెలంగన్ దయచేసి నిల్పఁగదె నాబుద్ధిం
జిదానందధా, మ జగత్సన్నుతనామ శాశ్వత
తమా మద్దాలి... 66

మ. భజనాభావుఁడనౌట నతిగతుగా భావింతువే
మోసమ, స్తజగత్కర్తవు నీకు ద్వేషిగలఁడా సర్వం
బు నీసృష్టియా, త్మజుఁగాఁగ కొనకున్న దిక్కుగల
దా మద్దాలి... 67

మ. కుజనాఖ్యాకుఁడ నేను నీవు సదను క్రోశప్రభావుం
డ వింక జడత్వం బెడలించి నాకునిధివై కన్పట్టి
ప్రాకృష్టక, ర్మజనుంగా. గరుణింపకున్నఁగలదా
మద్దాలి... 68

మ. అజఘున్యత్వదుపాస్తినాకొసఁగ వేయాత్మేశ భూప
హ్నా వా,యు జలా కాశ గుణాన్వితంబయిన యీ
యుచ్ఛిష్టదేహంబుక, ర్మజమే నిత్యము భక్తిని
త్యధనమే మద్దాలి... 69

మ. నిజమొప్పారఁగ నాదుకందొవకు నానెయ్యంబు
పేరింటనొ,ప్పుజకోరంబునకుఁ మదీయహృదయం
భోరాశికిఁ జందమూ, ముజామీ నీపదపద్మ దర్శ
నమిఁకఁ మద్దాలి... 70

మ. భజనీయాత్మక నావిశుద్ధి వివరింపం బుద్ధి స
న్నాసిరీ,తిజామీ నిన్ను నెఱుంగఁదోఁచునెడఁ
గీర్తింతుఁ .సదావేదుజా,ల్మజనుండఁ ద్వవ
నుజ్ఞయెట్టులో యిఁకఁ మద్దాలి... 71

మ. వ్రజముల్ గూడుక గోపగోపికల నిర్వ్యాజైక
భక్తిఁ బలా,నుజ నీసేవలొనర్చుభాగ్యమున
కెన్నోనోఁచిరో జన్మజ,న్మజఘున్యత్వము బాసి
భాసిలుటకై మద్దాలి... 72

మ. కుజరూపంబుల నేమినోచెనొకొనీకుం గానలోను

స్న యా,భుజపత్రద్రుమ లారసాలతరు లాపున్నా
గముల్ వీచియు,మ్మజనం జల్లని సేవ సేయుట
టకునై మద్దాలి... 73

మ. ప్రజలెట్లట్లుగ నీవు గోపికలు బెంపన్ సొంపు
గైకొంటకే, భజనల్ జేసినపుణ్యమో గృహావనీ
ప్రాంచజ్జపాకుంద హే, మజయాజాతిలవంగలుం
గములనున్ మద్దాలి... 74

మ. వ్రజడింభచ్ఛటఁగూడి నీవనవిత్రోవంబోవుచో
దర్భగు,ల్భజముల్ నీపదపద్మముల్ తమపయిం
బర్వం బవిత్రస్వనా, మజగత్సార్థములౌట కేసు
కృతమో మద్దాలి... 75

మ. గజనిమ్మల్ సురపొన్నలుం బనసలుం గన్నేరు
లున్ మున్నుగాఁ, గుజముల్ గాన; సవల్లవీక
భవనంఫ్రుల్ దోహదాచారధ, ర్మజసంభావనఁ
గాంచనోచుట హాహా మద్దాలి... 76

మ. రజనీచారుఁడు సీతఁ గొంచు జన తద్రక్షఃపతిన్
దాఁకి వీఁ,క జటాయుఃఖగమీన్గై నీకొఱకుఁ
దత్కాయంబు సంగ్రామక,ర్మజితంబౌటకు నెంత
పుణ్యఫలమో మద్దాలి... 77

మ. నిజవిత్తంబులు సార్థకంబులుగ నిన్ సేవించి
యర్పించి యిం,పుజనింపన్ జరియించుపుణ్య

లకుఁ దత్పుణ్యంబు నీరెత్తుని, మ్మఱిగుల్లొత్తిఫలిం
చునట్టులుగదా మద్దాలి... 78

మ. వ్రజముఖ్యుం డొకఁ డేకతంబ చనఁగన్ వాలా
యమ్మై నెమ్మనం, బు జెలంగం బొలిగద్దనెక్కిన
దొంగా బోసేతురమ్మన్న యా,మజత్తై రాభుజిఖుం
పవత్తునంట శ్రీమద్దాలి... 79

మ. భజనాభావమతిన్ మదాంధులయి సంపన్మోహ
బుద్ధిం గిజా,గిజ నెన్నాళ్లును దన్నుకున్నఁగలదే
క్షేమంబు సంసారశౌ,ర్మజనశ్రేణుల కూర్థ్వసిద్ధి
వలనన్ మద్దాలి... 80

మ. అజరాస్థానపలాసినీ రతిసుఖవ్యాపారసన్న్యక్తని,
శ్వజిదాదుల్ భవగంఘ్రిభక్తిఁ లె మోక్షశ్రీద
ముల్ గావు నో,మజనున్ నీపదసేవ సువ్రత
ముగా మద్దాలి... 81

మ. యజనంబుల్ పదివేలుచేసిన యనిత్యైంద్రాశ్ర
యంబింతె కా,ని జనిన్ మాన్పెడులోకమబ్బదు
తదున్మేషంబు నిన్ గొల్వఁబే,మఁ జిగురొత్తన్న
యనంతరంబునఁగదా మద్దాలి... 82

మ. ద్విజుఁడైనం బ్లవుఁడైనఁగాని వినుగీర్తింపం బ్రపు
ణ్యాత్ముఁడౌ, కుజనత్వంబున మత్తుఁడై సిరులు పె
క్కుల్ గల్గి కౌసుంభరో,మజముల్ గట్టినపుణ్య
మూర్తియగునే మద్దాలి... 88

మ. ఖజకాసందమెఱుంగునే మృదులశాకస్థాయియై
యుండి వేల్లజతిక్తాదిరుచుల్ సుపూయమన కేలా
కల్గు సద్బుద్ధిసా, మ్యజనుశ్రేణులపొందునంత
మనినన్ మద్దాలి... 84

మ. భుజియింపన్ నవనీతమై యమృతమై పూదే
న్నయై నారికేళజలంబై గుడమై రుచించు
మృదుహారంబైన నీనామనామజపం బెంతటి
యోగ్యభోగ్యఫలమో మద్దాలి... 85

మ. ఋజుబుద్ధిన్ నినుసంస్మరింపఁగలుగన్ శ్రీశైలకాశీ
నివాస జగన్నాథ గయాప్రయాగసువిశేషం
బుల్ మహాదానధర్మజపాధ్వర్య తపోవ్రతైక
ఫలముల్ మద్దాలి... 86

మ. త్రిజగద్భర్తయశేషసేవ్యుఁడు మనోధిష్ఠుండగ
ణ్యార్థదాయి జితక్రోధుఁడు నీవలెం గలుగునే
యింకొక్క నాథుండు కర్మజకాలుష్యముబాయ
నిన్నెగొలుతున్ మద్దాలి... 87

మ. అజునిం బొక్కిట గన్న వేలుపవు నీయం దాపదు
ద్ధారకా, ఖ్యజగద్గేయముగాఁ బ్రసిద్ధమగు నీకన్నం
గృపాశాలి బ్రేమజెలంగం భరియించువాట్ల
గుసు శ్రీమద్దాలి... 88

మ. అజహాద్దంభవిజృంభమాణవిపులాజాండంబుదీపై

కరూ,పజతేజంబున వెల్గఁజేసెదు భవద్ధ్యానంబు
వర్ణింపఁ బ్రహ్మజుఁడైనన్ భవుఁడైన నోపఁగ
లఁడా మద్దాలి... 89

మ. భజనీయైకనిగాఢహుంకృతులు సంభావించి వం
దారువా,గ్మిజనశ్రేణికి విద్యలిత్తువు హయగ్రీవా
కృతిన్ నీవు సా, మజచర్మాంబరపూజితాంఘ్రి
యుగళా మద్దాలి... 90

మ. విజయున్ భీమునివెంటదోడ్కొని రణోర్విన్
భీముచేతన్ గిరి, వ్రజనాథుం బొలియించి చేసితి
వి నిర్వ్యాజార్థసంసిద్ధి ధ,ర్మజునింగూర్చెటు యు
క్ష్యమాణునిగ శ్రీమద్దాలి... 91

మ అజరద్ధ్యానసుఖోదయాప్తి తనసొమ్మైనప్పుడే ని
న్నుపం, చజనుండెంచవలెన్ దదారభటి ప్రాస్వం
ఖైన యుద్ధామభీ, మజరాభారము తోఁచనీయ
దు సుమీ మద్దాలి... 92

మ. త్రిజగంబుల్ భరియించి ప్రోతు వెపుడున్
దేవావళుల్ మెచ్చ నం, డజనుఃకూర్మ వరాహ
సింహ వటుగా ట్సంతౌనజద్రామ రా, మజిన
శ్రీకలికిస్వరూపములచే మద్దాలి... 93

మ. త్యజియింతున్ జననీకృపారసముచేతన్ భీతతం
ఖాసి దీ, నజనాధారక నిన్ భజించు నెడలన్

నాబుద్ధికిఁ యాతయా, మజవందతత్వము నొం
దవియ్యకుము శ్రీమద్దాలి... 94

మ. ధ్వజినీసద్గ్రహ మెంత యున్న బహువిత్తంబు
న్న దివ్యాశుగ,వ్రజమున్నఁ దనవెంటరాదు య
మునోర్వఁ రాదు నీదిశ్యనా, మజపం బిచ్చినదా
న సర్వసుఖమే మద్దాలి... 95

మ. భుజగాధీశశయాన యానవిజితాంభోజాత శ్రీ
మద్గదా, గ్రజ మన్నామకతర్ణకంబలర నీకారు
ణ్యపుంబాల గుమ్మజడించేల్పవె కామధేనువువ
లెఁ మద్దాలి... 96

మ. ఇఱుగుంగూర్చి శరీరయాత్రకయి భూభృత్తీర
ముల్ జేరి చాల జుగుప్సంబడి యుష్మదీయచర
ణాలానంబునం జిత్తసా,మజ మిన్నాళ్లకు నేఁడు
కట్టుబడె శ్రీమద్దాలి... 97

మ. ప్రజనశ్రీ వహియించె మత్సుకృతసంపత్కామ
ధేనూత్తమం, బు జనింపంబడు నీకృపార్భకము
తన్మూలైకనిర్వాణథా, మజసౌఖ్యామృతసిద్ధి నా
కుఁగొదువా మద్దాలి... 98

మ. రజముంబోలె విధూతమై యఘము బాలఁ
సన్నసుండై జనుం,డు జరాత్వం బరుదెంచి జీర్ణ

పతి తోడ్తోరాక మున్నె ప్రణా, మజపస్తోత్రము
లం భజింపవలె నిఁక మద్దాలి... 99

మ. రాజన్యాల్ దిరిచి పేరు గూర్చు గతికై వాసింపు పద్యం
బులఁ, గృపజ మెప్పుఁ సృజియింపనయ్యె నివిగోఁ
గైకొమ్ము కారుణ్యధా, మ జోహారుల్ పచరించు
వేలకొలందుల్ మద్దాలి... 100

మ. ప్రజన్మై యొప్ప వహింపు మత్కవిత యోసర్వేశ
యోదైవత, ల్లజ సంభావన సేతు నీపదము లీలా
భక్తి పేరింటికిమ్ము, జవాదిం దులకించు పాద్య
విధిచే మద్దాలి... 101

మ ద్విజరాడ్వ్యాహావ నేను దిట్టకవిసూతిఁ గశ్యప
క్షింద్రగో, త్రజుఁడఁ నామము రామచంద్రుఁడు
భవద్దాసుండ నాయందుఁ బ్రే, మజిగుర్పఁ శతకం
బు గైకొనుము శ్రీమద్దాలి యుద్దండరా, య!
జయ శ్రీసువిధేయ ! భక్తజనగేయా ! నిత్య
భాగ్యోదయా!. 102

ఉద్దండరాయశతకము సంపూర్ణము.

శ్రీ ర స్తు.

దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత

గొట్టుముక్కల

రాజగోపాలశతకము.

శా. శ్రీభద్రస్థితు లాశ్రితావళుల కత్యీశానుకంపన్
సదా, లాభప్రాప్తులుగా నొనర్చు నజలీలామో
హానానంగమా, యాభీరున్ నినుగూర్చి మ్రొ
క్కుదు ననల్పాకల్పతల్పాయిత, త్క్ష్మాభృత్పన్నగ
గొట్టుముక్కలపురాంకా రాజగోపాలకా. 1

శా. హేలాసమ్మిళితత్రిమూర్తిరుచియా హేరం
బుఁ బ్రార్థించుచున్, గాళిదాసమయూరమాఘ
ముఖులం గైవారముల్ చేసి నిన్, బాలాయం
బుగఁ బూజసేతు: గణనవ్యాపారవిస్తారవా, గ్జా
లాబ్జంబుల గొట్టుముక్కలపురాంకా రాజగోపా
లకా. 2

శా. చక్రీ చక్రిశయాన; యానజితాంచత్తార్క్ష్య తా
రాపతీ, నక్రగ్రస్తగజేంద్రరక్షణపతీ! నానాప్ర

పంచాకృతీ, శక్రాశ్మద్యుతిసాగరైకవసతీ సన్మాని
హృత్పుండరీ, కక్రీడాగతి గోట్టు... 3

శా. అకలంకాశ్రితసౌఖ్యదాయక సమస్తాజాండభాం
డాధినాయక! యంభోజదళాయతాంబక!విమూ
ఢావేద్యమాయావిడంబక! సాధువ్రజతాపకృ
త్పాపిబలదృప్యద్దైత్యకాండైకత, క్షక సద్రక్షక
గోట్టు... 4

మ. వరనాభీజనితాదిశిల్పక!ప్రభావప్రాభవానల్పకా!
తరితానంతమనోవికల్పక ! యశోదానందకృత్క
ల్పకా, స్థిరసంకల్పక! వేదజల్పక! మహాశేషాహి
రాట్తల్పకా, కరుణాకల్పక గోట్టు... 5

మ.పరమాభీరక! భవ్యభారక! మహాబ్రహ్మాండభాండ
స్థలో, దరవిస్తారక! విశ్వకారక! యశోదాదా
రకా! వేదభూ, ధరసంచారక! సద్విచారక!
సముద్యద్భక్తమందారకా,కరుణాధారక గో...

మ. అజరుద్రాదులు నిన్నెఱుంగుటకు నింతైనన్
సమర్థింపలేరు జగత్పూర్ణుఁడ వన్నిరూపములు
నీరూపంబులై యుండు నిన్, భజనం బ్రీణితు
సేయ నావశమె నాభాగ్యంబు నీచిత్త మో,
గజరాడ్రక్షక గోట్టు... 7

మ. అసమప్రౌఢి నీనీలశద్యుతుల నెయ్యంబాగగా

రామకృష్ణసమాఖ్యాయుతులై జనించి యదువం
శస్వాములౌ మిమ్ముఁ బ్రద్యసమృద్ధిఁ భజియింతు
దంభహారిరూపారంభ! సంపుష్టరాజ్యసనాథార్భక
గోట్టు... 8

మ. సురలానందము నొంద నందునకుఁ జక్షుఃప్రీతి
గాఁ; గోపమందిరసీమఁ బసికందువై వెలయు
మీదివ్యామృతాకారవి, స్ఫురణఁ గన్గొన
నేమినోఁచిరొ మహాశూద్రీమణుల్ చింతలే,
క రమానాయక గోట్టు... 9

శా. సారోద్ధారపునూనెలంటి, పునుగుం జవ్వాది
మైనూన్చి పన్నీ రాపై జలకంబొనర్చి కృపనెంతో
గోపికల్ మిమ్ముఁ గన్నారం గాంచుట కెంతభా
గ్యమొకో నందాభీరమాయానరాకారభ్రామిక
గోట్టు... 10

మ. అమరఁ మిమ్మొకపుత్త్రమాత్రులని నెయ్యంబార
నూహించి చిత్రముగాఁ బుత్రమహోత్సవం
బులు యశోదానందు లానందభావముతోఁ
జేయుట జన్మజన్మకృత సేవానిష్ఠులౌటంగదా, కమ
లాకాముక గోట్టు... 11

మ. జగదీశానులు రామకృష్ణులు చికీర్షాభవ్యలందుం
బ్రియంబుగ వాక్రుచ్చుచు మీకు నామకర

ణంబుల్ సేయు తన్నందభా,గ్యగురుత్వంబు భజిం
పశక్యమె కరాగ్రాంచద్ధనుశ్శంఖచ,క్ర గదానందక
గోట్టు... 12

శా. సారప్రౌఢిమ పూతనాస్తనగుళుచ్ఛంబుల్ వడిం
బీల్చి; త,ద్ఘోరాకారము రూపుమాపినసమగ్రున్
నిన్ను సేవింతు; వి,స్ఫారత్తారకనామవర్ణఫలక
భ్రాజిష్ణు జిహ్వాగ్రవ,ర్గారిత్ర్యంబక గోట్టు... 1౩

శా. హంసల్ జోడుగఁ గూడియాడుగతి నందాగా
రస్మీమన్ వ్రజో,త్తంసుల్ మెచ్చఁగ వాసుదేవయు
గళత్వావ్యక్తిఁ జిట్టాడుమీా, సంసద్బాల్యవిలాస
ముల్ గనుట కున్నాసహించెదన్ జూపవే, కంస
ధ్వంసక గోట్టు... 1౪

మ. నిరతిన్ మించిన కాకపక్షములతో నిండారువేన
స్ఫ్వతీ, వరజాంబూనదచంద్రహారములతో వర్ధి
ష్ణులై నందగో, పురవీథిం జెలువొందుమీా చిఱుత
రూపుల్ చూపరావే;సుదా,కరుణావార్ధికగోట్టు.

మ. అలరన్ సువ్రతమెంతజేసిరో వసంతాగామునీ
మన్ జిగు,ళ్లలరిన్ మేసెడుబాలకోకిలలయట్లుంబ
లుక మీాతొక్కుఁబ, లుకులు చెన్నారఁగ వీను
లన్ వినుటకుం గోపాంగనారత్నముల్, ఖల
దుర్ధర్షక గోట్టు... 16

శా. భావంబందు మిమున్ స్వవర్ణికులుగాఁ బాటించి
గోపాంగనల్, ఠీవిన్ బొత్తులనారగించుచు సమ
ష్టిన్ సేవగావించుత,త్కైవల్యంబు నుతింపశక్య
మె సుహృత్సంరక్షణారంభ దీ,క్షావిస్తారక
గొట్టు... 17

శా. భాగైమించినపాలువెన్న పెరుగుల్ పైమీఁగడ
ల్ గోపక, న్యాగారంబులు సొచ్చి మెక్కుచును
శౌర్యప్రౌఢిఁ గ్రీడించుమీ,నైగారంబు నుతింప
నాకు నశమౌనా దూయమానాభ్రగ, ర్వాగు
ర్వాంఘ్రికగొట్టు... 18

శా. ఏమీ యీనవనీతచౌర్యమని త ల్లెంతేవిమర్శింప
న, మ్మా! మన్నింపుమటంచు చూపవె విముక్తా
స్యాండమై లోజగత్, స్తోమంబెల్లఁ దనూఘనా
ఘనతటిద్రూపీ భవత్కాంచన,క్షౌమోద్దామక
గొట్టు... 19

శా. చాలన్ నీపయిచోరవార్తవిని యిచ్చున్ నీప
దాంభోజముల్,ఱోలంగట్టెను దల్లియండ్రు తలి
దండ్రుల్ నీకునుంగల్గియుం,డ్రా?లీలామయచిత్స్వ
రూపివట క్రీడానాట్యరంగస్థల, త్కాళీయాహి
క గొట్టు... 20

శా. ప్రీతిన్ మద్దు లులూఖలానియతి సుస్థిం

గూల్చి తదక్షుసం, జాతద్వంద్వవిముక్తిఁ జేసి
తివి నీసామర్థ్య మార్గావన, ఖ్యాతిస్ఫీతము చక్ర
భానుపరిధూతామర్త్యవిద్వేషిసం, ఘాతధ్వాం
తక గోట్టు... 21

మ. గరిమం గోవులు గోపబాలకులు చొక్కంబొంబొ
లంబొసిరల్, బురణింపఁ వనికేఁగుచో దొరత
నంబుఁ దప్పదా యెఁ నిజం, బరయఁ గొల్లఁ
డవై వనాఁడును హిరణ్యాక్షుక్షయార్థైకసూ,కర
తాభూమిక గోట్టుముక్కల... 22

శా. ధీరప్రౌఢిభజింతు నా యెదుట నెంతేమాధురీ
సాధురీ, తీరావంబగు పిల్లగ్రోలు మునుము త్తెం
నా దలం బింఛ మిం, పారఁ గన్పడవయ్య సా
ధుజనతాపాగ్నిచ్ఛటాటోపక్ర, త్కారుణ్యోద
క గోట్టు... 23

మ. మురళీనాదవినోదమాధురికి సమ్మూర్ఛవిధిం
జొక్కుచుఁ, గరమొప్పారెడు ధేనుకోటి యెడ
నీ కారుణ్యపూరం బభం, గురతఁ మించునితాం
తకుంతల మిళద్గోపాదధూళీసము, త్కరపిష్టాత
క గోట్టుముక్కల... 24

శా. కుంజాగారములందు గోపవనితల్ గోపాలకుల్
మీరలుఁ, బుంజంబై వసియించి చల్దికబళం

బుల్ ప్రేమనన్యోన్యహా, స్త్రాంజల్యంతరభుక్తిగై
కొనుట లయ్యావేడ్కకౌనౌ శర, త్కంజాతాం
బక గొట్టు... 25

మ. పవిత్రుల్యాంబగు పాదసంహతి తృణావర్తుఁ బ
కుఁ వత్సదా, నవునిఁ ఘోటకధేనుకాదిఖలు
లఁ మర్దించి నందాదివల్లవులం బ్రీతులసేయునీ
గుణకథల్ వర్ణింతు హైరణ్యరాం, కవదివ్యాం
శుక గొట్టుముక్కల... 26

మ. అమరఁ లేఁగల బ్రహ్మ వంచనము సేయఁ వాని
నన్నింటిని నం, దముగాఁ గల్పనసేసి నీవు నలువఁ
వంచించి లోం ద్రాదిదై, వము నీవేకద యీశ్వరీ
త్రితయిలోవక్షస్థలాలాలనభా, క్కమలాధేనుక
గొట్టు... 27

మ. తిరమై గోగణమొక్కనాఁడు వనవీథిఁ మేఁత
లాడంగ భీ,కరదావాగ్నులు జుట్టుకున్న సుధ
వేడ్కం గ్రోలుచందాన బం,ధురదావాగ్నులు
గ్రోలి గోవులను తద్గోపాలురఁ బ్రోచితౌ, గరు
డారోహక గొట్టు... 28

శా. నాకౌకస్సమమైన విప్రతతి నానాయాగముల్
సేయ నీ, వాకొన్నట్లుగఁజేసి తత్సతులు మృష్టా
న్నంబొసంగఁ శుభో, త్సేకం బెల్ల నొసంగినాఁ

డవఁట నీచిత్తం బమూల్యంబు లో, కైకత్రాణక
గొట్టు... 29

మ. మనుతం గోపకు లింద్రయాగ మొనరింపన్ వారి
వారించి శైలమునై పూజలుగాంచి గోగణము
నెల్లన్ బ్రోవవా! బాలవర్షము గాకుండ నగేంద్ర
మెత్తి సురలార్వన్ భక్తసంరక్షణ, క్రమసంచా
రక గొట్టు... 30

మ. క్రమమొప్పారఁగ గోపకన్యకలు వస్త్రంబుల్
విసర్జించి యమ్యమునన్ నీరములాడ ముచ్చి
లి తదీయక్షామముల్ గొంచుభూజముపైఁ బ్రాఁ
కితిపంద్రు గోగణపరీక్షా ప్రక్రియాజాగరూక మ
హావాంశిక గొట్టు... 31

మ. నిబిడాపీతమరందతుందిలమిళిందీగీతరీతిన్ నెరా
సొబఁగా నీమురళీరవామృతము లెచ్చోఁ విన్న
గోపీస్తన స్తబకంబుల్ పులకింపుచుండు శిఖి
పింఛాలాంఛితాళి ప్రభా, కబరీభారక గొట్టు...

శా. ఎంచన్ శక్యమె నీవిమర్శపసి నెందే మేఁతలాశిం
చుచోఁ, బంచాస్యంబులకైనఁగాని తలఁజూపన్
రామి గావింతువా, ప్రాంచద్గోనిచయాభివర్త
నగతిప్రౌఢిన్ స్వవద్ఘంటికా, కాంచీదామక
గొట్టు... 33

శా. ఉత్కంఠన్ వ్రజసుందరుల్ మనములో నూహించ వాంఛల్ సదా, సత్కారించుచుఁ దృప్తిసేతువట యెంచన్ శక్యమే! నీసము, ద్యత్కారుణ్యము బాణదైత్యబహుబాహాఖండనోద్దండరం, గత్కాండీవక గొట్టు... 84

మ. వలపుల్ నిల్పఁగ లేము నీవు గృపమ చ్వర్యుండ వౌ మంచుల్, లలు గల్పించెడి గోపకామినుల నెల్లం గౌఁగిటం జేర్చి యు, చ్చలు బూరింతువు క్రీడసల్పి; రతికాంతాలోలగోపాంగనా, కలితస్నేహక గొట్టు.

మ. అసురుల్ తాపసు లాగమాంతనిబిడేహన్ గాన లేనట్టి నిన్, రమణుల్ గాంచుట కెట్లునో, చిరో మహారణ్యంబు శోధించి సం, భ్రమ మొప్పన్ వినుతిక్రియాముఖరరుద్రాదిత్యగంధర్వయ, క్షమహారాజిక గొట్టు... 86

శా. శ్రీ రంజిల్లఁగ నీవు నీపి యుఁద నారీరత్న మారీతి విస్తారస్నిలసువర్ణమాల్యవిధి రాసక్రీడ లాడించుమీ, తారుణ్యంబు మదిన్ భజింతు వ్రజకాంతానేత్ర నీలోత్పల, గ్లౌరూపాత్మక గొట్టు... 87

శా. ఆవిర్భూతధృతిన్ సుదర్శనసమాఖ్యాహీంద్ర మే తెంచి నం, దావాసంబునఁ జొచ్చి నందుని మహాశార్ధత్వంబుచే మ్రింగ నెం, తో వేగంబున

దానిజంపి కృప నందుంబ్రోవవా మందర,గ్రావో
ద్ధారక గోట్టు... 38

మ. అమరంగంసనియుక్తఘోటకము ఖేంద్రా రాతి
జాతిక్ సువి,క్రమమొప్పార వధించి పుచ్చు
టెది నీకర్తవ్యభారంపుఁజం, దమెకా! దుర్జనఖండ
నార్థపరిలుంఠత్పూతనాపూర్వరం, గమహానాటక
గోట్టు... 39

మ. తనకుక్ మోక్షసుఖంబునిచ్చుటకు నుద్దామ
స్థితిక్ దోడితె, మ్మనిపంపించినమాడ్కి నీకడకు
నొయ్యక్ క్రూరుఁడైయుండి సజ్జను నక్రూరుని
బంపె కంసుఁడు సదాసంచారయోగ్యత్రయీ,ఘు
నశృంగాటక గోట్టు... 40

మ. ధ్రువభక్తిక్ వినుదోడుకొంచుఁజనియక్రూరుండు
కాళిందియం, దవగాహంబొనరించి తజ్జలమునం
దమ్మేటివిమీలీల లు,త్సవమొప్పారఁగఁ గాంచె
ఫాలఫలకాబ్జాతభ్రమచ్చంచరీ, కవినీలాలక
గోట్టు... 41

శా. దభ్రాపేతగుణైకతత్త్వమగు నుద్యద్దివ్యతేజంబె
యీ, విభ్రాజిష్ణులు రామకృష్ణులన ద్వైవిధ్యం
బునక్ బోల్చుమీ, సౌభ్రాత్రంబు భజింతు నెమ్మ
ది సుధాసంధానసంతృప్తలే,ఖభ్రూసంసకగోట్టు.

మ. తమకంబొప్ప తిరస్కరించురజకుం దండించి; మే
లైనవస్త్రములెల్లన్ ధరియించినావు మధురా
ద్వారంబునన్ నీవెకా, సముఁడౌ సాంబనిమిత్త
హస్తినగరీసర్వంసహోత్పాటనో, గ్రమహాహ
లిక గోట్టు... 43

మ. జిగిరంజిల్లుసువర్ణభూషణములిచ్చెన్ బాయకుం
డింపుసొం,పుగఁ బూదండలొసంగె నర్మిలి
సుదాముం డుజ్జ్వలద్గంధచ,ర్చఁ గడుంగూరిచెఁ
గుబ్జ మీకుఁ బరమార్థజ్ఞానసంపత్తిచే, ఖగరా
డ్ఘోటక గోట్టు... 44

మ. నరసింహాకృతి దానవద్విపకళానాశంబు గావిం
చునీ, బిరుదస్ఫూర్తికి లక్ష్యమాకువలయాపీడా
దులే? ముష్టికా, సుచాణూరకఠోరదుర్భర శిర
స్థూణాశ్మనిర్ఘాతభీ,కరసంగ్రాహక గోట్టు... 45

శా. దృగ్లోభత్వమొనర్చె నీమృదులమూర్తిస్ఫూర్తి
సంపత్తి ని, త్యగ్లానిన్ హరియించె నీగుణకథా
తత్త్వంబు; నీమాధురీ, వాగ్లీలల్ వినసొంపులయ్యె
మధురావాసప్రజాశ్రేణికిన్, కగ్లానంబక గోట్టు.

మ. అనుమానింపక మేనమామయని మోహంబింత
యున్ లేక తా, మునుమున్ ముష్టికముఖ్యమల్ల
పతనంబుల్ విన్నవాఁడౌట యీ,సున గర్జిల్లెడి

సాధుసజ్జనబిఘూంసుం గంసు నిర్జింపవా, కనకఝా
మక్ష గొట్టు... 47

శా. తాళంబుల్ ధరియించి నారదుఁడు గీతంబుల్
పఠించెన్ శతో, ద్వేలప్రౌఢిమ నాడి రచ్చకలు
దోష్యవీధిన్ బ్రవర్షంబులై, రాలెం బుష్పాలు
కంసహింసనసుఖప్రంబందు రాధామృగా,ఝాలీలా
దిక గొట్టు... 48

శా. కారాగారమునందు నున్న జనవర్గంబుంగటాక్షిం
చి వి,స్ఫారత్వాధిమ నుగ్రసేనునకు రాజ్యప్రా
ప్తిగావించి దో,స్సారశ్రీమధురన్వసించితివి చం
చచ్చంద్రికాకారశ్శ్రం, గారస్మేక గొట్టు... 49

మ. అమరుల్ హతానిపరుల్ సమస్తనృపతుల్ హ
ర్షింప సంభారక, త్వముచే యాదవసింహులై
మధురలో వర్ధిష్ణులై నిత్యసం, భ్రమముల్ గాం
చుమిముఖ్ భజింతు మదిలో బ్రహ్మాదిగీర్వాణ
లో,కమహాపూర్విక గొట్టు... 50

మ. పరమామోదధురీణబుద్ధి వసుదేవప్రార్థనం జేసి
స,ద్గురుఁడౌ గర్గమహామునీశ్వరుఁడు కోర్కుల్ నిం
డి దైవార సుస్థిరతన్ మిమ్ముపవిత్రవంతులుగఁ
జేసెన్ దానసద్యశ్శుభం,కర విజ్ఞానిక గొట్టు...

మ. ప్రవణన్ సర్వజగద్గురుత్వకలనన్ బాటిల్లు

మీఁకుఁ మహో,త్సవముప్పారఁగ విద్యలెల్ల
గరపెఁ సాందీపుఁ డాచార్యధ,ర్మవిశేషంబున
నెంతవింత గిరిశబ్రహ్మాదిదైవప్రతీ,త్యవిరాడ్రూ
పక గోట్టు... 52

మ. అణుమాత్రంబున దక్షిణార్థమని నిఁ బ్రార్థింపఁ ద
త్సూను మా, రణమైపోయినవానిఁ దెచ్చి గురు
నారాధించునీకార్యనై, పుణి వర్ణింపఁగ నీప్రసి
ద్ధికి నెఱాపాందార వందారుర, క్షణతాత్పర్య
క గోట్టు... 53

శా. భావంబందు విరోధవహ్ని దహియింపఁగావచ్చి
పల్మాఱు రో,షావేశంబునఁ దారసించిన జరాసం
ధుఁ బరాభూతనా, నావైదగ్ధ్యనిజేసినావు ప్ర
జకాంతానిత్యకారుణ్యలే,ఖావాత్సల్యక గోట్టు.

మ. గుణహీనుండయి తారసించుయవనుం గొంపో
యి యున్మీలితే, క్షణుఁడౌ నమ్ముచికుందుచేత న
తనిం జంపించి తద్భూఖ్యావర, ప్రణతుల్ గైకొని
ప్రీతినొందిననినుఁ బ్రార్థింతు సన్మానిర,క్షణ దా
క్షిణ్యక గోట్టు... 55

శా. నీపాండిత్యము లెక్కసేయ తరమే నిర్మించినా
వౌ మహా,కూపారంబున ద్వారకాపురము శో
భల్లక్ష్మిఁ దత్సంస్మృతిం, బాపౌఘంబు తొలంగు

ంత సకలబ్రహ్మాండనిర్మాణదీ, క్షాపారస్త్వక
గొట్టు... 56

మ. సరసీజాసనునాజ్ఞ నాత్మతనయున్ సౌదామినీని
గ్రహున్, వరకన్యామణి నిచ్చె రైవతుఁ డనర్ఘ్యా
చీనజన్ రేవతిన్, నిరతిన్ శీరికి నిత్యనామభజ
నానిర్ణ్యోపకారప్రియం, కరవైమానిక గొట్టు.

మ. కృపణున్ జైద్యుని దోలి తద్విహితు రుక్మిం జాల
భంగించి శౌ, ర్యపటుత్వంబునఁ దెచ్చి రాక్షసవి
వాహస్ఫూర్తిచే రుక్మిణిన్, విపులప్రేమ వరించి
నాఁడవు శుభాప్తిన్ గోపికాచిత్తస్థై, కపరా
స్కంధిక గొట్టు... 58

మ. అరయన్ శ్రీసతులౌట రుక్మిణియు సత్యాజాంబ
వత్యర్కజా, తరుణుల్ లక్ష్మణయున్ సుదంతయు
సుభద్రామిత్రవిందల్ శుభస్థిరతన్ నీసతులైరి
ఘోషనిలయశ్రీరాజ్యధారాదిత, స్కంధతాధూ
ర్తక గొట్టు... 59

మ. త్రిజగద్బాధకు నుగ్రదైత్యు నరకుం దీవ్రాజిరం
గంబులో, ధ్వజినీయుక్తముగాఁ గఁ ద్రుళ్ళడఁచి
తద్బంధీకృతానేకభూ,భుజకన్యామణులన్ వరించి
తివి సంపూర్ణానురక్తిన్ గదా, గ్రజదైత్యాం
తక గొట్టు... 60

మ. పదియార్వేవురుగోపకన్యకలునుఁ భార్యాష్టకం
బుఁ శుభా,భ్యుదయంబొప్పఁగఁ బుత్రపౌత్రనిచ
యంబుఁగల్గు తత్తత్ప్రియ, ప్రదసంసారివి నిత్య
భక్తి నిరతవ్యాసాంబరీషాదిభ, క్తదయాకారక
గొట్టు... 61

మ. అనయంబుఁ నిను పారిజాతకుసుమం బర్థింప
మేలంచుఁ జ,య్యన నింద్రాదులఁ గెల్చి తెచ్చితివి
సత్యావాంఛితార్థంబు నం, దనముం ద్వారము వల్ల
వీనిచయ చేతఃపంజరాంతర్మిళ, ద్ఘనకేళీశుకగొ
ట్టు... 62

మ. ప్రసభప్రౌఢిప్రసేనుజంపెనని సత్రాజిత్తు నీయందు
నిం,దస మర్థించినఁ దచ్ఛమంతకనిమిత్తంబేగి యు
గ్రాజిలో, వెసభల్లూకపతిం జయించి మణినీ వేయి
చ్చితో భక్తము, ఖ్యసమాసాధ్యక గొట్టు...63

మ. సముదంచద్గతి నీవు పాండుసుతపక్షంబై నకారు
ణ్యసం, భ్రమ మేపారఁగ హస్తినాపురముఁ జేరం
బోవు నెయ్యంపుఁజం,దమువర్ణింపఁ బరంబె! సాధు
జపరిత్రాణార్థచక్రప్రశి, క్షమహాచక్రక గొట్టు.

మ ఖచరాధీశ్వరుఁ దోలి ఖాండవవనగ్రాసంబు గాం
డీవి చే, శుచికిఁ దచ్చుచి చేత గాండివధనుస్తూ
ణీరముల్ క్రీడికిఁ, బ్రదురంబొప్ప నొసంగఁజే

సిననినున్ బ్రార్థింతు నంభోరుహా, శుచిదానందక
గోట్టు... 65

మ. అనిలో బాణుని శోణపట్టణమునం దబ్జాక్షుఁ
డీశుం జ, యించెనటం డ్రాతఁడెనీవు నీవెయతఁ
డత్యైకసువ్యక్తు లో, య్యన మీలోపల హో
చ్చుతగ్గులనికద్దా! సాధుసత్కార్య ద, శు నృహా
ర్యక్షక గోట్టు... 66

మ. త్రిజగత్కంటకు బాణదైత్యు ననిలోఁ దీవ్రంబు
గాఁ దాఁకి త, ద్భుజముల్ ద్రెంచి యుషాసమేతు
ననిరుద్ధుం దెచ్చి యొప్పారునిన్, భజియింతున్
బదపద్మసంజనితశుంభద్వాహినీదిగ్ధభ, ర్గజటా
వాటిక గోట్టు... 67

మ. సరటాకారము మానిశాపకలనన్ సంప్రాప్తమైనం
బరం, పరశోషిల్లుచు నిన్ భజింప నృగునిం బా
లింపవా! కూపగ, హ్వారముం బాపి కృతార్థుజేసి
భళిరే! యార్తార్తపీడానిరా, కరణవ్యాపక
గోట్టు... 68

మ. ఎవ్వరైనన్ మిమునిందజేసిన జయంబెట్లొందుఁ
దా! రాజనం, చు వెసన్ మిమ్ముహసించి రుక్మియు
మిమున్ సోల్లుంఠనంబాడి య, ల్వవిదుండున్
నశియింపరే హాలధరోద్వృత్తిన్ సురారాతి
శు, ష్కవనీపావక గోట్టు... 69

మ. యమునం దావసియించుబోటి కిల వ్రయ్యల్ చేసి
రప్పింపఁడే, రమణన్ రాముఁడు లాంగలాగ్ర
మున మీరాజత్వభావంబు ల,య్యమరశ్రేణు
లకైన నెన్నవశమౌనా! సంగరాభంగశా,ర్ఙమ
హాకార్ముక గొట్టు... 70

మ. నిమిషార్ధంబున సూతునైమిశమునన్ నిర్జించినన్
శౌనకా,దిమునుల్ వేగహలాయుధుం డతనినెం
తేజీవితుంజేసె లో,కము లెన్నన్ నిబిడానురాగ
మున రంగద్రుక్మిణీదత్తహా,త్కమలారాత్రిక
గొట్టు... 71

మ. కురురాజన్యుఁడు గీతినొందహల మచ్చుద్రం
బుగన్ సాచి త,త్పురియొడ్డేర్పడ గడ్డయెత్తె
బలభద్రుం డండ్రు;మీశౌర్యవై ,ఖరి మీకేతగు
గాక యొట్లగునా కౌంతేయ సదోర్భగభా,గ్య
రమాస్థాపక గొట్టు... 72

మ. అరిభావంబుననైనఁగాని నిను నిత్యంబాత్మఁ
జింతించినన్, బరమానందపదంబు సంభవిలు
కార్పణ్యంబుచేఁ బౌండ్రకుం,డరియై నిన్నె భజిం
చి ముక్తిఁగనె దేహాంతంబునన్ గాలవు,ష్కర
ముక్తేచక గొట్టు... 73

మ. గరిమన్ నిన్ను బరీక్షసేయ భవదాగారంబులన్

జేరి నిర్జరవరానీంద్రుఁడు మోసపోయెను భవ
ద్రాఘిష్ఠమాయాసము, త్కరపాథోనిధియందుఁ
గూలి దరిజెందఁగ లేక సాధుప్రియం, కరసంకల్పక
గొట్టు... 74

శా. రంగద్ధర్మజరాజసూయమఖసంరక్షాప్తికై భీము
చే, తం గర్వాంధుజరాసుతుం గెడపి తద్ద్రవ్యం
బుసాధించి ప్రీ, తిం గౌంతేయుల దన్పినాఁడవు
భళీ దివ్యాంగవల్లీమిళ, ద్గాంగేయాంశుక
గొట్టు... 75

మ. పటిమన్ ధర్మజు చేతఁ బూజఁగొనునిన్ భర్జించి
చైద్యుండు దుర్ఘటముల్ బల్కిన తచ్ఛిరంబు
సభవారల్ మెచ్చ చక్రాహతిన్, ఘటికామాత్ర
ములోన ద్రుంచితివి నక్రగ్రస్త ఖిన్నేభసం, కటని
ర్మోచక గొట్టు... 76

మ. అమృతాంధఃపథగామి సౌంభకపురస్థాభీలసా
ల్వాదులన్, సమదాటోపులద్రుంపవే సుజనతా
సంరక్షణార్థంబు చ, క్రముసారించి సురావనార్థ
బహుధాకర్తవ్యదైతేయసం, ఘమృగాఖేటక గొ
ట్టు... 77

మ. చెలువొప్పారఁగ నీకుఁ జేరెఁ డటుకుల్ చిక్రోడ
భక్తిక్రియా, కలనన్ దెచ్చి కుచేలుఁ డర్పణము

సంగన్ వానికి నేర్చితా, పొలుపొందన్ గృపచే
సమస్తవిభవంబుల్ దేవకీగర్భశం, ఖలసన్మార్తిక
గొట్టు... 78

మ. స్ఫుటసద్భక్తియుతాత్ముఁ డైనబహుళాశ్వున్
నిత్యసత్యవ్రతో, ద్భటురాజర్షి నిగాంచి పూజగొని
తద్భావంబునన్ నీవు ప్రత్యటనంబందితివౌర సన్ము
నివనీమారాము విస్ఫూర్తిసం, ఘటనాచైత్రిక
గొట్టు... 79

మ. అకలంకస్థితి తల్లి వేఁడిన వరం బాలించి పాతా
ళలో, కకృతావాసుఁ తన్మగ్రార్భకుల వేడ్కన్
దెచ్చుసద్యఃకృపా, ర్థికులన్ విమ్ముభజింతు పార్థ
శుభకృద్ధీతారహాస్యప్రసం, గకళాబోధక గొట్టు.

మ. కుహనామానిశవచ్చి యాదవులగై కోకన్ సుభ
ద్రన్ మహా, మహుఁడై చేకొని పోవ్వునర్జునుని
సన్మానించు నీసౌహృదం, బహహా! యెన్నందగం
బెహాంసదిభకానోన్యన్యఘ్నతాం హేతువి, గ్రహాస్ప
క్షాయిక గొట్టు... 81

మ అబలాగర్భము గావబూని య? గాయన్
లేమికిన్ రోసిబా, డబుదెగ్గాడిన మాన్పి తత్సుతు
లజాడల్ జూపి సత్కీర్తినోం, గబడెన్ పార్థుఁడు
నీసహాయపటిమన్ దైత్యఘ్నతోదృష్టివి, క్లబ
బృందారక గొట్టు... 82

మ. కపివంశాగ్రణి నైయెనవాయుజునితో గర్వించి
గాండీవిమో, సపడన్ గ్రీడికి బాగాసంగ హను
మన్ సాధించి పార్థధ్వజా, ధిపుఁగావించితి నక్ష
యచ్ఛరసమృద్ధిద్రౌపదీమానభం, గపరి త్రాణక
గోట్టు... 83

మ. దవమున్ బోలె మహర్షిభిక్షయని రాఁ దచ్ఛాం
తికై ద్రవ్యమున్, దళమాత్రార్పిత శాకపారణ
మువల్లన్ సేయవా తృప్తి! మే, ల్గనయం బ్రాణుల
కెల్ల భండనకళాఖండిత వద్దంతవ, క్రవిదూరాదిక
గోట్టు... 84

మ. కురురాజన్యుఁడు వాసవాత్మజుఁడు కోర్కుల్
మీఱఁగా విన్న సం, గరసాహాయ్యము వేఁడ
రాఁజునకు వేడ్కన్ సేనలంబంపి నీ, వరయన్
సారథివైతి వర్జునునకత్యంతాప్తిచేఁ గోటిభా,
స్కర తేజస్విక గోట్టు... 85

మ. అమరం గౌరవకోటికెల్ల పటుశౌర్యప్రౌఢిమన్
విశ్వరూ, పము జూపించుచు విందుసూతజుఁ డౌన
గృన్ భోక్తవై రాయబా, రము వాటించిననిన్
భజింతు హితసంసారార్థలీలాధృతాం, గమ్ము
షాలౌకిక గోట్టు... 86

మ. అసమప్రౌఢిమ సైంధవుంగెడప దీక్షాయత్తుఁడైన

ట్టియుం, ద్రసుతుం బ్రీణితుసేయఁ దజ్జయనిమిత్త
వ్యాప్తికై యపివ్రభా, వసువిం గప్పితి వెంతవింత!
భజనాపారీణతద్భక్తాపవర్గసుఖప్రాపక గోట్టు...

మ. అమరం గర్ణుని నాగపాశమును ద్రౌణ్యాదులది
వ్యాస్త్రముల్, సముదంచద్ధృతరాష్ట్రజృంభణ
ము గాంధారీవిచారాగ్నియుల్, గ్రమయత్నం
బులమాన్పి పాండవుల వేడ్కం బ్రోచినావార
భ, క్తమనోరంజక గోట్టు... 88

మ. విలసద్భూభవత్తనూభవులకున్ విద్యాగురుల్
మూఁడుకో, టులపై నెన్బదివేలమందియట తో
డ్తో వారికిన్ సంఖ్యసాం, ధిలగాఁ బుత్త్రకు లెన్ని
యర్బుదములో నీకగ్రపుత్రీభవ, త్కులహంసా
శ్వక గోట్టు... 89

మ. ఉరుశౌర్యాఢ్యుఁడు రుక్మిణీసతికిఁ బ్రద్యుమ్నుం
డు సమ్మేటికిన్, వరపుత్రుం డనిరుద్ధుఁ డాఘనున
కావజ్రాభిధానాంకుఁ డీ, సరణిన్ వంశసమృద్ధిగ
ల్గిన మహాసంసారి వౌరౌర సా, గరజామాతృక
గోట్టు... 90

శా. నీజాగ్రత్స్థితి సాధురక్షణకళానిత్యంబు నీలీల
నా, నాజంతువ్రజజన్మపోషణలయానందంబు నీ
మాయ భా, షాజాన్యాదిదురాసదంబు యదు
వంశక్షీరవారాశిరా, కాజైవాతృక గోట్టు...

శా. అభీలాసురవంచితుం డయినబ్రహ్మన్ వేదవి
ద్యాపున,శ్లాఘామోదితుఁ జేయునీకు రఘులీలా
మూర్తికిన్ దీనర, క్షమాభారంబు వహించు టెంత
పని; హస్తన్యస్తగోవర్ధన, క్ష్మాభృత్కందుక
గొట్టు... 92

మ. రుచిరప్రేమ గుచేలు సుద్ధపుని సత్కారున్ బరి
క్షిత్తు న, మ్ముచికుందుం గరుణించినట్లు పరమా
త్మున్ గాంచనాంచన్మహా, నిచయున్ నిన్ను భజిం
తు నెమ్మదిని లక్ష్మీనిత్యభోగానురా, గచిరంభా
వుక గొట్టు... 93

మ. అలబృందావనవీథి ధేనువుల నెయ్యంబారఁ
బాలించువే, ళల నీ వందౌకగోపుగన్పడిన వెళ్లం
దోలితో నేను న,ట్టుల నజ్ఞానిని నన్ను బ్రోవు మిఁ
కఁదోడ్తో భక్తరక్షాసమా,కలితారంభక గొట్టు!

శా. తోరంబైనమదీయభాగ్యమది యెంతో కాని మ
జ్జిహ్వాకున్, సారస్యంబుగఁ గ్రోలఁగాఁగలిగె
యుష్మన్నామచింతాసుధా, పూరం బాప్తతచేఁ
బ్రథానగరద్యూలోకవైకుంఠశ్రృం, గారద్వా
రక గొట్టు... 95

శా. సంప్రీతిన్ నినుసంస్మరించెదను మత్స్వాంతం
బులో నిల్వవే!, సుప్రజ్ఞానిధులైనభక్తులమదిన్

సొంపొప్పఁగా నీవు ని,త్యప్రామాణ్యవిధిన్ వసిం
తువని యండ్రంగీకృతాచత్పిశం, గప్రావారక
గోట్టు... 96

శా. నీసౌందర్యగుణంబు లెంతు మదిలో నిన్నే
నుతింతున్ నెఱా, నీసంకీర్తనలాచరింతునను నీని
త్యానుకంపాసుధా, సారంబునఁ దేల్పు మిం
క కచులాగంపస్థలీపత్రరే, ఖాసంలేఖక గోట్టు...

శా. వాలాయంబుగ నిన్నె కొల్తు నినుఁ గైవారంబు
గావింతు నీ, లీలల్ వర్ణనసేతు నీదుకథ లాలిం
తున్ భవత్సత్కృపా, ప్రాలేయప్లుతుఁ జేయవే
నను రమారామామణీపాదలా, క్షాలిప్తాంబర
గోట్టు... 98

మ. నవనీతాత్ముఁడ వీవు నేగ్నపణుఁడన్ నన్నేల న
శ్రద్ధసే, యవిచారింపకుఁ బ్రేమనిల్పుము కరం
బద్ధింతుఁ గైకొమ్ము మ, త్కవితారామము శౌన
కాదిమునిబృంకసాంద్రంతమాకందవృ,క్షవిరాజత్పి
క గోట్టు... 99

శా. శ్రీమన్మూర్తివి నీవు నిన్ దలఁతు నీచే సంపదల్
గాంతు నీ, కైమోడ్పుల్ పచరింతు నీవలనమో
క్షప్రాప్తిసాధింతు నీ, కామోదంబుగఁ గూర్తు
నామనసు నీయందే సుమీ సత్యరే, ఖామాహా
త్మ్యక గోట్టు... 100

శా. శ్రీమత్కాశ్యపగోత్రదిట్టకవివంశీయాఢ్యుఁడన్
రామచంద్రామాత్యాంకుఁడ నీకథల్ శతకప
ద్యారూఢివాక్రుచ్చితిన్, స్వామీ యీశతకం
బు గైకొనుము నీసామర్థ్య మత్యంతమౌ, గా ము
త్పోషక గొట్టు... 101

మ. పరగం గ్రిందటిజన్మజన్మముల నిన్ బ్రార్థింప
లేనైతి వి, స్మరరూపంబునఁ గొల్వఁగంటి నిటతో
నాకబ్బసన్ముక్తి సు,స్థిరమై యర్జునసాహసార్థభగ
వద్గీతాగహాస్యప్రియం, కరవాచాలక గొట్టుము
క్కలపురాకా రాజగోపాలకా. 102

గొట్టుముక్కల రాజగోపాలశతకము

సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకము రచించినకవి దిట్టకవి రామయోగి దీక్షితులు. ఇతఁడు కాశ్యపగోత్రుఁడు. నందిగామ తాలూకా గొట్టుముక్కలనివాసి. చిరకాల మీకవి నూజవీటిలో నారయప్పారావు బహద్దరువారి యాస్థానమునందుఁ బౌరాణికుఁడుగ నున్నటులఁ గవివంశీయులు చెప్పుచున్నారు. ఇక్కవి రంగారాయచరిత్రము రచించిన నారాయణకవిమనుమఁడు. ఈయనతండ్రి సుందరరామసూరి. తాత యాదవరాయకవి. జనకపితామహులప్రతిభావిశేషములు తెలియవు.

రామయోగికవి సంస్కృతమున నసాధారణపండితుఁడు. ఒకమారీకవి తమప్రభువర్యునితోఁ గాంచీనగరమునకేగి యటనున్న మహాపండితులతో వ్యాకరణశాస్త్రమునఁ జాలదినములు వివదించి విజయమంది బ్రహ్మరథము పీతాంబరసత్కృతి నూటపదియారురూపాయలు సభాసత్కారము సేలువులు బహూకృతిపొంది గృహాభిముఖుఁడాయెనఁట. నాఁడుమొదలు నేఁటివఱకుఁ గాంచీనగరవాసులు

ఆంధ్రులు విద్యావాదములలో గడుసరులనియు నెవరిచే జయింపఁబడని కాంచీనగరపండితుల నాంధ్ర నియోగి జయించెననియుఁ జెప్పుకొనుచుందు రని కవి వంశీయులు చెప్పుచున్నారు. వ్యాకరణశాస్త్రపా రంగతుఁడును పండితోత్తముఁడు నగు రామయోగి రచించిన యీ శతక ప్రశస్తినిగూర్చి ప్రత్యేకముగా మేము చెప్పవలసిన దేమియు లేదు. ఇక్కవి సంస్కృ తమునఁ బెక్కుగ్రంథములకు వ్యాఖ్యానములు మతవిషయికఖండనగ్రంథములు రచించెను. కవి తన యుత్తరవయస్సులోఁ దనగ్రంథసముదాయముతో మచిలీపురమునందు నివాస మేర్పఱచికొనెను. ఉప్పెనవచ్చుటచేఁ గవివ్రాసిన గ్రంథములన్నియుఁ జరాస్తియంతయు సముద్రార్పితమైనదనియు నెటులో దైవవశమున రుక్మిణీపతిశతకముమాత్రము బైటప డినదనియుఁ గవివంశీయు లెఱింగించిరి. మాకులభిం చినరుక్మిణీపతిశతకమాతృక కొండపల్లి పీచుకాగి తములపై అగురుసిరాతో వ్రాయఁబడియుండెను. పుస్తకము ఒకటిరెండుమాఱులు సముద్రస్నానము గావించినటులె యుండెను. కొన్నిచోటుల వర్ణ ములు పద్యపాదములు చెరిగిపోయెను. కావుననే

పూర్వగ్రంథములన్నింటికిఁ బ్రత్యంతరములు వ్రాసి నలేఖకులు దీనిని ముట్టుకొనరైరి. ఇఁక నుపేక్షించిన మొదల నీపుస్తక మదృశ్యమగునేమో యని శ్రమ చేసి యథాశక్తిని శుద్ధప్రతిని సిద్ధపఱచి ముద్రణ మున కొసంగఁగలిగితిమి.

ఈకవివ్రాసిన రెండుశ్లోకము లొకజీర్ణపత్రము మీఁదనుండఁగ యథారూపముగ వ్రాసితిమి. ఈశ్లో కద్వయమువలన నీకవి సంస్కృతకవితానైపుణ్యము బోధకాఁగలదు.

శ్లో. మేఘుస్స్వనీరదఘునాఘునతా ప్రసిద్ధి
స్సంపశ్య కేవలఘునం సరదం ప్రసిద్ధం
శ్రీనారయప్రభువరం సరదం ప్రసిద్ధం
సంపశ్య కేవలఘునం ముఖవర్ణ భేదీ
మోఘూభవ త్యనుపమోహి సరాజవర్యః.

శ్లో. విరాజతే లోకవిరాజిరాజతా
విభాకరే సంస్థితి మేలిహంసతా
సరాజహంస స్సమదీపిసర్వదా
సదాఖ్యయా నాగయ భూపవర్యః.

ఈకవి కాంధ్రకవితయం దంతనైపుణ్యము లేదు. కాని సుప్రసిద్ధకవి వంశజుఁడును పండితోత్తముఁడు

నగుటచే నీశతకమును రామయోగి మనోజ్ఞముగ వ్రాసియున్నాఁడు. చిరకాలమునుండి మూలఁబడి యున్న యీశతకము శుద్ధప్రతి వ్రాసికొనుట కిచ్చి ముద్రణమున కవకాశము కల్పించినఁ గవితమ్ముని కుమారు లగుదిట్టకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాజి గారిని బ్రశంసించుట ధర్మము.

కవి రమారమి యేఁబది సంవత్సరములపై కాలమున నూజవీటిలో మరణించెను.

నందిగామ.
1-4-25

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరస్తు.

దిట్టకవి రామయోగిప్రణీత

రుక్మిణీపతిశతకము.

ఉ. శ్రీకర సారసాగమ్మృతసేకర చారుకలాకరాస్యచా
మీకరచేల శీకర సమీకరమాకర వారిజాత
మైత్రీకర పాదపల్లవసుధీనుతమానిత దీనమా
నవానీకర థాంక బంధురజనీకరలోచన రుక్మిణీ
పతీ 1

చ. జలధరనీలగాత్ర దనుజవ్రజకంఠఖనిత్ర కల్యవా
గలఘుసుపర్వవర్ణ్ణుతియుతాత్మవిచిత్ర చరిత్ర
వర్తులా,కలితకళత్ర పాపలతికాశితదాత్ర పతత్రి
నేతృపత్ర లలితవక్త్ర సంకుమదరాజితచిత్రక
రుక్మిణీపతి 2

ఉ. బాల నిశాకరాకలితఫాల దయాసువిశాలలో
లసల్లాలకజాల గైరికసముంచితచేల తమాల
భూమిజా,శ్యాలితాంగజాలపయాన భవస్తుత
శీల దేవతా,పాల విరోధికాల శిశుపాలవిపా
లక రుక్మిణీపతీ. 3

ఉ. దండితవైరితండహిమధామ సముంచితతుండవా
జిరా,ట్కాండ విశాలకుండలయుగద్యుతిమండిత
గండసుస్తవే,దండపిచండ సద్మగతవండక పాతక
సంతమిశ్రమా,ర్తాండ నమస్క్రియాపరసుధాశ
నిమండల రుక్మిణీపతీ. 4

ఉ. భూసురవారతోష పరిపూర్ణసుధాసుభావ
దేవతా,గోసముదాయపోష జితఘోరతరాద్భు
తదోష భూషణో,ద్భాసితవేష దాసజనపంక
జపూష చతుర్ముఖాదిశ,స్త్రాసనసన్మనీష విబుధా
హితశోషణ రుక్మిణీపతీ. 5

ఉ. అంగజరూపసన్నుతసితాంగ విహంగతురంగ స
త్కృపా,పాంగరథాంగసంగ పరిపాలితదేవకదంబ
మహానిసా,రంగతమఃపతంగ కలుషాంగద భంగర
థాంగభీతిమ, త్సాగరరంగఖండితనిశాకరపుంగవ
రుక్మిణీపతీ. 6

ఉ. దేవ మహానుభావ ఖచదీధరసన్నుతభావ దైత్యవి
ద్రావ భయానకౌఘగదదావ సముంచితభూరి
కంకణా, రావ ముఖాంబుజాతవిసరన్నయ
భావ కరాంగుళీధృత,గ్రావ దయాకటాక్షపరిర
క్షితసేవక రుక్మిణీపతీ. 7

ఉ. రక్షితనాగభాసురపరాగ భయంకరశౌర్యవేగ

సం, శిక్షితదైత్యపూగ మునిసేవితపాదపరాగ
సత్కృపా, లక్షణయోగ యోగబలఖండితకిల్బి
షరోగ రాగర, క్షక్షపణానురాగ కృతదైవత
భోగక రుక్మిణీపతీ. 8

ఉ. రాజితతేజ గుప్తగజరాజ మనోజ్ఞకళామనోజసా,
మ్రాజబిడౌజ వక్త్రసదృశాంబుజ రాజనికారిలోచ
నాం,భోజ దయాకటాక్షపరిపోషితగోపసమాజ
భక్తగో, భూజ గృహీతసర్వజనపూజ గదాగ్రజ
రుక్మిణీపతీ. 9

ఉ. కోమలనీలదేహ మునికుంజరనిర్మలచిత్తగేహ పు
త్రామితమోహ భక్తనివహాపదుషర్బుధవారివా
హ ఘో, రామరవైరిదాహ విశదానవవాహవి
పూరితవ్రజ,స్తోమలసత్సమీహ సతశోకతమోప
హ రుక్మిణీపతీ. 10

చ. చతురవచఃకలాప మణిచారుకలాప మనోజరూ
ప స, స్తుతిపరమేరుచాప పరిశోధితదారుణపాప
గోప దు, ర్మతిదురవాప ఘోరరిపురాడ్గతిగర్వ
విలోప శాపసం, హృతమునితాప భక్తజనహృ
త్కమలాతపరుక్మిణీపతీ. 11

ఉ. పాతకకాననవ్రజనిపాతసుహేతి వినాశితామ
రా, రాతి మనోహరాకృతివిరాజితనాథనిచింతన

ప్రణ, త్రాతతభీతి వర్ధితపదాబ్జయుగా శ్రితమాన
వాఘన,ద్భ్యాతి ముఖాంబుజాతపరిభూతనిశాపతి
రుక్మిణీపతీ. 12

ఉ. విశ్వనివాస విశ్వకర విశ్వవిదూరక విశ్వవంద్య
యో, శాశ్వత విశ్వరూప భవశాసననిర్మలనిర్వి
కార లో, కేశ్వర దేవదేవ నిను నెంతటివాఁడ
నుతింప నోపత, త్ర్యక్ష్యపురాణపూరుష చిదాత్మ
నిరంజన రుక్మిణీపతీ. 13

ఉ బంగరుచేలగప్పి సవపాంగవిలోకనలీలనొప్పి న
వ్యాంగదముఖ్యభూషణసమంచితవేషముతోఁడఁ
గూడి సా,రంగమునందుఁ బూనిననయంబున నా
కు భవత్పదాంబురు, ట్సంగతి నీయఁగోరెదను
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 14

ఉ దండము గోపయూవతకదంబకుచస్థలపత్రలేఖనా
ఖండచమత్క్రియాంచితనఖక్షతచందిరఖండలా
లిత, (?)త్కాండజలోచనావృతసకాశసుదేశలస
త్కువేల స,త్కాండవవర్తి నేత్రయుగతామర
సాంఘ్రిక రుక్మిణీపతీ. 15

చ. దరదరవిందలోచన సుధారసభాసురహాసయో
ధరా,ధరధర దారితారి జనతారక తారపటీరహీ
రకుం, దరసమరాళగౌర యశతామరసోదర

భ క్తసాదరా, ఖరకరచారు తేజ భవకాననపావ
క రుక్మిణీపతీ. 16

ఉ. తమ్ముల కెమ్మెచే మలినదమ్మగు నెమ్మొగముల్ గర
మ్ము భ, వ్యమ్మగుసొమ్ము కెంజిగురుటమ్ముల వేలుపు
టమ్మకుల్ సిహా, సమ్మగుటొమ్ము నెమ్మిపురిసమ్మిళి
తంబగు వేణిసుందరం, తమ్ములు గల్గు దేవ మిము
నల్చెద నెమ్మది రుక్మిణీపతీ. 17

ఉ. పాతకతూలసంహతికిఁ బావకకీల నిరంతరంబు కం
జాతభవా ప్రబంధుపునిశాకరకోటికిఁ జిత్తభీకరం
బాతతఘాతసంతతుల కానగణింపఁగ నీదునామ
మ్మా, రాకేల షంగ భ క్తజనరాజితపాదక రుక్మిణీ
పతీ 18

ఉ నందనమాచరింతు సురనందితసుందరపాద దేవకీ
నందన భ క్తచందన సనందనముఖస్తుత మామనో
కజేం, దిందిర మందహాసయుతదీరగుతావకవక్త్ర
కంజ బింబం, పొందఁగఁజూపు మీకనులనొప్పుగఁ
జూచెద రుక్మిణీపతీ. 19

ఉ. సంచితపుణ్యరాశి యగుచంద్రనిభానన నీవుగల్గఁ
గాఁ, గొంచెపుదేవతాతతులఁ గొల్తురు ధీబల
హీనతఁ బయో, దంచితగాంగసైకతమునందు
జలార్థము ద్రవ్వులీల స, త్కాంచననూపురోల్లసి
త కమ్రపదాంబుజ రుక్మిణీపతీ. 20

ఉ. భక్తచకోరజాలపరిపాలనచంద్ర ధురావహంబు
లై, దిక్తటసంచరద్రుచుల దీప్తములౌ భవదీ
యపాదను, వ్యక్తనఖాంకురంబు లనయంబును
మామకచిత్తవీధి సం, సక్తతనొందఁజేయఁగదె
సారసలోచన రుక్మిణీపతీ. 21

ఉ. నందునియందు నాద్రుపదనందినియందు యశో
దయందు నా,మందలయందు మానిజనమండల
మందును భీష్మునందు నే,చందమునఁ గనంబ
డెనో చక్కనిమీకరుణాకటాక్ష మా,చందము
నన్ను దైచ్ఛికము సల్పుము నీ వికఁ రుక్మిణీపతీ.

ఉ. శంకరమిత్ర నీచరణసారస మాత్మనిరంతరంబు
ని,శ్శంకఁ దలంచువారల కసాధ్యమొకించుక లేద
టంచు నే,ఖాంకరణంబుమీఱఁగ శుభంకరభేరి
గజంబునెక్కి యా,తంకములేక సాఁదను దార
గుణాకర రుక్మిణీపతీ. 23

ఉ. కోరితి మీపదాంబుజము కూరిమిచేఁ బరదేవ
తాతతిఁ,జేర నదెట్లటన్న; మదసిక్తమతంగజగం
డమండలీ, చారుతరస్థితింబరగుషట్పద మొందును
గాక యుజ్జ్వల,తైరిభ మొందునే వికచసారస
వాసన రుక్మిణీపతీ. 24

ఉ. మిమ్ముల నమ్ముకొంటి నిటమీఁద మఱెవ్వరివేఁడ

నంటి మీ, తమ్ముల గేరునెమ్మొగ ముదంచితరీతిని
జూపుమంటి నా, సామ్మునునీవయంటి మధుసూద
న నన్గరుణింపుమంటి నా, నెమ్మది మీపదాబ్జముల
నిల్పుమటంటిని జానకీపతీ. 25

చ. గజపతిఁ బ్రోచినాఁడవని కామినికోర్కులొసంగి
తం సు, ద్విజునిగు చేలు సేలితనివించు భవచ్ఛర
ణంబు వేఁడితిక్, భజనముజేయువారలఁ గృపా
వ తిఁ బ్రోచెదితండ్రి పాతక, వ్రజములడంచి బ్రో
వఁగదె పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 26

ఉ. చల్లడముక్ జెఱంగు నిదుచక్కఁజెలంగెడుధట్టి
జాళువా, పిల్లనగ్రోవి ముత్యముల పేరును మేల్మొ
లనూలు మించులక్, గల్లయొనర్చు కందనపు
ఖాడువయొప్పఁ గళింద జాతటిక్, సల్లలితప్రచా
రములు సల్పినదేవర రుక్మిణీపతీ. 27

చ. పరమపవిత్రతాపక సుపాదసరోజపరాగరాజి
సం, వరణధురీణతామహిమ భాసిలు గోపకుమా
రపేటికా, స్ఫురదురుభాగ్యరేఖల సమున్నతిఁ
బెంపునుతింపశక్యమే?, హరిహాయ హేమగర్భని
టలాక్షులకైనను జానకీపతీ. 28

ఉ పంకజనేత్ర మీపతితపావననామ సుధారసంబు
ని, శ్శంకత నానుసత్పురుషసంతతి కెంతపనుల్ పరే

తరాౘటికింకరచక్రవాళకముగీటడఁగించుటమో
క్షలక్ష్మిచే, సంకలితత్వమొందుటయు సారసలో
చన రుక్మిణీపతీ 29

ఉ. శత్రు విరించి శంభునుతి చక్రపరాజిత భూరి
భూష ని,ర్వక్రపరాక్రమక్రమ నివారిత వైరి
భవల్ల సత్కరో, పక్రమణప్రభావము గృపా
నుతి మాకు నొసంగుమయ్య యో,నక్రవినాశ
సంతుషితనాగకులాధిప రుక్మిణీపతీ 30

ఉ. నెమ్మది నమ్ముకొంటి శయనీకృతవేషఫణామణి
ప్రభా,సమ్మిళితాత్మదేహరుచిచక్రవిడంబితగోత్ర
భిద్ధను,స్సమ్మహితాంబువాహ విలసద్ద్యుతితావక
దివ్యపాదప,ద్మములు భక్తమానవుల దాపుడు
సొమ్ములు రుక్మిణీపతీ. 31

ఉ. కంసము దేవదేవ హరి దండము కుండలదీప్తిసమ్మి
ళి,ద్గండ మహాత్మ యోనిక చండజలోచన
యోముకుంద యో,ఖండితరాక్షసప్రకరదండము
దండము దండమయ్య యో,కుండలితల్ప మంజు
రుచి కోమలవిగ్రహ రుక్మిణీపతీ. 32

ఉ. నీరధిలోన భూరితరనిర్మలనై జరుగాంగళుల్ మహా
చారుత మీఱుచుఁజొచ్చి ఘనసాహసమేత నదో
త్కటత్రయీ, చోరక సోమకాసురనిషూదన

తన్ దోలుపల్కులోలిమై, వారిజగర్భు నందిడిన
వారిచరాత్మక రుక్మిణీపతీ. 33

ఉ. కవ్వముగాఁగ మందరనగంబు భుజంగమరాజు
రజ్జుగా, నివ్వటిలం బయోదధి ననేకసురాసుర
కోటి మొత్తమై, క్రొవ్వఁ ద్రచ్చుచుం; బిసఁ
గొందలమందఁగ నద్రి కూర్మతన్, నివ్వెఱఁ
గొంగనఁ దాల్చి కరుణించితి వారల రుక్మిణీపతి.

ఉ. భీకరసూకరాత్మకత బిట్టురరంగ నజాండభాండ
ముల్, వీఁక ధరిత్రి జుట్టె యతివీరు హిరణ్యవి
లోచనున్ మహోద్రేకముతో విఘాతమొన
రించి విషాణమునందు నీధరన్, జోక యొనర్చి
పూని మునుదోప్పునరుంచితి రుక్మిణీపతీ. 35

చ. పటపటలీనఁ గంబమున బల్విడి వెల్వడి శాతహే
తిను, త్కటనఖరాగ్రఘాతకల ధౌతకశిపారివిగ్ర
హాంత్రసంఘటితశిరోధివై విబుధకంటకసూతిని
బ్రోచితి వెకా, పటునరసింహరూపత సుపర్వులు మె
చ్చఁగ రుక్మిణీపతీ. 36

ఉ. వేదపురాణశాస్త్రముఖవిద్య నమేయత దేవతావ
నా, పారనమంచు వామనత బాగుగఁబూని పద
త్రయంబు స, మ్మోదముతోడ దైత్యకులము
ఖ్యబలీంద్రుని వేఁడి లోక మ, త్యాదరణంబునన్
బలికి నర్పణజేసితి రుక్మిణీపతీ. 37

చ. పరువడి రాజసంఘములఁబట్టి కఠోరకుఠారధార
తో, నిరువదియొక్కమాఱువధియించి భయంక
రతత్తనూత్కరో, త్సరదురురక్తపూరదివిషన్న
దిఁ బైతృకతర్పణంబు నిం, పరయఁగఁజేసి భార్గ
వతభాసిలితౌగద రుక్మిణీపతీ. 38

ఉ. దేవతలుబ్బఁగాఁ బితృనిదేశమునన్ బహుజం
తుసంతతో, గ్రావనికేఁగి యందనుచరాయితవా
యుసుతుండవై లస, ద్రావణకుంభకర్ణముఖరాక్ష
సవీరవినాశనంబు స, ద్భావతఁ జేసి రాఘవతభాసిలి
తౌగద రుక్మిణీపతీ. 39

చ. హలహతిచేఁ గళిందతనయాపరిభేదనమాచరించి
దో, ర్బలములరంగ దుష్టమతి బాలిశధేనుకము
ష్టికాసురా, విలయమొనర్చి లోకములవిశ్రుతిఁ
జెందినయోగ్రసాధనా, కలితకరుండవై బలతఁ
గాంచినదేవర రుక్మిణీపతీ. 40

ఉ. సుందరరూపలౌ త్రిపురసుందరులన్ వరియించి
బౌద్ధతన్, బొంది రయంబునన్ ద్రిపురపూర్వసు
పర్వులఁ జంపునప్పుడా, చందురుదాల్చు దేవరకుఁ
జాపశరాసనసాధనంబులౌ, నందముమీఱఁగా
ననినొనర్చితివౌగద రుక్మిణీపతీ. 41

చ. తురగముసెక్కి ఘోరతరదుష్కృతసాంద్రమలీ

మసంబునా, తరతమతావిహీనభువి దార్కొని చే
త నసిఁ ధరించి స,త్వరతఁ దురుష్కసంతతిహతం
బొనరించి బుధావనంబుచేఁ,బరగినకల్కిరూపము
న భాసిలుదేవర రుక్మిణీపతీ. 42

ఉ మీఱుమనోజుమేనిపస మీఱుసొబంగులతీఱు
ము త్తెపుం, బేరుసదీపితవ్యమగుపేరు మతంగజ
చారుయానముఁ, దూరు నొయారినెన్నడ; వి
ధుఁ రుచిగేరుమొగంబు సౌరునుఁ, వారిజ
జాగిరతుగలవారుగదా హరి రుక్మిణీపతీ. 43

ఉ. వాసవుఁ డల్కమీఱి జడివాన మహాశనిసంయు
తంబుగాఁ, జేసిన గోపకుల్ భయముజెంది
పరుంగునునొంచఁ గందుకా, భ్యాసకలీలఁ గేల
గిరివర్యముబూని సమస్తబంధుతఁ, వేసటఁదీర్చి
కాచితిని వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 44

ఉ. ఘోరదరిద్రతాభరవిఘూర్ణితమానసుఁడౌ కుచే
లుఁ డా, దారిచంచింపఁగా భవదుదంచితపాదస
రోజచింతనా, గౌరవమొప్పఁగాచి పిటకంబులు
చేరెడుదెచ్చినఁ మహేం,ద్రోరుపరార్థసంపదల
నొందఁగఁజేసితి రుక్మిణీపతీ 45

ఉ. వేణునినాదవిశ్రుతిని ప్రేతలమానసముల్ హరిం
చి యా, జాణలఁ జిత్తభూపరవశత్వయుతాత్మ

లఁ జేయుచుఁ విని, ద్రాణమనోజకేళికల రంజిలఁ
జేసిన మీకథాసుధఁ, మానసపాత్రమందు
నియమంబుగ నానెద రుక్మిణీపతీ. 46

ఉ. ముద్దియ లెల్ల మొత్తులిడ బుద్ధులు సెప్ప యశోద
ఱోట ని, న్నొద్దిక మీఱఁ గట్ట మదినోడక వేఁగో
ని తెచ్చి దాసెబ, ల్మద్దుల రెంటిమధ్యను నమర్చి సు
గల్చిన వేల్పుపెద్ద నీ, సుద్దుల నెన్న గద్దు లజశూలి
మహేశులు రుక్మిణీపతీ. 47

ఉ. నమ్మను నెమ్మనంబున ననాథజనావన నిన్ను మిన్న నే
నిమ్మహి నన్యదైవముల నెన్న నమందమరందబిందు
జా, లమ్ము ననొప్పు నవ్యకమలంబున సమ్మద మొందు
తుమ్మెదల్, క్రమ్ముకొనంగ నేర్చునె వికర్తనమం
దున రుక్మిణీపతీ. 48

చ. కరమున పాదపద్మము ముఖంబునఁ జేర్చి పయఃప
యోధిని, న్భరరమణీయలీల వటపత్రముపై శయ
నించి యోగమా, ర్గరతిని సర్వలోకతతి రక్షణ
మందున జాగరూకతం, బరగిన దేవదేవ నను బా
గుగ నేలుము రుక్మిణీపతీ. 49

ఉ. ద్రోణసుతప్రయుక్తఖరరోపము చే హతినొంది
కుంది ని, త్రాణకుఁడై జనన్యుదరసంగతుఁ డా
యభిమన్యుసూతి ని, ర్వాణఫలప్రదాత యదువర్ధ

న కృష్ణ ముకుంద యనన్యనిన్, జాణతనంబునన్
వినుతిసల్పఁగఁ గాచితి రుక్మిణీపతీ. 50

ఉ. వ్రేతలచేలముల్ మిగుల వేడుకన్మ్రుచ్చిలి తెచ్చి
వారి న, త్యాయతమానభంగమున నానతశీర్షలఁ
జేయుచుఁ దనో, జాతనికేతనంబులకుఁ జాటు
గనుంచ కపాలమందునన్, జేతులు మోడ్ప వస్త్ర
ములు శీఘ్రత నిచ్చితి రుక్మిణీపతీ. 51

ఉ. చిన్నతనంబునన్ విసపుచేపునఁ బాలనొసంగు
పూతనన్, మన్నిగొనంగఁ జేసితివి వద్దుఁగఁ గూల్చి
తి బండిసారునన్, భిన్నముగాఁగఁ దన్నితి వభీ
రుత ఁ చరితంబు నెన్నఁగాఁ, బన్నగభూషణుండ
యినఁ బొల్పడనేర్చునె రుక్మిణీపతీ. 52

ఉ. కొన్నిదినంబులజ్ఞతను గొన్నిదినంబులు శైశవం
బునన్, గొన్నిదినంబులంగనల కూరిమినిన్ మతి
కొంతకాల మ,త్యున్నతచింతచే వగలనొందుచు
నుందురుగాక నెన్నఁగా, నెన్నఁడు మీపదాబ్జ
ముల నెన్నరు మూర్ఖులు రుక్మిణీపతీ. 53

ఉ. నీవెధనంబు బంధుఁడవు నీవె సఖుండవు నీవె తల్లి
యున్, నీవె గురుండు దాతయును నీవె శరణ్యుఁ
డవంచు నెమ్మదిన్, దేవరవారిపాదములు దిక్క
నినమ్మితి నింకనైన నన్, గావుము దేవదేవ హరి
కంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ. 54

ఉ. బంధువులేమిచేయుదురు భార్యయుఁదల్లియుఁదం
డ్రియైననుఁ, బంధురసత్కృపామతి శుభంబు
మతేమియొసర్తు నుగ్రసీ, రంధ్రపరేతరాట్కృ
తదురాపదలొంద భవత్పదాబ్జసం, బంధమెతక్క
నన్యసదుపాయముగల్గునె రుక్మిణీపతీ. 55

ఉ. పాణితలంబునందు మృదుభవ్యనినాదతరంగయు
క్తమౌ, వేణువువేణియందుఁ బరిపీతములైనమ
హాశిఖండముల్, నాణెపుముక్కుముత్తెముగనం
బడ నందునిమందయందునఁ, జాణతనంబుమీ
ఱ రతిసల్పినదేవర రుక్మిణీపతీ. 56

ఉ. కందసమానగాత్ర పరకందఖనిత్ర మునీశకీసమా
కంద మురారి శౌరి హరి కందళితప్రథిశార్ఙ్గి
భావుక, స్కందకుమారగీతయశకందర రక్షిత
గోసమూహ మా, కంసము జూపు మీవ్రజ
లకందఱకుఁ గతి రుక్మిణీపతీ. 57

ఉ. పంకజపత్రవారివిధి పారదభంగి నిరంతరంబు
నా, తంకయుతంబునై వగలఁదాల్చుశరీర మని
త్యమం చెరఁ, గొంకక మీపదస్మృతిని గోరిన
వారలకుఁ బరేతరా, ట్కింకరభీతిఁ జెందదఁట
కృష్ణ మురాంతక రుక్మిణీపతీ 58

ఉ. ఏమితపంబుచేసెనొ కరీశుఁడు నందుఁడు పూర్వ

జన్మమం, దేమిమహావ్రతంబు జను లెంచఁగఁ జేసె
నా గోపకౌఘ మే, మేమి యొనర్చెనో యవి
యు నెన్నికఁ జేయ విరించిశంభుసు, త్రాము లశ
క్యమే హరిణ తామర సేక్షణ రుక్మిణీపతీ. 59

ఉ. శ్రీస్తనభూరిభూమిధరసీమల నండలనుండి సర్వ
లోక, కస్తవనీయవైభవముగాంచి ఘనత్వనిరూ
ఢినొందు కృ, ష్ణస్తనయిత్ను తల్లజమనన్ సుఖజీ
వన మొందఁజేయు మో, కౌస్తుభరత్న జంభరిపు కా
ర్ముకశోభిత రుక్మిణీపతీ. 60

ఉ. మాధవ శౌరి శార్ఙ్గి వనమాలి మురారి మనో
జ్ఞహారిని, ర్వాబ్ధవిహారి చక్రి హరి భావుకశీలి ఘ
నాభమూర్తి పృథ్వీధరధారి పత్త్రిపతివీతి సుధీర
చితామితస్తుత, స్వాదుతరాకృతీ విబుధజాలకృ
తానతి రుక్మిణీపతీ. 61

ఉ. కొంకక కృష్ణకృష్ణ యనుకోరికకున్ మతిబుట్టున
ట్లుగా, శంక యొకింత లేక మురశాసన! మీపదప
ద్మ మాత్మలో, సంకము గాఁగఁ జేయ నిసితాంగ
తురంగుని దూరుచుందు!న, న్నింక భవత్ప్రసాద
మున నేలుము దేవర రుక్మిణీపతీ. 62

ఉ. బాలత నాయశోదచను బాలు రయంబున నాను
చున్ విలో, లాలకజాలమాంద్యమున కందముల్

నఁగ నూపసక్తజం, బాలముతోడ నందునినివా
సము ముంగిట నాడుచుండుగో,పాలకవేషధా
రివగు బ్రహ్మమునీవవు రుక్మిణీపతీ. 63

ఉ. ఏకమతిన్ భవత్స్మరణ మెప్పుడుజేయక యంత
మందునన్, బైకొని కాలకింకరులుబాధలు పెట్టెడి
కాలమబ్బినన్, శోకమునొందినన్ గలదె చోర
తబూని తుదిన్ నిబద్ధుడై, కాకలనొంద నే మిటికిఁ
గంజవిలోచన రుక్మిణీపతీ. 64

ఉ. బంధురసత్కృపామతిని బంకజలోచన మీపదా
బ్జసం,బంధిని జేసి నన్నితరబంధములన్ విడఁజేయు
మయ్యా! యీ,బంధనమేలనయ్యా!ఫలదాయక!నా
యక నీవెదిక్కయో, కంధరనీలవర్ణ ననుగావుము
వేగమె రుక్మిణీపతీ 65

ఉ. ఆడుచు గోపకామినులయంబరముల్ మఱపించి
తెచ్చి బల్, పోఁడిమిమీఱఁగా గుబురుపొన్న
లనెక్కిన దేవదేవ నన్,వేడుకమీఱఁగా నెపుడు
వీడకనేలుము పూర్ణతారకా, రాడమలాస్య
కృష్ణ యదురాజశిఖామణి రుక్మిణీపతీ.

ఉ. అన్యులవేఁడఁ దావకపదాబ్జమె మాకికఁ దోడు
నీడఁగా, ధన్యతనొందువాఁడ మిముదల్చుమహా
త్ముఁడవీడ దుష్టరా,జన్యులఁ జూడఁ గామ్యముల

సౌఖ్యపుజాడఁగూడ నన్నుస, ద్ధన్యులకాపదం
బునిధి వాఁటఁగనోడవు రుక్మిణీపతీ. 67

ఉ. వేసటఁజెంది వేసములు వేయివిధంబులుగా నొన
ర్చుచున్, గీసముఁ దబ్బుచొప్పనను విత్తములన్
గడించినన్ దుదిన్, గాసును వెంటరాఁగలదె
కాంచజనేత్ర గణించినన్ భ, ద్భాసురపాద
భక్తి ననువాసముఁగన్న రుక్మిణీపతీ. 68

చ. లిచిన బల్కనేఁటను బేసఁ పాలిటిదైవగా
యనిన్, గొంచెము నింక్యానన నఘహారిమినే
లుపు నేలవేయుచున్, బలువగఁ నంబుసీసు నిదె
పాఁప్రెడకుందునె లోకమందున్, కలుగలమేల
నాపయిని పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ 69

ఉ. సుందరఫాలమందిడిన వొక్కపుఁగస్తురిచుక్క
యందు నం,దందు నుయ్యాలలూగుచు నవంచిత
కాంతిని రావిరేక చె,న్నొందఁగ నందమందిరము
నొద్ద నపాంగముగా యశోదనా,నందముఁజెందఁ
జేయు యదునాయక కేశవ రుక్మిణీపతీ. 70

ఉ. ఆసలఁజెంది విత్తముల నన్యులకీయక యంత్యమం
దునన్, గాసును జెందలేక నరకంబులనొంది తపిం
చుచుందురు నీ,దాసులునై నిరంతరపదద్వయభక్తిఁ
జెలంగునారికిన్, వేసటలేల చెందు యదువీరశి
ఖామణి రుక్మిణీపతీ 71

ఉ. భూతికి ధాతవై స్థితివిభుత్వమునొందఁగ నచ్యు
తుండవై, ఘాతమునొంద రూఢివయి గణ్యత
నొందుసమస్తరూపునిఁ, బ్రాతసమానుతింపనిను
మాధవనీపదపంకజద్వయిం, జేతులు మోడ్చి నింక
నను జేకొని కావుము రుక్మిణీపతీ. 72

చ. పరువులుగోఁ విత్తములపాలిటి యాసలనొంది
మోహసం, బరణము చేత చిక్కుపడు వ్యర్థపువాడు
మదిఁ భవత్ప్రస్మరణము చే నిరంతరము సద్గతి
నొందఁగఁ జేయుమయ్య యో, సురవరమానిజాతన
తశోభితపద్మగ రుక్మిణీపతీ. 73

చ. క్రతుశతముల్ మనోహరముగా నొనరించిన
సంతతంబు సు, వ్రతములొనర్చినఁ సురతరంగిణి
గాహన మాచరించినఁ, గొతుకక మీపదంబు
లను గొల్చుటకుఁ సమమౌనె యెన్నఁగా, నత
సురమానిజాల నిచునమ్మితి నెమ్మది రుక్మిణీపతీ.

చ. సరసిజనేత్ర మీకథలు సైపక దుర్మతికర్ణవీథ
ము, స్తరతరఘంటికారవము సల్పినరాక్షసవీరు
మున్ను సత్కరుణదలిర్పనేలితివి కారుణికోత్తమ
తావకీనపత్స్మరణ యొనర్చువారలను సాకుట
కష్టమె రుక్మిణీపతీ. 75

ఉ. అష్టమిరోహిణీభమున నంచితలీలల రోహిణీసు
ద, త్వష్టమగర్భమందున రయంబమరఁ జనియిం

పి లోకసం,రక్షిగ దుష్టకంసు ననిదున్మి యసక్ర
పరాక్రమంబునన్,శిష్టజనావనం బెలమిఁ జేసినదే
వా రుక్మిణీపతీ 76

ఉ. ధీరదయాపరిద్వర సుధీరచిత స్తవ మానితత్త్వికా,
సాగరికాంగ చారుతర సారసలోచన భక్తపా
రస ౧,దారధరాధరోద్ధరణ తారకరాడ్ధర హాలన
క్రీడనా,సాగరకాస్యమండల శుభంకర కేశవా రు.

ఉ. మీ చరణంబులన్ మదిని మేలొదవన్ బచరించు
వాని కొ,గ్రాఘ లేల చెందును బుధావన లోకని
లోచనార్చిసం, దీపనమొందఁ;జీఁకటులంతిత్వరితం
బునఁ బాక నిల్చునే, పాపవిమోక కృష్ణ హరి
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 78

ఉ. పాపము నొందువేళఁ బరిపంథిభయంబగువేళ
భూరిఘో,రాపదలబ్బువేళ వికచాంబుజలోచన
నీవు భక్తపాళి, తాపములన్ మరల్చి నిరతం
బవనంబొనరింతువందురో,తాపసచిత్తగేహాయది
తథ్యము సేయవె రుక్మిణీపతీ. 79

ఉ. ప్రాణభయంబు చేనయినఁ బాపసమాగమచింత
నైన ని,స్త్రాణముచేతనైన సుకృతప్రతిపత్తిని
నైన సద్వాని, ద్రాణమనంబుచే మిము నిరంతర
మెవ్వఁడు సంస్మరించు నా,ణాణ భవత్పదాబ్జము
లచక్కి వసింపఁడె రుక్మిణీపతీ. 80

ఉ. మిమ్ములఁ గొల్చి నమ్మి మను మేటి భవాబ్ధియుతా
త్ముఁడైన గ, ర్వమ్ములఁ జెందఁ డెల్లన నముం గనిష
త్పరసంస్థమైననుం, గుమ్మరపుర్వు పంకమునఁ గుం
దుచు నెమ్మది నెంచిచూడఁగా, నిమ్మహి దేవదేవ
రజనీశకలోచన రుక్మిణీపతీ. 81

ఉ. దీనశరణ్య కృష్ణ నరదేవముకుంద మహానుభావ
దుర్దానవగర్వసంహరణ దాశరథీ యటంచు మి
మ్ములన్, మానసమందు వేఁడిన నవందనయాంబు
తితోడ ద్రౌపదిన్, మానముఁగాచి దుర్దశల మా
న్పితివౌఁగద రుక్మిణీపతీ. 82

ఉ. నిత్యనిరంజనావ్యయ నిర్గుణవిశ్వనివాసవేదసం,
స్తుత్యదయాప్రభావభవతూలధనంజయ సర్వభూ
తసం, భూత్యురువర్తనాంతకరభూతపతిప్రము
ఖావిచింత్యరూపా, ప్రత్యయరూప నిర్మల నిరం
జన మాధవ రుక్మిణీపతీ. 83

చ. కరమనురక్తి మీచరణకంజములాత్మఁ దలంచు
వారికిన్, సురుచిరమోక్షసంపదలు చొప్పడుటమి
విచిత్రమా భవ, చ్చిరతరవైరభావమును జెందియుఁ
జైద్యముఖావనీపతుల్, పరమపదంబు గైకొనరె
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 84

ఉ. దండము కృష్ణ నీకు యమదండన మింకిటఁ జేరనీకు
నీ, దండమె రక్షరేకు హరిదాసుని నన్ విడఁబో

కు మోపత, బ్రహ్మాండచయాపరాకు భవకాననసం
స్థితి బలిచికాకు వే, దండమురీతి నాకిక ముదం
బొనరింపుము రుక్మిణీపతీ. 85

ఉ. చక్రము భామకుల్ గనుతసల్పఁగ నట్టెయపార
సత్క్రియఁ, జక్రముఁజేత బూని రక్షసంబున
నక్రము సంహరించి సిరి వక్రవికాస ముప్పతిల
వారణనాథుని గాచు సత్కృపా, పక్రమ దేవ
దేవ హరి పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 86

ఉ. శారద మేఘపార్వణసికాకరపారదశారదానిలా
హారతుషారకుందశరదాభ్రశకారకశారకారవా
రారిన గాను రేభరజతాద్రిపటీరసమానకీర్తిసంపూ
రిత దిగ్విభాగసురపూజిత కేశవ రుక్మిణీపతీ. 87

ఉ యదునాథ కృష్ణపురుషోత్తముఖానననాశ్ర
చక్రి నా, రాయణ దేవదేవ కరిరక్షక కేశవ శౌరి
ఘోరదైత్యసమూహభంజన సుధీనుతపా
దవ దేవదేవ పద్మాయతనేత్ర హాటకసమంచి
తశాటిక రుక్మిణీపతీ. 88

ఉ. వాసవకోరచంద్ర హరితామరసేక్షణ దూరివా
సఘో, రాసురవారసంహార దయాకర కేశవ
చిన్మయమూర్తి కం, జాసన పాకశాసనముఖామరవం
ద్య నిరంజన స్వభూ, భాసురరూప చక్రముర భం
జన శ్రీధర రుక్మిణీపతీ. 89

ఉ. కోటులతోడ సాటపరిపూర్ణవికాసముతోడ నా
డుచుఁ, జాటునకేగి కన్నుఁగవఁజక్కఁగఁగీటుచు
మాటిమాటికిన్, నీటుదలిర్ప గోపరమణీమణి
పంక్తుల వెన్నదొంగవై, బూటకమొంద దేవ
హరిపుణ్యపురాతన రుక్మిణీపతీ. 90

ఉ. మారునవిఁ బొదింగొనుము మామతసంస్తుతశీ
ల పూర్ణిమా, మారుచిరాస్య శౌరి హరి మామ
నసప్రసదానలోల హే, మామలచేల కృష్ణ
యసమామహితప్రథితప్రభావ మే, మా! మిము
సన్నుతింపఁగను; మానకవై పము రుక్మిణీపతీ. 91

ఉ. హారమనోజ్ఞసంవిదుపహార మదాంధసురారివా
ర సంహార సమస్తమోహాయపరిహార విరించిపు
లోమజేశ మా, హారమణాశ్వసన్నుతవిహార
సుశోభితవక్షభాగ నీ, హారమయూఖవక్త్రహరి
యుంచితనామక రుక్మిణీపతీ. 92

చ. పరుసముసోకి లోహము సువర్ణతఁజెందునటుల్
భవత్కథా,విరచితమైనపద్యమదివిశ్రుతమూఢజ
నోక్తమైననుఁ, సురుచిరమై చెలంగి పరిశుద్ధసు
వర్ణతఁ బొందకుండునే?, పరువడి వించినఁ వి
కచపంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 93

చ. పరమమునీంద్రవంద్యమురభంజన కృష్ణ హరీ ము
కుంద మం,దరధర దీనరక్షక సుధారసభాషణ

చంపకోత్పలా, ప్రరుచిరమాధురీభరితభాషిత
భాసితసూనమాలికా, విరచిత పూజగైకొనుము
వేగ జనార్దన రుక్మిణీపతీ. 94

ఉ. కొందఱు నిర్గుణుండనుచుఁ గొంద ఱమేయగు
ణుండవందు రి, న్నందురు నందు నిందు ననయం
బును నిశ్చితబుద్ధిలేనిమ,మ్మందఱయోగ్యమార్గము
ల నంగఁగఁజేసి భవత్కృపాయుతిన్, మందతఁ
బాపి బ్రోవుము రమాధిప కేశవ రుక్మిణీపతీ. 95

ఉ. మాయనుగూడి లోకములు మాయను వైఖరిగూర్చి
యబ్బయు, మ్మాయనుమాయఁజేసి వచనమా
యన యాయనయన్ మొదల్లర,మ్మాయను నాది
గాఁగఁబరమంజరియున్ నిఖిలార్థజాతమున్,మా
యనె పెంచి యంతయును మాయఁగఁజేసినదేవ
నీవయిన్,మాయనురక్తి నొప్పగుపుమాయ నివేఁ
డెద రుక్మిణీపతీ. 96

ఉ. నీమనియేర్పరింతు మది నేమనిపాడుదు యుష్మదీ
యమూ, యామహిమంబుఁ గన్గొనఁగ నంబుజజ
న్మశచీపతీశము, ఖ్యామర రాజికేవియు నగమ్య
ము విస్తృతఘోరపాతక,స్తోమ మడంచి నన్ను
దయఁజూడుము కేశవ రుక్మిణీపతీ 97

ఉ. కృష్ణ ముకుంద శౌరి హరి కేశవ మాధవ వా
సుదేవ చం, ద్రోష్ణకరాంబకప్రకలితోరువిచిత్రచరి

త్ర భూరిరా, జిష్ణువిహార నందసుత సేవకరక్షక
దేవదేవ స, త్కృష్ణ సుమంగళాంగ హరి గీష్పతి
సన్నుత రుక్మిణీపతీ. 98

ఉ. గోపకగోపికాజనము గోపదరీతిభవాబ్ధి దాటఁగా
నోపకతోఁ భజించుభువనోద్భవశోభనహాసము
గ్మముఁగ, బాప తమఃపతంగ కళి పాల్పడ మామక
మానసంబునఁ, జూపఁగదయ్య యోభువనసుం
దరరూపక రుక్మిణీపతీ. 99

ఉ. యోగము లెన్నిదింట నవయోగము చెందఁగనీక
చక్రపం, యోగఫణీంద్రమస్తకము నర్ధ్వముఁ
జేసి ఫణాసుధాప్తిచే, మాంగఁగనీని దేహముల
నొప్పఁగనీంద్రులచిత్తవీథుఁ గ, రాలు పాదప
ద్మము శిరంబునఁ జేర్పుము రుక్మిణీపతీ. 100

ఉ. యాదవరాయ భక్తవర నాదవరాయసుపౌత్రుఁ
డఁగ దయా, స్తిరగుణాభిరామజనశేఖర సుందర
సూరిపుత్రుఁడఁగ, మీదయరాన యోగియను మే
లగునామముగన్న నేను మీ, మీఁదఁ గచించుపద్య
ముల మేలుగనందుము రుక్మిణీపతీ. 101

రుక్మిణీపతిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక

ఈశతకము రచించినవాఁడు శిష్టు సర్వశాస్త్రి. ఈయన సర్వకామదాదిమహాప్రబంధములు వ్రాసిన మద్ధర్మసీపాఠకులగు శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారి కుమారుఁడు. శ్రీవత్సగోత్రుఁడు, ఆపస్తంబసూత్రుఁడు. కాసలనాటి వైదికబ్రాహ్మణుఁడు.

శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తికవి సంస్కృతాంధ్రములయందు బహుగ్రంథములను రచించి యాకాలమున సుప్రసిద్ధములై యున్న మూఁడుగుళ్ళ, శ్రీకాళహస్తి, పిఠాపురము, కిర్లంపూడి లోనగు సంస్థానములం దమితగా సత్కారము పొంది యనన్యసాధ్యమగు ప్రజ్ఞావిశేషముచే దిగ్గజమువలె విజృంభించి చరించినటులఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ప్రకృతశతకకర్తయు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిపుత్రుఁడు నగు సర్వశాస్త్రిగారు తండ్రియంత లోకవిఖ్యాతవిద్వాంసులు కాకపోయినను ఉభయభాషలలో సరసమగు సాహిత్యము, అవధాననైపుణ్యము, గ్రంథరచనాప్రతిభ కలవారై కొంతకాలము కాళహస్తిసంస్థానాధీశ్వరులగు శ్రీదామెర వేంకటపతిరాజన్యుని యాస్థానమునం దాదరసత్కారముల నొందుచు నుండెను.

ఈజ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము కాళహస్తివారియాస్థానములో నున్నపుడు రచింపఁబడినదియే.

సర్వశాస్త్రి తనతండ్రిగారు గతించిన రెండుసంవత్సరములకు అనఁగా క్రీ॥ శ॥ 1872 సంవత్సరమునఁ గీర్తిశేషుఁడయ్యెను. ఈయనవ్రాసిన పుస్తకములలో జనాదరణపాత్రమైనది యమరుక ఆంధ్రీకరణము. ఇది చిరకాలముక్రింద ముద్రితమైనది. ఇపుడు ప్రతులు సైతము లభించుటలేదు. జ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకము నిర్దుష్టముగ ధారాశోభితముగ నున్నది. కవి యుభయభాషలలో నిరంకుశుఁడనుట కిందలి పద్యములే తార్కాణము కాఁగలవు. తెలుగుభాషలో నిట్టి సర్వాంగసుందరములగు శతకములు చాల యరుదుగా నున్నవనుట సత్యదూరము కాదు. ఈశతకమును జక్కఁ సంస్కరించి యీభక్తిరసశతకసంపుటమున కలంకారప్రాయముగఁ జేర్చితిము.

ఇట్లు,

చెన్నపురి.
26-1-1926

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శిష్టు సర్వశాస్త్రికవిరచిత

జ్ఞానప్రసూనాంబికాశతకము.

శా. శ్రీవిద్యాపుర వేంకటక్షితిపతి క్షేమంకరప్రక్రి
యా, ద్దామాత్మీయదయాప్రసరసిధ్యన్మంజు
లాపాంగవీ, క్షామంగస్మితసుందరాస్యమెలమి
న్గన్పట్టఁ బ్రత్యక్షమై, సామంజస్యమెసంగఁ బ్రోవు
ము ననున్ జ్ఞానప్రసూనాంబికా. 1

శా. శ్రీమాన్యం బగు కాళహస్తినగరీశ్రీకుంబున న్సజ్జ
న, క్షేమప్రక్రియఁ గూర్చుచు న్సకలశక్తిస్తోమ
ము ల్గాంగ్వగా, లైవ్యమాన్యస్థితినున్ననిన్విడిచి నే
నన్యాశ్రయం బొల్ల నమ్మ, సామాన్యంబుగఁ
జూడకమ్మ పుత్రమిణా జ్ఞాన... 2

మ. దిగధీశుల్మిన్నుఁ గొల్చి రక్షసులఁ బ్రోదిం దో
లి యాత్మప్రథా,నగతిం గాంచి సమస్తభాగ్యము
ల సన్మానంబులం బొంది రె, న్నఁగ వేమాటలిఁకే
ల యొంతయును నానావాంఛితార్థాప్తికై, జగతీ
సంతతి నిన్భజించునుగదా జ్ఞాన... 3

మ. పరమానందముతోడ నిన్ను మదిలో భావించి
సేవించి స, ద్వరము ల్గాంచి యగస్త్యముఖ్యు
లహహా వారాశ్యుపస్పర్శన, స్ఫురణాప్తిం బ్రథఁ
జెంది రీవు గరుణం జూపంగ దుస్సాధదు, స్తర
దుష్ప్రాపములేలగల్గు జగతిన్ జ్ఞాన... 4

మ. ధరణిం గల్గినగొప్పగొప్పపదము ల్తత్తద్విశేషం
బులుం, బరికింప న్మది దోఁచె నేఁటికి నిను న్భా
వించి సేవింప నే, పురుషార్థంబును గల్గు నంచు
ను మనస్ఫూర్తి న్వచింతు న్నరా, పరమాధా
రయక సత్కటాక్షకలితా జ్ఞాన... 5

మ. తరమే నీమహిమంబు లెన్నఁగ సద్భావంబు
లేకుండ న, వ్వరమామ్నాయము లాలుచుం గని
తలంప న్దుస్తరప్రక్రియన్, దిగ్మై ంచుపథం
బునం దగు నశీతిన్యాసము ల్సేయుచు న్, స్వర
మంత్రజ్ఞులఁ బ్రోచితిక కనవే జ్ఞాన... 6

మ. కలుము ల్నిత్యము లంచు నమ్మిమదిలో గర్వించి
యుద్ధారుశేం, గలమూఢాత్ములు నిన్నుఁ గొంద
అు గనంగారాక నీసేవలం, దొలఁగింపం దలపో
సి దుర్గతులపొందుం జెందువారేకదా, జలజాత
ప్రతిమానమానసకళా జ్ఞాన... 7

మ. అకలంకంబగు నీదుసేవకయి మాన్యానూనమా

ణిక్యమౌ, క్తికపంకేరుహారాగ విద్రుమముఖాగ్రి
యోంజ్జ్వలద్రత్నయు, క్తకరాంభోరుహపాత్రికా
కలన నిత్యంబు న్నినుం గొల్వరా, సకలామర్త్య
సతీతతిం గనుపవే జ్ఞాన... 8

మ. చెలుప క్కనొక్కసారి చేరి గొలిచి న్సేవింప
సౌభాగ్యము, వెలిసి స్సంతతి నిత్యసంపదయుం
బాతివ్రత్యముం గల్గఁజేసి లసద్దివ్యదయాకటా
క్షముల వారిం గూర్రు సంతంతకుఁగ, జలజాతా
సనముఖ్యాదైతసుతా! జ్ఞాన... 9

శా. ధైర్యశ్రీ వని నూలకొల్పి సతతోద్యద్భక్తి
యుక్తి జ్ఞనా, శ్చిత్ప్రక్రమ మొప్ప మెప్పగను
బూజాప్రక్రియం గాంచి యైశ్వర్యప్రాప్తి
మదంబుఁ జెందక సదాసక్తి న్సముద్యత్తప,
శ్చర్యం బూనినవానిఁ బ్రోతువుగదా జ్ఞానప్రసూ
నాంబికా. 10

మ. లలితంబై తగునీపహేమహిము వాలాయంబు
పర్శింపఁగాఁ, గలనా నేనని యూరకుండ కిపు
డీకావ్యంబు సేయంగ నిమ్ముల నేనెంచితి నీభ
రం బడరు పెంపుం జెంది యిందీవర, స్థలనాపాద
నలోచనద్వయకళా జ్ఞాన... 11

మ. చకితాత్మీయజనాంతరంగ భయసంసర్గాపనోదక్రి

యూ,ధికమందస్మిత సుందరాస్య హిమరుగ్దీప్తిప్ర
సారాంచిత, ప్రకటాపవర్గళసుప్రభావవిలసద్భవ్యా
కృతిశ్రీయుతా, సకలామర్త్యార్చనాపావనక్రమ
హితా జ్ఞాన... 12

మ. జయలక్ష్మీకరమైననీమహిమచే సంప్రాప్యముల్సం
పదల్, భయముల్దూరములౌ నటంచు మదిలో
భావించి నీసద్దయా, శ్రయముం గాంచి ప్రియా
ర్థముల్గను టవశ్యం బేరికిం జూడ బ్రా,చయుసి
ర్ఘూతనభోంబుభృత్పటలికా జ్ఞాన... 13

శా. అత్యాలస్యముఁ జెంది నీభజనముం దాసక్తి
యింతైన స,ద్వృత్తానందము గల్గఁ జెంద కెపుడు
న్సత్సంగతిం గాంచకే, నిత్యం బంచును సంసృతిం
దలఁచి మానిత్యంబుతో నుంటి నా, సత్యా
దిత్యనుతా దయ న్గనుమో జ్ఞాన... 14

మ. కలరా నీసరివేల్పు లీజగతిలోఁ గల్యాణకల్యా
త్మతన్, వెలయింపం దగువా రటంచు సరిగా
విజ్ఞానముం జెంది నే, వలనొప్ప న్భవదీయపాద
యుగళీవర్తిష్ణుధీవృత్తి నై, చలనంబందక యుంటిఁ
బ్రోవఁగదవే జ్ఞాన.... 15

శా. మార్గంబుల్పదివేలు లోకమున సన్మాన్యస్థితిం
జెందఁ ద,ద్దుర్గాధ్వప్రతిపత్తిమాని విగళద్దోషా

లినై మించి ప్రద్వర్ణస్తుత్యతఁ గన్న నీభజన సల్పం
బూనితి న్నిత్యముఁ, స్వర్గాధ్యక్షసుతాంఘ్రి
ప్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 16

మ. స్థిరకీర్తి న్వ్రియఁగఁ జేయు నియతశ్రేయోని
వాసిత్వముం, బరగం జేయు సువర్ణరత్నముఖసం
పల్లీలలం గూర్చు దు,స్తరదుఃఖంబులఁ బాఱఁ
దోలి సుతి సంతాన సౌఖ్యంబులున్, సరవి
న్నించుచు మించు నీభజనమో జ్ఞాన... 17

శా. చిత్తాయత్తము లైనకోరికల వాసిం గూర్చి
భక్తాళికిం, బత్త్రావృగ్విభవంబుఁ జేర్చి రిపుల
న్దండింపఁగా నేర్చి దు,ర్వృత్తంబు ల్తొలఁగింపఁ
జేర్చి ఘనసంవిన్మార్గము న్దాల్చి నీ,సత్తం దెల్లము
నేసి ప్రోవఁగదవే జ్ఞాన... 18

శా. జంబాలంబును బోనిపాపముల నోజందాఁకకుం
డంగ దూరంబై పోవఁగఁజేయ మెట్టునెడఁ
దీర్ఘంబై తగం జేయ శాపంబు న్నవ్వస్తియుఁ
దక్షిణంబునన చూప న్నీదు శ్రీచక్రరాజం
బర్పించు మహాత్ముఁ డోపునుగదా జ్ఞాన... 19

మ. ననవిల్తుం గనుమంటలో మిడుతకూనంబోలె
మండింపఁ జూచిన జేజేగమి గచ్చువిచ్చయి కడ
తేరంగఁ జెంత న్వసించిన నీవంతనవంతలోఁ

గొనక వాసింబూపిరామేన నిచ్చునటు స్వాతితి
నిన్నుతింపఁ దరమే జ్ఞాన... 20

మ. అలశ్రీపట్టనములో బహుళసాలాంతస్థలోద్యా
నవం,క్తులలో మందమరుత్కిశోరకసమున్ ధ్వాంతా
గ్రకాదంబవాటికలం గేళికనల్ప నిన్నుఁ గని
పాటింపంగ రాలేవె నిచ్చలు నిం దెల్లరు
గొల్వవచ్చిరిగదా! జ్ఞాన.. 21

శా. చింతారత్నగృహాంతరంబున వసించి స్వామిస్తావి
ష్ట్వాదిపంచాంతస్థాసీనవై జగంబుఁ సము
ద్యల్లీల రక్షింప నట్లంతం బొందఁగఁ జేయ నీవా
కతెవే యాథార్థశక్త్యాత్మతన్, సాంతత్యంబున
నున్నదానవుగదా జ్ఞాన... 22

మ. మనసా చంచలమింద్రియప్రతతి దుర్మార్గప్రవృ
త్తంబు నిత్యనిరాబాధత మించు నీపదసపర్యం
జేయుపర్యాయ మెట్లు నయం బంది గ్రహించు
వాఁడ నమరాలోకాభినంద్యప్రభాం, చనవ
త్కాంచనరత్నభూషణయుతా జ్ఞాన... 23

మ. చలువల్లొల్లఁడఁ జిల్కుగట్టునకు నెంచంగూఁతు
రైమించు నీ, వెలమి న్బత్తుల యుత్తలంబులను
మాయింప న్సమస్తావనీ, తలవందోర్జ్వలభోగ
భాగ్యముల నందంజేయు మేల్చూపులం,జలువ
ల్లల్లఁగఁజేయు టబ్బురమొకో జ్ఞాన.... 24

శా. కైలాసాచలసీమసంగతసహస్రారుద్రమాకల్ప నీ
పాలీపాలివిహారకృన్మధుకరీ వ్యాహారవీణాకళా
లోలీభూతవితంద్రమంద్రకలకల్లోలంబ కేళీనటీ
జాలాక్రీడితకౌతుకాంచితమతీ జ్ఞాన. 25

మ. సరళంబై నవనీతంబుఁ జెందిరి సియు సుస్సకాత్ములై
సంతతాత్మం,తపఃపూజాపరమాదరంబుఁ గనియున్న
దక్షిణమూర్తి జ్ఞానులై, స్థిరయోగంబున నిన్నుఁ గొల్చు
సుజనుల్ శ్రేయోవిశేషాప్తి హెచ్చు క్రమా
త్యుత్కృష్ట నివాసులై వెలయరే జ్ఞాన... 26

శా. నీవె సిద్ధివి నీవె బుద్ధి వనుచు న్నిర్వ్యాజభక్తి
క్రియా,ప్రావీణ్యంబున సంతతంబు నిను సంప్రా
ర్థించు ధీరు ల్సదా, స్వావన్యుక్తమసిద్ధిబుద్ధికలనా
వాప్తి న్రమావశ్యయోగా,ఫావశ్యాదికలీలల న్వెల
యరే జ్ఞాన... 27

మ. నినుఁ జిత్తంబున సంస్మరించుచు నరణ్యానీసర
ణ్యంతరంబున నైనం జనువేళ వ్యాఘ్రచయ
ముం బోత్రివ్రజంబుం దర, త్తునికాయంబును
సింహసంతతియు మ్రుచ్చు లోఁబడఁగాఁ జేసి దా,
సనితాంతోన్నతిఁ జేయు దీవ కరవే జ్ఞాన... 28

శా. పారావారము నీదశక్య మని చెప్ప న్వచ్చు
ధాత్రీధరో, ద్ధారం బౌనని యెంచవచ్చు నటులన్

ధాత్రీస్థలీరేణువుల్, తారావారము లెక్కపెట్టఁ
దగు లోఁ దర్కింప నీసత్కళా, స్ఫారశ్రీగరి
మల్ గణింపఁ దరమా జ్ఞాన... 29

మ. భవదీయాంఘ్రిసరోరుహద్వయమునం బ్రవ్యక్త
భంగి న్విహా, రవిలాసస్థితినుండి యెల్లెడల సర్వ
ప్రక్రియ ల్మాని యే, కవశం బయ్యె మదీయమ
త్యళిని నింకం బ్రోవుమమ్మా జన, స్తవనీయో
న్నతిఁ గల్గఁజేసి యెపుడున్ జ్ఞాన... 30

శా. నీవే దిక్కని నీదుసన్నిధిని నే నిత్యంబు సేవార్థి
నై, భావం బన్యగతం బొనర్పక వసింపం బెంపు
దీపింప సం, భావింపం దగునమ్మ భవ్యమతి సంప
త్త్యాదుల న్నించి వాం, ఛావిశ్రాంతి నొనర్ప
నెవ్వ రిఁక శ్రీజ్ఞాన.... 31

మ. నయమార్గంబున భూప్రజం దనుపఁగా న్యాయ
క్రియాసంగతిం, బ్రియసామంత మహాప్రధాన
హృదయప్రేమాతిరేకంబు సే, య యశోలక్ష్మి
దనర్పఁ జేయఁదగు నీయర్చల్ ప్రభుశ్రేణికు, చ్ఛ్రి
యసంధానసమేధమానకరుణా జ్ఞాన... 32

మ. వెనకయ్య న్వ్రేలచేత డాపలికయి న్వెన్కయ్య
వెన్కయ్య లా, లనలం బుజ్జవ మొప్ప నివ్రుదు
మదాలస్యంబున న్నిల్చు నీ, వెనుకై యామర

సుంవరు ల్నిలిపి శిరం గన్గొనం గంటి వి, చ్చున
నుం దాన్పృశరితిః బ్రోవగచవే జ్ఞాన... 33

శా. నీనామం ... కపారి నెమ్మనమున న్నైకొల్పిన వ్రా
జప, న్మానంబు న్నిగమాగమోక్తిపదవీ నానార్థ
సిశ్చాయక, త్వానూన ప్రతిభావిశేషమును నిత్యం
బేకదా ... కదుర్, జ్ఞానోచ్చాటనపాటవస్ఫుటక
థా జ్ఞాన... 34

శా. సాకంబై ... భవద్దయారసమున న్సాధింపఁగా
నచ్చు దు, ర్వారారాతిని కాయమున్సకలసంపల్లీల
లు న్మచ్చునగాఁ, జేరన్ హెచ్చఁగనచ్చు నేరికయి
నన్ శ్రీకాళహస్తీశయో, షారత్న్యంబ మనాబ
శాంభవినుతా జ్ఞాన.... 35

మ. ప్రసరచ్ఛీతలతావిశేషముల సంపాదించుమిన్నే
లు రా, త్రిసతీశాంశము నొదల న్నిలిపియుం
దెంపేదుతాపంబునన్, వినపున్నేఁతరి నీదుమోవి
రసము న్వేమాఱుఁ గ్రోలంగఁ దా,నసిగా విల్చె
ను సర్వలోకవినుతా జ్ఞాన... 36

శా. లీనప్రజ్ఞలకుం బ్రకృష్టధిషణాలీలావిశేషాప్తి
య, న్యాయోక్తిప్రథమానశాస్త్రపదవీ ప్రోజ్జృం
భమాణప్రథా, దీనశ్లాఘ్యవదావదత్వమును
సంధిల్లుంగదా తావకా, ర్చానిష్ఠాగరిమంబు
గల్గుశతనన్ జ్ఞాన... 37

మ. నిరతిన్ శ్రీపదపద్మపూజనవిధానిష్ణాతుఁడై సంత
తం, బరసాన్యామరసేవ నాదరములో నల్పం
బుగా నైనఁ జొన్న రహిం జూపక యేకభక్తి
నిను లోన న్నిల్పువాఁ డీచఁ, చరసంపూర్ణజ
గత్తతి న్నిగులు నోజ్ఞాన... 38

శా. పంచాస్త్రుండు త్వదీయసన్నిధిని నీభర్త్రం బ్రయ
త్నంబుతోఁ, బంచాస్త్రిం బెదరింపఁబోయి త్రుటి
లో భస్మంబు దానయ్యెన, న్నంచే యింతలు
పుట్టె నంచు దయఁ దద్యోగంబునం గన్గొనం,
జంచద్దర్పకకోటి నింపితి వహ జ్ఞాన... 39

శా. పారావారసుతాదిలేఖసుదతీ పారంపరీగీతికా,
పారానంద పురంధ్రివర్గనియత ప్రాంచద్వివా
హాంగణో, దారామోదయుతాత్మబాంధవసతీత
త్యాశ్రితసాంతిక, స్ఫారాచారకృతిప్రమోద
భరితా జ్ఞాన... 40

శా. ఆసా మిక్కిలి గల్గి యున్నది మహాహంకార
మూ మెండువి, శ్వాసం బెందును లేదు పూర్ణ
ము నృశంసత్వంబు సత్యార్థవి, న్యాసం బన్నది
వాసె నిట్టిజడుని న్నను బ్రోవఁగాఁ దత్కృపా,
శ్వాసం బొక్కటిదక్క వేఱుగలదే జ్ఞాన... 41

శా. విశ్వాతీతపరాక్రమక్రమ సమావిఖ్యాతనిత్య

ప్రభా, వైశ్వర్యాస్యహాలుకావిశృంఖలవిహారాత్యం
తఫుతద్యుష, ద్విశ్వా స్వేతరచండఖండనదిశా
విశ్రాంతజన్యప్రథా, శశ్వత్స్వప్రతశక్తి పీవక
దవే జ్ఞాన... 42

మ. ఫల మొక్కింతయు నీని వెల్వల భజింపన్ దాన
నేనూనా నటం, చెలము న్నినెన్న సమగ్ర భక్తిపథ
సౌహిత్యంబుతోఁ గొల్వని, చ్చలు వమ్ముం గన
న్నన్నెవ్వ నన శశ్వప్త్రిల బోషింప ని, శ్చలకా
రుణ్యాటాక్షవైభవమునా జ్ఞాన... 43

శా. శోణాంభోరుహజైత్ర పాదయుగళీశోభాకృదు
ద్యన్నఖ, శ్రేణీహారకముంజుగుంజితపదూర్ప్రష్ఠావ
దాతచ్ఛవ, క్వాణాకర్ణనమోదమూఢ హృదయా
గచ్ఛద్ధ్యుపతిన్న, స్త్రైణాలోకనహృద్యం
దగతీ జ్ఞాన... 44

మ. నునుమైచాయల దానసంపునన చెన్నుంబూని
మిన్నందఁ గ్రొ,న్నయమ్ముం గొని తుంటవింట
నెమ్మున్నం టొప్పఁగాఁ జేసియుం, వునముల్లోకము
గెల్పు వశ్యముఖవై పొల్పొందు నిన్ గొ
ల్చెదన్, జననీ సర్వజగత్ప్రమోదజననీ జ్ఞాన...

మ. కపురంపు న్విడె మూదనంబున సమగ్రస్థానము
క్తాసరా, మపమూలంకృతి చన్గవం గటిశెటి న్హాం

బట్టుఁ బుట్టంబు సన్నవు మైపూఁత భుజంబుల
న్వేయ నున్న నిన్నుఁ గన్గొన్న నచ్ఛపుఁ
బ్రేమన్ గిరికుండు వీడఁ డహహా జ్ఞాన... 46

శా. జేజేరాయసితాలచెల్వమున మైచెల్వొంద బల్వే
లుపున్, రాజాస్యల్నలువంకలం గొలువులోనం
గొల్వ బృందారకుల్, ర్వీజోద్ధూతపరిస్రుతాలస
గతి న్వీణాకల న్మించ వా,చాజాలాతిగవైఖరి
న్నెఱసితో జ్ఞాన... 47

మ. ఘనవృష్టి న్భువి సస్యజాతము సమగ్రప్రక్రియ
న్మొల్కలెత్తి నవోదగ్రఫలం బొసంగుగతిఁ
ద్వద్దివ్యానుకంపాకటా,క్షనికాయంబున సర్వ
సంపద యుదర్కప్రాప్తిఁ గల్గించు దు,ర్జనదారా
త్మనిరాసకారిమహిమా జ్ఞాన... 48

మ. జయశబ్దం బొనరించుచు న్దివిజు లోజ న్మంగల
న్నిల్వ ది,వ్యయమివ్రాతము సామగీతులనయంబు
న్వీనుల న్నింపహృ,ద్దయక్రీఁగన్నులనంకురింపసు
రల౯ దైన్యంబు వోఁ ద్రోసి ని,శ్చయసౌభా
గ్యము నింతు వీవకద వే జ్ఞాన... 49

మ. పలుమాఱు న్నిను భక్తియుక్తి భజియింపం గోరి
వేళాప్తిసీ, కొలువుం గూటముఁ జేరి తావకదృ
గంకూరత్కృపాపూరసం, కలితోదారతరార్థ

కావ్యరచనాకల్యాత్ములౌ వారిలోఁ, బలనం జేద
నసున్ఘటింపఁ గదవే జ్ఞాన... 50

మ. ముదమొప్ప న్మది నిన్నుఁజేర్చి భయసమ్మోదంబు
లొనర్కుమ్మడిం, బొసలం దాంక పాదుకార్చన
కథాపూతాత్ములై నిత్యని,ర్మనవృత్తి న్భజియించు
వారు చెలువారం గాంతు రిష్టార్థముల్, చదువు
ల్పెన్కులు చిక్క నేమిఫలమౌ జ్ఞాన... 51

మ. సతతంబు స్దురితావహంబయిన సంసారంబునం
బుత్రమి,త్రతరుణ్యాదివిచారయోగమున నైరం
తర్యదుఃఖక్రియా, యుతుఁడై చేడ్పడుకన్న
నిన్ను మదిలో నొంచించి నందింపఁగా, జతనం
బైనను జాలు సంతుఁ దలఁతుఁగా జ్ఞాన... 52

మ. క్రతువు ల్నూ ఱొనరించి యింద్రుఁడయి స్వారా
జ్యంబు పాలించి సం, భృతమందారతరుప్రసూన
శుభికాభిష్టుత్వకోటీరకో, టితచేరించి సుధర్మ
మున్నతోఁడు బక్షీవిం వ్యాదీయాద్భుత, క్రతుశీలుం
బురుడింపలేఁడు గదవే జ్ఞాన... 53

మ. కమలాభారతు లిర్వురు న్సరటులం గైఁబూన
వేల్పుం గొమల్,క్రమమొప్పం గొలువంది కట్టె
దుటఁ జొక్కం బైనగీతప్రసం,గము సల్పం గొ
లువున్న నిన్నుఁగని శక్రాదు ల్భజింతు ర్గదా,
కమలారాతికళాభియాతివదనా జ్ఞాన... 54

మ. చదలాకుక్కమ్మడి మ్రింగఁగా మనమునం జర్చిం
చుచు న్మించు దుర్మద నక్తంచరయోధవీరప్రత
నల్రా నారదుం డాట పా,టదలిర్పం గనుఁగోఁగ
దైత్యహాతిగాటంబైన తేజంబునం,గదనప్రక్రియ
మింతు రెవ్వ రహాహా జ్ఞాన... 55

మ. వికలంబై చకితాత్మమై యసుర రాడ్వ్యాళిప్రాసా
సిశ,క్తికతాదిక సాధనవ్రజము భీతి న్బాఱఁ
గా వైచి నే,రక నీచేరువ చ్చినా నుచు
దూరం బంరఁగాఁ దోలి తా, సకలామర్త్యనికా
యగేయచరితా జ్ఞాన... 56

శా. హాళి న్నీకు సభక్తికంబుగను సాష్టాంగంబు
లర్పించి యూ,శాలీవిశ్రుతా వకీనచరితాక్రాంత
శ్రుతి న్మించి య,న్యాలాపంబుల మాని తానక
సమాఖ్యాపాఠముం జేయుచో, జాలం బేటికి
నన్నుఁ బ్రోచుటకున్నె జ్ఞాన... 57

శా. నింద ల్సేయుదు రెందఱో ధరణిలో నీరోధదో
షోక్తి నా,నందం బందుదు రెందఱో సుగుణసం
తానంబు లెక్కించి యీ,చందంబు ల్మదిఁ జేర్ప
నీదయ మదాసక్తి న్విజృంభింపఁ ద్వ,చ్ఛందం బెట్టి
దో తెల్పుమ్ము వడిగా జ్ఞాన... 58

శా. ధీరశ్రేణికి మెచ్చు సేయు కవితాస్థేమంబు నేమం

బుతో, రాజరాజద్గుణరాజరాజసభల న్రంజిల్ల వా
గ్వైదుషీ, పాణ్డా వారులు నీకటాక్షమహిమావా
ప్తింగదా ధారుణిన్, స్ఫారఖ్యాతివహింతు రెంత
యును శ్రీజ్ఞాన... 59

మ. జగతి న్మానవజన్మ మానుషము దుష్ప్రాపంబు
పై నందులోన్ గణియింపంగ నాల్గువర్ణముల
లోనం బుట్టు టబ్రంబు పెంపగు బ్రాహ్మణ్యము
దానిలో నచట పద్ధ్యయనజ్ఞానయోగగు
రుత్వంబు భవత్కటాక్షమునవో జ్ఞాన... 60

మ. నవ దానేకమతంగజాళియు నాజానేయవా
హంబు ను, త్తమకథ్యాళి రథంబులు న్నమరవిద్యా
పాండితీమండితా, సమయోధాళి రత్నకాంచ
నసమంచత్పుత్రదారాదియో, గను నీపూజల
భించునోజ నిజమో జ్ఞాన... 61

మ. భగవా నీకు మదర్థసంఘటనశుంభ ద్భావసంభా
తసత్కరుణాపూరతరంగసంగనతతో దంచత్క
టాక్షాంచల, స్ఫురణాపాదన మేల జాల మిక
హోద్బం బల్కు లేలా భవ, త్మరణం గల్గని
దేమిగల్గుభువిలో జ్ఞాన... 62

మ. తెలియ న్రాదిల నీమహామహిమ బుద్ధింజూడ
బ్రహ్మాదిది, వ్యులకైన న్నిజముంచు నాగమపద
వ్యక్తు ల్వాంచింపంగ పీనులలో పోకీయుం

గొంతవర్ణనము నేనుం జేయునంచుుం దదా,కల
నాయత్తుఁడ నైతి నీభరమె సూ జ్ఞాన... 63

మ. సమయం బిద్దియటంచు నే నెఱిఁగి నీసాన్నిధ్య
ముఁ జెంది నే,మముతో సేవయొనర్పఁజాలఁ
గవితామార్గంబునం బ్రౌఢిమం, గ్రమమొప్పం గని
నాఁడఁగాను జడుఁ డింక నీవుఁడటంచు న్ననున్,
సమతం గన్గొని వేగ ప్రోఁచఁ గదవే జ్ఞాన... 64

మ. నలుమోములు గలవేల్పుఁ గన్నదొర యెన్నన్నీకుఁ
దోఁబుట్టుః, ల్వేలనాతుష్కతలంగలాఁ డాదయఁ
దేలంజాలు నీవిజ్జగ, మ్ములనానిమ్ముల నిన్నుఁగా
ల్వఁ దలఁపుంబూనం నగు న్లోక ము, త్కలికా
మాత్ర నుతింతు నన్నుఁ గనవే జ్ఞాన... 65

శా. పొంగట్లు న్వెలుదాల్పు మేన నఱయై పొల్పొం
దునిన్గాంచియూ, బంగార్పట్టపువేల్పురాణి యిటు
లై పల్వన్నె నవ్వెన్నుహా, త్తం గానంగనె యం
చు ముచ్చట నెడందం జెంద మేల్మిసా,గంగా
జాణతనంబు నూనితిగదా జ్ఞాన... 66

మ. వెలయు న్నీకరుణావిశేషము సదావిర్భూతమై
భక్తకో, టులయం దంచుఁదలంచి యెందుఁ బో
రపాటు న్లేక నిన్బ్రాజనే, య లలిం జాలను నీవె
ప్రోవఁదగవో నగ్రస్ఫురద్దాడిమీ, కలికాగుచ్ఛ
సద్వృత్తకాంతికలితా జ్ఞాన... 67

శా. ఈవేలోకముల న్సృజింప నెలమి న్హెచ్చింప
డిందింప ని, త్ర్యావిర్భూతమహాప్రభావయుతవై
యాత్మేశుని న్సాక్ష్యాలి, లావిష్టాత్ముని జేయుదం
చు నిగమస్తోక్తి నేవింటి న, న్నాం౦ జాలవా
కో నమున్మునివరా జ్ఞాన... 68

శా. బంధూకప్రతిమాళికస్థల కనద్భాస్వత్కరేఖా జగ
ద్బంధూకప్రభ కర్ణపూరయుగళీ భాస్వచ్ఛ్రుతీ
సత్కృపా, బంధూరస్థితి నన్నుఁ జూచుచుఁ
గళాపాండిత్యముం బాణిక, ర్కంధూరీతిగ నేర్ప
రింపఁ గదవే జ్ఞాన... 69

మ. తెలి వాక్కింతయు లేనివాఁడని ననుం దీక్షై
చెనంజేయకు, జ్వాలమైనట్టి భవత్కటాక్ష మింక
నాపైఁ బర్వ సర్వంసహా, వలయస్థాఖిలసత్కవీం
ద్రతతిలో వర్ధిష్ణునిం జేయు ము, తర్కాళికావత్క
మలానుత్సాకృతియుతా జ్ఞాన... 70

మ. చరణాంభోజపరభక్తిరక్షణపరాసక్తి న్ననుం గొ
ల్వఁగా, నరుదా సంపద లబ్రమా ముదము ల
త్యాశ్చర్యమా పుత్రపౌ, త్రరమావత్త్వము
చిత్రమా పరజనారబ్ధాంతరాయప్రతీ, కరణం
బంబుజగర్భసన్నుతపదా జ్ఞాన... 71

మ. ధరణి న్నిశ్చలమైన నీకరుణ నిర్దంభోదితం బైన
య, ప్పరమాహ్లాదవినోది గాంచు నియతప్రఖ్యా

తి నీతి క్రమ, స్థిరతం బ్రాజ్యసమ స్తసంపదలవృద్ధిం
బుద్ధియోగోల్లస, త్సరసానందకవిత్వసంపదయు
శ్రీజ్ఞాన... 72

శా. శ్రీచక్రార్చన సేయుచు న్బహుతరంబ్రమస్థిరతోర్వద
య, ప్రాదుర్యప్రథమానభక్తినియతప్రజ్ఞావిశే
షం బటుల్, వాచామాధురి నీమనామపఠన
వ్యాకోచప్రక్రియా, సాచివ్యంబును
చు మందుం డయినన్ జ్ఞాన 73

మ. కలికాలం బిది దీనియం దొకఁడు గనే ప్రక్రియా
యుక్తిని, శ్చింభక్తి న్నినుఁ గొల్వలేఁడు జనుఁ
డాశాయోగమా మెందు గో, లనేకంబులు
విఘ్న యోగములకుం బాటిల్లు సిఫక్తిలో, గలు
గం జేయఁగ నీవదిక్కు గన్వె జ్ఞాన... 74

మ.అలసత్వం బధికంబు గ్రంథములు పర్యాయంబునం
జూడఁగాఁ, గలనా లెక్కకు రావు వెట్లు నునఁ జ
క్కంజేసి చూడంగ నం, దలి తాత్పర్యము దుర్ల
భం బనుచుఁ గానంజాలకున్నాఁడఁ ద్వల్లి
తానుగ్రహా మొక్కఁడు గొలచా జ్ఞాన...

మ. గలు క్రేయిఁ ద్వదీయసత్కరుణకై భావించిప
సేవించెదం, దగ ని స్నిట్టిది చూచి నీఁడు మన
సు ధ్యానైకతాత్పర్యని, ష్ఠగలాఁడంచు మనెం ద

ంచి కరుణాసాంద్రత్వసంబంధస, జ్జగతిం బ్రోవ
గ రావిదేమి యకటా జ్ఞాన... 76

మ. కలి నంతంతకు ధర్మకర్మపథసుస్వాకారంబు మా
సె న్మహా, బలవంతంబయి కనిపించె నహహా
మాన్యావమానక్రియా, కలనల్ నీకరుణాకటా
క్షమున విక్షాళంబు దోలంగగుం, జలనం బిం
తయుఁ జెందకుండ జనన్ జ్ఞాన... 77

మ. ప్రియము ల్వేళన నప్రియంబులని సంప్రీతి
న్వగ జెందకే, వయిదం జూచుచు నీయనుగ్ర
హముగా నాంతర్యమం దెంచుచు, భయ మొ
క్కంతయు లేక నిన్ను మదిలో భావింపఁగా బుద్ధిని
శ్చయ మి మ్మోజననీహితార్థజనన్ జ్ఞాన... 78

మ. సరసాలాపవిలాస హాసరచనాచాతుర్యసుస్థైర్య
భా, స్వరదివ్యస్వరరీతిసంతతతతవ్యాసంగదివ్యాం
గనా, పరిపాటీగణనావినోదవిలసద్భవ్యాదరో
న్నత్మినతా, చరణాంభోజనతామరవ్రజహితా
జ్ఞాన... 79

మ స్ఫుటతారానికరస్ఫురచ్ఛవిమణీ శోభాంక
హారావళీ, ఘటితోత్తుంగకుచద్వయోపరిలస
త్కంజాతరాగారుణో,ద్భటమూర్ప్రాసవిభాసమా
నకురువిందశ్రేణికాప్రోల్లస, త్కటకాలంకృతపాద
పద్మయుగళీ జ్ఞాన... 80

మ. అగరాజాత్మజతావకీనకరుణాయత్తంబు ముల్లోక
మెం, చఁగ నీదైనమహావిభూతివశమే సర్వామ
రశ్రేణి కై, న గణింపఁగా భవదీయసద్వైభవ మీ
నా కెట్లు వర్ణింప నా, జగతీనిర్భరగర్భగోళకలి
తా జ్ఞాన... 81

శా. జల్పాకామరకామినీకృత కథాసారస్యలీలాకళా
నల్పోదంచితమందహాసలలిత స్వాస్యాబ్జలోకా
హిపా, కల్పాశ్లేషసహాసి[illegible]ఘటనకృత్కాదంబ
వాటీకన,త్కల్పోద్యానవిహారకేళిరసికా జ్ఞాన...

శా. సర్వాధీశ్వరతల్పసోదరి జగజ్జాలాభివంద్యోక్తిమ
ద్గీర్వత్యాదినుతాత్మచాతురి త్రిలోకీసుప్రసిద్ధాం
గనా, దర్పాపాకరణాత్మసుందరి నినుఁ ధ్యా
నింతు నే నెప్పుడుం, గర్పూరాగురుకుంకుమాం
కితకుచా జ్ఞాన... 83

శా. భద్రాపాదనముఖ్యమై తనరు నీభక్తి న్నమస్తా
ర్థసం, పద్రాజిప్రద మంచు నెంచి జగతీపాలుర్
దదాయత్తులై, సద్రాధిఁ భజియింతు రేనటు
లు గాంచం జాల సేవాస్థితిం, గద్రూజాతకలాప
కంజనయనా జ్ఞాన... 84

మ. విడువ న్నీపదసన్నతి క్రమగతి న్వేదార్థసూక్తి
స్థితిం, గడవ న్లోకమున న్వదాన్యతతి నెక్కాలం
బు నేమైననుం, దడవ న్సత్యముగాఁగఁ బల్కెదఁ

ప్రశస్తం బైననీసత్కృపం, గడువంత ల్దొలఁగింప
వమ్మ జననీ జ్ఞాన... 85

శా. చింతారత్ననివాసవాసరసికా శ్రీపుర్యుదారాసి
కాశాంతాత్మాంతరసీమసాధువసతీ శ్యామాభిరా
మద్యుతీ, సంకోపాపహృత్ప్రవీణచరణా శత్రుచ్ఛి
దాకృద్రణా, స్వాంతాంతర్విలసజ్జగత్పటలికా జ్ఞాన.

మ. చెడుమార్గం బని యించుకైన మదిలోఁ జింతిం
పకే నెప్పుడుఁ, విడనాడందగు చెయ్వులన్ని
యును నుద్వేగ్గాపచుం జేసితిం, బోడగానం బదు
పారతి న్మదిని నెప్పు ఋాడ కొమ్మడిఁ, గడ
కంటం గని ప్రోవుమమ్మ దయతో జ్ఞాన... 87

మ. స్ఫుటమై నీకరుణారసం బెపనిపై సోఁకు న్వెసన్
ధాత్రివాఁ, డటవీవీథుల శత్రుమధ్యమున నుద్య
ద్వారిపూరాంతరో, త్కటవీథీనిచయంబునం బడి
న వేగం బ్రోతువౌ నీవె ధూ, ర్జటివామాంగనివా
సభాసురతనూ జ్ఞాన... 88

మ. నవకావ్యంబు రచించి ప్రాజ్ఞులును నానావృత్త్యశ
లంకారరీ, తివిశేషంబుల మెచ్చువచ్చునటు లుద్దీ
పింపఁగా నర్థసం, భవసారస్యముఁ దెల్పలే రిపు
డు నామూ టంతయొక్కింతనా, కవితం గైకొను
మమ్మ యెట్టులయినన్ జ్ఞాన... 89

మ. తపముం జేయుదు నీమనంబునకు సాంతత్యంబు

గా సంతసం, బెపుడుం జేయంగజాల నీవనుజ
పం బెంతే సౌనర్పంపగం, గృపం బుట్టించు వృ
దూ క్తి నేనెట్లుంగ నొక్కింతైం నీ పృ ద్రొ,క్క
పరిం జూడు మహేశుకోరిత మక్ జ్ఞాన...
మ. అవ రీలోకము వేళవేళలం దద్దాయ తత్స్థితిన్నే
వస,ల్ప వహానందముతోగ గొల్వయిన నీపా
దంబు లర్పించుచు, ట్టి వ ంభా గ్యము నాకదా
దులకుం బ్రాకింపం నగుంగాక ని,క్కముగా ని
న్గొలువంగ జాల రితరుల్ జ్ఞాన... 91
మ. పశమా మూర్ఖశులైనవారలను నిక్ వాక్రు
చ్చి వర్ణింప నీ, యకముం బేర్కొని సంస్తుతింప
మఱి నీయత్కీణకారుణ్యాలే, శశతాంశం బయి
నన్లభింపక జగత్సంభావ్యసృష్టిక్రియా, కశతానం
దశతాభినంద్యచరణా జ్ఞాన... 92
మ. జయ మాతంగి! మణీవిపంచివిలసత్స్తవ్వరీస జ్ఝ
రీ, నయసంద్రావిత మేరుశైలగత నానారత్న వాః
పూరసం, చయనానారు విముద్ధునిశతసహస్రప్రా
స్తనవ్యక్రియా,జయ నిర్ధూతసమస్తదైవతభయా
జ్ఞాన... 93
మ. నవినోదోద్యతసంయుతాయుతకరా సక్తిస్ఫు
రద్వీక్షణా, దివిశేషాభిమతప్రకార మృదుగీతి
స్ఫూర్తిరేఖాజవా, ధ్యవిహారాభినయప్రపంచని

యతవ్యాపారసంభాదిలా, స్వవిలాసోన్నతిదర్శ
నాద్రుతిమతీ జ్ఞాన... 94

మ. దయయెట్లుంచుక నాపయి న్నిలిపి నీదాసుండ
నౌ నన్ను న్విరభాగునిం జేసి సమస్తకార్యముల
నబ్రంబైనసాఫల్యమూ,న్చి యనన్యాదృశమైన
తెల్వి దయతో నీఁజాలు దీవేఁదా, జయసమ్మో
దితదేవతాపటలికా జ్ఞాన... 95

శా. పంచాస్యంబు హాయంబుగా సముదసంప్రాప్తాసు
రవ్రాతముఁ, గొంచెంబైనను జిక్కనీక దును
మం గోదండపాండిత్యలీ,లాంచత్ప్రాణివిలాసవై
తనరు నీయబ్రంపుశక్తి న్సమి, త్సంచారాంచిత
శక్తిసేన తెలుఁగుఁ జ్ఞాన... 96

మ. కమలాదేశకృదాయతాక్షియుగళీ కల్యాణభూ
భృద్రుచి, క్రమనిర్మోటనపాటవోరసిజయోగ శ్రీ
సమేతావదా,తమణీహారవిరాజమానగళ మిథ్యా
మధ్యమా పూర్ణిమా, కమనీయేందువిభాసమా
నవదనా జ్ఞాన.. 97

మ. కలరా వేల్పులు నీకు సాటి యనఁగాఁ గన్గోఁ
గ లే రేల ప, ల్కులు నీవే ననుఁ బ్రోవఁగావలె
దాసంగు ల్బాఱఁగాఁ దోలి నా, వలన న్నేరము
లున్న నీమదిని జేర్పంబోక రక్షింపుమీ, జలజా
తప్రభవాంగనాదివినుతా జ్ఞాన... 98

శా. నానాపుష్పఫలావళీసతతదానప్రోల్లసద్భవ్యసం,
తానానోకహమధ్యవీథ్యుదిత విస్తారస్ఫురచ్ఛాఖ
శాఖా,ధీనానేకమధువ్రతీపరభృతీదివ్యశ్రవస్సౌఖ్య
ద,స్వానోద్యానవిహారకేళిరసికా జ్ఞాన... 99

శా. సందేహం బొకయింతయేని మదిలో సంధింప
కెవ్వేళ నీ,వందారువ్రజరక్షణక్షమకృపాశావ్రాతం
బపేక్షించి య,స్పందప్రక్రియ నున్న వాఁడ మను
పక్ష భారంబు నీదేకదా,ఛందోవీధి విహారలాలస
మతీ జ్ఞాన... 100

మ. లలితాష్టాదశపీఠికాకలితలీలారూపవై జప్యక్ప,
తృపలదానాప్రతిమప్రభావవిలసత్కారుణ్యపూరం
బు దో, క్త లలిం దాదృశ హేలలం దగు
నినుం గాంతుంగదా యిందని, షట్కలుషంబై
త భక్తియుక్తి జననీ జ్ఞాన... 101

శా. శ్రేయస్సంతతధామ దామరకుల శ్రీవేంకటం
ద్రాజ్ఞఁ బ్రజ్ఞాయత్తోచితి సర్వశాస్త్రి యిటు లో
యం జేసె జ్ఞానాంబికా, గ్రీయానుగ్రహలీలఁ బ
ద్యశత మీరీతిం బఠింపన్ జనుల్, ధీయుక్తస్థితి
నన్ని విద్యలఁ బ్రశస్తిం జెంది పెంపెక్కరే.

జ్ఞానప్రసూనాంబికశతకము సమాప్తము.

పీ ఠి క.

ముకుందశతకము వ్రాసినకవి దూపాటి తిరుమలాచార్యులు. ఇతఁడు లోహితసగోత్రుఁడు. దూపాటికొండమాచార్యులు రంగనాయకమ్మలకు జ్యేష్ఠకుమారుఁడు. తిరుమల సింగరాచార్యగురువర్యుని శిష్యుఁడు. ఈకవి సంస్కృతాంధ్రములందుఁ దనజనకునివద్ద విద్యార్థిగ నిరర్గళపాండిత్యము నార్జించి కవితారచనమున మిగులఁ బ్రతిభ గాంచెను. ఈకవి దూపాటి రామశతకమను పేరుతో రామాయణకథ నంతయు నీ సపద్యములు 108 లో నిమిడించి వేఱొకశతకము వ్రాసియున్నాఁడు. ముకుందశతకమునందలికవిత చిత్రముగుగమనికలతో మనోహరముగా నున్నది. ప్రతిపద్య మొకవిశేషముతోఁగూడి శ్రావ్యమగు నడకతో వీనులకు విందుఁగొలుపుచున్నది. కవితలో లాక్షణికవిరుద్ధములగు లోపములు గానరావు.

ఈకవి నివాసస్థానము బాపట్లకు పదిమైళ్లదూరమున సముద్రతీరమునందున్న ఓడరేవు. చిరకాలమీకవి యటనుండి వయస్సుదీరినపిదపఁ దన యెనుబదవయేడు పరమపదవి చేరెను. ఈకవి సోదరుఁడగు శేషాచార్యకవి ప్రౌఢకవి. ఈయన రంగధామ, నకరి

కంటి నృసింహాదిశతకములు, శకుంతల ధనంజయవిలాసాదిగేయప్రబంధములు వ్రాసినాఁడు. మాపితామహులగు శేషాచార్యుల కీతిరుమలాచార్యకవి యగ్రజాతుఁడగుకతన మే మీకవిజీవితము నీవిధముగాఁ దెలుపఁగలిగితిమి. కవిమనుమ లిపుడు ఓడరేవులో నివసించియున్నారు. ఇంక నట నేమేని పుస్తకము లుండెనేమో విచారింపవలసియున్నది.

ఈకవి గతించి యిప్పటికి ముప్పదిసంవత్సరములు దాఁటినవి తిరుమలాచార్యుఁడు స్ఫురద్రూపి యనియు ఆజానుబాహుఁడనియు సంగీతసాహిత్యవిద్యాకుశలుఁడని మాపెద్దవాండ్రు చెప్పుచున్నారు. శతకవాఙ్మయములో నెన్నఁదగిన వానిలో నీముకుంద శతక మొకటిగ నున్నది.

నందిగామ.
5-2-25

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ ర స్తు.

దూపాటి తిరుమలాచార్యప్రణీత

ముకుందశతకము.

అంత్యనియమపద్యములు.

క. శ్రీకర లక్ష్మీచిత్తవ
శీకర సద్గుణజితాబ్ధిశీకర కారు
ణ్యాకర తేజోవిజితవి
భాకర దాక్షిణ్యయుక్త భావ ముకుందా. 1

క. బందీకృతసురబృందా
మందస్మితవిజితకుంద మహితానందా
సుందరతనుజితకందా
నందితమునిబృంద నతసనంద ముకుందా. 2

క. దనుజసముదాయశిక్షా
సనకాదిమునీంద్రపక్ష సజ్జనరక్షా
వనజభవాండాధ్యక్షా
వనరుహపత్రాక్ష విపులవక్ష ముకుందా. 3

క. మానవపావననామా
మానేషుశతాభిరామ సుగుణస్తోమా

మానిజనహృదయధామా
దానవజనభీమ కుసుమదామ ముకుందా. 4

క. పవనజనుతపరితోషా
కవిసముదయపోష రత్నఖచితవిభూషా
భువనమనోహరవేషా
భవజలనిధిశోష మధురభాష ముకుందా. 5

క. శతపత్త్రపత్త్రనేత్రా
శతధృతిసన్నుతచరిత్ర శశినిభవక్త్రా
శతకోటిమదనగాత్రా
శతకోటిధరారినివహజైత్ర ముకుందా. 6

క. సురుచిరకౌస్తుభహారా
శరనిధిగంభీర కామ సదృశాకారా
మురరిపువిపినకుఠారా
సురమునిమానససరోజసూర ముకుందా.

క. పరమమునిహృదయశరణా
పరిపాలితదేవవరుణ భవభయహరణా
సురుచిరరత్నాభరణా
శరణాగతభరణ కమలచరణ ముకుందా.

క. బృందారకరిపుకదనా
వందారుబుధాలిహృదయవనరుహసదనా
కుందముకుళాభరదనా
మందస్మితవదన మదనమదనముకుందా. 9

క. సవినయవినతతనూజా
సువదనజితరాజ ధరణిసురసురభూజా
కవినుతపాదసరోజా
రవిశతశతతేజ దైవరాజ ముకుందా. 10

క. పశుపతివిదితవిలాసా
విశదాబ్జవికాస హాసవిద్యుద్భాసా
దశరథరాజోల్లాసా
దశవదననిరాస ముదితదాస ముకుందా. 11

క. కమనీయాంబుధరాంగా
కమలాహృత్కమలభృంగ ఖగపతురంగా
విమలాంతరంగ దానవ
సముదాయవిభంగ మౌనిసంగ ముకుందా. 12

క. గగనమణిసుప్రతాపా
నిగమాంతోల్లసితరూప నిత్యశ్రీపా
అగణిత సుగుణకలాపా
జగదవనధృతోగ్రరూపచాప ముకుందా.

క. అనుదినరక్షితదీనా
సనకాదిమహామునీంద్రసంఘాధీనా
కనకోజ్జ్వలపరిధానా
దనుజారణ్యానలాభిధాన ముకుందా. 14

క. ద్యుమణికరోల్లసితాంబుజ
రమణీయముఖప్రభావరాజితచంద్రా

కమలజభవముఖవర్ణిత
శమదమశాంతాదిసుగుణసాంద్ర ముకుందా. 15

ఏకసమాసపద్యములు.

క. కులిశసరోరుహాకేతన
కలశరథాంగాబ్జమకరకల్పమహీంభూ
హాలయవజలచరరేఖా
విలసన్మృదుపాదవినతవేద ముకుందా. 16

క. ద్రుహిణాండాంతస్థితజల
దహనపయోనిధిసమీరతారాపథభూ
గహనాద్రికమలబాంధవ
తుహినకరోల్లసితలోకతుండ ముకుందా. 17

క. పారదశారదనీరద
నారదమాక్తికసుపర్వనగహయగజక
ర్పూరేందుకుందసుమశివ
హీరహిమసమానకీర్తిబృంద ముకుందా. 18

క. సురగరుడోరగవిద్యా
ధరరక్షోయక్షసిద్ధతపనోడుపకి
న్నరగంధర్వానిలకిం
పురుషస్తుతిపాత్రసుగుణ(?)బృంద ముకుందా.19

క. కమలాననహైమవతీ
రమణాశుగకిన్నరాధిరాజపయోరా

డమరేంద్రకర్బురానిల
శమనాదిసుపర్వవినుతచరిత ముకుందా. 20

క. హీరాబ్జరాగమౌక్తిక
చారుమణీప్రకరతప్తజాంబూనదకే
యూరమకుటాంగుళీయక
హారాదివిభూషభూషితాంగ ముకుందా. 21

శ్లోకరూపపద్యములు.

క. రామం రావణదనుజవి
రామం జనకాత్మజాభిరామం సుజనా
రామం వంచితభార్గవ
రామం త్వాం హృది సదాస్మరామి ముకుందా.

క. శాంతం సన్మునిహృదయని
శాంతం పద్మజభవాదిసంస్తుతిభరితా
శాంతం స్థాపితసుజనా
శాంతం త్వాం హృది సదాభజామి ముకుందా.

క. కాండావాస పిచండా
కాండోద్భవ కాండరూప ఖగసంతతిరా
ట్కాండమహాహవ సునిశిత
కాండ విదారితనిశాటకాండ ముకుందా. 24

క. గోమద్గోరుహగోయుగ
గోమర్దితదనుజజాల గోకులపాలా

గోమద్గోనిలయార్చిత
గోమజ్జారాధితాంఘ్రిగోజ ముకుందా. 25

క. శ్రుతివిదితగతిని వైష్ణవ
మతముద్ధరణంబొనర్చి మహినొప్పిన శ్రీ
యతిపతిని మతిని సతతము
స్తుతు లతులితముగ నొనర్తు సుగుణముకుందా.

క. వరతిరుమలవంశాంబుధి
పరిపూర్ణసుధాకరుండు పరమౌదార్య
కరుఁడగు సింగరసద్గురు
నిరతము సేవింతు మదిని నిల్పి ముకుందా. 27

క. అందంబై కవిహృదయా
నందంబై యొప్పునందనందనగుణస
త్కందశతమనెడు వికసిత
కుందకుసుమసరములిత్తు గొనుము ముకుందా.

దశావతారవర్ణనము.

క. శకులాకారము గైకొని
సకలామరులెన్న వేదసముదాయము సో
మకునిబరిమార్చి బ్రహ్మకుఁ
బ్రకటముగా నొసఁగలేదె పరమముకుందా. 29

క. అమరాసురు లన్యోన్యము
క్రమమున క్షీరాబ్ధితరువ గమకించుతఱిఁ

గమతాకృతి మందరగిరి
సమధికత వహింపలేదె సదయముకుందా. 30

క. ధరణీమండలమెల్లను
సుర లద్భుతమందఁ జాఁపచుట్టినగతి దాఁ
బరగించిన హేమాక్షుని
హరియింపఁగలేదె సంప్రీతుఁడగుచు ముకుందా. 31

క. డింభకవిద్వేషినిగని
స్తంభమున నృసింహాలీలఁ దాల్చి తనువు వే
అంభోరుహసంభవభవ
జంభాంతకముఖులు వినుతిసలుప ముకుందా. 32

క. బలిదైత్యుని మూఁడడుగులు
బలిమిని భూదానమడిగి ప్రాబల్యమునన్
జలజభవాండము రెండడు
గులు గొలువవె వటుఁడవై వికుంఠ ముకుందా.

క. పరశువు గైకొని నృపులను
దురమున ముయ్యేడుసార్లు దునుమాడి యశం
బరుదుగ జగములునిండఁగఁ
బరపవె భార్గవుఁడవగుచుఁ బరమముకుందా. 34

క. దశరథునకుఁ బుత్త్రుఁడవై
దశవదనముఖోగ్రదైత్యతతి నణఁచినసీ
యశమును గొనియాడఁగ నల
దశశతవదనునకునైనఁ దరమె ముకుందా. 35

క. ముసలహాలంబును గైకొని
వసుధం గలదుష్టదైత్యవర్గము నెల్లన్
గసిమసఁగఁజేసి త్రుంచవె
రసికులు కీర్తింపఁగ బలరామ ముకుందా. 36

క. కాంచి చతుర్ముఖషణ్ముఖ
పంచముఖసహస్రముఖులు భక్తిమెయిం గీ
ర్తించఁగ మెలఁగెదునినుసే
వించెద గోపాలకృష్ణవేష ముకుందా. 37

క. శుద్ధాత్ములఁ ద్రిపురాసుర
శుద్ధాంతాంగనలవ్రతము చూఱలుగొనవే
బౌద్ధావతారమున సుర
సిద్ధాదులుపొగడ భక్తసేవ్య ముకుందా. 38

క. కలికిమహారూపుఁడవై
ఖలులగుమ్లేచ్ఛులనుదునిమి కారుణ్యమునన్
గలిదోష మడఁతువౌగద
సలలితఘనసీల సుగుణజాల ముకుందా. 39

క. దశరూపములను బూని త్రి
దశులు నమోనమ యటంచుఁ దద్వేళల నీ
యశముఁ గొనియాడఁగా దు
ర్దశలను బాపుదువుగాదె దయను ముకుందా. 40

దశమస్కంధపూర్వోత్తరభాగ కథాసూచకపద్యములు.

క. వసుదేవుఁడు దేవకియును
వసుదేవముఖుల్ నుతింప వాత్సల్యమునన్
వసుమతి వినుబు త్తునిగాఁ
గుసుమాయుధరూప కనరె కోరి ముకుందా. 41

క. నందయశోదామిథునము
నందనుఁడవటంచు నిన్ను నమ్మియుఁ బరమా
నందాబ్ధిమగ్నమౌ లోఁ
జెందినప్రేమాతిశయము చేత ముకుందా. 42

క. కృష్ణాష్టమియం దిలపై
కృష్ణాఖ్యను జననమొంది కితవతతిని వ
ర్ధిష్ణుఁడవై తునిమితివౌ
యుష్ణాంశునికాశ తేజమొప్ప ముకుందా. 43

క. సుజనచకోరము లలరఁగఁ
గుజనాంభోజాతతతి ముకుళతవహింపన్
ద్విజరాజవంశశరధికి
ద్విజరాజవు కావె దివిజవినుత ముకుందా. 44

క. కలుషధ్వాంతము విరియఁగ
విలసితపుణ్యాంబుజములు వికసిల్లఁగ భూ
తలమున శ్రీకృష్ణాఖ్యను
జలజాప్తునివిధముగానవె సదయ ముకుందా. 45

క. నీచిన్నారికరంబులు
నీచారుపదాంబుజములు నీచిఱునగవుల్
నీచక్కఁదనము పొడఁగని
వాచస్పతికైనఁ బొగడవశమె ముకుందా. 46

క. రాజిలుచు నిన్ను గోపక
రాజాస్యలు శయ్యనునిచి రాగముతోడన్
జోజోయని పాడుదురఁట
రాజీవదళాక్ష లోకరక్ష ముకుందా. 47

క. రుచిరాకారము చే విష
కుచయగు రక్కసినిబట్టి కూల్చితివఁట నీ
ప్రచురప్రభావములు సుర
నిచయముగొనియాడ శరదనీల ముకుందా. 48

క. నిండిన తేజము గదురఁగ
జండోగ్రనికాశకోపసంయుక్తుఁడవై
బండినిగూల్చితివా నీ
దండితనం బెన్న నెవరితరము ముకుందా. 49

క. సల్లలితమృదులకరపద
పల్లవములు దగుల నెలమి పాల్ద్రావుతతిన్
ముల్లోకంబులు ముఖమునఁ
దల్లికిఁ గనఁబఱుపలేదె దయను ముకుందా. 50

క. చక్రానిలదనుజుఁడు నిను
విక్రమమునఁ గొనుచు గగనవీథిజనుతతిన్

శక్రాదులు గొనియాడ న
వక్రతఁ గూల్చితివి భక్తవరద ముకుందా. 51

క. పలుకుల నమృతరసంబులు
చిలుకఁగఁ బాదాంబుజములఁ జెలుఁగె జెలు ఘల్
ఘలుఘలుమని మ్రోవఁగ గం
తులువైవవె శైశవంబుదోఁప ముకుందా. 52

క. పన్నగరాజునకైనను
సన్నుతి జేయంగరానిజన్నంబుల నీ
కెన్నఁడు తృప్తియు లేదఁట
వెన్నలు ముచ్చిలుట లెంతవింత ముకుందా. 53

క. వాత్సల్యముతోడను గో
వత్సములను మేపుచుండి ప్రబలత మెఱయన్
వత్సాసురుఁ దునుమవె శ్రీ
వత్సాంకితవక్ష సుజనపక్ష ముకుందా. 54

క. ఒకకొండరీతిగ భయా
నకరూపముదాల్చి తిరుగు నానాగతులం
బకదైత్యుని దునిమితివౌ
సకలాశ్రితజాల దివిజసాల ముకుందా. 55

క. ఖరుఁ డఘదైత్యాధముఁ డజ
గరగతిమార్గమున కెదురుఁగా నిలువఁగ భీ
కరకరములఁ జీల్పవె చూ
పరు లద్భుతమొంద భక్తపాల ముకుందా. 56

క. కాళియఫణిఫణములపై
హేలాగతి పాదచిహ్నలేర్పడ నటనల్
వాలాయముగ నొనర్పవె
జాలిం దత్పతులు నుతులు సలుప ముకుందా. 57

క. వత్సార్భకతతి నజుఁ డతి
కుత్సితమతియగుచు నొక్కగుహనిడి చన త
ద్వత్సరము తత్తదాకృతి
వత్సలతవహింపలేదె వరద ముకుందా. 58

క. నతుఁడై భయభక్తుల నా
చతురాననుఁ డప్రమేయసౌందర్యశ్రీ
యుతతావకరూపముగని
స్తుతులొనరింపంగ లేదొ సొలసి ముకుందా. 59

క. యమునాజలములఁ దోఁగెడి
కమలాస్యలహాస్యమెసఁగఁ గన్గొని తచ్చే
లములఁగొని మరలనీయవె
విమలాత్మకలగుచు నిన్ను వేఁడ ముకుందా. 60

క. సురపతి కోపాన్వితుఁడై
పరుషోపలవృష్టి వ్రజముపైఁ గురియుతఱిన్
వెఱవకుఁడని గోవర్ధన
గిరియెత్తవె యొక్కలీలఁ గేల ముకుందా. 61

క. మానితయమునాతటభూ
కాననమున గోగణంబుఁ గాచుచు మురళీ

గానమొనర్పఁగ నిను వ్రజ
మానవతుల్ గోరలేదె మదిని ముకుందా. 62

క. బృందావనమున గోపక
సుందరులను రాసకేళి సొక్కించి మహా
నందమునఁ గూడియాడవె
బృందారకు లలర సుగుణబృంద ముకుందా. 63

క. ముజ్జగములు కుదురుగ బల్
బొజ్జను ధరియించు నిన్నుఁ బొలుపుగ వ్రజయో
షిజ్జనము వలచె మోహాక
మజ్జనమున విటుఁడవనుచు మమత ముకుందా.

క. ఇరుగడలను గోపికలును
పరగఁగ మధ్యమున నుభయపార్శ్వంబుల నీ
వరుదుగ నిలువవె మండల
సరణిన్ రాసోత్సవంబు సలిపి ముకుందా. 65

క. ముద్దులుగులికెడుపలుకుల
వద్దికను భ్రమించి గోపవనితామణు లే
ప్రొద్దు నినుగూడుదురుగద
సద్ద్విజమునీంద్ర దేవసాల ముకుందా. 66

క. పరిపరివిధముల మెఱఁగుచు
దురమున వృషశంఖచూడతురగాసురులన్
బరిమార్చి దుష్టనిగ్రహ
మరుదుగ నొనరింపలేదె హరి ముకుందా. 67

క. వక్రాత్ముండగు కంసుం
డక్రూరునిగాంచి యోమహాత్మ చని మహా
విక్రములగు బలకృష్ణుల
నక్రూరత్వమునఁ బిలుచమనఁడె ముకుందా. 68

క. వచ్చిన యక్రూరునిగని
విచ్చేసె మహాత్ముఁడనుచు వేడ్కదలిర్పన్
బొచ్చెములేని సపర్యల
హెచ్చుగఁ జేసితివిగాదె యెలమి ముకుందా 69

క. స్యందనమునఁ దోలుతను గా
ళిందీజలములను నీదులీలాకృతి కా
నందించఁడె యక్రూరుఁడు
వందనములొనర్చి దాసవరద ముకుందా. 70

క. మధురాపట్టణసురుచిర
మధురాధర లపుడు నీదుమదనాకృతియున్
మధురాలాపంబులు బహు
విధములఁ గొనియాడలేదె వేడ్క ముకుందా.

క. కంసముఖదుష్టభూపన్రు
శంసుల చక్రాదిదివ్యసాధనములచే
హంసతురగుండు మేలన
హింసింపఁగలేదె జగములెన్న ముకుందా. 72

క. జననీజనకులఁ గనుఁగొని
వినయమున నమస్కరించి విపులాహ్లాదం

బోనరించి యుగ్రసేనుని
జననాథుని జేయలేదె సదయ ముకుందా. 73

క. బృందారకగురుసముఁడగు
సాందీపునివలన వేదశాస్త్రంబుల నా
నందమున నేర్చి గురునకు
నందనునొసఁగవె భళీ! యనంగ ముకుందా. 74

క. కనికరముతోడ గోపక
వనితల నోదార్చుకొఱకు వాత్సల్యమునన్
బనుపవె యుద్ధవు వ్రజమున
కనవరత దయాంబురాశివగుచు ముకుందా. 75

అష్టభార్యలవివాహము.

క. క్రూరులగు చైద్యముఖనృప
వీరులను నిరాకరించి విశ్వజననియౌ
శ్రీరుక్మిణీసతీమణి
నారూఢిపరిగ్రహించి తౌర ముకుందా. 76

క. జాంబూనదరుచిరాంగియుఁ
గంబుగ్రీవయును విశాలకమలాక్షియునౌ
జాంబవతిం గైకొనవే
యంబుజశరకోటిసుందరాంగ ముకుందా. 77

క. సత్రాజిత్తుఁడు తనప్రియ
పుత్త్రికయగు సత్య నెలమి పూజించుచు స

త్పాత్రుఁడవని నీకొసఁగఁడె
మిత్రత్వము జగములందు మెఱయ ముకుందా.

క. ఇందీవరలోచన నీ
కేందీవరచికురపద్మినీశసుత సదా
నందద సద్గుణయగు కా
ళిందీసుదతిని గ్రహింపలేదె ముకుందా. 7‍9

క. కమనీయరూపఘునవి
భ్రమసుగుణవతీలలామ పరమానందక్
రమఁబోలు మిత్రవిందను
సుమహితమతి గొనవె నహిమజూపి ముకుందా.

క. భగ్నంబొనర్చి నృపతుల
నగ్నిప్రభనొప్పుశౌర్యమలర శుభశ్రీ
లగ్నంబునఁ జేకొనవే
నాగ్నజితిక్ లోకపూతనామ ముకుందా. 81

క. రుద్రాదులెన్న జలచర
ముద్రితయంత్రంబుఁ దునిమి మోహనలీలక్
భద్రక్ శమదమసుగుణస
ముద్రం గైకొనవె కృష్ణమూ_ర్తి ముకుందా. 82

క. వనరుహలోచన చంద్రా
నన సద్గుణమద్రరాజనందన యగుల
క్ష్మణ నటుగైకొంటివిగద
జననాథులుమెచ్చ దివ్యచరిత ముకుందా. 83

క. షోడశసహస్రరమణుల
వేడుకఁ బరిణయమునొంది వివిధాకృతులన్
గూడి పరమాద్భుతంబుగఁ
గ్రీడింపవె నరకదనుజు గెలిచి ముకుందా. 84

క. పతిశుశ్రూషామతులగు
సతులకు నీకుదయమైన సవినయశౌర్యా
న్వితులగు సుతులగణింపఁగ
శతధృతిశర్వులకు వశమె సదయ ముకుందా. 85

క. శిశుపాలదంతవక్త్రుల
నిశితసుదర్శనముచేత నిర్జించి వెసన్
యశము జగంబులు నిండఁగ
విశద మొనర్చితివి వేదవేద్య ముకుందా. 86

క. అటుకులు సుచేలుఁ డొసఁగఁగఁ
దటుకున భక్షించి లోకతతికందని స
త్పటుతరసంపదలొసఁగితి
వఁట నీదాసత్వమెన్న నరుదు ముకుందా. 87

క. నిను ద్రౌపది కౌరవసభ
ఘనపరిభవమొంది కృష్ణ కావుమటన్నన్
గనికరముతోడ వెఱువకు
మని యక్షయపటము లొసఁగితౌర ముకుందా.

క. నతుఁడై బహుతరదైన్యా
న్వితుఁడై భూసురుఁడు నిన్ను వేఁడిన గృపమున్

మృతులైన సుతులఁ గ్రమ్మఱ
బ్రతికించి యొసంగితౌర పరమ ముకుందా. 89

క. శ్రుతులు నిను మాగధులు భూ
పతిఁ జెటుగీర్తింతు రటులఁ బటుతరభక్తిన్
నుతులొనరింపవె సతతము
చతురాననవినుతపాదజలజ ముకుందా. 90

షోడశోపచారపూజ.

క. ధ్యానమొనర్చెద మామక
మానసకంజాతపీఠమధ్యంబున నీ
సూనశరమృదుపదంబులు
మానసమున నిల్పి శ్రీరమాప ముకుందా. 91

క. ఆవాహన మొనరించెద
శ్రీవనితారమణిఁ గూడి చెలువారంగా
వేవేగ రమ్ము మామక
సేవకుఁడని కనికరంబుచేత ముకుందా. 92

క. భాసురకాంచనమణిసిం
హాసన మొసఁగెదను బంకజాక్షకృపను నీ
వాసీనుఁడవై బ్రోవుము
శ్రీసతితోఁ గూడి గుణధురీణ ముకుందా. 93

క. ముదమున నర్ఘ్య మొసంగెద
సదయుఁడవై గొనుము దివిజసన్నుతచరితా

విదురముఖభక్తవరదా
మదనశరోల్లసితరూపమహిత ముకుందా. 94

క. విద్యాధరముఖసురనుతి
వేద్య కృపారసనివేశ విశ్వేశ్వర శ్రీ
విద్యోతనగై కొను మిదె
పాద్యం బొసఁగెదను భక్తపాల ముకుందా. 95

క. నాచిత్తంబుజపీఠిని
నీచక్కనివిగ్రహంబు నిల్పి నతుఁడనై
యాచమనీయం బొసఁగెద
వాచస్పతివినుతగొనుము వరద ముకుందా. 96

క. అభయప్రద జగదద్భుత
విభవసమస్తాగమాంతవేద్య రమేశా
ఇభరాజవరద గైకొను
మభిషేక మొనర్చెదను కృపాబ్ధి ముకుందా. 97

క. సీతారమణికళత్రా
శీతాంశుఖరాంశునేత్ర చిత్రచరిత్రా
పీతాంబర మొసఁగెదఁ గొను
చేతోమోదాతిశయము చేత ముకుందా. 98

క. కందర్పసదృశవిగ్రహ
మందరసమధైర్య సంకుమదకలిత శ్రీ
చందనమలఁదెదఁ గైకొను
మందముగా మానసాబ్జ మలర ముకుందా. 99

క. మొల్లల జాజులఁ బొగడల
మల్లెలఁ జేమంతిపూల మరువక తులసీ
పల్లవముల సంపెంగల
ఫుల్లాంభోజముల సేతు పూజ ముకుందా. 100

క. ధూప మొనర్చెద సర్వ
వ్యాపక పద్మాక్ష గరుడవాహన ధర్మ
స్థాపక లక్ష్మీనాయక
గోపాలస్వామి కృపను గొనుము ముకుందా.

క. శ్రీరాజనం బొనర్చెదఁ
గారుణ్యాకరరమేశ గైకొనుపారా
వార గభీరపరాత్పర
సూరిజనావనశమాదిసుగుణ ముకుందా. 102

క. క్షీరాన్నము దధ్యోదన
మారూఢిగ వడలు సుఖియ లతిరసములు నిం
పార పులిహోర పొంగలి
కూరిమి నర్పింతుఁ గృపను గొమ్ము ముకుందా.

క. ఏలాలవంగవరహిమ
వాలుకసత్క్రముకచూర్ణవర్ణితమగు తాం
బూలమొసంగెదఁ గైకొను
శ్రీలలనారమణ మృదులశీల ముకుందా. 104

క. అంగీకరించి కృప ను
ప్పొంగుచు నొసఁగెదను మంత్రపుష్పము విద్వ

త్సంగరిపుభంగ గరుడతు
రంగదయాసాన్వాంతరంగ రంగ ముకుందా. 105

క. సీతావల్లభ వలఁగొని
ప్రీతాత్ముఁడనై నమస్కరించెదఁ గరుణో
పేతాంతరంగ మామక
పాతకము లడంచి బ్రోవు పరమ ముకుందా. 106

క. దూపాటికొండమార్యసు
ధీపుంగవునకును సుతుఁడఁ దిరుమలకవినా
దీపించినాఁడ నీకృప
నీపద్యావళి యొనర్చి తెలమి ముకుందా. 107

క. సతతము తావకనామాం
చితశతకము జదువుజనులసిరి సంతతుఁ దా
శతవత్సరములు విభవా
న్వితులుగఁ గృపసేయవయ్య వేడ్క ముకుందా.

ముకుందశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

శివశతకము వ్రాసినకవినామము తెలుపుపద్యములు మేము ప్రత్యంతరము వ్రాసికొన్నమాతృకలో లేవు మాకుఁ జిక్కిన ప్రతి యొక్కటియే యగుటవలనను నూటయెనిమిదిపద్యములకు నందింకఁ గొన్ని కొఱఁతపడియుండుటవలనను ప్రత్యంతరసహాయము లేకుంటవలనను రచయితను నిర్ణయింప వీలులేకపోయినది శతకగ్రంథపద్యములలోని విషయములను బట్టిచూడ వీరశైవుఁడని తోఁచుచున్నది. చెన్నబసవఁడు, బసవేశ్వరుఁడు, శివనాగుమయ్య, నిమ్మవ్వ, ధూర్జటి, ఉద్భటారాధ్యుఁడు లోనగువీరశైవుల నీకవిస్తుతించుట యీయూహకుఁ దార్కాణముగా నున్నది. కవి వీరశైవుఁడని నిరూపింప వీలుచిక్కినది. కవికాలమును గుఱించి ప్రయత్నింప నొకస్వల్పావకాశ మీశతకమునఁ గలదు.

ఈశతకమున రచయిత వీరశైవులగు శివభక్తుల ప్రభావముల నెన్నుచు నాంధ్రకవులలో నగ్రేసరుఁడగు ధూర్జటికవి నిటులఁ బ్రశంసించినాఁడు.

క. చెలిచంటిమీఁదఁ జేయిడి
చెలువొప్ప శివా యటన్న చేడియ నవ్వక
చలపట్టి శివుని జూపిన
చెలువుని ధూర్జటిని బలఁతుఁ జెన్నొంద శివా. 76

ఈపద్యములోనికథ ధూర్జటికవి కారోపించి చెప్పువాడుక కలదు. కావున నిందుచేఁ బ్రకృతశతక కర్త పదునాఱవశతాబ్ది కీవలె నున్నాఁడని స్పష్టమగును.

ఈశతకములోని 4-5 పద్యము లించుక మార్పుగ కృష్ణశతకమునందును 10-వ పద్యము కొంచెము మార్పుగా భాగవతమునందును గలదు మిగిలినపద్యములలో 7-వ పద్యము తెలుఁగుసమస్యలను చిన్నిపొత్తములోఁ గలదు. తెలుఁగుసమస్యలను పొత్తములోనిపద్య మిది.

క. కందర్పహరుఁడు నరుతోఁ
బందికినై పోరిపోరి పరిపూర్ణకృపన్
గ్రిందైన హరుని జూటపుఁ
జందురులో నిల్చి నేల చంగలిమేసెన్.

యోచింప సమస్యపద్యము నే శతకకర్త సంగ్రహించినటులఁ దోఁచును. ఇంతకు మిగిలినపద్యములు స్వతంత్రము లనియే యూహింపవచ్చును.

శతకమునందలిపద్యములు శివలీలలు శైవులప్రభావములు తెలుపుచున్నవి. పద్యములు భావములతోనిండి మంచినడకతో నలరారుచున్నవి. ఇందు లక్షణలోపములు మాత్రము తఱచుగాఁ గానవచ్చుచున్నవి. ఒత్వ అత్వములకుఁ బ్రాయికముగ యతి గూర్పఁబడియున్నది గణనియమముగూడఁ బాటింపనిలావులు కొన్నిగలవు జీర్ణమై ఖిలముగానున్న యీయముద్రితశైవశతకమును ముద్రణమునకుఁ బ్రత్యంతరము వ్రాసికొననవకాశము కల్పించి గ్రంథప్రచురణమునకుఁ దోడ్పడిన కో. వీరబసవయ్యగారు ప్రశంసాపాత్రులు

ఈశతకమునందలి వీరశైవులలీలాదికములుఅన్యవాదకోలాహలములోనిపద్యము ననుకరించుచున్నవి. భక్త్యతిశయముచే ఛందోనిబంధనలు పాటింపక కవితచెప్పుటచేఁ గవి యిందుదోషములను గమ

నించియుండఁడేమో! ప్రత్యంతరము చిక్కువలి ననుపే క్షించినచో సీశతకము నశించునేమో యని యథా శక్తి సవరించి ప్రచురించితిమి.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు

నందిగామ.
1-1-25

శ్రీ ర స్తు.

శి వ శ త క ము.

క. శ్రీ శాంకరీమనోహర
పాశాంకుశ ఖడ్గపాణి ప్రమథాధిప కీ
నాశస్తుత దురితౌఘవి
నాశాంకుశ కోర్కులిమ్ము నమ్మితిని శివా. 1

క. వేదములు నాల్గుహయములు
నాదరముగ చర్నకోల నగణితప్రణవం
బా వేదసారథౌటకుఁ
జే వెవరికి నీకుఁదక్క జగదీశ శివా. 2

క. వలనొప్ప సూర్యచంద్రులు
నలరథచక్రములు విష్ణువంబుగ, జ్యాయై
వెలయఁగను నాదిశేషుఁడు
వెలువడునే మేరువిల్లు వినుతింతు శివా. 3

క. నీవేతల్లివి దండ్రివి
నీవేనాతోడునీడ నీవేసఖుఁడౌ
నీవేగురుఁడవు దైవము
నీవే నే నన్యు నెఱుఁగ నిజమిదియు శివా. 4

క. ఓకారుణ్యపయోనిధి
నాకాధారంబవగుము నమ్మితి నెపుడున్
నాకేలయితరచింతలు
నాకాధిప సర్వలోకనాయకుఁడ శివా. 5

క. అండజవాహన వినుతా
ఖండలముఖపూజితాంఘ్రికంజాతయుగా
చండాంశుకోటితేజా
ఖండనరిపుమదవిభంగ భస్మాంగశివా. 6

క. కందర్పహరుఁడు నరుతోఁ
బందికినై పోరిపోరి పరిపూర్ణకృపం
గ్రిందైన నీదుబూటక
మెందైనంగలదె నిన్ను నేమందు శివా. 7

క. పవనము వశగతిజేసియు
వివశత్వమువిడచి యాత్మవిజ్ఞానముచే
వివరించి చూపులోపల
శివకళ యెఱుఁగంగవచ్చుఁ జిన్మయుఁడ శివా. 8

క. నాగేంద్రచర్మచేలా
నాగాభరణాంచితోగ్ర నవ్యశరీరా
నాగారివాహజనకా
నాగారివాహవినుత నమ్మితిని శివా. 9

క. నీపాదకమలసేవయు
నీపాదసరోజభక్తి నిరతులయెడల

స్నే పారనిష్టజనదయ
నేపావనమాదు నన్ను నెనగూర్చు శివా. 10

క. బ్రహ్మతల గొట్టినాఁడవు
బ్రహ్మాండములోన నీకుఁ బ్రతియెవ్వరికం
బ్రహ్మేంద్రాముగవందిత
బ్రహ్మానందంబొసంగి బ్రతికించు శివా 11

క. త్రివిధప్రసాదమహిమము
పవిధరునకు వశమె పొగడ భర్గునిగృపచే
భవదూరు లైనవారికి
శివయోగులమహిమలన్ని సిద్ధించు శివా. 12

క. మూలము లేదు శరీరికి
మూలముగలదంచు లోకమూలము చేతఁ
మూలంబగు పంచాక్షరి
మూలముగు తెలుఁగువాఁడె ముక్తుండు శివా.

క. మార్కండేయునికొఱకై
మార్కొని లయకాలయముని మడియఁగఁదన్నం
జేర్కొని సురలు నుతింపఁగఁ
గోర్కులు సమకూర్చినట్టి గుణమణివి శివా. 14

క. కమలములు వేయిలోపలఁ
గమలమునొకటియును లేక కమలాక్షుండుం
గమలమని నేత్రకమలము
గమలక నర్పించె మిమ్ము గణుతింతు శివా. 15

క. హాలాహలమదియెంతో
హేలాగతి బెచ్చుపెరిగి యెక్కుడు దానై
కోలాహలంబు చేయఁగ
నేలాగున మ్రింగవచ్చు నితరులకు శివా. 16

క. మదనారి జేసిపురములు
గదనంబునఁ ద్రుంపలేక కమలజముఖ్యుల్
అదనెఱిఁగి మిమ్ము వేఁడిన
విదితంబుగ నొక్కకోల వేసితివి శివా. 17

క. కాముఁడు దనపోఁడిమితోఁ
గామింపఁగఁ జేయఁదలఁచి కామశరాళిన్
హోమించి వేసె నీపై
సామాన్యమె నిన్ను గెల్వఁజాలుటకు శివా. 18

క. ఇందీవర హితజూటా
బృందారక మౌనిబృందపూజితచరణా
కందర్పకోటిరూపా
సుందరభసితాంగవేష సుశ్లోక శివా. 19

క. అంగన కర్ధశరీరము
సంగీకారముగ నొసఁగి యానందముతోఁ
బొంగుచునుండెడివేల్పులు
రంగుగ నెవరైనఁగలరె రహిమీఱ శివా. 20

క. ఒకసారి నీదునామము
వికటీకృతశ్వేతుఁడేమొ వివరించుటచేఁ

ప్రకటించుపాపసంఘము
నకటా హరియింపఁబడియె నదియేమొ శివా. 21

క. ఎంబన్న సేయుహాస్యము
నంబికి గుంటెనయునడచునడవడి నీకున్
అంబలిపై భ్రమపుట్టుట
పంబినవేడుకయు నిదియుఁ బరమాత్మ శివా. 22

క. చెల్లుబడి యెంతగలిగిన
భల్లాణుని సతిని గోరఁ బాడియె నీకున్
చెల్లరె చెల్లని దిదియును
సల్లలితులజాడగాదు సర్వజ్ఞ శివా. 23

క. పువ్వులువివ్విన మదనుని
తివ్విన భస్మంబుచేతురే తగవగునే
నవ్వుచు సాంఖ్యము లాళ్లన్
ఉవ్విన మోక్షంబొసఁగ విరుద్ధంబు శివా. 24

క. పులియేమిచేసె పుణ్యము
సలలితముగ సామజంబు సౌఖ్యంబేమో
పలుపాముపలుకుఁదోఁడా
చెలువలరఁగ మోక్షమెట్లు సిద్ధించు శివా. 25

క. తిన్నఁడు దిన్నఁగ నీకున్
ఎన్నికతోఁ బెట్టినట్టియెంగిలి పొలసుల్
పన్నగభూషణ రుచియే
మన్ననతో నేలినావు మహ్మేలు శివా. 26

క. పిట్టవ్వ బెట్టుపిట్టను
గట్టడచేసికొని నీవు గావేరివెసం
గట్టిగఁ గట్టితి వందురు
కట్టడివిగదన్న నన్నుఁ గరుణించు శివా. 27

క. చిఱుతొండభక్తునింటను
బరువడి శిశుమాంసము నడిగి భక్షించిననీ
మరుగెల్లఁ వెలిసివచ్చెను
నెఱుఁగుదు నీగుట్టు లేలు [illegible]కనన్ను శివా. 28

క. మోకాలుమేఁకపెంటిక
శ్రీకోమలికుచము నీకు శ్రేష్ఠంబయ్యెన్
లోకాధినాథ నీదగు
నాకారము జూపునాను నదియేమొ శివా. 29

క. కొంకక దుర్మదవృత్తిని
సంకల్పించితిని పాపసంచయ మెంతో
వంకలు నెన్నఁగఁ దగదిఁకఁ
బంకజభవవినుత నన్నుఁ బనిగొమ్ము శివా. 30

క. వలిబెట్టె నొక్కభక్తుఁడు
బలుమఱు రోఁకంటిబాధ బాల్పడె నొకఁడున్
బలుబాధ లేల నీకున్
జెలువుగ నన్నేలరాదె శీఘ్రముగ శివా. 31

క. తటపట లేటికి జేసెదు
కటకట మహాదేవ కోటకాటనిఘనునిన్

ఎటువలె మును రక్షించితొ
యటువలె నన్నేలరాదె యవ్యక్తశివా. 32

క. పటుతరపాపము లన్నియు
నెటువలె భరియించువాఁడ నేమెఱుఁగ నయో
కుటిలుఁడను ఘోరకోపుఁడఁ
గటికితనం బేల నన్నుఁ గరుణించు శివా. 33

క. సంసారసంగ మంతయు
హింసాధికమంచు మదిని నెంచియు నే నీ
సంసారభ్రాంతి నుంచితి
హంసాస్పద బ్రోవవయ్య యాశ్రితుఁడ శివా. 34

క. ఒల్లరె యిహసుఖచింతల
నొల్లరు పరదారధనము లొల్లరు సతులన్
ఒల్లరు పరనిందాస్తుతి
నొల్లరు నీభక్తిపరులు సురనాథ శివా. 35

క. చేసితి పరదైవస్తుతి
జేసితి బరసతులపొందుఁ జేసితి హింసల్
జేసితిని నోపినంతయుఁ
జేసినతప్పెల్లఁ గావు చిన్మూర్తి శివా. 36

క. నీకంటె నధికుఁడెవ్వఁడు
నాకంటెను మూర్ఖుఁడెవఁడు నగచాపధరా
నీకుంటినవారలలోఁ
జేకొంటిని నన్నుఁ గల్పు చిద్రూప శివా. 37

క. ఏనుఁగు నిచ్చినయప్పుడె
మానుగ నంకుశముదాఁప మర్యాదగునే
ఏనొంటి నుండఁజాలను
లోనాదును నీదుభక్తలోకులకు శివా. 38

క. పామరము విడువఁజేసియు
వేమఱు నీభక్తకోటివిమలపదంబుల్
నీమమున నాదుతలపైఁ
బ్రేమను భరియింప బుద్ధిఁ బుట్టించు శివా. 39

క. కులమొల్లరు స్థలమొల్లరు
కలుషము విడనాడి భక్తిఁ గైకొందు రిలన్
ఫలమొల్లరు బలమొల్లరు
కలుతురు నీలోన మనసుగలిసియును శివా. 40

క. లోకేశ భక్తవత్సల
చేకొను నాతప్పులెల్ల శర్వాణిధవా
కాకోదరకరకంకణ
నీకోమలరూపుఁజూపు నిక్కముగ శివా. 41

క. ఖండేందుమౌళి కావుము
కుండలకోటీరహార కోమలదేహా
ఖండలవందిత శ్రీవర
కాండా నన్నేలకుండఁ గాదింక శివా. 42

క. పరమేశ పార్వతీపతి
వరద త్రియంబక మహేశ వాగీశనుతా

శరదభ్ర శుభ్ర దేహా
శరజన్ముని జనక కావు సత్వరము శివా. 43

క. వేదంబులు గననేరక
వేదనతోఁ బెక్కుగతుల వివరింపంగా
భేదించి నీదుతత్త్వము
ఆదిపరబ్రహ్మ పొగడ నలవగునె శివా. 44

క. శ్రీధవ వేధలకైనను
నాధీనముగాదు నీదునాద్యంతంబుల్
భేదించి యిట్టిదన నుమ
నాథా నేనెంతవాఁడ నన్నేలు శివా. 45

క. కైలాస శైలమందిర
శైలాత్మజనాథ మౌనిసేవితచరణా
శైలారివంద్య కాంచన
శైల ధనుఃపాణి నిన్ను స్మరియింతు శివా. 46

క. గోరాజవాహపూజిత
గోరాజవి రాజమానగుణరత్ననిధీ
హేరాజరాజరాజిత
హారాకోటీర శంబరాంతకుఁడ శివా. 47

క. హాలాహలలాంఛనగళ
హేలాధవదహననేత్ర యిందుకిరీటా
కోలాహలాంతకాంతక
లీలావీరావతార లీనాత్మ శివా. 48

క. శితికంఠశూలపాణీ
ప్రతిలేరిక నీదుసాటిపద్మభవాదుల్
అతిదీనుఁడ నన్నేలుము
సతతము నీపాదసేవ సమకూర్చు శివా. 49

క. ఫాలాక్ష పాపనాశన
చాలా వేఁడితిని నింకఁ జలపాదితనం
బేలా నీపదభక్తుని
కేలా యిహకష్టసుఖము లీశాన శివా. 50

క. అక్షయ గురుపాపక్షయ
దక్షాధ్వరనాశ దావదవశిఖనేత్రా
యక్షేశ మిత్రమైత్రిని
రక్షింపఁగదయ్య అయ్య రహిమీఱ శివా 51

క. నిక్షేపము నాపాలిటి
యక్షేశసఖుండు పార్వతీశుం డనుచున్
ఆక్షేపించక కొల్చెద
నీక్షణమే నన్నుఁ బ్రోవు మీశాన శివా. 52

క. శంకర పాపభయంకర
కంకాళకపాలహస్త గౌరీరమణా
ఓంకారమంత్రమయహర
హంకారవిదూర మోక్ష మబ్బించు శివా. 53

క. భవదూర భర్గభయహర
పవనాశన యీశ భక్తపాలన శర్వా

భువనైకపోష పశుపతి
పవిధరవందిత మహేశ ఫాలాక్ష శివా. 54

క. కృషిఁజేసితి బహుకాలము
వృషభధ్వజ మిమ్ముఁగొల్చి వేమారు మదిన్
వృషగాదు నన్ను నేలుము
విషధర ఫణిరాజభూష వినుతింతు శివా. 55

క. విశ్వేశ విశ్వరూపక
విశ్వాత్మక వేదవేద్య వేదాంతమయా
విశ్వంబులోనివారలు
శాశ్వతముగ మిమ్ము గొల్వఁజాలుదు రె శివా. 56

క. శివనామము శుభమిచ్చును
శివనామము జనుల కెల్ల చెలువము లెచ్చున్
శివనామ మొసఁగు నాయువు
శివనామము మోక్ష మొసఁగు సిరులిచ్చు శివా.

క. సూనశరాసనవైరీ
మానుగ నీపాదభక్తమండలి యిండ్లన్
బూనుకొని నిలువఁజేయుము
జానుగ నాజన్మఫలము సఫలంబు శివా. 58

క. ముదమున నీపదభక్తుల
సదమలపదసరసిజముల సతతము దూరే
మదనారి నాదుశిరమునఁ
గదసినపావనముగాదె కామించి శివా. 59

క. ఎన్నెన్ని జన్మములకున్
బన్నగధర నీదుభక్తిపరిపూర్ణునకున్
జెన్నొంద సేవజేయఁగఁ
గన్నకుమారునిగ నన్నుఁ గరుణించు శివా. 60

క. నీకంటె నెవ్వరింకను
నాకంటికి నితరచింత నగపడదుగదా
నీకంటకంబుమానియు
శ్రీకంఠా నన్నునేలు శీఘ్రముగ శివా. 61

క. పంచముఖ నిన్నునమ్మితి
వంచనచేయక మహేశ వరద పినాకీ
అంచితముగ సాయుజ్యము
సంచితముగ నాకు నొసఁగు సర్వేశ శివా 62

క. దారువనమునులభామల
ధీరుఁడవై కూడి యితరదేవుళ్లకునున్
మేరువవై వరమిచ్చిన
పారుఁడ నిన్నెన్నవశమ పరమేశ శివా. 63

క. నొడగాచిపాలుద్రావఁగఁ
గడుపున క్షుధదీఱలేదొ కడుమోహంబో
తడబడక విసముమ్రింగిన
బడుగవు నిన్నేమనందు పరమేశ శివా. 64

క. సత్తెక్కయింటకేగియు
నత్తను పలుమాటలాడి యావిడచేతన్

మొత్తఁబడితి వింకేమనఁ
గుత్తుకవిషమున్నవానిగొట్టుదురు శివా. 65

క. మాయ న్మాయలఁ బెట్టిన
మాయకుఁడవు నీవుగాని మదినమ్మితి నే
మాయలవాఁడనుగా నీక
మాయింపుము నాదురితమార్గములు శివా.

క. కంబళినంచును నొకరికిఁ
గంబళిగప్పుకొనివచ్చి కైలాసంబుఁ
శంబరవైరికి వైరీ
సంబరమున నిచ్చినట్టి సర్వజ్ఞ శివా. 67

క. హరుఁడే దైవమటంచును
నిరవొందఁగ సభలయందు నెగ్గించినయా
వరగురుని వల్లికార్జును
వరదుని నామదిని నెపుడు వర్ణింతు శివా. 68

క. లక్షతొంబదియాఱును
నక్షయగణములనుగూడి యాబిజ్జలునిఁ
శిక్షించి భక్తిజూపు స
లక్షణబసవన్నఁ గొల్తు లక్షించి శివా. 69

క. ఫాలాక్షభక్తవితతియు
నేలాగున గోరువారు నీలాగున నే
మేలయినచీరెలిచ్చెడి
శీలుఁ మడివాలుఁదలఁతుఁ జిత్తమున శివా.70

క. అచ్చోత్తినగోత్తకునై
విచ్చలవిడి ద్రోహిఁ జంప విప్రులేశుసభన్
విచ్చేసి శివునిసాక్షిన్
మెచ్చిచ్చినకిన్నరునకు మ్రొక్కుదును శివా. 71

క. బసవండిచ్చినయాసతి
పసగలభక్తుండు చెన్నబసవనితలపై
వెసనిడుకొని చెల్లించెడి
యసమానుని మదిఁదలంతు నఖిలేశ శివా. 72

క. వేదంబులు శునకముచే
వాదంబున జదువఁజేసి వప్పించినయా
భేదుండగు కక్కయ్యను
భేదం బెడబాసి గొల్తు బెంపొంద శివా. 73

క. కులహీనుఁ డీతఁ డన్నను
గులజులు చూడంగ వ్రేళ్లుకోసినపాలున్
అలిగురిసినట్టిపుణ్యుని
సలలితు శివనాగుమయ్య స్మరియింతు శివా. 74

క. కంచేడువాడవారలఁ
గొంచక కైలాసమునకుఁ గొంపోయిన ని
ర్వంచక నిమ్మవ్వను నే
వంచనలేకయె నుతింతు పరమాత్మ శివా. 75

క. చెలిచంటిమీఁదఁ జేయిడి
చెలువొప్ప శివాయటన్నఁ జేడియనవ్వన్

జలపట్టి శివునిజూపిన
చెలువుని ధూర్జటిని దలఁతు చెన్నొంద శివా. 76

క. శ్రీచందనంబు కావడి
నేచందమునైన దెచ్చి యిదిగో ధూపం
బోచంద్రజూట కొనుమను
నాచందపుయోహియున్న నేగొల్తు శివా. 77

క. వటవృక్షభూతములకుం
బటుతరకైలాసమిచ్చి పరగినపుణ్యుం
జటు నుద్భటార్యగురునిఁ
ఘుటికాని నాపుదిని దలఁచి గణుతింతు శివా.

క. ఘటనాఘటనసమర్థులు
కుటిలురసద్భావపరులు కొందఱు ప్రమథుల్
పటుతరముగ లెక్కింపను
నెటులోపును శేషుఁడైన నీశాన శివా. 79

క. తోఁచినమట్టుకు వర్ణన
నేచేసితి నన్నమాట నేర్పడదుగదా
యోచించు బ్రహ్మాదైనన్
వాచకుఁ డెవఁడింక నిన్ను వర్ణింతు శివా. 80

క. భసితము పాపవినాశని
భసితము పరమార్థదాయి ఫాలాక్షుకృపన్

భసితము బెట్టిన మనుజుఁడు
శశిమౌళీ శ్రేష్ఠుఁడతఁడు చర్చింప శివా. 81

క. భూతిధరించినపుణ్యుఁడు
పాతకమెడబాసి హాసునిపజ్జనెయుండున్
భూతి యైశ్వర్యకరముగు
భూతేశునకైనదరమె భూతెన్న శివా. 82

క. పరమేష్ఠి ఫాలమందున
నరునకుఁ జెడు వ్రాఁత వ్రాయ నవిదుడిచియుఁ బాఁ
బరగ శుభమిచ్చు భసితము
నరుదార మహాత్మునెన్న నలవగునె శివా. 83

క. భూతివలన భూతంబులు
భేతాళులు భీతిఁజెంద భీకరగతులన్
భూతేశుని ప్రియముగుటం
బాతకహతిభూతి పరమపావనము శివా. 84

క. రుద్రాక్షమహిమ దెల్పఁగ
రుద్రునిచే నగునో కాదో రూఢిగ నరులున్
భద్రముగఁ దాల్పవలయున్
రుద్రా రుద్రా యటంచు రుద్రాక్ష శివా. 85

క. ఏకముఖ మొదలుగాఁగల
లోకములో ముఖములుండు రుద్రాక్షలకున్

ఓంకారి బ్రహ్మహరిముఖు
లేకాకృతి వానిదాల్తు రెల్లపుడు శివా. 86

క. రుద్రాక్ష నరుఁడు దాల్చియు
రుద్రునిలోకంబునందు రూఢిగనుండున్
క్షుద్రమగు యమునిబాధలు
ఛిద్రముపై తొలఁగుఁగాక శీఘ్రముగ శివా. 87

క. పంచాక్షరి భవహరమగుఁ
బంచాక్షరిమంత్రరాజపరిపూర్ణంబౌ
పంచాక్షరిచ్చు మోక్షము
పంచాక్షరి పంచముఖుఁడు పరికింప శివా. 88

క. వేదంబునట్టనడుమ ను
పాదించుచు శివునికంటె పరుఁడున్నాఁడా
భేదింపలేఁడు పరమని
వాదించుచు నుండు నితరవర్ణములు శివా. 89

క. ఐదక్షరములుగూడఁగ
పైపై ప్రణవంబు బల్కు పరశివుమహిమల్
ఏదైన దానిసరియే
వాదింతురె దీనికితరవాదకులు శివా. 90

క. పరధనముల హరియించితిఁ
బరభామలభ్రాంతిపడితిఁ బరిపరిగతులన్

బరభక్తి కాస జెందితిఁ
బరమపరా నన్ను బ్రోవు పరమేశ శివా. 91

క. ఉదరము పోషించుటకై
సదమలమతి నిన్ను గొల్వఁజాలక చాలా
విధములను నదిరిపడితిని
మదినుంచక నన్ను బ్రోవు మదనారి శివా. 92

క. శివశంకర శివశంకర
శివశంకర యనుచు నెపుడు సేవింతు మదిన్
శివశంకర శివశంకర
శివశంకర బ్రోవుమయ్య శీఘ్రముగ శివా. 93

క. సిరియురమునఁ గలహరియును
బరమేష్ఠియు నీదుపాదపద్మములు తగన్
గుఱుతుఁ గనజాలరైరట
ఉరులింగ మహేశ భక్తయోగీశ శివా. 94

క. వరసాయుజ్య మొసంగఁగ
మఱిమఱి వేఁడితిని నన్ను మన్నించుము నే
దురితాత్ముఁడ దుర్జనుఁడను
గరుణామృతదృష్టిఁ జూడు కఱకంఠ శివా. 95

క. మురహరుఁడు నేత్రకమలము
మురియుచు నర్పింప నీవు ముచ్చటగాఁగన్

వరచక్ర మొసఁగి బ్రోవవె
శరణాగతరక్షకుఁడవు జగదీశ శివా. 96

క. పరమాత్ముఁడవని గొలిచిన
సురపతికై శ్వర్య మొసఁగి శుంభద్గతిచేఁ
గరుణించలేదె దీనుఁడ
గరిజేర్పుము నీలకంఠ దయయుంచి శివా. 97

క. కరచరణాద్యవయవములు
గరము సలక్షణతనుండు కాలంబిదె నీ
స్మరణకుఁ బాత్రునిజేయవె
వరమార్కండేయుభాతి పరమేశ శివా. 98

క. మరణాంతకసమయంబున
హరహరా గలఁచెదనో లేక యటుగాదో నా
కెర విప్పుడె చెప్పఁగదే
నరకంబు నీదురూపు గాన్పించి శివా. 99

క. ధరలో దాతలనేకులఁ
బరహార సృష్టించినావు భూతేశుఁడ నీ
సరిలేరెంచుఁ జూడఁగఁ
బరమాత్మా జగమునందుఁ బ్రఖ్యాతి శివా. 100

క. చిరతరభక్తిని గొల్వఁగఁ
బరమానందమును బొంది ప్రావీణ్యతచే
నరులకు భక్తియు ముక్తియుఁ
గరుణించేదొరవు నిన్నుఁ గనుగొందు శివా.

క. సురసేవ్యుఁడ నీపదములు
కరవీరలఁ దుమ్మిమల్లికాకుసుమములన్
విరజాజిపూల కనకాం
బరపూవుల పూజఁజేసి గణుతింతు శివా. 102

క. పరుఁడని యొంటక నేఁ జె
బ్బలాడఁగ లేను నీదుపదయుగ్మము నా
శిరమునఁ జేర్పుము మ్రొక్కెద
బరశివ నావిన్నపంబుఁ బాలించు శివా. 103

శివశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమునకు మాతృక జీర్ణాతిజీర్ణమగు వ్రాఁత ప్రతి భువనగిరి (నిజాము రాష్ట్రము)లో లభించెను. ప్రతికాగితములు పెడఁ దీర్ఘకాలము క్రింద వ్రాయఁబడి యుండుటచేఁ గాగితములు చివికి వర్ణస్వరూపము నశించియుండెను వ్రాఁతలోపములు మిక్కుటముగాఁ గలవు లేఖకుఁడు భాషాపరిచయుఁడు కాకపోవుటచేఁ దెలియక కొన్నిచోటులఁ బద్యభాగములలో విడిచిపెట్టెను ఇట్టి జీర్ణాతిజీర్ణమగు ప్రతి మామిత్రులగు ముక్కపాటి వేంకటరత్నకవిగారివద్దఁ గైకొని పరిశీలింపఁ గవి గొప్పవాఁడై యుండుననియు లేఖకలోపములచే శతకప్రశస్తి మాటుపడెనని నిశ్చయించి ప్రత్యంతరము మిగుల శ్రమమీఁద వ్రాసితిమి. పిదప వేంకటరత్నకవిగారి సహాయముతో మాతృకానుసారముగఁ బ్రత్యంతరమును సవరించితిమి. మూలమునందె కొన్నిపద్యము లన్వయదుష్టములై యుండుటచేఁ గవ్యభిప్రాయము తెలియరామిచే నటులె యుంచి సామాన్యములగు లేఖకప్రమాదములు సవరించితిమి.

ఈశతకరచయితయెవరో యేకాలముననుండెనో కాలమేదియో యెఱుంగనగు నాధారము లిందుఁ

గానరావు. శైలిని బట్టిచూచిన శతకము ప్రాచీన మనుటలో సంశయము లేదు. శతకమునందలి "నాగేంద్రాఖ్యుఁడ" ననుపద్యమువలనఁ గవి నాగసమాఖ్యుఁడని తెలియును పదునాఁడవ శతాబ్దిలో రేచెర్లగోత్రీయుల యాస్థానమునందున్న నాగనాథుఁడే శతకకర్తయై యుండునేమో తెలియదు

త్రయ్యంతార్థము, జయ్యాళ్వారు, శ్రీసూక్తి, ప్రపన్నులు లోనగు పదములవలన నీకవి విశిష్టాద్వైతియని తోఁచును. ఈశతకమునందలి పద్యములు శ్రావ్యముగ మనోజ్ఞముగ నున్నవి. శతకములందు సహజముగాఁ గానవగు వ్యాకరణదోషములుగూడఁ గలవు. గాని గుణగణమునం దవి గణనీయములుగావు. ఈయుత్తమశతక మింక నుపేక్షించిన నంతరించునేమోయని యథోపలభ్యముగ సంస్కరించి యిప్పటి కీసంపుటమునఁ బ్రచురింపఁగలిగితిమి. ఈకవి నిజాము రాష్ట్రమునందలి ఓరుగల్లు ప్రాంతనివాసియై యుండును.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ.
1-1-25.

శ్రీరస్తు.

రమాధీశ్వరశతకము.

శా॥ శ్రీదేవీ కుచకుంభసమ్మిళిత కాశ్మీరంబు వక్షో
మణిన్, దాఁ దాస్యంబు ఘటింప వామకరపద్మ
స్పర్శనాలింగన, స్వేదాంభోరుహదివ్యమూర్తియ
గు లక్ష్మీవిష్ణుదేవున్ సుఖున్, వేదాంతుల్ మది
గాంచి మ్రొక్కుదురు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా॥ ఘోరేన్ మర్త్యంపు మోక్షసాధ్యపదవిన్ గో
వింపనామాంకని, శ్రేణిన్ గాంచుటఁ జూచి
మీనుతులు నేఁజేయంగ మైకొంటి నా, వాణీ
దేవియు మీప్రసాదగతమున్ వాక్యంబు లంది
చ్చునో, వీణాపుస్తకసాక్షియై నిలుచు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 2

శా॥ నాగేంద్రాఖ్యుఁడనౌదుఁగాని ముఖముల్ నాకే
మి వేయున్నవో, భోగానంద సువర్ణధర్మగుణసం
పూర్ణప్రభావుండనో, ధీగంభీర పదశ్రుతిస్ఫురణ
గీర్తింతున్ వచోరూఢి నీ, వే గీర్వాణమునీంద్ర
వంద్యపద గోవిందా రమాధీశ్వరా. 3

మ. జయనారాయణ వాసుదేవ కమలాక్షా పద్మనా
భా ధనం, జయ సన్మిత్రపవిత్రగోత్ర హరి కృష్ణా
రుక్మిణీశా సదా, ద్వయనిష్ఠాపరుడైనసాత్వికున
కున్ ప్రత్యక్షమైయుండు శ్రీ, ప్రియ నీవున్
హృదయాబ్జమధ్యమున గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 4

మ. నవనీతప్రియ భక్తపాలన జగన్నాథా హృషీ
కేశ కేశవ దామోదర దేవకీతనయ కంజాతాక్ష
దేవేశ మాధవ వైకుంఠనివాస భూధర ముకుం
దా భక్తచింతామణీ, వివిధాత్యుత్తమ తేనమోఽ
స్తు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 5

శా. ఓకంజాతదళాక్ష చక్రధర సర్వోత్కృష్ట సర్వ
జ్ఞ శాం, తాకార ఫణిరాజతల్ప పరమాత్మా
కోటికందర్పమూ, ర్తి కళ్యాణగుణాభిరామ శర
ణార్థిన్ నన్ను రక్షింపరా, హే కంసాంతక నాదు
నంబునను గోవిందా రమాధీశ్వరా. 6

శా. శ్రోత్రానందము మిమ్ము విన్న ప్రతిమారూపం
బు వీక్షించినన్, నేత్రానందము మీకథాసరణి
వర్ణింపంగ వాక్సిద్ధి మీ, గాత్రధ్యానము చిత్త
శుద్ధి సకలాంగప్రీతి మీభక్తి యో, వృత్రారా
తినుత ప్రతాప హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 7

మ. గుహునాత్మన్ శబరినికేతనమునన్ గోవర్ధనా
ద్రిస్థలిన్, గ్రహరాజద్విజరాజబింబముల రంగ
క్షేత్రవాటిన్ మహీ,మహిళా శ్రీకుచ మధ్యదే
శముల నామ్నాయాంతవీధిన్ బలెన్, విహరిం
పంగదవయ్య నామదిని గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 8

శా. కొన్నంబుణ్యము మీఁద దోఁచు నిగ్గుల్ దేరు
మీమూర్తిగ, న్గొన్నన్ బుణ్యము నామరత్న
ములు చెన్నౌల వాని నేపాటికే, గొన్నన్
బుణ్యము మీపదార్చకులలోఁ గొల్చుండు నా
పీనులన్, విన్నం బుణ్యము మీకథాకృతులు
గోవిందా రమాధీశ్వరా 9

శా. ఏజాతైనను నేమి మిమ్ము మదిలో నేప్రొద్దు చిం
తించి హ్రా, త్వ్రాజాదీక్షితుఁడైన మానవుఁడు
పో పుణ్యాత్ముఁ డెల్లప్పుడున్, రాజీవాయతనేత్ర
మీకృపకు దూరంబైన సద్విప్రుఁడున్, వేజన్మం
బులఁ గాంచునే సుగతి గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 10

శా. త్రెంపంజాలుదు గర్మబంధముల నాధివ్యాధు
లం గెల్తు నే, జెంపంగొట్టెదఁ బంచభూతముల
నిర్జింతున్ మహామోహమున్, గుంపుల్ గూడిన

పాపపుంజముల నుగ్గుల్ సేతు మీబంటునై, వెం
పర్లాడుదుఁ గాలకింకరుల గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 11

మ. నిఖిలామర్త్య కిరీటసంఘటిత మాణిక్యప్రదీపా
వళీ, ముఖనీరాజ విరాజమాన సుమనోముగ్ధం
దుపంకాశ్రవ, స్నగపంక్తిప్రభచేత నాహృదయ
సంతాపంబు వారింపుమీ, వికసత్పూజ్యపదార
విందహారి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 12

శా. కేడీలాడు మదీయపాతకములన్ గెంటించి మ
త్కార్యముల్, పీడల్ పెట్టినఁ బెట్టనీక బలిమిన్
విప్పించి నీవింక యే, జాడన్ బోవక నిల్వఁగావ
లయు నాసంకల్పసౌధాగ్రమో, వీడుంబంటు
భవత్పదంబులకు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 13

శా. వేదాంతోపనిషత్ప్రపంచములనన్వేషించి తర్కిం
చి మీ, పాదధ్యానపరాయణాత్ములకుఁ దప్పన్
మోక్ష మెవ్వారికిన్, లేదంచున్ సకలప్రమా
ణములఁ దోల్లేసాటరే దిక్కులన్, వేదవ్యాసప
రాశరాదికులు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 14

మ. సురభూమీరుహ నవ్యపల్లవచయస్ఫూర్తిన్ వి
డంబించి శం, కర జూటాగ్ర సరిత్సముద్భవ శర
త్కాలారుణాంభోరుహ, స్ఫురణల్ మించి ర

హించు మీపదయుగంబుఁ నామనోవీధిలో,
విరివింబొంది చరింపఁగావలయు గోవిందా ర
మాధీశ్వరా. 15

మ. అపవర్గప్రద నిర్మలస్థల పయోధ్యర్ణంబాసి నీరం
ధ్రపా, దపఘోరాటవి పర్ణశాలకడ సీతాదేవి
వాంఛింపఁగాఁ, గపటాకారమృగంబు వెంటఁబడి
నీఁకెంబౌలు మీపాదముల్, విపులాభూషణ
ముల్ వలంచెదను గోవిందా రమాధీశ్వరా. 16

మ. మతినేఁగొల్చెద శంఖచక్ర నళినీ మత్స్యాది
రేఖావిలిన్, జతమై తీర్థగరిష్ఠమై శ్రుతివధూ
సీమంతసిందూర రం,జతమై దేవకిరీటకీలిత మణి
శ్రేణీ నవీనప్రభా,న్వితమై యొప్పెడి మీపదద్వ
యము గోవిందా రమాధీశ్వరా. 17

మ. రుచిరస్ఫూర్తి దలంతు నామది సుమారుద్రాబ్జ
గర్భేంద్ర పా,జ్ఞ్నిచయాగమ్యములై నమజ్జన
సుఖాన్వితంబులై రాధికా, కచభారప్రభవప్ర
పూజితములై కన్పట్టు బృందావనీ, విచరత్తావక
పాదపద్మములు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 18

మ. ధ్వజ వజ్రాంకుశ శంఖచక్ర హల మత్స్యచ్ఛత్ర
కోదండ పం,కజ కల్పద్రుమ కుండలాది శుభరే
ఖాలంకృతంబై లస,ద్ద్విజకాంతా కుచకుంకు

మాంకిత భవత్పాదద్వయం బాత్మలో, విజయ
స్ఫూర్తి చెలంగఁ గొల్తు హరి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 19

శా. రంగద్వేద శిరోచితంబులు సదారాధింపఁగా
యోగిరా, ణ్భృంగంబుల్ మకరందబిందువుల
సంప్రీతాత్మతఁ గ్రోలఁగా, గంగాకారణ పాద
పంకజము మోక్షశ్రీలనం జాలదే, వెంగాత్ములే?
మదిగానలేరు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా 20

శా. శ్రీదై వారఁగ నామదిందలఁతు లక్ష్మీఫాలకస్తూ
రికా, స్వాదంబుల్ నరయోగిబృందహృదయ
జ్ఞానామృతస్వర్ధునీ, నాదంబుల్ నవరత్ననూపుర
తనానా ధాతుశబ్దక్రియల్, వేదంబుల్ భవదీ
యపాదములు గోవిందా రమాధీశ్వరా 21

మ. విలువల్ వేతురుగాక రత్నచయముఁ వీక్షించి
తచ్ఛాస్త్రవే, త్తలు మీపాదసరోరుహద్వితి
యచింతారత్నరింఛోళికిఁ, బలుమాఱుఁ
మతిగట్టి పన్నగపతి బ్రహ్మేంద్రరుద్రాదులుఁ,
వెల యింతింతని తేల్పఁగాఁగలరె గోవిందా
రమాధీశ్వరా 22

మ. అవతంసం బఖిలాగమంబుల కహల్యాశాపనిర్ము
క్తహేతువు లక్ష్మీకరలాలితంబు విబుధస్తోమా

వరానోకహంబు వియత్సింధుజనిప్రదేశము
భవత్పుణ్యాంఘ్రియుగ్మంబు నే, వివిధోపాయ
ములన్ భజింతు హరి గోవిందా రమానాయకా.

శా. జ్ఞానంబొందఁగ నీవ మానసము రాళంబున్ భవ
త్పాదుక, ధ్యానానందసుధాబ్ధివీచికల నోలా
డెన్ ప్రబోధించుచో, మేనుబ్బన్ ప్రమదాశ్రు
వుల్ దొరఁగ నామీఁదన్ దయల్ వారుచో,
వీనుల్ నిండును మీకథామృతము గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 24

శా. చూపుల్ తాపసపాపపద్మమధుపస్తోమాభి
రామంబులై, వేడ్కన్ గ్రీడలుసల్పఁగా శమద
మాదిస్వాభవయోగీంద్రులే, మాడ్కి నిన్ను
భజింతు జ్ఞానిగవ్యకామ్యజ్ఞానిగాఁ జేయవే, వీ
డ్కొందున్ భవరోగదుఃఖముల గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 25

శా. కంబుగ్రీవము కౌస్తుభాభరణముల్ కర్ణాంతవి
శ్రాంతనేత్రంబుల్ చాపులలాటమున్ వదనప
ద్మంబున్ సునాసాపుటీ, బింబోష్ఠోరుకిరీటకుండల
ములున్ బీతాంబరంబుం గదున్, వెంబై యుం
డఁగ నిల్వ నామదిని గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. కోటీరాంగదకుండలప్రభల దిక్కుల్ తేజరిల్లన్

గట్టీ శాటీకాంతులు క్రొమ్మెఱుంగులఁ దిరస్కా-
రంబు గావింపఁగా, సూటిగా నాహృదయంబు
లో నిలువు మోసూనాస్త్రకోదండమా, ర్వైటం
కారభయప్రశాంతికర గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. కౌసల్యాత్మజ రామనామమున వేఁడ్క-ల్ మీఱ
వాల్మీకిహృ, త్కా-సారంబున రాజహంసముగలిం
గన్పట్టి రక్షించుచుసీ, వ్యాసంగంబు దలంతు
నోయదుకులాధ్యక్షా దయన్ జూపఁగా, వే
సర్వేశ్వర నామంబునను గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 28

శా. ప్రాణస్థానమునందు నెల్లపుడు నే భావించెదన్
మీాయురో, మాశిక్యంబును నాసికాభరణమున్
మందస్మితంబున్ జపా, శోణశ్రీమధురాధరంబును
గనచ్ఛబ్జాబ్జనేత్రంబులున్, వేణీబంధము పింఛ
దామమును గోవిందా రమాధీశ్వరా. 29

శా. ఉల్లంబందుఁ దలంతుఁ బాదనలినీయుగ్మంబు
మాణిక్యమున్, ఇల్లాలుం గలవక్షమున్ గటి
తటీ హేమాంబరస్ఫూర్తియున్, అల్లోనేరె
డుపండుఛాయ తిరుమే నాదివ్యభూషావళిన్,
విల్లున్ శంఖగదాసిచక్రముల గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 30

శా॥ అస్వర్గస్థుఁడు ముక్తుఁడౌ నిదిరహాస్యజ్ఞానసారంబు
శుద్ధస్వాంతోజ్జ్వలపుండరీకపురమధ్య స్వర్ణసిం
హాసనుఁ, భాస్వత్కౌస్తుభ రత్నహార తులసీ
పద్మాంకితోరస్థలుఁ, విస్వామిధ్వజు మిమ్ముఁ
గొల్తు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 31

శా. షట్కోణాక్షరమంత్రరాజనిలయుఁ జక్రాబ్జపుం
డ్రేక్షువి, భ్రాట్కోటీర లతాంతబాణమురళీ
పాశాంకుశుఁ వాహినీ, రాట్కన్యాదిసమేత
షోడశ సహస్రస్త్రీమనోనాథు ప్రా,వృట్కా
లాంబుదదేహు నిఁ గొలుతు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 32

శా. ఇష్వంభోజగదాసిచక్రధరశ్రీ హేలాకుచద్వం
ద్వపా, రిష్వాంగోత్పలకాంచితాగ్రమదనోర్వీ
ఫల్గునస్యందనా, క్షీష్వారంజితహస్తనిర్మలిత వి
జ్ఞానప్రపూర్ణాంచితా, విష్వక్సేనఖగేంద్రసేవ్య
జయ గోవిందా రమాధీశ్వరా 33

శా. ఖద్యోతప్రతిమానకౌస్తుభము వక్షంబందు రంజి
ల్లఁగా, హృద్యంబై వనమాలికావిరచితశ్రీగంధ
మింపొందఁగా, నుద్యత్కాంతులు వింతలై చెలఁ
గ నాయుల్లంబులోనుండుమీ, విద్యున్మేఘస
మానభావమున గోవిందా రమాధీశ్వరా. 34

మ. అసమానాకృతి దేవకీవిమలగర్భాంభోధిచంద్రుం
డవు నా, వసుదేవాత్మతపఃఫలంబనఁగ దేవా నీవు
జన్మించుటన్, వసుధన్ బూవులసోనవానఁగురి
సెన్ వర్ణించి రద్దేవతా, విసరంబుల్ సురదుం
దుభుల్ మొరసె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 35

మ. బలిమిన్ బూతన మీగృహంబునకుఁ దాఁబాలెం
తయైవచ్చి పాత్రులలోఁ బాపని నిన్నునెత్తికొని
వాదుల్ వాదులాడన్ హాలా, హాలపూర్ణంబగు
చన్ను సీకొనఁగి మోహాపాపు[illegible]చో, వెల
యన్ భక్తులు ముక్తులౌటరుదె గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 36

మ. రమణన్ మృత్తిక నేలతింటివి కుమారా బుద్ధి
కాదంచుఁ గ్రోధముతోడన్ మిముఁగొట్టఁబూని
నయశోదాదేవికిన్ మీముఖా, బ్జమునన్ బ్రహ్మ
భవాండపంక్తులు విరాజత్ స్ఫూర్తిగావించి సా,
ధ్వీమణిన్ విస్మయమందఁ జేసితివి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 37

శా. విందుల్ వచ్చిరటంచు గోపతరుణుల్ వేభంగు
లన్వచ్చి మో, విందే నెల్వడియుంగ ముద్దుగురి
యన్ వేంచేసి మాకౌఁగిటన్, విందైనాఁడవటం
చు నెత్తుకొన నీవీబంధముల్ జేర్చుటల్, విందున్
భాగవతాదిశాస్త్రములఁ గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. వాదీంద్రుల్ బహుశాస్త్రకోవిదులు తత్త్వజ్ఞానభ
వ్యాత్ములై, నేదేనే?మనంగనెయ్యేది మనోనేత్రేం
ద్రియాగమ్యమై, సీదివ్యాకృతినిల్చుపద్మజభవా
సీశంకరాద్యంతమై, వేదాగ్రప్రణవార్థరూపమున
గోవిందా రమాధీశ్వరా. 39

శా. జనులింపొంగఁ ద్రివిక్రమాకృతి సురస్వర్లోక
పాతాళభాగంబుల్, ఘనవిస్ఫూర్తినతిక్రమించి దివిష
ద్గంగానదీజహ్నుక, న్యను భోగావతి గన్న దేవ
ఘవదీయంబైనపాదాబ్జముల్, వినుతింతుఁ బ్ర
ణుతింతు నెంతు హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా.

మ. ఘుటకాసిద్ధునిభంగి వెన్నఁదినఁగా గోపాంగనల్
దాచలోఁ, గటిలోఁ జెప్పఁగఁబోయినన్ వెఱచి
మ్రొక్కెన్ వానిచందంబునన్, దిటమై యడ్డము
వచ్చి వింతరతులన్ దేలించి పోరత్వముఁన్, విట
రాజత్వము జూపినాఁడవట గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 41

మ. ఘనమై మీపదకాంతికాళియఫణాగ్రస్థానమా
ణిక్యదీప్తిని మాయింపఁ దదీయకాంతలు మహా
భీతాత్మలై దుష్టనా, శనముం జేసితి వింకఁ జాలు
బలిభిక్షాదాన మిమ్మన్న ద, ద్వినయోక్తుల్ విని
యాదరించితివి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 42

శా. చూడారత్నకిరీటకుండలరుచుల్ శోభిల్లఁగా
సారసం, క్రీడాసక్తల గోపకన్యకల నాక్షేపిం
చి తద్వస్త్రముల్, గూడా నెత్తుకపోయి తీరవి
లసత్కుంజాగ్రరూఢుండవై, వ్రీడాశూన్యలఁ
జేయవే సతుల గోవిందా రమాధీశ్వరా. 43

శా. క్షోణీజంబులిగిర్చె మేఁతలుడిగెన్ గోవత్ససం
ఘంబు బా, షాణంబుల్ కఱఁగెన్ భుజంగములు
చంచద్భక్తినాడెన్ వ్రజ, శ్రేణీరాగరసంబు వెల్లి
విరిసెన్ శృంగారలీలాభవ, ద్వేణుధ్వానము సో
కినంతటనె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 44

శా. చాణూరుం దెగటార్చి ముష్టికుని తేజంబెల్ల
మాయన్ రణ, క్షోణిం గూలఁగవైచి కంసు న
తులక్రోధాతిరేకంబునన్, ప్రాణంబుల్ గొని యు
గ్రసేను మధురన్ బట్టంబుగట్టింపవే, వేణీమాధవ
గోపికారమణ గోవిందా రమాధీశ్వరా. 45

శా. శౌర్యాడంబరలీల కుండినపురిన్ జైద్యాదులన్
సంగర, స్థైర్యాటోపముజూపి పోదరిమి మోదం
బొప్పఁగా రుక్మిణీ, భార్యారత్నము దెచ్చుకొం
టివి భవత్ప్రఖ్యాతసౌందర్యదో, ర్వీర్యప్రాభవ
మెన్న నాతరమె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 46

మ. యదువంశోత్తముఁడైన నిన్ను గ్రతుఫలాహార్యుం
డుగాఁ గన్నదు, కృష్ణుని న్చైద్యుని జేతిచక్ర
హా. నఁ దన్ శస్త్రంబు వేధ్రుంచి ద్రా, పదిమానం
బును గాంచి శక్రజునకుఁ బ్రత్యక్షమై నిందవై,
విదుర క్రూరంబుల నొచ్చినాయవటు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 47

శా. ఎద్యోతాను గైకొంచు సోమసూరు లంపా బిసో
తంబు లం, పద్యోనాదు విరంచిసంచయము సంభా
వ్యంబు గంత్రోత్తమం, బాహ్యాంత్యస్సాను నే క్త
లోకర రమాపాక్షకంబు సౌహృద్యము, విద్యా
సారము మీశుభాహ్వయము గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 48

శా. సుశ్రవ్యంబులు పుణ్యమూలములు సుజ్ఞానసా
మర్థ్యయో,గశ్రీకారణములుఁ సుధాసదృశముల్
కైవల్యసోపానముల్, మిశ్రంబుల్ నిగమాంత
సారములలో మీనామసంకీర్తనల్, విశ్రాంతం
బులు దివ్యదేశములు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. కత్తుల్ మోహలతావిభంజనకృతిన్ గైవల్య
వృక్షంపుఁ బూ,గుత్తుల్ యుక్తులు సర్వమంత్ర
ములకున్ ఘోరాంహితశ్రేణికిన్, మిత్తుల్
భక్తులునారదాదులకుఁ దామీనామసంకీర్తనల్,

విత్తుల్ యోగహృదాలవాలముల గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 50

మ. సురసస్ఫురరసాయనంబు ఫలరత్నోత్కరంబు
సంచయము చింతామణి సత్యవాగుణనిశాన్యాశ్రి
కైశ్వర్యం బాదిగా, జన్మృగాంకంబు సమాచ
క్షోరహితా తేజం బైనమీనావు మా, నిరతా
హితవ్రజగాంగుడాంబకను గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 51

మ. అధరీభూత తిరస్కృత్తనివహా వజ్ఞోపసంసా
రవా, భక్తసంశోషణాగాళగాలరము వైరగ్రావ
సంభోగోళీ, స్మృతిసింధుకారణో తమసము
మానోనాంబు జంఘద్విష, ద్విధ్రరుద్రాచ్ఛాదపా
దసేత హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా 52

మ. మహిమాత్మకుడయ్యెజామిళుడు కర్మజ్ఞాన
మోక్షక్రమా, మహితుండయ్యె ప్రయాణ
వేళ సుతు నాదయన్న నామాత్రక సుఖా,నహా
కైవల్యపదం బోసంగితి మనోవాక్కాయసమ్య
క్తపో,విహితాచారుల కేమొసంగుదువో గోవిం
దా రమాధీశ్వరా. 53

మ. శివునిం బార్వతి నాపగేయుని గజశ్రేష్ఠున్
వశిష్ఠున్ శుకున్, ధ్రువుం బ్రహ్లాదు బలిన్ విభీ

షణుని సత్కర్ముఁడున్ నరుఁడున్ నారదుఁడున్, రవిజుఁడున్
శేషుని సంబరీషుని బ్రహ్మణ్యులం జేయవే, వివ
రింపఁగ నేనెంతయునానగుచు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 54

శా. శ్రుత్యుక్తికథానిరంతరశ్రుతులు సూయాప్రవాదమూ
ఢులై కావే, క్షుద్రమార్గాన్యవాదోన్నిరూఢులు సమీ
చీనాజ్ఞాన విదుష్టకేసులున్, గోత్రప్రాప్తనిశాంత
కీర్తులు దుష్క్రోధుల్ నపుచ్ఛగతుల్, విప్రాచా
ర్యసదాచారవిరక్తులు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. శ్రీమన్నారాయణుండు సూర్యుఁడు గురుండు సాంబుఁడున్
బూర్వజన్మ ప్రారబ్ధకర్మలంచు నిత్యమనుకుపో
నిత్యంబు తన్మంత్రసేవా ప్రాబల్యంబులు బోయ
వాని గృహస్థో పాత్రికంగాఁ జేయవే, విప్రశ్రే
ష్ఠులకెల్ల నెక్కుడుగ గోవిందా రమాధీశ్వరా.

మ. నిగమార్థజ్ఞులు నిత్యసత్యచరితుల్ నిర్మత్సరుల్
నిష్ప్రపంచుల్, సుగుణాఢ్యుల్ సురలోకపూజి
తులు సుశ్లోకుల్ సుధర్మాన్వితుల్, నగధీరుల్
గలినాశతేజులు సదానందాత్మకుల్ వైష్ణవుల్,
విగతక్రోధులు విష్ణుసేవకులు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 57

మ. క్రతుకర్మంబుల సందడింబడరు తీర్థస్నానముల్

గోర రు,గ్రతపోదాంఘ్రికవృత్తికిం జోరరు
లోకభ్రాంతిదూరుల్ మహా,కృతకృత్యుల్
నిగమార్థకోవిదులు మీ,శ్రీపాదనీరేరుహా,
ద్వితయధ్యానపరాయణాత్మకులు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 58

మ. భగవద్భక్తజనప్ర(ముక్తమగు) తత్పాత్రావశి
ష్టాన్నంబుల్, తగు వేడ్కన్ భుజియించి ముక్త
తనుఁడై దాసీసుతుం (డీడ్యుఁడౌ) పగిదిన్ నారద
దుఁడైనవాఁడనిన నీభక్తిప్రభావంబు లు,ర్వి
గణింపం గడునద్భుతంబులగు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 59

మ. పరమానందముతోడ మిమ్ము మదిలో భావించి
నిల్వంగ భూ,వరుఁడుంగాంచె నిమిత్తమాత్ర
మున నే వైకుంఠమన్నట్టిచోఁ, జిరకాలంబు భవ
త్పదంబులు మదిం జింతించుపుణ్యాత్మకుల్,
విరజావాహిని దాటుటేమరుదు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 60

శా. అగ్రత్వంబొకయింతలేక సముఁడై యత్నప్రయ
త్నంబుతో, యగ్రాహ్యంబులుమాని దేశికక
టాక్షారూఢసంపన్నుఁడై, జాగ్రత్స్వప్నసుషు
ప్తులందు మిముఁ గాంచుం గొల్చుపుణ్యుండు

దా,విగ్రామణ్యుఁడు విష్ణులోకమున గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 61

శా. బౌద్ధగ్రాహ్యకుమంత్రతంత్రముల సంపాదించి
బోధించుదు, ర్బుద్ధుల్ తెల్పినత్రోవలం జనక
సంప్రాప్తాగమాంతార్థ నా,సిద్ధాంతంబు దృఢం
బుగాఁ దెలిసి మీసేవానుకూలాత్ముఁడై, వృద్ధా
చార్యసంఘము గావలయు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 62

మ. సహువంగావలె విష్ణుతీర్థములకున్ నారాయణ
బ్రహ్మకున్, సహువంగావలె మీప్రసాదము
మహాత్మ్యస్వచిత్తంబునన్, నడువంగావలె
హీరకస్యందయుగ్మున్ నానావిహారంబులన్, విడు
వంగావలె మీప్రసన్నులకు గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 63

శా. పొట్టాసత్వమనా ప్రసిద్ధుఁడయెపో ధన్యులై
యుందురే, పుట్ట నొల్లరు చావనొల్లరు జగ
త్పూజ్యుల్ భవత్సేవకుల్, ధట్టప్రాప్తకృతాంత
కింకరగదాదండానలజ్వాలచే, బెట్టంబొందక
సార్వకాలమును గోవిందా రమాధీశ్వరా. 64

శా. శ్రీరామానుజదేశికో త్తమ మహాసిద్ధాంతమార్గ
క్రియా, సారాచారవిశేషతీర్థతనుఁడై స్వాంతం

బులో నెప్పుడుఁ, గ్రూరత్వంబు శమింపకుండిన
వివేకుల్ చూతురా పుణ్యునిన్, వీరేమన్న ఘరా
తిశైత్యమది గోవిందా రమాధీశ్వరా. 65

శా. గోత్రంబొక్కటి కేలనూనితివి మీగోత్రంబు
వారందఱున్, గోత్రానేకపనాయకుం డవన గా
గోత్రంబు వారందఱున్, చిత్రంబొనగయే మిచె
ప్పదుఁ గురుక్షేత్రంబునందోత్రమున్, క్షేత్రంబుం
గాని తేపదోలితివి గోవిందా రమాధీశ్వరా 66

శా. మాయింతున్ దురితంబులన్ గురుకృపన్ నా
కీర్తిచంద్రప్రభల్, గాయింతున్ భవదీయపద్య
ములు నిక్కాంతాకపోలంబులన్, ద్రాయింతున్
బరవారణాంకుశము మాయా మానుజా యంచు
నే, వేయింతున్ జయభేరి లోకములలో గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 67

మ. అదలింతున్ గుటిలారిసంఘములఁ బ్రాణాపాన
సంధానినై, కదలింతున్ నిజమూలకుండలిని
మోక్షశ్రీఫలప్రాప్తికై, బొదలింతున్ భవదీయ
మూర్తిలతికన్ బోధాలవాలంబుగా, విదలిం
తున్ బహుజన్మదుఃఖముల గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 68

శా. త్రెంతున్ బ్రాకృతకర్మబంధముఁ బ్రబోధింతున్

భవద్భక్తి గల్పింతుర్ మానసభద్రపీఠము సమ
ర్పింతుర్ విభూషాదు లర్పింతుర్ శ్రీగురుమం
త్రమార్గమునఁ జర్చింతుర్ మహామూర్తి సేవిం
తుర్ నీచరణాంబుజద్వయము గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 69

శా॥ ఒప్పింతుర్ నిజధర్మకర్మచయముర్ యుష్మత్ప్రి
యార్థంబుగా, గప్పింతుర్ భవదంఘ్రియుగ్మము
మనోరాజీవపీఠంబునన్, మెప్పింతుర్ మహనీయ
భాగవతులర్ మీపాదభక్తిం జొప్పింతుచే, వి.ప్పింతుర్
హృద్యమాంధకారము మను గోవిందా రమాధీ
శ్వ॥ 70

శా॥ విఘ్నేశుండు సనత్కుమారుఁడు చతుర్వేదం
బులర్ బ్రహ్మయుర్, విఘ్నేశానుజు డైనషణ్ము
ఖుఁడు దేవీయుక్తుఁడై వేడుకర్, విఘ్నేశుర్
మగఁగిన్నరేంద్ర ని మమ్మిమీ ప్రాప్తివర్ణింపఁగా, వి
ఘ్నుం బెన్నఁడు లేదు మీకృతికి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా 71

మ॥ నిజరూపంబున నింతవాఁడవని వర్ణింపంగ నొం
డేల స, ర్వజగత్పూర్ణుఁడవౌ, సొంటుగవ దూ
ర్వాగంధపుష్పాక్షతల్, గజచర్మాంబరజూటకోట
రమునర్ గాన్పించె మోకాట నా, విజయుండీశ్వ
రపూజసేయుటయు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 72

మ. ఫలితౌదుంబరశాఖచందమున నీబ్రహ్మాండజా
లంబు లో, గలమీఁదివ్యవిభూతిజీవులను వక్కా
ణింప శక్యంబె త,త్ఫలసంకలితతన్మహీరుహామహా
త్వం బెన్నఁగా శక్యమే, నిలయానన్యానలకోటి
తేజహరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 73

శా. ఐశ్వర్యప్రదమంత్రతంత్రములు వశ్యాకర్షణో
చ్చాటనల్, విశ్వాసంబునఁ జేయఁబూనక సదావి
జ్ఞానసంపూర్ణుఁడై, శశ్వన్మోక్షఫలప్రదాతయగు
నాచార్యున్వయగ్రాహిన్, విశ్వశ్రేష్ఠునిగా
నెఱుంగవలె గోవిందా రమాధీశ్వరా. 74

శా. త్రయ్యంతార్థవిచారగోష్ఠి భగవత్సంబంధదీ
క్షాంగిత్వై, జయ్యాళ్వారిని స్తోత్రబంధనిగమశ్రీ
సూక్తినిం దేలియున్, తియ్యంబైనటుచిత్రపన్ను
లయొప్పన్ లేకున్నఁ దచ్చిహ్నముల్, వెయ్యారైన
ను మీఁదుగిక్కిలివి గోవిందా రమాధీశ్వరా.

మ. అమితం బవ్యయ మాదిమూలరుచిరం బానంద
కందంబు ను,త్తమమాచార్యకటాక్షలబ్ధపరిశుద్ధ
జ్ఞానవిద్యానిధా, నము పంచోపనిషత్స్వరూప
ము ప్రపంచజ్యోతియంచున్ మిమున్, విమలా
చారధురీణు లెన్నుదురు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. వింటిన్ నీభుజశక్తిదానవులదోర్వీర్యంబు మా

యింపఁ బూ, వింటన్ లోకములెల్ల గెల్చుత్రిజ
గద్వీరుండు మీపట్టి పూ, వింటన్ బుట్టినప్రోడ
మీకరుణచే నిన్నింటికిన్ గర్తయే, వెంటన్
మీసవతస్య దైవములు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 77

మ. శ్రుతమంత్రాక్షరదివ్యమంగళమహాశ్రీమూర్తి వే
దార్థవా, సృతిసారోపనిషత్స్వరూపమహనీయేజాత
సృంగంబు సం,భృతపాపౌఘదవానలాంబుదము
భూరిబ్రహ్మకైవల్యసం,వృతమంచుం దెలుపు నా
మ్యం బెన్నుదురు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 78

మ. బహుగా వేల్పులనెన్న నేటికితఁడే బ్రహ్మణ్యదైవం
బు కద, విశ్వపకిం జూపఁడె విశ్వరూప మని దివ్య
జ్ఞానసంపన్ను లెప్పుడు మీమూర్తి భజింతు
రాత్మల భవాంభోరాశిలోనుండియుం, వెడ
మాయం బెడబాసి ధైర్యమున గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 79

మ. పొగచుట్టుండినవహ్ని చందమున నీభూలోకపూ
ర్ణుండవై, జగదుత్పత్తికి రక్షణంబునకు శిక్షావృ
త్తికిం గర్తవై, పొగడన్ మించితివెల్లలోకము
లలోఁ బుష్పంబులంగల్గుతా, విగ వెన్నంగల
నేతిచందమున గోవిందా రమాధీశ్వరా. 80

శా. వాగర్థంబులభంగిఁ బాయకజగద్వ్యాప్తుండవై
మ్రానిలోఁ, జేగంబోలి శరీరకోశములలో
జీవాత్మవై యాత్మవై, యోగం బెప్పుడు కల్గియుం
డక సముద్యోగంబునన్ ముక్తికై, వేగం జేటికి
భక్తకోటికిఁ గోవిందా రమాధీశ్వరా. 81

మ. అభయంబన్న బలిన్ విభీషణు ధ్రువున్ ఆచంద్ర
తారార్కమ్ముగ్రమై, నిల్పైయుండఁగ మూఁడులో
కములకున్ వేదాంతరాయుండవో, ప్రభుర
త్నంబవు పుణ్యమూర్తివి జగద్రక్షాధురీణుండవీ,
విభవంబున్నదె యెల్లవేల్పులకు గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 82

శా. తృష్ణాదూరులు నిత్యశాంతులు బృహద్వేదాం
తసారైకస, ర్థిష్ఠుల్ సత్యతపోగరిష్ఠులు సమా
ధిజ్ఞాననిష్ఠుల్ మహో, జిష్ఠుల్ వ్యాసపరాశరా
దులు మిమ్ము జింతింతు రెల్లప్పుడున్, విష్ణుబ్రహ్మశి
వాఖ్యాంశంబు మీరు గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. త్రిజ్ఞామూర్తిన్ శశిగన్నదేవు నణుమాత్రీభూతు
లం జేయుమీ, ప్రాజ్ఞాహంత్వముగల్గనట్టిపరమబ్ర
హ్మాణ్యజీవాత్మనై, త్రిజ్ఞోపాదులఁజిక్కినాఁడ శర
ణార్థింజూచి రక్షింపు మీ, విజ్ఞాత్రోజ్జ్వల దేహ
భాజనుని గోవిందా రమాధీశ్వరా. 84

మ. నియమం బోవఁగ నేల కాశికి చనంగా నేల భాగీ
రథిన్, నియతస్నానముఁ జేయ నేటికి మనోనేత్రం
బునం దత్త్వని,శ్చయరాద్ధాంతనిరూఢి నిన్నుఁ
గనుఁగో సర్వజ్ఞుఁడౌఁగాదె భూ,వియదంభోనల
వాయురూపధర గోవిందా రమాధీశ్వరా. 85

శా. రంజిల్లన్ భవదీయరూపము మనోరంగంబునం
గాంచి మీ,యంజం డాగినయోగికిం బోడము
సాన్న్యజ్యోతుసంసక్తయుక్, పంచబాణాదులు దివ్య
రత్నములు బంగారంబులున్ సిరులున్, పింజా
ముర్తులను వాహనంబులును గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 86

శా. సన్న్యాసాశ్రమశీలతం బ్రవృత్తియు దపోవ్యాసార
సములో, పంచప్రత్యాయంబులు తీర్థయా
త్రలు మహాశాస్త్రార్థవాదంబులున్, సన్న్యాసత్వ
ము రిత్త మీచరణకంజధ్యానరూఢిన్ మనో,
విన్యాసంబునఁ గానకున్న హరి గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 87

మ. ఘనకర్పూరము మెత్తినన్ బురదలోఁ గన్ బూ
సినన్ భిక్షసేయను రాజాన్నము దెచ్చి పెట్టి
నను కూరాకే సమర్పించినన్, తనుదీవించిన
తిట్టినన్ దడయఁ డెంతన్ లక్ష్యశీలుండు తా,విని

చౌడుఁ గని గ్రుడ్డియుఁ వెలయ గోవిందా
రమాధీశ్వరా. 88

శా. బోధాగ్రంథము లాదరించి చదువంబోఁబోక
మిథ్యామనో, వ్యాధిం జెందక నిత్యముల్ శ్రుతి
విరుద్ధచ్ఛాయయా కాలుసే, బాధంబొందక
మిమ్ముగొల్వవలె సద్భక్తుండు సంతోషియై, వేద
స్తుత్య పదారవింద హరి గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 89

శా. ఆధారంబు సమాన మూర్ధ్వగతి సత్యాంతప్రయ
త్నంబుతో, స్వాధిష్ఠానము మీఁదికిం జొనిప
ప్రాణాపానముల్ కుంభకి, ప్రాధాన్యంబున నిర్వ
హించి సుగుణబ్రహ్మసుఖక్ గనో, మీధిన్ మి
మ్ము భజింతు రుత్తములు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 90

శా. క్రోధావేశనిరూఢమానసులు దుర్గోష్ఠీసమేతుల్
మనో, బోధాయుక్తులు సర్వవర్జితులు ప్రాపుల్
సత్వరగ్రస్తులై, సాధుప్రాభలహించనేతురు వృ
థాసంసారమాయాపురి, వీధినాటకమాత్మనమ్మి
హరి గోవిందా రమాధీశ్వరా. 91

శా. అక్రూరస్థితినుండఁగావలయు రాజాస్థానమధ్యం
బునన్, వక్రింపంబనిలేదు ధర్మపదవిన్ వక్రింపఁ

గావచ్చినన్, శుక్రాచార్యులకన్నుఁ బోఁ జొనుపవే
సూదిం గా దర్భాగ్రంబుచే, విక్రీతాఖిలలోకజాత
మున గోవిందా రమాధీశ్వరా.			92

శా. అభ్రప్రాయశరీరకామకృతకర్త్రాయత్త సంసార
శం, కుభ్రాంతాత్మకులైన వంచకులనేకుల్ద్వంద్వ
శీలుర్ పర, శ్వభ్రాన్వేషణబుద్ధితో సమధిక్షాశా
పాశనిర్వ్యాకృషధి, విభ్రాంతుల్ మిముఁ గొల్వ
నోపుదురె గోవిందా రమాధీశ్వరా.			93

శా. కొండల్ వంటికవీశ్వరుల్ శతకముల్ కోటాన
కోట్లింతకున్, మెండై నిన్నును జెప్పఁ బూనిరిగ
దా మీసాటిఁ గాదొక్కటే, వండే నేర్పులఁ బె
క్కుభంగులరుచుల్ వర్తింపవే శాకముల్, వెం
డిన్ నామన వాలకింపఁదగు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా.			94

శా. అచ్చంబైనభవత్ప్రసాద   మతిభక్త్యావేశపూ
ర్ణాత్ముఁడై, నిచ్చంగొని మర్త్యుఁడేమఱక నిన్నే
కీర్తనల్ చేయవా, క్రుచ్చంగాఁబనియేమి పాతక
ములా క్రోశింపవే పోవుచో, విచ్చున్నొగ్గవి రాలి
మాన్యగతి గోవిందా రమాధీశ్వరా.			95

శా. మిన్నుల్ ముట్టిన దుగ్ధవారిధినడుమన్ మీరుం
ట వ్రేపల్లెలో, వెన్నల్ నేతులుపాలుమ్రుచ్చిలుట
కున్ వేడ్కయ్యెనో మీకు,నోయన్నా గోపవధూ

టులంగలసి పయ్యాటంబులాడంగ నీ, విన్నా
ణంబులు పిన్నఁ జోద్యములు గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 96

శా. ఇండ్లన్ గాపురమున్న గోపికల పాలెంత్రాగినా
వంచు రో, కంట్లన్ రోళ్ళ సుబాదిన వెఱప్పుమీా
కావంతయున్ లేక సం,స్తంభ జేయనివత్సలన్
బలిమిం గూర్చిన ని శ్రమ గానంబు లా, పెండ్లన్ గూ
డలుపోల బెట్టితివా గోవిందా రమాధీశ్వ రా. 99

శా. రోలంగట్టిన తల్లి కోలకొలఁదిన్ మ్రొక్కంగ నే
యొత్తినన్, రోలంబాలకుఁజూచి స్తోత్ర మొనర్ప రో
లుద్ధతిన్ గాన మీా, హేలాపత్న్యము లాల పే
ర్గు పెకలన్ యిద్దరులన్ ధాత్రిన్ ప్రే, క్షీ లంగారం
బ్బితి పిన్న పాపఁడవె గోవిందా రమాధీశ్వరా.

శా. వెళ్ళన్ దోలుకపోయి లేగల రణోర్విన్ మేపి
కాళిందిలో, నీళ్ళంబెట్టఁగఁబోయి చల్దిగుడు పన్
నీత్రోడిగోపార్భకుల్, వెళ్ళం జూచుచు గంగ్గు పె
ట్టుకొని మీా వెన్నెంట నే తేర ను, స్వాళ్ళూరించుట
నానుదిందలఁతు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 101

శా. హస్తాబ్జంబుల వేణుదండముధు రాస్యస్థంబుగానిం
చి మీా,కస్తూరీతిలకంబు లేఁజెమట దోగన్ గాన
ముల్ చేయవే, అస్తోక స్తనభారముంగదల నా

ట్యం బాడు గోపాంగనా, వి స్తీర్ణ శ్రీసరోజమిత్రుఁ
డవు గోవిందా రమాధీశ్వరా. 102

శా. కాళిందీతటనీపనవాంబుజపర్ణగచ్ఛన్న బృందావనీ
కేళీ పుష్పితమాధవీవ్రతతులన్ గోగేహంబులన్
వల్లవీ, నాళీకాక్షుల నాదరించితి వనూనాలింగలీ
లావిశా, పశేన్ సంగసుసౌఖ్యముల్ మఱపి గో
వింద రమాధీశ్వరా. 103

మ. శిశుపుం డున్నాఁడు పురోహకంసమున నా చేతుల్
సహస్రంబు నే, భవపాదాంబుజభక్తులం దసముఁ
జేన్ బాణాసురఖ్యుండ నా, నవతైవాన్యుఁడని
ధిక్కరింపఁగను హస్తవ్రాతముల్ సిక్కఁగా,
వివశుం జేయదె మీసుదర్శనము గోవిందా రమా
ధీశ్వరా. 104

శా. చంచత్కాంచనకర్ణకుండలభుజాసంస్ఫూర్తివై వే
ణువున్, కించిత్కుంచితకోమలాధరముతోఁ గీ
లించి మీటింపుచున్, కాంచీదామనిబద్ధరత్న
రుచి సుత్కౌశేయచేలంబుతో, వేంచేయంగదవ
య్య నామదిని గోవిందా రమాధీశ్వరా. 105

మ. ప్రకృతిభ్రాంతవిమూఢచిత్తులకుఁ జేరన్ రాక
ధర్మార్థకా, మకృతాచారుల కందరానిమునిగ
మ్యంబైన కైవల్యమున్, సకృదుచ్చారితతావకీన

మను రాజ్యం బిచ్చు నీధాత్రిపై, వికృతింబొందె
డి వేళ జీవులకు గోవిందా రమాధీశ్వరా 106

శా. వింటేఁ జెల్లదు విష్ణునామమని విద్వేషంబుతో వీ
నులన్, ఘంటల్ గట్టి ఘణంఘణంఘణ స్వనంగా
భూమిన్ వర్తించు నా, ఘంటాకర్ణున కిచ్చినాఁడవు
భవత్కైవల్య తేజంబులన్, వింటే మోక్షముగ
ల్గుటేమరుదు గోవిందా రమాధీశ్వరా 107

శా. గట్రాలన్ బెను కానలన్ గుహల గంగాసింధుదే
శాదులన్, వట్రా గావుల దేహమెల్ల బడలన్
వర్తింపుచున్ మేరువున్, జుట్రా నెన్న 'బిమార్గువ
చ్చినను నస్సిద్ధుండుగాఁ డేని నా, వెట్రావాని
ప్రయాస మంతయును గోవిందా రమాధీ
శ్వరా. 108

రమాధీశ్వరశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

భక్తచింతామణి శతకమును వ్రాసినకవి కూచిమంచి సోమసుందరుఁడు. ఈకవి కోనసీమయందలి సప్తగోదావరిమధ్యమునను న్న పలివెల గ్రామనివాసి. కవి తననివాసస్థానమును నీశతకమునం దీవిధముగాఁ జెప్పెను

> పల్వెలపురాగారసు... ప. 5.
>
> ఘనగౌతమీవిలసత్తీరతలస్థపల్వెలపురీ
> విఖ్యాతవాసుండ... 108

ఈకవి వ్రాసిన యితరగ్రంథములలో గొప్పలింగేశ్వరశతకము మాత్రము ప్రకృత ముపలభ్యమై యున్నది. సోమసుందరకవిని గూర్చినవృత్తాంత మింత కెక్కుడు తెలియరాదు. ఈకవి సుప్రసిద్ధులగు కూచిమంచి తిమ్మకవి జగ్గకవి సోదరుల కావలివాఁడై యుండును. ఎంతకాలము క్రిందట నీకవి యుండెనో యేయే గ్రంథములు రచించెనో తెలియుటలేదు. పల్వెలపురీవిఖ్యాతవాసుండ ననుటచే నీకవి పల్వెలనివాసి యని స్పష్టముగాఁ దెలియుచున్నది. కవి కూచిమంచి తిమ్మకవివంశీయుఁడు గావున కౌండిన్యసగోత్రుఁడ నియు నాపస్తంబసూత్రుఁ డనియుమాత్రము తెలిసికొనవచ్చును.

పలివెల సుప్రసిద్ధమగు శివక్షేత్రము. ఇట రెడ్డివీరులు నెలకొల్పిన శాసనములు పెక్కులుగలవు.

భక్తచింతామణిశతకమున మొదటి యిరువది మూఁడుపద్యములలో సంఖ్యానియమాలంకారముంటచేఁ బద్యములు చదువఁ జవులూరుచున్నవి. కడమపద్యములలో శివలీలలు పురాణకథలు నభివర్ణింపఁబడినవి. శతకమునందలి కవితాధార మనోహరముగ నిరర్గళముగా నున్నది. కవి యీశతకమునందు మత్తేభవృత్తములు శార్దూలవృత్తములు వ్రాసి, యట్టుల వ్రాయుటకుఁ గారణ మీక్రిందివిధముగా మనోహరముగాఁ జెప్పియున్నాఁడు.

నీవు వెలయఁగ మత్తేభశార్దూలచర్మములం బ్రీతి
వహింతువు గాన నిపుడే మత్తేభశార్దూలపద్య
ములన్నీ కుపహార మిచ్చితి...

కవి తాను నియోగియు బీదవాఁడునై యుంటచేఁ గాఁబోలును ఎనుబదియెనిమిదవపద్యమున నియోగిగా జనించుటయు నందు దరిద్రుఁడగుటయుఁ బాపహేతువని చెప్పినాఁడు. పద్యములందలి భావములు శైలి మనోజ్ఞముగా నుంటచే నీశతకములసంపుటమునం దీభక్తచింతామణిశతకమును జేర్చి ప్రకటించితిమి.

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ
23-10-25

శ్రీరస్తు.

కూచిమంచి సోమసుందరకవికృత

భక్తచింతామణిశతకము.

శా. శ్రీమద్భూమిధరాధిరాజతనయా చిత్తాంబుజ
ద్యోమణీ, వ్యామోహార్ణవతారణైకతరణీ బాలేం
దుచూడామణీ, ప్రేమాభ్యంచితకంకణీకృతఫణీ
బృందారకగ్రామణీ, స్వామీ నామదిఁ బాయ
కుండు శివసాంబా భక్తచింతామణీ. 1

మ. నతగీర్వాణ మురారిబాణ కృతనానాలోకనిర్మా
ణ సం,తతసర్వోపనిషత్ప్రమాణ త్రిజగత్కళ్యా
ణ సద్భక్తసం,తతిసంత్రాణధురీణ పుంగవలస
త్కాంక్షాణ భాస్వన్మహా, పతితోద్ధారకళాప్రవీణ
శివసాంబా భక్తచింతామణీ. 2

శా. రాజద్దివ్యధునీతురుంబ మునిహృద్రాజీవరోలంబ
నా, నాదేవాత్మభిదావిడంబ పరమామ్నాయస్త
వాలంబ నీ, రేజాతాక్షమహాకదంబ దురితా
ద్రిప్రచ్ఛిదాశంబ వి,భ్రాజద్భక్తజనావలంబ శివ
సాంబా భక్తచింతామణీ. 3

మ. ఘనవైశ్వానరదృగ్లలాట విలసద్గంగాజటాజూట
పా, వనరౌప్యాచలకూట వేదచయభాస్వద్ఘోట
లోకవ్రజా, వనలీలాధృతకాలకూట హాతగర్వ
గ్రస్తదోషాట శో, భనచంద్రార్ధకళాకిరీట శివ
సాంబా భ... 4

మ. నలినీబాంధవకోటిధామ రిపుసేనా ; సనిష్కామ
ని,ర్మలధామా హతకామవిద్వదఘర వామా రామ
సుత్రామ గీ, తలసన్నామ విపద్విరామ నిజభక్త
స్తోమ సుక్షేమ ప,ల్వలసద్గ్రామ లలామధా
మ శివ... 5

మ. విలసద్భద్రతురంగ రంగదజహాగ్విజ్ఞానయోగా
లిని, ర్మలయోగిప్రియసంగ సంగరరిపుప్రాణా
నిలాహారకృ, ద్బలవద్బాణభుజంగ జంగమపురీ
దాహక్రియాచంగ ప, ల్వలపుర్యంబుజసంగిభృం
గ శివ... 6

మ. స్వవశోద్యజ్జగదండ దండధరగర్వధ్వాంతమా
ర్తాండ తాం, డవలీలాధుతకాండ కాండచయ
దీర్ణక్రూరవేదండ జ్ఞే, యవిధాసంవిదఖండ ఖండ
శశిచూడాలంక్రియాభోగవై, భవవిఖ్యాతసుర
ప్రకాండ శివ... 7

మ. అలఘుశ్రీకరసుందరాంగ కరుణోదారాంచితా

పాంగ ని,స్తుల కారుణ్యయుతాంతరంగ హిమవ
త్పుత్రీపరిష్వంగ ము, త్తలతాంతాశుగగర్వభంగ
మునిహృత్పంకేజసారంగ ని,ర్మలగంగాకలితోత్త
మాంగ శివ... 8

మ. నిలయీభూతబుధాంతరంగ త్రిజగన్నిర్మాణర
తాదిని, స్తులకాంక్షాఘనయప్రశస్తవిచలద్భ్రూ
భంగ భక్తవ్రజో, జ్జ్వలచిత్తాంబుజమత్తభృంగ
సముదంచత్కోటికందర్పకో, మలరేఖాయుత
మంగళాంగ శివ... 9

మ. జలజాతప్రభవాచ్యుతాదిసుమనస్సందోహసం
స్తూయమా, నలసన్మంగళదివ్యవేష గిరికన్యా
చిత్తసంతోష యు, జ్జ్వలబాలేందుకళావిభూష
కరుణాసంపోషితాశేషని, ర్మలకారుణ్యసుధీవిశే
ష శివ... 10

మ కలశీసంభవగౌతమాత్రిశుక మార్కండేయభృ
గ్వాదిమా, నిలలామావళిగేయమానమహిమో
న్మీలత్సుధామాధురీ, లలితాత్మీయకథాప్రసంగ
శ్రితకైలాసాంచలోత్సంగ భూ, వలయాభంగ
శతాంగ లింగ శివ... 11

మ. స్వవిభానిర్జితకోటిసూర్య పరతత్త్వజ్ఞానదాచా
ర్యా లో, కవితానావనకార్య దీనజనరక్షావిశ్రుతా

దార్య వి, ష్ణువిధీంద్రాద్యనివార్య వీర్యసకలస్తో
త్రార్హచాతుర్య భ, వ్యవిమోక్షప్రదకీర్తిధుర్య
శివ... 12

మ. కలిదోషఘ్ననిజప్రసంగ త్రిజగత్కందాయమా
నాంగ దు, ష్కలుషాదభ్రతమఃపతంగ బుధ
హృల్లోకసారచక్రాంగని,శ్చలసుధ్యానానందయ
ణార్యభవపాశప్రచ్ఛిదాచంగ కే, వలవిజ్ఞానసు
యాత్మసంగ శివ... 13

మ. కృతనానాజగదింద్రజాల త్రిజగద్గీతాభిధాజా
ల సం, తతభక్తావనలీల ఘోరభవసంతాపార్తిని
ర్మూల వ, రితసత్కీర్తివిశాల శైలవరపుత్రీలోల
దీనావనా, ప్రతిమోద్యత్కరుణాలవాల శివ. 14

మ. పరతత్త్వోపనిషద్విహార వినమద్భక్తౌఘమందార
దు, స్తరసంసారభయాపహార జగదాధారా
గుణోదార భా, సురనామామృతసార నిర్మలప
రంజ్యోతిర్మయాకార స, త్త్వరజోముఖ్యవికా
రదూర శివ... 15

మ. నిజమాయాకృతసర్వలోక వినమన్నిత్యామృ
తాలోక వి, శ్వజగత్పాలనజాగరూక దివిషద్వం
ద్యాంఘ్రినాళీక భ, క్తజనాస్తోకతమోవిమోక
పరిధూతస్వాశ్రితానేక జ, న్మజరామృత్యుభవై
కశోక శివ... 16

మ. పరసంత్రాసకరప్రతాప శమితబ్రహ్మాదిసంతాప
దు,ర్భరమోహాంధతమఃప్రదీప విలసద్భర్మాద్రిరా
ట్చాపశ్రీ,కరసత్కిరికలాప నిత్యనిజభక్తవ్రాతని
ర్లేప చి,త్పరమానందమయస్వరూప శివ... 17

మ. నతభక్తవ్రతకల్పభూజ విలసన్నానాజగద్బీజ ర,
క్షితగీర్వాణసమాజ పావనతర శ్రీమత్పదాంభో
జ వ,ర్ణితనోఽగ్రహరాజతేజ కరుణానిర్వ్యాజ
దీనావన, వ్రతపారీణ సురారిరాజ శివ... 18

మ. సవిలాసాగతదక్షయాగ భవమోక్షప్రాభవా
భోగ నైగా, మహతీసంగతవామభాగ సకలామ
ర్త్యానవోద్యోగ న, ఘనదానంకకగాత్మ యోగ
ప్రపేచేతోభూవప్రగ్రహాసం, భవభస్మోల్లసితాం
గరాగ శివ... 19

మ. అవనీభృత్తనయాకళత్ర సమరజ్యాఖండితామి
త్ర దు,ర్భవదుఃఖాంబుధియానపాత్ర సితభాస్వ
ద్గాత్ర పంకేజబాం,ధవచంద్రానలనేత్ర నిర్మల
జగత్కల్యాణచారిత్ర స,త్పవివరస్తోత్ర జగత్ప
విత్ర శివ... 20

మ. అమితశ్రీకరసుప్రసాద నిజభక్తాభీష్టదాహ్లాద
యా, గమసంచారవినోద దీనజనరక్షానంతతా
మోద దు, ష్టమహాపాపవిభేద ఘోరభవపాశ

చ్ఛేద బ్రహ్మాచ్యుత, ప్రముఖాభ్యర్చితపాద
శ్రీద శివ... 21

మ. పదపద్మార్చకకల్పవృక్ష త్రిజగత్పాపచ్ఛిదావద
క్ష దు, ర్మదదైతేయనిపక్ష విశ్వలయనిర్మాణావ
నాధ్యక్ష చం, ద్రదినేంద్రజ్వలనాక్ష భక్తనివ
హోద్యద్భూరిసన్మంగళ, ప్రద రాజత్కరుణాక
టాక్ష శివ... 22

మ. భవశాంచద్గరహాస భూతానిహ్వాన సూంతర్వాస
నిస్సీమప్రై, భవకైలాసనివాస భూరినిజసత్కృత్త్వా
వనోల్లాస స, త్స్వరివరసాంతవికాస భాసద్వగఖి
లబ్రహ్మాండభాండావళీ, భవరతూలయకృద్విలా
స శివ... 23

శా. ఘున్నా ఘోరహాలాహాలాగ్ని త్రిజగంబుల్గాల్ప
నీవంత, న్నెవ్వండాదిగ వేలుపుల్గావలిడ న్నే
వచ్చి నీవావిషం, బన్నాఁడాని జగంబుఁ గాచి
తటయన్నా యెన్న నీకన్న నా, పన్నత్రాణపరా
యణుల్గలరె సాంబా భ... 24

శా. సారోదారసుభక్తి బాణుఁడు నమస్కారంబు
గావించి యిం, పారగన్వేఁడిన వానియింట సకు
టుంబారూఢిగానుంటి వి, ట్లేరీ భక్తమనోరథం
బు లిడువా రీవిశ్వమం దెంతయు, న్నారంజూచిన
నీపకాక శివ... 25

మ. క్షితిలోఁ బల్మఱు బోయకన్నఁ డిడునుచ్ఛిష్టోప
హారంబుల, ప్రతిమప్రీతిఁ బరిగ్రహించి యపవర్గ
ప్రాప్తుఁ గావించితౌ, పతితోద్ధారకళానిరూఢబి
రుదప్రఖ్యాతికిం జూడ నీ, ప్రతిలేఁ డెవ్వాఁడు
దైవకోటి శివ... 26

శా. రిక్తాచారుఁ డొకండు పేర్మి శివరాత్రి న్వైశ్య
తోఁగూడి సంసక్తిం దత్కుచసీమ నీకు నొకపు
ష్పంబుంచి యర్పించినన్, రక్తిం బ్రోచితి వార
భక్తసులభప్రఖ్యాతి నీయందెసు, వ్యక్తంబైనది
గాని లే దెచట సాంబా భ... 27

మ. అరుదార న్శివరాత్రియందొకఁడు చోరవ్యాసక్తి
యుష్మద్గృహం, తరదివ్యస్థలి జాగరూకతగను
మాత్రన్సుకృతుండై యేగెని, న్నిరతాసక్తి భజించు
వారికరుదా నిర్వాణలక్ష్మివిని, ర్భరసంశ్లేషసు
ఖాబ్ధిఁ దేలుటకు సాంబా భ... 28

మ. సురలాస న్సురగ్రోలు వేళ గములొచు న్వచ్చి
రేగాని వా, రరయన్ లోకహితార్థ మాగరళ
మింతైనం దినంజాలరె, వ్వారు లోకేశ్వర నీవు
దక్క నిఁక విశ్వత్రాణ సామర్థ్యమె, వ్వరికైన
న్గలదా త్వదన్యులకు సాంబా భ... 29

శా. భక్తింబాయక ఘల్గునుండు భజియింప న్వచ్చి దేవీ

సమా, యుక్తిన్నీవు కిరాతవేషమునరా నుద్వృ
త్తిఁ బోరాడి య, వ్యక్తుండై ప్రహరించినంత
వరలాభంబిచ్చినావయ్య నీ, భక్తానుగ్రహ మేమి
చెప్ప శివ... 30

మ. గరిమన్నీశరణంబుసొచ్చినను మార్కండేయు
రక్షించి దు, ర్భరవైవస్వత కింకరులను తోలి
వాత్సల్య మెన్నంగ నా, తరమా నీచరణానతార్థి
జనసంత్రాణై కదీక్షావిని, ర్భరభాస్వద్బిరుదంబు
నీకతగు సాంబా భ... 31

మ అలకాధీశునకిచ్చినావు నవసంఖ్యాకాక్షయశ్రీని
ధుల్, జలజాతాక్షునకిచ్చినావు నిజభాస్వద్దివ్య
చక్రంబుఁ బెం, పలర న్వజ్రికొసంగినావతులది
వ్యప్రాభవం బౌఖళీ, బలి నీసాటివదాన్యుఁ
డేఁడి శివ... 32

శా. వాఘామర్ష తబ్రహ్మమూర్ధముఁ దృణప్రాయంబు
గాఁద్రుంచియు, న్నాథంబౌకృప సాలెపుర్వునకు
మోక్షంబిచ్చియుఖ్యాతి మించితౌ, రూఢిం జెప్పఁగ
నేల తక్కినసుపర్వ ల్నిగ్రహానుగ్రహ, ప్రౌఢి
న్నీకు సమాన మెవ్వరిఁక సాంబా భ... 33

మ. గురుపత్నీగమనోగ్రపాతకకళంకుండైన చంద్రుం
డు నీ, శరణన్నంతనె నెత్తిఁబెట్టుకొని వాత్స

ల్యంబు సంధిల్లఁగాఁ, బరిరక్షించితి విట్టియా
శ్రితకృపాపారీణు లిం కెందునుం,బరికింప న్మఱిలే
రిఁ కెవ్వరును సాంబా భ... 34

శా. లేరే వేల్పు లెందఱేని మిగుల న్లెక్కింప వారె
వ్వారుం, గారుణ్యంబున భక్తవత్సలత మోక్ష
ప్రాప్తి వారూఢినిం, సారం దావకదివ్యసన్మహిమ
లక్షాంశాంబునంబోలలే, రారం మ్రొక్కిన నీకె
మ్రొక్కవలె సాంబా భ... 35

మ. గ్రహరాజుం గని నీవు పండులురులంగా గొట్టు
నప్వేళ నే, గ్రహవారంబులుఁ జాలకుండె మఱి
యా బ్రహ్మోత్తమాంగంబు బల్, రహిం నీచేఁ దెగ
నేపిధాతనొసటన్ వ్రాసె న్భవద్దివ్యస, న్మహిమ
ప్రాభవ మింతెకాక శివ... 36

శా. నీచారిత్రము బల్విచిత్రముగదా నీసేవకశ్రేణికిం
పౌచిత్రాంబరరత్నభూషణసుధాహారాదికంబిచ్చి
నీ,వాచర్మాంబర మస్థిమాలయు విషాహారంబుఁ
గైకొంటి వా, హా చాతుర్యము చెప్పఁగాఁ
దరమె సాంబా భ... 37

మ. అణుమాత్రంబుఁ దలంప వాద్విజవధాద్యత్యం
తఘోరాఘముల్,కణమైనం బరికింపఁబోవు ఘన
రాగద్వేషలోభాదులన్, గణనం జేయవు జాలిథ

ర్మవిధిభంగంబుల్ రవంతేనియుం, బ్రణతాభీష్టవ
రంబు లిచ్చుతటి సాంబా భ... 38

మ. గరిమ న్విప్రుఁ డొకండు చేత శివలింగంబుంచి
పూజింప నం,తరుషం దజ్జనకుండు గాంచి పడఁదన్న
న్వాఁడు క్రోధాప్తిఁ ద, చ్చరణంబుల్తెగఁ ద్రుంచి
తత్క్షణమ యస్వప్నాకృతిం జెందె నీ, పరిచర్యా
మహిమ ల్విచిత్రములు సాంబా భ... 39

మ. బలభిన్ముఖ్యమరుత్కిరీటమణి దీపశ్రేణి నీ రాజితో,
జ్జ్వలపాదాబ్జుఁడవైన నీకు సరిపోల్పన్ దైవము
ల్లేరు శ్రీ,వెలయం గన్గొననీకుసాటి మఱినీవేగాని
విశ్వంబులోఁ, బలుకు ల్వేయునికేల చాల
శివ... 40

శా. శ్రీరాముండు కపిస్వరూపదివిషత్సేనాసహాయా
దిసం,భారుండై శతయోజనాయతముగా బంధించి
యున్నట్టి యా, వారాశిం దని నొక్కగ్రుక్క
గను ద్రావం గుంభజుం డోపుటే, పార న్నీపద
భక్తిసన్మహిమ సాంబా భ... 41

మ. తనర న్సర్వసుపర్వులందుఁ బరతత్త్వం బెవ్వరో
సత్యభా, వనతోఁ దెల్పుమటన్న వ్యాసుఁడు
"నదైవం వాసుదేవాత్పరం", బని చేయెత్తివ
చింప నంత నిజబాహాస్తంభనంబైనస, ర్వనిరూఢిం
బరతత్త్వమీవనఁడె సాంబా భ... 42

మ. పురసంహారమఖాపహార నలినోద్భూతోత్తమాం
గచ్ఛిదా, స్మరదాహాంతకనాశ మృత్యుజయభీమ
క్ష్వేళపానాదిదు, ష్కరకృత్యంబులు నీవొనర్చు
టతనన్సర్వేశ్వరుండంచునని,న్బరమామ్నాయము
లెంతయుం బొగడు సాంబా భ... 43

మ. తలఁదావంచుకొనె న్ఫణీంద్రుఁ డతిచింతన్వాగ్వరా
రోహవె, ల్వెలఁబాఱె విధియేమితోఁపకయె
నిర్విణ్ణాత్ముఁడై నల్దెస, ల్గలయం గన్గొనుచుండె
గీష్పతియు శంకన్మౌఢ్యముంబూనెని, న్వలనొప్ప
న్వినుతింపఁజాలమిని సాంబా భ... 44

మ. అలవిత్తేశుఁడు మిత్రుఁడై విమలరౌప్యాహార్య
మావాసమై, బలుమేల్బంగరుకొండ మేటిధ
నువై భాసిల్లు నాసర్వముం, గళ భార్యామణి
యైన నిర్గొలుచుభాగ్యం బబ్బునే యీజగ,
ద్వలయంబందును నెంతవారికిని సాంబా భ...45

శా. కల్యాణాత్మక మైనచాప మురుభోగశ్రేష్ఠమౌ
నారి సా, కల్యానూన రమానివాస మగు సత్కాం
డంబు భద్రప్రదా, మూల్యంబై తగువాహ
నంబు గల నిన్బూజించిన న్భాగ్యసా, ఫల్యం
బొటరుదే ప్రసన్నులకు సాంబా భ... 46

శా. సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూప మగునీ శశ్వన్మహ

త్త్వంబు దా, నత్యంతాద్భుతమై పవిత్రకరమై
యజ్ఞానవిధ్వంసియై, నిత్యశ్రీకరమై చెలంగు
నిదిగో నిక్కంబు సర్వశ్రుతుల్, ప్రత్యక్షం
బుగఁ జాటుచుండు శివ... 47

మ. వెలయ న్సర్వసుపర్వరూప మగు నీ విశ్వస్వరూ
పంబు కే, వలరూక్షి న్భజియింపలేక బహుదైవ
భ్రాంతిఁ బెక్కండ్రు మూర్తులసేవింపఁగ వారి
కిం దదుచితోద్యోగానురూపంబుగా, ఫలదానం
బిడు మేటి వీవకద సాంబా భ... 48

మ. అరయ న్భూజలవహ్నివాయుఖరవీంద్వాత్మాష్ట
కంబెన్న నీ, పరమూర్త్యష్టకమై యొసంగ నిఖిల
బ్రహ్మాండభాండోత్కరం,బు రహిం దజ్జలబుద్బు
దోపమములై పుట్టు న్మనుం గిట్టు నీ, పరమానం
దమయస్వరూపమున సాంబా భ. 49

శా. లీలానిర్మితనైకకోటిభువనాళీకోద్భవాండచ్ఛటా,
మాలాజాలవిరాట్స్వరూపమగు నీ మాహా
త్మ్య మింతైన నా,నాళీకాక్షచతుర్ముఖాద్యమరులె
న్నంజాల రెన్నాళ్లకుం, బ్రాలేయాచలకన్యకార
మణ సాంబా భ... 50

మ. తనియ న్నేటిమనోరథార్థములఁ బొందన్వచ్చు
నుద్యద్వీప,ద్వనధుల్దాఁటఁగవచ్చు నశ్రమతవిశ్వం

బెల్లఁ దెల్లంబుగాఁ, గనఁగావచ్చు సకృజ్జపంబు
ననె వీఁకన్ శైవపంచాక్షరీ,మనురాజం బఖిలార్థ
సాధనము సాంబా భ. 51

శా. చేతోవీథిఁ భవత్పదాంబుజముఁ దాఁజింతించి యెం
దేగినన్,భూతప్రేతపిశాచరాక్షసగణంబుల్ పోవు
దవ్వై వ్యసనం, ఖ్యాతాపన్నిచయంబడంగు నిర
పాయాత్యంతసన్మంగళ, వ్రాతంబు ల్సమకూడు
నిక్కమిది సాంబా భ... 52

మ. నుదుట న్భస్మ మలంకరించి యఱుతన్ రుద్రాక్ష
ముల్దాల్చి లీ, లదలిర్ప న్భవదీయదివ్యచరితల్
గానంబు గావించుచు, న్మదమొప్ప న్విహరించు
వానిఁ గని తా మోహాతిరేకంబుచే, వదలంజాల
దు ముక్తికాంత శివ... 53

శా. నీలీలాచరితావళు ల్విగడువానిం జూచి భీతా
త్ములై, జాలింబొందుచుఁ గాలకింకరులు తత్సా
మీప్యమందుండకే, చాలంగాఁ బరువెత్తిపోదు
రఁట మించన్ దవ్వుగా నోజగ, త్పాలారాధిత
పాదపద్మ శివ... 54

శా. నీదాక్షిణ్యము నీకృపాతిశయము న్నీభక్తవాత్స
ల్యము, న్నీదీనార్థిజనైకపోషణము నీ నిర్వాణ
సంధాన మిం, కేదైవంబులయందుఁ గాన మిఁక

వేయేలా గణింపంగ నీ, పాదాబ్జంబులఁ గొల్చి
ముక్తుఁడగు సాంబా భ... 55

శా. నీకర్పించినపత్రపుష్పఫలపానీయంబు లుద్యన్మదా
స్తోకేభేంద్రమనోజవాశ్వ విలసత్పూర్ణేందుబిం
బాననా, ద్యాకారంబులఁ బుట్టి పూర్వభవవిద్యా
యుక్తిఁ బ్రాక్పూజక, ప్రాకారంబులఁ బాయ
కుండునఁట సాంబా భ... 56

మ. పరుసం బౌఫులితోలు పైనిడి చితాభస్మంబు మైఁ
బూసి య, బ్బురమౌపున్కసరు ల్ధరించి జగము
ల్పుట్టించుచుం ద్రుంచుచుం, బరమాయాకలితేం
ద్రజాల మరుదొప్పంజేయఁగాఁ గాటికా, పరివై
యుండితివౌ బళీబళిర సాంబా భ... 57

మ. ధరణి న్రాజశిఖామణిం గొలిచి వేదండాశ్వర
త్నాంగనా, స్థిరభాగ్యంబులఁ గాంచునందు రది
యెంతేవింతగాదా దిగం, బరు నాయాదిమభిక్షుని
న్గొలిచి శశ్వత్ప్రాభవప్రోల్లస, త్పరమైశ్వర్య
ముఁ గాంచుచుండ శి... 58

మ. వివిధామ్నాయపురాణశాస్త్ర మనుసద్విద్యారహ
స్యంబులన్, హవనాదిక్రియల స్వ్రయాగముఖ
దివ్యక్షేత్రరాజంబుల, న్వివరింప న్సకలప్రపంచ
మును నీవేకాని విశ్వంబులో, భవదన్యం బిసు
మంత లేదుగద సాంబా భ... 59

మ. జలజాతాక్ష చతుర్ముఖత్రిదశభాషాశేషవాచస్ప
తుల్, పలుక న్నేరరు నీప్రభావలవముల్ భావిం
పలే రట్టిచో, నిల నేనెంతటివాఁడ నీదుమహిమం
బెన్నంగ నోలింగ భ, వ్యలసద్భూరిదయాంత
రంగ శివ... 60

మ. ఫలపర్ణాంబుసుమంబులిచ్చిన ననల్పశ్రీ త్రిలోకీ
సము, జ్జ్వలసామ్రాజ్య మొసంగి నీవు తుద మో
క్షంబిచ్చుచుండంగ నీ, సులభోపాయ మెఱుం
గలేక మనుజుల్ క్షోభింతురే మొక్కొ, యుత్పలి
నీబంధుకళావతంస శివ... 61

మ. చెనకన్వచ్చి మనోజుఁ డంతటనె భస్మీభూతుఁడై
పోయె నీ, సున దక్షుండు నిరాకరించి చటులా
స్తోకార్తిపాలయ్యెఁగా, న నిఁకెవ్వండు శివాపరా
ధమణువైనం జేసి చేటొందఁ డే, మనఁగా నేర్చు
జగంబులోన శివ... 62

మ. క్షితినానావిధమర్త్యకోటిఁ దమవాసిం బ్రోవఁ
గాఁబూని రై, వతముఖ్యు ల్దగుపాళ్లు వెట్టికొని
రిబ్భంగిన్; యతుల్విష్ణుపా, ల్క్రతుకర్త ల్మతమ
న్యపాలు శ్రుతిధర్మజ్ఞుల్ చతుర్వక్త్రుపా, ల్పతి
తానీకము నీదుపాలు శివ... 63

మ. అలఘూదారతఁబూనునాయొడను నీ కర్పించితిన్

మేను నీ, చుల యాచింపఁగలేను నీవెగతియంచు
న్నమ్మియున్నాను దీ, నులతోఁ బంతముమాను
నీకిపుడు నబ్బో శివ న్నాశంబౌను న, న్నాలవన్న
న్నిను మానఁబోను శి... 64

శా. ఏదైవంబులవంకఁ జూడ నిఁక నేనెట్లైన నిన్వీడ నీ
వేదిక్కంచిటు లున్నవాఁడఁ బలుకు ల్వేయేల
నీవాఁడ నీ, వాఁడేలా ననుఁగన్నవాఁడ యెపుడు
న్బల్మాలునాతోఁడ నీ, పాదంబు ల్నెరనమ్మినాఁడ శివ.

శా. ప్రారబ్ధం బను బల్నెపంబొకటి నాపై వేసి యాపై
మహా,దారాపత్యధనాదిపాశములచేతంగట్టి దు
ర్వారసం,సారాబ్ధిం బడఁద్రోసినీవటుతటస్థప్రౌఢి
తోనుండియ,య్యారే చిత్రము చూతువౌర శివ,

మ. చెలిమిన్ గుబ్బలిరాచకూఁతు రజుమైఁ జెన్నొప్ప
లేనవ్వావె, న్నెలనిగ్గు ల్దిశ లెల్లఁ గప్పఁ జెలువౌ
నీరూపు బాగొప్ప నా, కలలోనైనను జూపుమప్ప
యదుగంగారానిదేతప్ప న, న్నలఁతం బెట్టిన నేమి
గొప్ప శివ... 67

మ. శివనామం బొకసారె భక్తివిభవ శ్రీమీఱఁగాఁ
బల్కిన, న్వివిధాపన్నిచయంబడంగుఁ దతదు
ర్విఘ్నాఘము ల్గుంగు ను,త్సవము ల్పెక్కు చె
లంగు నిత్యపరతత్త్వశ్రేయముప్పొంగుఁ ద,ద్భవ
బంధంబులు ద్రుంగు నిక్కమిది సాంబా భ...68

మ. సవనవ్రాత మొనర్ప నేల పశుహింస ల్సేయఁగా
నేల యో, గవిధానంబులు పూననేల తనువిం
కంజేయఁగా నేల తా, వివిధాభీష్టములొందవచ్చు
సుఖరై విశ్వేశ సద్భక్తితో, భవదంఘ్రిస్మరణం
బుఁ జేసి శివ... 69

మ. ఖలసాంగత్యము గాదు చేసినను దుఃఖంబీకనే
పోదు పెద్దలసాంగత్యముమాన రాదు మత భేదం
బుల్ వృథావాదు ని, శ్చలసారం బగునీదుభ
క్తి వరమోక్షప్రాప్తికింబోఁదు మో, హాలతల్
త్రుంపక ముక్తిలేదు శి... 70

మ. పరుల న్బాధలొనర్చి బల్ధనముపంపాదించి విఖ్యా
తికై, ధరలోఁ జేసిన యట్టిధర్మములు వ్యర్థంబై
చనుంగాక సు, స్థిరతంబొందునె సర్వభూతపరి
తృప్తుంజేయుటనీమహా,పరిచర్యాకరణంబు గాదె
శివ... 71

మ. క్షితిలోఁ గొందఱు వారివారిమతముల్ శ్రేష్ఠం
బు లన్యంబులౌ, మతముల్గావని చెప్పుచుందు రిది
నీమాయావృతభ్రాంతి సం, తతనానావిధజంతు
సంతతిహృదంతర్యామి వౌనీకు నృమ్మతి గానట్టిమ
తంబునుంగలదె సాంబా భ... 72

మ. అరయ న్నీ వపరోక్షత న్నిఖిలభూతాత్మస్వరూ

పుండవై, పరిపూర్ణస్థితినుండఁ గన్గొనక నిన్భావిం
తు రెందోజనుల్, పరమేశా భవదీయమాయఁ
దెలియంబద్ధోద్భవాదిత్యగో,పరమేశాదులకైనఁ
బోలదఁట సాంబా భ... 73

మ. విపరీతార్థకుతర్కవాదములచే విజ్ఞాన మెవ్వా
రునే, కపటాచారవిడంబనక్రియలచేఁ గైవల్య
మే తెంచునే, చపలాశావిషయోపభోగములచేఁ
జల్లారునే తృష్ణ నీ, యపరోక్షానుభవంబులేక
శివ... 74

మ కలివేళ న్విధిచోదితక్రియలొగింగావింపఁగా లేక
తా, రలసుల్గొందఱు తత్త్వవేదులము మేమం
చు న్సుకర్మంబులి, మ్ములఁగావింపరుగాని భోగ్య
విషయంబు ల్మానగాలేరు ని, ష్ఫలదంభోక్తుల
ముక్తిచేకుఱునె సాంబా భ... 75

మ. నరుల న్మోసముపుచ్చి సొమ్ముగొన నానాశాస్త్రవా
దంబులు, న్వరవేదాంతవిశిష్టయుక్తులును దం
భప్రాప్తవేషంబులుం, గరమొప్పారునుగాని
సద్గురుకటాక్షంబింత లేకున్న నీ, పరతత్త్వం బె
ఱుఁగంగరాదుగద సాంబా భ... 76

శా. మీనం బెప్పుడు నీటనేమునుఁగుఁ దా మేషంబు
పర్ణాశనం, బే నిత్యంబొనరించుఁ బాము పవనంబే

గ్రోలు నేప్రొద్దున, ద్దాన న్వానికి నేమిపుణ్యఫ
లమొందంగల్గె నట్లౌను నీ, ధ్యానం బించుకలేని
సత్క్రియలు సాంబా భ... 77

శా. దేవా తావకభక్తిలేనినరుఁ డేతీర్థంబులం గ్రుంకి
నన్, గ్రావాగ్రంబులపై వసించినను యోగశ్రే
ణిసాధించినన్, గైవల్యార్హుఁడు గాఁడతం డితర
కాంక్షల్మాని నిస్వాత్మలో, భావింపంగలవాఁడు
ముక్తుఁడగు సాంబా భ... 78

మ. తనవారొక్కరుఁగూడ రారు యమబాధ ల్మాన్పఁ
గాలేరు మున్, ధనకాంక్షం దనుగూడినారు
తుదఁ జెంతన్నిలువఁగాఁబోరు గావున వైరాగ్య
ముమీఱు ధీరులతిభవ్యుల్ వారు నీభక్తిభా,
వనచే ముక్తికి జేరువారు శివసాంబా భ... 79

మ. ధరణిం గోరకయున్నఁ బోవు సుఖముల్ తాఁగో
రిన రావు గాఁ,పురముల్నిత్యముగావు సంతప్ర
జగుంపుంబోకలేపోవు నీ, శరణన్న న్విడనాడలే
విడియె మోక్షప్రాప్తికిందావు ద,బ్బఱ వేసంబు
లు మెచ్చవీవు శివసాంబా భ... 80

మ. తిరమైదేహమునిల్చునా శమనుఁడిందే నిల్వఁగా
నోర్చునా, సిరిదానిల్కడ నేయునా యెపుడువా
సి న్వెన్నెలల్గాయునా, ధరసంసారము నిత్యమా

తెలివినొందఁగ్లేక మున్నెన్నఁడో, పరమార్థంబొన
రింతు నేననిన సాంబా భ... 81

మ. చెదరుఁ దృష్టిమనీషయుం జెదరు బల్జీర్ణంబులై
యంగము, ల్వదలుఁ దంతము లెంతయుం గదలు
శీలంబంతము న్నేచను, స్మృదిమింజిక్కిన వేళఁ జిత్ర
మిదియేమో తృష్ణ దానొక్కఁడే, వదలంజాలదు
గాని మానవుని సాంబా భ... 82

శా. జ్ఞాతిద్రోహులు బంధుఘాతకులు హింసాసత్య
శూన్యుల్ దయా, వీతస్వాంతులు సాధుబాధ
కులునై వేధించుచున్నాఁడు ని, ర్భీతిం దాఁ గలి
పూరుషుండిపుడు ధాత్రిన్నీవుపేక్షించిన, న్నాతం
డ్రీ బ్రదుకెట్లు సాధులను సాంబా భ... 83

మ. ధనమే సాధనమెల్ల కార్యములకుం దర్కింపసత్కీ
ర్తి కీ, వనమే పావనమెల్లలోకములకు న్వర్ణింప
నీపాదపూ, జనమే భాజన మెల్లభద్రములకుం
జర్చింపఁగా నేరికి, న్మనమే కా ఘనమోక్షకార
ణము సాంబా భ... 84

మ. ధర సత్కీర్తికి దానమే మిగుల సద్యస్తృప్తికిం
బోనమే, సరసత్వాప్తికి గానమే కలహనాశస్ఫూ
ర్తికి న్మౌనమే, గరిమావాప్తికి మానమే నితత
మోక్షప్రాప్తికిఁ జ్ఞానమే, పరఁగుంగా కిఁకఁగా
న మే క్రియల సాంబా భ... 85

మ. నిను మెప్పించుట భక్తినే జనులకు న్నేశాట
సత్యోక్తినే, తనకు న్బంధము రిక్తినే పరమభ
ద్రస్ఫూర్తి సద్యుక్తినే, కననిశ్చింత విరక్తినే సక
లదుఃఖప్రాప్తి సంసక్తినే, మనముం బట్టుట
యుక్తినే యగును సాంబా భ... 86

శా. ఆయుర్దాయము సెల్లి మర్త్యులు సదా యా
మ్యాలయం బొందుటల్, శ్రేయస్సంపద నొ
క్కెడ న్నరులు నిశ్శ్రేయస్కులై యొక్కెడం,
గాయక్లేశము నొందుటల్గనియు రాగద్వేషము
ల్మాన రీ, మాయాపాటవ మేమిచెప్ప శివ...87

మ. జగతిం జూడ నియోగిరై మొదలం దా జన్మిం
పనేరాదు క,ర్మగతిం జన్మము గాంచెనేని బ్రదుక
న్రాదట్లు జీవించిన,న్వగతో నిర్ధనుండౌట గాడ
దటులైన న్వేగ మిలావాసిగో, హ్వగతిం దాపసియై
చరింపందగు సాంబా భ... 88

మ. నినుసేవింపక పొట్టకూటికి జనుల్నిత్యంబుమూ
ఢాత్ములై,ధనికద్వారములందుం గొల్చెదరు తత్కా
ర్యంబునేమందు గా, ననమందుండెడు కొంపచి
ల్వకు శిలాంతర్వర్తి యాకప్పకు, న్శనాహా
రముం దెచ్చి నీవిడవె సాంబా భ... 89

మ. పుడమిం బెక్కువనంబుల న్మధుఫలంబుల్ స్వా

దుపానీయము,ల్గడునొప్పారు లతావితానములు
యోగ్యంబౌగుహావాసముల్, గడిమింబ్రో చెడి
దాతవీవు గలుగంగాఁ గూటికై దీనతం, బడి
యాచింపఁగ నేల దుర్మదుల సాంబా భ... 90

మ. ఇరవందం జడలందు గంగగల నీకీభూజలస్థానము
న్నిరతిం జాబిలిపువ్వుఁదాల్చు దొరవౌ నీకీధరా
పుష్పముల్, గురులోకత్రయదీపకుండవగు నీకుం
దీపము ల్మెచ్చుగా, వరయఁగ భక్తి యొకండు
గాని శివ... 91

మ. పరగ న్మన్మథదేహదాహ విలసద్భస్మాంగరాగం
బున, బ్బురమౌ బ్రహ్మకపాలమాలికలు సద్భోగీం
ద్రభూషాచయం, బిరవొందం ధరియించు మేటి
వగు నీకీగంధమాల్యాదులం, బరితోషంబొనరిం
చువాఁడెవఁడు! సాంబా భ... 92

శా. శంకాతంకములేక శంకరున కీషత్స్వామ్యమొం
దంగలే, రింకేవేల్పులటంచు దివ్యకరిపై హేమ
ధ్వజంబెత్తి యీ,పంకేజప్రభవాండమెల్ల వినిపిం
పఁగ భూరిభేరీమహా, ఘాంకారంబులు నిండఁ
జాలెదను సాంబా భ... 93

మ. బలువింతౌ బరువింత యౌ ననక యౌబంగార
పుంగట్టుచి, ల్వలతేని న్వలతేనితంత్రి నొక కేల

న్వెల్గొనం బమ్మగా, బలిమిం బూనిన మేటివీవు
ననుఁ జేపట్టంగ వ్రేఁగౌనె యా, బలిపుత్రాంగణ
పారిజాత శివ... 94

మ. సకలస్థావరజంగమాత్మవని యశ్రాంతంబు నిన్వేఁ
డ నీ, వకటా నాదుమొఱాలకింప విపు డాహా
కేవలస్థాణుమూ, ర్తికి నేమ్రొక్కినచందమయ్యె
శివుఁ డెంతేసుప్రసన్నాత్ముఁడన్, ప్రకటఖ్యాతికి
సంశయంబౌదవె సాంబా భ... 95

మ. వ్రతనిష్ఠల్ సురభూసురార్చనలు దివ్యక్షేత్ర
యాత్రల్ శ్రుతి, స్మృతిధర్మంబు లొకింతయేనె
ఱుఁగ మీశ్రీపాదపద్మంబులే, మతిలోనమ్మితి
నేననన్యరతినో మాతండ్రి శంభూసతీ, పతి నీవే
గతికావవే నిరతిసాంబా భ... 96

శా. తుంగాబ్ధాంబుకణంబు లెన్నఁదగు భూధూళిం
గణింపం దగు, న్నింగిం జుక్కలు లెక్కవెట్టఁ
దగు నింతేగాని నాతప్పులె, న్నంగాగా దిఁక నీ
వుగా కొకరు న న్రక్షించు వారేరిఁకె, బ్భంగిం
బ్రోచెదొ నీవ దిక్కుసుమ సాంబా భ... 97

మ. పరఁగన్ శంభుఁడు దీనబంధుఁడని చెప్ప న్నమ్మి
యాస న్నిరం, తరము న్నే మొఱలిడ్డఁ బల్క వి
దియెన్న న్మోసమో లేక మున్, ధరనేఁ జేసినదో

సమో కరఁగ దన్నా నీమనం బింతయో, వరకారు
ణ్యాసముద్ర రుద్ర శివ... 98

మ. పరదైవంబవు నీ వటంచు మది నీపాదాబ్జముల్నమ్మి నేఁ, బరదైవంబుల వేఁడలే దెపుడు నాపై నీవు పేతించినం, బరఁగంగా ననుఁ బ్రోచువా రెవరిఁకన్ భక్తావనాంచద్దయా, పరమూర్తీ శరణాగతార్తిహర సాంబా భ... 99

శా. నీవే తల్లియుఁ దండ్రియు న్విభుఁడుసన్మిత్రుండుఁ జుట్టంబులు, న్నీవే దాతవు దైవముల్ గురుఁడు నా నిర్వాణనిక్షేపము, న్నీవే సాదగు తోడునీడ మఱియు న్నీవే సమస్తంబు గా, భావింతు న్భవదన్య మే మెఱుఁగ సాంబా భ... 100

శా. నీపాలంబడితి న్నిరంతరము నే నీపాదముల్నమ్మితి, న్నీపద్యావళిఁ బాడుచుంటి నెపుడు న్నీకంటె న న్నెవ్వరుం, గాపాడం దొరలేఁ డటంటి నిది నిక్కం బింక నీచిత్తమో, పాపగ్రావవిభేదశంబ శివ... 101

శా. నీవిఖ్యాతచరిత్రము ల్వీను చెవుల్ నీపూజకౌ హస్తముల్, నీవాసంబుల కేగు పాదయుగము న్నిన్గాంచు మేల్చూపు నీ, కై వారం బొనరించు

జిహ్వయును నీకై మ్రొక్కుమూర్ధంబు నిస్సా
వింపంగల బుద్ధినాకొసఁగు సాంబా భ... 102

శా. నీకీర్తిశ్రుతి నీకథాశ్రవణము న్నీపాదసంసేవ
యు,న్నీకళ్యాణగుణానువర్ణనము నీ నిత్యాను
సంధానము, న్నాకుం బాయకయుండునట్లొసఁగు
మన్నా జన్మజన్మంబుల, న్నాకారిస్తుతపాదపద్మ
శివ... 103

మ. పరుల న్వేఁడకయుండ వేఁడొకఁడు నన్ప్రార్థించిన
న్వానికిం, బరఁగ న్లేదనకుండ నామనము నీపా
దారవిందైకసం,స్మరణం జేమఱకుండ నీవరము
లిమ్మా నాకు శశ్వత్కృప, న్వరదా శంకర సుప్ర
సాద శివ... 104

మ. సముదారైకశరణ్య నీవు వెలయ న్మత్తేభశార్దూల
చర్మములం బ్రీతివహింతు గాన నిపుడే మత్తేభ
శార్దూలవృత్తముల న్నీ కుపహార మిచ్చితిని
భక్తవ్రాత మేమిచ్చినం, బ్రమదం బొప్పఁ బరి
గ్రహింతుగద సాంబా భ... 105

మ. తనయు ల్మాటలు సూటి నేరక తమిం దప్పొప్పు
లెల్లాడినన్, జనకు ల్మోదముతోడఁ జూతు రటు
లే సర్వేశ నీవీజగ,జ్జనకుండౌట మదుక్తిలోపము
ల నెంచంబోక వాత్సల్యభావనిరూఢిం గరుణిం
చి కైకొనుము సాంబా భ... 106

మ. వితతశ్రీకరసత్పదార్థగరిమ న్విఖ్యాతి శోభిల్లు నీ
శతకం బెవ్వరు వ్రాసినం జదివిన న్సద్భక్తి నాలిం
చిన, న్నతతాభీష్టసమస్తభోగపరమైశ్వర్యంబులం
బొంది శాశ్వతకైలాసపదంబుఁ గాంతు రోగి
సాంబా భ... 107

మ. చెలువౌ నీకృతిఁ గూర్చి నీకొసఁగితిన్ శ్రీకూచి
మంచాఖ్యస, త్కులసంజాతుఁడ సోమసుందర
వరాఖ్యుండ న్మహాగౌతమీ, విలసత్తీరతలస్థప
ల్వలపురీ విఖ్యాతవాసుండ నుజ్జ్వలలీలం దయ
దీనిఁ జేకొనవె సాంబా భక్తచింతామణీ. 108

భక్తచింతామణిశతకము సంపూర్ణము.

పీ ఠి క.

ఈసీతాపతిశతకము రచించినకవి సాహెబు [illegible]ణా రాపు[illegible]న్న యితఁడు వీరన్న రాజమాంబలకుమారుఁడు భక్త్యావేశము రామభక్తి పురస్కరించి కొని కవి యీశతకమును మృదుమధురశైలిలో వ్రాసియున్నాఁడు కవికులగోత్రాదికము జీవితకాలము తెలిసికొనఁదగిన యాధారము లీగ్రంథమునఁ గానరావు. ఒకానొక ఈశతకకర్త మాధ్వుఁడని యనుమానము కలుగుచున్నదని వ్రాసిరిగాని గ్రంథమునం దటు లనుమానింపఁదగిన భాగములు గోచరింపవు.

కవి యాధునికుఁ డనుటకు సంశయ ముండదు. ఇందుఁ గొన్నిపద్యములు తొలుత నీతిబోధకములై ప్రజలదుర్నయములను గర్హించునవిగనున్నను మొత్తముమీఁద శతకమంతయు భక్తిరసపూరితమై శ్రీరామస్మరణానుభవముగ నున్నదనుట నిశ్చయము. కవితలో నందందుఁ గ్వాచిత్కముగ వ్యాకరణదోషములు గలవు. శైలి యొకచో నిరర్గళధారాశోభితముగ నొండొకచో గూరుపు బింకము లేనిదిగను గానిపించుచున్నది. కొన్నిపద్యములలో భక్తిరసోద్బోధకములగు సమకాలిక శ్రీరాముని వివిధవిధములఁ గాపాడుమని పలుతెఱంగులఁ బ్రార్థించుటతో గ్రంథకర్త శతకము సంపూర్తి

గావించియున్నాఁడు. యౌవనమునఁ జేసిన పాపములకుఁ బశ్చాత్తాపమునొందుచు లోపముల క్షమించి కైవల్యప్రదాయకుఁడవు గమ్మని కవి రాముని మిగుల స్వతంత్రముగా వేఁడికొనెను ఇందలిపద్యములు భక్తిరసద్యోతకములై భవతారకములై యలరారుచున్నవి.

కవి యంత ప్రౌఢుఁడు కాఁడు. గ్రంథరచనారంభమున నీశతకము వ్రాయఁబడెనేమో యని ధారావికలము కల్పనాక్లిష్టత పదాడంబరము చూచినఁ దోఁచును. కవితాగ్రంథముగ విమర్శింపక భక్తిరసగ్రంథముగ విమర్శింతుమేని యీశతకము విలువగలశతకములలో నొకటియగు ననుటకు సంశయము లేదు

అందందు వ్యాకరణదోషములు కలవు. పద్యమధ్యమునందును బాదాదియందును ననవసరములగు పదములు సంబోధనములు కొన్ని కనుపట్టుచున్నను శతకము భక్తిపరతంత్రుల కెంత జదివినను విసుపుగలిగింపనంత మృదుమధురముగా నున్నది.

ఇట్లు భాషాసేవకులు,
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ
20-10-25.

శ్రీ ర స్తు.

రాణా రామన్నకవికృత

సీతాపతిశతకము.

శా. శ్రీమద్భూమిసుతామనోహర దశగ్రీవాదినక్తం
చర, స్తోమారణ్యకుఠార సర్వవిబుధ స్తోత్రైకస
త్పాత్ర వి,శ్వామిత్ర క్రతువిఘ్న కృద్దనుజతీవ్ర
స్థేమ సంహారదే,వా మాంపాహియటంచు సంత
తము ని న్వర్ణింతు సీతాపతీ. 1

శా. కళ్యాణప్రద సచ్చరిత్ర మునిహృత్కంజాతసం
చార కౌ,సల్యాగర్భసుధాబ్ధిశీతకర పాషాణ
స్వరూపాయితా,హల్యాశాపవిదూర సేవకనికా
యాధార రక్షింపవే, కళ్యాణాచల చాపసన్నుత
నమస్కారంబు సీతాపతీ. 2

శా. లీలామానుషదేహ ఘోరరణకేళీసంతతో
త్సాహ ది,క్పాలవ్రాతకిరీట సంఘటిత శుంభద్ది
వ్యరత్నప్రభా, జాలాలంకృత పాదవారిరుహ సం
సారౌఘ గాఢస్ఫుర, త్కాలాంభోధరగంధవా
హాజిత దైత్యవ్యూహా సీతాపతీ. 3

మ. పురుహూతోపలనీలగాత్ర వికచాంభోజస్ఫుర

స్నేత్ర ని,ర్జరసందోహవిరోధియూధకుల దు
ర్వారాటవీ వీతిహో,త్ర రతీశప్రతిపక్షముఖ్య
సురబృందస్తుత్యచారిత్ర వా,సరనాథాత్మజ
మిత్ర నీకిదె నమస్కారంబు సీతాపతీ. 4

మ. ప్రమదం బొప్పఁగ నీశుభాకృతిని హృత్పద్మ
స్ఫురద్రత్నపీ,ఠమునందుంచి నిరంతరంబు మదభీ
ష్టప్రాప్తియౌనట్లు వా,క్సుమజాలంబులఁ బూజ
చేసెదను గైకోవే దయాసాంద్రుఁడవై, త్వమదో
ద్రేకహరోగ్రసాయకసమూహారామ సీతాపతీ.

మ. తనివి నానేర్చు తెలుంగు తేటపడ నందంబొప్పఁగా
వాక్ప్రసూ,నములన్ బొందికఁగూర్చి నీకొసఁగ
దన్ మత్తేభశార్దూలవృ,త్తములింపారెడుపుష్ప
మాలికల చందంబొప్పఁగాఁ గాన్క నే,య్యము
నన్ గైకొని ప్రోవుమీ పలుకుతోడై వేగ
సీతాపతీ. 6

మ. పదసంధుల్ గణవృత్తభేదవిరతి ప్రాసాదు లూ
హించియున్, బదపద్యంబులు చెప్పుచొప్పెఱుఁ
గ నీపాదాంబుజధ్యాన మా,స్పదమున్ జేసి
రచించెదన్ శతక మాచంద్రార్కమై ధాత్రి నిం,
పొదవం జేసియుఁ జిత్తగింపు కృప బెంపొందంగ
సీతాపతీ. 7

మ. పరుసం బించుకసోక లోహ మపుడే బంగారమై
నట్లు నీ, వర కళ్యాణగుణ స్తవం బగుట నే
వాక్కు ల్చప్పు కబ్బంబునం, బరయం దప్పులు గల్గి
యున్న నవి యోగ్యంబౌచు నెల్లప్పుడున్, ధరం
జెన్నొందును గాక భక్తజన హృద్యంబౌచు
సీతాపతీ. 8

శా. కన్యావిక్రయులై ధనంబున కపేక్షం జెంది లోకం
బునం, దన్యాయం బొడిగట్టుకొం దలంచి దుర్వ్యా
పారులూహింప నా, మాన్య ప్రాభవ మిచ్చియుం
చిరకటా మర్త్యాళి శిక్షింపలే, రన్యుల్ నీవు స
హించి యుండుటకు చోద్యంబయ్యె సీతాపతీ. 9

మ. తనయుల్ గల్గినం గల్గు సద్గతులు తథ్యంబంచుం
బుత్రార్థులై, మనుధన్యుల్ మదిం గోరియుందు
రిపుడీ మూర్ఖాళి సత్కన్యకా, జననంబైనను విక్ర
యించెద మిష్టప్రాప్తిగా ద్రవ్యమా, ర్జనం గా
వించెదమంచు నెంతు రిది మేరా చూడ సీతా
పతీ. 10

మ. అనఘుల్ తొల్లి జగత్ప్రసిద్ధమగు కన్యాదానస
త్పుణ్యమం, దనురక్తిన్ ధరజేయుచుండి రిపు డ
ర్థాపేక్షచే దుష్కృతం, బని డెందమ్మున లేక
యాత్మభవకన్యావిక్రయోల్లాసులై, మను దు
ర్మార్గులశిక్షసేయ విది ధర్మంబౌనె సీతాపతీ. 11

శా. పాపంబుల్ దరుచయ్యె సజ్జనుల ప్రాబల్యంబు
లేదయ్యె దు, ర్వ్యాపారాభిరతుల్ ధరన్ బలసి ర
న్యాయంబు హెచ్చయ్యె నీ, వేపాలింపకయున్న
నెవ్వరిఁక నుర్విం దీనులన్ బ్రోచువా, రాపన్నా
వన ప్రోవవే తడవుసేయన్ వద్దు సీతాపతీ. 12

మ. తలిదండ్రుల్ సుతులన్నదమ్ములు కళత్రంబంచు
నేవేళ మ, ర్త్యులతిభ్రాంతినిఁజెంది నిన్ మఱచి
ప్రొద్దుల్పుత్తురయ్యో యముం, డలుకన్ బాము
లఁబెట్టఁగా నపుడు డాయన్వచ్చి వారింపఁగాఁ,
గలరా వారెవరైన వట్టిభ్రమయౌఁ గా చూడ
సీతాపతీ. 13

మ. బరువైతోఁచ నసాధ్యమైనపని నీపైఁ బెట్టఁగా
లేదు నీ, వరకాసైనధనంబులో వ్యయము సేయన్
వద్దు నాకార్య మె, వ్వరితోనైనను దెల్పుసేయ
మనదేవా వాగ్వరంబౌటకే, జరుపన్ జొచ్చెద
వెట్లో సంగెదవు మోక్షంబింక సీతాపతీ. 14

మ. బరువైతోఁచెనొ లేక నాదురితముల్ పాటిం
చిచూడన్ మదిన్, వెఱపైయుండెనొ వేళగా
దొ మది నీవేదిక్కుగా నమ్మి నే, దిరుగన్ లేదొకో
యేమికారణము నాదీనత్వమున్ బాప వీ, వఱ
కైన న్వనజాసనప్రముఖ దేవస్తుత్యసీతాపతీ. 15

శా. ధరనేఁ జేసిన ఘోరపాపముల నంతంబొందఁగాఁ
జేయ దే,వర నీకన్నను లేరు వేరొకరు గీర్వాణా
ళిలో న న్నునా,దరణన్ దండధరోగ్ర కింకరులచే
తం జిక్కఁగానీక నీ,చరణాబ్జంబుల చెంతఁ జేర్పు
ము నమస్కారంబు సీతాపతీ. 16

మ. ధరపై బట్టకుఁ బొట్టకే నొకరి చెంతం జేరి యాచిం
పుచున్, దిరుగన్ జేయకు రోగవేదనల నార్తిన్
బొంత గానీయ కీ,వరముల్ నాకిహమందొసంగి పి
దపన్ వాత్సల్యమొప్పన్ భవ,చ్చరణాబ్జంబులు
చూపు నమ్మితి నమస్కారంబు సీతాపతీ. 17

శా. వలదన్నన్ వెనువెంటనే దిరుగుచున్ వారేమి
వంచించినన్, దలవంపై మదిగుంది పొట్టకొఱకై
తప్పొప్పులొప్పన్ సిరుల్, గలవారిం బతిమాలు
చున్ దిరిగితిం గష్టాత్ములైనట్టి బీ,దలఁ బుట్టింపఁగ
నేల ధాత పనిలేదా వేరె సీతాపతీ. 18

మ. అడవుల్ ద్రిమ్మరవచ్చు కాల్నడను రే లందు,
న్మదిందాల్మిచే, నుడుకైనన్ జోరవచ్చు బెబ్బులు
లు దా మొండొంటితోఁ బోరుచో, నడుమ న్ని
ల్వగవచ్చు దిట్టముగ నెన్నన్ గట్టిడా లేమిచేఁ,
గడగండ్లంబడరాదు మర్త్యులకు లోకంబందు
సీతాపతీ. 19

మ. సొగసౌవేలుపుతేనిఱా నిగనిగల్ జూపట్టునెమ్మే
నితో, నగవొప్పారెడు ముద్దునెమ్మొగముతో
నాడెంపుహొంబట్టుశాల్జిగిమేనన్ వలెవాటుతో
పుడమిచూలింగూడి తమ్ముండు గొల్వఁగ నీవె
న్నఁడువచ్చి నిల్చెదవు మ్రోలం దండ్రి సీతాపతీ.

మ. అడవుల్ ద్రిమ్మరఁబోతివో గడుసులౌ నారక్క
సుల్ మాయలన్, బొడకట్టం దెగటార్ప నేగితివొ
నేర్పుల్ మీఱఁగా భక్తులై, క్కడని న్నాచిన
వారిచే మెసలలేకేచిక్కితో కాక యెక్కడను
న్నావదియేమి పిల్వ బలుకం గారాదె సీతాపతీ

మ. దరిఁజేర్పంగలవాఁడ వీవనికదా దైన్యోక్తులం
ద్రౌపదీ, తరుణీరత్నము మత్తసింధురము సంతా
పాంబుధిన్ మగ్నులై, మొఱవెట్టం గరుణించి
నాఁడవనుటల్ ముఖ్యంబుగా నమ్మి నీ, చరణాబ్జం
బుల చెంతఁ జేరితి నమస్కారంబు సీతాపతీ. 22

మ. అడవిం గూరలుగాయలుం దిని యనేకాబ్దంబుల
న్నిష్ఠచే, బెడిదంబౌ తపమాచరించి నిను మెప్పిం
పన్ సమర్థుండఁగా, నడియాసం బడియుంటిఁ
బ్రోతువని కాదన్నన్ సరేకాని చొప్పడదీమీఁ
ద భవత్ప్రతిజ్ఞయనినే భావింతు సీతాపతీ.

శా. గోటన్మీటఁగవచ్చు నట్టిపనికై కొండంతగాఁ జే
సెదీ, పాటింకన్వినునీకు మోసిన నొనర్పన్లేవె మున్

జౌటము, న్నీటం గొండలు దేల్చుకన్న బళువే
నేవేఁడుకార్యంబు నా,మాటన్న న్విన నైపదింత
తెలిపె న్మర్మంబు సీతాపతీ. 24

మ. ధరపై బట్టకుఁ బొట్టకై యొకనిచెంతం జేరి యా
చింపుచుం, దిరుగం జేసితి వింక సద్గతిని జెందే
మార్గమేమైన నా, కెఱుఁగం దెల్పకపోతి వీవఱి
కయో! యేమందు నాకర్మమో, కరుణే లేదో
మొఱాలకింపవు పరాకా యింత సీతాపతి.

శా. నిన్నే న్నాళ్లని వేఁడుకొం దెవరితో నేదెల్పఁ గాఁ
బోదు లే,రెన్నఁగ దీనశరణ్యు లెవ్వరిఁక నీయీ
రేడులోకంబులం,దన్నా! యెన్న టికింక దుర్దశలఁ
బాయం ద్రోచియు న్నన్ను సం, పన్నుం జేసెద
వేమొ తోఁచదిఁకఁ దెల్పన్రా దె సీతాపతీ. 26

శా. కాయల్పండ్లును మెక్కి కాన లిరువుల్లా భిలిచే
మానుసు, ల్డాయంబోయినఁ బాఱుక్రోఁతిటుటు
మెట్లం గెల్చె రాకాసులం, బాయంజాలనికూర్మి
వారలను జేపట్టంగనేకాక ము, న్నేయంజాలిరె
వారలింతటిపనుల్ చింతింప సీతాపతీ. 27

మ. తనయుల్సోదరు లాత్మబంధులు సమస్తంబైనవా
రుండియుం, దనకుం బాల్పడు కర్మ మెవ్వరయినం
దప్పింపఁగా లేరు; శౌ,ర్యనిధు ల్పాండవులుండి

యాద్రుపదకన్యారత్న మానిందుకో, ల్పునఁ బ్ర
త్యర్థులచేత సిగ్గపుడు గోల్పోలేదె సీతాపతీ.

మ. అడుగంబోవుటకన్న లాఘవము కన్యాదానముం
బోలి చోప్పడదానం బన్నృతంబుకన్న ఘనపా
పం బర్థియాచించిన, న్వడిదానిచ్చుటకన్నఁ గీర్తి
యును నెవ్వల్పొందుకన్న న్వేత, ల్పుడమిన్లేవు
తలంపనీకు సరివేల్పు ల్లేరు సీతాపతీ. 29

మ. ఎలమిం దుర్జనుఁ డున్నచో జెఱఁగి తా మే
తెంతు రెంతేదు రా,త్ములు పొందొల్లరు సజ్జనోత్త
మునితో ముఖ్యంబుగాధాత్రి నీఁ,గలు దుర్గంధ
యుత ప్రదేశమున కేగంజాచునేగాకసొం,పలరం
గస్తురిచెంత కేల చను యోగ్యంబెంచి సీతా
పతీ. 30

మ. అవివేకేమి యెఱుంగు సజ్జనుని మర్యాదల్
రసజ్ఞుంబలె, న్భువిసదోక్యఘృతశాకసూప మధు
రాపూపాది సద్వస్తుయో,గవిచారంబది జిహ్వకే
తెలియుఁగాక న్గెడ్డుకెట్లబ్బు నా, చవిఁ దానెంత
యుఁ గూడియుండినను గాసంతైన సీతాపతీ.31

మ. జగముల్ బ్రోచెడుప్రోడవైననిను నిచ్చల్గొల్పు
నేనిట్లు నీ,చగతి న్బట్టకుఁ బొట్టకై యొకరిపంచం
జేరఁగానైతి నే,నుఁగుపై నెక్కియు దిడ్డిదూరె

డుగతి న్మృష్టాటికాగొప్ప కొ,ద్ది గణింప న్బని
లేదు నాకిఁకను నీదేకాని సీతాపతీ. 32

మ తురగస్యందన గంధసింధురభట స్తోమాతిదివ్యాం
బరా,భరణామూల్య సువస్తుసంపదలపై భ్రాంతు
ల్దలంప న్భవ, చ్చరణాంభోరుహ చింతనామృత
రసాస్వాదోల్లసచ్ఛ్రీపరం,పరచే నొప్పెడు పుణ్య
శాలికిఁ దృణప్రాయంబు సీతాపతీ. 33

మ. అరవిందాసనుఁ డాది.గాఁగఁ దృణపర్యంతంబు
నీవైభవ, త్కరుణాపాంగ విలోకనంబునను
లోకంబు ల్తమిం బ్రోచు నే,ర్పరివై యుండియు
నన్ను మాత్ర మొకనిన్ రక్షింపలేవా! యనా,
దరణంజూచినఁ బ్రోచువారెవరు భక్తత్రాణ
సీతాపతీ. 34

శా. చోరు ల్దారసమైనచో రిపుజనస్తోమంబు బాధిం
చుచో, ఘోరంబౌ గ్రహచారదోషములు పై
కొన్నట్టిచో భీతిచే, శ్రీరామా యని పల్కుమా
త్రమున నార్తింబాసి పుణ్యాత్ముఁడై, చేరుక్
మోక్షము దండహస్తుని బురి జేరండు సీతాపతీ.

శా. లేములొందిన వేళ రోగములు జాలిం బెట్టుచో
ఘోరసం, గ్రామంబౌతఱి సర్పవృశ్చిక మహో
గ్రవ్యాఘ్రభల్లూకము, ల్సామీప్యం బగునప్పు

డొంటిని బిశాచవ్రాతముల్గన్న నీ,నామోచ్చా
రణగాదె మానవులకెన్నఁ దిక్కు సీతాపతీ.36

మ. ఒకమాటెంచుకనేపు నీవిమల నా మోచ్చారణా
సక్తులై, నకలంకాత్ముల ఘోరదుష్కృత సమూ
హంబెల్ల వేగం [illegible]కా, పికనై పోవుఁ దొలఁగు
దుర్దశతతు ల్విడల్దరింజేరవా, సకలైశ్వర్యములం
జెలంగుదురు భాస్వత్కీర్తి సీతాపతీ 37

మ. నెన రావంతయులేనివాఁడవుగదా నీవాజగన్నాత
నీ,తనుదప్పించక యగ్నిదూఱుమన డెందంబొ
ప్పియున్నట్టి నీ,కునసున్నల్కడగంఢ్లపాల్పఱచుట
ల్గాప్పానె నిన్రవ్వజే,సిన మేలేమిఁక నేటికిం దె
లియవచ్చె న్గట్టు సీతాపతీ. 38

మ. శ్రితకల్పద్రుమ నీదుచర్యలు మహాచిత్రంబు
లాభారతీ, పతికైనఁ ఫణిరాజుకైనను నుతిం
పన్శక్యమా దీక్ష, జేసితివొ వేఁడినశత్రుమిత్రుల
నకఁ జేపట్టి రక్షింప; మా, కతఁడేసాక్షి విభీష
ణుండదె నిజంబై తోఁచె సీతాపతీ. 39

మ. శరణన్న నరుణెంతు నన్నపలుకు ల్సత్యంబులం
చెంచి నీ, మఱుగుజ్జేరితిఁ గల్లలయ్యె నిపుడా
మాటల్నిజంబైన బల్కులునే వేఁడిన నూఱకుండు
దువు యేలాసేయఁగాలేని పెద్దఱికంపుంబను
లిట్లుపూనవలె భక్తత్రాణ సీతాపతీ. 40

శా. జాలింబొందిఁ యొకప్పుడైన మదినెంచ న్లేదు నిన్నారకే, హాళిం బిల్వని పేరఁటంబరిగి చట్టిగా సి చేనున్న ప్రోయాలిం బ్రోచితి వెంతవేఁడినను మొత్తాలించవె యిట్టు న, స్సేలాగుఁ విడనాడిన న్గలదె మేలేమైన సీతాపతీ. 41

మ. తనకైశ్వర్యముగల్గువేళ హితుల న్దారిద్ర్యుల న్బంధుల, న్గని కారుణ్యముతోడఁ బ్రోచుచును లోకఖ్యాతిఁజెన్నొందిన, జనుఁడై చాలఁగ ధర్మకీర్తులెలమి న్సాంపాద్యము ల్సేయనే, ర్చునగుం డేఘనుఁడుర్వినీకృపకుఁ బాత్రుండౌను సీతాపతీ.

మ. కపటస్నేహముచేసి నమ్మికలు వక్కాణించి కార్యార్థులై, యుపలాలింపుచుఁ గార్యమైనతఱి మేలూహింపకేకిన్కచే, నపుడే లేనినెపంబులెంతు రెడసేయఁ బూని దుర్మార్గులా, చపలస్వాంతుల నమ్మికొల్చినను మోసంబౌను సీతాపతీ.

శా. నీకళ్యాణగుణాస్తవంబుమదిలో నిక్కంబుగావించుచు, శ్లోకు ల్వంకజబాంధవాత్మజభటస్తోమంబుచే బాధపా, ల్గాకం గాంచనగర్భముఖ్యసురవర్గం బందగాలేని నీ, లోకంబందు సుఖించియుందురనుపల్కు ల్వింటి సీతాపతీ. 41

మ. పరమేష్ఠిప్రముఖామరుల్మనములో భావింపఁగా

లేనినీ, వరయ న్మానవరూపుదాల్చుతఱి భృత్యా
మాత్యసన్మిత్రవై,ఖరులన్జేరి నిరంతరంబు గడు
వేడ్కంగొల్చుచున్నట్టివా,నరులేనోములునోంచి
నారో తొలిజన్మంబందు సీతాపతీ. 45

మ. వ్రతముల్దానజపాగ్నిహోత్రములు దేవబ్రాహ్మ
ణారాధన, ల్గ్రతువు ల్మంత్రరహస్యముల్సకలస
త్కార్యంబులు న్నీవ నే, నితరంబెమియొఱుంగ వే
ఱొకటి ని న్నీరీతిగానమ్మితిన్, శ్రితకల్పద్రుమ
యొట్లుబ్రోచెదవో నీచిత్తంబు సీతాపతీ. 46

శా. చెంతంజేరినఁ గూర్మిలేక యిటు గాసింబెట్టుట
ల్న్యాడ సా, మంతంబేమనవచ్చు నిన్నిఁక మహా
త్మా లోఁకువో వారిపై, బంతంబేమిటికయ్య !
'పిచ్చుకపయిన్ బ్రహ్మాస్త్ర' మన్నట్లు నా, వంత
ల్దీర్చు మొఱాలకించుమిఁక దేవా! వేగ సీతాపతీ.

శా. నిచ్చల్బాయకకొల్చి యూరకయపోనిచ్చెన్న నే
త్రోఁచెనా?, గచ్చుల్మానుము నిన్ను నేవదల లో
కఖ్యాతిగాఁజాటి ని, వ్రచ్చున్బెట్టకమాన నమ్ము
ము యథార్థంబింతయు న్నేర్పుచే, నిచ్చేదారిఁక
లేదు వేఁడిన ఫలం బేమయ్య సీతాపతీ. 48

శా. కాసీజాలని మానవాధముల పైఁ గబ్బంబులం
జెప్పినన్, గాసింబొందుట మాత్రమేకలుగు నా

కామ్యార్థము న్దోచదా, కాసంతైనను సత్కవీం
ద్రులకు భక్తత్రాణ నిన్గొల్చి నీ, బాసుల్గాకయ
భోగమోక్షములు సాధ్యంబౌనె సీతాపతీ.

మ. అరయ స్దుర్జనుఁ డొక్కవేళను మహాహంకారుఁ
డై యూరకే, పరుషోక్తుల్మది నొవ్వబల్కెనని సం
భాషింతురా వానితో, ధరపై సజ్జను లెందునైన
ను యథార్థంబెట్లునం గుక్కనా, ల్గఱవం గ్రమ్మఱ
దానికాల్గఱవ యోగ్యంబౌనె సీతాపతీ. 50

మ. ఉపవాసంబులు తీర్థయాత్రలును మంత్రోపాస
నల్ ఘోరమా, తపముల్సేయఁగనేల గాసిబడి
మర్త్యశ్రేణు లుర్వీ వృథా, చపలత్వంబులు
మాని నిచ్చలమనీషన్నిన్ను సేవించిమో, క్షపదం
బందఁగరాదె సూక్ష్మమున భక్తత్రాణ సీతాపతీ.

మ. ఇనవంశోత్తమ విన్నపంబొకటి నీ వీరీతి నామీఁ
దికి, న్కనుమున్నాడినయట్టినీప్రతిన మానంబూ
నినా వేమొ వ,ల్దనువా రెవ్వరునిన్ను సంద్రమొ
డికంబై మేర తాఁదప్పివ,చ్చిన వారింపఁగ నేరికిం
దరము నీచిత్తంబు సీతాపతీ. 52

మ. ఇదిపుణ్యం బిదిపాపమంచు మది నూహింపంగనీ
దెవ్వరిం, గదియ న్ద్వేష మొనర్చుఁ జేఁబడుపను
ల్గానీదు మర్త్యాళి కా,పదకున్మూలము ఛీ దరిద్ర

ము భరింపంజాలఁ గేల్మోడ్పుఁ జే, సెద నాచెం
తకుఁ జేరకుండనిపుడే శిక్షించు సీతాపతీ. 53

మ. అరవిందాప్తకులంబు పావనముసేయం బఙ్క్తికం
ఠాదిము, త్కరదైత్యాళినిసంహరింప నిజదాస
శ్రేణులన్ ధాత్రిపైఁ, గరుణందీక్షయొనర్చిప్రోవ
గను సంకల్పించి కౌసల్యకు, బ్బరమొప్పన్ గొ
మరుండవైతివి జగంబుల్మెచ్చ సీతాపతీ. 54

మ. ధరపైనల్వున కొక్కవేళ విధి వ్రాఁతంజేసి ప్రా
ప్తించినన్, సిరిదాసంతతభాగ్యశాలిగతి రంజిల్లం
గనెట్లబ్బు బం, గరునోర్చిన పల్గురాతికిని జో
క్కంబైన వజ్రంపు సొం, పరయన్ గల్గునె యింపు
కంతయిన తథ్యంబెన్న సీతాపతీ. 55

శా. అక్షీణోగ్రతపోబలంబునను దైత్యశ్రేణులెం
చన్ సహా, ప్రాక్తూదిక్రతుభుక్సమూహామతి వై
న్యస్వాంతులై మ్రొక్కినన్, రక్షింపంగన నేకరూ
పములఁ జిత్రంబొప్పఁగాఁదాల్చి యా, రక్షోవీ
రుల సంహరించితివి శౌర్యస్ఫూర్తి సీతాపతీ.

మ. రవివంశంబునఁబుట్టి శంకరుధనుర్భంగంబుగావిం
చి దా, నవసంహారముఁజేసి నిర్జరుల నానందం
బునం దేల్చిభూ, రివిఖ్యాతింజెలువొంది భక్తులను
ధాత్రింబ్రోచు శ్రీరామమూ, ర్తివి నే నెంతటి
వాఁడ నీమహిమ వర్ణింపంగ సీతాపతీ. 57

మ. బహుజన్మంబులనుండి చేసిన మహాపాపంబుల
న్నాపఁగా, గ్రహదోషంబులడంప దుస్సహ దరి
ద్రవ్యాధులన్ ద్రుంపఁగా, నిహసౌఖ్యంబులొ
సంగిభక్తులమనంబింపొందఁ జేయన్ రఘూ,ద్వహా!
నీనామజపంబె చాలు నిముషార్ధంబైన సీతాపతీ.

శా. ధీరుండై భవబంధనంబుల్దునిమి ధాత్రింబూజ్యుఁ
డై సంతత, శ్రీరంజిల్లుచు నీయనుగ్రహమున
జ్ఞైనొంది యాపిమ్మట, న్జేరున్ మోక్షపదంబు శా
శ్వతముగాసిద్ధంబు న్వైవస్వత, ద్వారంబెన్నఁడుఁ
దేరిజూడఁడు భవద్భక్తుండు సీతాపతీ. 59

మ. ధరనావంటి మహాపరాధుఁడిఁక మర్త్యశ్రేణిలో
లేఁడు ని,ర్జరులెన్నంగనునీకుమించనిఁక నార్తత్రా
ణదీక్షాధురం, ధరులైనన్ మఱిలేరు సత్యమిఁక
నే దాసుండనై "యన్యథా, శరణం నాస్తి" య
టన్న న్యాయమున నిచ్చల్గొల్తు సీతాపతీ. 60

శా. ఆర్తత్రాణకళాప్రవీణుఁడవు నీ వంచున్ మదిం
దోఁచ నా, ధూర్తత్వంబు సహింపనెవ్వరు సమ
ర్థుల్గారు నీకన్న నేఁ, "గర్తవ్యంమహదాశ్రమం"
బనెడు వాక్యంబెంచినిన్గొల్చెద, న్మార్తాండాన్వ
యవార్ధిశీతకర నన్మన్నించు సీతాపతీ. 61

శా. వింటిన్నీ సరివేల్పు లేరని జగద్విఖ్యాతిగానన్ను
నీ,బంటున్గాఁ గృపఁజూడుమంటి నొరులం బ్రా

ర్థించ లేనంటినా, కంటెఁ లేరుదురాత్ములంటి నిజ
భక్తత్రాణ నిదీక్షను, న్మంటిం కేమనివిన్నవింతు
సెలవీయర్ రాదె సీతాపతీ. 62

మ. మురువౌపచ్చలతాళికీల్కడియము ల్మొత్తంపు
జౌకట్లు నుం, గరము ల్బావిలి రావిరేకయును
వేడ్కం దాల్చి కౌసల్యముం, దర బల్ముద్దులుగు
ల్కుపల్కులును జోద్యంబొప్పఁగా నాఁడు నీ,
చిరుప్రాయం బొకనాఁడుచూపు మది రంజిల్లంగ
సీతాపతీ. 63

శా. చుంచల్లాడఁగ రావిరేక గదలం జోద్యంబుఁ
గా గల్లుగ, ల్లంచుం గజ్జెలు పాదపద్మములమో
యన్మ్రోల నన్నెత్తుకో, మ్మంచుం జిందులుద్రొక్కు
చుంజనని కాహ్లాదంబు గావించునా, చంచద్బా
ల మనోహరాకృతిని నిచ్చల్గొల్తు సీతాపతీ. 64

మ. నిడుపౌచేతులు ముద్దునెమ్మొగము వన్నెల్గుల్కు
నెమ్మేనుసొం, పడరుంగొప్పకనుంగవ న్వేడఁదజో
మ్మందంబు వీక్షించి మఱ్, జడదారు ల్మది మో
హామందిరఁట యీసారైన నీరూపమె, న్నఁడు
నాకన్నులనిండఁజూచి మదినానందింతు సీతాపతీ. 65

మ. తొలిని న్వేఁడినవారలా నిరపరాధు ల్నేనుగా
నైతినా, యలనీవంచనగంటిదూఱఁబని లేదాగాని
తప్పొప్పులుం, గలవారెవ్వరు లేరు నేనొకఁ

డనే గాఁబోలు నీకంతగా, బలుపై యుండిన
మానెనేమయిన మాభాగింక సీతాపతీ. 66

మ. అలదుంగెంజిగిలాగుపైన నడిక ట్టుందంబుగాఁగ
ట్టియు, న్వ్రేలుగోలం గయిబూనిబ త్తళికతీవిందా
ల్చి తమ్ముండు నీ, వలనాఁ డామునిజన్నముం గ
డపి యాహ్లాదంబుతో నేగు నీ, చెలువం బెట్టిదో
చూపునామనసు రంజిల్లంగ సీతాపతీ. 67

మ. మొదలంటం దెగ మొత్తెదం గోలల గుంపుల్
లేములంబట్టి పైఁ, జదియంగొట్టెద నల్కదీఱ జ
మునిం జక్కాడెదం గొల్లపె, ట్టెద వేల్పుల్ దో
రసంపద ల్నలువ నోడింతు న్నిజంబంచునె, మ్మది
లో నెంచెద నీయనుగ్రహము సంపాదించిసీ...

మ. జరుగంజొచ్చె దినంబులయ్యెరయొ వృథాసంసా
రమోహంబు ని,న్నలువం జేయును మోసపుచ్చు
ట నిజం బౌనెప్పుడో పాముతో, సరసంబయ్యో
ను దీనినే స్తమిఁక నేచందంబునం బాయునా, తర
మా తప్పుకొనంగ నీకరుణచేతంగాక సీతాపతీ.

మ. కదలన్నీయవు మోహపాశములు నీ కళ్యాణ
నామంబుపైఁ, గుదురై నిల్వదు మానసంబడఁగ
దీతుద్బాధ సంపద్భ్రమ, ల్వదలంజాలవు వీని
తోఁ బెనఁగఁజాలక వింతసంసారపుం, గుదె నా
కుత్తుక కేలకట్టితివి నాకుందోడు సీతాపతీ. 70

మ. అలుకా పిల్వఁగఁ బల్కవేమిది పరాకై యుం
టివా లేక బీ, దలమాట ల్చెవినాటవా నెనరులే
దా కాక కార్పణ్యమా, బలువా ప్రోచుటకెవ్వ
రున్ మనవి దెల్పంజాలరో తీఱదా, తెలియం
జెప్పు బిఱాన నెందుకిఁక సందేహంబు సీతాపతీ.

మ. ధరణీపుత్త్రి నిజాంకపీఠమున నుద్యద్భక్తి వాతా
త్మజుం, డరయ న్రోలను బార్శ్వభాగముల నా
హ్లాదంబున న్సోదరు, ల్సారది న్నల్గడలందునంద
మెసఁగ న్సుగ్రీవనక్తంచరే, శ్వరతారాసుత
ఋక్షనాయకులు గొల్వన్ రత్నపీఠంబునన్,
గరమొప్ప న్జెలువొందు నిన్నుఁగన నెన్నండబ్బు
సీతాపతీ. 72

మ. కలకాలంబును జీతబత్తెములకై కాంక్షింపకేఁ
గొల్వ నీ, పలుకే బంగరుగాఁగఁ జేసితివి యేపా
టింక చాలెప్పుడో, నిలువంబెట్టక ప్రోతువా
యిఁకను కానీ యెట్లుతప్పించుకోఁ, గలవో
చూచెద బంటుపంతమిది భక్తత్రాణ సీతాపతీ.

శా. సామంతుండవె శాంతమూర్తివె కృపాస్వాంతుం
డవే ధాతవే, సామాన్యుండవుగావు నాదు
దురదృష్టం బెట్టిదో నీకయో!, నామీఁదంగృప
బుట్ట నీదు నినుఁ బోనాడంగరా దింక సుత్రా
మస్తుత్యపదారవిందయుగ భక్తత్రాణ సీతాపతీ.

శా. చేపట్టందగు నమ్మినందుకిఁక నీ చిత్తంబు పోరాడఁగా, నోర్పన్ మ్రొక్కితి వేఁడుకొంటి గుఱిగానుంటిం దుదిందూఱితిన్, నాపై నిప్పటికైన నేననరు గానన్ రాదు నీకింతగాఁ, గోపంబుండిన నిల్వఁజాలుదురె భక్తుల్ శ్రీల సీతాపతీ. 75

శా. ఎన్నాళ్ళయ్యెను గొల్వఁబట్టి యొకనాఁ డేమంచి మాటైన నన్నన్నావో మొగమైనఁ జూపితివొ దాయన్ వచ్చితో లేక సం, పన్నుం జేసితొ తెల్పు వేమనుట కోపంబైన నన్నింతక, న్నన్నీ వేమిఁకఁ జేతువైన సరె దీనత్రాణ సీతాపతీ. 76

శా. నామీఁదన్ గృపలేదు నీకు నెనరున్నం బ్రోవవా కారణం, బేమో కాని వృథాపరాధినగున న్నీదుర్దశాంభోధి వీ, చీమధ్యంబున ముంచి యుంచితివి నాచే నేమగు న్నీతలం, పేమో తోఁచదు నమ్మియుండినఫలం బింతయ్యె సీతాపతీ.

శా. కాయల్గాసెను మ్రొక్కచేతు లెపుడుం గైవారము ల్సేయఁగా, నాయెన్ జాలదినంబు లిప్పటికి నెయ్యం బేమియుం లేకయే, పోయెన్ జిత్తము వచ్చుటెన్నటికిఁక న్బొచ్చెంబు నామీఁదనా, న్యాయంబయ్యెనె నమ్మియున్న ననుఁ బోనాడంగ సీతాపతీ. 78

మ. మునునీ డెందము వెన్నవంటి దిపుడేమో కాని

నేనెంతవాఁ, డినఁ గాసంతయు నేటికిం గరఁగకుం
డేఁ సత్కృపాంభోధి వీ, వనుచుం గొల్చితి
నింతనిర్దయను బాయం దోఁచుచుండం బెఱుం,
గను నీవక్కఱసేయకున్న నెవరింకం బ్రాపు
సీతాపతీ. 79

మ. నినునేనమ్మికఁ గొల్వనో తలఁపనో నీమాటలే
మైన నే, విననో లాఁతులఁ గొల్వఁబోయితినో నీ
వేదిక్కుఁగాఁ జూడనొ,ల్లనో నీయాజ్ఞకుమీఱి
యుండితినో జాలంబేమి నానేర మే, మనుచుం
బ్రోవవా తెల్పునీకిదియసాధ్యంబైన సీతాపతీ.

మ. నిను సేవింపుచునుండఁగా సిరులురాని లేము లే
వచ్చి పై, కొనసీ మేలొనఁగూడనీ గ్రహగతు
ల్గుందింపనీ రోగవే, దనలే జాలియొనర్పనీ విను
మహాత్మా నీప్రసాదంబిదే, యనుచుం భావనఁ
జేసి డెందమున నాహ్లాదింతు సీతాపతీ. 81

శా. కాయం బెన్నఁగ నీటిబుగ్గ యిది నిక్కం బెన్నఁ
గా చంచల, ప్రాయంబుల్సిరు లెంచిచూడఁగయ
థార్థంబింక సంసారమూ, మాయానాటకమేది
నిల్కడవృథా మర్త్యాళి కెందుఁసుఖో, పాయం
బేమియుఁ గానరాదదియె మాబాగన్న సీతాపతీ.

మ. సిరులీజాలుదురో మనోరథముల న్సిద్ధింపఁగాఁ
జేతురో, గుఱిగానమ్మె నితం డటంచు మదిలో

గోరంత చింతింతురో,కరుణం బాములకడ్డమయ్యె
దరో మోక్షంబిత్తురో తోఁచదీ, నరులన్వేఁడెద
రేల సత్కవులు దీనత్రాణ సీతాపతీ. 83

శా అన్నా విన్నపమైన గైకొనవు డాయన్ రావు
నీమూర్తి నా,కన్నుల్చల్లఁగఁజూప వెన్ని దినము
లైవారము ల్చేసినన్, నిన్నేలాగున నమ్మవచ్చు
నకటా! నిష్కారణం బూరకే, నన్నీలాగునఁ
బాముల న్బరచుటే న్యాయంబు సీతాపతీ. 84

శా. ఓదీనావన! యోపురాణపురుషా! యోచింతి
తార్థప్రదా, యోద్వైత్యాంతక! యోదయాజల
నిధీ! యోసూర్యవంశాగ్రణీ!, యోదుర్దోషవి
దూర! యోరఘుపతీ! యోలోకసంరక్షకా!,
నాదీనోక్తులఁజిత్తగింపు మిపుడైనంగానిసీతాపతీ.8

మ. ఘనులాతొల్లిఁటిసత్కవీంద్రులవలె న్గబ్బంబులం
జెప్పి నే, నినుమెప్పింపఁగ లేనిమాట నిజమే
నెయ్యంపు లేబ్రాయపుం, దనయుండాడినమాట
ల న్నెనరు రాదా తండ్రి కెందైన న,ట్లనుకంపామతి
నాకవిత్వమున కాహ్లాదించు సీతాపతీ. 86

మ. తడవాయెన్ నినుఁగొల్వఁబట్టి దయలేదా పిల్చి
తేపల్కవె,న్నఁడునాముచ్చటదీఱఁగానెదుటఁగా
నన్ రావు నన్నింతక, న్నడసేయన్ వలదిప్పుడేదె

లుపుమీ నానేర మేమున్నదో, తడయక గాదడి
యాసలేటికిఁక భక్తత్రాణ సీతాపతీ. 87

మ. సకలస్థావరజంగమంబులను సూక్ష్మస్థూలరూపం
బులై, ప్రకటంబొప్పఁ జరించు కేవలపరబ్రహ్మం
బ వైనట్టిసే,వకకల్పద్రుమ! నాతరంబగునె నిక
వర్ణింపఁగాఁ జందమా,మకు నూల్పోగనురీతి
గాక పరికింప న్భక్తి సీతాపతీ. 88

మ. తనువు ల్సంపద లెల్లకాలమును నిత్యంబంచు
మోహాంధులై, జనులేవేళను నిన్నెఱుంగకయ
సంసారాంధకూపంబున, న్మనుఁగంజొచ్చెదరింతె
నిన్నెఱుఁగరేమోకాని నీమాయయో, మనుజ
శ్రేణులకర్మమో తెలియదా మర్మంబు సీతాపతీ. 89

మ. దయనీకెన్నఁడు వచ్చునోయని మహాత్మా చాలఁ
గన్పెట్టియుం,టి యథార్థంబిఁకనైననుం గరఁగదా
డెందంబు నీమాటకే, మయినందూఱెలినా యనా
దరణసేయం గారణంబేమి నా, పయినీకేమిటికింత
బెట్టిదపుగార్పణ్యంబు సీతాపతీ. 90

శా. క్రూరస్వాంతు లసత్యవాదులు కృతఘ్ను ల్నీచ
సేవారతు, ల్దారాపుత్రవిహీను లంధులు పరద్ర
వ్యాపహారు ల్దురా, చారు ల్నిర్ధనులై జనింతురు
ధరక జన్మాంతరంబందు ని,న్నారాధించనిదుష్కృ
తంబునను మర్త్యశ్రే[illegible]తాపతీ. 91

శా. ధీరస్వాంతులు సూనృతవ్రతులు వర్థిష్ణు ల్లసత్కీ
ర్తివి,స్తారు ల్సాధుజనావను ల్సకలవిద్యాపూర్ణు
లై సంతత,శ్రీరంజిల్లుచునుందు రెప్పుడు ధరిత్రి
న్దొల్లిసద్భక్తి ని, న్నారాధించిన యట్టిపుణ్యమున
మర్త్యశ్రేణి సీతాపతీ. 92

మ. తలిదండ్రుల్సైన్యరైన చుట్టములు దాత ల్మిత్రవ
ర్గంబువే, ల్పులు నీకన్నను వేఱలేరనుచు నాలో
నెంచి నీబంటనై, కొలువర్ వంచనసేయఁజొచ్చి
తివి లోకుల్తెత్తురా మ్రొక్కఁజే, తులుగోయర్
వలదైనఁ గీర్తియపకీర్తుల్నీవె సీతాపతీ. 93

మ. అనయంబు న్భవదీయపాదకనులధ్యానామృతం
బానుచుం,దనివింజెందనిడెందమున్గలిగిసమ్యగ్భక్తి
సేవించుభ, క్తనికాయంబులరీతినిన్గనుటకాత్మజ్ఞాన
సన్మార్గసా,ధనమెట్లబ్బు భవత్కృపామహిమచే
తంగాక సీతాపతీ. 94

శా. దేవా! లోకశరణ్యమూర్తి! వెసనాదీనత్వము
న్బాపఁగా,లేవా వంచనచేసి నన్నిటుల జాలింబె
ట్టుటేకాని ని, న్నేవేళ న్మదినమ్మియుండిన ఫలం
బింతయ్యెకానిమ్ము రా, జీవాప్తాన్వయవార్థిశీతక
ర నీచిత్తంబు సీతాపతీ. 95

మ. కరిరాజామకరేంద్రుచేతఁబడి దుఃఖస్వాంతుఁడై
పల్కరు, న్తాఱవెట్ట న్నీవనివచ్చి బ్రోచుట నిజంబో

కల్లయో శాస్త్రముల్, ధరపైఁ బల్కుటఁ జేసి నమ్మి
తి యథార్థంబై నరతీంచు దబ్బరయైన న్వేదనా
డు మేమి కలయింపంబోకు సీతాపతీ. 96

మ. తొలిపల్కుల్గానిపోయి సోమకుఁడు సంతోషం
బునన్ వార్ధిలో, పలదూరంగని వాని పెంపడఁ
చి యాప్రాబల్కులవ్వేళన, ర్మిలిచే నల్వకొసంగి
లోకములు కీర్తింపంగఁ జెన్నొందునీ, చెలువంబై
తగుమత్స్యరూపమునకున్ జేమోడ్తు సీతాపతి.

శా. పట్టంజౌతమిపాలవెల్లిఁ దరువన్ దైత్యుల్ సుర
ల్ కవ్వఁపున్, గట్టిన్ గ్రుంగ నెలుంగులెత్తి
వరదా! కాపాడుమంచున్ మొఱల్, వెట్టన్
గట్టుబిరాననెత్తితివి తాఁబేల్వేసమున్బ్రానినీ, మె
ట్టుంకమ్ములఁ గొల్చువారికరుదే మేలొట సీతా
పతీ. 98

మ. కలనన్ దన్నెదిరించలేరనుచుఁ దాగర్వించి ము
ల్లోకముల్, గలయంద్రిమ్మరుచుండి నేల యవలీ
లంజుట్టి గొంపోవ బి, ట్టలుకన్ బట్టి హిరణ్యా
నేత్రుని వరాహాకారమైత్రుంచి భూ, వలయంబె
ప్పటియట్లనుంచితివి భాస్వత్కీర్తి సీతాపతీ. 99

మ. హరినీస్తంభములోనఁ జూపుమని ప్రహ్లాదుంగ
రంబాపదన్, బరపన్ ఘోరనృసింహమూర్తివ
యి స్తంభంబందుజన్మించి నిర్జరులగ్గింపఁగనాహి

రణ్యకశిపున్ సంహారమున్ జేయవే?, ధరనీభక్తు
లసాధ్యు లేరికయినన్ దండింప సీతాపతీ. 100

మ. తలపోయన్ జగదేకదాతవు మహాత్మా! మబ్బు
వార్వింపురా, కలుముల్ గెంటకయుండఁ జేయు
టకు లోకఖ్యాతియేనట్లుగా, బలిచేదానము
నేలమూఁడడుగులున్ బ్రార్థించిగైకొన్ననీ, చెలు
వంబై తగు వామనాకృతికి నే జేమోద్దు సీతా.

మ. అవనీనాథులఁ బల్మరు న్వేదకి రోషాయత్తవి
స్ఫూర్తినా, హావలీలం దెగఁ గూల్చవే నిజకుఠారా
మోఘధారాహతిన్, భవదీయాద్భుతకీర్తిచంద్రి
కలు దిగ్భాగంబులం బర్వభా, ర్గవరామాకృతిఁ
దాల్చి మోదమునభక్తత్రాణ సీతాపతీ. 102

మ. జలజాతాప్తకులంబునందుదయమై సత్యస్వరూ
పంబునై, న్నలరన్ లోకములెల్లఁ బ్రోచుచు నిశా
టామోఘుకాండంబులన్, గలన రావణకుంభ
కర్ణులను లోకఖ్యాతి గాఁద్రుంచిని, ర్మలసత్కీర్తిఁ
ప్రసిద్ధికెక్కితివి శ్రీరామాఖ్య సీతాపతీ. 103

మ. యదువంశంబునఁ గోర్కిదీర నుదయంబై రా
మకృష్ణాఖ్యలన్, ముదమొప్పన్ శిశుపాలకంస
మురచాణూరాదివిద్వేషులన్, గదనతోఁ జెని
ద్రుంచి లోకములకున్ గౌతూహలంబిచ్చి నెమ్మ
దిఁ జెన్నొందవె భూరికల్మషవిరామా! రామ! సీ...

మ. అతిచోద్యంబుగ నప్పురాసురులభార్యల్ వేడ్కఁ
గావించుస, ద్వ్రతముల్ మోసముగాఁగఁ జేసి
యు సముద్యత్కీర్తిచే నిర్జర, ప్రతతు ల్సన్నుతి
సేయఁగానెగడునీబౌద్ధావతారంబుసం, తతముల్
బ్రోచునుగాక నాదురితచింతల్బాపి సీతాపతీ. 105

మ. దురితస్వాంతు లసత్యవాదులగుమర్త్యుల్ ధా
త్రి జన్మించి సం, కరవర్గంబయిపోవ నాఖలుల గి
న్కన్ద్రుంచి ధర్మంబు సు, స్థిరతన్ నిల్పవె కల్కి
మూర్తివయి రాజీవాసనస్తుత్య భాస్కరవంశాం
బుధిపూర్ణశీతకర భక్తత్రాణ సీతాపతీ. 106

శా. స్వర్ణష్ఠాధరధీర నీగుణకథాజాలంబు సద్భక్తిచే
వర్ణింపన్ మదిగోర యీశతకమే వాక్రుచ్చితిన్
దీనిసం, పూర్ణానుగ్రహదృష్టిఁ గైకొని ధరన్
బోషించి సాయుజ్యసౌ, ఖ్యార్ణోరాశిని దేల్చు
మీఁద రఘువర్యా రామ సీతాపతీ. 107

మ. పుడమిన్ సాహెబు [illegible]ాణవంశకలశాంభోరాశి
సంపూర్ణచం, ద్రుఁడు వీరన్నకు రాజమాంబకు
సుపుత్త్రుండైనరామన్న సొం, పడరంగా శతకం
బొనర్చియు సముద్యద్భక్తి నర్పించెఁ బ్రే, మ ముడి
చేఁ గైకొని ప్రోవు మెప్పుడును లేముల్బాపి
సీతాపతీ. 108

సీతాపతిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమురచించినకవి రేమెల రామదాసుఁడు. ఇతఁ డార్వేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు. అప్పయసూరి వేంకమాంబలకుమారుఁడు. ప్రతివాదిభయంకరము సింగరాచార్యులవారి శిష్యుఁడు. రావుగంగాధరరామారావుగారి పరిపాలనమునందున్న దుగ్గుదుర్తి గ్రామనివాసి. ఈయంశములు శతకాదియందలి పద్యములవలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. గంగాధరరామారాయప్రభువర్యులు క్రీ. శ 1870 ప్రాంతములందుండియుంటచే నీకవియు నప్పటివాఁడనియుఁ బిఠాపురసమీపనివాసియనియుశతకకవులచరిత్రకారులు వ్రాసియున్నారు. పీఠికాపురసంస్థానప్రభువులగు నే గంగాధరరామారావుగారికాలమున నీకవి యుండెనో శతకమున విస్పష్టముగఁ దెలుపఁబడకపోవుటచేఁ గవిజీవితకాల మెంతవఱకు నిశ్చితమొ నిర్ధారణముచేయ నయితికాదు.

ఈశతకమునందు భక్తమందారమనఁదగు శ్రీరామమూర్తి యభివర్ణితుఁడయ్యెను. ఇందలిపద్యములు ధారాళశైలితో సులభగ్రాహ్యములై పఠనీయములై యున్నవి. స్వతంత్రభావములు మనోహరముగా నుంటచే నీశతకమును భక్తిరసశతకసంపుటమునందుఁ జేర్పఁబూనితిమి.

ఇందలినీతిపద్యములందుఁ గృతివిక్రయము, కన్యా విక్రయము, అన్యాయవర్తనము, ఈషణత్రయము, యాచ్ఞాదైన్యము, దరిద్రావస్థ లోనగునంశములను గూర్చినపద్యములవలన గ్రంథకర్త సంసారకష్టములకు లోనై నానావస్థలకుఁ బాలై భవతారకుఁడగు శ్రీరాముని తారకనామస్మరణమున కీశతకము రచించెనని తోఁచును. భక్తిరసపద్యములలో శ్రీరామునిదయా శాలిత్వము దివ్యమంగళసుస్వరూపము భక్తత్రాణ పరాయణత్వము కొనియాడఁబడెను. దశావతార వర్ణనమును గూర్చియుఁ గొన్నిపద్యములు రచింపఁ బడెను.

దాశరథిశతకమునందును రామతారకశతకము నందు శ్రీరామకర్ణామృతమునందువలె నీశతకము నందును శ్రీరామలీలలు మనోహరముగ వర్ణితము లైయుంటచే నీశతకము రామభక్తుల కవశ్యపఠ నీయము.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు

నందిగామ.
20-10-25.

శ్రీ ర స్తు.

రేమెల రామదాసకవికృత

మహిజామనోహరశతకము.

ఉ. శ్రీరమణీమనోహర యశేషఋషీశ్వర దేవతా
శ్రితా, ఫూరిత పాదపద్మములకున్ బ్రణమిల్లి
రచింతు నేఁడు సం, సారగభీరఘోరతరసాగర
మేను తరించఁగోరి నీ, తారకనామ కావ్యము
యథావిధిగా మహిజామనోహరా 1

ఉ. రేమెలవంశసంభవుఁడ రేణిగ నార్వేలగోత్ర
జుండ నో, రామ సురారిభంజన సురార్చితవిగ్ర
హా రామదాసుఁడన్, కామ మెలర్ప నొక్క
శతకంబును గానుకగా నొనర్చి మీ, వామప
దాబ్జముల్ గొలుతు వ్యాసనుతా మహిజామనో
హరా... 2

ఉ. అప్పయసూరి సౌమ్యగుణి నంచితశీలిని వెంక
మాంబనున్, ఒప్పుగఁ బెండ్లియాడి ధర నుత్తమ
చర్యలఁగీర్తిఁబొందె యా, కప్పురగంధికిన్ చతు
రగర్భజ రామయనామధేయుఁడన్, దప్పకఁ
జేతు మీభజన దాసుఁడనై మహిజామనో...

ఉ. ధైర్యమును న్మహాత్వమును ధార్మికమున్ధనధాన్య
సంపదా,దార్యమహాతపస్విభయదాకృతి పండిత
కోటికి నృదా, వార్యము సూరినట్టిప్రతివాది భ
యంకరయార్యసింగరా, చార్యులశిష్యుఁడ న్విమ
మలచక్రధరా మ... 4

ఉ. బాధలుమాన్పి ధీరప్రతిపక్షిభయంకరులైన రావు
గం, గాధరరామరావు కరుణారసభావముఁబూ
ని బ్రోవఁగా, మాధవ దుగ్గుదుర్తిపురమందు
నివాసముఁజేయుచుందు మో, రాధమనోహ
రా కలుషరాగహరా మ... 5

ఉ. శ్రీరమణీయ మీచరణసేవయు మా కనయం
బొసంగుమీ, తారకనామమంత్రమును దాంప
వమాడఁగ నాదుజిహ్వపై, ధారణఁజేసి నాయ
ఘము తర్లఁగఁజేయుము శేషశాయి మీ, బారి
కిఁ జేరినాఁడసుమి పాపహరా మ... 6

ఉ. పావనరామమంత్రమును పాటిగఁబొందుట యె
న్నఁ డబ్బునో, భావమునందు మీచరణపద్మము
లెప్పుడు నిల్పుటెన్నఁడో, భూవర మీదయారస
సము పూర్ణముగా మరివచ్చుటెప్పుడో, పావ
నుఁజేయ శక్తుఁడవు పాపహరా మ. 7

చ. పదములు నమ్మినాఁడ నతిపామరుఁడంచుఁ దలంప

కయ్యమీ, సవమలపాదపద్మములు సారెకుఁ
గొల్చినవారిదోషముల్, పదపదమంచుఁ ద్రోతు
వట పాయక నామొఱయాలకించి నీ, వదనముఁ
జూపవేమిటికి వాలిహరా మ... 8

ఉ. రమ్మికె జాలమేల నను రాపులుఁ బెట్టకు దాస
కాను ని, న్నమ్మితి రామ నీదుదయ నాపయి నిం
చుక రాదదేమి మీ, నమ్మితి దేహమింకనిజ మూ
రడిఁ బెట్టకు సూరికాపు ని, న్నమ్మిక చేతఁ గొల్చె
దను నామదిలో మ... 9

ఉ. ఓరఘురామయంచు బలుకోరికఁ బిల్వఁగ నేల
రావు రా, నేరము చాలఁగల్గినను నీరజనాభ
సహింపఁగాఁదగుఁ, గూరిమిచేత నీవు నను
ఘోరభవాంబుధిలోన వేసటల్, దూరముఁ జేసి
యేలుమికఁ దోషహరా మ... 10

ఉ. కాముకుఁడంచు నీవునను గాలభటాళికిఁ జేర్ప
కయ్య యో, తామరసాక్ష దీను నిటుఁ దాపము
నొందఁగనేఁచ నాయమా, కోమలదేహ నామ
నవిఁ గూరిమితో వినరాద నాపయిఁ, దామస
మేలనీకు నిటు దాసునిఁగా మ... 11

చ. ఘనుఁడవటంచు నమ్మితి నఘాళులఁదోలుము రా
మదాసుని, న్ననతగఁ బ్రోవరావ ననుఁగంజదళా

ఛీ నిరాకరించుట, స్మరణమున యెన్నఁ డెంచకు
రమాపతి యెట్లుఁదలంచినావో యీ, తనువును
నమ్మలేదుర సదాముదిలో న... 12

ఉ. వాసిఁదోలంగి నీభటులు వ్యాధనిబొందినఁ గీర్తి
యేరిదో, రోసము లేక దాసునెడ రూపిగఁ బ్రో
చెడివాఁడ వంచు నే, దోసిలియొగ్గి సంస్తుతులు
దోషహరా నినుఁ జేయుచుందు నీ,దాసులలోన
నేనొకఁడ దాసుఁడనై వ... 13

చ. కరివరు నేలినావు మును గాంతుయొకింతయు లేక
కాకముఁ, శరణని వేఁడఁగానె దయశాలివి
యై కరుణించినావు నా, మొరవిని కావవేమి
నిను మోదముతో స్తుతిసేయుచుందునో, తక్కటి
కు లేశ యీభవము ధన్యత్కై మ... 14

ఉ. చూడఁగ నీపదద్వయముసొంపు నుతింపఁగ నెం
తవాఁడనే, వీఁడను నీదుభక్తియును నేమఁబుచా
టునసైన నామదిఁ, వేఁడెద రామరామయని వె
డుకతోడ భజింపుచుందు నీ,వాఁడను నన్నుఁ
బ్రోవు మిఁక వాలిహరా మ... 15

ఉ. వాదము జేసి దాసపరివారజనంబులలోన నుండె
ద, న్నాదనినీవు యేవిధము మాయలు జేసిన నీదు
భక్తిచే, నాదరి జేరకుండఁగను నౌరనిదాసులు

వెచ్చ రో లెద, న్వాదమె మీకునాకు మరివా
రిహారా మ... 16

చ. మరణమునొందు వేళ నినుమాటికి వన్నగశాయి
యంచునే, గిరముగఁబల్కఁజాల నను దీనదయా
కర యేమిజేతువో, యిఁగవుగనిప్పుడేవదిని యీా
శ్వనపూజిత నీదునామము, లురచి తరింపఁగో
రెనుమహామదిలో మ... 17

ఉ. జాలము సేయఁగాఁదగదు చాలురనాపయి పంత
మేలరా, జాలియొకప్పుడైన నను జాలఁగ నమ్మిన
వాడటంచు నా, పాలిటఁ బుట్టిరాయె భవబంధ
ము లేగతిఁ బాపువాఁడవో, దాలితబాధ బెట్ట
కిక దోషహరా మ... 18

ఉ. దాసులు వెంట వత్తురని దానవమారణ వైన
తేయునిఁ, వాసిగఁజూచి నీవతని వాహనమా
టనుఁ గారణంబగుఁ, భాసురహస్తిగుజ్జములు
పల్లకియుండఁగ వైనతేయునిఁ, వాసిగ నెక్కు
టకుఁటికి వాలిహరా మ... 19

ఉ. నారదగానలోలతను నా మొఱవినుల నాటదా
యెనో, తారకరామనామములు దాసులుపాడు
చుచుట్టుకుండిరో, పారము లేనిపాతకుని భారము
గానినియూరకుంటివో, నేరము లేదు యుండినను
నేలగదే మ... 20

ఉ. విన్నప మాలకించు పరవీరభయంకర నీదునామ
ముల్, సన్నుతిఁజేయుదాసులకు సాదరమోక్ష
మొసంగినావు నీ,కన్న మహాత్ముఁడుఁ గలఁడె
కానకపోయితి నిన్నినాళ్లు నా,కన్న దురాత్ముఁ
డుఁ గలఁడె కంసహారా మ... 21

ఉ. చిత్తమునందు నీపయిని చింతయొకప్పుఁడు మాన
లేదు నీ,చిత్తమునందు నన్మరచి చిక్కులు బెట్టఁ
గనేల రామ మీ,చిత్తము నింత బింకముగఁ
జేసితె దాసుఁడు యెట్లునోర్చు మీ,చిత్తము కె
ట్లుదోఁచినదో చిక్కదు రా మ... 22

ఉ. ఎంతని వేడుకొందు నిను యేమనిదూరుదు యేమి
జేతురా, పంతము కెంతవాఁడ బలుపంతము జేయ
కు మోర్వఁజాల నీ, వింత శిలాత్మకుండవనియెన్న
డెఱుంగక పోయినాను నే, నింతటిలోనె తేలి
తని యెంచకుమీ మ... 23

చ. కరివరునిన్ విభీషణుని గాకమునున్ గుహు
నిన్ గుచేలునిన్, మరియును గుబ్జనున్ రవికు
మారుని నాదిగఁగాచినావు గా, నరమరలేక నీ
వునటు నన్నొకనిన్ దయఁజూడకుందువా, పరమ
మునీంద్ర యోగిజనపాపహరా మ... 24

ఉ. ఏమిర రామ నన్నిటుల నేచుట ధర్మముగాదు

యేలరా, పామరుగాచుటే బిరుదు పావనరామ
తలంచి చూచినన్, బామరుగానివాని భువిఁ బా
లనఁజేయుటగాదు కేశవా, నీమది నెంచిచూడు
మీఁక నిక్కమురా మ... 25

ఉ. ఒక్కొకవేళ నిన్నడిగి నోరఘువీర తలంపకుండు
వే,రొక్కొకవేళ మీసొగసురూపము జూపుమ
టంచు వేఁడుదున్, మక్కువచేత నీనిని సమత్వ
ము జేయుము నీపదంబులో, తక్కనకోరికేల
పటుదైత్యహరా మ... 26

ఉ. నీదయ గాదు నాయని నేఁ డెవరిన్ కరుణించమం
దునో, యాదవవంశపావనుఁడ యాదరమిం
చుక పుట్టదాయె నీ, పాద సరోరుహంబులను
భావములోపల వేఁడువారికిన్, నీదగు సన్నిధి
చ్చితివి నే నెరుసా మ... 27

చ. సనకసనందనాది మునిసంఘమె చాలునటంచు
నానెలు, ల్దినమును నీనులన్వినియు దీక్షవహిం
చియుఁ బ్రోవకుంటివో, ననునటుగాక చాలగ
ను నాపద బెట్టదలంచినావొవో, మనమున కుందు
బుట్టె నిక మాన్పగదే మ... 28

చ. పరులను వేఁడనంటి నినుఁ బ్రార్థనఁజేయుచునుంటి
నిత్యమున్,దరగని పాదసేవయును దాసునకిమ్మను

మంటి శ్రీహరి, పరమపదం బొసంగుటకుఁ బాత్రుఁ
డనైతినో లేదో దెల్పవే, పరమదయాంతరంగ
బహుపాపహారా మ... 29

చ. పటుతరమైన మాయలకు పన్నగభూషనుతప్ర
తాపనే, నెటువలె నోర్చువాఁడ జగదీశ్వర నన్ను
ను గావకున్న యా, చటులతరమ్ము నన్నుడుకు
చిమ్ముచునుండెడి పాపవారిధిఁ, యెటుదరిజేరు
వాఁడ నిఁక నేలగదే మ... 30

ఉ. ప్రోచిననీవు నన్ను విడఁజూచిన నీకృపఁగోరి
యుండితిఁ, భూచరఖేచరాళికిని బోషకకర్తవు
నీవెరామ మైఁ, జూచి కృపాకరుండవని సంతస
మంద భయంబుగోరితే, యోచనబుట్టదిచ్చుట
కు యోగినుతా మ... 31

చ. శరణని మిమ్ము వేఁడఁగను శత్రునితమ్ముఁడటంచు
నీమదిఁ,నిరసన బుట్టకుండఁగను నెమ్మదిగా దయ
నేలినావు నే, నిరతము నిన్నుఁగోరి కరుణించుమ
టంచు భజించి వేఁడఁగా, కరఁగదు నీమనం బెటు
లు కంసహారా మ... 32

ఉ. భావజ శత్రుమిత్ర భవబంధవిమోచన శస్త్రదీ
పికా, పావన నీలగాత్ర నవపద్మదళాయతనేత్ర
శ్రీకరా, బావనమాలసూత్ర ఘనపంకజధామ

రమాకళత్ర నా, భావమునందు కల్మషము బాపఁ
గదే మ... 33

ఉ. రంగదరాతి భీషమణిరాజవిరాజితభూష గోపి
కా, సంగసమగ్రవేష ననయంబున దాసజనాళి
పోష ని, ర్భంగతరంగ సంఘములపాప పయో
నిధి శోషకాను దు, స్సంగతిఁ బొందకుండఁగను
జేయగదే మ... 34

ఉ. దానవసంహరాయ రణదర్పిత శూరహరాయ
సేవకా, ధీనదయారసాయ జగదేకవిరాట్పురు
షాయ శ్రీరమా, మానసపద్మభృంగ యతిభాసిత
మంగళవిగ్రహాయ నా,మ్మా ననుయంచు మ్రొ
క్కెడుదుఁ బ్రోవగదే మ... 35

ఉ. దీనజనాళిఁ బ్రోచుటకు దిక్కెవరింకను స్వామి
యీవిధిన్, దీనతఁ బెట్టనేల భవదీయకటాక్షము
రాద నాపయిన్, కానిర నిన్ను నమ్మగను కష్ట
ము బెట్టఁగలంచినావుగా, కానకచేసితి న్నఘ
ము గావగదే మ... 36

ఉ. ఎన్నగరాని యాయమునిహింసకు లోఁబడకుం
డ మున్నె వో, పన్నగశాయి కాయమున బల్మి
యు దప్పక మున్నెవో మహో, పన్నశరణ్య కాల
భటబాధలు జెందకమున్నె రామ మీ,సన్నుత

పాదపద్మములచాటున నుంచుము ప్రేమతోడ
నా, విన్నప మాలకించు యతివేగముగా మ...

ఉ. రామ యనేకపాతకసవిరామ సదాసుగుణాలలా
మ నీ,నామసుధారసంబు మరి నాకును దృప్తిని
బొందనియ్యవే, సామజరాజరక్షకుడ సంతత
ము న్భజియించి నమ్మితిగ, కామవికారము ల్లణం
చి కావగదే మ... 38

ఉ. చేసితి దుష్టకృత్యములు జీర్ణవయస్కుల జూచి
నవ్వితిగ, రోసితి సజ్జనుల్పయిని రోసము జేసితి
రామ రామ నే,జేసిన నేరము ల్దలంచి చిక్కులు
బెట్టకు దాసకావ నీ, దాసులలోన నేనొకడ
దాసునిగా మ... 39

ఉ. పాపములన్ని నీవు యెడబాపెడి సామివటంచు
నమ్మితిగ, యాపదబాపవే పరమయార్తశరణ్య
కృపాకరుండవై, జూపుము నీదురూపమిటు సూ
రిజనస్తుత నీవెదిక్కు న్నుద్దీపిత శత్రుమూర్ధ్నచర
దివ్యశరా మ... 40

చ. మనవి పరాకుగా వినకు భాసురతేజ మదీయదో
షము, ల్గునిమి నిరంతరంబు కృపతోc బరిపాలనc
జేయుమయ్య మీా, తనయుని మీాcదయింత ద
యదప్పిన వేరెని కేమనందు నీ,మనమున కిట్లుదోc
చినద మంచిదటే మ... 41

ఉ. నీసరి దైవముల్గలరె నిశ్చయమారాధర మానవా
ళిలో, నాసరి పాతకుల్గలరె నమ్మినదైవము నీవె
పాపము, ల్వాసముజెందకుండ నను వేంకటనా
యక జేయుమయ్య యా,బాసును జేయకయ్య
భవబంధహరా మ... 42

చ. అతికఠినుండవీవు బహునాపద బొందినవాఁడ
నేను నీ,మతముకు జాలిబుట్టదెటు మంచిది బం
గరురంగశాయి నా,పతితము మాన్ప వేరొకరు
ధారకులెవ్వరు నీవుదప్ప న,న్నితరులు లేరు గా
చుటకు నేలగదే మ... 43

చ. దినముదినంబునందు యతిదీనుఁడనై బ్రతిమాలు
చుంటఁగాఁ, గనికరమెంతలేదొ కడకంటినినైన
నుఁజూడవైతి వే, మనఁగలదీర్ఘకోప మిఁకమాని
ననుఁ గృపఁజూడుమయ్య మీ,తనయుఁడఁగాన
నేను ఘనదైత్యహరా మ ... 44

చ. సలలితనీదునామజపసంగతెఱుంగ గిరీశగాను స
ద్విలసిత పాదపద్మభవదించుకరేణు మహత్వప్ర
భావముల్, దెలియ నహల్యగాను జగతీవర నీ
మృదుసత్యభాషలన్, దలఁపఁగ రావణాను
జుని తమ్మునిగాను భవద్విలాసముల్, దెలిపిస్తుతిం
ప నాతరమె దేవసుతా మ... 45

ఉ. నీదగురాకఁ గోరి ధరణీతలమందున స్వాతివాన కుక్, మోదముతోడ శుక్తివలె భూమిజనాయక నున్నవాఁడ నా,మీఁదను నీకు నింతచలమెందుకు నిన్ను నమ్మియుంటి రా,రా దరిఁజేర్చి యేలఁగదరా కృపచేమ... 46

ఉ. ఫుల్లసరోజనేత్ర ఘనపుణ్యచరిత్ర విభూతిరాజితా, వల్లవరాజపుత్ర శశివంశజునర్జునమిత్ర గోపికా, యుల్లసరోజమిత్ర ఘనయోగిజనస్తుతిపాత్రరామ నా, యుల్లములోపల న్నిలుము యోగినుతామ... 47

చ. దురితభరంబుఁదోలి మరితుచ్ఛమతంబు వధింపఁజాలి ని, బ్బరపు సుబుద్ధినేలి పటుభానుజదూతలఁ బారఁదోలి శ్రీ, ధర తవపాదపద్మ సుధధారలు గ్రోలి భజించువాఁడెరా, తరగనిపుణ్యశాలి ఘనదైత్యహరామ... 48

ఉ. భావజకోటిరూప భవబంధవిదారణరూప పాండురా, జీవయశఃకలాప పరచిత్తభయంకరచాప యో మహా, దేవనుతప్రతాప జగదేకవిరాజితభూప రాగదే, కావగదే నను౦ గృపను కంసహరామ... 49

చ. వలదు చలంబు నాయెడను వారిజనేత్ర దయాస

ముద్ర న, న్నలసటఁ బెట్ట నీకు మరినాయముగా
దని యెంత వేఁడినన్, బలుకవు యింక నే నెవరిపా
లికిఁ జేరుదునయ్య యయ్య నీ,తలఁపునఁ జాలిఁ
బుట్టదెటు దైత్యహారా మ... 50

ఉ. నీపదభక్తిసల్పుచు ననేకములైన దురంతకార్య
ముల్, పాపమనంబుచేత పరభామలకౌఁగిటఁ
జిక్కిచేసితిన్, పాపుడటంచునన్ను యెడఁబాయ
కు సామి తరింపఁజేయవే, తాపము నొందఁజాల
పటుదైత్యహారా మ... 51

ఉ. నీదరిఁ జేరినాఁడ బహునేరములెన్నక నాదరంబు
చే, నాదుభయంబుదీర్చి శరణాగతచిహ్నను
బొందవయ్య రా, మా దయయేలరాదు పర
మాపుఁడనంచును కోరియుండితే, ఖేదముబెట్టు
చుండితివి క్రూరహారా మ... 52

ఉ. కోరినకోర్కెలిచ్చెదని కుంభినిలోపల యార్యు
లందఱున్, భూరిగఁ జెప్పుచుండఁగను బొందుగ
వింటి నిజంబునైతె సం,సారభయంబువాపి ధరఁ
జారుతరంబగు మోక్షమార్గమున్, నేరములెన్నొ
యున్న నిఁకనియ్యగదే మ... 53

ఉ. ఎన్నటికైన నిన్ను మదియందున సంతసపాటు
తోడ నా, కన్నులనిండఁ జూచుటకుఁ గల్గునో

గల్గదొ తెల్పవయ్య యా, పన్నత జెందునయ్య
భవబంధముచేతను బ్రోవవయ్య రా, వన్న పరా
కదేల వినుమా మొఱల్ మ... 54

చ. దురితపయోధిలో మునిఁగి దొరకమున్నె జరాది
రోగముల్, బిరబిరవచ్చి యీతనువు బింకము
నొంచకమున్నె కుత్తుకల్, గురగురలాడుచుఁ
కఫముఁ గూడకమున్నె భజించ దోషముల్, శర
మునఁ గూల్పవయ్య పటుచక్రధరా మ... 55

ఉ. ధీరత నిన్ను వేఁడుటకు దివ్యచరిత్ర ధ్రువుండఁగా
ను దై, త్యారిజనార్దనా పరమదైవమయంచు
నుతింపసాగ న,క్రూరునిఁగాను పామరుఁడ కృష్ణ
భవద్వినుతేనుఁజేయఁగా, నేరనుఁ జాలమేల కరు
ణించఁగదే మ... 56

ఉ. చేసినదుష్కృతుల్ దునిమిచింతను బాపిటుఁగార
వంబుచే, దాసజనాళిలోఁ గలపి ధన్యత నొందఁ
గఁజేయుమయ్య యో, భాసురచక్రధారి పరభా
సురశౌర్యహతస్వరూప నా, దోసము కొట్టివే
యుటకుఁ దోఁచదుగా మ... 57

చ. పరమకృపానిధే విమలపంకజనేత్ర హరేయటం
చు ని,బ్బరమతులై నిను న్భజన పాయకఁజేసిన
వారిపుణ్యముల్, తరమె వచింప శేషునకు ధాత

కునై నను నీదు నామముల్, మఱవనివాఁడెపుణ్యుఁ
డగు మాన్యుఁడునౌ మ... 58

ఉ. కానుకలివ్వఁజాల కలికంధిగిరీశ ... లట్లనీ,మాని
త పాదపద్మములు భావమునందు భజింపఁజాల నా,
దీనతఁ బాపవేల జగతీధవ చాలఁగ నమ్మియుండి
తిఁక, దానవసంహరా దురితదైత్యహరా మ...

ఉ. దండధరుండుఁ బెట్టు పటుదండన కేను భయంబుఁ
జెంది నీ,యండను జేరియుంటి నభయంబు ఘనం
బుగ నివ్వవేమి కో, దండకళా ప్రవీణ భవదండ
ను జేరిన దాసకోటికిఁక, దండిగ మోక్షమిచ్చితివి
దైత్యహరా మ... 60

చ. మునునిను వేఁడువారిని నమోఘముగా దయఁజూ
చినావు న,న్నును నటుఁజూడవేమి శరణోరఘు
రామ యటంచు వేఁడుచుఁక, దినములు దుర్భరం
బుగను దీనదయాపర త్రోయుచుందు నీ, వినవు
యదేమి నామనవి వేదనుతా మ... 61

ఉ. తల్లివి దండ్రివంచు మరిదాత గురుండవటంచు
యేను శ్రీ, సల్లలితంబులైన పదసారసముల్ మది
నమ్మియుండితే, నల్లని మేనువాఁడ కరుణారసమెం
దుకు బుట్టునయ్య నీ,యుల్లమునిండ కల్మషమె
యూగినుతా మ... 62

చ. మిమునిటు వేఁడుచుండఁగను మెల్లఁగఁ బ్రాణము
లెప్పుడో వునో, కమలదళాక్ష వానిని కాలభ
టుల్ గొనిపోవకుండఁగా, శమనుని కాజ్ఞ సేయు
ము విశాలబలుఁడ దరి కావలుంచవే, మమ
యిసునంటకుండ భవబంధహరా మ... 63

ఉ. రమ్ము విహంగవాహననిరంతరవైరము నీకునాకు
వీ,నమ్మునులేదు నుండినను జక్కని రామ క్షమిం
చి నన్ను మీ,సమ్ముఖమందునున్న మునిసంఘము
లోపల నుంచివేయ దో,సమ్ములు ద్రుంపవే దురి
తసారహరా మ... 64

ఉ. బాములు నెత్తఁజాల నను భావములోపల నుంచ
వేల నా,సామివి నీవు చక్కగను శాంతముచే
తను గావదేల ని,ష్కామునిఁ జేయవేల భవసాగ
రవీచులనీఁదఁజాల నీ, ధామమునందు దాఁచఁ
గదె దైత్యహరా మ... 65

ఉ. కోపము నాపయిన్ మదినిగూరిచెఁ బుట్టదు గావ
రావు నా,పాపముయేమొగాని యొకమారిటుఁ
జూడకనుంటివేమి యో,తాపసబృంద యీరిత
సదాకఠినంబు వహించియుండితే, నాపదలెట్లు
బాతు విను నందసుతా మ... 66

ఉ. ఎంతటివాఁడవయ్య విను మెన్నటికిన్ నినునమ్మ

రాదు నీ, చెంతనుఁ జేరియుండినను చిక్కులు
బెట్టఁదలంచితౌర నే, నింతకు నేమిజేసితిని నీవు
రొలుంగని ఘోరకృత్యముల్, పంతనుమాను
నాపయిని పాపహరా మ... 67

చ. నిను మరినమ్మరాదనుచు నేరములెన్నుచు బల్కి
నాఁడ నీ, మనమున ముద్దువాక్యముగ భావనఁ
జేయుము రోషగించకే, నను గృపఁజూడు దా
సుఁడ ననాదరణీయుఁడనైతి బ్రోవరా, తనువునిఁ
కే లనిత్యమిది దైత్యహరా మ... 68

ఉ. పొందని కాంతుల న్విడిచి పూజలొనర్చిన వారి
దోషముల్, కొండలవంటివైన ధరఁగాలి హరిం
చకి యున్నె నిత్యమా, ఖండలసంపదల్ భువిని
గల్గకయుండునె ముక్తికాంత కై, వండను నివ్వ
కున్నె తుది దైత్యహరా మ... 69

చ. దశరథరాజగర్భమున ధారుణియందునఁ బుట్టి
యేపునన్, మశకములట్లు దానవుల మారణఁజేసి
సురాలికిన్ సదా,గుశలము నొందఁజేసి జనకోటికి
సంతసమబ్బునట్లుగా, దశదిశలెల్ల నేలితివి దైత్య
హరా మ... 70

ఉ. ఏటికి రామయీవరుస హింసను బెట్టెదు వోర్వఁ
జాల నీ,పాటికినైన నన్ను దమపాలికిఁ బిల్వుము

రంగశాయి నా, కాటలఁబ్రోచినట్లు ననుఁగావఁగ
రాద చలంబదేలరా, తాటకసంహరా దురితదైై
త్యహరా మ... 71

ఉ. శ్రీయుతమోములో పరమసేవకసాధుజనాళితో
లస, చ్ఛాయలనీను హారసముదాయముతో
నతిశాంతమూర్తివై, రా యభయంబు నియ్యగ
దవే యపరాధినిఁ గావవే జగ, ద్గేయ గుణాల
వాల ఘనకీర్తిధరా మ... 72

చ. పరభయచక్రధారి భవబంధవిమోచనకారి యేల
రా, కరగదు నీమనంబు కనకాంబరధారి యిఁకే
మి జేతు యే, తెఱఁగున నాపదల్ గడతు దీనతఁ
బెట్టుట మంచియేకదా, వరముని యోగివంద్య
బహువ్యాధిహరా మ... 73

ఉ. స్నేహితుఁడైన యావరకుచేలునకున్ ధనసంప
దల్ బహూ, త్సాహముతో నొసంగి పురి దాసు
నిఁగాఁ గృపఁజూచినావు వై, దేహివిభుండ యా
కరణి దివ్యముగాఁ గరుణించకున్న యో, శ్రీహ
రి యెందుఁబోదు నిఁక చింతిలుచున్ మ... 74

చ. కరుణ యొకింతరాదో నను గాచుటకున్ మరివే
ళగాదో నా, మొఱవిన నీకు నాదరముఁబుట్టకయు
న్నదో యిట్లుగాక నన్, గరుణను జూడకుండు

టకుఁ గారణమేమి దయాసముద్ర నీ, దరిసెన
నెఱివ్యధిన్నకును దైత్యహారా మ... 75

ఉ ఘోరము లైనపాపములఁ గూల్పఁగఁజాలిన
మేటివయ్య సం, సారులకెల్ల నీవు సిరిసంపద లి
చ్చెడివాఁడవయ్య నిఁక, భూరిగ గొల్చుభక్తు
లకు మోక్షమునిచ్చెడివాఁడవయ్య న, న్నేలు
గఁ జేసి తేమనుదు వేధనుతా మ... 76

చ పలుకవదేల యీ పతితపావన రాను యటంచుఁ
బిల్వఁగా, నలిగినయట్లు నుంటివిఁక నాదరమెప్పు
డుఁ బుట్టునయ్య నీ,తలఁపున శంకమాని భవదం
ఘ్రులుఁ జూపుము నమ్మియుంటి సత్ఫలమునుఁ
బొందఁజేయఁగదె పాపహారా మ... 77

ఉ. ఇప్పుడు బ్రోవకున్న మరియెప్పుడు బ్రోతువు రం
గశాయి మా,యప్పువునీవు చాలఁగను యాదర
ముంచి ఘనంబులైన నా,తప్పులు గావు మీ యె
వను దైన్యముఁ బెట్టఁగరాదు దీనుఁడఁ, దప్ప
కఁజేతు మీభజన దాసుఁడనై మ... 78

ఉ. బంటను దాసపోషబిరుదాంకిత రామ పురారిమి
త్ర నా, జంటనుబాయకుండఁగను చక్కఁగ రమ్మ
ని వేఁడుకొంటి నీ,వింటివా లేదా నాదు మొఱ
వీనులసోక పరాకదేల నా,దంటకు రావదేల ఘన
దైత్యహారా మ... 79

ఉ. ఎంతని వేఁడుకొందు జగదీశ్వర నాపయిఁ బ్రేమనీ
కుఁ గా,సింతయునైన లేక మరిచిక్కులు బెట్టఁ
గరాదు నామొఱా,లింతువటంచు నమ్మితి నిలింపు
లగుంపులనేలుమేటి క,త్యంతము భారమా నను
దయామతిఁ బ్రోచుట గానరాదు మున్, దంతి
నిఁ గావవె కృపను దైత్యహారామ... 80

ఉ. పాపపుబుద్ధిచేత బహుపాతకము లార్జనఁ జేయు
చున్ దురా, లాపము లాడుచుండెనని రాఘవ
రామ తలంపకయ్య నీ,దాపునఁ జేరియుంటి నను
దాసునిగాఁ గృపఁజూచి నేరముల్, కోపములే
క బ్రోవఁగదె కూరిమితో మ... 81

చ. కరివరదా రమారమణ కారుణికోత్తమ భక్త
పాల నీ,మఱుఁగునఁ జొచ్చియుంటి నను బంటుగ
నేలుము శాశ్వతంబుగా, పరమపదంబునందు
యతిభాతిగ నన్నునుపంగఁగోరితిన్, సరగుననీవె
యావరము శాంతముచే మ... 82

ఉ. ఏమిర రామచంద్ర నను నేలినవాఁడవటంచు వేఁడ
తే, కామితదాసుకోరికెను గైకొనకుంటివి యిం
చుకైన నే,నేమియుఁ జేయువాఁడ నిను నిష్ఠుర
వాక్యము లాడఁజాల రా,మా మనసందు వాద
మిఁక మాన్పవుగా మ... 83

ఉ. శ్రీవర మీపదాబ్జములు సేవయొనర్చుచు నమ్మి
యుంటి నా,భావములోన యోపరమపావననా
మ పురారిమిత్ర న,న్గావఁగ రాకయుండి చిరకాల
ముఁ జిక్కులఁ బెట్టుచుండితే, నావశమానె
యోర్చుటకు నాయమహే మ... 84

చ. చిలుకను నొక్కవారసతి చేరికఁ బెంచియు దాని
మాటికిన్, బిలచిన రామరామయని భేదముసే
యక నీవు నంతనా, లలనకు మోక్షమిచ్చిన పురా
ణకథల్ నిజమైతె రామ నేఁ, దలఁచఁగ రావదే
మి ఘనదైత్యహరా మ... 85

ఉ. నాయము గాదు యింతకఠినమ్ముపహించుట రం
గశాయి నేఁ, బాయని మోహజాలములు బంధ
ము చేతను జిక్కి బిల్చితే, నోయనిబల్కరాద
శరణొందిన దాసులఁగావ మేరగా, దాయదువం
శపావన రథాంగధరా మ... 86

ఉ. పాతకిఁ గాచుటే పతితపావనరామ ధరిత్రిలోన
త్రి, ఖ్యాతినిఁబొందు సామికని గానకఁజేసిన
దోషసంఘముల్, యాతనబెట్టకుండఁగ దయార
సముగ్ మదినుంచి బాపవే, పూతకిసంహరా
దురితపుంజహరా మ... 87

ఉ. మానవకోటిలో దురితమానవుఁడంచుఁ దలంచి

నీమదిఁ, హీనతఁజేయుచుండితివి యింతియొగా
ని దయాపరుండవై, బూనిన దోషముల్ దునిమి
మోదమునియ్యవు యింతపంతమా, దీనుఁడ నీద
యాంబుధిని దేల్పఁగదే మ... 88

ఉ. నాసరియైనపాతకుల నార్తుల నెందఱిఁ గాచితో
జగ, ద్భాసిని గాను మిమ్ములను దానవసూతి
తలంచినంతనే, భాసురరూపుతో వెడలి భక్తు
నిఁగాచియు నేఁడునన్ను నా, యాసముఁ బెట్టు
టేల దురితాళిహరా మ... 89

ఉ. నేనొనరించుపాపము లనేకము గుంపులుగాడి
యుండెరా, మానుజ వానినెవ్వరును బాపెడి
వారెటు లేరుగాన రా,వే నఘసంఘముల్
దునుమ వేల్పవు నీవె పరాకదేల లే,వే నను
గావరమ్ము యతివేగముగా మ... 90

ఉ. మేలుగ దాసకోటికి నమేయఫలంబులు నివ్వఁ
జాలి నా, పాలికిరాక నీవు పరిపాలనసేయక రా
మనామ మే, మూలను దాచుకోఁగలవె ము క్తి
ప్రదాయక నాకుఁదెల్పవే, చాలగఁ జిక్కులన్ని
డకఁ జక్రధగా మ... 91

ఉ. ఏనిఁకయెంతవేడినను యేమనవైతివి రామచం
ద్ర యీ, దీనతఁబాపి చక్కఁగను దిక్కయి

ప్రేమను గావకుండినఁ, దీనులఁగావ నీవె మరిది
క్కనుమాట లబద్ధమౌనుగా, గాన చలంబు
మాని ననుఁ గావఁగదే మ... 92

ఉ. రామ యనేకనామ బహురాక్షసగర్వవిరామ
యోపరం, ధామ గుణాభిరామ నృపతారకసో
మ వినీలనీరద, శ్యామ శమాభిరామ భవసాగర
మగ్నత నొందకుండఁగా, క్షేమముగాను నన్ను
దరిఁజేర్పఁగదే మ... 93

చ. జలచరరూపమై వడిగ సాగరముఁ జొరఁబారిను
గ్రతఁ, దలములుచేత యానిగమతస్కరవీరు
నిఁజీరివైచి రం,జిలుచును నాల్గువేదములుఁ జేకొ
నిచిక్కులువాపిధాతకుఁ, దెలిపియొసంగి తీవెక
ద దేవనుతా మ... 94

చ. ఘనమగు మంథరాచలముకవ్వముగా ఫణిరాజు
రజ్జుగా, నొనరిఁచి దేవదైత్యులు పయోనిధిఁ
బూని మథింపుచున్న చో, చని యడుగంట కూ
ర్మమయి శైలము దాల్చినవాఁడ వీవెకా, కనక
విశాలచేలధర కంసహరా మ... 95

చ. ధరఁ గని చాపఁజుట్టినవిధంబునఁ జుట్టియుఁ గొం
చుఁబోయి సా, గరమున డాగియున్న కనకాక్షు

నిద్రుంచి వరాహమూర్తివై, ధరణిని తొల్లి చం
దముగ దక్షిణకొమ్మునయెత్తి గ్రక్కునన్, విరివి
గఁ జేసితీవెగద వేధనుతా మ... 96

చ. కనుగొన దేవబృందముల కద్భుతమైన నృసింహ
మూర్తిచే, దనుజుల ప్రాణము ల్జెదర స్తంభ
మునం దుదయించి వక్షమే, పున విదళించి హే
మకశిపు న్విదళించి వడిన్ సురారినం, దనుగ్రహఁ
జూచితివెగద దైత్యహరా మ... 97

చ. పదయుగళంబు భూగగనభాగమునందిడి శౌర్య
ధైర్యసం,పదుఁడగు నబ్బలీంద్రు నొకపాదముచే
తలఁ గ్రుంగఁద్రొక్కి పెం,పొదవఁ ద్రిలోకముల్
నముచిసూదనుకియ్య వటుండవైన యో, సదమ
లమూర్తివీవెగద చక్రధరా మ... 98

చ. ధరఁగల క్షత్రజాలములఁ దారుణ వీరపరాక్ర
మంబుచే, యిరువదియొక్కమారు పృథివీస్థలిఁ
గూల్చియు వారిరక్తముల్, త్వరితముగాను
పైతృలకు తర్పణమిాడియు భూసురాళికిన్,
ధరను నొసంగితీవెగద దైత్యహరా మ... 99

ఉ. ఆలమునందు తాటకిని యంతము నొందఁగనేసి
యాగముల్, పాలనఁజేసి గౌతమునిపత్నికి శాప

ముమాన్ని రామసీ, తాలలన న్వరించి యతిద
ర్పితు రావణకుంభకర్ణము, ఖ్యాళి వధించితీవె
గద ఖ్యాతిగనో మ... 100

ఉ. నందునియింట కృష్ణహాలినామముతోడుత వృద్ధి
బొంది గో, మందలఁ గాచుచుండి వృషభాసురుఁ
డాదిగ క్రూరదైత్యులఁ, మందునిభాగ్యపీటికి
నమందముగా వసియింపఁజేసి గో,విందుఁడవైతి
వీవెగద వేధనుతా మ... 101

చ. ఇలఁగలమానవాళికి నచింత్యవిరాట్ప్రుపస్వ
రూపముఁ, సులభముగాను నెల్లపుడుఁ జూపఁ
దలంచి దయాలవాల శ్రీ, లలితపు బుద్ధమూ
ర్తివయి లక్షణధామసుభద్రఁగాడిభూ,నిలయుఁ
డవైన సామి కరుణింపఁగదే మ... 102

చ. కలియుగమందు సంకరనికాయజనంబును జూచి
పాపసం, కుల మెడలించ రౌద్రముగ ఘోటక
మెక్కి కరాసిఁబూని దు, ష్టులఁ బరిమార్చి వేగ
మున తొల్లియుగంబు లధర్మపద్ధతిఁ, నిలిపిన
కల్కి వీవెగద నేరుపుగా మ... 103

ఉ. ఏలినవాఁడ నీవయినియేను బొనర్చిన వృత్తజాల
ముల్, మాలికగాను గైకొని యబద్ధములున్న
క్షమింపవయ్య గో,పాలకృపాలవాల భవబంధవి
మోచన నిన్ను నెప్పుడుఁ, జాలభజింపుచుండు
పటుచక్రధరా మహీజామనోహరా. 104

మహీజామనోహరశతకము

సంపూర్ణము.

పీఠిక.

మానసబోధశతకము చిత్తబోధశతకములమూలమున ఆంధ్రలోకమునకుఁ జిరకాలపరిచితుఁడైయున్న తాడేపల్లి పానకాలుకవి యీపార్థసారథిశతకమును రచించెను. ఇతఁడింతియగాక రుక్మిణీపతిశతకము మంగళాద్రినృసింహశతకము లక్ష్మీశతకము లోనగు గ్రంథములు గావించియున్నాఁడు. పానకాలుకవి నియోగిబ్రాహ్మణుఁడు; శ్రీవత్సగోత్రుఁడు. కవినివాసము కొండపీటిసీమలోనిదియుఁ గృష్ణాతీరస్థమునగు తాడేపల్లి. ఇట కవివంశీయులు నేఁటికిని గలరు. కవిజీవితమునుగూర్చినయంశము లటవిశేషించి తెలియరావుగాని కవి యిప్పటికి నూఱుసంవత్సరముల క్రింద జీవించియుండెననియు నితఁడు వైద్యమున మిగులఁ బేరుగాంచినవాఁడనియుమాత్రము తెలిసినది. ఇతఁడు వైద్యనిపుణుఁడనుటకు నేత్రదర్పణమే తార్కాణము కాఁగలదు.

క. పదిరెండుపర్వతంబులు
విదితంబుగ నదులురెండు విభుఁడు నృసింహుం
డదనైనదుర్గ మొక్కటి
పదపడి ముదములరు తాడెపల్లి ధరిత్రిన్.

నేత్రదర్పణమునఁ బానకాలుకవి సహజముగఁ దనజన్మభూమిని గొనియాడియున్నాఁడు. తాడేపల్లి కొండలసంఖ్యపది రెండు, రెండునదులు పురినొరసిపా ఱుచున్నవి. నృసింహుఁడు గ్రామదైవతము. కొండ పై నొకపూర్వదుర్గముగలదు. ఉన్నంతలోసరిపుచ్చు కొని మాతృభూమిగౌరవమును వేనోళ్లఁగొనియా డుపానకాలుకవి ధన్యుఁడు. ఇతనికవిత మృదుమధుర ముగానుండును. ముఖ్యముగా నితనిశతకములలో మానసబోధశతకమున కున్నంతప్రశస్తి మఱియొక దానికి లేదు.

ఈపార్థసారథిశతకము తిరువలిక్కేణిపార్థసారథి స్వామినిగూర్చి రచింపఁబడినది. ఇందలిపద్యములు విష్ణులీలలను గొండాడుచు శ్రావ్యముగఁ బఠనీయ ముగ మనోహరముగనున్నవి. కవి మంగళగిరిపాన కాలరాయనిభక్తుఁడు కావున పానకాలరాయఁడని పేరుదాల్చియుండును. ఇతనికవిత పానకమువలె మధురముగానుండుననుటలోసంశయమింతయుకేనియు లేదు. కవి తనప్రశస్తిని నేత్రదర్పణమున నిటులఁ జెప్పికొనియున్నాఁడు:—

గీ. అఖిలరాజాధిరాజసభాంతరాగ్ర
రాజితుఁడ సర్వవిద్యావిరాజితుఁడను.

ఈపద్యభాగమువలనఁ గవి రాజసత్కృతులనొం దినటులఁ దెలియుచున్నది. ఆరాజులపేరులఁ దెలిపి యుండునేని కవికాలము సులభముగా గురుతింప వీలుచిక్కెడిది. ఈకవిజీవితచరిత్రమునకు నితనిగ్రంథములకుఁ దాడెపల్లివాస్తవ్యులగు కవివంశీయులు కృషిచేసి భాషాభిమానమును బ్రచురింపవలసినయావశ్యకత విశేషించి కలదు.

అఱువదిరెండుసంవత్సరముల క్రిందట మదరాసులో ముద్రితమైన దోషవంతమగు నొకజీర్ణప్రతి నాధారపఱచికొని కవియభిప్రాయములనుగుర్తించి సవరించి యెటులో ప్రయాసమీఁద నీశతకమునకు శుద్ధప్రతివ్రాయఁగలిగితిమి. ఇతనికవితలో నందందు స్వల్పలోపములు గలవు. ఇట్టివి పానకములో నెఱుసులవంటివి. ఇతనిశతకములన్నియు ముద్రితములు కాకుంట పరితాపకరము.

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

నందిగామ.
1-2-25.

శ్రీరస్తు.

తాడేపల్లి పానకాలురాయకవికృత

పార్థసారథిశతకము.

ఉ. శ్రీరమణీమణీశ సువసీకృతమానిమనోజ్ఞకోశ
శృం, గారవపుఃప్రకాశ మదకౌరవసైన్యవనా
శ్రయాశచా, ణూరగళో గ్రపాశ వృజినోరగసం
ఘపతంగ మేశ ఘో, రారిచమూవినాశ సదయా
మృతనీరధి పార్థసారథీ. 1

చ. సమరముఖారిభీమ సుతసాధుజనావనకామమాని
హృ, త్కమలసహస్రధామ వ్రజకంజముఖీకు
ముదాళిసోమ స, ద్విమలగుణాభిరామ పరవీరభ
యంకరనామ దేవతా, విమతవిరామ పద్మభవ
వేద్యదయాంబుధి పా... 2

చ. గరుడతురంగ దివ్యమణికాంచనభూషణభూషి
తాంగ సం, గరరిపురాడ్విభంగ సనకస్తుతదివ్యక
థాప్రసంగ సా, గరతనయాభిషంగ మురగర్వస
మీరభుజంగ దుర్భవో, త్కరతమసఃపతంగ మృ
దుతల్పపయోనిధి పా... 3

చ. పరమకృపాలవాల భవబంధవిమోచనశీల లోక
సం, భరణయశోవిశాల నిజభక్తజనావనఖేల
శాత్రవో, త్కరవిపినాగ్నికీల కనకస్ఫుటదివ్యదు
కూల ధర్మరా,డ్వరసురసాలసద్గుణకదంబపయో
నిధి పా... 4

చ. తరణిశశాంకనేత్ర మదదానవమండలజైత్ర దు
గ్ధసా,గరదుహితాకళత్ర శుభకారణవిశ్వమహా
విచిత్ర సుం,దరఘననీలగాత్ర సురతారకదివ్య
చరిత్ర నీలకం, ధరనుతిపాత్ర పత్రికులనాథర
థీహరి పా... 5

చ. సరసవచోవిలాస విలసత్స్ఫుటకాంచనవాస
భావసం,భరితఘృణావికాస పరిపాలితపాదసరో
జదాస సుం, దరదరహాసముహాస నిరతస్ఫురితా
మితకీర్తిభాస సం, గరరిపుగర్వనిరాస మురకంఠ
విలుంఠన పా... 6

ఉ. ఘోరతరారిదూర ఘనకోమలచారుశరీర యా
మునా, తీరవిహార వల్లవసతీజనజార మునీంద్ర
మానసా, గార తుషారహీరకరకంఠపటీరస
మానకీర్త్యలం, కార సుమేరుధీర మురగర్వ
హరా హరి పా... 7

చ. శరనిధిరాడ్గభీర హిమశైలసమానసుధీర హాట

కా, మరమణిహార మారసుకుమారశరీర రిపుప్ర
హార భా, సురఖగరాడ్విహార రణశూర శ్రుతివ్ర
జసార కాననాం, తరకరిదైన్యదూర నిజదాసజ
నావన పా... 8

ఉ. నందయశోదనందన సనందనవందన సుందరాంగ
సం, క్రందనవంద్యకుందరద రాజిత నందకహస్త
సర్వదా, నందముకుంద నందితసనంద జగత్త్రయ
తుంద యిందిరా, మందిర మందరోద్ధరణమంజుల
భూషణ పా... 9

చ. భవహరణంబులై సకలపాపవిమోచనకారణంబు
లై, శివసనకాదియోగిజనసేవ్యములై శుభదాయ
కంబులై, భువిఁ బొగడొందుమీచరితముల్గొని
యాడెద నన్ను బ్రోవు మా,ధవ హరి వాసు
దేవ ఖలదానవసూదన పా... 10

ఉ. త్రేతలకోర్కిదీఱ కడువేడుకతోడ యశోదగ
ర్భసం, జాతుఁడవై విదర్భనృపజాతను రుక్మిణి
బెండ్లియాడి వి, ఖ్యాతిగ ద్వారకాపురము
కాపురమై విలసిల్లి యాదవ, వ్రాతము నేలితీవె
గద వాసవసన్నుత పా... 11

చ. హాలహాలపూరితోరుకుచయై పెనురక్కసిత్రేత
లెల్ల భీ,తిలఁ జనుదెంచి కృష్ణయివె తియ్యనినా

చనుబాలు ద్రావ నా, కలి నెడలించునీకు
ననఁగా నొకగ్రుక్కకు దానిప్రాణముల్, దో
లఁ గిలఁ గాలఁ జేసితివి దుష్టనిశాటిని పా...12

ఉ. గోపవిలాసినీమణులు గొల్వక కొల్వయి వారి
తోడ సల్లాపము లాడువేళల విలాసము కన్ను
లఁజూడనైతి నా, పాపవశంబుచేత నిఁకఁబల్మలు
నిన్భజియించుచుందు నో, గోపకరూప కావు
నను గూరిమితోడుత పా... 13

ఉ. చిన్నికుమార మన్ను దినజెల్లున నీకనిపల్కతల్లి లే,
దన్నను నీవునమ్మ వటులైనను చూడుము నాదు
వక్త్రమం, చు న్నిఖలప్రపంచమును జూపితివో
తలవాకిటన్ గృపా, సన్నుతిన్ యశోదనుఁ
బ్రసన్నుఁడవై మును పా... 14

ఉ. వెన్నలు బాలు నేతులును వేడుకమీఱఁగ గొల్ల
యిండ్లలోఁ, గన్నన ముచ్చిలింప వ్రజకాంతలు
కుయ్యిడ నయ్యశోద ని, న్నన్నన ఓలగట్ట
నటుమద్దులు గూలఁగ నీడ్చి శాపసం, ఛన్నుల
యక్షరాట్సుతుల సయ్యనఁ బ్రోచితె పా... 15

ఉ. వేడుక చేలము ల్విడిచి వ్రేతలు నయ్యమునాప
గాంబులన్, గ్రీడలు సల్పుచుండఁగని కేరుచు
వస్త్రములన్ హరించి యా, చేడెలమాన మెల్లఁ

గొని సిగ్గులువీడఁగఁజేసి వారుని, న్వేఁడఁగ చీర
లిచ్చితివి నేప్పన క్రమ్మఱ పా... 16

చ. ఇతరములేక ప్రేతలు యథేష్టముగా నినుగూడి
నిత్యముక్, బలిహితబంధుభావములఁ బల్మఱు
క్రీడలుసల్పి వేడ్కతో,నతులితవైభవాప్తలయి
యంత్యమున న్భవదంఘ్రిపద్మసం, గతలయిముక్తి
గాంచిరి సుఖమ్ముగ ముక్ హరి పా... 17

ఉ. నందునిమందలోన యదునందనులంద అమందభ
క్తిమీ, యందునఁగల్గివారుముదమందఁగసంపద
లందఁబెండి రా, నందము నందనందన సనందన
వంద్య ముకుంద కృష్ణ గో, విందయటంచు నిన్న
లఁచి వేడుకమీఱఁగ పా... 18

చ. కుతుకమెలర్ప నింద్రునకు గోపకులందఱు విందు
సేయఁగా, మతిఁ దలపోయఁగూడదని మాన్పఁ
గ నప్పుడు దేవరాజు కో,పితుఁడయి ఱాళ్లవాన
గురిపింపఁగఁ గేలను గొండయెత్తి గో,పతతుల
తి వోగడచి పాలనఁజేసితె పా... 19

చ. సుతుఁడవటంచు నందుఁడును జుట్టమవంచును
గోపకామినుల్, హితకరివంచు గోపజను లిష్టస
ఖుండవటంచుఁ బాండవుల్, మతిదలపోయుచుం
దురు రమాయుతమూర్తిని నిన్ను వారలే, వ్రత
ములొనర్చిరో తెలియరాదుగదా మునుపా...

చ. నినుగని కన్నొఱంగి విధి నేర్పున గ్రేపులగోపబా
లురఁగ్, గొని చన ఛద్మవత్సముల గోపకుమార
కులఁగ సృజింప న, త్తనయులఁ గ్రేపులఁగ గని
ముదమ్మునఁ దల్లు లభేదబుద్ధి చేఁ, గనుఁగొనఁ జేసి
తీవు మును కంసనిషూదన పా... 21

చ. వలువలు గంధముఁగ పువులు వంటకముఁగ ఫల
ముల్ జలంబు లిం, పలరఁగఁ బాయకాదిజను ల
ర్పణసేయ కటాక్షదృష్టిచే, వెలయఁగఁ బ్రోచి
నాఁడవని వీడక వేడుకతోడ నీకథా,వలిఁ బఠిం
పఁ జిత్రమగు వారిజలోచన పా... 22

చ. పరగఁగ దుస్ససేనుఁడు సభాసదులందఱుఁజూడ
ద్రౌపదిఁగ, పరిభవమొందఁజేయ నిను భక్తియు
తంబుగఁ గృష్ణ వేఁడ న, ప్పరమపతివ్రతామణి
కపారములై తనరారుచేలముల్, కరుణ నొసంగి
కాచితివి కంసనిషూదన పా... 23

చ. కడువడిబాణజాలముల నాసిలజేసెడివానిచూ ప
దే, బెడిదపుచక్రధారలను భీష్ముని జంపుదు
నిన్నుఁగాతున, న్వీడువిడు మర్జునా యనుచు విం
తగ గంతులొనర్చునట్టినీ, యడుగులు జూపవే
దయ దయామృతనీరధి పా... 24

ఉ. భీమసుయోధనుల్ గన విభీషణరోషవిషాగ్ని తప్త

లై, భీమతరాహవంబునను బెబ్బులులట్టులఁ బోరు
నప్పుడా, భీముని గెలిసేయుగతి పెంపొందలా
యము దెల్పి శత్రునిన్, హాయిగఁ గూలఁజేసిన
దయాగుణనీరధి పా... 25

చ. చలమున భీమమాగధులు చయ్యన కయ్యము జే
య నయ్యెడ, న్బలము దొలంగి భీమునకు భం
గము రాఁగఁ దృణంబుఁ జీల్చి యా, చెలువున శత్రు
ని న్దునుమఁ జేసిన నీమహనీయలీల లిం,పలరఁగ
నెన్న శక్యమె దయామృతనీరధి పా... 26

చ. సమరథులన్ మహారథుల సైన్యములన్ దగఁ
గూర్చి కౌరవుల్, సమరమునన్ బెనంగొనఁగ
శక్రతనూజునకు న్నియంతవై, క్రమమున శత్రు
లన్ దునిమి రాజ్యముధర్మజుఁ జేర్చినట్టి నె,య్య
ము గణియింపశక్యమె దయామృతనీరధి పా...

ఉ. పాండవులంప కౌరవసభాస్థలికింజని దుష్టబుద్ధి
మా,ర్తాండసుతానువర్తులయి దర్పమునన్ ధృత
రాష్ట్రసూను లు,ద్దండత నిన్నుఁ బట్టుకొనఁ
దార్కొన వారలు భీతిఁ జెంద బ్ర,హ్మాండమునిం
డఁ దాల్చితి భయంకరరూపము పా... 28

చ. వనచరపీడితుండగుచు వారణనాథుఁడు మిమ్ము
వేఁడ న్యా,తని మొఱ నాలకించి సురతండములచ్చె

రుహాంఘ్రిచూడఁగాఁ, జని మకరిన్ మహోగ్రనిజ
చక్రముచేఁ బరిమార్చి యగ్గజేం, ద్రు నిదురవస్థ
బాపితివి తోయజలోచన పా... 29

చ. కమలభవాండభాండములు కల్పనసేయఁగఁ
బెంపఁ ద్రుంప లో, కమునను నీవుదక్క మఱికె
ర్తలు లేరని చాటిచెప్పు వేదములు పురాణశా
స్త్రములు దద్దయు మిాముగిగాన నన్యులన్, మి
ము విడనాడి వేడఁగలమే కలనైనను పా...30

చ. కడిమి భవత్కథల్ వినని కర్ణములున్ భవదీయ
కీర్తనల్, నుడువనినోరు నిత్యము నినుం బొడఁ
గానని యట్టికన్నులుం, బుడమిని బాడుబొంద
లనఁబోలునటం చని మాటిమాటికిన్, తడబడ
కేను చాటెద ముదంబున నచ్యుత పా... 31

చ. సదమలబుద్ధి నిన్ను తృటిసన్నుతిఁ జేసినవాఁడు
సర్వసం, పదలను జెంది పాపములఁ బాయు మ
సంచితపుణ్యుఁడౌచు నా, పదలను జెంద కెప్పుడు
శుభంబులచే మని తా ముదంబునన్, తుదిని
భవత్పదంబుఁ గను తోయజలోచన పా... 32

చ. నలినసఖుండు తాను గగనస్థితినొక్కరుఁడయ్యుఁ
జూడఁగా, జలభరితంబులైన కలశంబులయందు

ననేకరూపుఁడవై, యలరెడుభంగి ప్రాణినివహం
బులయందు ననేకమూర్తివై, వెలయుచునుండు
నీవు మునివేద్య జనార్దన పా... 33

చ. శ్రీపతి నీపదాబ్జములె దిక్కనియెన్నుచు నిత్య
ముక్తులై, పరగెడు శ్రీమహాపరమభాగవతోత్త
ములన్నుతించి సచ్ఛరణాంభోజతీర్థమునిశంబును
గ్రోలెద వేంకటగిరిరాజ నుద్ధరితనిజభక్తికై రిపు
విదూర సురాధిప పా... 34

ఉ. కారణకార్యరూపములఁ గన్పడుసర్వము నీవ
యంచు నా,సారససంభవాదులును సత్యముగాఁ
దెలియంగలేక నిన్,సారె భజింతు రట్టినినుసంస్తు
తిసేయఁగ నెంతవాఁడనో, నీరజనాభ కృష్ణ ఘన
నీరజలోచన పా... 35

చ. పొలుపుగ మీపదాబ్జములఁ బుట్టినదివ్యనదిన్ వేడ్క
మీఱఁ దా,దలనుధరించి శంకరుఁడుదాల్చె శివా
ఖ్యను జిత్రమన్నఁగా, జలజదళాక్ష నీమహిమ
సన్నుతిసేయ నశక్యమైన నా,కొలఁదికిఁ దోఁచి
నట్లు నినుఁగోరి భజించెద పా... 36

చ. కడుననఘంబులై యమృతకల్పములై కలు
షాపహంబులై, యడరెడు మీచరిత్రములు లహ
ర్నిశల న్వినుచుండువాఁడు తా, నిడుములఁ బొం

దకెప్పుడు నభీష్టసుఖంబులు గాంచి ధన్యుఁడై, పుడ
మిని భాగ్యవంతుఁడనఁ బొల్పెసఁగుం గద పా.

ఉ. ఎవ్వనినాభియందు జనియించి విరించి ప్రపంచ
మెల్లఁ దా, నెవ్వనిసత్కటాక్షమున సృష్టియొనర్చు
నసత్త్వకోటికిన్, ఎవ్వఁడు మూలమై వెలయు
నెవ్వఁడు లచ్చికిభర్తయయ్యె నే, యవ్విభు నిన్ను గొ
ల్చెద నహర్నిశలున్ హరి పా... 38

ఉ. వింటిని మీచరిత్రములు వేడుక మీఱఁగ మిమ్ముఁ
జూడఁగాఁ, గంటి భవత్కటాక్షమున గణ్యము
లేనిభవాబ్ధిఁ దాఁటఁగాఁ, గంటిని దమ్మికంటి రిపు
కంటకదేశ ముకుంద కృష్ణ ము, కంటికినైన
నీమహిమ గానఁగ శక్యమె పా... 39

ఉ. కేశవ పద్మనాభ హరి కృష్ణజనార్దన వాసుదేవ ల,
క్ష్మీశ జగన్నివాస నరసింహ మురాంతక చక్ర
పాణి క్ర,వ్యాశనవైరి శార్ఙ్గ నరకాంతక వామ
న తార్క్ష్యవాహ వా, రాశిశయాన నన్గరుణ రంజి
లఁ గావుము పా... 40

చ. అమలినభక్తిచేత కమలాధిప నిన్నెవఁడైనగాని
హృ,త్కమలమునందునిల్పి విహితంబుగ పూజ
లొనర్చువాఁడు న,య్యమభటబాధలం బొరయ

కంత్యమునందు భవత్పదంబు సిద్ధముగను జెందు
నంచు మరిదల్చెది మాధవ పా... 41

వ ఉరగశయాన దేవ పురుషోత్తమ కేశవ రుక్మిణీ
మనోహర నరమిత్ర మిత్రకమలాహితలోచన
నిర్వికల్ప భూసుర నవసోమనేత్ర మధుసూదన
కైటభసంహరి దేవ నిన్, శరణమంటింటేఁ గావు నను
సర్వజగన్నుత పా... 42

వ గురువులయాజ్ఞ మీఱి బుధకోటులమాటలు గేరి
నిత్యమున్, బరులధనంబుగోరి పరభామల పొంత
లఁ జేరిదుష్టులై, తిరిగెడుమానవాధములు దిక్క
రి యంత్యమునందుఁ బాపమున్, శరనిధిలో ము
నుంగుదురు సత్యముసత్యము పా... 43

ఉ పాయక నిన్ను సంతతము బ్రస్తుతిజేసిన మాన
వుండతడు, శ్రీయుతుండై సమస్తజనసేవితుండైపొంగ
డొందుచుండు నా, రాయణ వాసుదేవ కమలాధి
ప శౌరి జగన్నివాస పద్మాయతచారునేత్ర నర
కాసురమర్దన పా... 44

ఉ కంటిని భవత్పదాబ్జములు కంటిని దేవరశంఖచక్ర
ముల్, కంటినియుష్మదంకగతలక్ష్మిని గన్నులకర్వ
దీరఁగాఁ, గంటిని తావకీనవరకౌస్తుభమున్ లలి

తోర్ధ్వపుండ్రముగా, గంటిని నీదువాహనము
గంటిని మిమ్ముల సా... 45

చ. పతితజనావనుండవని పల్కుచు నిన్గొనియాడుచుం
డు నే, నతిముదమంద సంతతము నాశ్రితకల్ప
మహీజ దేవకీ, సుత చతురాననార్చిత విశుద్ధయ
శోజ్జ్వలరుక్మిణీసతీ, హితకరసూరిసేవిత యహీన
పరాక్రమ సా... 46

చ. చపలుఁడ బుద్ధిహీనుఁడను జారుఁడ చోరుఁడఁ
బాపకర్ముఁడన్, గపటిని నన్నుఁ బ్రోచుటకుఁ గర్త
వు నీవని నమ్మియుంటి నో, తపనశశాంకనేత్ర నిర
తంబును వేడుకమీఱ శ్రీరమా, ధిప ఖలదూర
దేవనుత దీనదయాపర సా... 47

చ. యదుకులసార్వభౌమ కమలాధిప దీనశరణ్య గో
పికా, హృదయసరోజమిత్ర నవహృద్యఘనామల
గాత్ర సింధురా, ట్సదన ముకుంద కృష్ణ భవస
న్నుత పన్నగతల్ప నిన్ను సమ్మదమునఁ గొల్తుఁ
గావునను మానిజనావన సా... 48

చ. పరులగుణంబు లెన్ని తమపాటిజనంబులు నెంచి
చూడఁగా, ధరణిని లేరటంచు నిరతంబును బెద్ద
ల నిందసేయఁగా, దొరకొనుదుష్టమానవు లధో

గతిపాలయి దుఃఖపూరితో, దరులయి రౌరవా
బ్ధిఁబడి తామునశింతురురు పా... 49

ఉ. పావనమైన మీచరణపద్మమరందము గ్రోలు
చున్న నా, భావము హీనదైవములపజ్జ వసింపఁగఁ
బోవనేర్చునే, తావకదాసదాసులకు దాసుఁడ
నయ్యెద నన్ను బ్రోవవె, శ్రీవనితామనోహర వి
రించిభవార్చిత పా... 50

చ. హలకులిశాదిలక్షణ సమన్వితపాదసరోజ కృష్ణ
యీ, కలుషములు శాశ్వతంబులని కాయము నిత్య
ముగాదలంచుఁ చాఁ, దెలసి ధనేషణాదికవిధేయ
మతి న్నడుచుండలాత్ముఁడై, తెలియఁడు చేతనుండు
కడతేరఁగనేరఁడు పా... 51

చ అనుపమభాగ్యశీలశరణాగతవత్సల దేవదేవ నీ,
వెనసిన సత్కటాక్షమున నెవ్వనిఁజూడవు నెవ్వఁ
డైన ని, న్గనుఁగొనఁబట్టివాఁడు నరకంబున నింది
తుఁడై వసించునం, చనయము వల్కు నాగుదిని
నచ్యుత కావుము పా... 52

చ. మురహర వాసుదేవ భవమోచన శౌరి జగన్ని
వాస శ్రీధర ముచుకుందపాల ఖలదానవమర్దన
శ్రీరమామనోహర హరసేవ్య కృష్ణ భవదంఘ్రి

యుగంబను తెప్పచేతనే,దురితమహాబ్ధి దాఁటెదను
దుర్జనసంహార పా... 53

చ. శమదమయుక్తియోగు లనిశంబుయమాదులచే
త నాత్మకా,యములఁ గృశింపఁజేసి హృదయాం
బుజపీఠములందు నీపదా,బ్జములిడి నిత్యముక్తు
లయి సర్వము నీవనితల్తు రట్టిని, న్నమలినభక్తి
నేఁగొలుతు నచ్యుత కావుము పా... 54

పంచాయుధస్తవము

చ. ఘనతరనిర్ఘళద్ద్రిపునికాయవధూజన గర్భగోళమై
కినదురుకాంతిసంవిజిత కాంచనదుగ్ధ్రదపూర్వ
బింబమై, దనరెడు నీదుచింతమును దద్దయు
భక్తినమస్కరింతు నా, మనమలరంగ సంతతము
మునినిచయాన్విత పా... 55

చ. పటుతరమౌ స్ఫులింగము లభంగమహోత్ప్రభియాన
లప్రభా,పటలముమాలె దిక్కటులఁబర్వఁగదారు
ణావృత్తిజన్యలం, పటుఁడగు మేదినీసుతునిబట్టి ధ
రాస్థలిఁ గూల్చినట్టిమీ, చటులసువర్ణనంబునకు
జాగిలిమ్రొక్కెద పా... 56

చ. అమలసువర్ణరత్నకటకాంచితమై సురరాజసేవ్య
మై, సమదనిశాటవీరభటసంచయకాననవీతిహో
త్రమై, యమరెడుయుష్మదుజ్జ్వలకరాబ్జగతోరు

గదాసుదండిమఱఁక్, బ్రమాదమెలర్ప సంతతము
ప్రార్థనఁ జేసెద పా... 57

చ. భవదురువిక్రమక్రమము ప్రౌఢికి నెక్కుడుగ దో
ర్యుగంబుచే, నవియనపుస్కరించుగతిఁ దేజము
మీఱుచు పొంత్వృష్టిన, నిజవిరోధిసంఘముల
ద్రుంచి విరించికుయ్యిరాదిదేవసం, ఘవములు గాం
చునీదుఘనశౌర్యముగొల్చెద పా... 58

చ అతినిశితోజ్జ్వల న్నిజ యంకరరూపవిసిలధార
చే, నతులబలాంతకేశవనుజాశినకంఠవిలుంఠనక్రి
యాం, జతురతనెన్నికన్వడసిసంతతమున్ సురపూ
జసేయుదై, క్షితిఁగడొందుయుష్మదసిక్ బ్రణ
మిల్లెద పా... 59

దశావతారసూచకము.

చ జలములలజొచ్చినన్ శిఖరిచాటునడాఁగిన ముస్త
లెత్తినన్, బిలమున నగౌండినన్ పరులఫొడుము వేఁడిన
రాజఘాతివై, యలరినఁగాన కేగిన దురాశలజెం
దిన మానివైన ని, న్నలయుచుఁ గొల్తు నింక కలి
కాకృతివైనను పా... 60

చ. పనిగొనిపద్మసంభవుఁడు భారతితోనిదురింపఁ జో
రుఁడై, కనుగొని వేదముల్ గొనుచుఁ గంధినిజొ
చ్చినసోమకాసురు, న్వేసుకొని మీనరూపమున

వేగమె వానివధించి యాశ్రుతుల్, మునుకొని
బ్రహ్మకిచ్చి జగముల్ దగఁ బ్రోవవె హా... 61

ఉ. మందులుజేర్చి పాల్కడలి మంచిఘటమ్ముగ మం
దరాచలం, బంగపుంగవమ్మై యహికులాధిపు
త్రాడుగ దేవదానవుల్, పొందుగఁ దర్వ నంబు
ధిని భోరున నగ్గిరి గ్రుంగఁ గూర్మమై, సుందరలీలఁ
దాల్చిన యశోనిధి వౌభళి హా... 62

చ. ఇలఁగొని యారసాతలము కేగఁడ చీలిచి కంటిరి
రక్కసు, న్వెలిసి వరాహరూపమునఁబట్టి వహించి
ధరాతలంబు పెం, పలరఁగ బంటిమీఁద సకలా
మరులెన్నఁగఁదాల్చి లోకముల్, వెలయఁగ
నేలునీమహిమ వింతగదా హరి హా... 63

చ. హరిసుయ మీ ప్రపంచమని యాడెద విచ్చుటఁ
జూపుమంచుఁ జే, జఱచినఁ గంబమున న్వగులఁ
జంపతరోగ్ర నృసింహమూర్తివై, స్ఫురితనఖాళి
హేమకశిపు న్వడిఁజీలిచి బాలునేలు నీ, చరిత
ములెన్నశక్యమె విశాలయశోనిధి హా... 64

ఉ. వేలుపుమూఁకలందరిమి వేడుకతో బలి యాజ
గత్త్రయం, బేలఁగనెంచి మూఁడడుగులింపుగఁ
గుబ్జతవేఁడి వానిఁ బా, తాళముఁజేర్చి తత్పదవి
తత్క్షణ మింద్రునకిచ్చినట్టినీ, లీలలలెక్కఁబెట్టఁ
గనులే రజముఖ్యులు హా... 65

ఉ. కంటకులైనపార్థివులకంఠము లిర్వదియొక్క పో
రులన్, బంటుతనంబున న్దునిమి పాయక తద్రుధి
రాపగమ్ములన్, వెంటనె పైతృకమ్ము లతివేడుక
దీఱిచి భార్గవాఖ్యచేఁ, బంటవలంతిభారమును
బాపితివో భళి పా... 66

చ దినకరవంశజుండవయి ధీరతఁ దాటకఁ ద్రుంచి గౌత
మాం, గనను బవిత్రఁ జేసి కరకంఠునివిల్లునుమాడి
సీతనో, య్యనవరియించి కాననమునందుఁ జరించి
పయోధిదాఁటి లం, వణుని వధించి తీవె రఘువ
ర్యుఁడవై హరి పా... 67

చ. అజహారులెన్నఁగై రవహితాన్వయమందు జనించి
యచ్యుతా, గ్రజుఁడన[illegible]ంచి రేవతి కరగ్రహ
ణంబొనరించి సాధన, వ్రజములుదాల్చి ఘోరస
మరంబున ముష్టికముఖ్యదుష్టులన్, భుజాలిమి
న్వధించి జగమ్ము ల్మనసేయవె పా... 68

చ. త్రిపురవరుల్ దురంబుల సతీపతి నోంపఁగ
బౌద్ధమూర్తివై, కపటమునం దదీయకులకాంత
లనిష్ఠలుమాన్పి శైలజా, ధిపునకు సాధనక్ర
మము దెల్పి పురంబులు గాల్చినట్టినీ, విపులచరి
త్రముల్ వినఁగ వింతగదా హరి పా... 69

చ. కరముల శంఖచక్రశరకార్ముకఖడ్గము లుల్లసిల్లఁ

గాఁ, దురగముపై వడిన్వాలిచి దుష్టుల బర్బరపా
రసీకఘూర్జరులను ద్రుంచి ధర్మముధరాస్థలినిల్పఁ
గఁ గల్కిమూర్తివౌ, గురుతరశీలదేవ నినుకోరి
భజించెద పా... 70

చ కడలిఁజరించి మందరము కవ్వము గాభరియించి
పంటిపైఁ, బుడమిధరించి దైత్యసుతుఁద్రోంచి
బలీంద్రునివంచి రాజులన్, బొడిచి దశాస్యుఁ
ద్రుంచి హాలము న్గొని బుద్ధతమించి కల్కివై,
యలరెడునిన్ను వేఁడెద దయామృతనీరధి పా.71

ఉ శ్రీరమణీశ యోగిజనసేవిత పాదసరోజమందరో
ద్ధార సుమేరుధీర నిజదాసజనావనశీల దీనమం
దార భుజంగరాణ్మృదులతల్ప జగత్త్రితయైక
మోహనా, కార కృపాంబుధి హరి కాళియ
మర్దన పా... 72

చ పదములఁగిల్కుటందియలు బంగరుదట్టికటీతటం
బునన్, ఎదసిరికౌస్తుభంబులుతనింపుగఫాలతలం
బునన్మృగీ, మదతిలకంబు నొసలనుమంజులరత్న
కిరీటమూని సన్నదనుగఁ బ్రోవవే దయ దయా
మృతనీరధి పా... 73

చ. నిరుపమనీలదేహ రజనీచరమర్దన గోపికామనో
హర నవనీతచోర వికచాంబుజనేత్ర, జగన్నివా

స భా, సురగుణజాల హేమ మణిశోభితహారకి
రీటకుండలా, భరణ విరోధిసంహారణ పాండవ
పాలన పా... 74

ఉ. రంగుమెఱుంగుదువ్వలువ రాజితరత్నవిభూష
ణంబు లు,పొంగుచుఁదాల్చి నీలమణిపోలిక
మే న్విలసిల్ల శ్రీరమా, లింగన వైభవంబలరులీ
లఘుటిల్లఁగ నేగుదెంచి నీ, బంగరు పాదపద్మ
ములు బాగుగఁజూపవె పా... 75

చ పరమపురుషానంద చక్రధారి వాసవవందిత వాసుదే
వ నందనా, వరధరణీధరోద్ధర సనందనసంస్తుత వేద
వేద్య శ్రీధర మురదైత్యభంజన పతంగకులాధి
పవాహ రాధికా, వర పరరత్నసంగతసువర్ణవి
భూషణ పా... 76

ఉ దాంతరబాహులన్వేసలు త్రోవఁగనుంగొనలేక
చేలనై, వంతలఁ బొందుచున్న నను వంచనసేయ
క బ్రోవుమంచు నే, చింతకుఁ జేరినాఁడ నెడసే
యక సత్కృపతోడఁ గావవే, దంతురశాంతి
దాంతిగుణధామ దయానిధి పా... 77

ఉ పంకజనాభ ఘోరభవపాశవిమోచన గోపవేష
శే,షాంకశయాన శౌరి సుజనావన దారుణవాస
వేంద్రసా,శంకరశంఖచక్రధరశంకరసంస్తుత దేవ

దేవ నీ, కంకితమైనదీకృతి రయంబునఁ గైకొను
పా... 78

చ. అభవుఁడ వంతరాత్ముఁడ వనాద్యుఁడ వాస్య
హితైకసత్కళా, నిభవుఁడ వప్రమేయుఁడ వవి
శ్వుఁడ వక్షయతత్వబోధనా, నుభవుఁడ వార్త
బంధుఁడ వనుశ్రుతవీర్యుఁడవైననీవు నా, కభయ
మొసంగి బ్రోవవె దయామృతనీరధి పా...

ఉ. నందసునందనందన సనందనవందన కంజనేత్ర గో
వింద ముకుంద కేశవ త్రివిక్రమ కృష్ణ మురారి
సచ్చిదా, నంద పురందరామరగణస్తుత సద్గుణ
బృంద యిందిరా, మందిర మామకవ్యథలు మా
న్పఁగదే హరి పా... 80

చ. తలుచుగ గోగణవ్రతనితాంతవతి స్త్రితుఁడౌ
నృగుండు భూ, సురవరకోపదీపితవచోహతి దు
ర్భరనిర్జలప్రహిఁ, సరటగతి న్వసింపఁగని శాప
విమోచను జేసి బ్రోచితే, గుఱుతుగ నీమహామ
హిమ కోవిదులెన్నఁగ పా... 81

చ. గురుతుగ కంసదాసియగుకుబ్జపటీరసుగంధబంధు
రా, గరుఘునసారలేపనము గైకొని సైకొనిరా
చి సుందర, స్మరశరలీలఁ దేర్చి సరసంబగుకోరిక
దీర్చి మోక్షసం, భరితను జేసినట్టినిను భక్తిని
గొల్చెద పా... 82

చ. గురుపతితోఁగు చేలుఁడటుకుల్ పిడికెండొసఁగఁగ
భక్షించి భా, సురతరమోక్షసంపదలు శోభిలఁగా
దయచేసితౌ భళీ, కరమనురక్తి భూవిసురకా
మినులన్న మొసంగ వారినా, దరమున బ్రోచు
నీనెనరు దెల్పఁగ శక్యమె పా... 83

చ. అరుదుగ రాజసూయమఖమప్పుడు చైద్యుని
మస్తకంబు ప, ల్లెరమనుచక్రధార నవలీలఁగద్రుం
పఁగ నెల్లవారల, చ్చెరుపడ తేజము న్వెడలి జేరఁగ
దా నిను నీదుమాయ లె, వ్వరలకునైన శక్యమె
ధ్రువంబుగ నెంచఁగ పా... 84

చ. విరివిగ గోపకామినులవేణువుఁబూని వినోదపం
చమ, స్వరమృదుమాధురీరవ వశస్ఫురితాంగు
లఁజేసి మోహన, స్మరసుఖకేళిదేల్చి సుకుమార
ముల న్విలసిల్లునీదుసుం, దర మరయంగఁ గోరితి
ముదంబునఁ జూపవె పా... 85

చ విరటుపురంబున న్మదనవేదనకోర్వక కీచకుండు
బి, త్తరి ద్రుపదావనీశదుహితన్గవయఁజనువేళ ను
గ్రుఁడై, కరువలిపట్టి నీదయనుగాదె వధించి
యశంబుగాంచి దు,ర్భరుఁడగు మాగధుఁ ద్రుణ
ముభంగిని జీలిచె పా... 86

చ. మురియుచు దుర్మదాంధమున మోసముగానక
దుష్టచిత్తుఁడై, కురుపతిపాండునందనులఁ గొంచక

వంచనసేయ వానిసం,గరమునఁగాల్చి రాజ్యము
సుఖస్థితి ధర్మజుండేలు టెల్ల నీ,కరుణనుగాదె నీమ
హిమఁగాంచఁగ శక్యమె పా... 87

ఉ. మన్నులుదిన్న బిడ్డఁడని మాటికి నిన్ను యశోద
బల్కెఁ బ,ల్వెన్నలు మెక్కు చోరుఁడని వ్రేత
లు వేమరు అవ్వసేయఁ దా,కొల్చిన వాగ్మిప్రం
గెనని కొంచకగోపకుమారు లెన్న నీ,చిన్నెలవిన్న
చోద్యము వచింపఁగ శక్యమె పా... 88

చ. పరులను వేఁడనంటి పలుపాములకోరువనంటి నీవ
నా,దొరవనినమ్మియుంటి నెటుదోఁచక వేదనఁ
గొంటి మేటిదే,వరవని వెంటనంటి నిను వర్ణనసే
యుచు వేఁడుకొంటి నా,మొఱవినుమంటి ప్రోవు
మని మ్రొక్కఁగఁ గంటిని పా... 89

చ. నిరతము నిన్నుఁగొల్చుమహనీయులఁ జెందదు పా
తకవ్రజం, బరయఁగ నంచు దేవ భవదంఘ్రిప
యోజము లాత్మలోన సు,స్థిరముగ నమ్మినాఁడ
ననుచిక్కులు బెట్టఁగనేల ప్రోవవే,పరమదయాం
బుధీ విహగపాలరథీ హరి పా... 90

చ. ఉడుతను లేడినిన్ కరిని నూసరవెల్లిని గొండచి
ల్వనున్, బడవరిపక్షినిన్ బడుగుబాపని బూవు
లవాని చాకినిన్, బుడుతని బోనిసెన్ గడకు

బోయతయింతి నరణ్యకోరునిన్, గడువడి నేలు
నీనెనరు గాంచఁగనెంతగు పా... 91

ఉ. దండముదండ మద్రిధర దండముదండము పాం
డవావనా, దండముదండ మద్రినుత దండముదం
డము చండవిక్రమా, దండముదండ మబ్జభృత
దండముదండము ఖండనోత్సుకా, దండముదండ
మార్యహిత దండముదండము పా... 92

ఉ. నీపదపద్మ సేవనము నీపదభక్తులతోడి సఖ్యముల్
నీపదపద్యముల్ వినుట నీపయిబుద్ధులు నాకొ
సంగవే, తాపసకల్పభూజనిజదాసజనావన యింత
కంటె నిం, కేపగిది న్గణింపఁగలదే యపవ
ర్గము పా... 93

చ. సురతతిఁజూడ నచ్చరలు సొంపలరింపఁగనాడఁ
గిన్నరుల్, వరలయతాళసంగతుల వారక
గానముబాడ భూసురుల్, వరుసను స్వస్తివాచ
కముల న్గణింపుచు వేడ్కరమ్ము నా, దురితాళు
లెల్లవీడఁ గృపతోడను బ్రోవఁగ పా... 94

ఉ. రవ్వలుజేసి గోపికలు రాయిడిఁబెట్టఁగఁ గావ
వైతివా, చివ్వలొనర్పుదైత్యులకుఁ జెచ్చెరనై
క్యమొసంగవైతివా, క్రొవ్వునతాళ్లనువ్వి జడిఁ
గొట్టిన శక్రునినేలవైతివా, పువ్వులఁ బూజసే
యునను బ్రోవనిదేమిర పా... 95

ఉ. ఒప్పులకుప్పనీవుముద మొప్పఁగనప్పులకుప్పలోన
నొల్గొప్పగఁ జిల్వపాన్పునను గోమలితోఁ బవ
ళించి లోకముల్, తప్పక బ్రోతువంచు విదిత
మ్ముగ నొజ్జలుచెప్ప నమ్మి యా, చొప్పున గొల్చు
నన్ను దయఁజూడఁగదే హరి పా... 96

చ. ముదముననుగాను నార భవబాధలకోపవలేర నిన్ను
ను, స్థిరముగ నమ్మినార మదిదీనత మానుపవేర
సామి నా, మొఱవినవేర నేను నిను ముఖ్య
ముగా వినుతింపనేర న, న్మొరలను బెట్టమేర పరి
పూర్ణదయాంబుధి పా... 97

చ. గురుతుగ సత్యలోకమునకున్ హనుమంతుని
సర్వలోకసం, భరితునిగా బలిన్ జెలిమినాయ
క ద్రాణికి మానిరాట్పదం, బనయఁగనర్కజాంఘ్రుపు
న కామను రాజ్యపదాధికారమున్, నిరివిగఁ గల్గఁ
జేయ దొరవీవనివింటిని పా... 98

ఉ. కంటిని రుక్మిణీపతిని గంటిని సాత్రజితీవధూ
మణిన్, గంటినిశంబరాంతకుని గంటిని శ్రీబలభ
ద్ర దేవునిన్, గంటినుపాంగనాపతిని గంటినిమీ
పరివార మంతయున్, గంటినినిష్ఠు మీనెనరుఁ
గాంచఁగఁ గంటిని పా... 99

చ. శరణు సమస్తదేవగణసంస్తుత దివ్యపదాంబుజద్వ
యా, శరణు కళిందజాతట విశాల వనాంతర

గోగణావనా, శరణు వ్రజాంగనావదనసారస
విస్ఫుటలోక బాంధవా, శరణు తుషారహీరఘన
సారయశోనిధీ పా... 100

చ. సరసిజనేత్ర రారగుణసాగర రారమురారి రారసుం
దరఘనగాత్ర రార శుకనారదసన్నుత రారగోపికా
సురతవిచిత్ర రార నయుఁబ్రోవవదేరకలంచెదేరనా
దురితముబాపవేర భవదూరదయానిధి పా...101

ఉ. ఆతప మెర్కుఁడబ్జుఁడు హిమాంశువు లంచిత
వృష్టివారిద, వ్రాతమయత్న పూర్వముగఁ బ్రాణుల
కింపొనరించినట్లని, హేతుకజాయమానకరుణేక్షణ
సంక్షుల బ్రోవ నీవెగా, దాతవటంచు నమ్మితి
యథార్థముగా నిను పా... 102

చ. జడుఁడు శఠుండు ధూర్తుఁడు నృశంసుఁడు దుష్టుఁ
డు కష్టుఁడన్దురాత్ముఁడనతి ఘోరకల్మషుఁడ మూ
ఢుఁడ దుర్భవసాగరంబునన్, బడలినవాఁడ నోప
తితపావన మోహారి యోయదూద్వహ, తడయక
బ్రోవవేయనుచు దండము బెట్టితి పా... 103

ఉ. మ్రొక్కెద దేవకీతనయ మ్రొక్కెదసంతతసేవకావ
నా, మ్రొక్కెద దేవదేవ హరి మ్రొక్కెద భావభ
వారిసేవితా, మ్రొక్కెదరుక్మిణీరమణ మ్రొక్కెద
సాత్రజితీమనోహరా, మ్రొక్కెద కంససంహరణ
మ్రొక్కెద గావవె పా... 104

చ. జయజయ దేవదేవ జలజాతభవార్చిత పాదపం
కజా, జయజయ వామదేవ శరజన్మముఖామర
జాలసంస్తుతా, జయజయ వాసుదేవ నవసారసప
త్రవిశాలలోచనా, జయజయ శారదాభ్రసురసా
లయశోనిధి పా... 105

చ. పురమిని తాఁడెపల్లికులముఖ్యుఁడె విప్రుఁడె పా
నకాలురాయుఁడె భవదంకితమ్ముగ శతోత్పల
చంపకవృత్తముల్ ముదం,బెసర రచించినాఁడను
దయామతిఁగైకొని ధన్యుఁజేయవే, తడయక సం
చు మ్రొక్కెదను దప్పక బ్రోవవె పా... 106

చ. నిరుపమకౌస్తుభాభరణ నీరదనీలశరీర హాటకాం
బర జగదేకవీర భవబంధవిమోచనశూర వాస
వావరజ ముకుంద కృష్ణ యదువల్లభ భూరియ
శోలసద్ధృతీ, తిరువలికేణిపట్టణపతీ గుణనీరధి
పా... 107

ఉ. మంగళ మిందిరాసహిత మంజులనీరదనీలవిగ్రహా
మంగళ మభ్రకేశనుత మానితకౌస్తుభహార
కంధరా, మంగళ మార్యలోకహిత మానిజ
నస్తుత పాదపంకజా, మంగళ మంచు నిన్నెపుడు
మానకఁగొల్చెద పా... 108

పార్థసారథిశతకము

సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈ రాజశేఖరశతకము చంపకోత్పలమాలికలతో రచింపఁబడిన యుత్తమశతకము. ఇది రచించినకవి సత్యవోలు సోమసుందరకవి. ఈయన నియోగి బ్రాహ్మణుఁడు. వేంకటరాయ మంత్రిపుత్త్రుఁడు. "శాంకరీవరపరిలబ్ధసారమృదు వాక్కవితాతతగీతసాహితీపరిచయుండనై" అను శతకపద్యభాగమువలన నీకవి సంస్కృతాంధ్రభాషలయందే గాక సంగీతవిద్యయందుఁ గూడ నిపుణుఁడని యెఱుంగనగును.

కొలఁదిగ నీతిపద్యములున్నను మొత్తముమీఁద నీరాజశేఖరశతకము భక్తిరసశతకములలోనొక్కటి. ఇందు తొలుతగలపద్యములు కొన్ని యంత్యనియమముతోడను గొన్ని ముక్తపదగ్రస్తముగ వ్రాయఁబడియున్నవి. కవిత నిరర్గళధారాశోభితమై మనోహరముగానున్నది. కులశేఖరాళ్వారులు చెప్పిన ముకుందమాలయందలి యీక్రిందిశ్లోక మీశతకమున 87-వ పద్యమునఁ గలదు.

శ్లో. కృష్ణ త్వదీయపదపంకజపంజరాంత
మద్యైవ మే విశతు మానసరాజహంసః,
ప్రాణప్రయాణసమయే కఫవాతపిత్తైః
కంఠావరోధనవిధౌ స్మరణం కుతస్తే.

ఈశతకకర్త ప్రకృతము సజీవిగా నున్నాఁడు. ఈయన వచనకాందబరి లోనగుగ్రంథములు రచించెను. కవిత మృదుమధురము. కవి శతకమున 'సారెకు ముద్దుగుల్కెడు లసత్కవితామృదులత్వముక్ సుధాధారలు చిల్కపల్కులను దారపుభక్తియు నాఁగొసంగ 'రారా' యని చెప్పికొనినటుల నీశతకమునందు మధురశైలియు భక్తిరసభావములు నీశ్వరానుగ్రహమున గడించెనా యని శతకమునంగలిపద్యములు చదువునపుడు తోఁపక మానదు. కవినివాసము గోదావరిమండలమునందలి యుప్పాడగ్రొత్తపల్లి యని తెలియుచున్నది.

మేము ప్రచురింపఁబోవు శతకసంపుటమునం దీయుత్తమశతకమును ముద్రించుకొనుట కవకాశము నొసంగి మాయుద్యమమునెడ సానుభూతిఁజూపిన యీశతకకర్తయెడఁ గృతజ్ఞులము. ఆధునికశతకవాఙ్మయమున నిట్టి విలువగలశతకములు చాలతక్కువగా నున్నవనుట యత్యుక్తి కాఁజాలదుగాన నీశతకము నుత్సాహముతోఁ బ్రచురించినారము.

ఇట్లు,

తండయార్పేట
చెన్నపట్నం.
16-4-26.

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీరస్తు.

సత్యవోలు సోమసుందరకవికృత

శ్రీ రాజశేఖర శతకము.

ఉ. శ్రీకర దాసమానసవశీకర హైమవతీముఖాబ్జశో
భాకర సత్ప్రభాకర కృపారసపూరిత మంజువా
క్సుధా, శీకర వైరిభీకర విశేషలసద్గుణరత్నసా
ళిర, జ్ఞాకర సర్వలోకసముదారదయాకర రాజ
శేఖరా. 1

ఉ. ఈశ జగత్ప్రకాశ సముదింప్రదిగీశ శరీరకాంతి
సం, కాశ నిశేశ కాశ ధృతకాశ గిరీశ ధరాదిసర్వ
భూ, తేశ నిశాటనాశ జగదీశ విలుంఠితకర్మ
పాశ గౌ, రీశ వియత్ప్రకేశ పరమేశ కృపాకర
రాజశేఖరా. 2

ఉ. రాజత ధారుణీధర విరాజిత భూరిసువర్ణదుర్గస
ద్రాజ సురారినాగమృగరాజ పదానతభక్తియు
క్తగో, రాజ యశోజితాబ్జఘృణిరాజ సఖాంచిత
రాజరాజ రా, రాజులకెల్ల నీవెగద రాజవు శ్రీ
కర రాజశేఖరా. 3

ఉ. తారగిరీంద్రధామ ధృతతారకనామ సురాద్రి
ధీమ సం, పూరితభక్తకామ పరిపోషితదేవలలా

మ దానవ, ద్దారుణశత్రుభీమ గజదానవదానవి
రామ శేఖరా, కారశిరస్థసోమ కృతకామ మహే
శ్వర రాజశేఖరా. 4

చ. భవలతికాలవిత్ర నతపాపవిమోచనసూత్ర సార
సో, ద్భవదివిజేశ్వరాదినుతిపాత్ర త్రినేత్ర గుణ
త్రయోల్లస, ద్భవవనిదానచిత్ర ఘనపుంగవపత్ర
పవిత్రసత్కథా, శ్రవణావతీకళత్ర ఘనసార య
శోభర రాజశేఖరా. 5

ఉ. అంగజగర్వభంగి శరదభ్రశుభాంగి విలోలస
త్కృపా, పాంగ నగాత్మజాహృదయపంకజభృంగ
యశోజితేంద్రసా, రంగ దయాంతరంగ జలరాశి
నిషంగ మహీశతాంగ శ్రీ, పుంగవరాడ్తురంగ
ఘనపుణ్యగుణాకర రాజశేఖరా. 6

చ. సరసిజజామరేంద్రముఖసన్నుత దివ్యలసచ్చరిత్ర
భీ, కరదురితౌఘకాననినికాయవినాశన వీతిహో
త్ర భా, స్వరఘనసార గాత్ర విలసన్నతిహైమవతీ
కళత్ర కి, న్నరగణరాజమిత్ర వరనాకధునీధర
రాజశేఖరా. 7

చ. హితకవితాభిలాష సుకవీశ్వరపోష మనోజ్ఞవేష
సం, తతపరితోష దాసజనతాకృతదోష తమిస్ర
పూష సం, భృతఫణిరాజభూష సరసేందుక

రాంచితమంజుభాష సం, హృతరిపువర్గరోష నత
హృద్వరమందిర రాజశేఖరా. 8

చ. సురగిరిచాప దివ్యతనుశోభితభోగికలాప పార్వ
తీ, కరమణివల్లకీమృదులగాననినాదపరీతమాధు
రీ, భగసురిదంతరీక్ష మునిభావితభాసురచిత్స్వ
రూప సా, కరసరసానులాప నిజదాసదయాకర
రాజశేఖరా 9

ఉ. మంజులభక్తలోకకృతమానిత గానరసానుకూల
స, ద్రంజితకంజజాదికపరాత్పరతత్త్వపరార్థ్యజాల
ద్వి, ద్భంజనపాటవాంచిత విభాసురకోటలసత్త్రి
శూల స, త్కంజహృదబ్జఖేల నతభూరికృపాకర
రాజశేఖరా 10

ఉ. పన్నగరాజకంకణ ప్రపన్నజనావన భక్తియుక్తి
సం, పన్ననమత్కవీంద్రభవపాపవిమోచన దేవ
తాధిరా, ట్సన్నుతప్రోల్లసచ్చరణ సాగరతూణ
రమేశబాణ యా, పన్నజనార్తిసంహరణ భవ్య
కృపాగుణ రాజశేఖరా. 11

చ. నిగమసమూహఘోట బలనిర్జిత ఘోరనిశాట
పాపహృ, ద్గగనతరంగిణీకుముదకాండముదావ
హచంద్రికాధగ, ద్ధగితదిశాంతరాళహిమధామ
కిరీట ప్రసన్నఖేట భ, ద్రగరజతాద్రికూట నగ
రాజసుతేశ్వర రాజశేఖరా. 12

చ. తొలుతను విఘ్ననాయకునిఁ దోరఁపుభక్తిఁ దలం
చి భారతీ, లలనకు మ్రొక్కి లక్ష్మికిఁ జెలంగుచు
నంజలిఁ జేసి నెమ్మదిన్, గులుకుచు సర్వమంగళను
గొల్చి పితామహాలు నెంచి యారమా, కలితు ను
తించి నేఁడు శతకం బొనరించెద రాజశేఖరా.

చ. వలనుగ రాజతాద్రియు నివాసము హేమన
గంబు చాపమున్, గలధనివైన నీకు మరి కాన్క
లికేమి యొసంగువాఁడఁ జె, న్నలరఁగఁజంపకోత్ప
లసుమావళుల న్మధుబిందుబృందముల్, జిలుకఁ
గఁగూర్చి నీ కడెదఁ జేకొను శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ. సారెకు ముద్దుగుల్కెడు లసత్కవితావ్యాదుల
త్వము న్సుధా, ధారలు జిల్కుపల్కుల నుదార
పుభక్తియు నాకొసంగ రా, రా! రజతాద్రివాస!
నగరాజసుతాహృదయేశ సాహితి, సారమొలర్ప
నీమహిమ సన్నుతిచేసెద రాజశేఖరా. 15

ముక్తపదగ్రస్తచంపకము.—

సరసకవీంద్రసన్నుతలసత్పదసారస సారసాంబకా,
పరిమితబాహువిక్రమనివారణ వారణదైత్యఖం
డనో, త్కర కరలగ్న మేరుగిరికార్ముక కార్ముకసక్త
భార్గవీ, వర వరబాణ బాణహతపాపపురాసుర
రాజశేఖరా. 16

చ. పలుమరు శబ్దగుంభనలు భవ్యసుధారసబిందు
బృందముల్, జిలికినరీతి వాగ్రచనచే సుకవిత్వ
మొనర్ప నేర్చియు,జ్వలభవదీయపాదనుతిసల్పని
జన్మము జన్మమే మహీ, స్థలి నటుగాన నిట్టికృతి
సల్పెద శ్రీకర రాజశేఖరా. 17

ఉ. నారదముఖ్యసన్నుత సనాతన తావకసత్కథా
సుధా, వారిధినంతయుఁ దవిలి పానముసేయఁగ
నెవ్వఁడోపు భా, గీరథనీరముల్ గదు లొగిఁ
మశకంబులు గ్రోలుచుండవే, కూరిమి తృప్తి
యుఁ దులగగోత్రసుతావర రాజశేఖరా. 18

చ. తరికిట తాంధణాంకిణతత ఝ్ణుతద్ధిమితారితక్కు
ఝుం, తరి యని తాళలీలల మృదంగ ధిమిద్ధి
మినికణార్భటిఁ, సరిమపధల్ క్రమాక్రనుత
సల్పుచుఁ బొల్పగురీతి శుద్ధసా, వేరి నిదె గీతి
నేతు భవదుత్తమనామము రాజశేఖరా. 19

చ. కురువక మాధవీ వకుళ కుంద శిరీష లవంగ
యాలకీ, సరళలతా వితాన ధర సారస పాటల
జాల మాలతీ, గురుతర పారిజాత నవకోరక
చారులతాంత భూజనుః, పరివృతరాజతాద్రిమ
ణిభాస్వరమందిర రాజశేఖరా. 20

ఉ. చారు నమేరు నీప హరిచందన నింబ కదంబ

జంబు జం, బీర మధూక బిల్వ కరవీర తమాల
రసాల సాల మం, దార మహామహీరుహావితాన
విరాజితరాజతాద్రిసం, చార శుభప్రచార భవ
సాగరనాధర రాజశేఖరా. 21

ఉ. సారస చక్రవాక విలసత్కలహంస జలాటకు
క్కుటీ,వార విహార ధీరసురవారవధూకుచలిప్త
చందనో, దార మృగీమదాతిపరిధావనగంధిల
వాఃప్రపూరకా, సారపరీతరౌప్యగిరిసన్నిభమం
దిర రాజశేఖరా. 22

చ. లలితమృదంగవాదనక లాతతనాదఘుమంఘు
మక్ర్శుతుల్, గలయుచు రంగురక్తియునుఁ గ్రా
లలయాంతతగీతసాహితీ, కలనఁ జెలంగఁ బాదము
ల గజ్జెలుకట్టి ప్రదోషతాండవం, బలర నొనర్చు
నట్టి త్రిపురాసురసంహార రాజశేఖరా. 23

చ. నిటలతటాంజలిప్రణతనిర్జరగర్భశిరఃకిరీటసం, ఘ
టితమసారనీలరుచికాండమదాళిపరంపరాంచితో
ద్భటభవదీయపాదనవపంకజయుగ్మము సర్వసంప
దల్, పటుతరలీలఁగూర్చు నిజభక్తుల కిద్ధర
రాజశేఖరా. 24

ఉ. సారయశోజితాబ్జఘనసార తుషార పటీర హీర
మం, దార శతార తార దర తారక పారద

నారదాభ్రకా, సార పరాళి హార శర శారద
నారద శారదా సుధా, సార దయాకరా వినత
సన్ముని శేఖర రాజశేఖరా. 25

చ. లలితకటాక్షవీక్షణకలాపము చేఁ జెలువొందు
మోమునన్, గులికెడు మందహాస మది కోరి
శిరస్థితచంద్రచంద్రికల్, గెలువఁగ నేగు లీలఁ
దులకింపఁగఁ దానకసమ్మదప్రభా, కలితకలావి
లాస మెదఁ గాంచెద శ్రీకర రాజశేఖరా. 26

ఉ. సాలవంగ సత్క్రియపుకశారదసార సమేతకమ్ర
పి, కే రసభార గంధవహడింభకవార విరాజితాన
నాం, భూరుహ వల్లరీరచితభూరివిలాసకలాప
దీపనో, దారరతిప్రచార నిజదాసదయాకర
రాజశేఖరా 27

ఉ. సాంకవగంధసార ఘనసార మృగీమద రేణుగం
ధివా, మాంకితపచ్చోత్తరీయజనితాంచితశీతల
వాతధూతమీ, నాంకవిలాసకేళిజనితాయతని
ర్మలఘర్మబిందుబృం, దాంకితదేహజశ్రమని రామ
యవిక్రమ రాజశేఖరా. 28

ఉ. నాయక తావకీనగళనైల్యము సన్మదషట్పదభ్ర
మర్, జేయునటంచు శాంకరి హసింపఁగఁ జంప
కనాసవీవు నీ,కీయెడ నట్టిభ్రాంతిగలదే యనినవ్వ

చుఁ బ్రాణనాయకిన్, డాయఁగఁజేర్చి ముద్దిడం
గడంగెదు శ్రీకర రాజశేఖరా. 29

చ. కలువలదండలు న్వ్రాలె నిగారఁపుమిన్కుల నీను
పేరులన్, గళమునఁ బూనినాఁడవని గౌరి రహి
న్బరిహాససూక్తులన్, బలుకఁగఁ గల్వదండ
లనవచ్చును నీచిఱునవ్వు వెన్నెలన్, గులుకునటం
చుఁ బల్కెదవు సూర్తి దయాకర రాజశేఖరా.

చ. గళముననొప్పు నబ్బెడఁగుకప్పుమాళిని దెప్ప
గా మహో, జ్జ్వలదరహాస మెల్లెడలఁ జల్లని వె
న్నెలనిగ్గుఁ గుప్పగాఁ, జిలుకలువల్కురీతి సుధఁ
జిల్కఁగ బల్కెడు గౌరిముద్దుప, ల్కులగమి
యొప్పఁగా మిగులగుల్కెడు శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ. కీర మయూర కోకిల శుకీ కలహంస శకుంత శారి
కా, వార కలధ్వనుల్ గలిగి భాసిలుచుండెడు
పువ్వుఁదోఁట వి, స్తారపురాకృతాతిభవ తారక
తావకసత్కథాసుధా, ధారలు గ్రోలుపూట
యు ముదంబిడు శ్రీకర రాజశేఖరా. 32

చ. సుర లతిభీతులై శరణుఁజొచ్చిన వారల నాదరిం
చుచున్, మురహరుని న్వసుంధరను భూరిమహీ
ధరము న్మహాంబుధిన్, శర మురదంబు చాపము
నిషంగము గాఁగ ధరించి యాజిలో, నురవడిఁ
ద్రుంచి తౌర త్రిపురోద్ధతదైత్యుల రాజశేఖరా.

ఉ. పావకసంస్తవార్హ లలితంబగు వాక్పటిమల్ గవు
ల్ ధనా, ధావశులై కదర్యమదశాలినృపాలుర
పాలుసేతు రా,హా! వియదాపగాసలిల మబ్బిన
పట్టున నింబభూజముక్, వావిరి ముంచి పెంచు
నలబాలిసులట్లను రాజశేఖరా. 34

చ. రసమును గుర్తెఱుంగఁ బతి రమ్యకవిత్వముఁ
జూచి మెచ్చులే, నసహన మొందిగుందు న
హాహా! సువికత్వమొనర్ప లేదసు,ద్వసరము సేయు
నట్టియవివేకికిఁ బాండితియుండుగాక యి,వ్వసుమ
తియందు నిందులకుఁ బాలగు నాతఁడు రాజ
శేఖరా. 35

ఉ. కొండెము సెప్పఁ బండితుఁడు కొండొక విద్య
నెఱుంగఁ డెంతయు, న్మొండితనంబు మెండు గడు
మూర్ఖుఁడనార్యుఁడు తిండిపోతు నీ,చుం డతిబు
ద్ధిహీనుఁ డగు సోమరి సత్కవినింద సేయుచో,
నుండఁడు క్రిందుమీఁదుల నహో రిపుభీకర
రాజశేఖరా. 36

చ. పరులకు విద్యనేర్పుటకుఁ బాల్పడఁ డొక్కఁడఁ
జెప్పనేనిఁ వా, మరుగిడి తెల్పు మత్సరుఁ డమా
న్యుఁడు పల్కినపల్కనిల్పఁగా, దొరకొనికయ్య
మాడుటకె తూగును గుచ్చితుఁ డట్టివాని కీ,

ధరను బ్రతిష్ఠ లేదుగద దాసవరప్రద రాజ
శేఖరా. 37

ఉ. మానితగీతరీతియును మందరమధ్యమతారకం
బులున్, దాన వితానసంగతులుఁ దాళగతుల్
గడురంగురక్తియున్, గానని వానిఁ గానము
సుగంధవిహీనతఁ జెందునట్టి యా,సూన మపా
త్రదానమును సొంపువహింపదు రాజశేఖరా. 38

చ. మనమున నొక్కతీరు పలుమాటల పైకొకరీతి
చేయఁబూ,నిన దొకదారిగా నిటుల నీతివొలం
గి మెలంగువారితో, జను లతిమైత్రిసల్పుదురు
సద్గుణధుర్యుని నిప్పు యోజకుం, డనుచును
గంటఁజూడ రహహా!సుగుణాకర రాజశేఖరా.39

చ. విరివిగ నోటఁ దా ననుభవించక దీనుల కివ్వన
ట్టివాఁ, డటిముటి భూమియందిడినయర్థ మనర్థ
కమౌఁ జుమీ తుదిన్, మరుగునఁ డాగియుండి
మధుమక్షికముల్ దగఁగూర్చు తేనెదా,బరులకుఁ
జెందురీతి నగుభవ్యగుణాకర రాజశేఖరా. 40

చ. సతతము యాచకావళికి సారధనంబిడుచో వదా
న్యుఁడౌ, చతురుఁడు తక్షణం బొసఁగ సయ్యన
లేదని తెల్పువాఁడె బల్, చతురతరుండు లేద
నఁడు జాలము సేయుచు నిచ్చురీతి సం, తతమును
ద్రిప్పువాని యభిధానము గానము రాజశేఖరా.

ఉ. కోరికతో ధనాఢ్యుఁడని కుత్సితు నల్పుని దుష్ట
చిత్తునిన్, జేరినవార లీప్సితము బెంది సుఖింపరు
హానిఁగాంతు రా, చారుఫణాగ్రభాగవిలసన్మణి
రాజము గల్గి వెల్గినన్, క్రూరభుజంగముం గవ
యంగూడునె శ్రీకర రాజశేఖరా. 42

చ. నరులు స్వదేహశోషణ మొనర్చిన దానన ముక్తి
గల్గునం, చరయుదు రెంతవింత యహాహా! యవి
వేకము వారినొంచు ని, ద్ధర నొకపుట్టపై ముగు
లఁదాడనసేయఁగ నంతమాత్రన, య్యురగ మణం
గునే నతదయోదయ శ్రీకర రాజశేఖరా. 43

ఉ. భూతి శరీరమంతటనుఁబూసి జటాజినవల్కలాం
గుఁడై, శీతజలాతపాదుల వసించుచు వేషము
బూను దాంభికుం, డాతతభక్తియుక్తుఁడగు నప్ప
రతత్వపరు న్వలెన్ మహా, భూతపతీ! భవత్పద
ముఁ బొందునె శ్రీకర రాజశేఖరా. 44

చ. విమలతరప్రబోధముగ వేదము శాస్త్రపురాణ
పుంజముల్, గ్రమమున నభ్యసించి యటఁ గర్మ
విమోహితుఁడై జనాళికిన్, శ్రమఁగొని బోధసే
యుచును సత్పరతత్వము గానలేదు దా, నమరి
యుఁ దర్వి పాకరసమాననికైవడి రాజశేఖరా.

ఉ. ధీరుఁడు భక్తికల్గి భవదీయకృపావశుఁడౌటశాస్త్ర

మున్, గోరి పఠించి సారమును గూరిమిమీఱ
గ్రహించి పిమ్మటన్, ధారుణి కర్షకుం డెటుల
ధాన్యమునెంచి పలాలసంహతిన్, దూరము సేయు
నట్టిగతిఁ ద్రోయును శాస్త్రము రాజశేఖరా. 46

చ. అనిశము లంతరాయము లనంతములై విలసిల్లు
శాస్త్రముల్, మనుజులకాయువల్పము సమర్థతఁ
గల్గుటదెట్లుగావునన్, ఘనమగు శాస్త్రసారము
ను గైకొను ధన్యుఁడు నీదు సత్కృపన్, వన
మున దుగ్ధ మంచవలె భక్తియుతాదర రాజ
శేఖరా. 47

చ శిరమువహించుఁ బువ్వులను జెల్వుగ నాసిక యా
సుగంధమున్, గురుమతితో గ్రహించు నధికుం
డొకఁడెయ్యెడ సర్వశాస్త్రముల్, దొరకొని తాఁ
బఠించుఁ గడుఁదోరపులీలఁ దదర్థమాత్మలో,
నరసి సుఖంబు నొందెడుమహాత్ముఁ డొకం డిల
రాజశేఖరా. 48

చ. హరియనుచున్ హరుం డనుచు నంబుజగర్భుఁ
డటంచుఁ గొందఱీ, వరుసను బల్కుచున్ బ్రకృతి
బద్ధులు గావున జ్ఞానహీనులై, పురికొని వాద
మొందెదరు మువ్వురి కవ్వలమూలమౌ పరా,
త్పరు నవికారుఁ గాంచునదె తత్వము శ్రీకర
రాజశేఖరా. 49

చ. హరియు హరుండు శ్రీధరపురారుల నైక్య మ
టంచు వేదముల్, మొఱలిడుచుండఁగా వినుచు
మూర్ఖత భేదముసేయనేల దు, ర్భరమగునయ్య
ఐక్య నెఱవాఁడె పరాత్పరతత్వ మూను సు,స్థిర
మతిఁ బా సుఖంబగును సుధీజనమోదర రాజ
శేఖరా. 50

చ. తనువు గృహంబు ప్రాణములు తద్దయు నింద్రియ
జాల మైక్యము, న్దనరఁగఁ జేసి భక్తిఁగొని తావక
పాదసరోజచింతనం, బున నడు మోదమొందు
ఘనపుణ్యుఁ డొనర్చిన సర్వకర్మముల్, బొనరఁగ
నీకొసంగుచును బొందు భవద్గతి రాజశేఖరా.

ఉ. పావననామకాంస్త్రియుగభావనయ స్వరసూర్య
దీప్తిలే, కేవరుసన్ జపాదికటుల మేగును గేవల
శబ్దబోధచే, బోవునె యెంతయు న్విరతిఁ బొందునె
చీఁకటి దీపవార్తచేఁ, గావున నీదుభక్తి గొనఁ
గావలె శ్రీకర రాజశేఖరా. 52

చ. వ్రతములు దేవపూజ లుపవాసములున్ బహు
దానధర్మముల్, గ్రతువులు తీర్థయాత్రలును
గన్గొన వేదపురాణశాస్త్రముల్, గుతుకముతో
భవత్పదముఁ గోరిభజించు మహాత్ముఁ బ్రోవ నీ,
యతులితభక్తిఁ బోలవు దయాకర శ్రీకర రాజ
శేఖరా. 53

ఉ. ఆటలచోటనైనఁ బరిహాసపుమాటలనైన నీటు
గాఁ, బాటలనైన నీతిఁగాని బాటలనైనను పాతకి
మానవకోటి, నోటను నీదునామము వినోదముగాఁ
గొనిముక్తిఁబొందిరెందరోఁ, కంటకులెల్ల సుఖంతుర
ట గోత్రసుతావర రాజశేఖరా. 54

చ. కలిబలిమిన్ రచించు ఘనకల్మషముల్ వహియించి
చెంగటన్, నిలిచి భజించుభక్తులను నీదు కృపా
రసవారిచేత ని, ర్మలినులఁ జేయుచుందువట
మానక మానుగనీవునట్టి గో, త్రులు దయావత్సల
న్వలెను భూరిదయాకర రాజశేఖరా. 55

ఉ. చారువిలాసవాసముఁ బ్రసారసపారమృదూక్తిమా
ధురీ, శారవిరాజమాన రతిభావజభావజచాతు
రీపరీ, తారభటీకటాహవనితాజనతావశులై
నితాంతసం, సారముఁ గోరి నిన్నుఁ గనఁజాలరు
మూఢులు రాజశేఖరా. 56

ఉ. కాలగతుల్ గలంచి భవకల్పితకార్యము లొం
దియు స్మృతీ, లోలురుగాక క్రోధ మద లోభము
లెల్ల గణించి కల్మషో, న్మూలన మాచరించి సమ
బుద్ధివహించి భవత్పదాబ్జభ, క్తాళులు నిన్నుఁ
జెందుదురు హా పరమేశ్వర రాజశేఖరా. 57

ఉ. సాంబకృపావలంబ బుధజాతవినీతపరీతధీలతా,
లంబ నితాంతభక్తినుతిలాలసమోదయుతాంక

సక్తహా, రంబ త్రిశూలపాలనపరాజిత ఘోర
సురారి శేకరా, సంబ భవత్కృపల్ శుభవిడంబన
లీశ్వర రాజశేఖరా. 58

చ. సలలితతావకాంఘ్రిజలజాతయుగాంచిత భక్తు
డల్లఘూ,ర్తుల ధనదుర్మదాంధుల నుతుల్ వినలో
ల్లడు తాభజించునే, కోలది వసాలసాలమధు
కోమలపల్లవభూనిసు త్తకో, కిల చలపత్రపత్రము
లోకించుక శ్రీకర రాజశేఖరా. 59

చ. ఎవు లెవరేని నీదు భవనంబున కొక్కప్రదక్షిణం
బు సు, స్తిననుతినో నొనర్చి పదసేవకులై శివశంక
రా శివా, వర వరదా యటంచు బహుభక్తిం
బఠింపగ దంతపాణిమం, దిరమదిగాంచ రెన్నం
డును ధీర మహేశ్వర రాజశేఖరా. 60

చ. అమితభవత్పదాబ్జభజనామృతపానవిశేషమత్తచి,
త్తము కలనై నగోరదుగదా ఖలసేవనలక్ష విియ
స్నదీ, విమలతరంగమాలికల వేడుకలోడను
దూగురాజహం, సము జల శికేగునె వెసన్న
పనేశ్వర రాజశేఖరా. 61

చ. హర త్రిపురాసురాంతక దయాకర శూలి కపా
లమాలికా, ధర గిరిజాపతీ యని సదా నుతి
లెప్పుడు భక్తకోటిపా, దరజము మచ్చిరంబు
నను దాల్తు నటేగకుండంచు జంకి కిం, కరులకుం

దెల్పుచుండునటు కాలుఁడు శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ. శంకర భక్తమానసవశంకర దుష్టనిశాటఘాట
నా, శంకర శంఖ పంకరుహ చక్ర హలాంకుశ
చాపముఖ్యరే, ఖాంకిత తావకాంఘ్రియుగ మా
దరలీల భజించునట్టి నీ, కింకరుఁ జేర రల్ల యమ
కింకరు లీశ్వర రాజశేఖరా. 63

ఉ. సారెకు ధీరులై సుగుణ సారతమీఁలు భవత్క
థాసుధా, ధారలుఁ గ్రోలుచుం జరణ దాస్య
ము సల్పెడువారి వారినిం, జేరినవారి వారి
కిని: జేరకుఁ డంచు యముండు దూతలం, దూరు
మం బల్కుచుండు భవదూర దయాకర రాజ
శేఖరా. 64

ఉ. వారక సత్యదూరుల నివారితదర్పులఁ గర్మబా
బాహ్యులం, ఘోరుల బ్రహ్మఘాతకుల గోఘ్ను
ల దుష్టుల దుర్మదాంధులం, వారినిఁ జేరు వారిదరి
వారిని సారెకు మీఁటి చీరఁగాఁ, జారులఁ బంచు
కాలుఁ డనిశంబు పరాత్పర రాజశేఖరా. 65

ఉ. లాలితభర్మనిర్మితవిలాసభవన్మణిమందిరస్థఘుం,టా
లపితధ్వనుల్ శ్రుతివిడంబనగా వినుచున్నవా
రల, క్కాల లులాయకంఠపరికల్పితభూరిత
రోగ్రఘంటికా, జాలనినాదముల్ వినరు సారగు
ణాకర రాజశేఖరా. 66

చ. లలితభవదుత్తమాంగపరిలంబితదివ్యజటానటద్ధునీ
కలితతరంగఘుంఘుమితశక్రమనినాదము నాలకిం
చువా, కలుగు యమాలయాంగణవిరాజితవైత
రణీతరంగమా, లలిఁ గలనైనఁ గాంచరు కలాకలి
తాదర రాజశేఖరా. 67

ఉ. ప్రాకటహేమచౌర్యము సుపాపకరాంగభుజంగపా
లికిన్, గేకులు నీదునామఘనకీర్తనముల్ మధు
పానపాతకిం, పాకకురాంపిథార లఘుభంజన నీదు
కథాప్రవర్తనల్, కేనుపాగు దుష్కృతము
వెంగసు శ్రీకర రాజశేఖరా. 68

ఉ. పట్టితి నీపదాబ్జములు భావుకలీల సమస్తసౌఖ్య
ముల్, ముట్టితి జన్మకర్మభవమోచన నీదుపదా
ఖిలాప్తినై, నుట్టితి లోభమోహమదమత్సరరో
షనికాయ మిత్తఱిన్, గొట్టితి సర్వపాపముల
గోత్రసుతావర రాజశేఖరా. 69

చ. విడిచితి కర్మసంచయము వ్రేల్మిడి నీదుపదార్పణం
బుగాఁ,గడచితి పూర్వజన్మకృతకల్మషవారిధిశత్రు
వర్గమున్, బొడిచితి జ్ఞానచంద్రికను బూని మదిం
దమమంత వింతగాఁ, దుడిచితి మేఘచాపధర
దుర్జనభీకర రాజశేఖరా. 70

చ. జగమున జీవకోటి శతజాతులనొంది నరత్వ
మూను మా,నుగ నట విప్రజన్మముగొనున్నహా

పుణ్యముచేత శాస్త్రియై, తగియును నిర్గుణ స్మృతి
నిదల్పక తా విడుచు న్స్వక్రియత్నహ, సంగతసు
ధారసమ్మువలెం బత్త్వము శ్రీకర రాజశేఖరా

చ. సురలు నిశాచరుల్గలిసి సూటిగఁ బాటిలుదుగ్ధ
వార్ధి మం,దరగిరిచే మథింపఁగ నుదారహాలా
హాల ముద్భవించి య,త్తతి జగముల్ గలంచు
నెడ దానిని నీగళమం దిడి నిల్పి శం,కరతను సుజ్ఞ
గంబులను గాచితి నీశ్వర రాజశేఖరా 72

ఉ. కంజజముఖ్యఖేచరనికాయ నమస్కృతయుంచి
ఖంచి మృ,త్యుంజయ! తేనమోస్తు భవసాగరయ
ధినౌధర! తేనమోస్తు స,ద్రంజక! తే నమోస్తు
నగరాజసుతాధిప! తే నమో శ్రీ,చంద్రశేఖర
పల్కు విజయాకర శ్రీకర రాజశేఖరా 73

చ. పరమమునీంద్ర దేవగణపన్నగఖేచర సిద్ధసాధ్య
స్వరగరుడోరగాదిగణనాథపరివృత రాజతా
నం,దిరమణిసింహపీఠయుత ధీరలసన్మృదులాం
కసత్తస, ద్గిరివరకన్యకారచితగీతరసాదర రా... 74

ఉ. సారెలు మేళవించి విలసన్మణివీణలు నూని తుంబు
రుం, డారయ నారదుండును లయాంచితసంగతి
గీతసాహితీ, సారముగా భవత్కథలు సారెకు
గాన మొనర్చి తత్సుధా, ధారలు గ్రోలుచుం
దురు సదా జగదీశ్వర రాజశేఖరా. 75

చ. వితతకృపావలోకనసుధీచిలసద్ధరహాసచంద్రికల్,
గుతుక మొనర్చి సేవకచకోరముల న్విలసిల్లఁ
జేయఁగన్, సతతము సర్వవాక్యలితచాతురి
మీఱఁగ సన్నుతింగఁగా, సరసరసోక్తుల స్తుతము
సల్పెదు శ్రీకర రాజశేఖరా. 76

చ. కరుణాకరకంకణాఢ్యనులు గ్రాలఁ సలీలసువర్ణకుండ
లా,హారమున వీచు [illegible] నలఁగ నంజులవాగ్రచ
నావమనోజ్ఞతల్, సు[illegible]హి[illegible] దోషములు సద్వం
[illegible] వొల్చు నిజాంకప క్తశాం, [illegible] కతుఁసీకు
లను గాంచు మహాంకర రాజశేఖరా. 77

చ. కన నిరుద్ధరత్నమయఘుంటికలున్ ముయ్యాయ నుడా
[illegible]ద్వహో, సను [illegible]జైబాజియుగ్ గను సున్ను
ను చాతుర్యమొదవ రహిం,చు [illegible]ల స్నటిం
ను [illegible]డుపాద్యపుఁ బుంగవరాడ్వరంగ [illegible],కిన్న
గజముఖాది స్వామిక లోంగించను శ్రీకర రాజశేఖరా.

చ. అపయుఁగ నొక్కఁడుల్లసిలి వర్ణనసేయు నిరాం
తభక్తి సుస్థిరమతి యింద్రముఖ్యులగు దేవతలం
డె చెలంగు సర్వదా, మురియుచుఁ బావకాం
ఘ్రిలను యోజలోనర్చిన సేవకుల్ భవ, న్నిలనివ
సించు టబ్బురమె దివ్యధునీధర రాజశేఖరా. 79

చ. కరములు నీపదార్చనముఁ గన్నులు నావకది
వ్యమూర్తి సుస్థిరమతి నీకథామృతము దేహ

ము నీదగుసేవ జిహ్వ సా,దరముగ నీదుకీర్తనలు
తద్దయు వీనులు నీచరిత్రలనె,నిరతముఁగోరు నిర్జ
రధునీధర శ్రీకర రాజశేఖరా 80

ఉ. చల్లనినీకృపారసము సారెకుఁ గోరితి మీఱ
నాపయిన్, జల్లినఁ జాలు పూర్వభవసంచితకల్మ
షతాపసంచయం, బెల్లనశించెడ న్ధృతివహింపభవ
త్పదభక్తిబీజముల్, జల్లుచు నాయెడం బొదను
సారదయాకర రాజశేఖరా 81

చ. పతితుఁడనయ్యు నీపతితపావననామము నవశ్శ్వా
యసుం,త్రతరణి వేఁ దరింతునుగదా దురితాంచిత
వారిరాశి సన్మతినిహాసౌఖ్య మొందుటకు నాము
ది సంబియ మొంగనైతినో, సతతదయానిధీ! సుక
విసన్నిధి శ్రీకర రాజశేఖరా. 82

ఉ. శంకర సర్వసంపద లొసంగుము సంతసమొంది
శాంకరి, పంకజగంధి దా నిడు నపారకృపామతి
నెల్లవిద్యలన్, గొంకక నట్టివేడుకను గోరిక లీరిక
లెత్త మిమ్ము ని, శ్శంక భజించుచుందు నిఁక సాధు
జనాదర రాజశేఖరా. 83

ఉ. వేడుకనైన దాడిఁబడి వేదననైన ముముక్షుపా
లిత్రోఁ, గూడికనైన భక్తిఁ గొని కొల్చుచునైన
తపస్సమాధులన్, వీడకనైన శంకరపవిత్రచరిత్ర

యటంచుఁ జేరొ్కనన్, దో డిఁక వారికౌదువు
కుతూహలమేదుర రాజశేఖరా. 84

చ. ఇహపరసౌఖ్యదాయకుఁడ వీవె యటంచు సదా
ముదంబునన్, రహిని భవత్పదాబ్జములు రంజన
మీఱ భజించి సమ్మదా, వహమగు నీకథామృ
తము వారక గ్రోలి సుఖించుచుంటి న, స్వహా
మును సత్సుఖంబుగోను వాంఛను శ్రీకర రా.

ఉ. దీనత లేని జీవనము దివ్యకళామయమైన నీస్మ, ధ్యా
నము పూర్వజన్మభవతారక తావకసత్కథాసుధా
పానము నిచ్చుట న్నుదిభవద్గతికి న్ననువేళ వేద
నల్, గాని నిరామయత్వ మొసఁగన్వలె శంకర
రాజశేఖరా. 86

ఉ. భాసురతావ కాంఘ్రివరపంజకపంజగమధ్యవ
ర్తిగాఁ, జేసెద నిప్డె మామకవశీకృతమానస
రాజకీరమున్, శ్వాసకఫాదిరోగములు వారక
కుత్తుకనొత్తువేళ నా, యాసముచేత నీస్మరణ
యాఱెటు లీశ్వర! రాజశేఖరా. 87

చ. సరసుఁడెఱుంగు సత్కవనసారము సారెకు సార
సోదరో, త్కరమకరందమానుట కుదారమధు
వ్రత మొప్పుగాక ద, ర్దురము సమర్థమానె భవ
దూర! ధరాధరకన్యకావరా! సరసతగాంచుకా
వ్యరససారసుధావర రాజశేఖరా. 88

చ. మదయుతుఁడ న్దురాగ్రహుఁడ మందుఁడ నైనను
సర్వవైభవా, స్పదమగు నీపదద్వయము భావన
సేయుచు నున్నవాఁడనో, సదయగుణాంబుధీ!
దురితసంఘమడంచి సమస్తసౌఖ్యసం,పదల నొసం
గుమీ ప్రభు పరిశుభ్రగుణాకర రాజశేఖరా. 89

ఉ. గౌళ బిళహరి శహాన కాఫి కమాచి ముఖారి
నాట భూ, పాల మ[illegible] బేగడయు భైరవితోడి
వరాళులన్ శ్రుతుల్, మేళనసేసి ఱాల్గరఁగ వెం
డుగనీపయి సత్కృతుల్ సదా, బాళినిరంగు రక్తిఁ
దగ బాడుదు శ్రీకర రాజశేఖరా. 90

చ. సరసకలాకలాప విలసత్కనివర్ణ్యమహద్విలాప
సుం, వర కరుణారసార్ద్రిసముదారకటాక్ష భృదీ
క్షణాతి భా, సురముఖమంగహాస పరిశోభితహ
ర్మ్యవిరాజమానస, ద్వారగృహ వాకతిప్పపుర
వాస! మహేశ్వర రాజశేఖరా. 91

చ. గురుతరభక్తి భక్తజనకోటి నితాంతము సేవ
సల్పఁగాఁ, బరమకృపామతిన్ దగుశుభంబు
లొసంగి యభీష్టసంపదల్, గురియుచు పార్వతీ
పతినిఁ గూడి సుఖించుచు వాకతిప్పమం,దిరమున
నిల్చి పొల్చు నగధీర మహేశ్వర రాజశేఖరా.

చ. ఘనుఁ డతినీచుఁ జేరి మెలఁగన్ ఘనమంతదొలం
గు నీచుఁడా, ఘనునెడ బాయకున్కి ననఘాఘన

మొందు నిజంబు నావచే,తను శిల లెన్నియో జల
ధిదాఁటును సూత్రము సూనరాజితోఁ, బనుపడి
యుత్తమాంగమున భాసిలు శ్రీకర రాజశేఖరా.

ఉ. త్రోవఁ దొలంగి దుర్గతులఁ దూగి వధూజన
మోహమద్యముఁ, ద్రావి ప్రమత్తుఁడౌట విత
తంబగు సంసరణాటవిన్ సదా, తా వసియించు
మూఢుఁడు కదర్యజరాన్మృగరాజుచేతఁ గో,ల్పో
వు టెఱుంగ లేడు నతభూరికృపాకర రాజశేఖరా.

చ. శతధృతివాసవాదుల కసాధ్యము నీదుమహత్వ
మెన్న, దు,ర్మతులకు మాకశక్య మనుమాట లి
కేల భవన్నుతిన్ బవి,త్రత పరిగాఁ దలంచెద
సుధారసమానుటచే సురల్ గుశ, ప్రతతిఁ బవి
త్రమౌటగని భక్తజనాదర రాజశేఖరా. 95

చ. జనకుఁడ నీవె శంకర నిజంబు ధరాధరరాజపుత్రి
మా, జ్జనని షడాననదంతిముఖులు సారకృపామతులైన
మీరు పెం, చిన తనయుండనౌట నుతిచేసితి
తప్పులు గాచి ప్రోచి భూ,జననుత భక్తిముక్తుల
నొసంగుఁడు శ్రీకర రాజశేఖరా. 96

చ. సురుచిరసత్యవోలుకులజుండను వేంకటరాయపు
త్రుఁడన్, ధరణిని సుందరాహ్వయుఁడఁ దద్దయు
మంత్రివరుండ శాంకరీ, వరపరిలబ్ధసారమృదు

వాక్కలితాతతగీతసాహితీ, పరిచయుఁడన్ భవ
చ్చరణభక్తుఁడ శ్రీకర రాజశేఖరా. 97

ఉ. సమ్మతిమీఱ నీశతకసారము గోరి పఠించుచున్న
వా, రిమ్మహి వస్తువాహనమణీభధరారమణీయ
భోగభా, గ్యమ్ములనొంది పొందికల నారవితార
కమున్ సుఖించి నిక్కమ్ముగఁ బుత్రపౌత్రులను
గాంత్రు మహేశ్వర రాజశేఖరా. 98

ఉ. మంగళమందు మానిజనమానితపాదసరోజ నీ
కిదే, మంగళమందుఁ గావ్యరసమార్దవగీతవిలోల
నీకిదే, మంగళమందు చారుతరమంజులసత్యసు
భాష నీకిదే, మంగళమందు సాధుజనమానససం
చర రాజశేఖరా. 99

చ. హర గిరిజామనోహర సురాద్రిశరాస మహేశ
సాంబ శం, కర పరమేశ్వరా గరళకంధర భూత
పతీ మహానటా, సురగిరిచాప భూతిధర శూలి
గిరీశ భవా మహేశ్వరా, పురహర దేవదేవ పరి
పూర్ణదయాకర రాజశేఖరా. 100

శ్రీ రాజశేఖరశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

శ్రీ కృష్ణలీలలదెల్పు నీశతకము మాతండ్రిగారి చిరకాలమిత్రులును విజయనగర సంస్థానాస్థానపండితులు నగు శ్రీమాన్ ముడుంబై వేంకటరామనృసింహాచార్య స్వామిగారిచే రచింపఁబడినది. వీరు సజీవులై విజయనగరమునందే యుంటున్నారు. శ్రీకూర్మముదగ్గఱి వంశధారానదీతీరస్థమగు అచ్యుతపురి వీరిజన్మస్థానము. ఈ మనోహరమగు శతకమును శతకసంపుటమునఁ జేర్చుటకు వీరు అనుజ్ఞదయచేసి నందులకు కృతజ్ఞులము.

ఇట్లు,

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

తండయార్పేట
చెన్నపట్నం.
16-4-26.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరంగేశశతకము.

సీ. శ్రీరుక్మిణీదేవి చెలులతోఁ గూర్చుండి
ముచ్చటింపుచుచుండ వచ్చినీవు
సడియుడిసి సరవి సన్నఁజేసి కనులు
మూసిన మునితయు ముసిముసినగి
చేతులఁదడిమి నెచ్చెలులార గోవర్ధ
నాచల కషణకిణాంక కఠిన
తరము లివి కఠినస్థలులకే తగునన
నీ నవ్వుఁగనుఁగొని నెలఁతలు నన
గీ. నౌనె నిజమని చనుమొట్టలంట నీదు
చాతురి నుతింప మాబోటిజనుల కెటుల
నలవియగునని నీకు జోహారొనర్తు
వీతభవతృష్ణ రంగేశ వేషకృష్ణ. 1

సీ. అడుగు హారంగెల్ల జడజాతముల కిచ్చి
జంఘుల పొంపుల శాలిగర్భ

ములనింపి తొడలసొంపు లనఁటుల కొసంగి
కౌను డాల్వ్రేలి జడ కానికిచ్చి
బాహుల నిగ్గు నిబ్బరవెఁల్ల మన్నుమో
సెడు ద్విజిహ్వునకిచ్చి జిగిమొగంబు
సొగసు గురుద్రోహి యగువానికొసఁగి మై
చాయ పయోవాహ సమితికిచ్చి

గీ. యిది తెలియఁబో దెవరికని మదిఁ దలంతొ
తగదుసుమి నన్నుఁ గావక తక్కితేని
రవ్వసేయుదు నిది గట్టి రచ్చఁబెట్టి
వీతభవతృష్ణ రంగేశ వేషకృష్ణ. 2

సీ. నెరివిరిసరులు నీకురులు బట్టెనుగద
మణికిరీటమున నీమస్తకంబు
నా కట్టిబడియెగద రతనపుంబాహు
పురులు నీజిగి బాహువులనుగట్టెఁ
గద నీ వెడఁదఱొమ్ము గమలామహాదేవి
యాక్రమించెనుగద యవనిధరము
సుధ వేగఁ దెమ్మని సురలు నీవీపున
మోపిరిగద యెంత మోసపోతి

గీ. వకట యిటువంటి నిన్ను వేదాంతములు స్వ
తంత్రుఁడ వటంచుఁ బలికిన దారిఁజూడ
నర్థభేదంబు గనపడు నయ్యమాకు, వీత... 3

సీ. చల్లనితావులు చల్లు మేల్మల్లెమొ
గ్గలదండ లురమునఁ గ్రమ్మి విరియ
ఘుమ్మని వాసనల్ గ్రమ్ము గులాబీవి
రులసొంపు నెరులపెంపు లలరింప
ధగధగమనీవి జిగి గొను నూనూగు
మీస మత్తరుపూఁత మెఱుఁగుమీన
నున్నగన్పడు దువ్వ జున్నను లేవ్రేడలి ము
త్యంపుచౌకట్లు డా లలవరింప
గీ. బల్కుసుంబా హొరంగు నిబ్బరపురంగు
లీను సన్నంపుదువ్వల్వఁ బూని నీవు
సఖులతోఁ గూడి క్రీడించు జాడఁ దలఁతు, వీత.

సీ. మాతల్లి వైదర్భి మమత నీగుణాగణా
ములు బలుమారు బుధులవలన వి
ని దినదినమునకు మదనుని వెతలను
గని నీదుభావముల్ గాంచి మదిని
సొగసున కుప్పొంగి సొక్కుచు మాటికి
మ్రొక్కుచుఁ దాలిమిఁ దక్కుచు సహా
హా యిట్టి ప్రాణేశుఁ డబ్బునా నావంటి
నెలఁత కటంచుఁ గన్నీరొలుకుచు
గీ. నెచ్చెలులకైనఁ జెప్పక నిజశరీర
మెల్లఁ జిక్కఁగ నిలువెల్ల వెల్లబారె
నెంతమోహనమూర్తివో యెఱుఁగమయ్య, వీతభ.

సీ. గందంపు మైపూఁత: గనిసి జాల్కొను లేత
చెమ్మటలేమొకో చెలియ కిపుడు
కమ్మతెమ్మెర వీవు గ్రమ్మఁ గందినరూపు
కనుపట్టు నేమొకో కాంత కిపుడు
అపరంజినెరచాయ లపరెదు వేడిమి
వెలిమారు టేమొకో వెలఁది కిపుడు
కాటుక కన్నీటఁ గరగి జారినతేట
చూపట్టు నేమొకో సుదతి కిపుడు
గీ. అన్నిటికి నేడు చెలులార చిన్నవోయె
ననుచు నాసామి నిను మనమందుఁ దలఁచి
కుందు రుక్మిణిఁగని జాలిగొనిరి చెలులు, వీతభవ
సీ. వెలిదమ్మిపూరేకు తెలిడాలుగల వాలుఁ
గనుదోయి రేనిద్రఁ గాంచమరచె
మృదులకేతకిపత్ర సదృశమౌ నెమ్మేను
హంసతూలిక సెజ్జ లంటమరచె
నిండుచందురునిపై దండెత్తు నెమ్మోము
మృగనాభితిలకంబు సొగసు మరచె
తేఁటిపై చకచకల్ దాటు చక్కనికురుల్
గడిదేర గుడిఘోరముడుపు మరచె
గీ. వినుడు చెలు లిది గోపాలు విడనిజాలు
యకటకట యేమిబోధింతు మనుచుఁ బలుకు
చెలిపలుకు వించు రుక్మిణి సిగ్గుగాంచు, వీత...

సీ. పైదానినా నీదు భావంబు దాచఁగాఁ
దగదు నాతల్లి నీదాననమ్మ
నీవెత ల్లని నీకునిల్వ్వగా నుంటినే
తేట తెల్లముగాఁగఁ దెలుపుమమ్మ
నీకు నాకును మనంబేక మే గదవె స
న్నేలుఁగవా యిటు దాచనేలనమ్మ
ముగ్ధ లెంతలులేరొ మొగమాటమెందరో
యీరీతి మే మెందు నెఱుఁగమమ్మ
గీ. తరుణి నీనోటఁ బలికింపఁ దరముగాదె
తెలిసెఁ గృష్ణునిపైఁ గూర్మి కలదుగదె యు
టన్న వినుదాని సిగ్గెన్న నలవిరన్న, నీత... 9
సీ. మొగమెత్తనీని యీ తొగతేని నులుకింపఁ
దొయ్యలి వేసవి దువ్వవలదొ
నడువనీయక రోసపడు వంచ నెడలింపఁ
జెలువధారావాటి మెలఁగవలదొ
పలుకనీయకఁ గూయు చిలుకల నులికింప
నతివ మైసాంకవం బలఁదవలదొ
చూడనీయక కోల లాడించు మరుఁ దుల్కఁ
దెరవ కుంకుమబొట్టు దిద్దవలదొ
గీ. యేమి తెలియని చెలివిగా కేము నేగి
చేయుదుముతెు యటన్న నెచ్చెలులు కువిద
యుత్తరంబీదు నినుఁబట్టి యుడుకుపుట్టి, నీత...

సీ. పున్నమరేతేని వెన్నెలల్ తిన్నఁగో
నేల నాడుదమమ్మ బాల రావె
కేళికావాపికాకూలమ్ములనుజక్ర
ములఁ గవగూర్తము ముదిత రావె
చంద్రుని కాంతిచే సగమైన చుక్కల
గణియింత మిప్పుడు కాంత రావె
యాకొన్న మనచకోరాళి కాకలిదీర
లేవెన్నెలిడుదము లేమ రావె
గీ. యనుచు లాలించు చెలు లిటు లనుడు వినుచు
వత్తు రానను మాను కోపంబుబూను
రమణి నినుమదిఁ గూర్చి విరాళిఁ జేర్చి, పీత...॥
సీ. పలుమారు పిలిచినఁ బలుకదు బింబోష్ఠి
యగుటచే నేమొకో యతివలార
నెమ్మోము జూపదు నీరేజమృదుపాద
యగుటచే నేమొకో యతివలార
పాడదు పంచమఘణితిఁ బల్లవపాణి
యగుటచే నేమొకో యతివలార
వగఁగుల్క మనతోడ నగదు కోకస్తని
యగుటచే నేమొకో యతివలార
గీ. యనెడు చెలిపల్కు శుకపిక వనజవైరి
చంద్రికావ్యంజకంబయి చెలియ కకట
కఠినతరమయ్యె నినుఁగూర్చి కాకఁ జేర్చి, పీత...

సీ. చుట్టుజరీమేల్కుసుంబంపురంగుస
న్నంపుటోణీపింజెనాగరికము
మీఱ సగమువిప్పి మేనఁగప్పి మిగులు
సగమును పింజపాటుగను సవ్య
గళపార్శ్వమంటి లేఁగఁగలిపత్రమువంటి
వీపున జీలాడ విడచి మడమ
లనుదొట్టుపంచకట్టునమణిమయము
లగుపాదుకలనంటి యంటినట్లు
గీ. వెలయు లీలావిహారంబు సలుపు నీవు
మోహమునఁ గన్నులంగట్ట ముదిత దిట్ట
తనము విడనాడు ననుగావుమనుచు నేఁడు, సీత.

సీ. అపరంజియుట్ల ముత్యాలబల్కంఠితో
నంటి తరతరము నమరుచును జి
లుగుకెంపులరవ జెలువుగిలుకు సరులు
చంద్రహారంబులు చాయమీన
మేన గంధములంది జానుగా నోరగా
ముడిచిన వెగముడి మొల్లసరుల
దట్టముగాఁ జుట్టి దానిపై శిఖిపింఛ
మలరిచి యమునావనాంతరమున
గీ. మెలఁగు నీమురళీగాన మృదులరీతి
నాతి వినురీతి భ్రమియు నరాతియగుచు
మదనుఁ డెదఁ గ్రాచఁ బుపుటూచ లెదిరివీచ, సీత.

సీ. నెమ్మోము చెలియయ్యు నీరజవైరి వి
రోధింప నకట సరోజతతియు
నైనను గనికరమూనదు మరినేరి
తోడ నే స్తనముగట్టు తోయదంబె
శిఖినిబ్రేచి దాఁ జీదరఁజేయు స
మీరమైనను హంసవారమైన
నయయొ ధైర్యము చెప్పునది లేక మీఁదిపి
క్కిలి తాఁ కారులై పనియసాగ
గీ. సామి వైదర్భి నిను మానసమునఁ దలఁప
మిత్రులె శత్రులైరి తచ్ఛత్రు లెటుల
మిత్రులగుదురు చాలు నీమీఁది ప్రేమ,సీత.
సీ. తలిదండ్రులకుఁ దెల్ప ఫలసిద్ధి యగుఁగాని
పరిభవింపుచు లజ్జ పలుకనీదు
ఊరకే పరిహాస మొనరింతు రక్కట
చెలులచేఁ జెప్పింప నలవికాదు
యిది చెలుల్ గ్రహియించి రేమొకో రుక్మితోఁ
దెలిపిరా విఘ్నంబు గలుగఁజేఁయు
నూరకుండెదనన్న ఘోరాశుగములచేఁ
గ్రాచడే పూవుసింగాణిజోదు
గీ. అన్న చేదీశ్వరునికివ్వ నన్నుఁ దలఁచె
నెటులనుండునో యిఁక దైవఘటన యనుచు
నకట మదిఁగుందు నినుఁగోరి నాయొయారి,వీత.

సీ. కృష్ణాయనుచు ముద్దు కీరంబుఁ బలికింపు
మంచుఁ జెల్మిని చెలి ననునయించు
నల్లనివాని నీ నాతిమోహించెనే
యని నవ్వ చెలియన్నై నలగి చూచు
గొల్ల లేమాదురో కోమలి వెన్నదొం
గను దెచ్చునని నవ్వఁ గనలియుడుకు
వికటంబులకు నేమి వెలఁదులారా నన్నుఁ
జీదరించకుఁ డంచుఁ జెలులఁబల్కు
గీ. నౌర నాస్వామి నిను మానసాబ్జమందు
నిలిపి నీసుగుణంబులె దలఁచుగాని
వేరె యొకమాట వినదు నిందారఁ గనదు, వీత.

సీ. మోము చందురునంటి ముంగురుల్ శ్రమవారి
గురిసి కార్మొగులనఁ గొమరుమిగుల
మూర్పు వెన్మెరలచే నుదీకి కెందలిరాకు
వంటి వాతెర వసివాడుజూప
ముఖవాసనాలోభ మునఁ గ్రమ్ము భృంగసం
తతి నాసగ్రాచఁగాఁ దలఁగిపోవ
మైదట్టముగఁ బూయు మంచిగందము పరి
తప్తమై తుకతుక ధ్వనుల నుడుక
గీ. సఖులమరపించి మదిలోన సంభ్రమించి
విడనితమి సాయమూని నిన్వెతుకఁబూని 17
విపినములపొంత కలకాంత వెడలె నంత, వీత

సీ. తుమ్మెదల్ జుమ్మని గ్రమ్మ దెమ్మెరలు
దుందుమ్మని గమ్మపూదుమ్ముఁ జిమ్మ
కమ్మవిల్దొర నల్మొగమ్ములఁ గ్రమ్ము న
మ్ములజడి యలజడి కలవడి తుద
నెదయదలు చిలుకరొదలు కలవలింపఁ
గోయిలమూఁకలు గొండకూక
ల బలుఢాకల యొడల వెడలుకాకల
కాకలకంఠి చికాకు పడుచు
గీ. ధృతివిడుచు తడబడుచు నేగతి నెంచు ను
పాయమెఱుఁగ కపాయము బాపనేర
దకట చెలినేలఁదగదే మి యపుడె సామి, వీత...

సీ. మంజీరశింజాసమూహాహూతకలహంసి
గదలనీ నన్నట్లు కాళ్లఁ బెనఁగ
బహువర్ణసుమరజఃపటలచిత్రితకీర్ణ
కేశబంధము కేకిఁ గేళిసేయ
నవనవోదిత్వరోష్ణవిసర్పినిశ్వాస
మలరుజొంపములసొం పవఘళింప
నతీకజ్జలమిశ్రితాశ్రునిమ్నగకుచా
భోగఘట్టమునుండి పొంగిపార
గీ. నిను వెతుకఁగోరి వనిఁజేరి ననఁ గటారి
దారి నారినెగయుపూలఁ గోరి దూరి
శౌరియని తల్లడిలు మాయోయారి యోరి, వీత

సీ. మొగమెత్తనీదాయె వెగటుతమ్ములపిండు
  పలుకనీదాయె రాచిలుకదండు
గళమెత్తనీదాయె గండుకోయిలధాఁక
పొలయనీదాయె వేపోకుమూఁక
చేయెత్తనీదాయె చిగురుటాకుబిడారు
  కాంచనీదాయె వేఁగల్వబారు
తలయెత్తనీదాయె మలినాళిరింఛోళి
  కదలనీదాయె దుర్మదమరాళి
గీ. కలికి గిరివడి గిరిజడి కాకపోక
నిలువలేక యనోకహ నిబిడకేళి
గహనకుసుమపరాగశర్కరలదరల, వీత... 20

సీ. నిండారఁ గాయు రేయెండవేఁడిమిఁ గ్రాఁగి
  పదము లెట్టఁగనీని పచ్చికప్పు
రపుదిప్పలను జెప్పరాని నొప్పి ధృతిద
  ప్పి విరాళిఁ ద్రోవదప్పి బలుదప్పి
గొని చివురుల మంటలని దేఁటులను పొగ
  లని దెమ్మెరలఁ జిమ్ము ననలధూళి
కణముల విస్ఫులింగములని తలఁచి
  హా వనవహ్ని చుట్టెడు ననుచుఁ దేఁటి
గీ. రొదలు వినుచు ననలకీల రొదలెయనుచు
జడుపుగొనుచుఁ జెలియపైకి వెడలు తెరవు
గనుచు నకటకటా యెంత గ్రాఁగెఁ గాంత, వీత.

సీ. గడిసి పైనుండు తుమ్మెదపిండనెడినల్ల
  ని దిరీసు దొడిగి బల్మొదలు మొదలు
కొని బ్రాకు దీవియ లనెడి డబ్బాడవా
  ల్బిగియించి విరహుల బీరమడఁచు
మావులపేరి యమ్మరుని బందీకొమ్మ
  లనుకైల చిగురాకులను సనీల
గరపుకాల్బెట్టు చిచ్చరకీళ్లు చెవిరంజి
  కవు బలుగుడకలు గలుగు పికము
గీ. లను దుపాకుల నెగయింపఁగను వెరలేదు
జోడుగుండ్లన కణకణలాడు కనులు
గనుచు మదినెంత వలవంతఁ గనెర కాంత, పీత.

సీ. తనదుకెంగేలుగవనుగని చివురుల
  ని గవయు కోయిలలగముల తన
నెమ్మోము తమ్మియనిదలఁచి గ్రమ్ముతు
  మ్మెదలను తన కెంపు పెదవి బింబ
మనివచ్చు రాచిల్కలనుతన కీల్జెడ
  ఫణియనిబర తెంచు బర్హిణముల
నాభామ మేనేల దూరితిసను దూరు
  నన విలువవిభూషణములు చిక్క
గీ. బడిన ముత్తెంపుసరులును బారదోలె
గాక లేకున్న నేమౌనొ కలికిమిన్న
మీఁదెఱుఁగదయ్యో భామ నీమీఁదిప్రేమ, పీత.

సీ. బంగరుమెఱుఁగుదువ్వలువతోఁ బిక్కల
దాఁక జీలాడు నిద్దాహారంగుఁ
జేతులతోఁ గెంపువాతెఱతెలిగప్పు
చిఱునవ్వుతో దోవచెలి చెలువము
దిగిచికొన్నట్టి నెమ్మొగముతో నీలంపు
దిమ్మల నిఱుక్రేవ దిద్దినట్లు
దొడరు వెడఁదరొమ్ముతో నవలామూక
బొడువ మరుం డొరవెలిచిన క
గీ. టారి జిలుగుమిటారపుటాగుతోడఁ
గన్నులనుగట్టి యావెన్కఁ గానరాక
నింతినలయింప నిచిత్త మెట్టులోర్చె, పీత...
సీ. చనదు ననువిడచి జనఁగ నిలునిలుము
నినునెనరున సామివనుచు నమ్మ
నాని మదినలజడి గొనివెడవిలుదొర
విడచునన జిలుకుజడికిజడిసి
కలువరాయనికిఁ గోయిలలకుఁ దెమ్మెర
లకుఁ జిలుకలకు.....నాదు
గవలసె నిఁక నను గవయకున్నఁ దాళఁ
జాల నీయాన వేయేల ననుచు
గీ. విరిబొదలబారు వేమారు వెతకఁజేరు
వెతకి వేసారు నొకమాఱు విధినిదూరు
వెలఁది నీతీరు గనఁగోరు వెతలమీఱు, పీత

సీ. తళుకుకుటనంటి బోదెలలోన తననీడ
గని యబ్బితివటంచుఁ గౌఁగలించు
కమ్మపూటీరాల నెమ్మిపింఛముఁగాంచి
డాగెదాయనివేగ డాయనేగు
విరిసంపగులసొంపు నెరికగా మదినెంచి
నాయాన నిలుమంచు డాయఁబోవు
నగిసె పూనెరివిప్పు జిగినీదుమెయిగాఁగ
మదినెంచి భ్రమమించి గదియఁదొడరు
గీ. భ్రమవదలి మరల భ్రమియును భ్రమిసిభ్రమియు
నొక్కగడె భ్రమవదలక యుండు చెలువ
పొలుపు నలపుగొలుపుతలఁపుడులుభ్రమిఁక వీత.
సీ. నెచ్చెలియొకతె యన్నెలతగాకయంత
వెతకివేసారియో వెలఁదులార
వేగరారమ్మ యేమోగాని మనబాల
యిచట లేదమ్మ నేనేమిసేతు
ననిపల్క నింతింత యనరాని దిగులుబ్బ
నందఱు జనుదెంచి యచటనచట
రోయుచు నటఁ గల్వరాయని రాబాట
నడుగుఁ జెమ్మటడాగు లగుటఁగాంచి
గీ. యివి మిటారియడుగు జిన్నెలిక్కారవున
నతివ కేళీవనము జేరెనన్నరయొఁత
మోసమని తల్లడిల్లి రామజితకోప సీత... 27

సీ. చలువ రాఁగాబాట జనిపువ్వుఁదోఁట జ
వ్వని నచ్చటచట నవ్వనితలెల్ల
కమనీయవాసంతి కాకుంజపుంజంబు
లను గుంజదళిపుంజలలితచూత
కలితకాంచనడోలి కలవలమాన మా
రుత మందగమన చారుతర సమప
రాగసైకతముల రతిఁజేనికత్తళా
లి గొలగొలలబోలుపగు నెలవుల
గీ. వెతకుచు లతాంగిఁగానక వెలుపుబోఢమి
గడమిగులు దల్లడంబుల నొడలుబిడలు
పడగఁబడుపాట్లు మాబోంట్లు బలుకుటెట్లు వీత
సీ. కనుఁగొనలెవ్వడలు వెచ్చనినీరుపయిజారి
తళుకుఁజెక్కుల ధగద్ధగలుమాన్ప
విరిదుమారమున ధూసరమైననెరిగప్పి
మోముమిటారంబు మోటుపరుప
జారుపయ్యెదనంటు చలువకాటుకడాగు
గుబ్బచన్గవనీటు గొదువసేయ
తనువంటి చిమచిమ మ్మనుగెందలిరుటాకు
వెగరుటావిరిమేని జిగియడంప
గీ. తెమ్మెరలు రేచ పొగలయిదేంట్లుదోఁచ
భగ్గుమను మెట్టుదమ్మిపూటగ్గిడాయు
చెలిగని సఖుల్దటాలున నలమికొనిరి,వీత... 29

సీ. అమ్మమ్మ యెంత సాహసము జేసితివమ్మ
యిఁకనిను నమ్మరాదెంతమాట
దెచ్చితివమ్మ యిత్తెఱఁగులేనాఁడు మే
మెఱుఁగ మేవెతకెద మేమిదెలసు
మముఁగికురించి యామనియను పులిబొంచి
యున్న యీవనికి నిన్నొంటిదెచ్చు
వలవిరిసింగాణి గలజోదునకు నీయు
సురు దగలకపోదు సుదతి గదలి
గీ. వేగ రావమ్మ నీమనోవిభుని దెత్తు
మమ్మ యిది నమ్ముమమ్మ మాయమ్మ యనుచు
సఖియ లిటుదూర చెలిబిక్కజరిచె నౌర వీత...

సీ. మొలకగాడ్పులకాక చెలిమోము ఘుమ్మనె
పన్నీరుచిలుకరే పడఁతులార
పూఁదేనె తుంపరల్ పొలఁతికన్నులదూలె
ననుబైఁటనొత్తరే వనితలార
యనఁటి వేడిమిదాకి వనజాక్షిమైగందె
వేగమంత్రించరే వెలఁదులార
యలరుటీనికలు నెచ్చెలి పాదములఁజొచ్చె
మెల్లనదియ్యరే మెలఁతులార
గీ. మనము చెలిమిన్న నీవట్ల గనకజన్న
నకట మఱియెంత మోసమానోయటన్న
చెలుల కలవిలలట్టె నీవలనఁబుట్టె, వీత... 31

సీ. ఔర వాతాంకూరహతక మాసఖియ మైఁ
గందించెదా యని గసరువారు
శుకమ మాసకియపై మొక మెట్టునగఁ జేసి
బెదరించెదా యని గదుమువారు
కోయిలా తుదకు నీ కూఁతఁబట్టుట చెలి
నలికింపనా యని యాడువారు
తుమ్మెదా దుశ్శకునమ్ము కోమలి నేఁచఁ
దొరకితివా యని దూరువారు
గీ. త్రోవఁబడు పుష్పాదుల దప్పు దుడుచువారు
జళుకుఁ గొనవలదని చెలిఁ బలుకువారు
నైరి సఖులెల్ల లలన నిర్గోరుకతన, వీత... 32

సీ. పువుటందలములోనఁ బుష్పఁబోణినుంచి మో
తపడంతు లంత మ్రోతలనడంచి
తత్తరంబుగ నెత్త నత్తటి బిత్తటి
యొకతె ముందేగి భీతోచితోప
చారోపహారంబుఁ గూరిచి తెచ్చి య
త్తోయజాక్షికి దిగదుడిచి పార
వైవ బిరాలున వనితలు చెలి నంద
లము డించి యొలమి కల్వదొరచట్ల
గీ. మెట్లవెంబడి మెల్లన మేడఁ జేర్చి
చలువ లెన్నేనిఁ గూర్చి రచ్చించలాక్షి
కౌర యిటువంటివింత లెందైనఁ గలవె, వీత...

సీ. హారముల్ బరువాయె నన్నంబు వెగటాయె
    చెలులపై యలుకాయె చీదరాయె
తలఁపులు మెండాయె వలపు మిక్కుటమాయె
    చలువలు సెగలాయె నలసటాయె
నిముసమే యుగమాయె నెమ్మేను సగమాయె
    నిలుపు లేదాయె బల్సొలపులాయె
కన్నీరు లొలుకుటాయె కలవిలపాటాయె
    వెఱపు మోపాయె మై వెల్లనాయె
గీ. మరునిపగలాయె వగ లెల్ల మంతమాయె
వలచుచెలి నిటువలె వెత గొలిపి తౌర
సరసుఁడవు లేర నీమేలు చాలుఁజాలు, వీత...

సీ. ఇప్పుడె బంగరుదుప్పటి వలెవాటు
    తోఁ దళ్కుఁగన్నులతో వలంతి
నగవలరేడు ముద్దుమొగముతో నెలమికాఁ
    డిటవచ్చెనమ్మ దన్నింతజూచి
గడుసిగ్గునను పరుగిడు నన్ను వెన్నంటి
    పడి కౌఁగిటనుబట్టి తొడనిడికొని
చెక్కుముద్దాడి చురుక్కున నామోవి
    నొక్కి చొక్కించి దాఁ జొక్కిచొక్కి
గీ. యొచటి కేగెనొ కానరాఁ డేమిసేతు
నకట కలయని తోఁచుఁ గాదనియుఁ దోఁచు
నంచు వలవలఁ గన్నీరు నించుఁ జెలియ, వీత...

సీ. ఏమరి యేనున్నయెడఁ దటాలున వచ్చి
మోహనాంగుఁడు కను ల్మూసినట్లు
మూసిన నెఱిఁగియు ముదిత నొచ్చెనో విడు
విడుమమ్మ యనుచు నే వేడినట్లు
వేడిన మారెల్లుతోడఁ బ్రాణేశుండు
విడక పేరేమని యడిగినట్టు
లడిగినఁ దెలిసి యౌనౌనంచు నగి వీడి
తటుకునఁ దల్పోర దాగినట్లు
గీ. దాగి కడకేగునెడ నన్ను దమ్మివ్రేయ
నొచ్చు వగసేయ దయఁ గౌఁగి లిచ్చినట్లు
నెలఁత కలవచ్చెనంచుఁ గన్నీరునించు, వీత...

సీ. అచ్చుగా నీరూప మంతయుఁ బొడకట్టి
ముకురభావము జూచి మోహమొందు
నొంది దిగ్గున లేచి యూరకే చీకాకు
పడి నెచ్చెలులపైకి వెడలుఁదోలుఁ
దోలి యద్దపుఁదల్పు లోలి బిగించి పై
పట్టుతట్టుపుతెరల్ బారుసేయుఁ
జేసి యాభావంబు చెక్కులు ముద్దాడి
కడుఁబ్రేమ బిగ్గనఁ గౌఁగిలించుఁ
గీ. కౌఁగిలించి యొకింత ల్లోఁగరగుఁ గరిగి
పల్కవేమను ననిపల్కు నుల్కులేమి
కక్కటక్కట చెలి వెక్కివెక్కి యేడ్చు. వీత...

సీ. కూసెదు కనులెఱ్ఱజేసెదు చాలవో
కాకితాపులు నీకు కోకిలంబ
అఱచెదు మొగమెఱ్ఱపఱచెదు తెలియదో
త్రుళ్లు మీవారిసంకెళ్లు శుకమ
యార్చెదు తెక్కలల్లార్చెదు వోరుకునో
కాంచనం బింతైన చంచరీక
గ్రమ్మెదు విరిదుమ్ము జిమ్మెదు గానవో
చిలువవాచిచ్చు దక్షిణసమీర
గీ. రామ ఘనసాంకవామోద హేమగాత్రి
కాలఫణివేణి మూచెలిగాఁగ నెఱఁగి
తొలఁగ మేలని రపుడు నీచెలియ చెలులు, వీత.

సీ. సత్వసంపత్పూర్వజన్మైన వెలిదీవి
మఱికొంత తేజంబు నెఱపినావు
దివిషదీశానాత్మభవసామ్యసంప్రాప్తి
జనులు సోయగ మెన్న నొనరినావు
తతసహస్రకరక్రతాపంబు చల్లార్చి
యత్యజ్ఞునాభిఖ్య నలరినావు
కరపుష్టి కైలాసధరమందుఁ జూపి యా
ముక్కంటితల కాలఁ ద్రొక్కినావు
గీ. కనుక నిను రావణున కెక్కు డనఁగవచ్చు
నోనిశాచరరాజ యనూనతేజ
యనుచు శశిదూరుఁ బలుమారు నతివబారు, వీత.

సీ. పలుగాకిమూఁకలోపలఁ బుట్టి పెరిగి బ
ల్గండుమీఱెనని నీ కాల్బలంబు
పుడమి నాకులపాటుఁ బోషించిగద మధు
నాశుండు నీదండనాయకుండు
గాను గాషించినఁ గాని వీడదుర యా
తొంటిగుణంబు నీతుంటవిల్లు
మధువెల్లఁ ద్రావి మై మ స్తెక్కి తిరుగు మే
ల్తేలు రా నీదు చండాలినారి
గీ. పోకునరదంబు రేఁదోఁచు చోదకుండు
గరచును గుర్రాలు విషజాతి గద సిడెంబు
భళిర తగు తగునని మూరుఁ బడఁతిపూరు, వీత.

సీ. హరుకంటిమంట నిన్నంట నీమామ యీ
వనజారి యొక్కడ ప్రక్కలయ్యె
నీకు సేనానియై నెచ్చెలియై ముందు
నడచు వసంతుఁ డేయడవిఁ గలసె
నిలువెల్ల సార్ధ్వా వెలుగొందు నీచేతి
తుంటవి ల్లెచ్చట దునిసిపడియె
మొనసి నగంబులైనను పెల్లగించు నీ
చలపాది పవనుఁ డెచ్చోటికిఁ బఱచెఁ
గీ. దొలఁగు మిప్పరికరమున గెలువలేవు
పొలఁతి కోపాగ్ని పాలయిపోకటంచు
మగువ కెంచివచించి రమ్మరుగుణించి, వీత... 41

సీ. ఎలుగెత్తుమాత్ర కోయిలపోఁజుఁ దోలఁగించి
పెన్గొప్పునసె శిఖిపింఛ మడఁచి
మొగమెత్తి హుమ్మని తొగతేని వెలికొత్తి
నవ్వుచు రేయెండ క్రొవ్వడంచి
పల్కులధాటిచేఁ జిల్కగుటాల్ నిల్పి
చూచి ఫూములుక్కల సొంపడంచి
ముడిబొమ్మలిడి కేలి వెడవిల్లు దునుమాడి
వేడియూర్పునఁ దేరు వెక్కఁజొనిపి
గీ. శ్రీమగతి మాలతాంగి నిన్ బిలుకుమార్చు
నని యెలుఁగవాక్కొ యెదిరితి వైన నేమి
తొలఁగుమని మరుననిరి నీచెలియ చెలులు, వీత.

సీ. ఎగసి కో యనుచు కెంజిగురాకుబల్లెంబు
లంటి కోయిలబంటు లసరి నడువ
నలుగడ ల్వెడదమ్రోతలనిండ నురువడి
వసరు తేఁటిపోఁజు ముసురుకొనఁగ
నలరుదుమ్ములు గ్రమ్ము నడుగుమట్టుడులతో
తుమ్మెదకాల్దండు దొమ్మిసేయ
రేరాయువలినిగ్గు వీరపాణపుమస్తు
మొనసి వెన్నెలపుల్లు మొనలుదరుమ
గీ. రాజు ఋతురాజు సూరెలరాగ గాడ్పు
టరదమున వచ్చు మరుఁగాంచి యతివ సొమ్మ
సిలె నకట నీయుపేక్షచేఁ గలిగె నింత, వీత...

సీ. గంబురాపొడి జల్లి కలువ రేకులు తెచ్చి
యువిదకందోయి పై నుంచెనొకతె
మోటు రేకువదల్చి మొగ్గతమ్ములు తెచ్చి
చెలియపాలిండ్లపైఁ జేర్చె నొకతె
కప్పల్ల దిగనూడ్చి కలువకాడలు తెచ్చి
సుదతిదండలనిండఁ జుట్టె నొకతె
కలికుపుప్పొడియూది కదళిపత్రము దెచ్చి
కనకాంగిమీఁదపైఁ గ్రమ్మె నొకతె
గీ. కొమ్మ లిటుచేయుచలువలఁ దెమ్మదేరి
వెలఁది యొక్కింత కనుదోయి విచ్చి చూచె
నిను వలవనేలొ యీవెత ల్గనఁగనేలొ, వీత...
సీ. తనవారు దను చేదిధరణీశునకు నిత్తు
రనియుఁ దన్నిశ్చితమా ముహూర్త
మవ్యవహితమయ్యె ననియును దెలిసి లో
నుప్పొంగు వెతలు పైఁ గప్పికొనఁగఁ
దలవంచి మదిఁ గొంతతడవు విచారించి
చెచ్చెర నపుడొక చెలియచేత
కార్యనిర్వాహణవికస్వరచిత్తు న
నున్నత్తు హరిభజనోపయుక్తు
గీ. నెంచి విప్రకుమారుఁ బిల్పించి తెలుపు
నవి యొకింగించి నీమ్రోల కనిపెనుగద
భాగ్య మెందులకేగెనో మగువ కపుడు,వీత...

సీ. మోహనాకారు నెమ్మోము గన్గొని సొక్కు
భాగ్య మీనేత్రముల్ బడయునొక్కొ
సారసాక్షుని పాదసరసిజములఁ బట్టు
భాగ్య మీహస్తముల్ బడయునొక్కొ
కమలేశుచేఁ దాళి గట్టించుకొనునట్టి
భాగ్య మీకంఠంబు బడయునొక్కొ
యఖిలలోకేశ్వరుఁ డలమి కౌఁగిటఁ జేర్చు
భాగ్య మీగాత్రంబు బడయునొక్కొ
గీ. విభుఁ డనాలోచిత విశేష వివిధవినత
భూతరక్షకుఁ డఁట నన్నుఁ బ్రోవఁడొక్కొ
యనుచుఁజెలియందు నరసందియంబుఁజెందు,వీత.

సీ. అరఁయుడీ మనవిప్రుఁ డచటికేగనొ లేక
యన్నకుజడిసి తా నాగెనేమొ
చనినను బ్రాణేశు సమయమయ్యెనొ లేక
నరుగ నసందర్భ మాయెనేమొ
వెతలెల్ల నిటుపైని విడువనౌనో లేక
దయమాలి వేరుగాఁ దలఁచునేమొ
మధువైరి నాకోర్కె మన్నించునో లేక
వలదని వార్తలఁ బంపునేమొ
గీ. యేగి జాగాయె విప్రుఁ డదేలరాడు
వేరుగాఁ దోఁచుచున్నది వెలఁదులార
యనుచుఁజెలిసందియముఁజెందుమనమునందు,వీ.

సీ. ఇది మనయుపవనం బిది యమునాకుల్య
మిది కమలాకరం బిది తటాక
మిది శుద్ధమరుభూమి యిదియ యరణ్యాగ
మిది ఖనీపర్వతం బిది హిమాద్రి
యిది మృగయూథ మిల్లిది యుపత్యకసస్య
మిది మెట్టతామర యిది దవాగ్ని
యిది కుంజపుంజ మిల్లిది బాలసహకార
మిది క్రముకారామ మిదె విదర్భ
గీ. మనుచుఁ దారసుఁ దెలిపింప నన్ని గనుచు
నేకవీరుండవై ధరిత్రీశ నిచయ
ఘోరపురబహిరంగంబుఁ జేరితోర, వీత... 48

సీ. గురియ నల్ల మొయిళ్లు వెలుఁగొప్పు మెయితళ్కు
పెరవారి కన్నుల కిరులుగొల్ప
తోలుకరి బలుమించువలె మించు దువ్వల్వ
జిగి పగరకన్నుల జిగ్గురనఁగఁ
గడుమొగుల రోదల బెడఁగారు చిందంపు
వెడఁగుమ్రోఁత దొరల కడలుగొల్ప
వేలుపువిలుబలె వెలయు సింగిణి రాచ
గడుసు లకట జిల్కు జడలు దెల్ప
గీ. వడివెడలు తేరుటుంపలఁ బుడమివడఁక
గడగడల గడవెడల నప్పడుచు బడయ
నడచు నినుఁగని మదిదిగుల్ బడరెదొరలు, వీత.

సీ. లేమకు గోళ్లఁ డాలే చాలియుండఁగా
యామూలరామట్టె లెవతెమెట్టె
నెలనాగ కంఘ్రిచ్ఛాయే చాలియుండఁగా
యీమోటుజిగిలత్తు కెవతె జొత్తె
ఎంతికి వాల్గన్నులే చాలియుండఁగా
యీచవి కలువరే కెవతె దురిమె
నిగురుఁబోఁణికి మైజిగె చాలియుండఁగా
యీగంబురాగంద మెవతె బూసె
గీ. ననుచుఁ గనువార లెల్ల మోటనుచు నొగుల
పడఁతి గౌరిలు వెలువడి నడచునంత
నెంతమోమాయెరా నీకదేమొకాని, వీత...50
సీ. బోఁటికందోయికిఁ గాటుకే మోటేమొ
లేకున్న నిటు సంచలించునొక్కొ
కొమ్మ కేల్దమ్మికి తమ్మియే కళకేమొ
గాకున్నఁ గెంజాయ గ్రమ్మునొక్కొ
సుదతిమేనికి వాలుఁజూపులే బరువేమొ
మారైనఁ గేలూతఁ గోరునొక్కొ
సఖికంధరకు చిన్నసరులె బల్వ్రేగేమొ
వేరైన రేఖలు దేరునొక్కొ
గీ. యనుచుఁ గనుజనులమనములందుఁ దోఁచఁ
బడఁతి గౌరిలు వెలువడి నడచి దొరలఁ
గనుచు నినుఁగన కట యుస్సు రనియె నకట, వీత.

సీ. నీసోఁగకనుదోయి నీమిటారపుఁజూపు
నీతళుక్కుచెక్కులు నీదుచెవులు
నీయుంగ్రపుంగురుల్ నీనూఁగుమీసంబు
నీసన్నకనుబొమల్ నీదుమోము
నీనెరాచిఱునవ్వు నీకెంపువాతెఱ
నీవెడందయురంబు నీదుగళము
నీదీర్ఘబాహువుల్ నీపిడికెడుకౌను
నీయొయారపుమేను నీహొరంగుఁ
గీ. జూచి తమి రేచి యుప్పొంగి సుందరాంగి
మెఱసెఁ దెఱగంటివాల్గంటికరణి నంత
నెంతమోహనమూర్తివో యెఱుఁగనయ్య, వీత.
సీ. గండభాగమునిండ కుండలప్రభవాని
చెలువారు బంగారుచేలవాని
శతకోటిభాస్కరద్యుతికిరీటమువాని
డంబారు గీరునామంబువాని
వనమాలికారమ్యవక్షస్థలమువాని
తళుకుముత్తెపుపేర్లు గలుగువాని
తరళాంగదద్వయీధాగధగ్యమువాని
నొసలిపై సరిశేషుబిసిమివాని
గీ. నిగనిగను కరిమేని బల్ నిగ్గువాని
సొగసుకాని నినుం గన సుందరాంగి
కపుడు మరుపుత్తళికసొబగబ్బెగదర, వీత...

సీ. దరహాసచంద్రికా ధవళితాధరముతో
    నధరరక్తాగ్రదంతాళితోడ
తతకటాక్షారుణీకృతకర్ణమణులతోఁ
    గర్ణికాపీతాత్మకళలతోడ
మకుటరుక్పింఛాయమానాలకములతో
    నలకశారితకిరిటాభతోడ
చారుకౌస్తుభరంజితోరస్థలంబుతో
    స్ఫురదురఃపిహితకౌస్తుభముతోడ
గీ. చెలువలరు నినుఁగని యళిచికుర కపుడు
వెడలు ననవింటిదొరజిల్కు జడియనంగ
నీదు దట్టపుఁజూపులు నిగుడెగదర, వీత... 54

సీ. ఒగి జరాసంధుని మొగము వెల్వెలఁబాఱ
    దంతవక్త్రునిగుండె తల్లడిల్లఁ
గాల్సేతులాడక గడురుక్మి వెగడొంద
    వెఱగంది సాల్వుండు కొరడువాఱఁ
గని పౌండ్రకునియొడ ల్గడగడవడకాడ
    రుక్మనేత్రుఁడు రిత్త రోసమంద
చైద్యుండు రథముపైఁ జదికిలఁబడి యూర్చు
    గొలగొలేమని భీష్ముండు బలుక
గీ. నెల్లెడల భూమిపతు లబ్బు లెత్తిచూడఁ
దేరుదిగివచ్చి రుక్మిణీహారిజాతీ
నెత్తికొనిపోవు నీసొబగెన్నదరమె, వీత... 55

సీ. నిలునిలు కృష్ణ కన్నియఁ గొనిచన నీకుఁ
శక్యమే యను జరాసంధుమీఁద
ననుఁజూడుమిదె యిదె నాబారిఁబడి నీకుఁ
జనవచ్చునే యను సాళ్వుమీఁద
వచ్చితి వెటఁబోవవచ్చు నీకు నటంచు
ప్రదరముల్ నించు పౌండ్రకునిమీఁద
చుట్టుముట్టుఁడు గొల్లఁ బట్టి చంపుఁ డటంచు
రోషించి పలికెడు రుక్మిమీఁద
గీ. నరశతంబైన లేనిధైర్యంబు పూని
మొనసి శిశుపాలుమీఁద నీయనుఁగుఁదమ్ము
చిలుకుజడి గ్రుమ్మి కండలు చెండెఁగదర, సీత...

సీ. పలుపుర హాలమునఁ బట్టి డగ్గర నీడ్చు
పక్కపక్కన తలల్ పగుల నస్థి
వితతులు ఫళఫళ విరుగ బొళ్ళొళ్ళని
గ్రక్కున నెత్తురుల్ గ్రక్క మెదడు
టసలు తప్తప్పున నవనిపైఁ బడ తుప్పు
తుప్పున పై తల తునుక లెగయ
వలవల నెత్తురువఱదలు వాఱ శ
వంబులు దిభదిభ వసుధఁగూలఁ
గీ. బట్టి రోకంటఁ బడమోదునట్టి నీదు
నగ్రజు నుదగ్రతరరణావ్యగ్రవృత్తి
కగ్గమయి బెగ్గడిలరె సాళ్వాదులహహా, సీత.

సీ. నిబిడ నిష్ఠురబాణనిర్ఘాతపాతప
  తత్ప్రతీపావనీభృత్ప్రతీక
శశ్వత్ప్రవద్రక్తఝరకర్దమితసమీ
  కాంగణాధోవిశదచలచక్ర
రథసమాకృష్టివైపథికసారధికశా
  హతిక్రుచ్ఛ్రవిక్రమదార్ద్ర వివిధ
కంఖాళనిష్క్రమక్రమనిష్కళీకృత
  రథికలోకపురస్సరత్కరాళ
గీ. శరవిఖండితసాదినిషాదిపతన
ధావమానాశ్వగజములైయ్యె దావకాను
జన్ము కోల్తల కనిలోన శత్రుసేన, పీత... 58

సీ. విఘటితరథము విభిన్నమాతంగము
  విద్ధపదాతము వికృతహాయము
విద్రవద్యూథము విఘ్నతయోధము
  విచ్ఛిన్నచాపము వికలశరము
విధుతపతాకము వితృతదట్టము
  విదళితహస్తము వితతశవము
వికృతజిహ్వాస్యము విలుధతృతీకము
  విగళదస్త్రౌఘము విరతరణము
గీ. నయ్యెఁ గదయయ్య భవదగ్రజానుజన్మ
రూక్షకోదండదండనిర్ముక్తనిబిడ
శరపరంపర కనిలోన శత్రుసేన, పీత... 59

సీ. పటుతీవ్రబాణసంపాతభీతుండయి
బరువంగసాగడే పౌండ్రకుండు
బలహస్తసముదగ్రహాలము గన్గొని తేరు
మఱలంగఁ దోలఁడే మాగధుండు
భ్రామితాయోగ్రసంభ్రమఘాంకృతికి డస్సి
సమరంబుఁ దొలఁగడే సాల్వవిభుఁడు
హలముతోఁబాటు ప్రయాసంబున మొరంగి
చీకాకు నొందఁడే చేదినాథుఁ
గీ. డిన్ని కన్నారఁగనియు నిన్నెదిరికొనఁగ
నేల తల గొరుగుడుబడనేల రుక్మి
కరయ నిది రుక్మిణికి మది నెఱియ నకట, వీత...

సీ. దుష్టమృగంబులఁ దోలు పంచాననం
బన విజృంభించి నీ వఖిలరిపున
రేంద్రబృందంబు నిస్తంద్రవృత్తి నదల్చి
కోమలిఁగొని బలరామ సాత్య
కాత్మజు లిరుక్రేవ నరుదేర దుందుభి
ధ్వానంబు భూనభోంతరము నిండ
వివిధపతాకికావితతులు విజయసూ
చకములై నలుగడఁ జదలునిండ
గీ. ననుగతాసంఖ్య సైన్యంబు లనుసరించ
వచ్చు నంబుధులన మహావైభవమునఁ
బురిఁ బ్రవేశించు హెచ్చు నాబుద్ధి మెచ్చు, వీత.

సీ. పార్శ్వభాగముల రంభాస్తంభములు నిల్పి
పచ్చతోరణములు పాదుకొల్పి
బలుదట్టముగ మించి పన్నీరు జల్లించి
యెడనెడఁ బడగల నెత్తఁబంచి
మురువుగ ముత్తెపుముగ్గులు బెట్టించి
స్వస్తివాక్యంబులు చదువఁబంచి
మంగళధ్వానము ల్మహి మిన్నుఁ బూరించి
యెదురుగాఁగ నమాత్యు లేగుదెంచి
గీ. మ్రొక్కి నినుఁగాంచి రాప్రోలి ముదితలెల్ల
సౌధములనుండి సేసలఁ జల్ల నీవు
పురిఁ బ్రవేశించు పెంపు నాబుద్ధి మెచ్చు, సీత.
సీ. అగ్రంబునను జనకోగ్రసేనుమహీశు
లుచితాననంబుల నుండుటయును
రెండవచతురాననుం డనఁదగిన గర్గ
సంయమి శుభవిధి జరుపుటయును
బలసాత్యకులు సేయుపనుల సేయించుచు
నుభయభాగములఁ గూర్చుండుటయును
ముదమున దేవకీముఖ్యపుణ్యాంగన
లొకక్రేవఁ గనుఁగొనుచుండుటయును
గీ. తండ్రి యప్పుడు నీవు వైదర్భియుఁత
కళుకుటపరంజినెఱితాళిఁ గట్టుటయును
కన్నులనుగట్టు మది నరికట్టు నొట్టు, సీత... 63

సీ. అలసుదర్శనమున కాశ్రయంబగుచేత
గరుణతో గజరాజుఁ గాచుచేత
గురునకు బ్రతికించి కొడుకు నిచ్చినచేత
మురళీవినోదియై మొఱయుచేత
నఖిలదేవతలకు నాలంబమగుచేత
నస్మదాదులకు దిక్కైనచేత
గోపికాకుచముల గోరు లుంచినచేతఁ
జెలఁగి పాల్వెన్న ముచ్చిలినచేత
గీ. నట్టి గోవర్ధనం బెత్తినట్టిచేతఁ
బట్టి నాతండ్రి భీష్మకుపట్టిపదము
సన్నెద్రొక్కించు నీరంతు సన్నుతింతు, వీత...

సీ. మందమారుతచాల్యమానాంకణలతాల
తాంతహిందోళడోలాయితములు
ప్రేయసీసంగమప్రేమానుగతసౌధ
పారావతవిలాసవలయితములు
నిబిడశాఖాదుర్దినితవనీమాధవీ
మంటపశిఖినాట్యమండలికలు
నిష్కుటవాపీవినిద్రారవిందమ
రందమత్తమరాళమందగతులు
గీ. కనుఁగొనుచు భీష్మకేంద్రుని తనయతోడఁ
గూడి క్రీడించు మముఁ గన్నతండ్రి నీకు

నిత్యమంగళ మఖిలసంస్తుత్యచరిత
వీతభవతృష్ణ రంగేశవేష కృష్ణ. 65

క. శ్రీనున్నుడుంబ వేంకట
రామనృసింహార్య రచిత రంగేశగుణ
శ్రీమధురకృతికి నఖిలస
భామహితంబైన ప్రథమభాగము ముగిసెన్.

ద్వి తీ య భా గ ము.

సీ. శ్రీధర శ్రీరమా శ్రీసైన్యనాయక
వకుళభూషణనాథ వనజనేత్ర
రామ యామునపూర్ణ రామానుజార్యగో
విందభట్టారక వేదవేద్య
కలివైరి కృష్ణ లోకగురు శ్రీశైలేశ
వరవరస్వాచార్య నిరుపమాన
దివ్యకల్పకపుష్పదీప్తమాలాబహూ
కారంబుఁ జేసెదఁ గైకటీర్చి
గీ. లేక మదుజ్జీవనానురూపైకరూప
రూపగుణభూతి లీలానురూపరీతి
గొంచ యకించను నను రక్షించవలయు, వీత...

సీ. చేతనాచేతనశేషి యో వేదాంత
రవ్య సర్వజ్ఞ శ్రీకాంత యనుచు
నిఖిలహేయప్రత్యనీకకల్యాణైక
తాన యో ముక్తిప్రదాత యనుచు
వేద్యపరవ్యూహవిభవాంతరర్చాఖ్య
పంచప్రకారవైభవ యటంచు
కల్పక్షయము నొక్కరుఁడవై మరల నీ
జగమెల్ల సృజియించు చతురయనుచు
గీ. ఫాలమున త్రిణయుఁ నాభి పద్మభవుని
నింద్రు ముఖమునఁ గన్న సర్వేశ యనుచు
పాడియాడెదనయ్య నీవాఁడనయ్య, పీత... 67

సీ. సఖులు కొందఱు రహస్యమున నీవివిధక
ల్యాణగుణంబుల ననుభవింప
యపుడు నే దగ్గరి యడిగిన నాప్రేమ
నెఱిఁగి నీకథలు నా కెఱుఁగఁ జెప్ప
నదివిని యవి మొదలన్యసంగతిమాని
యంతరంగంబు నీయందె తగిలి
యేయుపాయముఁ దోఁచ కెంతయు రేబవల్
మదిఁ గుందు ననుఁ గాచి మద్గురుండు
గీ. తేర్చి కరుణించి నీతోడఁ గూర్చెనయ్య
నన్ను విడనాడు టెటువంటి నాయమయ్య
కరుణ నేలఁగదయ్య మంగళతరాంగ, పీత... 68

సీ. సన్ముహూర్తంబున సమ్మతంబుగ బంధు
మధ్యంబునను నీకు మద్గురుండు
నను యథావిధి నొసంగిన నగ్నిసాక్షిగ
లీలతోఁ గైకొని యేలుకొనియు
విడనాడి మఱచి తీవిధము నేనెఱుఁగక
విభుఁడు నన్నేలకో వేగఁ బ్రోవ
నేతేరఁడని మది నెంచి క్షణంబు యు
గంబుగఁ గాలంబుఁ గడిపికొనుచు
గీ. మోహమునకగ్గమై సిగ్గు మోసపుచ్చి
యిటకుఁ జనుదెంచితి పరాకదేలనయ్య
యేలుకొనుమయ్య నేరంబు లెంచకయ్య, సీత.
సీ. సంతసం బొసఁగు నా శైశవం బెడఁబాసి
యిప్పట్టుననె ప్రాయ మేలవచ్చె
వచ్చెఁగాక నసౌఖ్య మిచ్చు బుద్ధివికాస
మింతవేగం బె దా నేలబొడమెఁ
బొడమెఁ గాక త్రయీభూషణంబైన ని
న్నెదలోనఁ దలఁపోయ నేలనాయె
నాయెఁగా కకట నీ కఖిలంబుఁ దెలిసియు
నిట్టు నాపై మఱపేల బుట్టెఁ
గీ. బుట్టెఁగాక దయాశాలి బ్రోచుననుచు
నమ్ముకొని వచ్చె ననిదైన నన్నుఁ గన్ను
లారఁ గనవేల యిదినీల చారుశీల, సీత... 70

సీ. నిర్గుణుండవటంచు నిర్లేపుఁడవటంచు
జను లెంతు రది నేఁడు సత్యమాయె
నగ్రాహ్యుఁడవటంచు నతిమాయికుఁడవంచు
జను లెంతు రది నేఁడు సత్యమాయె
నిష్క్రియమానుఁడవంచు నిఖిలస్థితుఁడవంచు
జను లెంతు రది నేఁడు సత్యమాయె
మోహనుండవటంచు మోసపుచ్చెదవంచు
జను లెంతు రది నేఁడు సత్యమాయె
గీ. నిఖిలకళ్యాణగుణరత్ననిధివటంచు
పాడియాడెద రదె యిదె పలుకు వేలు
ముందు నీగుణమెఱుఁగక మోసపోతి, వీత. 71

సీ. మోహనాకార నా మోహంబుదీర ని
న్నించి బిగ్గన గౌఁగిలించికొందు
సుమసుకుమార నా భ్రమమెల్లఁదీర నీ
చెక్కిళ్లు ముద్దాడి చెనకికొందు
భామినీమార నా భావమీడేర నీ
మోము మోమునఁ జేర్చి ముద్దుగొందుఁ
బతదయాధార నా వెతలు చల్లార నీ
చేదమ్ము లురముపైఁ జేర్చికొందు
గీ. నిగమసంచార నామది బెగడుదీర
నీమృదుపదంబు లౌదల నిలిపికొందు
నిముస మిఁక నోర్వ నోపను నిజము నిజము, వీత.

సీ. కెందామరలకన్న నందమై యున్న నీ
యడుగు లీచెక్కిళ్ల నదుముకున్నఁ
దర్పణంబులకన్నఁ దళుకారి యున్న నీ
యలరుఁ జెక్కిళ్లు ముద్దాఁడకున్న
జొక్కంపువిరికన్న చక్కనై యున్న నీ
మేనట్టె కౌఁగిళ్లఁ బూనకున్న
కలవరాయనికన్న కళలీనుచున్న నీ
మోము కన్నులఁగప్పి మురియకున్న
గీ. నెటువలె దురంతసంతాపమింకునయ్య
యేమిసేయుదునయ్య నిర్మలనయ్య
కరుణనేలఁగదయ్య మంగళతరాంగ, వీత... 73

సీ. వనజాక్ష నీచక్కఁదనముఁ జూచినయంత
మనసు నీపయిఁ జాల మరులుగొనియెఁ
మనసునీపైఁ జాల మరులుగొన్నంతనే
కోర్కె లంతంతకుఁ గొనలుసాగెఁ
గోర్కె లంతంతకుఁ గొనసాగునంతనే
రేయి జాగరణంబు బాయదయ్యె
రేయిజాగరణంబు బాయకున్నంతనే
చెలువంపుమేనెల్లఁ గలయఁజిక్కె
గీ. చిక్కి మదికెక్కియేమి రుచించదయ్యె
నయి మిగుల డెంద మీలోకభయము దొలకె
నింక యేమగునోకోసామి యేమిసేతు, వీత...

సీ. కొవ్వకుండఁగఁ గురుల్ దువ్వి క్రొమ్ముడిఁ దీర్చి
సొగసుగా విరిసరుల్ జుట్టనేర్తు
సునుపున్న మెఱుఁగాని నొసటిపై మృగనాభి
తిలకంబు చక్కఁగా దిద్దనేర్తు
కమ్మకస్తురి కుంకుమమ్ము కప్రముఁ గూర్చి
కలపంబు నెమ్మేన నలఁదనేర్తు
చెలువారు పూసీరఁ జిలుక మెల్లన కేల
విరులవీవనఁ బట్టి విసరనేర్తు
గీ. నేమఱకఁ జుట్టి మడుపు లందీయనేర్తు
చెంతఁబాయక తగుపనుల్ సేయనేర్తు
కోరివచ్చిన నన్నుఁ జేకొనఁగదయ్య, వీత... 75

సీ. నీకట్టివదలిన నెఱిక కన్నులనద్ది
యుత్తరీయంబుగా నుంచుకొందు
నీచుట్టివిడచిన నిరుపమమాల్యముల్
ముదమంది కొప్పులో ముడిచికొందు
నీమహోత్తరపాదనీరేజతీర్థంబు
చేఁద్రావి శిరమునఁ జిలికికొందుఁ
నీనోటికప్రంబు నెఱినీడెఱిచ్చుచో
నమృతంబుగాఁ గేల నందికొందు
గీ. నీదుపాదుక లొదలఁ బాదుకొల్పి
చెనఁటిజన్మంబు సఫలత జేసికొందు
నయ్య దాస్య మొసంగఁగదయ్య నేఁడు, వీత...

సీ. వింతగాఁ జూచెద వింతలోనె పఠాక
యీముద్ర లెవరు నా కిచ్చిరయ్య
యెఱుకలేదా మంచి నెఱజాణ వౌదునా
కీకంఠసరు లెవ్వ రిచ్చిరయ్య
మఱచితా యిటుజూడుమానాఁటి కొనగోటఁ
దిలకఁ మెవ్వఁడు నాకు దిద్దిరయ్య
తెలియదా భళి మంచిదే నిచ్చ నెదఁజేరి
లీల నెవ్వరు బవ్వళించిరయ్య
గీ. చాలు దొరికితి నింక వగల్ సొగసీను
బట్టి విరిసరిఁజుట్టి నీ గట్టివైతు
నపుడెఱుఁగవచ్చు వర్ధితానంగవిభవ, వీత...77
సీ. దిగనాడి మొగమైనఁ దేరిచూడనివాఁడ
వేల నన్వాలపించి యేలితయ్య
యావంతయైన నన్నాదరించనివాఁడ
వేల నాతోఁ గేళిఁ దేరితయ్య
మఱచి ముచ్చటకైన మాటలాడనివాఁడ
వేల నాఁడాబాస లిచ్చితయ్య
యింతగాఁ జలపట్టి యెగ్గుచేసినవాఁడ
వేల వేమాఱు నన్నెంచితయ్య
గీ. వదలి మొగమైనఁ జూపనివాఁడ వయయొ
యేల కలలోనవచ్చి నన్నేచెదయ్య
తగదు తగదిటు కటుమోటుతనముసేత, వీత...

సీ. దయవాఁడవంచు నేఁ దలఁచుకొంటినిగాని
యింతనిర్దయుఁడ వౌఁ టెఱుఁగనైతి
మోహనాంగుఁడవంచు మోహించితినిగాని
యింత నిర్మోహివౌ టెఱుఁగనైతి
నెమ్మెలాఁడవటంచు నమ్ముకొంటినిగాని
యింత మాయకుఁడవౌ టెఱుఁగనైతి
నెనరుంతువని చాల నిశ్చయించితిఁగాని
యింత నిర్దయుఁడవౌ టెఱుఁగనైతి
గీ. మోసపోతిని కటకటా మోసపోతి
నేమిసేయుదు నేమందు నెట్టులోర్తు
యింక నాకెద్ది తెరవు మఱెద్ది వెరవు, వీత... 79

సీ. సోఁగకన్నులవాఁడ సొలపుఁజూపులవాఁడ
మొలకనవ్వులవాఁడ ముద్దులాఁడ
జిగి పెన్నురమువాఁడ చిగురువాతెఱవాఁడ
తళుకుఁజెక్కులవాఁడ తక్కులాఁడ
బలు పెన్నెరులవాఁడ పసిఁడిచేలమువాఁడ
చెలువంపుమెయివాఁడ కులుకులాఁడ
కలికిచెయ్వులవాఁడ కళలునేర్చినవాఁడ
వగుటఁ గుల్కెడివాఁడ వన్నెలాఁడ
గీ. డంబుగలవాఁడ మణికిరీటంబువాఁడ
హారములవాఁడ నాప్రాణమైనవాఁడ
నీవు నన్నిపుడైనను బ్రోవఁదగును, వీత... 80

సీ. వలదు డాయకు రేలు వగలుసేయకు చాలు
దుడుక నాకన్నీరుఁ దుడువరాకు
వెఱపుదెల్పకు కల్లమురులుగొల్పకు మెల్ల
నక్కునఁజేర్చి నన్నదుమరాకు
వలదు కోపముహెచ్చు వగకు లోపమువచ్చు
చెక్కులుముద్దాడి చెనకరాకు
చనదు చెప్పెదనమ్ము సతము జెప్పెదనమ్ము
నొచ్చె నాకెమ్మోవి నొక్కరాకు
గీ. మనసు విరిగెను నీమీఁది మమత తరిగె
పోర మటుమాయలాడి యప్పొలఁతిఁగూడి
నడువనున్నట్లు విధిపోక నడుచుగాక, వీత...
సీ. మొగమాట మొగ్గెనొ మొగమైనఁ గనవేమొ
పలుకైన వినవేమొ పలుకవేమొ
ననుఁ జూడవలదేమొ నెనరుంచఁదగదేమొ
విడెమైనఁ గొనవేమొ విడిచితేమొ
నాజాబుఁ గనవేమొ నను మంచిదనవేమొ
చలముజేసితివేమొ చాలునేమొ
మునుబాస లేదేమొ మ్రొక్కితి వినవేమొ
మిగుల నొచ్చితివేమొ తెగడితేమొ
గీ. తగనిపోరేమి కలనైనఁ దలఁచవేమొ
మరల నాతోడ నేమని మాటలాడ
వచ్చితివి పోర నేనొల్ల వలదు వలదు, వీత...

సీ. నిద్దురన్నది లేక నిముసంబె యుగముగా
దిగులు జెందితి కను ల్దెలుప వటవె
నిజ మాపెతోఁగూడ నీకు నిద్దుర లేదు
తార్కాణమేల కాదంటివటర
నవ్వులాటల నన్నము సైప కింతగాఁ
జిక్కి తీమేనైనఁ జెప్పలేదొ
సత్యంబు నగుబాటు జనునె దేనికొ జిక్కి
యలసితివని మున్నె తెలిసెఁగదర
గీ. నీవు చెప్పినరీతిగా నిలుతు నిలిచి
నమ్మికలు సేతు నను నీవు నమ్మఁదగదె
నిన్ను నమ్మను పోపోర నిన్ను నమ్మ, వీత... 83
సీ. ఏపదంబులు శఠకోపయోగివరేణ్యు
లేపదంబులు సంయమీంద్రమాళి
యేపదంబులు యామునేయులకు ధనం
బేపదంబులు గొల్తు రెల్లసురలు
నేపదంబులు సర్వపాపప్రశమనంబు
లేపదంబులు త్రయ్యుదీరితములు
నేపదంబులజలం బీశుండు తలఁదాల్చె
నేపదంబుల తత్త్వ మెఱుఁగుటరిది
గీ. యేపదంబులు మాబోంట్ల కెల్ల దిక్కు
పరమపూరుష యట్టి నీపదము లెపుడు
హృదయమునదాతు నాప్రాణపదముగాఁగ, వీత.

సీ. పుట్టి చచ్చుచు నెంతో బోగులఁగా దయవచ్చి
యిట్టికళేబరం బిచ్చితీవ
నను మనోవాక్కాయమునఁ గొల్చుటే సుఖం
బిది నమ్ముఁడని శాస్త్ర మిచ్చితీవ
నీవల్ల నించుకేనియు వంచనములేదు
నాపాప మీభంగి నడువ నీదు
విషయలోలత దాస్యవిముఖతయును బోక
నంతంత కహహా నా కధికమయ్యె
గీ. తగనిపనిపుట్టె మదిఁ జాల దిగులుపుట్టె
నీవ కరుణించి పాపంబు నిలువరించి
మనుపఁగదవయ్య మనవి చేకొనఁగదయ్య, వీత.

సీ. త్రోవఁ దుప్పలలోన దొండజరాలన్న
భయమంది కడునుల్కిపడినయట్లు
కనులనూదిన నెంత ఘనబుద్ధికైన రె
ప్పలు తనంతనె మూఁతబడినయట్లు
తమశుభాశుభసూచనమునకై యొకవేళ
యవయవంబులు దామె యదరినట్లు
నిదిరించువేళల నిఖిలేంద్రియంబుల
తెలివియెల్లను దానె తొలఁగినట్లు
గీ. బోడము నవశంబుగా నాకు వెడఁగుబుద్ధి
దీని నడఁగింప నీకృపే దక్కఁగాక
తక్క నెద్దియు లేదు సత్యంబు తండ్రి, వీత...

సీ. పరమమవై వ్యూహపతివై విభవరూపి
వై... ... ... యిదియుచాల
కర్చాస్వరూపివై యతిరమ్యమగు సహ్య
జాంతరీపావని నవతరించి
నయనగోచరుఁడవై నమ్రుల నేలుచు
నిఁక జను ల్బ్రతుకుత్రో వెఱుఁగరనుచు
వకుళభూషణుఁడవై వరగుణామృత మిచ్చి
గ్రోలుమన్నను జడుల్ గ్రోలకున్న
గీ. నందుకై నీవు రామానుజాఖ్యఁ బొడమి
ప్రోచితివి సర్వజీవుల భూరికరుణ
నిట్టివాఁడ వి దేల నన్నేలుకొనవు, శీత... 87

సీ. నీవాఁడనయ్య నిన్నే గొల్తునయ్య నా
కీవె దిక్కయ్య వే రెఱుఁగనయ్య
యార్తుఁడనయ్య నాయార్తిఁ బాపఁగదయ్య
హీనుఁడనయ్య యెగ్గెంచకయ్య
తాళ లేనయ్య సత్యంబుఁ జెప్పితినయ్య
యిటుఁజూడుమయ్య యే మెఱుఁగనయ్య
శరణంటినయ్య యీ చలమేలనయ్య జా
లము సేయకయ్య యేలఁగదవయ్య
గీ. తావకపదాబ్జదాసతద్దాసదాస
దాసదాసపరంపరాదాసుగాఁగ
ననుఁ గటాక్షింపుమయ్య యేమనకుమయ్య, శీత.

సీ. నీవె నాతండ్రివి నీవె నాతల్లివి
నీవె నాసోదరు నీవె నీడ
నీవె నాగురుఁడవు నీవె నాసఖుఁడవు
నీవె నాసంపద నీవె ధనము
నీవె నాయేలిక నీవె నాప్రాణంబు
నీవె నాసుగతివి నీవె పతివి
నీవె నాపుణ్యంబు నీవె నాభాగ్యంబు
నీవె నావిద్యయు నీవె ధనము
గీ. నీవె నాదైవ మిదియేల నిఖల మీవె
నినుఁగొలుచువాఁడ నీవాఁడ నీసుతుండ
నీపరిచరుండ దీనుండ నీదె భరము, సీత... 89

సీ. కనకాంగదములతో ఘనకిరీటంబుతోఁ
జలితాలకములతోఁ జర్చతోడ
మణికుండలములతో మహితచిత్రకముతో
సిరినొప్పునురముతోఁ జిహ్నతోడ
కౌస్తుభకళికతోఁ గమలనేత్రములతోఁ
జిగురాకుమోవితో నగవుతోడ
శంఖచక్రములతో స్వర్ణచేలంబుతో
నెఱిబన్నసరులతో నీటుతోడ
గీ. రత్నమంజీరములతోడ రశనతోడ
కటితటీకింకిణులతోడఁ గళలతోడ
వెడలు నీదువయాళి సేవించఁగంటి, సీత... 90

సీ. అమ్మమ్మ యెంతసాహస మీపదంబు లా
వికటమౌ శకటంబు విఱుగఁదన్నె
వినువారి మదికెంత వింత యీయడుగు లా
చిలువ బల్దలలెక్కి చిందుద్రొక్కె
చూడఁజూడఁగ నెంతచోద్య మీచేతు లా
బకునిగాటపుముట్టె బట్టి చీరె
నహహా యెంతబ్బురం బౌర యీహస్త మా
గోవర్ధనం బెత్తి గొడుగుఁబట్టె
గీ. నాఁటి బలుమోటుఁదనమును నేఁటిమెత్తఁ
దనముఁ బరికించి పరికించి మనముగరఁగు
నీదుమాయలు నాసామి నీకె తెలుసు, వీత...

సీ. పెదవిఁ బర్వెడు కెంపు పెంపు పల్వరుస పైఁ
గదిసి గాటపు టెఱ్ఱకప్పు సేయు
విదువాలుగనుఁగ్రేవ నిగుడుజాయలు కుండ
లములపైఁ గమలరాగముల నించుఁ
దళుకుఁజెక్కుల డిగ్గు దట్టంపువలినిగ్గు
లఱుతముత్తెపుపేరు లగుచు వ్రేలు
నొసటిముంగురులు బల్మిసిమి మాళికిఁ బ్రాకి
నెఱి నీలిపట్టుజాలరు ఘటించు
గీ. నెగసి మీసపునెఱతళ్కు టిరులు విరియ
మొలకనగు ప్రాపవెన్నెలల్ మోహరించు
నౌర నీసోయగముజూడ నలవియగునె, వీత...

సీ. ఏలాగు నినుఁబాసి యింక తాళుకొనవచ్చు
నేలాగు కాళ్లాడి యేగవచ్చు
నేలాగు మదిఁ జాలిఁ దేలియుండఁగవచ్చు
నేలాగు మన్నుమి న్నెఱుఁగవచ్చు
నేలాగు కన్నీటిజా లాపికొనవచ్చు
నేలాగు విరిసజ్జ లెనయవచ్చు
నేలాగు నాహార మింపుగాఁ గొనవచ్చు
నేలాగు మైకాక లెడపవచ్చు
గీ. నేల నేలాగు ప్రాణముల్ నిలుపవచ్చు
నేల నినుఁజూడనాయె నిక్లేలనాయె
కామహాతకునిధాటి కేనేమిసేతు, సీత... 93

సీ. ఎల్లవిద్యలు నిల్వ కిడిన నీతొలిరూప
మేః సూక్ష్మతరబుద్ధి కిష్టతమము
భవదీయ కైంకర్యపరుడు శ్రీకృష్ణార్యుఁ
డేమహాత్మునకుఁ బితామహుండు
నిరుపమానజ్ఞాననిధి రాఘవాచార్యుఁ
డేసత్త్వగుణవార్ధి కెలమిఁ దండ్రి
ధీరుండు మాతండ్రి వీరరాఘవగురుం
డేపుణ్యఖనికి గారాపుపట్టి
గీ. కేశవాశ్రమనికట మేకృతికి నిలయ
మట్టి శ్రీవత్సనారసింహార్యవర్యుఁ
గరుణ నినునమ్మి వినుతింపఁ గంటినయ్య, సీత.

సీ. రంగాంబికావీరరాఘవత్వమున న
న్గడుపాఱఁ గని పెంచు నొడయఁ డెవఁడొ
వాత్స్యనృసింహార్య వైఖరి ననుఁగృత
సంస్కారిగాఁ జేయు సదయుఁ డెవఁడొ
రమ్యభారద్వాజ రామానుజార్యాఖ్య
భాష్యార్థమిడు దీనబంధుఁ డెవఁడొ
బంధుకూర్మాచార్యభావంబునను దైశ్య
కృతిశక్తి యొసఁగు సుప్రతిష్ఠుఁ డెవఁడొ
గీ. వాని శ్రీరంగవేంకటవారణాద్రి
యాదవాచలములఁ బొద మూఁదియున్న
నిన్నెగా మదినెఱింగితి నీరజాక్ష, పీత... 95

సీ. శ్రీకూర్మమున కుదీచిఁ ద్రియోజనమైన
వంశధారాతీర వసుధ నమరు
నచ్చుతపురి మంగళాలంబమైన శ్రీ
వత్స ముడుంబ సద్వంశముననుఁ
ననుఁ గృపఁ బొడమించి నరసింహపాదాఖ్యుఁ
గావించి నిజవిద్యఁ గఱపి పెంచి
దివ్యదేశములెల్లఁ ద్రిప్పి దర్శనమిచ్చి
తెట్టినేరములున్న నెంచుకొనవు
గీ. మఱియు నను నిరతాత్మకింకరునిఁ జేయఁ
దలఁచి కాఁబోలు నీనాఁటిదాక నచట
నీవు కేశవరూపివై నిలిచినావు, పీత... 96

సీ. సత్సంగమున నీని సంసారరుచి మాన్పి
గురుని ప్రాపున రూప మెఱుకపఱచి
బరువాని బంధంబు విరియించి కడవేళ
మంచివాడిని వెల్వరించి యర్చి
రహస్సాద్య షట్షోదయనవత్సరమరు
దిన శశి విద్యుదబ్ధీశశక్ర
వనజజులను నాతివాహికు ల్మన్నింప
గాంచనాండంబు భేదించి యవల
గీ. విరజ దాటించి వాఙ్మనోవిప్రకృష్ట
పరమపరమాద్భుతాద్భుతపదము పదము
జేతువట భళిభళి యెంత దాత వౌర,సీత...97

సీ. పాపరాశికి నునికిపట్టన శాస్త్రీయ
చర్యల కెల్ల నుచ్చాటసఘూని
నతి నికృష్టతకుజీవితము నపస్మార
ఘక్కిక కెల్ల బల్పట్టుకొమ్మ
నాశాలతకు నిరూఢాలంబనంబు న
నాచారమునకు ముఖ్యాస్పదంబు
నతిదుర్నయమునకు నాలవాలంబు నీ
ర్ష్యావిషంబునకు మూలాకరంబు
గీ. నేవమాధ్యతి హేయాతి హేయతముని
నన్నుc దరిcజేర్తువని మది నమ్మcజాల
నేల కరుణింతు వీప్రతికూలజడుని, సీత... 98

సీ. అపరాధి నపరాధి నఖిలలోకాధ్యక్షు
యపరాధి నపరాధి నార్తరక్షు
యపరాధి నపరాధి నవనతావనదక్షు
యపరాధి నపరాధి నఘువిపక్షు
యపరాధి నపరాధి నమలతాసంధుక్షు
యపరాధి నపరాధి నతిపరోక్షు
యపరాధి నపరాధి నఖిలైకసంరక్షు
యపరాధి నపరాధి నంబుజాక్షు
గీ. తగను దగ నెదుటనిల్వఁగఁ దగను తగను
జడుఁడ హాతకుఁడ దుర్బుద్ధి విడువ కకట
చెడితి నడియాసలేల నీచిత్త మింకను,సీత...99

సీ. మంగళం బెపుడు సోమకదైత్యహారునకు
మంగళంబు బలోఘమంధరునకు
మంగళంబు ధృతోత్తుంగభూతలునకు
మంగళంబు హిరణ్యమర్దనునకు
మంగళంబు బలీంద్రమదనివారణునకు
మంగళంబు కుఠారమండనునకు
మంగళంబు దశాస్యమరణకారణునకు
మంగళంబు ప్రలంబమారణునకు
గీ. మంగళంబు త్రైపురీవ్రతభంగకృతికి
మంగళము దుర్జనమ్లేచ్ఛమదనధృతికి
మంగళము నీకు వాత్సల్యమహితమతికి, సీత... 100

సీ. ఇది పఠించినవారి కిది ప్రేమవినువారి
కిది లిఖించినవారి కెగ్గులేదు
ఇది గ్రహించినవారి కిది ధరించినవారి
కిది నుతించినవారి కెగ్గులేదు
ఇది గణించినవారి కిది యొసంగినవారి
కిది గుణించినవారి కెగ్గులేదు
ఇది మతంబనువారి కిది ఋతంబనువారి
కిది హితంబనువారి కెగ్గులేదు
గీ. లేదులే దెప్పు డెప్పుడెగ్గు లేదు లేదు
కలఁ గనులఁగట్టి యాకృతిఁ బలిమిఁగొనిన
సామి నీవెకదా యేల సందియంబు, నీత...101

క. శ్రీమన్ముడుంబ వేంకట
రామనృసింహార్య రచిత రంగేశ గుణ
శ్రీమహితకృతికి భక్త స
భామహనీయము ద్వితీయభాగము ముగిసెన్.

శ్రీ రం గే శ శ త క ము
సం పూ ర్ణ ము.

పీఠిక.

మాధవశతకమును వ్రాసినది అల్లంరాజు రంగశాయికవి. ఈయన బహుగ్రంథనిర్మాతయు సుప్రసిద్ధకవియునగు అల్లంరాజు సుబ్రహ్మణ్యకవివర్యుని కుమారుఁడు. ఉభయభాషాకవి. అవధానవిధానని పుణుఁడు. ఈకవి వ్రాసినయాంధ్రీకరణమగు చంపూరామాయణమువలన నీయన ఆరామద్రావిడబ్రాహ్మణుఁడనియుఁ బీఠికాపురసమీపస్థమగు చేబ్రోలు నివాసి యనియుఁ దెలియుచున్నది.

మాధవశతకము నీకవి ప్రౌఢవయస్సునందు రచించెను. రచనకాలము శాలివాహనశకాబ్దములు 1837 అనుటచే శతక మిప్పటికిఁ బదిసంవత్సరముల క్రిందటఁ బూర్తిచేయఁబడినటుల స్పష్టమగుచున్నది. ఈశతకము పీఠికాపురవాస్తవ్యుఁడగు కుంతీమాధవస్వామి కంకితముగా రచింపఁబడినటులఁ దొలిపద్యములవలనఁ దెలియనగును. ఈశతకమునందు శ్రీకృష్ణలీలలు విపులముగా నభివర్ణింపఁబడినవి. శతకకర్త జీవత్కవియు విమర్శనిపుణుఁడును నవయుగమున నున్నవాఁడును నగుటచే నీశతకము నాగరకులకు రుచించునటుల భావసమన్వితముగ వ్రాసెను.

ఈశతకమునందలి ప్రతిపద్యము భక్తిరసోద్బోధకమై మృదుమధురభూయిష్ఠమై శ్రావ్యముగ నున్నది. ఏనుబదియెనిమిదవపద్యము మొదలుకొని పండ్రెండు పద్యము లంత్యనియమాలంకారముతో మనోజ్ఞముగా రచింపఁబడినవి. పదజటిలము, నియమపరిపాటి, ధారాసౌష్ఠవము బట్టిచూడ నాయాపద్యములు కృతుల కాశ్వాసాంతములందుఁ జేర్పఁదగినవిగాఁ దోఁచుచున్నవి.

తొలుత నీశతకము కీ॥ శే॥ చెలికాని లచ్చారావుగారి శతకసంపుటములందు ముద్రితమయ్యెను. పిదప మేము ప్రకటింపఁబోవు భక్తిరసశతకముల సంపుటములలోఁ బ్రచురించుటకు అనుజ్ఞనొసంగి మాయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడిన శ్రీ అల్లము రాజురంగశాయికవిగారియెడలఁ గృతజ్ఞులమగుచున్నారము.

తండయార్పేట,
చెన్నపట్నం.
26-1-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శుభమస్తు.

అల్లంరాజు రంగశాయికవికృత

మాధవశతకము.

మ. శ్రీపీఠాపురమందు భక్తులను రక్షింపం దలంపూని
త, ద్వ్యాపారంబులఁ జక్కఁజేయుచుఁ గిరీటాద్యు
త్తమాలంక్రియల్, దీపింపన్ జిఱునవ్వుమోము
దగఁ గుంతీదేవిచేతం బ్రతి, ష్ఠాపూజల్ గనియు
న్న నిన్ గొలిచెదన్ స్వామీ హరీ మాధవా. 1

శా. క్రూరుల్ చేసెడి దుష్టకృత్యములఁ బోఁగొట్టంగ
శిష్టావళుల్, ప్రారంభించిన సాధుకృత్యములఁ
గాపాడంగ నూహించి పా, ల్వారన్ యాదవ
వంశమందు జననంబై మున్ను శ్రీకృష్ణుఁడన్,
పేరన్వర్తిలినాఁడ వీవెకద సేవింతు న్నినున్
మాధవా. 2

మ. తొలిధర్మజ్ఞులు పాండునందనులకున్ దుర్యో
ధనుం డెన్నికొం, దలముల్ గూర్పదలంచినన్
భువి భవత్కారుణ్యయుగ్వీక్షణం, బులచే నయ్య
విగీటణంగుచు శుభంబుల్ వారికెల్లప్పుడున్, గ
లిగెన్ గావున నీవు సాధుజనరక్షన్ జేయుదా
మాధవా. 3

మ. మినుకుల్ వేయిఁకనేల కూళయు నజామిళుం
డు నారాయణా, యనుచుం దాను నిజాత్మజుం
బిలువఁగా నమ్మూఢు నెంతేదయం, గనుచుం
వానికిఁ గాలకింకరులసంఘాతంబుచే సంభవిం,
చినబాధల్ దొలఁగించి మోక్షపదవిం జేకూర్చి
తే మాధవా. 4

మ. దురితాత్ముం డగుకైటభుం డనెడుదైత్యుం డెల్ల
లోకంబులం, దురుహింసాన్వితకృత్యముల్ సలు
పఁగా నుద్యన్మహాక్రోధ వి,స్ఫురితస్వాంతుఁడ
వౌచు నయ్యసురుని న్భోరం వడింగాల్చిభూ,
భరము న్మాన్పినవాఁడ వీవెకద దేవా శ్రీహరీ
మాధవా. 5

మ. అలగాధానలినాయతాక్షిపయినత్యంతానురక్తుం
డవై, లలితంబై సుమనోజ్ఞమైన సరసాలాపంబు
లం లీలతోఁ, బలుకం డాయుచు యామునాం
బువులలోఁ బల్మాఱు క్రీడావిచే, ష్టలుగావించి
తదంగనామణిని హృష్టంజేసితే మాధవా. 6

మ. కపటస్వాంతముతోడఁ బూతన విషాక్రాంత స్త
నద్వంద్వయై, నిపుణత్వంబున నీకుఁ బాల్గుడుప
నానీచాత్మభావంబు నీ, వు పరబ్రహ్మామవౌటచే
నెఱిఁగి యాపూఁబోఁడిప్రాణంబు లా, కృుకరిం

బీల్చి వధించినాఁడవు జగత్కల్యాణదా మా
ధవా. 7

మ. పటుకేయూరపరిష్కృతంబయిన నీ బాహాచతు
ష్కంబు ది, క్తటముల్ నిండినశోభతోనెనయఁ
బద్మాగ్నైనలోకాళి యు, త్కటభారంబువహిం
తు వీవని జనౌఘుం బెన్నునే నీదయా, స్ఫుటవీ
క్షావళి సోఁకి రక్షనిడునంచున్ జెప్పెదన్ మా
ధవా. 8

మ. యమునాతోయములందు గోపికలతో నానంద
మొప్పన్ విహా, రము గావించుచు శీకరంబుల
రుదారన్ జల్లుకొన్నట్టి కా, లమునన్ వారికిఁ
గల్గినట్టిసుఖము ల్వర్ణింప శక్యంబె యా, ప్రమద
ల్చేసినపుణ్య మెట్టిదియొ చెప్పంజాలనో మా
ధవా. 9

శా. శూరుండౌ నరకాసురుండు జగముల్ క్షోభిం
పఁగా జేసి చె,న్నారంగాఁ బదియాఱువేలనృపక
న్యాశ్రేష్ఠలన్ బల్మిచేఁ, గారాగారముఁ జేర్ప
నయ్యసురునిన్ ఖండించి బంధస్థలౌ, వారిన్ నీవు
వదల్చి యందఱ సుఖింపంజేసితౌ మాధవా. 10

శా. నీతోడన్ సహకారులై నిరతమున్ నీసత్కృ
పాపాత్రులై, గోతండంబుల మేపుగోపకులు పె

క్కుల్ గా భవద్వేణు సం, జాతంబుల్ ఘనగీత
ముల్ విని యతిశ్రావ్యంబులై యుంట సం, ప్రీతిం
బొందిరి వారొనర్చిన తపశ్శ్రీయెట్టిదో మాధవా.

శా. రాసక్రీడలొనర్ప గోపక వధూరాజ్యాంతరస్థుం
డవై, నాసాగ్రంబున మౌక్తికం బమర మంద
స్మేరవక్త్రంబుతో, భాసిల్లంగను దొంటినోముల
ఫలంబాయంచు వారెన్నఁగన్, నీసాన్నిధ్యము
వారి కబ్బెనుగదా నిత్యంబు శ్రీమాధవా. 12

శా. నీసందర్శన మాచరించిననరుండే మోక్షముం
బొందెడున్, నీసేవన్ సతతం బొనర్చుపురుషుం
డే మంచి ధన్యాత్ముఁడౌ, నీసూక్తుల్ వినినట్టి
మానవులకున్ నిత్యంబు వైకుంఠసం,వాసంబబ్బు
నటంచుఁ జెప్పఁగఁదగున్ బక్షీంద్రవాజా మాధవా.

శా. నిన్నున్ జూడని కన్ను లేల యెప్పుడున్ నీస్తో
త్రముల్ జేయలే, కున్న జిహ్వయదేల నిన్ను
మదిలో నూహించి ధ్యానింపలే, కున్నన్ జిత్త
మదేల నీకుఁ గుసుమవ్యూహంబుచేఁ బూజలన్,
బన్నన్ లేని కరంబదేల యనుచున్ వాక్రుచ్చె
దన్ మాధవా. 14

శా. నీయాలింగన సౌఖ్యముం బొరయ నెంతేఁ గోరు
చున్నట్టి స,త్యాయోషామణియున్ మొదల్గలు

గు నజ్ఞాతుల్ నినుంజూచువా, రై యుద్వా
హముబొంది రట్టిచరితం బాలించు మర్త్యాళికిన్,
బాయున్ సంసృతిపాశబంధములు సంభావిం
పఁగన్ మాధవా. 15

శా. నీనామంబు స్మరించెనేని దురితానీకంబు నిర్మూ
లకం, బౌనంచున్ మదిలోఁదలంచుచును నిత్యం
బున్ భవన్నామమే, శ్రీనారాయణ వాసుదేవ
యనుచున్ గృష్ణా స్మరింతున్ జుమీ, దీనుండ
న్ననుఁ బ్రోవుమీకరుణతో దేవాహరీమాధవా. 16

మ. తొలి సాధుండు గజేంద్రుఁ డమ్మొసలిచే దుర్వా
రబాధాప్తి వి,హ్వలుఁడై నిన్ను హరీహరీయను
చుఁ బ్రోవన్ వేఁడుకోఁగా దయా, కలితస్వాం
తుఁడవైన నీవు మొసలిన్ ఖండించి నాగేంద్రు
నిం, పలరన్ బ్రోచితి వయ్యెడన్ మనుపుమ
య్యా నన్ను శ్రీమాధవా. 17

శా. సోమాదిత్యులు నీకు నేత్రయుగమౌచున్ జీఁక
టింగొట్టియు, ద్ధామంబైన వెలుంగు లోకముల
కొందన్ జేయుచున్నారు ను,న్నామందాకిని నీదు
పాదములయందావిర్భవించెంగదా,నీమాహాత్మ్య
ము నాకెఱుంగవశమే నేమూఢుఁడన్ మాధవా

మ. అలబాణాసురుఁ డాజిరంగమున డాయన్వచ్చి

నన్ వాని దోర్బలదర్పంబు నణంచి తద్భుజసహస్రంబుం బడంగొట్టి ముత్కలితుంగా ననిరుద్ధునిన్ సతినుషాకన్యన్ వడిన్ దెచ్చితౌ, తలమేతావకదోశ్చతుష్కపటుసత్వం బెన్నఁగన్ మాధవా. 19

మ. మురదైత్యేంద్రుని సంహరించి మధుఁడన్ పూర్వామరాధ్యక్షునిన్, దురమందున్ బటిమూర్చి కేశిపలలాంధోనాయకుంగూల్చి ముష్కరుఁడైవ త్రిలు వజ్రనాభదనుజున్ జక్కాడి నీవీ వసుంధర నిష్కంటకఁ జేసినాఁడవు మహాత్మా మ్రొక్కెదన్ మాధవా. 20

మ. అతిదారిద్ర్యము నొంది విప్రుఁడు కుచేలాఖ్యుండు నీబాల్యమి, త్ర తనాత్మందలపోసి పిమ్మట భవత్సాన్నిధ్యముం జేరి నీ, కతఁడర్పింపఁగ దెచ్చినట్టి యటుకుల్ హర్షంబుతో మెక్కి భూ, రితరైశ్వర్యములిచ్చితీ వతనికిన్ శ్రేయఃప్రదా మాధవా.

శా. నీకున్ వాహనమై ప్రపత్తిఁగనుచున్ నిన్నున్భుజాగ్రంబునన్, జేకొంచున్ వహియించునట్టిఁడగు పక్షిస్వామి పుణ్యంబులన్, నాకుం జేర్కొనఁగాఁదరం బె యొపుడుం దల్పంబు దానౌటచే, నాకాకోదరరాజు పుణ్యము లగణ్యంబుల్ గదా మాధవా. 22

శా. భూనేతల్ ఘనగర్వయుక్తు లగుచుం గోపిం
పఁగన్నారిఁక, న్నానంబౌనెడ సంతసంబు నవమా
నంబైనచోఁ జింతయు, న్నానంబూని నిను న్భజిం
చెద మదిన్ నాపైఁ బ్రసాదింపు మయ్యా నీవే
గతి నీపదాబ్జముల నేధ్యానించెదన్ మాధవా.

శా. నీవావిష్ణుఁడ వంచుఁదానెఱుఁగమిన్ నీరేజగ
ర్భుండోగిన్, గోవత్సంబుల నాలఁదాఁచఁ గను
గో గోవత్సరూపంబులన్, నీవే దాల్పఁగ నబ్బు
రంబుపడి వాణీజాని నీస్తోత్రముం, గావించెంగ
ద నీదుమాయ దెలియంగా శక్యమే మాధవా.

శా. ధీచాంచల్యము దేవదానవుల కొందింపన్ జగ
న్మోహనం, బౌచున్నట్టి స్వరూపమెత్తి యమృతం
బా దేవతారాజికిన్, బ్రాచుర్యంబుగ నిచ్చి రా
క్షసులకున్ రాకుండఁగాఁ జేసితౌ, నీచర్యల్
మిగుల న్విచిత్రముగఁ గాన్పించుంగదా మా
ధవా.		25

మ. ప్రకటంబై తగుమల్లయుద్ధ మరుదారన్ జేసిచా
ణూరము, ష్టికులంబట్టి వధించినాఁడ విఁక దుశ్శీ
లాన్వితుం గంసునిన్, వికటాకారుని సంహరిం
చితివి పృథ్వి స్నీవు గోపాలబా, లకరూపంబున
నున్న దేవుఁడవు నిన్ శ్లాఘించెదన్ మాధవా.

మ. వికృతాకారిణి నాత్రివక్రను దయ న్వీక్షించి
నీవప్పరో, నికరంబెల్లను మెచ్చుకోఁ దగినదానిం
జేసితో ద్రౌపదీ, ముకురాస్యామణి కీవ నిర్మిత
ములౌ పుట్టంబులంగూర్చి యా,మెకు మానంబు
ను గాచినాఁడవు జనుల్మెచ్చంగ శ్రీమాధవా. 27

మ. కొలువై తుంబురునారదాదులగు భక్తుల్ వల్ల
కీగానము, జ్వలతన్ జేయఁ దదీయగోష్ఠిఁ దగు
చున్ వైకుంఠమందున్న నీ, యలఘుప్రాభవ
సంప దున్నతులఁ గన్నార న్విలోకించువా, రల
కున్ మ్రొక్కినఁ బాపముల్ దొలఁగి దూరం
బౌగదా మాధవా. 28

శా. నీచారిత్రములం బఠింప శుభముల్ నెక్కొంచు
నుండున్ సదా, వాచాకౌశలిచేత నీదునుతు
లన్ వాక్రుచ్చిన న్వారి కా, రా చేకూరుచు
నుండెడిన్ సకలతీర్థస్నానపుణ్యంబులున్,నీచే లో
కము లుద్భవస్థితిలయా న్వీతంబులౌ మాధవా.

శా. నీవక్షస్థలమందు బాలరవికాంతిం గేరఁగాఁజా
లుచున్, తీవిన్ భాసిలునట్టి కౌస్తుభమణి న్వీక్షిం
చిన న్వాఁడు మోహావేశంబులఁ బాసి జ్ఞానకలి
తుండై మోక్షముం బొల్పెదున్, దేవా నీవుధ
రించు చిహ్నమయినన్ నిన్నోపలు నో మాధవా.

శా. నీకంఠస్థలియందు వ్రేలుచు సుధీనిర్వర్ణ్యసౌరభ్య
శ్రీ, లాకల్పద్రుమజేతలైన వనమాలా వైజయంతీ
మనో, జ్ఞాకారంబు లెదందలంచినను బుణ్యస్తోమ
ముల్ వానికిం, జేకూరుంగద తన్మహాత్ములు
మనీషిశ్లాఘ్యముల్ మాధవా. 31

శా. ఆదుర్యోధనముఖ్యదుర్జనుల కత్యాశ్చర్య భీతి
ప్రదం, బై దీపింపఁగ సజ్జనుల్ వినుతిసేయన్ విశ్వ
రూపంబునెం, తే దర్శింపఁగఁజేసి యాసమయ
మందే తత్సభన్ వేడ్కనిం, డౌదృష్టిన్ ధృతరా
ష్ట్రభూపతికి నీవందించితో మాధవా. 32

శా. నీహస్తంబున నున్న శార్ఙ్గధనువున్ నిత్యంబు
ధ్యానించినన్, దేహారోగ్యముగల్గు నందకముఁ
బ్రార్థింప న్సమస్తాఘముల్, నీహారం బినదీప్తిఁ
బోలె నణఁగు న్నిన్ గొల్వఁగా భద్రసం, దో
హంబుల్ సమకూడునంచును దలంతు న్భక్తిచే
మాధవా. 33

శా. నీచక్రంబును సన్నుతించినను వానిం జెందరా
వాపదల్, వైచిత్ర్యం బగునట్లు నీఘనగద న్వర్ణిం
పఁగా వానికిన్, దోఁచ నోస్సకదరాతిభీతి జగమం
దున్నీదు శంఖస్తవ, ప్రాచుర్యంబొనరింప సౌఖ్య
ములు గన్పట్టుంగదా మాధవా. 34

శా. నీపాదార్చన మెన్ని జన్మములకేనిన్ జేయ నాళ
బ్బునే, నీపంచాక్షరమంత్రసజ్జపము నే నిత్యంబుఁ
గావించెదన్, నీపాదానతభక్తబృందములతో
స్నేహంబు గావింతు న,య్యాపద్మాక్ష కృప న్నను
న్ననుపుమా యశ్రాంతమున్ మాధవా. 35

మ. నినుఁగన్నట్టిది యైన దేవకి పురంధ్రీరత్న మైయొ
ప్పె న, వ్వనితాగర్భము పావనంబునొనరింపం
బుట్టి యున్నావె నో, చిననోముల్ ఫలియింపఁ
జేసితివనన్ శ్రీకృష్ణరూపంబుతో, డను గోపాల
కబాలురంగదిసి యాటల్నేర్పితో మాధవా. 36

మ. వసుదేవుండు తపోవిశేషములు పూర్వంబందుఁ
జేయంగ సం, తస మొప్ప న్ఫలియించినట్టిఫల
మీాతండంచుఁ దా హృష్టమా, నసుఁడై నిన్నుల
నందగోపకునియింటన్ జేర్పఁబుత్తెంచుచో, వస
మై యామునతోయమీావరుగఁ ద్రోవంగాన్చ దే
మాధవా. 37

మ. తనదుగ్ధంబులనిచ్చి పెంచిన యశోదాదేవి పు
ణ్యాళి యిం, తని లెక్కింపఁగ శక్యమే యెవని
కేన్ హస్తంబుతో దువ్వచున్, నినునాడించుచుఁ
జంకఁ బెట్టుకొని పానీయంబులం బోయుచుం, డిన
దై యర్మిలి ముద్దుఁ బెట్టుకొనియెన్నే రొప్పెప్పఁగన్
మాధవా. 38

మ. అలనందుండు నిజాత్మజుం డవని నీకత్యంతముం
ప్రేమ జో,బ్బిలఁగ న్భూషలలంకరింపఁగని సంప్రీ
తుండవై గొల్లపి,ల్లలతోడ న్విహరించినాఁడవు
సులీల న్నీ చరిత్రంబు ని,చ్చలు నాత్మందలపో
యువారలకు నాశ్చర్యంబగున్ మాధవా. 39

శా. పాకారాతిదురాగ్రహంబున శిలావర్షం బహో
రాత్రముల్, వీఁకన్ దాఁ గురిపింప నంత మొద
వుల్ ఘీతిల్ల గోవర్ధనా, ఖ్యాకం బైనగిరీంద్ర
మెత్తివెస నీవాగోపగోపాళిక, స్తోకంబైనసుఖం
బొసంగితివి నీదోశ్శక్తిచే మాధవా. 40

మ. పరకాంతా పరవిత్తనిస్పృహుఁడనై స్వామీ
భవద్ధ్యాన త, త్పరబుద్ధిన్ విషయోపభోగము
లపై వాంఛ న్విసర్జించి నీ, స్మరణంబే యొనరిం
చుచుంటి నిఁక నీచారిత్రమాలించుచున్, బర
మానందము డెందమందెనసి నిన్ప్రార్థించెదన్
మాధవా. 41

మ. అలసాళ్వక్షితినేత సౌంభకవిమానారూఢుఁడై
కిన్కచేఁ,గలహంబుం బొనరింపఁగా నతనిపైఁ గౌ
మోదకి న్నీమహో, జ్జ్వలశక్తిం బడవేసి గండ
ణఁచితత్ప్రాణంబులొక్కుమ్మడిన్,దొలఁగం జేసితి
నీవకావె సకలాప్తుల్ మెచ్చఁగన్ మాధవా. 42

మ. అనివార్యుం డగునట్టి కాలయవనుం డన్యాఁడు
యుద్ధంబొన, ర్చిన వాని న్ముచికుందసంశ్రిత ధరి
త్రీభృద్గుహాంతంబునన్, జనఁగాఁ జేసి మునీంద్రు
చేత నతని న్జంపించి యమ్మౌనిచే, ననుకూలస్తు
తు లొందినాఁడవుగదయ్యా శ్రీహరీ మాధవా.

మ. నినుఁబూజింపఁగ ధర్మనందనుఁడు యత్నింపన్
దదుద్దేశము, న్విని యంతన్ శిశుపాలుఁ డాగ్ర
హముచే నిన్ దూలగానవ్వ డా, తనిశీర్షంబును
ద్రుంచినాఁడవు సభాస్థానంబున న్సభ్యులె, ల్లను
మెచ్చంగ భవద్విదూషకులు నేలంగూలరే
మాధవా. 44

శా. కాళిందీహ్రదమందుఁ గాళియమహాకాకోదరుం
డంబువుల్, క్ష్వేళజ్వాలలనిండఁ జేసి జనుల
న్వేధింప నీవప్పుడా, వ్యాళోద్దర్పమణంచి తచ్ఛి
రములం దంఘ్రిద్వయంబుంచి స,ల్లీలన్నాట్య
మొనర్చినాఁడవు ప్రజమ్మెచ్చంగ నో మాధవా.

మ. సమరాజేయపరాక్రముండగు జరాసంధుండు
నీతోడ యు,ద్ధముఁ గావింపఁదలంచుచున్న తఱిఁ
దద్బాహాసముద్రిక్తగ, ర్వము వారింపఁగ భీము
నిన్ జొనిపి సంగ్రామంబున న్వాని నం,తము
నొందించితి వబ్బురంబుగను క్షుద్రధ్వంసకా
మాధవా. 46

శా. శ్రీరంగంబున రంగనాయకుఁడవై చెల్వొంది
భద్రాద్రిలో, శ్రీరామాఖ్య వహించి నీలగిరి
లో శ్రీమజ్జగన్నాథుఁడవై, పేర న్వర్తిలి శేషశై
లమున శివి న్వేంకటేశాఖ్యఁ జెన్నారం బూని
నవాఁడ వీవొకఁడవే యై యుంటివో మాధవా.

శా. నీకు న్మ్రొక్కెద నీదుసేవకులతో నెయ్యంబుఁ
గావించెదన్, నీకీర్తిం గొనియాడెద న్మనసులో
నీధ్యానముం జేసెదన్, నీకెవ్వారును సాటిలేర
నుచు నే నిత్యంబు వాక్రుచ్చెదన్, నాకు న్మోక్ష
మొసంగఁగావలయు శ్రీనారాయణా మాధవా.

శా. నీవే విద్యల కెల్లఁదానకమవై నేర్పొంచు
సాందీపభూ, దేవశ్రేష్ఠునిచెంత విద్యలనుబూర్తి
న్నేర్చికొన్నాఁడ వింకావిద్వన్మణి పూర్వజన్మకృ
తపుణ్యం బెట్టిదో యెరికిన్, భావింపం దరమౌ
నె భక్తజనకల్పక్ష్మారుహా మాధవా. 49

శా. ఆపత్కాలమునందు నీస్మరణ మత్యంతంబుఁ
గావించినన్, గాఢాఢంగఁ దలంతువీవు వనిలోఁ
గార్చిచ్చు వేష్టింపఁగా, గోపస్త్రీలును గోపబాల
కు లనేకుల్ వేఁడఁగా నప్పుడా, యాపత్తు న్హరి
యించి ప్రోచితివి కావా యందఱన్ మాధవా.

శా. చోరుండై తగుసోమకుండు ద్రుహిణశ్రుత్యు

త్కారంబెల్లఁ బెం,పార న్ముచ్చిలి వారిధిఁ డాఁగఁ
గని నీవవ్వేళ మత్స్యంబవై, యారక్షోధిపుఁ జం
పి వేదసముదాయంబు న్వడి న్దెచ్చి యం,భోరుహజ
న్మున కిచ్చినాఁడ వతఁడామోదింపగన్ మాధవా 5

మ. అమృతంబు న్భుజియింప దేవ దనుజుల్ యత్నిం
చి మంథాద్రిఁ గ,వ్వముగాఁ బన్నగరాజు రజ్జు
వుగ నొప్పంజేయుచు న్బాలసం,ద్రము బల్మిన్మ
థియింప నీవపుడు కూర్మస్వామివై యానగేం,
ద్రము నీకర్పరమందుఁ బూనితివి ధీరగ్రామణీ
మాధవా. 52

మ. అవని న్జాపనుజుట్టినట్లుఁగ హిరణ్యాక్షుండు
చుట్టంగ నీ,వు వరాహాకృతిఁ దాల్చి యాదను
జుని న్బోర న్వడింగూల్చి యీ,భువి నీకొమ్మునఁ
బూని ప్రోచితివి నీభూరిప్రభావంబుఁ జెప్పవ
శంబెవ్వరికైనఁగాదు వికచాబ్జాతాక్ష శ్రీమా
ధవా. 53

మ. అవిభేద్యాశయుఁడాహిరణ్యకశిపుం డత్యుగ్ర
కోపంబుతో, భవదీయాంఘ్రిసరోజ భక్తవ
రుఁడౌ ప్రహ్లాదు బాధింప మా,నవసింహాకృతిఁ
దాల్చి రాక్షసుని పెన్వక్షంబు భేదించి భ, క్తవ
రుం బ్రోచితి వీవకావె దురితౌఘధ్వంస శ్రీమా
ధవా. 54

మ. బలిదైత్యాగ్రణి వంచనంబు నొనరింప న్వామ
నాంగుండ వై,యిల మూఁడంఘ్రులుమాత్ర మీ
వఁడిగి యాపృథ్వీదివు ల్జాలమిన్, దలపై వాని
నిఁ ద్రొక్కి నాగభువనస్థానంబునన్ జేర్చితౌ,జల
జాతాక్ష భవత్ప్రభావ మెఱుఁగ న్శక్యంబె
శ్రీమాధవా. 55

మ. జమదగ్న్యాత్మభవుండవై సకలరాజన్యాళియు
న్నీదుక్రో,ధమహాగ్నిస్ఫుటకీలకు న్శలభబృందం
బై చనన్వారి ర, క్తముచేతం బితృదేవతర్పణ
ములం గావించి హర్షించితీ, వమక న్నీయవ
తార మద్భుతకరం బయ్యెంగదా మాధవా. 56

మ. శమదాంత్యాదులఁ బూని పంక్తిరథ కౌసల్యా
తనూజుండవై, ప్రమ థాధీశధనుస్సుఁ గూల్చియ
పుడావై దేహిఁ బెండ్లాడి దు,ర్దములౌ రావణ
కుంభకర్ణులను యుద్ధంబందుఁ జక్కాడి యీ,
క్షమ నిష్కంటకఁ జేసినాఁడవు సురల్ శ్లాఘిం
పఁగన్ మాధవా. 57

మ. యదువంశంబుముదంబునొంద బలరామాఖ్యుం
డవై రేవతీ,మది రాత్రీమణిఁ బెండ్లియై ముసల
ముం బల్లాంగలంబూని దు,ర్మదుఁడైనట్టి ప్రలం
బరాక్షసునిఁ బోరద్దున్మి కాళిందియన్, నది మర్దిం
చినవాఁడ వీవె జగదానందప్రదా మాధవా. 58

మ. పరమానందము భక్తకోటికి నిడన్ బ్రాద్ధస్వరూపుం
డవై, దురితధ్వాంత దివాకరుండవగుచున్ దుర్వా
దముల్ మాన్పి సుస్థిరచిత్తంబున నిన్నుఁ గొల్చు
మనుజశ్రేణి నసదా ప్రోచుచున్, గరిమన్ లోక
ము నేలుచుంటివి కటాక్షంబొప్పఁగన్ మాధవా.

మ. కలికి స్వాకృతిఁదాల్చి దుష్టజనసంఘధ్వంసముం
జేయ ని, స్తులదోర్విక్రమము న్వహించి విలస
త్తుంగాశ్వరాజంబుపై, లలిఁగూర్చుండి కరంబునం
దుఁ గరవాలంబూని తద్దుష్టని, ర్ధళనంబుం బొన
రింతు వెంతయు జగత్సంరక్షకా మాధవా. 60

శా. ఈవే తండ్రివి తల్లివీవె చెలివీవే ప్రాణమిత్రుం
డవుఁ, నీవే నాకిఁక సద్గురుండవయిన న్నీవే సహా
యుండవుఁ, నీవే యాపదలందు రక్షకుఁడవు
న్నీవేసుమీ భ్రాతవుఁ, నీవేగావున నిన్ను భక్తిఁ
గొలుతు న్నిక్కంబుగన్ మాధవా. 61

శా. నీమందస్మిత మాసుధాంశుకిరణానీకస్ఫురచ్చం
ద్రికా, భూమాభిఖ్యఁ దిరస్కరించి కలశాంభో
రాశి సద్వీచికా, స్తోమంబు న్నిరసించి భక్తులకు
నస్తోకానుకంప నసదా, క్షేమంబు ల్గలుగంగఁ జేయు
నను చుఁ గీర్తించెదఁ మాధవా. 62

శా. నీనేత్రంబులశోభ యెవ్వనికి వర్ణింపం దరంబౌనె

ల,క్ష్మీనారీమణికి న్నివాసమగుచుం జెల్వొంది
త్రైలోక్య ర, క్షానై పుణ్యముఁ బూని చూపరు
లకు న్సంధించు భద్రంబులన్, గానన్ దానికి
సద్దియే సరియనంగ నెజ్జెల్లునో మాధవా. 63

శా. నీదేహంబును గన్నులారఁగనిన న్నీలాభ్రసంకా
శమ్మై, మోదంబు న్ఘటించును దావక భుజం
బుల్ చూచిన నల్పశా,ఖాదర్పంబు హాసింపఁగాఁ
దగి మదిం గౌతూహలం బూన్పు నీ, వే దైవంబ
వటంచుఁ గొల్తు మదిలో నెల్లప్పుడున్ మాధవా.

శా. కామక్రోధముల న్జయించి మదిలో గర్వంబు
వర్జించి ని, న్నేమర్త్యుండు దలంచి కొల్చునో
యతండే శుద్ధధన్యాత్ముఁడై, తా మోక్షంబును
జెంద నర్హుఁడని డెందంబందు నే నమ్ముచున్, నీ
మీఁద న్మదినిల్పికొల్చెదను దండ్రీ ప్రోవుమీ
మాధవా. 65

శా. నీశంఖంబు సుదర్శనంబు మొదలౌ నీదివ్యచిహ్నం
బు లెం,తే శృంగారముగాధరించిననరు న్వీక్షించి
నన్ జ్ఞాన మా, వేశించు న్సుకృతంబుగల్గునని
నే విస్రబ్ధచిత్తుండనై, నీశుంభద్వరచిహ్నముల్
దలఁచెదన్ నీభక్తుఁడన్ మాధవా. 66

శా. పాశంబు న్ధరియించి కాలుఁడు నను న్బాధింప

నూహించుచో, లేశంబైన నిను న్దలంపఁగలనో
లేనో యటం చిప్పుడే, కౌశల్యంబునఁ దావకస్మర
ణముం గావించెద న్భక్తితో, నోశాంతాకృతి
నన్నుఁ బ్రోవుము దయాయుక్తుండవై మాధవా.

శా. తర్కవ్యాకరణాది శాస్త్రములు శ్రద్ధాయుక్తిఁ
జర్చించుచుఁ, దర్కింపం బనిలేదు దాన యమ
బాధ ల్పాయునే యన్యసం, పర్కం జేమియు లేక
నీచరణసేవాసక్తుఁడై యుండినన్,గోర్కెల్వానికిఁ
జేకురు న్భవవిముక్తుండై తగున్ మాధవా. 68

శా. ఘంటాకర్ణుఁడు యుష్మదాఖ్యను వినం గా రాద
టం చెప్పుడున్, ఘంటల్ కర్ణములందుఁ గట్టుకొ
నుటం గాదే తదంహశ్చటా, లుంటాకాత్ముఁడవై
దయారసము వెల్లుల్గ్రమ్మఁగా వాని కీ, వంటం
జేసితివయ్య మోక్షము ననాయాసంబుగన్
మాధవా. 69

శా. శ్రీకాంతామణి భూమియుం బదముల న్సేవించు
చుండంగ నా, వైకుంఠంబున శేషశాయివయి
సద్భక్తుల్ మహాభక్తితో, నీకీర్తి న్వినుతించు
చున్నతఱిన్ నీవైభవం బాత్మలో, నేకాగ్రత్వ
మునం దలంచెదను లోకేశా హరీ మాధవా.70

శా. నీసత్యంబు విభీషణుండె యెఱుఁగు న్నీస్నేహాధ

ర్మంబునం, దా సుగ్రీవుఁడె సాక్షి భక్తజనరక్షా
సక్తిం బ్రహ్లాదుఁడన్, దాసుండే యగుసాక్షి
నీయభయదానంబందు గంతీంద్రుఁడే, యానా
తీకృతుఁడంచుఁ గొల్తు మదిలో నశ్రాంతమున్
మాధవా. 71

శా. ఏలోకంబుననుండి యిచ్చటకు దా నేతెంచెనో
యింకం దా,నేలోకంబున కేగునో యది రవంతే
నాత్మ భావింపఁగాఁ, జాలం డెన్నిసహస్రముల్
గడచెనో జన్మంబు లెన్నుందగం, డాలోచింప
నరుండునీదుఘనమాయాక్రాంతుఁడై మాధవా.

మ. వినిన న్నీచరితంబులే వినవలె న్విశ్రాంతిమై
నెప్పుడున్, గనిన న్నీభువనైక మోహనకరాకా
రంబె కాంచన్వలెన్, జనిన న్నీరుచిరాలయంబు
లకె యిచ్చుం దాజనంగావలెన్, మనిన న్నీపద
సేవచే మనవలె న్మర్త్యుండు శ్రీమాధవా. 73

శా. స్వర్లోకాంచితభోగము ల్మదిఁ దృణప్రాయం
బుగా నెన్నుచున్, నిర్లక్ష్యంబుగఁ జూచి నీదు
పదసాన్నిధ్యంబె నేఁగోరి యం,తర్లక్ష్యంబుగఁ
జేసికొంచు నెదలోనన్నిల్పి ధ్యానింతుఁ జ,
క్షుర్లీల న్ననుఁ గాంచి ప్రోవుమయ యంచు
న్వేఁడెద న్మాధవా. 74

మ. నరజన్మం బతిదుర్లభంబనుచు నెన్నంబోల్చెగా
యందు, భూసురజన్మంబు లభించు టుత్తమ
మటంచు న్వేదవేత్తల్ వచిం, తురుగా కట్టిదివ్య
జుండు నీదుపదభక్తుండయ్యె నే న్మోక్షముం,బొర
యు న్భక్తివిహీనుఁ డొందఁగలఁడే మోక్షంబు
శ్రీమాధవా. 75

శా. ఏజాతి న్జనియించిన న్మతియుఁ దా నెచ్చోట
వర్తించిన, న్నైజనాన్యకలితాంతరంగుఁ డగుచు
న్సద్భక్తితో నుండి నీ, పూజల్ చేసినమానవుం
డు సతతంబు న్సౌఖ్యముల్ వొందుచు, న్దేజ
శ్శాలియునై చిరాయువుగవర్ధిల్లున్భువి న్మాధవా.

మ. తనయుండజ్ఞతఁ జేసినట్టి యపరాధంబుల్ విలో
కించి త, జ్జనకుండవ్వి క్షమించినట్లుగను యుష్మ
ద్దాసుఁడన్ నేనొన,ర్చిన నేరంబులు సైఁచి నాపయి
దయాదృష్టి ప్రసారంబుచే, ననురక్షింపుము
దేవకీతనయ కృష్ణా శ్రీహరీ మాధవా. 77

శా. రంభాదుల్ దన చెంగటన్ నిలిచి యశ్రాంతం
బుఁ గ్రీడించినన్, సంభోగాదృతి లేశమైనవిడ
దా స్వర్గాధిపత్యం బిఁకన్, జంభారాతికిఁబోలె
గల్గినను దృష్టుల్ వీడవట్లౌట వి, స్రంభంబొప్పఁ
గఁగోరుచుంటిని భవత్సాన్నిధ్యమున్ మాధవా.

శా. అన్యాయాధ్వమునందు వర్తిలకసత్యజ్ఞానయు
క్తుండనై, మసూయాద్రేకసుఖంబులేక గతిసంభా
వించుచుఁ నీదు పా, దన్యాసోద్ధితధూళి నాశి
రమునందాల్తుఁ హరేయంచునే, నన్యంగొల్వ
క నీపదాబ్జములనే యర్చించెదఁ మాధవా.79

శా. నిన్నుఁ లోనస్మరించు మాత్రమున వానిఁ
సత్కృపాదృష్టిచే, తన్నీ వెప్పుడుఁ బ్రోచుచుం
డువని పెద్దల్ చెప్పఁగా మున్న నే, విన్నాఁ
డన్ మణి యార్తరక్షకుఁడ వీవే కాక జేజేలలోఁ,
గన్నా కుల్ మదినెన్న గాఁగలరె నీకన్నఁ హరీ
మాధవా. 80

మ. జననంబందినతోడనే కలిగెయుష్మన్నామ సంకీ
ర్తనం, బును నీపాదసరోజభక్తియు భవత్పా
జాపరత్వంబు గా, వున నాకీవనుకూలదైవమవు
గా బుద్ధిఁ వితర్కించుచుఁ, వినుతింతుఁ
నినుసంతతంబు మదిలో వేడ్కఁ హరీ మాధవా.

మ. ప్రళయానేహమునందు లోకములు వోవంగా
రహిఁ నీవు ని, శ్చలతేజోమయ రూపదీపిత
విశేషజ్యోతివై యత్తఱిఁ, వెలుఁగేకాకృతి
నొందుచుఁ జగములీవే వెండిపుట్టింతువో, జల
జాతాక్ష భవత్స్వరూపమె జగజ్జాలంబగుఁ
మాధవా. 82

మ. వ్రతముల్ దానము లెన్ని చేసినను దద్వారా
ణాసీముఖ్య పు, ణ్యాతమక్షేత్రము లెన్ని చూచిన
నుదా నాయశ్వమేధాది స, త్క్రతువుల్ చేసినఁ
దావకీన మృదుపద్రాజీవ సేవాసమా, గత
పుణ్యంబునుబోలఁ జాలవని వేడ్కం బల్కెదన్
మాధవా. 83

మ. తులసీదామముల్ ధరించుకొని చేతుల్ మో
డ్చి సత్పుండ్రవ, ల్లులు ఫాలంబునదిద్ది శుద్ధపట
ముల్ శోభిల్లఁగాఁగట్టి ని, చ్చలు నీనామము సం
స్మరించుచు భవత్సంకీర్తనల్ పాడుచున్, బలు
మాఱున్ నినుసన్నుతించు నరుఁడే భక్తుండగున్
మాధవా. 84

మ. జటధారియైయుండుట ముండియౌటయును గాషా
యాంశుకంబుల్ ధరిం, చుటయున్ జేతులసత్క
మండలువుఁ గొంచున్ వేషముంబూనుచుం,
డుటయున్ లోనగునవ్వియెట్టులొసఁగు న్మోక్షం
బుతృష్ణన్ జయిం,చుటయై నిన్ను భజించుచుండు
టయొయిచ్చున్మోక్షమున్ మాధవా. 85

శా. ఘోరంబౌ కురుపాండవాహవమునన్ క్రూ
రాత్ములంగెల్వ దో, స్సారంబల్ల కిరీటకీవొసఁగి
నీచాతుర్యముం జూపుచున్, సారథ్యంబొనరిం

చియాతనికిఁ దత్సంగ్రామసీమన్ జయం,బారన్
నీవొసఁ గూర్చినాఁడ వతిసాహాయ్యంబునన్
మాధవా. 86

మ. అమృతం బానిన మానవోత్తమునకున్ వ్యా
ధుల్ జరా మృత్యువుల్, క్రమమొప్పందొల
గున్ దలంపభవదాఖ్యన్ నిత్యమున్ సంస్మరిం,
చు మనుష్యాగ్రణికుద్భవంబె నశియించున్ సత్య
వైకుంఠ వా, సమెగల్గున్ సుధనీదు నామసమ
మేచందానసొ మాధవా. 87

మ. అఘవీరుత్తతిదాత్రదాత్రలఘుబల్య స్తోగసన్మం
దిర, ప్రఘణార్చావిధి పాత్రపాత్రని శభాస్వ
ద్గోత్రగోత్రా సకృ, న్నిఘసాపాదక గాత్రగాత్ర
మరమాని శ్లాఘ్యదోశ్శక్తిభా, జ్మఘువత్పుత్రక
మిత్రవిత్రశశి శుంభన్నేత్ర శ్రీమాధవా. 88

మ. కటిభాగావృతధర్మచేల విలసత్కస్తూరికాచిత్ర
క, స్ఫుటఖండేందు సమానఫాలప్రణత స్తోమ
ద్యుషత్సాల స, ద్వాటపత్రాధిశయత్వశీల కమ
లాబ్జాతాననాలోల హృ, త్పుట చంచత్కరు
ణాలవాల వినమద్గోపాల శ్రీమాధవా. 89

మ. అసితాభ్రోపమ కాయకాయదతి భక్తాంహస్త
మస్సూర్యసూ,ర్య సురతూంచిత భావభావభవ

జన్మాధానసై పుణ్యపు,ణ్యసమూహప్రద సత్క
థారవ రసజ్ఞాత్యంతమాధుర్యదా,య్యసమానా
చ్ఛసమాఖ్యమాఖ్యశశ భృత్పాలించదశామా
ధవా 90

మ. ఖలగంధర్వ ఖలీనఘోరపల భుగ్వ్యాళావళీవీన
ని,స్తులకారుణ్యనదీ నగోపతరుణీ దోశ్శ్లేషణాధీ
నకుం, డలిరాట్తల్పశయాన యోగిజన బృంద
స్వాంతయుంజాన శ్రీ,జలజాక్షీఘనకౌస్తుభా కలిత
వక్షస్థాన శ్రీమాధవా. 91

మ, కరిరాజార్తి విదారచంద్ర రుచిరంగత్సైరయే
నస్నము,త్కరకుత్కీల శతారదుగ్ధ సరిదీడ్గంభీర
బృందావనా,చరితాపార విహార సర్వజగతీ సం
రక్షణాధార శ్రీ,హరిణాక్షీయుగగారభక్త శుభ
దాయ్యాకార శ్రీమాధవా. 92

మ. పతగాధీశ్వర యానవేల్లదరి షడ్వర్గావరుంధాన
ర,క్షితగీర్వాణ వితాన యాదవకుల శ్రేయోద
నిధ్యానరా,జితశంఖారి దధానరాత్రి చరహస్తి
శ్రేణి కాలానభ, క్తతతిజ్ఞాననిదాన యోగివర
హృద్వ్యాలీన శ్రీమాధవా. 93

మ. భృతవేధోండ కటాహావల్లవ పురంధ్రీ క్షీరద
ధ్యాజ్యభు,క్త్య తులోత్సాహ విశిష్టజాన్వవధి

బాహానాహ దుగ్ధాబ్ధిమ,ధ్యతలాంచద్వర గేహా
దారిత సుధాంశశ్శత్ర వన్యూహ ప్రీ,ణిత పద్భ
క్తసమూహా పాండవవిపన్నగ్రాహ శ్రీమా
ధవా. 94

మ. రవికోట్యంచిత తేజపాతకతమిస్ర శ్రేణికాపూర్ణకై
రవిణీరాజ పదంబుజా శ్రితసుపర్వస్తోమజలోకేశవా
సవపూజ్యాంఘ్రి సరోజ చారుతరతుక్సంశోభిచే
తోజ జైష్ణవనీల త్తను భాసమాజ సమనుష్య
వ్యాజ శ్రీమాధవా. 95

శా. శ్రీవత్సాంచదురః కవాటజలదా శిస్తూయ మా
నప్రభా,వా వార్యాశుగఝాట యధ్యషిత
రమ్య ద్వారకావాట పా,దావిష్టాష్టదిగ్గలాట
మణిదీవ్యత్కుండలద్వంద్వ శో,భావిష్కారికిరీట
సంస్తువద శేషభ్రాట శ్రీమాధవా. 96

మ. ఫణిభుగ్బర్హయుతో త్తమాంగవిపదబ్జవ్రాతమా
నంగ సద్గుణ రత్నాళ్యనుషంగ కోపనిహతక్రూ
రక్ష పాటాంగ కా,రుణికాపూర్ణ తరాంతరంగ
గరుడారోహక్రియాచంగ మా,ర్గణబృందాత్త
యసన్నిషంగ పదనిర్యద్గంగ శ్రీమాధవా. 97

మ. నిగమోక్తస్తుతిఘోష కౌస్తుభసుమాణిక్యోల్ల
సద్భూష లో,క గణాత్యద్భుతగోపవేష త్రిది

వాక్శ్లాఘ్యసద్భాష సౌభగసంయుక్త మనీష
లాలితరమాబాహాసమాశ్లేష పాణిగృహీతీ
క్షితియోష దుష్కృతహిమానీపూష శ్రీమా
ధవా. 89

మ. సమరోర్విజితబాణసేవక సమాజప్రోతకళ్యాణ
దుర్ధమరక్షోభయకృత్కృపాణ నిజభక్తత్రాణ
కుర్వాణ సర్వమహీభారధురీణ పాలనకళాపా
రీణ కౌంతేయవిక్రమజాగ్రత్తనువారవాణ కృ
తలోకప్రాణ శ్రీమాధవా. 99

మ. యదువంశాంబుధిసోమ దుష్కృతసమూహక్షో
దకృన్నామ దుర్మదరాత్రించరభీమ చంచదసి
తాభ్రశ్యామ వందారుసమ్మదసంధాయిచరిత్ర
ధామ సుమదామస్తోమ వత్కంఠసీమ దిశా
పూర్ణయశోలలామ నతశుంభత్ప్రేమ శ్రీమా
ధవా. 100

శా. శ్రీకృష్ణాహరి మంగళంబు దనుజారీ మంగళం
బయ్యా సత్యాకాంతాధిప మంగళంబు యదు
నాథా మంగళం బచ్యుతా పాకారిస్తుత మంగ
ళంబు గరుడార్వామంగళం బర్హిలిక్ష్మాగై కౌశ్మీ
శ్వర మంగళంబిదియె మాంగళ్యంబు శ్రీమా
ధవా. 101

మ. ధరణీమండలి శాలివాహన శకాబ్దంబుల్మహీంద్రా
గ్ని కుం,జల శీతాంశులసంఖ్యచేఁ బరగఁజంచ
ద్రాక్ష సాఖ్యాకవ,త్సరమందున్ దగు జ్యేష్ఠపుం
బహుళపక్షంబందునా సప్తమీ, స్థిరవారంబున
నెల్ల నీశతకమొందెం బూర్తి శ్రీమాధవా. 102

మ భువిలో నల్లమరాజవంశ కలాశాంభోరాశి పూ
ర్ణేందుఁ డా,ర్యవరశ్లాఘిత సచ్చరిత్రుఁడగు సు
బ్రహ్మాణ్య సంజ్ఞాక స,త్కవికిన్ జిన్నమకు న్సు
తుండ నమరంగన్ రంగశాయ్యాఖ్యానౌ, కవి
నే నీశతకంబు నీకొసఁగితిన్ గైకొమ్ము శ్రీమా
ధవా. 103

మా ధ వ శ త క ము
సమాప్తము.

పీఠిక.

ఈశతకము వ్రాసినకవులు బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు. ఆంధ్రకవులలో సుప్రసిద్ధులని పేరెన్నికగన్న యీకవియుగము రచించిన గ్రంథములను జదువనివారును ఈకవులప్రతిభాదికము నెఱుంగనివారును వర్తమానకాలమున జాల యరుదుగా నుండిరనుటలో సాహసము లేదు.

బహుగ్రంథరచయితలు శతావధానులు వివిధ బిరుదాంచితులునగు నీకవులకవిత కేవల ద్రాక్షాపాకముగ మృదుమధురపదగుంభితమై యాదికవులకవితను సర్వవిధములఁ దలపించుచుండును. వీరి యాంధ్రీకరణములగు శ్రీనివాసవిలాసము, బాలరామాయణము, ముద్రారాక్షసము, మృచ్ఛకటికము, స్వతంత్రగ్రంథములగు శ్రవణానందము, బుద్ధచరిత్రము, పాణిగృహీత లోనగుపుస్తకములు భాషావిదులమన్ననకు యువకకవులవరవడికిఁగూడ బాత్రములయ్యెననుట వీరి సుహాకవితాప్రతిభకు దృష్టాంతములు కాగలవు. వీరికృతులలోని నీకామేశ్వరీశతక మొకటి రచనాకౌశలమును విషయసందర్భమునుబట్టి యీ శతకము వేంకటశాస్త్రిగారు రచించినటులఁ దోఁచుచున్నది. (నా కేదిరోగంబు నీవివిచ్చక నిక్కము

మూడఁ జేసెదవు. కృష్ణినామకవు మున్నర్కం పురోగంబు, సకలామయంబులును నెమ్మి న్నన్ను సేవించు) లోనగుపద్యములవలనఁ గవివ్యాధిపీడితుఁడై శతకమున నంపందు బాధానివృత్తికిఁ గొన్ని పద్యములు రచించిరని తోఁచును. కొన్ని పద్యములు కవికిగల యాత్మగౌరవాభిమానములు, స్వతంత్ర భావములు పూర్వాచారప్రీతిని వెల్లడించుచున్నవి. ఈకవుల గ్రంథములవలెనే యీ శతకముకూడ నూతనభావసమన్వితమై వాఙ్మయమున నొక గౌరవ స్థానముగా నొందఁదగియున్నది.

ఆధునికులు సుప్రసిద్ధులునగు శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులజీవితచరిత్రము, వారి శతావధానసారము, నానారాజసందర్శనము, లోనగుపాత్తములవలనఁ దెలియుటవలనఁ నింతతోఁ గవితాప్రశంసయు నితరచరిత్రసందర్భములు జర్చింపక వదలుచున్నారము. ఈశతకమును పునర్ముద్రణము గావించుటకు సెలవొసంగినందుకు వారికిఁ గృతజ్ఞులము.

తండయార్పేట,
చెన్నపట్నం.
10. 1. 26

ఇట్లు
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్

శ్రీ ర స్తు.

తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవికృత

కా మే శ్వ రీ శ త క ము.

శా. శ్రీరామా రమణాదినిర్జర శిరస్సేవ్యంబు సంసార
సా, ఖ్యాగామాంకురదోహదంబు పరితాపా
సార మత్యంతశో, భారమ్యంబు పరార్థదాయక
ము నీపాదంబు మోదంబుదై, వారంగొల్తు నమ
స్కరింతు మది సంభావింతుఁ గామేశ్వరీ. 1

శా. నేరంజేనియు నేరుపేనియును మన్నింపన్ భవ
త్పాద మా, ధారంబౌనని నిశ్చయించికొని
నాతప్పొప్పులంజెప్పి సం, సారాంభోనిధి నుత్త
రించుటకు నిచ్చన్నిచ్చలుంగోరి ని, న్నారాధిం
పఁగఁ బూనినాఁడ దయలేదా? తల్లి కామేశ్వరీ.

మ. అనురాగాను గతాంగనాజితుఁడనై యానందశో
బ్ధార్థముల్, వనితా సౌఖ్యపరమ్ముచేసి మనముల్
వారింపఁగాలేని నా, జననం బేమిటికంచు నొక్కొ
కయెడన్ జర్చించియున్ మానసే, రని నన్నెట్లు
భరించెదో యెఱుఁగఁగా రాదంబ కామేశ్వరీ.

మ. తఱచేనెష్డు విరాగమందు మదిసంధానింతునన్
మాటసీ, కెఱుఁగన్ రానిదె? అట్టినాఁడుమది కే

దేనొండు వైకల్యముఁ, బొరయఁజేయు నిమి
త్తమేర్పఱచి యేమోమాంద్యముం కూర్చెదె,
కృరణిన్నేను దరింతుఁ' దెల్పుమిది సౌఖ్యంబౌ
నె! కామేశ్వరీ. 4

మ. చదువఁ లేదొకవిద్య కేనియు యదృచ్ఛాలాభ
మేకాని నే, నొదుగఁ లేదొకజేని కేనియును
నోహూయంటయేకాని నే, వెదకఁ లేదొక
వేడ్క కేనియును దావిందాటయేకాని యి,
య్యది యేరీతిగ నెల్లకార్యములు నాకౌఁగాక
కామేశ్వరీ. 5

మ. ధనమార్జించితి నిచ్చితిఁ యశముసందఁగంటి
భోగమ్ములఁ, దనివిఁ జెందితిఁ ద్వత్కటాక్షమున
విద్వాంసుండనై మించితిఁ, జననీ! యెందుగొఱం
త నాకు లవలేశంబైననుఁ లేదునీ, చనవున్న
ప్పుడొకంటరిక్తుఁ డగునే సంసారి కామేశ్వరీ. 6

మ. జననంబందుట పెద్దయాటయు గృహస్థత్వమ్ము
గైకొంట నం, దనులంగాంచుట పెండ్లిసేయుట
యిటుల్ నానాఁటి కేదేనియుఁ, బనియున్నట్టులె
శోఁచునొక్కకపనిఁ బైపైవిసర్జించి శాం,
తినివేగఁ గనినిన్నుఁగొల్చుటయె ముక్తిప్రాప్తి
కామేశ్వరీ. 7

మ. ధనమార్జించుటగాదు సూ?ఫలము విద్యల్ నేర్చు
కొన్నందు కిం, మ్మనముల్ సత్క్రియలందుఁజొన్ప
వలె సామాన్యమ్ముగా ధర్మమే, తనకృత్యంబని
యెంచికోవలయు సద్దానల్ బరిజ్ఞానముల్, గాని
నానాఁటికి నిన్నుఁజేరవలెఁ గోర్కె ల్వీడి కా
మేశ్వరీ. 8

శా. దేహస్వాస్థ్యముకన్న వేఱొకటిముక్తి ప్రాప్తి
కిన్ సాధనం, బూహింపంబడ దెందు దానికి మహా
యోగుల్ త్వదీయాంఘ్రిసే, వాహంభావము
హేతువందురది నిన్నర్థించుచున్నాఁడ సం, దే
హం బేటికి? దేహియన్నప్పుడు శక్తీ! తల్లి! కా
మేశ్వరీ. 9

శా. ఆధివ్యాధిపరీతమైన తనకాయం బర్థిఁ బోషించు
చున్, శోధింపన్వలె వేదశాస్త్రములు సంశో
ధించి యద్దానిచే, సాధింపన్వలెముక్తిమార్గము
దియున్ సాధించి మోక్షార్థికిన్, బోధింపన్వలె
జన్మమన్నదియే హా! దేవి? కామేశ్వరీ. 10

మ. ధనమున్నన్ సతిలేక తత్సుఖము సందర్భించి
నన్ సంతతిం, గనకాభాగ్యముగల్గ వేఱొకటి
యకార్యంబు చేకూరనిం, కనునొక్కండదిగ
ల్గనొక్కఁడదియున్ గల్గన్ మఱొక్కండు లేఁ,గ

సుకోల్లప్పదు తృప్తియొక్కరణి లభ్యంబౌనో?
కామేశ్వరీ. 11

మ. జననాభావమనుగ్రహింపు మది నీశక్యంబు గా
దేని పై, జననంబందును నాకొసంగుమెటులో
సంగీతసాహిత్యముల్, పనిలేనీయుదరంపుఁ బో
షణకునై భాషాంతరంబుల్ జగ, జ్జననీ! దీనికి
నింతవ్యర్థపుఁ బ్రయాసంబేల? కామేశ్వరీ. 12

మ. ఎవఁడేరీతిని బెట్టిపుట్టునటులే యేర్పాటగున్
వాని వృ, త్తివిశేషమ్ములు దీనికింతమదినుద్రే
కించి తానెక్కడో, వ్యవసాయంబొనరింపనేమి
యగుఁ!ద్వత్త్రాణేశుఁడా! బిచ్చువె, త్తవలెన్
గర్మముదాఁట నెవ్వరికి సాధ్యంబౌనె! కామేశ్వరీ.

మ. ఇలువేల్పైనను దాతవైనను మఱేం కేమైనను
న్నీవె నీ, బలమొక్కించుక కల్గువారలకు నైశ్వ
ర్యమ్ము హస్తస్థితా, మలక ప్రాయము నిన్ను
వీడి నరులం బ్రార్థింపఁగాఁ గల్గునే, కలుముల్
ధేనువుగాకదున్న లెటుదుగ్ధమ్మిచ్చుఁ!గామేశ్వరీ.

మ. నరనాథుల్ పలుమంది మిత్రులయియున్నన్
గాని తత్సన్నిధిన్, స్థిరవాసమ్మొనరించునట్టి పని
నాచేఁగాదు నీవంటి స, త్కరుణాశాలిని
వెంపఁగాఁ బెఱేఁగి విద్యాబుద్ధులన్నేర్చి నేఁ,బరు

లన్నిత్యము గొల్చుటొప్పగునె యంబా దేవి!
కామేశ్వరీ. 15

మ. ఋణబాధల్ వ్రణబాధలంద్రు బుధులా యీ
బాధ నాకిప్డు దా, ఋణమైత్రారసి లేక ద్రిశుద్ధిగ
నపర్ణుం గీతఁ జెన్నాట ధా, ఋణిభావత్కకటాక్ష
వీక్షణము లారోపించు వేళొక్క కా, రణమింకి
య్యోఁప లేదిదే నిజ సుపర్ణా తల్లి! కామేశ్వరీ. 16

శా. నారుంబోసిన దేవుఁ డెట్టిగతినైన న్నీరుదాఁబో
యఁడే, "యేరీతిన్ననికేగుఁగాల"మనిలో నేడ్వం
గనేలనా! జమీం, దారుల్ మాత్రము సర్వరీ
తులను మోదంబందిరే లోటులే, దే! రారా
జున్నకైన, వృత్తికలవాఁడే రాజు కామేశ్వరీ. 17

మ. "తమ పుత్రుల్ స్వకులేతరమ్ములగు విద్యల్ నేర్చి
పోషింతు"రం, చు మతభ్రష్టులఁ జేయు పండితు
లునీచుల్ గారె! వీరింకద్ర, వ్యముకై కూఁతుల
రోవెలందులుగఁ జేయరే లేరె! యెవ్వారిదూ, ర
మతేమనాఁ, గలికాలపున్మహిమ వార్యంబౌనె!
కామేశ్వరీ. 18

శా. ఆచారమ్ములుపోయె వేదములయందాసక్తిలేదా
యెదు, ర్ధీచాతుర్యము హెచ్చె నీచులకు నాధి
క్యమ్ముదావచ్చె సం, కోచంబెందును లే"దిహమ్ము

పర"మ౯ గొండాటకుంబోరువా, రేచోట౯
గనరారు పాపమిదియేమిా? తల్లి! కామేశ్వరీ.19

మ. మునునుద్యోగులు లేరొ? వారలుధనమ్ముంగూ
ర్పరో? పూర్వవ, ర్తనల౯ మానిరె? పూనిరే మిలి
నమౌధర్మమ్ము వారిట్టులే,మనవచ్చు౯ బ్రకృత
ప్రపంచగతి వర్ణాచారముల్ మూతె నె, వ్వని
నెవ్వం డని నిశ్చయింపఁదగు?నోవామాక్షి! కామే
శ్వరీ. 20

మ. సకలమ్ముంగొఱిగించుకొందురకటా!సన్యాసులా?
కారు బో, ట్టొకయింతేనియు ఘాలముంచి సరదే
మొ? ముండలా? కారు వి,ప్రసులో త్తంసులకిట్టి
పాటుకలిగె౯ బైవారిమూలల? యెం, దుసులో
కంబిటుమాఱె? నీకెఱుఁగరాదో,దేవి! కామే
శ్వరీ. 21

శా. అచ్చాఫీసులటంచు హూణుల కుపాధ్యాయ
త్వముంచు౯ మఱి౯, వెచ్చ౯బిచ్చెడిబచ్చుటిండు
లకడ౯ వేదాంతమంచు౯ మహో, ద్యచ్చారి
త్రులు పండితుల్ మెలఁగఁగానయ్యెంగదా!
పొట్టకై, చచ్చు౯ గాలమువచ్చె గౌరవమునా
శంబయ్యెఁ గామేశ్వరీ. 22

మ. "బలిపాడాయె ను గర్భుఁడు౯ జెపియె విప్రస్వా
ములర్థించు కో, ర్కెలనీఁ బూని మఱెవ్వఁ

డెట్లునిలుచున్ బృథ్విస్థలిన్ దాతగా,వల"దండ్ర
జ్ఞలుగొంద జెందుఁగలలాభంబింతగుర్తింపరి,
క్కలికాలంబిటు కాలుచున్నయది దిక్కా! మొ
క్క! కామేశ్వరీ. 23

శా. నానానీచకృతుల్ పొనర్చు సుతుష్కూణాప్రక్రి
యాధ్యక్షుఁడౌ, వానిం జేసినఁ "బొట్టకూటికిది
నేర్వంబడ్డ" దన్నట్టి వి, జ్ఞానంబించుక లేక వేద
మఁనినన్ శాస్త్రములన్నన్ సదా, తానిందింపఁగఁ
జొచ్చువాఁడెఱుఁగునే? తత్త్వము! కామేశ్వరీ.

మ. గురువన్నన్ భయభక్తిసంభ్రమములే కోశమ్ము
నన్ గానరా,వరయన్ రాహాకకొన్ని యేనియు
ను మర్యాదాస్థితుల్ హయాణవి,ద్యరహీన్నె ర్చె
డి బాలురందు భృతకోపాధ్యాయతాదోష వి,
స్ఫురణంబియ్యది కాక వేఱుగలదే? మూలంబు
కామేశ్వరీ. 25

మ. ధనమార్జింపదె? వేశ్య యంతకునునింద్యంబౌ
నసత్యప్రవ, ర్తనయున్ సేవయు విప్రజాతులకు
మేరా "నశ్వవృత్త్యాకదా,చన" యంచున్నును
వాఁడఁడా? "యిదియదూష్యంబిట్టికాలమ్మునం,"
దనవర్ణాశ్రమపద్ధతుల్ విడుటయు న్యాయంబె
కామేశ్వరీ. 26

మ. ఎవఁడేగోతినిఁ ద్రవ్వెదాని మఱివాఁడే కాక
"తాఁజెడ్డ కోఁ,తి వనం బెల్లనుగాల్చురీతిఁ" గుల
నీతిందాఁట శంకించున,ట్టి వివేకాత్ములఁగూడఁ
ద్రోయుటకుఁ జాడికోరు లత్యంతగ,ర్హ్యావిధు
లోబ్ధనసేతు రియ్యదియు సహ్యంబౌనె! కామే
శ్వరీ. 27

శా. "మాల ల్దవ్వననుండఁగావలెనె! యామ్నాయ
మ్ము లంఘింపతా, దే,' లంచుఁ జననేమగుఁ!మ
డికిని స్త్రీబట్టనింద్యంబె!" యం,చాలోచింతురు
పూర్వ మెవ్వరును లేరా? యింతవా రక్కటా!,
పాలంబోలుకొలమ్ము వారలకు నిపాక్లేల? కామే
శ్వరీ. 28

మ. సనధర్మ్మములు తప్పు లన్యమతధర్మ్మముల్ ప్రశ
స్తమ్ము లం,చును వాపోయెడిమూర్ఖులీయుభయ
ముఁ శోధించిరే! పొట్టకూ, డోనరం బెట్టెడివి
ద్యకుం గలదె' యీయుక్తాపయుక్తత్వయో,జన
తానియ్యది వేదమూనో! మఱి శాస్త్రంబౌనో?
కామేశ్వరీ. 29

మ. తనధర్మ్మమున కన్యధర్మ్మము విరుద్ధంబెంత యూనం
తగ్గ,కొని వర్తించిన వ్యావహారికులుతఁ గొట్టిం
చిరే! యింటఁ జే, సినయాచారము వారినేమిటికి

హింసించుఁ ? మతాచారమూ, నని మాత్ర
మ్మునఁ దాను బెద్దదొర యౌనా? తల్లి! కామే
శ్వరీ. 30

మ. పెఱవారిన్ గికురించి విత్తముగొనన్ బ్రేరేపణ
ల్సేయు టక్కరుల న్నిక్కము న్యాయవాదులని
పల్కన్ దప్పు వేశ్యాగుణ, స్ఫురణంబంతయు
వీరియందుఁ గనవచ్చున్ వీరలు న్వారలున్,ధర
గేస్తు నైడఁదీయఁ గారకులు సత్యంబింత కామే
శ్వరీ. 31

శా. ఈవే యింద్రుఁడ వీవెచంద్రుఁడ వటంచెవ్వా
నినేని న్ధనా, శావేశమ్ము మెయి న్నుతించుకవులా
హా! యెంత మూఢాత్ములో, దేవీ! వీరొక కొన్ని
పద్యముల నీతేజమ్ము వర్ణింపరా, దా? విత్తము
నొసంగు దార్ఢ్యమది లేదా? నీకుఁ గామేశ్వరీ 32

మ కలవా రెందఱు? రిక్తు లెంద! ఱిపు డిక్కంజాత
భూసృష్టి నా,ద్యులుబంగారము మెక్కి వృత్తి
కఁదదన్యు లెక్కుచున్నా రె! యి,క్కలుము
ల్నిక్కములో? వయస్సుసతమో? కాయంబునా
పాయమో, కలయేనిక్కలయో మతేలధనికు
లగర్వింత్రు కామేశ్వరీ. 33

మ. అతిథు ల్వచ్చిన గారవించుటకుఁ బ్రత్యబ్దమ్మున

స్నీమహా, వ్రతము న్సల్పుటకు న్సుఖమ్ముగను గా
ర్హస్థ్యప్రచారమ్ము సం, తతము న్నెగ్గుటకు న్స
రాసరి సిరిన్ దల్లి! నినుంగోర ని, చ్చితి వానా
త్రమచాలు నెందు కధిక శ్రీమత్త! కామేశ్వరీ.

మ. తలిదండ్రు ల్పనిఁబూని బాల్యమున విద్యాబు
ద్ధుల న్నేర్పలే, వెలమిన్ద్రవ్యముఁగూర్చి యిచ్చు
టయులే దీనాకు సర్వమ్ము నీ, బలమే కారణమై
యొసంగె జననీ! ప్రార్థింతు నీరీతిగాఁ, గలకాలమ్ము
ను బోవనిమ్మధికమున్ గాంతుంపఁ గామేశ్వరీ.

శా. ఈవేళన్ మృతియేని రేపటికి రెండేతాదృశ
మ్మైన యీ, జీవమ్మందును గాయమందును సుత
స్త్రీబంధుగేహాదులం, దేవా రేనియు నాసనేయు
టది తప్పేయొక్కచోఁ జేసినన్, భావింపన్వలె
"నెంతసత్య"మనుచుం బల్కారుఁ గామేశ్వరీ. 36

మ. తమ ప్రాయమ్మునఁ బూర్వలౌకవులు చిత్తభ్రాం
తిచే స్త్రీసమా, గమముం గూర్చి రచించు నాటక
ములుంగావ్యమ్ములుంజూచి బా, ల్యము నెట్లో
వెడలించి యౌవనము రానాసౌఖ్యమందు న్మ
నిం, గిమనంబిప్పుడిసీ! యటంచునువిరక్తింజెందెఁ
గామేశ్వరీ. 37

మ. అనుమానింపక కల్పనారుచులపై నాస ల్పిసా

ళించు నెమ్మనముం ద్రిప్పఁగ లేక దుర్విషయము
ల్మన్నించుచు న్సాధుసజ్జనసాంగత్యము వీడినట్టి
పరమజ్ఞాని న్నను న్నుద్ధవ, త్రనకుం దార్చిన నీకృ
పారసు మపారంబంబ! కామేశ్వరీ. 38

మ. మతినూహింప సతీసుతాది గతసంబంధమ్ము సర్వ
మ్ము కల్పిత మవ్వారల పోషణార్థమకదా? లె
క్కింపఁగారాని దుష్కృతులం దేహి యొనర్పు
టక్కటకటా యీబంధమే యీజగ, త్తినెతికిం
గావలెనే! మఱొక్కగతి సీచేఁగాదె కామే
శ్వరీ. 39

మ. ఒక కొంతేని నిజమ్ముగాని వనితాయోగంపు సౌ
ఖ్యమ్ము సృష్టికి మూలమ్మనినిర్ణయించుటఁగదా
చేట్పాటువాటిల్లెనీ,వొకటింజేయమఱొక్కటా
యొనిదియేమో బ్రహ్మముంజూపు నంచకటా!యొ
ట్టిమహాత్ములుం జెడుదు రన్యాయంబుకామేశ్వరీ.

శా. జ్ఞానంబించుక లేని కన్నియలతోఁ గైవల్యముం
గొంది బ్రహ్మానందం బిదియంచు నెంచు బుధుల
న్నా? యెంతమూఢాత్ము లెంతే నింద్యమ్మని నో
టఁబల్కుచును దేని న్వీడఁగాలేరు విజ్ఞానుల్
హానిఁదలంచిన న్వొడము నాశ్చర్యంబు కామే
శ్వరీ. 41

మ. గృహశృంగారము చేసి చేసి గృహిణీశృంగార

ముం జేసి చేసి హృదంతః ప్రతిబింబితమ్ములగు
నిస్సీమంపుఁ గోర్కెల్ వృథా, బహుళత్వమ్మును
బొందఁ దన్మయత సంభావింప లేఁడన్య మీ,
యిహమే శాశ్వతమంచు నెంచుకుజనుండిం
తేనిఁ గామేశ్వరీ. 42

మ. ఎవరేమన్న మతేమి కాని మదిలో నేనిట్టు లూ
హింతు నీ,యవనిన్ స్త్రీయన వేఱు కాదదియె మా
యాపుంజ మద్దాని కేరు వశుల్ గారె! యథా
ర్థము స్త్రీమముగా రూపించి పద్మచ్ఛదాం, బువిధి
స్వర్తిలు నేర్పుగన్గానవలె న్మోక్షార్థి కామేశ్వరీ.

శా. ఎన్నో సంసృతు లెందఱో తరుణు లెన్నో శయ్య
లెన్నో గృహా, లెన్నో దేశము లెన్ని యోవసతు
లై యీమాయకాయమ్ము తాఁ, గన్నుల్గానదు
ముం దెఱుంగ దరయంగా లేదు కాలక్షయం,బు
న్నీ దాదయగల్గు నంతకుఁగదా ? మోహమ్ము
కామేశ్వరీ. 44

శా. ఏయే కార్యములందుఁ దన్మయుఁడనై యేనుం
టినో మున్ను నా, కాయాకార్యము లెల్ల నిప్ప
టికి హేయప్రక్రియందోఁచు నీ,మాయన్
దాఁటుటకు న్స్త్రీమూర్తులకు సామర్థ్యమ్ము లేద
న్నచో, జాయాపుత్రహితార్థులౌ నొరులకు
న్శక్యంబె ? కామేశ్వరీ. 45

మ. ఒకమాట న్వచియింతు మత్సుకృతమే మోగా
నినేనెట్టి దు,ష్టకృతి న్మగ్నతచెంది యుండినను
రూఢంబై నజ్ఞానమ్ము త,క్కక భక్తి న్భవదీయపా
దయుగళిం గల్పించె నీభక్తి మి,న్నకపోనేర్చునె
ముక్తినాకిడదె? యెన్నండేనిఁ గామేశ్వరీ. 46

మ. వ్యసనమ్ము ల్పదివేలుగల్గినను గామాసక్తికిఁ లో
చ్చుత,ద్రసపంసక్తులు దేహగేహములకే రాగిల్ల
రన్నప్పు డొం,డు పొరన్నేర్చునె! వారిచిత్త
ముల నేనున్వారిలోనెల్లన,గ్రపరత్వమ్మువహించి
నిన్ను మఱవంగాలేదు కామేశ్వరీ. 47

మ. మనమీదుర్వ్యసనమ్ముల న్మఱిగి ధర్మంబెల్ల
లంఘించి యీ,జననమ్మున్వ్యర్థ సేయుచుంటి మని
పశ్చాత్తాపముం జెందుచు, న్నను దుర్వృత్తి
యొకింత కాలము ననుంగాఱెంచెఁ బ్రారబ్ధక,
ర్మ నిదేశంబనివార్య మున్నపలు కామ్నాయమ్ము
కామేశ్వరీ. 48

శా. కష్టంబేని సుఖంబు లేనియును భోగమ్మేని రోగ
మ్ములే, నిష్టంబేని యనిష్టమేని మఱియింకే దేనిఁ
బ్రారబ్ధ ని,ర్దిష్టంబై సమకూరు నన్నునిగమాదే
శమ్ము తప్పింపఁగా, సృష్టింజేసెడి బ్రహ్మకేనియుఁ
దరంబే? తెల్పు కామేశ్వరీ. 49

శా. ప్రారబ్ధమ్మునవచ్చు సంపదలు నాపత్తుల్ తదం
తర్గతుల్, ధీరుల్ గా రొకభంగి నీయుభయ
మున్ దీర్ప న్సమర్థత్వమై, వ్వారల్ గాంతురొ
వారెధీరులు బుధు ల్వారే కవు ల్వారె య,
వ్వారేముక్తులు వారె నీవు మఱియవ్వారేరి?
కామేశ్వరీ 50

శా. అంబా? లేదని యేడ్వనున్న దని యత్యానంద
ముం జెంద నా,కుం బాల్యమ్మునుండి యీసర
ణిచే కూరె న్భవత్పాదప,ద్మంబే యేడ్గడగాఁద
లంతు నితరుల్ దైవమ్ములే కారటం, చుంగా
టింతుఁ ద్వదైక్యమిట్లు కనవచ్చు న్గాదె!
కామేశ్వరీ. 51

మ. జననం బేటికిఁ గష్టమందురి భవదంశస్ఫూర్తిమ
న్మూర్తికే, జననంబైన మఱేమి? కూర్మమును
మత్స్యమ్ము న్వరాహమ్మునై, కొనలేదే? సుఖ
మున్ యశమ్మునలినాక్షుం డింతకన్నన్ నిద,ర్శన
మొండేమిటికంబ? నీదయసమస్తంబిచ్చుఁ గామే
శ్వరీ. 52

మ. హరియన్చు న్నరుఁడంచు బ్రహ్మయనుచు న్హార్య
శ్వుఁడంచు న్నిశా, కరుఁడంచున్ బలురీతులన్
జనులు శంకల్ సేయుదుర్ వీరుత్వ, త్వరుణా

టొక్కరు నేనెఱుంగ రిది మున్ దాఁ గాళిదా
సుండు శంకరులున్నిక్క మెఱింగి రావత
మెనేఁ గైకొంటిఁ గామేశ్వరీ. 53

శా. ఫాలమ్మందునఁ గుంకుమన్నిలిపి విద్వత్తా కవి
త్వాధిక, త్వాలంబమ్ములు నీదుపాదములు
చిత్తాంభోజమందెవ్వఁడే, నీలోలుండయి నిల్పు
వారికేక నెందేనిన్ జయంబబ్బువాఁ, డేలోకమ్ము
నకేగ నే యగు? సర్వోద్యంపు కామేశ్వరీ.

మ. శతలేఖిన్యవధానిఁ జేయవా వచస్సారస్యముం
గూర్పవో, ప్రతిలేరితనికన్న పేరిడవా? ద్రవ్యం
బీయవో! రాజుల,న్న తులన్ జేయవా? యెన్ని
యేన్గతుల నానందంబు గల్పింపవో, గతినీవే?
యనువారికేమి కొదవో కామాక్షీ? కామే
శ్వరీ. 55

శా. విద్దెల్ నేర్పితి మంచునిక్కెదరహో! వేద
మ్ములు న్యాస్యముల్, హద్దు ల్పద్దులు గల్గియు
న్నవియె? యేలా నేర్వఁగా వచ్చు? నీ,పద్దార్థ్యం
బది యేమిచేయఁ గలుగు? నృత్యవ్రతు స్మన్ను
బల్, మొద్దు న్దిద్దితి తత్సము ల్గలరు? యీలో
కానఁ గామేశ్వరీ. 56

శా. ధనికుండెవ్వఁడు? రిక్తుఁడెవ్వఁడు? భవత్కా

రుణ్యా తచ్ఛాన్యతల్, పొనరించు న్మతి వానినీ
నింగ నరు న్భూనాయకు న్శత్రుజి,త్తును వేగ
న్బరిమార్చి న్యాయ మెదయందున్ జేర్చినాఁడా
సుద, ర్శనురిక్తు న్బదభక్తు రాజుగ నొనర్పన్
లేదె' కామేశ్వరీ. 57

మ. మనయైశ్వర్యము లెంత? యెంత మన మాహ్మాం
ధాతకన్న న్యంహా,తిన్నృపో త్తంసుని కన్న మెల్చి
నవెనెత్తిన్ గ్రొత్తశృంగమ్ము లి,చ్చినదిం దిన్నది
గక్కువమ్మని మదింజిలింపఁగాలేని దు,ర్ధనులు
న్రాజులె? వారిఁజూచుకవియు న్ధన్యుండె!
కామేశ్వరీ. 58

మ. మనకన్ను ల్గనుచుండ నెందఱుజను ల్మన్నైరో
కానున్న వా,రునునిం కెందఱో యంచుఁ దెల్వి
మెయి ధీరు ల్సంస్మృతిన్ లోన న,మ్మనివార
య్యున బైకి నమ్మినగతి న్మన్నింతు రవ్వారివ,
ర్తనమవ్వారికె గోచరం బితరదుష్ప్రాపమ్ము
కామేశ్వరీ. 59

శా. లక్ష త్తెచ్చెదఁ గోట్లు తెచ్చెద సిరుల్ రక్షింతు
భక్షింతు న,ధ్యక్షత్వమ్ము వహింతు నంచు నిటు
లూహా ల్సేయుటె కాని తా,యక్షేశుండగునే

యథోచితముగా నావేళకావేళయే, కుతుకంచే
ల్చెడి నీదుభక్తులకుఁ జిక్కులేవు కామేశ్వరీ.

మ. అనవద్యాంగికి నాథుఁడొక్కఁడొకఁడో హాస్యా
స్పదంబైన కా, ఖనికిన్నాథుఁడు వేలొకండిరు
వురం బ్రేమించుఁ దుల్యమ్ముగా, మన మేతాదృ
శమంచుఁ దెల్పుటయు సామాన్యంబె యద్దాని
తృ, ప్తిసిరూపింపఁ దరంబె! యయ్యదియిటుల్పో
డించుఁ గామేశ్వరీ. 61

శా. కట్టు న్నేడయొకండు వేలొకరుఁడు న్గట్టు న్గృహం
బన్యుఁడుర్, గట్టు న్జిన్నకుటీరమింకొకఁడు పాక
న్నాపురమ్ముండువాఁ, డెట్టు ల్మోదమ్ముగాంచు వీరు
నదియ ట్లెకాంతు రీకోర్కులర్, గుట్ట ల్గుట్టలు
నేయునట్టి మది కెగ్గో! సిగ్గో! కామేశ్వరీ. 62

మ. తన విత్తమ్ముని యన్యవిత్తమని యాత్మన్ గొంకు
నుంకింపగా, బనిలేదన్నియు స్వీకరింపనగు నెప్ప
ట్లన్ప్రియత్నమ్ముచే, సిన మూఢు న్దురితమ్ము గర్మ
మున వచ్చె నోప్పియె నన్నట్టులుం, డనగుర్
గల్గునె స్వీయమునం దొకటి యొన్నండేనిఁ గామే
శ్వరీ. 63

మ తనజన్మించినవేళఁ దెచ్చికొనెనో తాఁబోవునవ్వే
ళ గైకొనునో రెంటికిఁగాని దెట్టిదియుమూర్ఖుల్

స్త్రీయమంచు న్దలం, చిన నేనొప్పను గర్మ
మొక్కటియగుఁ స్త్రీయమ్ము వచ్చు న్దను,న్దనన్నో
నయ్యాది తచ్చరిత్ర మతిచిత్రంబంబ! కామేశ్వరీ.

శా. సంతానమ్మున ముక్తి చేకురుటయే సత్యమ్మయే
నిఁ జడ,స్వాంతమ్ము ల్పశుపక్షికీటములు మోక్ష
మ్మందుటే నిక్కమి, క్కాంత ల్కాంతులు గొడ్డు
వాండ్రగుటయుఁ గల్గు న్దటస్థింప వీ, చింత
ల్వాని కటంట నిక్కమకదా! శ్రీదేవి' కామే
శ్వరీ 65

మ. ధనమందిచ్చు రయొకప్డు కామినుల పైఁ దాత్పర్య
మొక్కప్డు గే, హనివాసమ్మున నొక్కవేళఁ బర
దేశావాసమం దొక్కవే, ళను వైరాగ్యమునం
దొకప్డుఁ డొకవేళ న్దానికి న్భిన్నమం, దును
వర్తించుమనమ్ముగట్టు నరుఁ డందు న్ముక్తి కామే
శ్వరీ. 66

మ. తనచిత్తమ్మును గట్టువాఁడు పరమంద న్నేర్చుఁ
గాదానికే? తనస్వాతంత్ర్యము లేనిచోఁ దనయు
నింద త్త్వజ్ఞుఁగావించి యా, తని సద్వర్తన కార
ణమ్ముగఁ బరస్థానమ్ము తాసందునే?, ఘనులౌ జ్ఞాను
లత్రోవ గామి నిది యజ్ఞానంబు కామేశ్వరీ.67

శా. భార్యా పుత్రులయందు రక్తియును ద్రవ్యం

బందునాసక్తియే, యార్యుల్పెంచరు! చెందు
మాత్రమున నేమాయె' న్మనమ్మందు నై,శర్యం
బస్థిర మాత్మజాతులరు లీజన్మంబనిత్యం బస,చ్ఛ
ర్యల్ త్యాజ్యము లన్నజ్ఞాని గను నీస్థానమ్ము
కామేశ్వరీ. 68

శా. ఎంతే ద్రవ్యము దేశము ల్తిరిగి యేదేరీతి
నార్జించి భూ, కాంత శ్రీవహియింపఁ బో నొకఁ
టనిక్కం న్జక్కఁ గూర్చున్న దో, నింతిం బిడ్డల
నన్నవస్త్రములకై హింసింపఁగాఁ బోనుగా,
స్వాంతం బెందుల కింక నేనిఁ గుంపు యింప న్రాదు!
కామేశ్వరీ. 69

మ. మన మీపాటికి శాంతము న్నలుపు మంబా!
సర్వభోగమ్ములుం, గనినాఁడ న్నగమాయెనాయు
వును సంస్కారుల్ "కళాషష్టి" నా, వినమే!
పైసగమైన బహ్మామువినా విశ్వమ్ము సర్వమ్మస,
త్తనుచర్చ్ఁ గమనింప ని మ్మధికము న్బ్రార్థింపఁ
గామేశ్వరీ. 70

మ. ధనమంచు న్గలవొక్కఁచి క్కఁడిగొన న్దాత్పర్యమే
లేనిచో, జననాథు ల్మఱి యొంద ఋందుగొ కవీ
శద్వారముల్ గొల్చుచుఁ, బనియే మొక్కని
తోడ నొక్కనికి నీప్రారబ్ధమేగాక కోఁ, తిని గొం

డెక్కిన దానినయ్యది త్రుటిం దింపించుఁ గామే
శ్వరీ. 71

మ. ఎవరేమన్నమతేమి! నిన్నుమదిలో నెవ్వాఁడు
తానమ్మువాఁడు విశేషమ్మగుసౌఖ్యముం బడయు
వాఁడు న్పుణ్యుఁడు న్గణ్యుఁడు, న్గవియుంగాఁగల
డాపద ల్బ్రరయ వెక్కాలమ్మున న్వానిఁ గ,ర్మ
విధి౯ గల్గినచోఁ దొలంగు నతిశీఘ్రింబంబ! కా
మేశ్వరీ. 72

శా. వారు న్వీరును దిక్కటంచు మది సంభావించు
టేకాని య, వ్వారు న్వీరును గష్టమబ్బిన యెడ
న్వారింపఁగా లేరు నీ, వో రాఁబోయెడివానితోడ
నవియే దోరీతివారింతు నీ, వే రాజిల్లుము నాకు
దిక్కగుచు, నిన్నే గొల్తుఁ గామేశ్వరీ. 73

శా. ఈవేప్రోవనిదానవే నపుడు నన్నే వారురక్షించి
రా, యీవారింపఁగరాని వ్యాధియు ఋణం
బెన్నేని పైచిక్కులు౯, దైవాలాయము వ్రాల
నన్నిటిఁద్రుటి న్వారించి కేళిగతి౯, జీవం బిచ్చు
టటుంచ మాన మిడవే? శ్రీదేవి' కామేశ్వరీ.74

మ. మనుజుల్ గొల్వఁగనేల? యన్యులను "నోమా
తుః పరాదేవతా",యనువాక్యమ్మున మాతృశబ్ద
మున కన్యార్థమ్ముగా నేర్చునే, జననీమాహమున

న్నదాసులభవై శాసించు నిన్ను న్భజించినం జేకూ
రవె భుక్తిముక్తులు యశశ్శ్రీలెందుం గామేశ్వరీ.

శా. గాయత్ర్యర్థమునిన్నుం దెల్పుంటయె నిక్కమ్మేని
దన్మంత్రమే, ధ్యేయంబేని సమస్త విప్రులకు
నీతేజంబమేయంబ యే, నాయుశ్శ్రీబలపుష్టికీర్తు
లిహామంగ దాప్పైని ముక్తాయిష్టి తా, మైయీన
న్ను వరింపవే! యనుచుధైర్యం బంబ! కామేశ్వరీ.

శా. ఇంద్రుం డెవ్వండు? చంద్రుం డెవ్వం డనిలుండె
వ్వాండు కంజోద్భవో, పేంద్రేశప్రముఖు ల్మతె
వ్వారు! భవాని! త్వన్మహోలేశ మిా, యింద్రుం
గింద్రుని: జెంచుంద్రుంచు నఖిలంబీవే భవత్యక్త
మే, నింద్రైలోక్య మశక్తమై పొలుపఱు న్ని
క్కంబు కామేశ్వరీ. 77

శా ఏవేళ న్మతి యేస్థలమ్మునను నేయేరీతిగా నున్న
దో, ఆవేళ న్మతియాస్థలమ్మునను నాయారీతిగాయై
తీరు సూ, త్యావిర్భావము ప్రాద్దుర్గుంకుటయు
దృష్టాంతమ్ము లిప్పట్ల నీ, భావం బింతయెఱుంగ
ధైర్యము మదిం బాటిల్లుం గామేశ్వరీ. 78

మ. బలమిచ్చుం యశమిచ్చు సంపదలిడు న్భంజించు
గుంజించు దు,ర్బలులం జేయు బలాఢ్యులం బో
నరుచు న్పాలించుం దేలించు నీ, కళయే తాదృశ

మంచు నిక్క మెఱుఁగంగా శక్తుఁ డెవ్వాఁడు
లోఁ,కులు పల్ రీతుల నట్టిసంగతుల నాక్రోశింత్రు
కామేశ్వరీ. 79

శా. సంసారంబతిహేయమం చెఱిఁగియుం జాలింప
కోనేర మా,శంసామాత్రముగాని యీజగము
నన్ జాలక్యమా హెచ్చు ప్ర,ధ్వంసాభావము
ప్రాగభావ మనుచుం దర్కించు శాస్త్రమ్ము లీ,
హింస న్మానుప నేరవయ్యెది మనం జేనేర్పుఁ గా
మేశ్వరీ. 80

శా. ఏన్నేఁ దెచ్చితిఁ జెత్తు నింక మఱియెన్నే వస్తువు
ల్పైనిలోఁ, గొన్నింటి న్దిని గొన్ని డాతు ననుచుం
గొండాడు టే కాని తాఁ, గన్నుల్మూసెడినంతలో
నొకటియుంగన్పట్ట వీసీటికిపై, చిన్నెల్ నమ్ముటక
న్నఁ బంధితువనుం జేటున్నె? కామేశ్వరీ. 81

మ. తనతెల్వి న్ధనవాంఛచే జడులచెంతన్ బూదెప
న్నిటి పో,ల్కెను వమ్ముం బొనరించుకన్న విని
యోగింపందగు న్విద్యలో,నని నాసమ్మతి యెం
తరాజయినఁదా నాపై నొకండుండు వి,ద్యా నఖం
డత్వము త్వత్కృపావశతనందన్వచ్చుఁ గామే
శ్వరీ. 28

మ. నిను నేనమ్మినదాని కీయిహమునన్నైర్పుఁ గళావ
త్తయుఁ, ధనము న్భోగము రాజపూజ్యత కవి
త్వమ్ముఁ న్యశమ్ముఁ సుఖం,బును సంప్రాప్తిగని
చ్చుచు న్నిరతముంబోషించు చున్నావిఁకె,వ్వనిఁ
గొల్వంబనియేమి యిక్కరణినెవ్వం డిచ్చుఁగా
మేశ్వరీ. 83

మ. ధనికుండైనను రిక్తుఁడైనఁ గడులుబ్ధత్వస్థునన్నిం
చుదు,ర్ధనుఁడైనఁ నృపమాత్రుఁడే నరిగినన్
దాతృత్వపర్యాప్తుఁడై,వినయంబొప్పఁగ నూలు
లాలిడి బల్విశ్వాసముంజూపు నీ,యనిమిత్తం
బగుపేర్మిగాక యిదినాదా! శక్తి కామేశ్వరీ. 84

మ. కలువేల్పుంచును నిన్నుఁగొల్చుటయ కాదీరేడు
లోకమ్ములఁ,గలవేల్పెవ్వరు! నీకుఁదక్క జననీ!
కళ్యాణముల్ గోరియో,కలుము ల్గోరియొ సౌ
ఖ్యముస్బడయఁగాఁ గాంక్షించియో నిన్ను ని,చ్చ
లుసేవించెద నెందుకే నగుఁగటాక్షుంబున్నఁ గా
మేశ్వరీ. 85

శా. నానాసాలవిశాలమై మఱియు నానాకల్పవృ
క్షౌఘ్యమై,నానారత్నమయాచలాకలితమై నానా
మరప్రాప్యమై,నానాశక్తికమై సుధాలసదుదన్వ

త్ఖేయమై యొప్పు ద్వీ,పానన్బ్రోల్చెడి నీకుమ్రొ
క్కెద ననున్బాలింపు కామేశ్వరీ. 86

మ. కలనైన న్గనఁజేయు మొక్కఁహరి వేడ్క న్మంత్రి
ణు ల్గొల్వ ము,క్తులుగానమ్ములు సేయఁ దక్కఁ
గలశక్తు ల్వేనవే ల్బుట్టునె,చ్చెలులై సేవయొ
నర్ప మధ్యగతమా చింతామణిం గొల్వులో,
పలఁ జేరోలగముండు నీచెలువము న్బ్రార్థింతుఁ
గామేశ్వరీ. 87

మ.ఋతురాజుల్వసియించుచోటుసకలశ్రేయమ్ములన్
గూర్చుమం,త్రతతు ల్వెల్చెడితావు సత్కలలు
వేదమ్ము ల్పురాణమ్ములున్,స్మృతులు న్గాయము
దాల్చియుండునెడ లోకైకేశ్వరుం డాత్మ నీ,పతి
నీతో వెలుగొందుదీవి మదిసంభావింతుఁ గామే
శ్వరీ. 88

శా. స్త్రీలై రెయ్యెడలన్ ద్రిమూర్తు లెచటంజె
ల్వొందు దీవెప్పుడా,వాలంబెయ్యది ముక్తి
కెద్దిలయము న్బ్రాపింపదేపట్ల నె,చ్చోట్లెలత్స్యాదు
లు నెచ్చెలుల్ కలుములన్ జోడించునెద్దానిపే
రాలాపించినమాత్ర ద్వీపమది వర్ణ్యంబౌనె ?
కామేశ్వరీ. 89

మ. పరగేహమ్మునభుక్తి యన్యసతితో భాషించు బల్
రక్తి యుక్కడకుం గానిప్రసక్తి వేఱొకనికిఁ
గంపించుధీశక్తి నీచరణమ్ము ల్గనలేనిభక్తియును
నిస్సారమ్ము లీయైదిటన్మఱుగన్నీకుము మన్మనం
బిదియె నిన్బ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ. 90

శా. అంబా’ నాదుప్రమాణపూర్తిగ నొకండాలిం
పువాక్ప్రత్తు నీచంబౌ జన్మము నెత్తుఁగాక గడుఁ
దుచ్ఛంబైన దుర్వృత్తియం దుం బూర్ణుండగుఁ
గాక నెమ్మనమునందు న్భక్తిమై నీదుసేవం బా
టింపఁడి వానికెల్లజగము న్వశ్యంబు కామేశ్వరీ.

శా. ఏనాఁడౌ భవదాజ్ఞ యాక్షణమునే నీసర్వము
న్వీడి త్వద్ధ్యానైకాత్ముఁడనై చరించుటకు సిద్ధ
మ్మింత నిక్కంబు నేనే నానాశము గుర్తెఱుం
గుదుసు గానీ భ్రాంతియుంగల్గు నేమో నీవిం
చుకమున్న తెల్పవలెఁ జుమ్మోతల్లి! కామేశ్వరీ.

శా. ఆయావిద్యలనన్నిటి న్సవ్యయముగా నార్జింపఁ
గాఁజేసి నీవేయంచు న్బుధులెంచు బ్రహ్మాగురు
లోకేడ్యు న్గురుంగా సహాధ్యాయింగా నలతి
ర్పతిన్సలిపి శాస్త్రప్రక్రియ న్స్వల్పమే, నాయా
సమ్ము వినాగ నిచ్చిననినుఁ ధ్యానింతుఁ గామే
శ్వరీ. 93

శా. నేనేకర్మ మెఱుంగ నన్నను భవానీ! మత్కవిత్వ
ప్రసా, రా నూనాశు శతావధానకృతి కత్యా
శ్చర్యపర్యాప్తై, యీ నే ర్పాజగదంబయే
యిడె నటం దెల్ల న్గపుల్ రాజ సం, స్థానస్థు ల్వచి
యింతురియ్యది యపార్థంబౌనె! కామేశ్వరీ. 94

శా. ఈనాఁడెందఱు లేరు సత్కవులు వారెవ్వారు
మత్ప్రజ్ఞ లో, లో నెన్నెని వికల్పకల్పనల నా
లోచించుటల్లుండఁ బ, ద్యానీకమ్ముల నెన్నిట న్న
ను నితాంతానందుఁ గావింప రం, బా! నాశక్తి
యన న్వశంబె! యిది, నీదౌశక్తి కామేశ్వరీ.

మ. సకలమ్ము న్నమహార్చి దేహ మొక టే సామాన్య
ముం జేసి తే, మికతంబో సకలామయమ్ములును
నెమ్మి న్నన్ను సేవించు ని, ట్టకలంకం బెడవాప యె
ప్పటికినప్డే నీవు నన్నేర్మిఁ గొం, డికనాఁ డాదిగఁ
బ్రోచుచుంట మనుచుంటిం జుమ్మి కామేశ్వరీ.

మ. తృణము న్వజ్రముగాఁగఁ బందినొకనందింగా
సమర్థించు నీ, వణుమాత్రంబు గటాక్షముంచి
యొక మా టాలోకనన్ జేసినన్, గణుతింపంగ
వశమ్ముగానిబలము న్గార్కశ్య మారోగ్యమున్,
బ్రణతు ల్సేయుచు నామెయి న్నిలువరావా?
దేవి? కామేశ్వరీ. 97

శా. ప్రారబ్ధమ్మది భోగ్య మన్నవిధి నీప్రాపున్న మా
బోట్లకుఁ, గారా దయ్యది చారితార్థ్యమును
బొందన్వచ్చునన్యత్ర ని, న్నారాధించినవానికి
న్ఫలము నే నాసించు టీయొక్కటే, భారం బెం
చక దీని ని మ్మిదియె సర్వంబిచ్చుఁ గామేశ్వరీ.

శా. హెచ్చా యోగముచేసి వెంబడినె నా కేదేని
రోగంబు నీ, వెచ్చో నిక్కము మూడఁజేసెదవు
వీఁ డీలాగు గాకున్న-చో, నిచ్చున్నన్ను స్మరింప
నేరఁ డని లో నీక్షించితేమో మతే, రచ్చన్ని
న్ను స్మరింపనో నొడువు మర్మంబేల? కామేశ్వరీ.

మ. కరుణాన్నీపతి ప్రోచె మున్ను నలమార్కండేయు
ని న్నన్నునా, తురునిం బ్రోచి తదీయసామ్య
మును బొందుంగాక నీపేర్మి యం, బరో? యీ
లాగున నెంతకాల మిఁక నీభక్తుండ నయ్యుం
దురు,ద్ధరమూవ్యాధి భరింతు నీకిది యసాధ్యం
బౌనె! కామేశ్వరీ. 100

మ. పడిసెంబో తలనొప్పియో జ్వరమొ తాపంబో
మతేమంచు నీ, నడి కాలమ్మున గృచ్ఛ్రనామకపు
మున్నర్కంపురోగంబు నా, కడకుఁ ద్రోచితి
దీనిపేర్దలచినఁ గంపించు దేహంబునీ, యడుగు

ల్లో గ్రక్కెద దీనిబారికిఁకఁ ద్రోయంబోకు కామే
శ్వరీ. 101

శా. పున్నెంబెన్నఁడుచేసి నేనెఱుఁగ నేఁ బ్రొద్దు న్మ
హాపాపసం, పన్నుండ; న్పరదూషకుండను; బహు
ప్రాయుండ ; దుష్టుండ ; నా, పన్నుండన్ ; శర
ణంటి ; నాపిదప, నాభాగ్యంబు, నీచిత్తమా, ప
న్నార్తి ప్రశమాపధాయిత కృపాపారీణ కామే
శ్వరీ. 102

మ. "పదరా పాపదరా"యటంచు మెడపైఁ బాశంబు
లంబెట్టి గెం, టుదు రాకాలునిభృత్యు లంచు
మదిలో డొంకింతయున్ లేక నీ, పదభక్తిన్వడనా
డి పందనయి పాపం బెన్న నార్జించి నీ, పదరాజీ
వము లాశ్రయించితిని సంబాళింపు కామేశ్వరీ.

శా. బాల్యంబెల్లను క్రీడచే నరుగుఁ బో భామారత
తిప్రక్రియా, లౌల్యోద్రేకముచేత యౌవనము
నేలంగూలు ; సంతప్తమా, మాల్యంబో యన
నొప్పువార్ధకము దా మాయుంగదా? చింతల,
న్నల్యంబు ల్మిగులున్ ద్వదీయపదవి న్సాధింపఁ
గామేశ్వరీ. 104

మ. తపముంజేయఁగలేదు దానములు నేఁదథ్యంబు
గాఁ జేయలే, దెపుడుం బెద్దలువల్కు చట్టముల

యం దిచ్చుంజరింపంగ లే, దిపు డేలాగుననో
భవచ్చరిత మందిష్టంబుగ ల్గె న్మదిన్, నెపము ల్మా
లకుం ద్రోచి ప్రోవుమి ననుస్నిచాత్ముఁ గామే
శ్వరీ. 105

మ. జననీగర్భములోనఁ గొన్నిదినము ల్సాధుత్వముం
బొందియుం, బినో లేదో వివరింప రాదవల నా
శ్రీపుల్లణింపంగ నీ, కును శక్యంబని యొంచఁబో
ననిన నాకుంజక్కఁగా నీకడ, న్మనవింజేయఁగ
నెట్లుశక్యమగు! నన్మన్నింపు కామేశ్వరీ. 106

శా. శ్రీరంజిల్లెడిపద్యము ల్శతకమై చెన్నొంద నీ
మీఁద నే, నారంభించిన దాది నిన్నడుగునా
యాకోర్కులన్ గొన్ని మున్, దీరెన్ దీరుచు
నుండెఁ దీరఁగల వీ తీ ర్కొంత సూచ్యార్థతన్,
గారె న్వచ్చెడి దాని సూచనలెఱుంగున్ గా
దె! కామేశ్వరీ. 107

కామేశ్వరీశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక

ఈవిశ్వనాథశతకము వ్రాసినకవి అమలాపురము సన్యాసికవి. ఈయన నివాసస్థలము విశాఖపట్టణమండలాంతర్గతమగు పాలైరు. కవితానుకులాల కుల సంఘాతుఁడ ననియుఁ గాశీపతికి గంగాభవానికిఁ గుమారుఁడనియుఁ దనపత్నియగు కన్నమ్మతోఁ గలసి కాశీనగరమున కేగి విశ్వేశ్వరునిఁగూర్చి యీశతకము రచించెననియు శతకాంతమునఁగల పద్యముల వలనఁ దెలియుచున్నది.

ఈకవి శతకములను నూరింటికిఁ బైగ రచించెననియుఁ గట్టమూరి కామేశ్వరకవి శిష్యుఁడనియు రామాయణము రుద్రాక్షమాహాత్మ్యము లోనగు గ్రంథములు రచించెననియుఁ గవిశిష్యులలో నొకరగు దేవులపల్లి చంద్రశాస్త్రిగారు రచించిన మాలికవలనఁ దెలియనగును.

ఈసన్యాసికవి శాలివాహనశకము 1782 సరియగు క్రీ. శ. 1860 లో జనించినట్లుఁ గవికి శిష్యుఁడగు దేవులపల్లి చంద్రశాస్త్రిగారు రచించిన యీ క్రిందిపద్యమువలన స్పష్టముగాఁ దెలియుచున్నది.

సీ. తనవంశకర్తయై తనరారు శాలివా
హనమహారాజు శతాబ్దములు క
రగశైలవిధుసంఖ్యఁ దగు రౌద్రివత్సర
చైత్ర శుద్ధ నవమి మిత్రపుత్ర

వారత్రియామావిరై రహిఁ స్గనుసమ
యంబున నమలాపురాస్వయామ్ర
శాంభోధిరాకాసుధాంశుండు నాఁగను
ద్భవమంది మదిని సద్భక్తి మెఱయఁగ.

పైపద్యమువలనఁ గవి జన్మమొందినకాలముపైని మేముదాహరించినటుల స్పష్టమగుచుండ శతకకవులచరిత్రమునందు వంగూరి సుబ్బారావుగారు ద్వితీయశతకసంపుటమున లచ్చారావుగారును ఈకవి శాలివాహనశకము 1682 సరియగు క్రీ. శ. 1760 లో మృతినొందినటుల వ్రాయుట కేదియాధారమో తెలియదు.

ఈసన్యాసికవి కంఠ్యనియమాదులయం దభిరుచి మెండు. ఇంతవఱ కీకవిశతకములలో నైదాఱు మాత్రమె లభించినవి. ఈయనవ్రాసినగ్రంథములెన్ని కలవో యవి యెందుగలవో విశాఖపట్టణమండలవాసులు శోధించి ప్రచురించుట కర్తవ్యము.

తండయార్పేట
చెన్నపట్నం.
26-1-1926.

ఇట్లు,
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండ్ సన్స్.

శ్రీ రామాయనమః.

అనంతపురము సన్యాసికవికృత

శ్రీ విశ్వనాథశతకము.

సీ. శ్రీవిశాలాక్షీమనోవారిజార్యమ
యమదోర్బలోద్రేక హారణచతుర
చతురాస్యముఖ్యపూజితపత్పయోజాత
జాతరూపాంశుకశాతకాండ
కాండకటూహ్ర కాండ నైజపిచండ
చండరుక్ఛశిధనంజయవిలోక
లోకత్రయీరక్షణైకధురంధర
ధరణీధరోత్కరోత్తమనిశాంత
గీ. శాంతరసమూర్తి దేవతాచక్రవర్తి
శమితసుజనార్తి పరిహృతజననజార్తి
భూరిగుణయూథ కాశికాపురసనాథ
విదళితామర్త్యరిపుయోధ విశ్వనాథ. 1
సీ. కలభకీరపిపీలికారాజిరాజీవ
యానోత్కి వ్యరోమాళివదన
కమఠపాఠీనభృంగశ్రేణివిచికిల
ప్రపదవిలోచన పక్ష్మరదన
కిసలయహరిజపాకుసుమరంభాస్తంభ
చరణమద్యాధర సక్థియుగళ

పులినమేరునమేరు పుష్పఖండేందు స
త్కుటిపయోధరనాభి గండభాగ
గీ. కలితలసదన్నపూర్ణాంబికాముఖాబ్జ
బాలసూర్యసదాశ్రిపాలితార్య, భూ... 2
సీ. జయజయశయకుశేశయసంభృతకురంగ
జయదుష్టజనసముదయవిభంగ
జయజయవందారు నయనాంబురుహమిత్ర
జయకలశాంభోధి శయనమిత్ర
జయజయవిధిహరి హయపోషణోల్లాస
జయభవ్యనిర్జరాలయశరాస
జయజయకృతబిలేశయరాజమణిహార
జయమృకండుకుమారభయవిదార
గీ. జయమహోదారజయనిరామయశరీర
జయదయాపూర జయసమిజ్జయవిచార, భూ...
సీ. దీనసంఘాతచేతోనీరజాత మ
త్తాళివరాయతుభ్యం నమోస్తు
ఫేనకాదేనసంతానవిసప్రసూ
నాభదేహాయతుభ్యం నమోస్తు
నీలాతసీసుమమాలాతమాలసం
పజ్జిద్గళాయతుభ్యం నమోస్తు
బాలాతపమహితాశకీలాతటిల్లతా
భాకపర్దాయతుభ్యం నమోస్తు

గీ. అంచు సతతము సేవినుతించుచున్న
కించిదనుకంపమున విలోకింప వహహ భూ...4

సీ. శ్రీభవానీవర సితకంఠ హర వామ
దేవ మహాదేవ దేవదేవ
దేవరాణ్ణుతసుస్వభావ భావజభంగ
భర్గ విరూపాక్షభవ కపర్ది
శంకర సాధువశంకర శర్వశ
శాంకశేఖర నిష్కళంక వరద
శూలి సోమ కపాలమాలికాధర నీల
లోహిత గిరిధన్వ త్రాహియనుచు

గీ. నహరహంబును నేమహామహుఁడు నుడువు
నతఁడు కైవల్యమొందుటే యబ్బురంబ, భూ

సీ. కామగర్వవిఫాల సామజాజినచేల
సామగానవిలోల శరణుశరణు
పుంగవాజానేయ సంగరాజేయ భు
జంగతల్పసహాయ శరణుశరణు
నిత్యనృత్యవినోద భృత్యతత్యాహ్లాద
సత్యవచోమోద శరణుశరణు
సాంద్రకృపాపాంగ చంద్రికాభనిభాంగ
చంద్రసూర్యరథాంగ శరణుశరణు

గీ. సంతతద్యోధునీజూట శరణుశరణు
సత్యరత్నానిరాఘాట శరణుశరణు, భూ... 6

సీ. తిలగతతైలంబు తెఱఁగునఁబూసల
లోని దారముమాడ్కి బ్రూనిలోని
చేవవిధంబున శిలలోనిలోహంబు
పగిదినిఁ బాలలోపలిఘృతంబు
వడువున ననలోని వాసనకైవడి
దారువులోపలి దహనుమాడ్కి
ఫలములోనిరసంబు భాతిధరిత్రీత
లంబులోపలి నిధానంబురీతి
గీ. నరయమశకాదిదంతిపర్యంత జీవ
గణమునందున నుందువు కానరావు, భూ 7

సీ. హరివిరించులుకిటి హంసరూపములఁ దవ్వ
దాద్యంతములుగాన నందువలన
కనుదమ్మితో వేయు కమలములప్పూజింప
హరికిచక్రంబిచ్చి నందువలన
బొంగుచుశ్రీరామ లింగప్రతిష్ఠ సీ
తాధీశుఁడోసరించి నందువలన
హరియొక్కరుఁడెదైవమన్న వ్యాసునకు బా
హార్గళ స్తంభమై నందువలన
గీ. శరభసాళువమై నరహరినిఁ గెలిచి
నందువలన మహాదేవుఁడవు నిజంబు భూ... 8

సీ. ఆరావమొక్కటి భేరీమృదంగాది
వాద్యవిశేషము ల్వరుసవేఱు

కాంచన మొక్కటి కటకాంగదాది నా
నావిధోజ్జ్వల భూషణములు వేలు
గోక్షీర మొక్కటి గోసమూహమునకు
కృష్ణసితారుణా కృతులు వేలు
మృత్తిక యొక్కటి మేదురస్వేద నీ
స్థాలీశ రావఘటాలి వేలు
గీ. గరిమఁ బరమాత్మమూర్తి యొక్కరుఁడ వీవు
కాయములు భిన్నరూపముల్గావెతలఁప, భూ.
సీ. విమలభవత్కథల్ వినని కర్ణములు క
ర్ణములా పురాణకూపములు గాక
త్వన్మూర్తిఁ గనని నేత్రములు నేత్రంబులా
చాలినీకుహరసంచయము గాక
భక్తితో మిముఁ నుతింపని రసజ్ఞ రసజ్ఞె
ఘనతరాయసఖజాకంబు గాక
మిముఁ బూజసేయని మృదులహస్తములు హ
స్తములా దారుహస్తములు గాక
గీ. నిజపదానతకృతబోధ నిర్నిరోధ
కుటిలవర్గమృగవ్యాధ గురుసుమేధ, భూ... 10
సీ. ఆశ్రితకల్పక మంచుస్థాణువునెట్టు
లింద్రాది సురలాశ్రయించిరొక్కొ
స్త్రీపుంనపుంసక రూపహీనున కెట్లు
పురుషోత్తముఁడౌన ర్చోఁ బూజనంబు

కులగోత్రములు లేని గూఢమార్గున కెట్లు
కులగోత్రపతి తన కూతునొసఁగె
నతులామృతాపేక్షు లైన మహర్షులు
విషధారి నాత్మ భావించి రెట్లు
గీ. లిలఁబురాకృతపుణ్యంబు గలుగ నెట్టి
వారలధికారులౌట ధ్రువంబుగాదె భూ... 11
సీ. అతులితాష్టైశ్వర్యయుతుఁడౌట చిత్రమే
రాజశేఖరుఁడయి ప్రబలుకతన
సమధికసౌందర్యశాలియౌటరుదుకో
జగతిలో స్మరహరుండగుటకతన
వివిధవిద్యావిదుఁడవుట యచ్చెరువె స
ర్వజ్ఞసమాఖ్యచే వరలుకతన
నిరుపమతరశౌర్య నిధియౌటవింతయే
యంతకాంతకుఁడయి యలరుకతన
గీ. నిట్టిమహిమంబు లెవ్వరికొదవఁ గలుగు
నట్టి నినుఁ బ్రార్థన మొనర్తు ననుదినంబు భూ...
సీ. ఆదిభిక్షుఁడవయ్యు నఖిలేశ్వరుండ నా
నలరారుటిది విస్మయంబు గాదె
విసముకుత్తుకనిండ మెసఁగియు నెన్నఁడు
మృతిలేకయుండు టద్భుతము గాదె
యెవ్వరుముట్టని యెముకఁ జేపట్టియు
శుచిమూర్తివైతివి సొబగుగాదె

యున్న త్తమువహించి సన్మార్గవర్తి నా
విహరించితివి కడువింతఁగాదె

గీ. వ్యత్యయంబయ్యె నీనడవడిఁగనంగఁ
బ్రత్యయముసేయు భక్తులపట్లనట్ల భూ... 13

సీ. ఎఱుకులవాఁడవై యెనఁగాని ఘనగోని
పాదుండవౌట నిశ్చయముఁగాదె
కరమర్థిజాలరికన్నియంబెండ్లాడి
ధీవరాఖ్యుఁడవౌట దృష్టముగాదె
బూడిదనెమ్మేనఁ బూసియు భూయోవి
భూతి పూర్ణుఁడవౌట ఖ్యాతిగాదె
చండికతోఁగూడి చరియించుచుండి స
తీపతివౌట సుస్థిరముగాదె

గీ. శ్రీదవారితసూరివిషాదసుప్ర
సాదజితమత్తకరిమానుషాదపాహి, భూ...14

సీ. నీలకంఠయటన్న నిలుచునే నిశ్శేష
వృజినవ్రజోగ్రదర్వీకరములు
పంచాననయటన్నఁ బారవేభవదుఃఖ
పుంజమదోన్మత్త కుంజరములు
హరిణాంకయన్న దైన్యమునొందవే బహు
దారుణాపత్సరసీరుహములు
విషధరయన్నను వెసనారిపోవెతా
పత్రయోత్కట బృహద్భానుశిఖలు

గీ. నీదునామమహాత్త్మ్యం వర్ణింపఁదరమె
కింపురుషసిద్ధసాధ్య నిలింపులకును, భూ... 15

సీ. స్ఫురదణిమాది విభూతులుగలుఁగఁగా
నింటింటభిక్షకు నేఁగనేల
సర్వమంగళనీకు సామేననుండఁగా
బెస్తకన్నెను నెత్తిఁబెట్టనేల
వెండిగుబ్బలిపైఁ బరుండక ననిశంబు
నొలకలలోపల నుండనేల
వేలుపుల్గొల్వఁ జేరోలగంబుననిల్వ
కురుభూతములవెంటఁ దిరుఁగనేల

గీ. మతవిరోధులు శంభుఁడు మంగళుండ
టన్నఁ దవులదెనామది విన్నఁదనము, భూ...16

సీ. మారునిఁగాలిచి మరుభూతిమైనింగ
మలయజంబు విభాతి నలఁదినావు
మాతంగదైత్యుని మర్దించితచ్చర్మ
ముత్తరీయంబుగా నుంచినావు
వనజోదరుశిరంబు వ్రచ్చితదీయ క
ర్పరముఁ బాత్రముగఁ జేపట్టినావు
గరళంబుమ్రింగకఁ గంఠకోణమున మా
నితలాంఛనంబుగా నిలిపినావు

గీ. యిటులనేతపరాక్రమం బెఱుకపడుట
కోయపస్మారిగుణమె నాకుసెలవిమ్ము, భూ...17

సీ. ఏమహాత్మునకును హేమావనీధ్రంబు
రమణీయకార్ముక రాజమయ్యె
నేకృపానిధికి రత్నాకరశ్రేష్ఠంబు
నిరవధికోగ్ర తూణీరమయ్యె
నేగుణాఢ్యునకును బాగొప్పనవనిధీ
శ్వరుఁ డనారతబద్ధ సఖ్యుఁడయ్యె
నేశాంతఖనికి లక్ష్మీశుండు నిజనేత్ర
పద్మపూజయొనర్చి భక్తుఁడయ్యె
గీ. నింతవానికి నగ్నత్వ మేలఁగల్గె
నేమిమర్యాదొ తుదమొదలెఱుఁగ రాదు, భూ.

సీ. శ్రీగుజ్జగద్గురునామధేయుఁడవయ్యు
సురగణపాలశిష్యుండ వైతి
అభవుఁడవయ్యును విభవంబెలర్పఁగ
భల్లాణనృపతికిఁ బట్టివైతి
చర్చింపనీశ్వర శబ్దవాచ్యుఁడవయ్యు
బాణాసురునకును భటుఁడవైతి
మిత్తినిగెలిచిన మేటిశూరుఁడవయ్యు
సితవాహునకుఁ బరాజితుఁడవైతి
గీ. సామినీభక్తసులభత యేమిచెప్పఁ
జిత్రమోయప్ప సతతపోషితకకుప్ప, భూ... 19

సీ. సద్భక్ష్యభోజ్యచోష్యములు భుజిష్యుల
కిచ్చి క్ష్వేళము భుజియించినావు

గజసైంధవములు కింకరకోటులకునిచ్చి
వృషభవాహనుఁడవై వెలసినావు
ముక్తాఫలకలాపములు నమ్రిలకు నిడి
పునుకలపేరులు బూనినావు
పట్టాంబరంబులు భక్తాళికినొసంగి
కటిపైనిఁ బులితోలు గట్టినావు
గీ. యెన్నిజన్మము లెత్తిన నిన్నుఁ గెలువఁ
దగును నీవంటివిభుఁడేడి దాసులకును, భూ...20

సీ. భూతేశ నాకు నీవే తండ్రి వినగేంద్ర
పుత్రికతల్లి సవిత్రి గంగ
శీతశైలేశుండు తాతమేనకయవ్వ
మైనాకుఁడే మేనమామసుమ్ము
యన్నవీరన్న పెద్దన్న విఘ్నేశుండు
కొమరొప్పఁజిన్నన్న కొమరుసామి
ప్రమథులుబంధువుల్ భసితంబు శ్రీగంధ
మల శివాక్షసరము లలసుమణులు
గీ. వేయునననేమిటికి కాద్రవేయవలయ
పుడమిలోపల మాకేదుగడయునీవె, భూ... 21

సీ. నీతనుజన్ముండు నిఖిలవిద్యలకెల్ల
దేశికస్వామియై తేజరిల్లె
నీజటాగ్రంబున నెలకొన్నదేవ శై
వలిని త్రిలోక పావనమొనర్చె

నీకడియంబైన కాకోదరవరుండు
మహితభూభరణ సమర్థుఁడయ్యె
నీవధూతిలకంబు నిర్జరుల్ నుతిసేయ
జగదంబ నామప్రశస్తినొందె
గీ. నభవనీవు జగజ్జనకాఖ్యఁబూని
తౌర నినుఁగొల్చువారిభాగ్యముకొలఁతయె, భూ

సీ. శివయన్నమాత్రనే చేకూరు నైహికా
ముష్మికములు భక్తముఖ్యులకును
త్ర్యంబకయన్న నయంబుగ మూఁడుజ
గంబులనేలు యోగంబుఁగలుగు
మృత్యుంజయయటన్న సత్యంబుధర్మార్థ
కామమోక్షములు శీఘ్రమెలభించు
బంచాక్షరములు జపించినఁ బృథుపంచ
పాతకంబులు బటాపంచలగును
గీ. తొలఁగు ద్వీపక త్రినేత్ర చతుర్భుజములు
నైదుమొగములుగలుఁగు మహాత్మవింత, భూ. 29

సీ. వారణాశీశ పావకదర్శనంబబ్బ
వారణాదులమీఁది వాంఛయేల
పుండరీకేశ్వరుఁ బొడగన్నఁ బుండరీ
కాదులమీఁది ప్రియంబదేల
కుంభకోణేశుఁ గన్గొన్న నూతనశాత
కుంభకుంభాదులు గోరనేల

గేరి కేదార సుక్షేత్రేశుఁగన్నఁ గే
దార సుక్షేత్ర చింతనము దేల

గీ. శ్రీగిరీశు నిరీక్షింపఁ జెందదే య
శేషసంపత్తిహృతవిపత్సద్విపత్తి, భూ... 24

సీ. భవవార్ధినిర్మగ్న భక్తులఁదరిఁ జేర్పఁ
దారకేశ్వరుఁడవై తనరినావు
నతజనప్రతతి సంసృతి రోగములుమాన్ప
వైద్యనాథుండవై వరలినావు
సర్వదాసాజ వంజవసం జ్వరమణంప
సోమేశ్వరఖ్యాతిఁ జూపినావు
సేవకభవబంధ లావనంబొనరింపఁ
బట్టిసాధిపుఁడవై పరఁగినావు

గీ. యిహపరము లబ్బవే భువినించు కేని
ప్రతిదినము నిన్నుస్మరియింపఁ బరమపురుష, భూ.

సీ. వ్యాఘ్రేశ్వరాభిధేయము వహించితి మాను
షాఘౌఘరురుపలాయనము సేయ
హరిమాయూరేశ్వరాభిఖ్యఁ బూనితి
నరవిపదహి ఖండనంబు సేయ
నాగేశ్వరాభోగ నామంబు నొందితి
జనశోకపవన భక్షణము సేయ
నేకామ్రనాయకాఖ్యాకనిల్చితిమర్త్య
కామితఫలములు గలుఁగఁజేయ

గీ. మృగఖగాహిద్రుమాఖ్యల నెగడితౌర
వాటిభాగ్యంబుఁ బొగడ నెవ్వరితరంబు, భూ.26

సీ. నీవున్యగ్రోధావనీజమైయుండఁగ
శౌరితద్వటపత్త్ర శాయియయ్యె
నీకంకణమున సంధిలుమసారంబనఁ
దోయజాక్షుఁడు శేషశాయియయ్యె
నీవిషంగమునకు నిశితాంబకంబయ్యెఁ
జక్రపాణిపయోధిశాయియయ్యె
సదమలజంబుకేశ్వరుఁడవైయున్న త్వ
త్సన్నిధి హరిరంగశాయియయ్యె
గీ. నీరహస్యంబు లెఱుఁగరొకో రమేశ్వ
రేశ్వరుల నెడఁగావింతు రిలఁగుజనులు, భూ.27

సీ. తన్న వేవిధునిఁ బదాఱువ్రక్కలుగాఁగ
దయఁగ్రమ్మఱఁగమూర్ధ్నిఁ దాల్చినావు
తలఁద్రుంపవే విధాతకుఁ బునస్సారథ్య
కృత్యంబునకు నియోగించినావు
ఫాలాగ్ని చేఁగాల్ప వేలతాంతాయుధు
మించివెండియుఁ బ్రతికించినావు
త...గజేదతు మస్తకము నెప్పటిమేష
శిరమిచ్చి జీవితుఁ జేసినావు
గీ. నిగ్రహానుగ్రహంబులు నీకెతగును
రుద్రకారుణికాగ్రేసరుండవగుట, భూ... 28

సీ. ఆమ్నాయహయనీకు హంసవాహనమహా
సనదేశములు సాహిణములుగావె
యాకాశకేశ నీకబ్జినీ బాంధవ?
ప్రముఖగ్రహములు సుమములుగావె
ఫణ్యాభరణనీకుఁ బాతాళలోకంబు
హాటకభూషాసుపేటగాదె
దిగ్వాసనీకు నాదిత్యాధిపాది ది
క్పతులు శాటీపాలకరులుగారె
గీ. నీవు వేధోండములలోన నిండియుండ
తథ్యమేగాదె యేతద్విధంబు దెలియ, భూ...29

సీ. బికిరమెత్తుట మానుపింతునీకందు నా
యొద్దొక్కఁ కృషియెట్టులగును
కాఁటిలోఁ పలఁ బండ నేఁటికియందు ఖ
ట్వాంగమొక్కటి మంచమగునదెట్లు
లలిఁబసిఁడిండి కళాసముద్భాజియించు
మందునా నిర్గుణ మనుసరించె
నస్తిహారము వలదందునా యేవంశ
జుఁడవు మౌక్తికదామ శోభనొంద
గీ. యేమిసేయుదుఁదండ్రి మదీప్సితంబు
తీరదయ్యెను నాదురదృష్టమరయ, భూ... 30

సీ. ఒకవేళఁ గుంభకారకుభంగి బ్రహ్మాండ
భాండనిర్మాణ తత్పరుడవగుచు

పాంచాలికునిలీలఁ బ్రాణులనాడింతు
వొకవేళ చర్మపుత్రికలకరణి
నొకవేళ నైంద్రజాలికునిచందంబున
జీవకోటులయందు సేయుచుందు
వొకవేళ నజముకుందోగ్రాఖ్యలఁజరింతు
వొకవేళ జ్యోతిర్మయుండవగుదు
గీ. వీశనీచర్య లెన్న వాగీశవర్య
దివిషదాచార్యులకునైనఁ దెలివిగలదె, భూ...
సీ. తాండవలీలాప్రియుండవుగావున
డమరుఢాంనిన నిసంబముదగు
భిల్లవేషంబు శోభిల్లధరించితి
కల్లగాదుర లేడిపిల్లదగును
కొండకూతురిఁగూడి కొండపైదిఱుఁగుదు
గండ్రగొడ్డలిచేత యుండఁదగును
నిచ్చలువిడువక బిచ్చంబునకునేఁగు
జోఁగులవాఁడవు జోలెతగును
గీ. భూమినే భూమికకుఁదగు భూమవస్తు
వులనుగూర్చుట వేషికి యుక్తమెకద భూ...
సీ. తావక కరసంగతంబయ్యె నేణ శా
బకమేమి తొల్లి తపంబుఁజేసె
నీశిరోవేష్టనమైశుభావహుఁడయ్యె
నహివర్యుఁడేపుణ్య మాచరించె

యుష్మదీయస్కంధయుతమయ్యె నేనిఁక
కళవసంబేనిష్ఠ గతిఁజరించె
నీగ్రీవమాలికలై గ్రాలె రుద్రాక్ష
ఫలములే పూజలు సలిపెనొక్కొ
గీ. బిల్వమే వ్రతమునసీకుఁ బ్రీతియయ్యె
నవనిఁ బున్నియ మొకరి సొత్తానెతలఁప, భూ...
సీ. కరికాళుఁడొసగు మాకందఫలంబులు
మిక్కుటంబగుకూర్మి మెక్కిమెక్కి
మాదరచెన్నాఖ్యుఁ డావరంబున బెట్టు
సురచిరాంబకళంబుఁ జుఱ్ఱిజుఱ్ఱి
నిమ్మవ్వమదిఁబత్తి నివ్వటిల్లఁగఁబోయు
జావసంతసమునఁ ద్రావిత్రావి
బోయకన్నడు యెడఁబాయకనర్పించు
నంజుఁడు తునకలు నములినమలి
గీ. తృప్తిఁదీరక ఛిఛీంప్ర దేహియనుట
జనులుదీర్తురె తుత్తు విశ్వంభరునకు, భూ...
సీ. వేదముల్చదివెనే వేదండముస్వతుండ
మునవారిఁదెచ్చి మజ్జనమొనర్ప
శాస్త్రముల్చదివెనే చక్రిస్ఫుటస్ఫటం
బాతపవారణ రీతిఁబట్ట
మంత్రముల్నుడివెనే మహిమూర్ణనాభి శో
భిలదుకూలవ్యాతి కలననెఱప

ఘనపురాణంబులు విని నేకిరాతుండు
పిశితఖండంబు లర్పించుటకును
గీ. యేమివిద్యలు త్వత్కటాక్షేక్షణములఁ
జూచినఁ గృతార్థులగుదురు నీచులైన, భూ...
సీ. అభిషేకయోగ్యంబులగు నారికేళంబు
లను లేపయోగ్యచందనము లక్ష
తానీకయోగ్యవంశానోకహములు స
మర్చనాయోగ్యకుం దాదికములు
గురుధూపయోగ్య గుగ్గులములు జ్వాలదీప
యోగ్యశారదపాద పోచ్చయములు
నైవేద్యయోగ్య కనచూతములు వీటి
కాయోగ్యఫణివల్లికాక్రముకము
గీ. లగములయ్యె నెంతేని ధన్యతవహించె
యుష్మదష్టవిధార్చనాయోగ్యఫణితి, భూ...36
సీ. శైలూషదళమొక్క టేలాగునర్పింతు
మారేడువనములో మలయునీకు
నొక్కక్రొవ్విరిచేత నొగినెట్లుఁబూజింతు
తారకా కుసుమముల్ దాల్చునీకు
నేకఫలంబెట్టు లిడుదుఁ బ్రేమమునేక
పారిషదిష్టార్థ ఫలదనీకు
చుళుకోదకమున నెట్టుల స్నానమమరింతుఁ
దలపైని మిన్నేరుఁ గలుగునీకు

గీ. నైనసద్భక్తితోడుత నే నొసంగు
పత్త్రపుష్పఫలాంబు సపర్యలుగొను, భూ... 37

సీ. నీచుఁడువీఁడని నెమ్మదినుంచక
భ్రమరకీటన్యాయ పటిమనెఱపు
నేపల్కుపలుకు లెంతేపద్యములుజేయు
నవ్యఘుణాక్షరన్యాయశక్తి
వడివిడనాడంగ వలదు మర్కటకిశో
రన్యాయపద్ధతి రాజిలంగ
చేపట్టఁగదవయ్య చెలఁగిమార్జారకి
శోర మహాన్యాయ కారణముగ
గీ. గాదుమామకయత్నమె కానొకతఱి
కాక తాళఫలన్యాయ ఘటనఁగాదె, భూ...38

సీ. బహుపాతకుఁడనంచు భయమునొందఁగ నేల
పతితపావన ఘనవ్రతము నీది
షడ్వర్గశాత్రవ చ్ఛటకు జంకఁగనేల
శరణాగతత్రాణ బిరుదునీది
నిష్ప్రచ్ఛరంబుఁ జెందినచింత యేటికి
దీనదయాపర దీక్షనీది
సుగతిగల్ల గణించు దిగులుల్లమున నేల
శ్రేయోప్రదానోరుచిహ్న నీది
గీ. యేప్రకారంబునఁ గనఁగ నేదిశంక
నినునొకించుకసేవించు జనులకింక, భూ... 39

సీ. కామాంధకారివిగావున వర్ణివై
మేనకాత్మజను భ్రమించుటెల్ల
మంజులద్విజరాజ మౌళివిగావున
విప్రవరాధ్యత వెలయుటెల్ల
ప్రచుర మహాశ్మశానచరుండవటుగాన
నొగిఁ బిశాచస్నేహ మొందుటెల్ల
సుమహానటాభిధానమునొందితివిగాన
మూఁడువేళలయందు నాఁడుటెల్ల
గీ. నెంతవారికినైన నను వింతగాదె
సంతతంబు భవత్రౌవ్షి చింతసేయ, భూ...40
సీ. వేమారు శ్రీమహా విష్ణువల్లభయంచుఁ
బలుమరు బ్రహ్మాది పతియటంచు
గొనకొనిసశివ ఏకో దేవయంచును
దివిరిరుద్రోన ద్వితీయయనుచు
రహిసమానాధికరహితయటంచు మా
నకశివాత్పరతరం నాస్తియనుచు
మాటిమాటికి జనుర్మరణదూరయటంచు
దైవతమూలకందంబటంచు
గీ. నిగమములు బల్కఁగనరుఁడు నియతి నన్య
దేవతారాధనమొనర్పఁ బోవఁదగునె, భూ...41
సీ. వికసితమందార విటపిమానినిమిళింద
మటుఁగునే వేగ మందారమునకు

పక్వరసాలాంఘ్రిపము మానిచనునె శు
కంబుదుత్తూరసాలంబునకును
లలితపయఃపానలాలసమాన సా
కసముపయఃపానకాంక్షయిడునె
కలితబలాహకావలిఁగాంచి ముద మొందు
కేకికావలిఁగాంచి కేరుఁబెట్లు
గీ. నీపదధ్యాననిరతుఁడై నెగడుజనుఁడు
చేరిపెరవేలుపుల నుతిసేయఁజనునె, భూ... 42

సీ. బూతినెన్నొసటపైఁ బూసెదనంటినా
కీలికీలలుసోకి కాలునేమొ
యడుఁగులొత్తెదబత్తినంటినా నూపురా
శీవిషభూత్కృతుల్ జెందునేమొ
నందిని ముస్తాబొనర్చెదనంటినా
క్రొవ్వాడికొమ్ములఁ గ్రుమ్మునేమొ
బంటునై కొలిచెద నంటినాప్రేతర
వంబులకును మేనువడఁకునేమొ
గీ. యుగ్రమూర్తివి దయఁజూడకున్నఁ జేరఁ
దీసి బ్రోవదెయార్య దయాసమగ్ర, భూ... 43

సీ. ఏనవీనాశ్వంబుపై నధిష్ఠించె నే
విఘ్నరాజుదలంప వృషముగాక
దిటముగానేమైనఁ బటములుగట్టెనే
వటుఁడు దిగంబరత్వంబుగాక

శాంతమేమైనను సంగ్రహించెనె వీర
భద్రుఁ డత్యుద్రకోపంబుగాక
నేతల్లి గని పెంచె నేతారకారిని
భావింపసంశయాస్పదముగాక
గీ. ఉండ్రిపోలికసుతులకుఁదగె నొకొక్క-
గుణముమేలయ్యె నయయొ నాల్గుఁదగెనీకు,భూ
సీ. అఘటనాఘటనా సమర్థుఁడవంటకు
శునకాకృతులుబూను శ్రుతులుసాక్షి
కంజుకృతములంఘ్యంబటంటకును మా
ర్కండేయ మౌనివర్యుండుసాక్షి
సబలుదుర్బలుఁజేయు జాణవంటకుఁద్వన్న
గోత్పాటనుఁడు దశాస్యుండుసాక్షి
కూటస్థుఁడవటంటకునుద్వాదీయేక్షణ
సంజ్ఞుఁడైన శ్రీజానిసాక్షి
గీ. సాక్షిగోధిత్రాంతమేచకశిరోధి
హతవిరోధియపారదయాపయోధి,భూ... 45
సీ. గోహయనీలకవాహనంబులుగదా
దేవతురంగమైరావతములు
సత్పాఠకులుగదా సంగీతసాహిత్య
చణులునారదుఁడును శారదయును
మండనంబులుగదా హితచక్షుశ్శ్రవ
స్సార్వభౌముఁడును జందురుండు

శ్వశురగేహస్వీయ సదనంబులేకదా
హిమనగశ్వేతమహీధరములు
గీ. నాలుదౌనలువియన్నది యమృతజలధి
నీయశంబిట్టిదనుచు వర్ణింపఁదరమె, భూ... 46
సీ. కుంభిదైత్యస్ఫీతకుంభముల్ మోదవే
తోడరిమొమ్మొనలకైదువుగ్రహించి
శార్దూలయామినీచరుఁగదనంబులో
జదుపవే చంద్రహాసముధరించి
ప్రాకటపురసుందరీకంఠసూత్రము
ఖండింపవే పినాకమువహించి
దునుమవేజాలంధరునిఁ బదాంగుష్ఠకృ
దబ్ధిజావర్తమయారిఁబూని
గీ. తేజరిలె నీప్రతాపకాంతి ఖగరాజు
మోరఁగలవెల్లఁదనమెల్లఁజూరఁగొనెయె, భూ...
సీ. అర్ధనారివి నేయథార్థంబుగాఁ బూరు
షాకారివని గొనియాడుటెట్లు
కొమ్మరైన బవిరిగడ్డముగల్గు కతమునఁ
జెలిమియటంచు వచింపుటెట్లు
నిరతంబును సమర్చనీయ లింగస్వరూ
పుఁడవు క్లీబుఁడవంచు నుడువుటెట్లు
తలఁపఁబరేత భూతలనికేతుఁడవు
గృహమేధివనుచు నగించుటెట్లు

గీ. మాతృపితృవర్జితుండవు జాతిలేదు
పెక్కుపేరులు నీకొక పేరులేదు, భూ... 48

సీ. ఆతతకాల సమేతుండవయ్యును
వ్యాధివిదూరుండవై వరలుట
యతులితసోమాహ్వయ ప్రదీపితుండవ
య్యును గమలాప్తత నొందుటయును
నిక్కంబుపుష్కర నేత్రుండవయ్యును
బుణ్యజనావనస్ఫూర్తిగనుట
కడువడిగంగాధరుండవయ్యు జటులకృ
శాను తేజోవృద్ధిఁ బూనుటయును

గీ. నిర్భరాశ్చర్యములుకదా నీమహిమలు
మహినసాధారణములు సామాన్యులకును,భూ.

సీ. కమనీయముద్రికాకటకకేయూరాద్య
లంకారమండలాలంకృతంబు
తుహినావనీధరదుహితృమతల్లికా
వితతనేపథ్య సద్విరచనంబు
సౌవర్ణఘంటికారావబంధురవృష
స్కంధాగ్రభాగసంస్ఫాలనంబు
లోకభయంకర కాకోల జంబూఫ
లాకారకృన్నిపుణాంచితంబు

గీ. నైనభవదీయహస్తము నభవనాదు
మస్తకము పైనిఁజేరిచి మాన్పుభయము, భూ.

సీ. సౌగంధికాంభోజ రాగప్రవాళ ప
ల్లవసముజ్జ్వలకాంతిలాలితములు
ఝషహలధ్వజశంఖచక్రాబ్జ పవిధను
రాదినవీన రేఖాన్వితములు
ఘటజవసిష్ఠ ముఖ్యమునీంద్ర హృత్పద్మ
కర్ణికా పీఠికాగ్రస్థితములు
భాషాసుయోషా విశేష సీమంతసిం
దూరబిందూరు సిందూరితములు
గీ. నగుభవత్పాదములు చూపఁదగదె నాదు
చిత్తమిత్తఱిఁ దమినిగురొత్తెసామి, భూ... 67
సీ. అసమానబాహువీర్యవిజృంభణాదిత్య
తనయోగ్రదంత తాడనకరములు
వాణీశముఖమౌళి మాణిక్యదీపికా
ప్రాజ్యనీరాజినభాజనములు
స్తబ్ధరోమర్షభోద్యద్వర్ష ధార్యబ్ధి
వరజావ రాదృష్ట వైభవములు
ప్రత్యగ్రశీతలభానుసంకాశ న
ఖశ్రేణికావిభావిశ్రుతములు
గీ. నగుత్వదంఘ్రిపయోజములస్మదీయ
మానససరోవరంబునఁ బూనికొలుతు, భూ...
సీ. ఉపనయనుండవై యొప్పవేధరఁబంచ
యజ్ఞపరుండని ప్రాజ్ఞులనఁగ

రాజశిఖామణివై చేయవే దుష్ట
శిక్షణంబును శిష్టరక్షణంబు
యార్యుఁడవై యనయముఁ బాశుపాల్యప్ర
భావమందవె పశుపత్యభిఖ్య
వృషలుండవై సదా విఖ్యాతిఁగాంచవే
త్రివిధవర్ణాసక్తి తేజరిల్ల
గీ. బ్రాహ్మణక్షత్రియోరుభూపాదభవుల
లోననెవ్వండవో గొల్తునానతిమ్ముభూ... 53
సీ. బ్రహ్మచర్యముగదా పావనగౌరిత
పోవనంబునకును బోవుటఁగన
గార్హస్థ్యమేగదా కరముశర్వాణితో
తిరముగాఁగూడి కాపురము సేత
మిగులవానప్రస్థమేకదా జడలుధ
రించియెల్లపుడు చరించుటెల్ల
యత్యాశ్రమముకదా నిత్యంబుభిక్షాన్న
మారగించుటవర్ణి సాంబజటిల
గీ. భిక్షుకాఖ్యలు సహజముల్ త్ర్యక్షనీకు
నిదియదియటంచు మదినిశ్చయింపనేర, భూ...
సీ. అంబికాధరనవ్య బింబికాఫలరస
గ్రసనవ్యసనకీర గర్వదూర
కాళీమనఃపుల్ల నాళీకమకరంద
పానషట్పదరాజ భవ్యతేజ

దాక్షాయణీపీన వక్షోజకాశ్మీర
వక్షఃకవాట మహోక్షఘోట
నీహారగిరినంది నీదృక్ప్రకోరక
రాకామృగాంక నిరస్తపంక
గీ. కృతసురావనసంరంభ ధృతకురంగ
డింభసంభరితాజాండ కుంభ ప్రోవు, భూ... 55
సీ. చారుతత్పూరుషా ఘోరసద్యోజాత
వాసుదేవేశాన వక్త్రమూర్తి
సతతవరాభయా జగవత్త్రిశూల ప్ర
ముఖకరాంభోరుహా మోఘమూర్తి
హేరంబషణ్ముఖ వీరభద్రక్షేత్ర
పాలాగిపరివృత భద్రమూర్తి
జలభూనభోనభస్వద్భాస్వదిందీవ
రప్రియాధ్వర్యగ్ని దీప్రమూర్తి
గీ. బుధజనస్తోమ సస్యనభోనభస్య
హరివయస్య నిరంతరా చరితలాస్య, భూ... 56
సీ. అనుదినాకర్ణనమునురోమహర్షణా
మందనియురగత్వ మందఁగోర
శారీరమానసాతుచ్యబాధలుగల్గి
యుండెడుమనుజత్వ మొందఁగోర
లలితనిద్రాహారములు లేకయుండెడు
యురుతరదేవత్వ మొందఁగోర

నిర్మోహనిస్సంగ నిర్ద్వంద్వనిరుపాధి
యుతమైనప్రమథత్వ మొందఁగోర
గీ. నాయభీష్టము విజ్ఞాపనంబొనర్తుఁ
జిత్తగింపుము తాదాత్మ్య సిద్ధియొసఁగు, భూ...
సీ. ఆనందకాననంబాలవాలముగాఁగ
విలసితంబగుజడల్ వ్రేళ్లుగాఁగ
బాహుయుగంబులు ప్రచురశాఖలుగాఁగ
లలితాంగుళులు కిసలములుగాఁగ
కోమరునఖంబులు కోరకంబులుగాఁగఁ
బొక్కిలికోటర స్ఫురణగాఁగ
నవ్యస్మితంబు సూనంబులుగాఁగ ఫ
లముచంద్రమశ్శ కలమ్ముగాఁగ
గీ. నగజబెనఁగొనులతగాఁగఁ దగినకల్ప
శాఖివిమదిష్టఫలము లొసంగిగావు భూ,... 58
సీ. నిస్తులోరులు ప్రతిష్ఠా స్తంభములుగాఁగ
భుజములు బిసముల పోల్కెఁగాఁగ
కరములు వికచపుష్కరములుగాఁగ స
ద్వళులురువీచికావళులుగాఁగ
నాభికాకుహరమెన్నందగుసుడిగాఁగ
కంఠంబుదివ్యశంఖంబుగాఁగ
చటులజటాచ్ఛటల్ శైవాలములుగాఁగ
లలికృపారసము జలంబుగాఁగఁ

గీ. దనరుయుష్మత్సరోవరమున మునింగి
పాపసంతాపముక్తుఁడనై పరగెద, భూ... 59

సీ. రమణీయయానంబు రాజహంసలుగాఁగ
నారుమేల్తుమ్మెద బారుగాఁగ
సముచితకుచములు చక్రవాకములు గా
స్వరమువనప్రియ వరము గాఁగ
నాస్యంబుపుష్కరాహ్వము గాఁగ మంజులో
క్తులుశుకశాకుంత కులముగాఁగ
నతులుఖంజరీటౌఘముగాఁగఁ గ
చంబుసుబర్హి బర్హంబుగాఁగ
గీ. నొప్పుప్రాలేయగిరిజావయోవిలాస
మరయ నీమోహజాలమ్ము నందుఁబడదె,భూ...

నవరసములు.

సీ. నవవజ్రమకుట వైభవధాళధళ్యరు
చుల్ శీర్షమందు సంశోభిలంగ
మండితహరినీల కుండలచ్ఛాకచ
కృప్రభల్ గల్లభాగములఁ బొదలఁ
మాంగళ్యశోణరత్నాంగదధాగధ
గ్యద్యుతులంసములందు వెలుఁగ
ముత్యాలబలుసరముల తాళతళ్యదీ
ప్తులునిజోరస్థలిఁ దొంగలింప

గీ. మేల్కడెంబులు మణికట్ల మెఱయుచుండు
నీదుశృంగార రసమెన్నఁగాఁదరంబె, భూ...61

సీ. వదలకద్వాదశవత్సరాయుర్దాయ
పరిమాణుఁడగువశివర్యశిశువు
నీక్షించి క్రుద్ధుఁడై దక్షిణాధీశుండు
కాలపాశనిబద్ధుఁ గానొనర్పఁ
బెంపువేఁడెడి విలాపింపుచుదేవ ర
క్షింపురక్షింపు రక్షింపుమన్న
సాక్షాత్కరించి కటాక్షవీక్షాపాలిఁ
జూచి తదర్భకుఁ గాచి హేళి

గీ. సుతునిభవదీయ పార్ష్ణి పీడితునిఁజేసి
వీరరసమువహింపవే విభ్రమముగ, భూ... 62

సీ. మందరాహార్యంబు మంథానముగఁజేసి
వాసుకిసూత్రంబుఁ జేసి యనిమి
షాసురుల్ డాసి దుగ్ధాంబురాశిమథింప
విషముద్భవంబంది వెసజగములు
గాలుపనడలి జేజేలుపదంపడి
పార్వతీశ్వరపాహి పాహియనుచు
నైవారమొనరింపఁ గా వారలఱుదందఁ
గాలకూటమువేడ్కఁ గ్రోలిప్రోవ

గీ. వేచతుర్దశ భువనములిల్లిస్తరిల్ల
నిబిడకరుణారసము మది నివ్వటిల్ల, భూ... 63

సీ. స్యందనకేతువుల్ జ్యానంతములునియం
  తాశుగములు భారతీశమేశు
లురగరుత్త్రాణము లరుణానుజాఖ్యుల
  ర్వప్రతోదములాగమప్రణవము
లుర్వీభృదురగవర్యులు ధనుస్సింజిను
  లతిరథాంగము లహర్పతిసుధాంశు
బింబముల్ జేసి పురంబులుమూఁడు క
  రంబునిమేషమాత్రంబులో చె
గీ. లంగుచును లీల నేలఁగాలంగఁజేసి
  యద్భుతరసంబుఁజూపవే యమరులమర,భూ...
సీ. కాత్యాయనీపృథు కబరికాభరమున
  విరులదండలుజుట్టి వెలయువేళ
హైమవతీలలాటాగ్రమునందు సితాభ్ర
  తిలకంబుసొగసుగా దిద్దువేళ
లసదపర్ణాకపోలములు కస్తురిచేత
  వారకమకరిక ల్వ్రాయువేళ
నగజాకఠోరస్తనస్తబకద్వంద్వ
  మందుఁ గుంకుమపంక మలఁదువేళ
గీ. నుమకుఁగిలికించితములు నేయుచును హాస్య
  రసముఁ జూపవె స్మేరవిరాజితాస్య, భూ...
సీ. పసిపాపని హిరణ్యకశిపుఁడు నొప్పింపఁ
  గరివరదుఁడు నృకేసరిశరీర

మలవడనద్దనుజాధము వధియింపఁ
గని ఘనక్రౌర్యంబు గడలుకొనఁగఁ
దనయక నెనిమిదియడుగుల పెంకఁప్రరూ
పముఁ గొంతసాళ్వరూపంబు గొంత
తగువిగ్రహముఁబూని తన్నాసవన్మృగేంద్రు
పటుదర్ప మొగిఁ దృణప్రాయముగనొ
గీ. నర్చితివి భళియని సుమనస్తతి మిముఁ
బ్రస్తుతింప భయానకరసమునిగుడ, భూ... 66
సీ. శ్రీకంఠ మిము వెలిఁజేసి దక్షుఁడు యాగ
మొనరింపఁగ నెఱింగి కినుకతోడఁ
జని పూషుదంతము ల్పడలించి శశిని పో
డశఖండములుగ నడంచి భగుని
కన్నులు పెరికి పెన్గాలినెచ్చెలికాని
నాల్కలేదును గోసి నలువచెలువ
ముక్కు గ్రక్కునఁ జెక్కి మురవైరిచక్రంబు
చక్కలమ్ముగఁ బుక్కి వెక్కసముగ
గీ. దక్షు తలఁ ద్రెవ్వనేసియుఁ దక్షిణమున
భర్గభీభత్సరసముఁ జూపవె మహాత్మ, భూ...
సీ. మదనుఁ డనంగుఁడు మదమత్తమధుపగు
ణము నిష్ఫలమ్ము చాపము నలాదు
లస్త్రము ల్ప్రబలసైన్యము పతంగంబులు
తేరనిలంబతీంద్రియుఁడు సూతుఁ

డాగయ పడగ విసారమహాట యొత్తింగి
నిజసత్త్వ పరసత్త్వ నిర్ణయంబు
దెలియక నీమీఁద నలరు*తూపుల నేయ
నలికాగ్నిచేతఁ దదాత్మభవుని
గీ. భస్మ మొనరించి జగములు భయము నొంద
రౌద్రరసరేఖఁ జూపవే రభసమునను, భూ...
సీ. అక్షయ మభవ మనాద్య మనంత మ
ద్వయ మనామయ మనాహ్వయ మచింత్య
మవ్యక్త మనుపమ మనుపద్రవ మజేయ
మనసూయ మనపాయ మప్రమేయ
మసహాయ మలఘుత్వ మనఘుత్వ మచలత్వ
మగుణత్వ మమితత్వ మమలినత్వ
మశిశుత్వ మవయోత్వ మజరత్వ మస్త్రీత్వ
మపురుషత్వ మషండ మైసమంచి
గీ. శ్యామలస్ఫటికాకృతి యై వెలుంగు
మూర్తివై శాంతరసమున మొనసి తౌర, భూ.
సీ. ఉరులింగమూర్తివై యుదయింపఁ గని రమా
కాంతాబ్జభవులు విభ్రాంతులైరి
సతతము హాటకేశ్వరు భజించి రసాత
లాధినాయకులు కృతార్థులైరి
వాలాయముగ మహాకాళేశ్వరునిఁ గొల్చి
భూలోకవాసులు పుణ్యులైరి

తారకేశ్వరు నిరంతరము గౌరవమునఁ
బూజించి దివిజులు పూజ్యులైరి
గీ. యిన్ని రూపులు నీవౌట యెఱుఁగరాదె
శాస్త్రవేత్తల కేలకో సంశయంబు, భూ... 70

సీ. భాసురతరమహాభవనముల్ తగునయ్య
యఖిలాంతరాత్ముఁడ వైన నీకు
కనదురుదీప్తికై కన్నేహావర్ధిష్ణు
తనరే స్వయంప్రకాశసుఖి నీకు
సూర్తులసంగతి యొప్పునే పరికింప
సహాహా నిరాకారి వైన నీకు
మేటిశతాంగాదు లేటికిఁ బరికింప
హారవిరాడ్రూపుఁడ వైన నీకు
గీ. నాదిమధ్యాంతశూన్యుఁడ వైన నీవె
దేవుఁడవు నేను పరుల నుతింపఁబోను, భూ...

సీ. ఉపనిషదర్థసౌధోపరితలములఁ
జరియించు నెవ్వాఁడు సంతతంబు
సకలజంతుఫలద్రుసరణి నజాండముల్
భరియించు నెవ్వాఁడు ప్రకటమహిమ
నాపాదమస్తకాభ్యంతరాళములందు
ధరియించు నెవ్వాఁడు ధవళరతు
రూఢిఁ గామక్రోధలోభమోహాదులు
హరియించు నెవ్వాఁ డహర్నిశంబు

గీ. నట్టి భగవంతుఁ గీర్తిదిగంతు శాంతు
దాంతు శ్రీమంతు ధీమంతుఁ దగభజింతు, భూ.

సీ. అవిముక్తరాజధానివిరాజమానకో
దండరాజము లేఖతటిని గానము
కేవల లోలార్కకేశవుల్ కోటికలు
మహనీయధర్మంబు మార్గణంబు
గోఘ్నద్విజాతిఘ్నగురుతల్పగానవా
స్వాదనస్వర్ణాపహార ముఖ్య
కలుషజాతంబు లక్ష్యము నీవు ధానుష్క
చూడామణివి నిన్నుఁ జూడఁగోరు
గీ. వారిసుకృతము వర్ణింప వశముఁగాదు
ధాతకయిన భుజంగమనేతకైన, భూ... 73

సీ. ఆకులుమేయవే మేఁకలు నీటిలో
పలను మెలంగవే జలచరములు
వృక్షశాఖల వ్రేల వేగబ్బిలమ్ములు
చెప్పినఁ బలుకవే చిలుకగములు
వాయువుగ్రోలవే వ్యాళము లనయంబు
విపినవాసము సేయవేమృగములు
ధ్యానంబుసేయవే తద్దయు బకములు
గుహాలనర్తింపవే కోరి హరులు
గీ. జపతపస్స్నానసంధ్య లాసద్గతికిని
కారణంబులు దృఢబుద్ధి కాక ఫలిర, భూరి...

సీ. దారాది కేషణత్రయము వర్జించి స
త్త్వాదిగాఢగుణత్రయంబు విడచి
తాపత్రయముఁ బరిత్యక్తముఁ జేసి స
య్యాన మలత్రయవిమోచన మొనర్చి
వాసనాత్రయమును వదలి పెద్దయు మండ
లత్రయాగమ్యస్థలములు వెదకి
యంగత్రయోజ్వల వ్యాపారము నెఱింగి
లింగత్రయాంతర్విలీనులైన
గీ. వారలకు దుర్ఘటామృతద్వాఃకవాట
విఘటనము సేత సేకూరు వేగరమున, భూరి...75

సీ. ఏఁబది రేకులచే బిందుసంయుక్త
పంచాశదక్షరపంక్తిచేత
నలరారెడు సమంజసాధారనానుచ
క్రాదిషట్చక్రముల్ హర్షమలర
గ్రమమున శోధించి ఘనతదీయోపరి
భాగసహస్రార పద్మవిహార
మాణమరాళసామ్రాడ్విలోకన మాచ
రించు మాన్యులకు సిద్ధించు ముక్తి
గీ. కామినీసంగము వృథా పామరులకుఁ
గలుఁగునె సుధీపచేళిమ కల్పభూమి, భూరి. 76

సీ. భూతధాత్రీముఖ్యభూతపంచకమును
శబ్దాదివిషయపంచకము మఱియు

శ్రవణాదిధీంద్రియోజ్జ్వలపంచకంబు వా
క్పాణిముఖకర్మేంద్రియపంచకంబు
నలిమనోబుద్ధిచిత్తాహంకృతి చతుష్ట
యంబు జీవాత్మసమావృత మగు
పంచవింశతి తత్త్వభాగ్దేహినివహహృ
ద్వనమధ్యముల నీవారశూక
గీ. విధమున నజస్రమును వెల్గు విభుఁడ వీవె
కావె దేవేంద్రనుత వేగరావె బ్రోవ, భూరి...
సీ. రజ్జువునందు సర్పంబు ముక్తాస్ఫోట
మందు రౌప్యంబు పైష్టాంబువులఁ బ
యస్సు మరీచకయందు నీరంబు భ్రాం
తి జగంబు నీయందు దృశ్యమగును
దహనునియందును దాహకత్వంబును
దపనునియందునఁ దాపనంబు
సలిలమునందున శైత్యంబుఁ బూర్ణని
శాకరునందుఁ బ్ర[illegible] మట్లె
గీ. నొగిఁ బ్రపంచంబులోపల నుండు దీవు
విష్టపమ్ములకును నీకు వేఱు గలదె, భూరి... 78
సీ. ఉభయపార్శ్వముల ధాత్రూపేంద్రు లురువడి
వింజామరమ్ములు వీచుచుండ
ఛత్రమ్ము వజ్రి పశ్చాత్స్థితిఁ బట్టఁ ద
ర్పణము పురోవీధి వహ్ని నిలుప

సౌరి భీకరగదాధారియై నిలుచుండఁ
గర్బురేంద్రుఁడు పాదుకలు ధరింప
వరుణుఁడు కాళాంజిపట్టు సమీరుండు
వీడియ మొసఁగంగ విత్తవిభుఁడు
గీ. చేరి కై దండయిడఁగఁ గచేరియందు
గద్దెపైఁ గూరుచుండవే కడుముదమున, భూరి.

సీ. హరిరాట్కిశోరంబు హరికిశోరముగాదె
నీవిక్రమమునకు నిభముగాక
గ్రావవతంసంబు గ్రావమ్ముగాదె నీ
ధీరసంపదకును దీటుగాక
సింధురాజం బల్పసింధువు కాదె యు
ష్మద్గభీరతకును సవతుగాక
ఖద్యోతబింబమ్ము ఖద్యోతమగుఁగాదె
నీప్రభాపటలికి నీటుగాక
గీ. భీమ నీశౌర్య ధైర్యగాంభీర్యరుచుల
కేమి సదృశముఁ దెల్పుదు నింకఁ దెలుపు, భూరి.

సీ. ఉత్పలప్రియుఁడు మహోత్పలప్రియుఁడు పూ
దండగా మేల్బండి యుండగాఁగ
బలవిరోధియు మహాబలవిరోధియుఁ బడ
వాలుగా మేల్మేడనూలుగాఁగ
రజితాచలము మహారజితాచలము నివ
సనముగా నవశరాసనముగాఁగఁ

బద్మాధిపతి మహాపద్మాధిపతియును
జోడుగా సంగడికాడు గాఁగ
గీ. వెలఁగు నిను జిన్నయుండంచుఁ జెప్పుచుండు
నెపుడుఁ బ్రాజ్ఞులు నెడ యింతలేక, భూరి.
సీ. అవిరతగుణశాలివౌట నిజంబు దూ
రములయ్యె నన్నవస్త్రములు నీకు
నిరతశివాసక్తనిర్మిద్రుఁడవుగదా
ధర్మవిద్వేషమ్ము దవిలె నీకు
లావణ్యయుక్తనూలసితుండవేకదా
కౌరసంపర్కంబు గలిఁగె నీకు
వివరింప నిర్మోహివేకదా ధరలోన
నసమాక్షయుగభిక్ష్య హత్తెనీకు
గీ. దొడ్డవారికి నైనను జెడ్డగొనము
కొంత గలుఁగవె కలిఁగినఁ గొదువయేమి, భూరి.
సీ. అనుపమచిత్రకాయయుతుండవై హాత
చిత్రకాయుండవై చెలఁగినావు
రాగముక్తుండవై రతిరాజభస్మాంగ
రాగయుక్తుండవై ప్రబలినావు
సారంగధరుఁడవై సాహసం బేపార
సారంగహరుఁడవై గేరినావు
గోత్రవర్జితుఁడవై గోత్రాధిరూఢగ
రిష్ఠత్వ మంగీకరించినావు

గీ. తారుమారయ్యె నీప్రవర్తనలు చూడ
నబ్రముగదయ్య సానుమదతినికాయ, భూరి...

సీ. ధీరాళ్యభీష్టదాతారం గణాధినే
తారం సపత్నహంతార మఘువి
దారం యమీంద్రమందారం సువితరణో
దార మంకస్థితదారమురగ
హారం హాలాహాలాహారం మహీధ్రవి
హారం విచారప్రహారమమిత
సారం విధూతసంసారం ధృతాధరికా
సారం ఘృణారసాసార మీశ

గీ మహామహేశ యటంచుఁ బ్రత్యహముఁ దలఁతు
భాసురే భాసురత్వగ్విలాసవాస, భూరి... 84

సీ. సంగోరుమెయినిద్ద చలిమలబిడ్డతో
పడిగల గిబ్బవార్వమ్ముతోడ
మూఁడవకన్నుతో ముయ్యంబు వాలుతో
సిరులీను రుదురక్కసరులతోడ
నగవొప్పుమోముతో జిగికప్పుమెడతోడ
గాలిమేతరిసూడిగములతోడ
బూచులగములతోఁ బూపజాబిలితోడఁ
జంకను బెట్టిన జింకతోడ

గీ. వేగమున నాకుఁ బొడసూపవే గడంకఁ
గందు మనసారఁ గన్నులకరవుదీర, భూరి...85

సీ. అనృతోక్తు లాడింప నాలోచనము చేసి
కపటముఁ బన్నిన గాధిపుత్రు
కొలకు హరిశ్చంద్రకువలయేశ్వరుఁడు భా
ర్యను నందనుని విక్రయంబొనర్చి
తాను చండాలునొద్దను మధుమాంసముల్
మోచుచుఁ గడలేని నీచవృత్తిఁ
దిరుగుచునుండఁ దద్విభునకు సౌహార్ద్రి
మెప్పఁ బ్రత్యక్షమై యున్నతముగ
గీ. సర్వసర్వంసహాచక్రభూర్వహోర్ధ్యఁ
జేసి వాసిగఁ జెలఁగితి వౌ సితాంగ, భూరి....

సీ. అభినవగానవిద్యాశక్తిచే మనోం
బుజమలరింపఁ దుంబురుఁడఁగాను
బరిహాసవాక్యవైఖరిచేఁ బ్రమోదంబు
ఘటియింప నే భృంగిరిటుఁడఁగాను
విపులకవిత్వప్రవీణత మెప్పింప
వావిరి గంధర్వవరుఁడఁగాను
వాస్తవముగ నీస్తవం బొనరింప ని
మ్మహిలోఁ బరాశరాత్మజుఁడఁగాను
గీ. యిట్టులొనరింప నాచేత నెట్టులగును
నీదుచిత్తము నాభాగ్య మోదయాబ్ధి, భూరి...

సీ. పంచామృతంబు గూర్పఁగ లేకయుండిన
శుద్ధోదకంబు దెచ్చుకొనలేనె

తెల్లఁదామరవిరుల్ తేలేక యుండిన
జిల్లేడుపూలఁ బూజించలేనె
మాలూరపత్రసమాజంబు లేకున్న
నూడుగుపత్తిరి యుంచలేనె
పాయసం బర్పణసేయలేకుండినఁ
జేర్చిఁ గౌబేరంబు వెట్టలేనె
గీ. గొప్ప కొద్దియుఁ గలుఁగునో కో సుభక్తి
మాత్రసులభుఁడవో నీదుమానసమున, భూరి.

సీ. వారాంగనామణీవతోజ మర్చించి
సాలోక్యమొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
నీషదజైకకరీష మారాధించి
సామీప్య మొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
జానుప్రదేశపూజ నూనదక్షుడై
సారూప్య మొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
ప్రస్థార్చనాకౌశలస్థిరత్వమ్మున
సాయుజ్య మొకఁడు హర్షమునఁ జెందె
గీ. నిటుల నాచేతనగునె యక్కట జడుండఁ
గుటిలచిత్తుఁడ మత్తుఁడ గుణరహితుఁడ, భూరి.

సీ. చిరితొండభక్తుండు శిశుహంతఁ గావించె
నక్కటికం బిసుమంత లేక
గాటకోటఁడు పితృఘాతుకత్వముఁ బూనె
జగతిలో నిందకు శంక లేక

రోహిణీశుఁడు గురుద్రోహ మాపాదించెఁ
బరలోకహానికి భయము లేక
దురితంబనాక మాతులవధ యొనరించె
యాదోనిధీశకన్యాధవుండు
గీ. యిట్టి సాహసికులఁ బ్రోచినట్టి సామి
నన్ను రక్షింప వింత యన్యాయ మేలు, భూరి.

సీ. బ్రాహ్మణుఁ డొకఁడు సర్వక్షేత్రగామియై
వెనుక రుద్రావాసమునకు వచ్చి
యొకనాడు రూపరేఖోన్నతయుక్తయా
మధునిక్రయాబలామణి సురఁగొని
రాఁ గని తనయభిప్రాయమ్ముఁ దెల్పిన
నొడఁబడి తనయింటికడకు దెచ్చి
సురతంబుఁ దేల్చినతఱి జీవితేశుండు
చనుదేరఁగా సాధ్వసంబు మీఱఁ
గీ. గాఁగులోఁ బారునిడి నింపఁ గల్లుఁబోయ
మేన్ దొరఁగిలింగమూర్తియై మెఱసెఁగాదె, భూ.

సీ. నిశ్శ్రేయసాపేక్షనియతిచే శివశర్మ
యను బ్రహ్మవంశవర్ధనుఁ డయోధ్య
యును మధురయు మాయయును గాశికాంచికా
వంతికా శ్రీద్వారవతులు తిరిఁగి
యును హరిద్వారమందునఁ గాలధర్మంబు
నొంది వైకుంఠంబుఁ జెంది పిదపఁ

బార్క్షివృంద్రై ఘుట్టి పట్టికిఁ బట్టంబుఁ
గట్టి కాశిక నేగి కాంచె ముక్తి
గీ. భళిర నీపుటభేదనప్రాభవంబుఁ
బ్రణుతియొనరింపనలవియేప్రాకృతులకు, భూ...
సీ. ఒకయనంబినిగాను యుడుఁగకఁ బరమనా
చినిమిత్త వెలమిఁ గుంభజునకుఁ బంప
సాంఖ్యతోండడుఁగాను సందేహహేక న
హాశిలాప్రహారణ లంవరింప
సవ్యసాచినిఁగాను సమరాంగణమునందుఁ
గడిమి నీపైని సింగాణి విసరఁ
జంపయాఖ్యుఁడగాను శరణులు చూడంగ
వేమరు నిను వెనువెంటఁ ద్రిప్ప
గీ నన్యథాశరణంనాస్తియనుచు నున్న
వానిపైఁ గనికారము మానఁదగునె, భూ.. 93
సీ అధికాయు వీయవే యల్పజీవనుఁడునా
నెసఁగు నిరాబారి నిసువునకును
సగ మూర్చవే పుణ్యజనభర్తఁగా దుష్కృ
తాసక్తు గుణనిధి యనెడి ద్విజుని
నరకస్థుల స్వకీయనగరమ్ముఁ జేర్చవే
తావకీనమను ప్రథానుహిమఁ
దారుణ్యమొసఁగవే కారుణ్యరస మొప్ప
నతివృద్ధుఁ డగు గుండయాహ్వయునకు

గీ. దేవ యివినిజమైన నన్బ్రోవరాదె
కాలయాపన మొనరింపనేల చాల, భూ... 94

సీ. అమలవాజ్మాధుర్య మబ్బునే హాలాహ
లాశ్లిష్టకంధరావాప్తికతనఁ
జల్లనిచూపులఁ జెల్లఁబోఁ గనుబట్టు
లగణితోగ్రాక్షుఁడ వగుటవలన
మార్దవ మేభంగి మనమున నొనఁగూడు
నకట గిరిశుఁడ వగుటవలన
స్థావరస్థితి సమాసాధ్యమేగతియొకో
జంగమాభిధచే మెలంగుకతనఁ

గీ. దాతయేతా దృశుఁడవుగదా జనులకుఁ
గోడుకుపై ఋజుభావమ్ము వోడమకున్నె, భూ.

సీ. అంతరంగోపవనాంతరంబున సదా
శివశిఖావళమును జేర్చు నెవ్వఁ
డనితరాత్మాలాన మందున మలహార
ద్విపలలామంబు బంధించు నెవ్వఁ
డుల్లఁపుదామర నుడురాజభిత్తమ
హోత్తంసుఁ డనుదేఁటి నుంచు నెవ్వఁ
డలుఁదుగ హృదయపంజరమున మృడుఁడను
రాచిల్కఁ బ్రీతిమీఱ నెవఁ డుంచు

గీ. నట్టి సుశ్లోకుఁడె మదాప్తుఁ డంచు నుందు
నన్యులా బంధువులు శతమన్యుసేవ్య, భూ...

సీ. నీతనూజుపతాకరై తామ్రచూడరా
జంబు కాలజ్ఞానసంజ్ఞ నొందె
నీకు గుఱ్ఱంబౌటనే నందికేశుండు
ధర్మస్వరూపినా దగె ధరిత్రి
నీరవణంబైన నిడుపకాయఁడు మించె
శేముషీ ధౌరేయశీలనమున
నీనేత్రమై చిత్రభానుండు భువి జగ
త్ప్రాణసఖుండునాఁ బ్రౌఢిమెఱసె
గీ. నుర్వి మహాక్షేత్రము బహుయోగ్య మనుచు
విబుధజనములు వచియింప వింటిఁ గంటి, భూ...

సీ. అఖిలజన్మార్జితాంహస్సంహతి హరింప
భారంబుఁ బూనె సుపర్వవాపి
అన్నపానీయాదు లాదరమ్మునఁ బెట్ట
నాయత్తపడెఁ గదా యన్నపూర్ణ
సకలాంతరాయభంజన మొనర్పఁ బ్రతిజ్ఞఁ
గావించెఁ గద ఢుంఠికరటిముఖుఁడు
దక్షిణశ్రుతిమీఁదుగా క్షితిపైఁ ద్రెళ్లు
ప్రాణికి స్వస్వరూపము నొసంగ
గీ. నీవు ప్రతిసరమూనితివే విచార
మేల నరులకుఁ గాశీపురిచ్ఛ వలదె, భూ... 98

సీ. ముందు విశ్వేశ నీ సందర్శన మొనర్చి
బిందుమాధవునకు వందనమిడి

వరదమూర్తిగణపతి చరణంబులకు మ్రొక్కి
దండపాణికి వేడ్క దండమొసఁగి
భైరవునకు నమస్కారంబుఁ గావించి
కేరుచుఁ గాశికిఁ గేలుమోడ్చి
ఘనగుహాలోకన మొనరించి గంగనీ
క్షించి భవానిదర్శించియు మణి
గీ. కర్ణికాస్నానముఁజేసి కనఁక నిటుల
యాత్ర సలిపినవారు మహాత్ములుగద భూ... 99
సీ. చంపక దేవ కాంచన భూమిజ కురంట
కాశోక నీలోత్పలాబ్జ కుబ్జ
మల్లికార్జున గిరి మల్లికానీప ప
ధూక శిరీష బంధూక కర్ణి
కార శామంతికా కరవీర కృతమాల
మాలతీ ద్రోణార్క మదనపారి
భద్ర నంద్యావర్త పాటల నందివ
ర్ధన బృహతీ దేవదారు దవన
గీ. నాగ కేసర వకుళ పున్నాగములను
బూజ నీకొనరింతు నేఁ బుష్పలముగ భూ...
సీ దండంబు మిహికాంశుఖండరాజన్మస్త
దండంబు మేరుకోదండహస్త
దండంబు నిష్ఠురకాండకల్పిత శౌరి
దండంబు పరిభూత దండధారి

దండంబు నూత్న వేదండకృత్తికటీర
దండంబు ధృతజగ ద్దండవార
దండంబు పద్మజాఖండలస్తుతనామ
దండంబు కోటిమార్తాండధామ
గీ. దండ మశ్రాంతసాత్వికోద్దండ నీకు
దండ మతిజవవద్భద్రకాండ నీకు, భూరి... 101

సీ. ఒదుఁగుచు సాష్టాంగ మొనరింప నావంతు
నీవంతు రయమున లేవనెత్త
నపరాధి ననుఁగావు మని పల్క నావంతు
నీవంతు తప్పులన్నియు క్షమింప
దారిద్ర్య మొసఁగుమి త్తఱియన నావంతు
నీవంతు ధనవంతునిఁగ నొనర్ప
గద్యపద్యములు వక్కాణింప నావంతు
నీవంతు సావధానివయి వినుట
గీ. పెక్కుమాట లికేటికి దిక్కు మాకు
నీవ నీవానిఁజేసి మన్నింపవలయు భూ... 102

సీ. కలుగఁవే స్కాంద మార్కండేయ గారుడ
బ్రహ్మాండ నారద బ్రహ్మ విష్ణు
శివ లింగ మత్స్య కూర్మ వరాహ పద్మాగ్ని
వామన బ్రహ్మకైవర్త భాగ
వత భవిష్యదభిఖ్య యుతపురాణంబు ల
ష్టాదశసంఖ్య రూఢముగ నందు

రవి కొక్కటి కృపీటభవున కొకండు ధా
తకు రెండు నాల్గు మాధవునకుఁ బది
గీ. యర్థి నినుఁజెప్పు నీమహత్త్వము గణింప
దుర్లభంబని జనులకుఁ దోఁచుఁగాదె భూ...

సీ. కరిముఖ నరముఖ కపిముఖాహిముఖోష్ట్ర
ముఖ సింహముఖ మేషముఖ వరాహ
కర్ణ ఘంటాకర్ణ గజకర్ణ శంఖక
ర్ణ ద్వికర్ణ త్రికర్ణ ప్రచండ
కుండోదర నికుంభ కుంభోదర ప్రకంప
నమహాకాళ కపర్ది వజ్ర
పాణి సుదర్శనపాణి శూలాయుధ
సూర్యపాతన నంది సోమనంది
గీ. నందిషేణాదిగణము లానందమున భ ౧౦౫
జింప వెలుఁగొందు నిన్ను భజింపుచుందు, భూ.

సీ. శ్రీనీలగిరిని భుజించుటయును మంగ
ళాద్రిపై నిల్చి దాహంబుఁ గొనుట
సింహభూధరమున సిరిగందమలఁదుట
వేంకటాచలమున విలువ లేని
మానికమును సొమ్ము లూనుట ద్వారకా
పూర్వరమందు నపూర్వలీల
స్త్రీలతో నిధువనక్రీడలు సల్పుట
శ్రీరంగమందు నిద్రించుటయును

గీ. నిన్ని సౌఖ్యము లొందుట వెన్నుఁడిలను
గన్న నీకర్పణముసేయుకతనఁగాదె, భూ...

సీ. మురహరుం డవతారములు దశవిధములఁ
బరిపాటిగా భూతభావియుగము
లం దుద్భవించుచు నంతంబు నొందుచుఁ
బడరానిపాట్లెల్లఁ బడి బడసెను
వెనుమసనంబులోఁ బెద్దనిద్దురఁ జెందు
పంచజనుం డొకపరి సమస్త
నాకవాసులు మెచ్చ నేకాదశాకార
ముల కిరవగురూపమును ధరించు

గీ. నౌర ప్రత్యక్షకైలాస మనఁగఁ బరగు
క్షితిని సమ మెందుఁగలదె నీ క్షేత్రమునకు, భూ॥

సీ. ఆవిర్భవించునే యాఁకలి దప్పి నీ
కటకంబునందు లింగములు గన్న
శ్రమఁ జెందునే సదా జ్ఞానవాప్యుదకము
హాదీర్ఘికలు మొదమారఁ గన్న
బడలికఁగలుఁగునే కడకఁ బంచక్రోశ
గమనాభిలాషంబు గడలుకొనినఁ
గొందల మొందునే కుక్కుటస్థానాది
మంటపతతిఁ గడగంటఁ గన్న

గీ. మాటిమాటికి నేను నీ వీటితోడ
సాటిగల ప్రోళ్లు లేవంచుఁ జాటుచుందు, భూ...

సీ. స్వర్ణవేత్రములూని చండప్రచండులు
పరువులెత్తుచుఁ బరాబరు లొనర్ప
సరిగమపధనిసుస్వరనయాభినయంబు
లలర రంభాదివేశ్యలు నటింప
రతనంపుటారతుల్ జతనంబుగాఁ బౌర
సారసయాన లాసక్తి నొసఁగఁ
గాహళవేణువీణాహుడుక్కాతాళ
మురజభేరీవాద్యములు చెలంగఁ
గీ. గొరిజెల్లుమీఱఁగా మీరు స్వారివెడలు
హాయియెట్టు మాదృశులకు నలవియె వచింప, భూరి.
సీ. మహితాళికమున భస్మము మూఁడు రేకలు
మునుకొని యొగడిగ మూఁడుకళ్లు
మెడ నొసలను జపముధులవన్నెలు మూఁడు
కేలునఁ గీలించు వాలునకును
మూఁడుమొన ల్గడు వేడుక నీవు పూని
జలుగొను పత్తిరి వెలయు మూఁడు
దళములు నాపున కలర మూఁడడుగులు
నాలుమూఁడుగఁదోఁచె నయయొ నీదు
గీ. బ్రతుకు నాకేమిటోఁచ దేగతియొ కాన
నిన్ను [redacted]గో యన్న చెపుము, భూరి ...
సీ. ఆహ[redacted]శంసుఁడు కిల్బి
[redacted]శంసఁ గనఁడె